

ARCHIV ČESKÝ

ČILI

STARÉ PÍSEMNÉ PAMÁTKY

ČESKÉ I MORAVSKÉ,

SEBRANÉ Z ARCHIVŮ DOMÁCÍCH I CIZÍCH.

NÁKLADEM DOMESTIKÁLNÍHO FONDU KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO

VYDÁVÁ

KOMMISSE K TOMU ZŘÍZENÁ PŘI KRÁLOVSKÉ ČESKÉ SPOLEČNOSTI NÁUK.

REDAKTOR: **JOSEF KALOUSEK.**

DÍL XXVII.

Dopisy Karla st. z Žerotína 1591—1610.

Pomocí úředníků archivu zemského vydal

František Dvorský.

V PRAZE 1904.

Knihtiskárna: Dr. Ed. Grégr a syn. — V kommissi knihkupectví: Bursík & Kohout.

Předmluva redaktorova.

Podepsaný oznamuje, že při ukončení tohoto XXVII. dílu Archivu Českého vzdává se další redaktorské součinnosti při vydávání listů Karla z Žerotína.

Nečiním tak proto, že bych nepřál tomu, aby ta korrespondence vyšla na světlo. Naopak, já plně uznávám toho potřebu, aby byly tiskem uveřejněny dopisy velikého Moravana z doby úpadku a pádu národa českého; jsouť jeho listy důležitým pramenem politické historie v té smutné době, a jmenovitě hlavní pomůckou k tomu, aby poznána byla povaha toho muže netoliko v těch stránkách, které se hodí chvalořečníkům, ale aby Karel starší z Žerotína byl na světlo vynesen celý, se všemi svými vlastnostmi, velikými i drobnými, zjevnými i tajnými, kterak cítil a smýšlel, pracoval a se modlil, kterak byl vlastencem i kosmopolitou, kterak věřil a pochyboval, hloubal a nevěřil, doufal i zoufal, kterak vřele miloval a hluboce nenáviděl, trpěl a hořekoval, bránil se a strojil útoky, pomýšlel na revoluci a varoval před násilím, dobře předvídal nebezpečenství a velice mýlil se v nadějích. Měl jsem opětovně příležitost přimlouvati se za uveřejnění listů Žerotínových, péčí p. Františka Dvorského sebraných; když pak po selhání dvou pokusů jiných došlo roku 1902 k tomu, že byly přijaty k vydání v Archivě Českém: ačkoli pokročilý věk můj a jiné práce, jež mám před sebou, zrážely mne od toho, přece, když nebylo možno nalézti k tomu jiného pracovníka, vzal jsem na sebe také práci redaktorskou při vydání listů Žerotínových, aspoň pro počátek a na zkoušku.

Dostavily se však potom okolnosti dříve nepředvídané, které tu zkoušku učinily obtížnější, než jsem se nadál. Dříve pod řízením ředitele archivu zemského p. Františka Dvorského pracovali všichni úředníci a několik kopistů toho archivu o tom, aby se pořídily opisy listů Žerotínových náležitě upravené nebo výtahy z nich, které by se mohly tisknouti; ale na počátku roku 1903

z příčin, jež vypisovati bylo by zde od místa, tato součinnost přestala; následkem toho další úprava rukopisu k tisku šla krom všeho očekávání pomalu v před, a rovněž tak první korrektura vysázených archů, kterou obstarával archivář p. Julius Pažout. Tisk 70 archů textu tohoto dílu protáhl se tudy od podzimku 1902 až skoro do prázdnin 1904.

V naději, že tisk listů Žerotínových bude pokračovati rychle, kommisse zřízená při Král. České Společnosti Náuk k vydávání Archivu Českého byla si vymohla roku 1902 zvýšení roční dotace od země z 6000 K na 10.000 K, ale na rok 1904 bylo kommissi vyplaceno na vydávání Archivu Českého opět jen 6000 K, jednak proto, že u Výboru Zemského nastala mimořádná potřeba spoření, jednak že při zdlouhavém tisku listů Žerotínových není letos větší dotace potřebí.

Nevydaných dopisův Karla st. z Žerotína jest na snadě veliké množství, tak že by vyplnily několik svazků Archivu Českého. Aby mohly vyjíti všecky pohromadě, nejsouce přetrhovány písemnostmi jinými, a aby současně přece mohly se tisknouti i také jiné prameny v Archivě Českém, bylo roku 1902 při rozhodování o tom usnešeno, že díl XXVII. i díly následující Archivu Českého vyhradí se listům Žerotínovým, a v dílech XXII.—XXVI. že budou se tisknouti současně jiné písemnosti. Podle toho usnešení vydávají se nejstarší listy Žerotínovy (z let 1591—1610) v přítomném díle XXVII., ačkoli dosud nejsou vytištěny díly XXII.—XXVI. Archivu Českého, které by měly předcházeti.

Nejzajímavější a k politické historii nejdůležitější listy Žerotínovy jsou ty, které byly psány k vynikajícím politickým osobnostem a k protestantským theologům; větším dílem jsou psány jazykem latinským, jejž Žerotín znamenitě ovládal, a menší počet francouzským nebo německým, ale latinské a francouzské jdou jenom do roku 1612; z let pak následujících zachovaly se jenom dopisy české a některý počet německých, namnoze též zajímavých. Přítomný díl XXVII., v němž jsou vyčerpány dopisy zachované z let 1591—1610, obsahuje větší část jinojazyčných a zároveň nejdůležitějších listů Žerotínových. Při latinských dopisech naskytá se ta nesnáz, že jejich koncepty, pocházející z vlastní ruky Žerotínovy (ostatní listy zachovaly se v souvěkých opisech, obyčejně dobře čitatelných), mají písmo příliš drobné, i že jsou mnohonásob škrtány a opravovány, tak že čtení jich jest nad míru obtížné, a někdy zůstává nejisté, nemohouc se obejíti bez dohadů. Tím se stalo, že po několikeré revisi opisů, srovnaných opětovně s originály od kopistů a úředníků archivních, i po pracné p. Pažoutově korrektuře sazby, ještě při poslední korrektuře, kterou konal redaktor, vyskytala se nesrozumitelná místa nebo nenáležitá slova

a vazby, tak že bylo potřebí opět je srovnávati s originálem a opravovati podle písma nebo z domyslu. Při dopisech méně důležitých — a k těm náleží většina českých a vlaských listů Žerotínových — byla zase na závadu ta okolnost, že ony nehodí se k vytištění celé, musejí se z nich dělati výtahy, ve kterých však nemá nic důležitého chyběti nebo krácením změněno býti: to při velikém množství dopisů vyžaduje práci velikou, kteráž hotova není, a pro tento XXVII. díl dodělávala se teprva během jeho tisku.

K veliké práci, kterou ještě jest vykonati k vydání ostatních listů Žerotínových (z let 1611—1636), nedostává se nyní pracovníků. Na konci roku 1903 p. František Dvorský vzdal se ředitelství archivu zemského, odebíraje se do výslužby. Součinnost všech úředníků archivu zemského k jednomu cíli publikačnímu, jaká bývala za jeho řízení před rokem 1903, nemůže se nyní obnoviti za účelem vydání listů Žerotínových, poněvadž bylo uznáno za nezbytné, aby za nového ředitele archivu zemského p. dra V. J. Nováčka pracovalo se úsilně na urovnání a popsání rozmanitých archiválií, spojených pod správou archivu zemského, a krom této nejnalehavější práce úředníci archivní jsou stále zaměstnáni běžnými pracemi k účelům správy veřejné, výzkumem Vatikánským, a vydavatelskými pracemi jinými, jež některým z nich byly uloženy. Opisy listů Žerotínových, pořízené nákladem zemským, chovají se v archivě zemském.

Při zdělávání rejstříků k tomuto XXVII. dílu, jakož také již při předešlých dílích, počínaje r. 1901 dílem XIX., byl mi velkou částí práce nápomocen p. Emanuel Slabý, nyní kandidát doktorátu práv.

V Praze v říjnu 1904.

Josef Kalousek.

Úvod vydavatelův.

Karel starší z Žerotína slaven již za svého života jako udatný válečník, prozíravý státník, pokládán za předního znalce práv zemských, jako řečník s květnatou výmluvností vítán s pochvalou; v životě přísně mravný, při vykonávání úředních povinností vždy ve všem nestranný, poctivý, byl přední autoritou strany národní, vzdělával, zvelebovál zbědovanou, ochuzenou zemi svou, byl dobrodincem všeho obyvatelstva bez rozdílu náboženství, štědrým příznivcem, podporovatelem školství, vzdělání lidu, nazýván od některých andělem s nebe seslaným. Vedle takových vzácných vlastností vynikal náboženskou vroucností, hlubokou důvěrou v Boha, podřizoval se náboženské kázni; byl vyznavačem víry Kristovy nejen slovy, ale i skutky. „Za mého panování a věku chci s pomocí boží nad spravedlností a chudými lidmi ruku držeti a žádnému ubližovati nedopouštěti.“ Byl předním representantem, zastancem volnosti náboženské, byl ochrancem Jednoty bratrské, zvláště předního jejího člena Jana A. Komenského. Byl mecenášem, učencem, spisovatelem. Klassickým vzděláním, rytířským duchem, milým chováním byl vzorem šlechtice tehdejší doby. Doma i za hranicemi slovutného jména požíval. Francouz *Jan Durant* již r. 1588 píše Divišovi z Žerotína, „aby sobě vzal za vzor bratra svého Karla, po celé téměř Evropě slovutného,“ tehdy 24letého. Bartoloměj *Paprocký z Hlohol* v „Zrcadle markrabství Moravského“ r. 1593 vydaném píše na str. 95 při rodopisu Žerotínův: „De cujus (Caroli) excelso animo mnoho by psáti bylo a v tomto nynějším věku mezi mladšími pány rodu toho facile principem pokázati náleželo, přirovnávajíce jej srdcem též i vzrostem Poro Indorum regi, kterýž, jak o něm historie píše, jsa vzrostu malého, však Alexandra Velikého k bitvě pobídl, jehožto historie i z jiných mnohých ctností vychváliti nemohou. Na ten čas o tom pánu to se zanechati musí, poněvadž ante mortem nemo beatus. Týž pán Karel z Žerotína věk svůj mladý v svobodném umění pracuje strávil, mnohé krajiny projev, v jich jazycích velmi zběhlý jest. Ve věcech rytířských a potřebách válečných častokráte býval.“

Slova, svědectví taková nejsou prázdné panegyricum, nějaké vyhledávání pochvaly: v jeho činech jsou všechny vlastnosti ty zosobněny, a takovými ideami řídil se ve svém životě i když s jinými jednal, mluvil skrze psaní. Jako politik, učenec korespondoval s dynasty rakouskými, knížaty říše Německé, magnáty uherskými, náčelníky šlechtickými v zemích koruny České i jinde, dopisoval si skoro se všemi vynikajícími muži, s kterýmiž na cestách života svého se setkal, k nímž ho snahy, záměry politické, zvláště pak cit i duch víry poutaly. Listy Žerotínovy

psány jsou jazykem českým, latinským, německým, francouzským, vlašským, a jsou pravým pokladem pro historii a literaturu. *Listy cizími jazyky*, zvláště latinsky, německy *psané*, vysokým hodnostářům zasílané jsou obsahem svým vysoce zajímavé, důležité, zvláště od léta 1598 v tomto dílu uveřejněné. Vidíme v nich, že Žerotín jest nejen hlavou oposice, obrancem svobody, práv zemských, ale že prohlíží dále do budoucnosti nežli jeho současníci, kteříž starali se až příliš, aby své osobní, stavovské zájmy chránili. Listy tyto odkrývají, že Žerotín, ač nezamítal v politickém boji pomoc, ochranu cizích, předce na ni jedině nespoléhal, nýbrž toužil, aby národ vlastní silou, společným svorným dohodnutím chránil sebe; koruna Česká aby sdružila se s ostatními sousedícími zeměmi, z kteréž každé zvoleni býti měli zástupcové, aby jako společná rada říše byli při trůnu ochranou všech. Viděti, že vystoupil z úzkých mezí svých spoluvěkých soudruhů. Lstí a bídnými úklady vznesena na něho žaloba velezrády, z úřadu zemského sesazen, od svých opuštěn, pomýšlel již na to, aby odebral se z vlasti; cítíme duševní jeho boje i poznáváme některé až dosud zakryté tajné záměry. Slyšíme, jak silnými slovy volal k Bohu, když nepřítel záhubou života mu hrozil; jakou hledal útěchu, jak ulehčil tísni srdce svého, když neštěstí domácí ho svíralo; anebo když hroznými úklady nepřátel víra jeho již byla zmítána, jak zoufale skoro volal na přítele napomínajícího, aby vedle přikázání božího modlil se za nepřítele: „Pověz, pokud má býti modleno, neboť Kristus modle se za nepřátele, modlitbu mírní důvodem, že nevědí, co činí; moji však nepřátelé vědí, co činí, jsou si vědomi, že mi křivdí, a předce zapřisáhli se na zhoubu mou.“ Z grandiosních takových slov nejistoty poznáváme, že ač dobrým byl křesťanem, nemohl přece zapříti v sobě člověka.

Víme, že Žerotín přiučil se skoro až k dokonalosti několika jazykům cizím; v mládí svém po způsobu učených zapisoval si denní události do knihy svého života latinsky; brzy však od takového cvičení upustil a užíval při spisování, dopisování jen jazyka mateřského, vyjímaje listy cizincům zasílané. S jakou rozhodností o to pečoval, aby jazyk český nikde nebyl opovržen, zanedbáván, poznáváme z káravého listu k ouřadu Olomouckému (1610, 12. pros.), že mu německy psali; v „Obraně“ Jiříkovi z Hodic poslané některými slovy bouří jako hučící řeka proti nepořádkům ve vlastí své; v listech předákům politickým zasílaných často připomínal ostrými slovy na povinnost k vlasti.

A taková vlastenecká horlivost byla uznávána a pochvalována již v mladých jeho letech. *Veleslavín* vydal léta 1592 „Putování svatých“, kteréž připsal Karlovi z Žerotína, „pánu literního a poctivého umění milovníku.“ V předmluvě mezi jinými důvody, proč knihu pod jeho jménem vydává, uvádí: „Ačkoliv z daru božího několikerou řeč, mimo svou přirozenou, uměti ráčíte, však proto za český jazyk se styděti a knih dobrých naším mateřským jazykem sepsaných potupovati neráčíte . . jako ovšem mnozí mezi Čechy, Vaší Milosti v tom i v jiném nerovní, kteříž něco málo latinou, vlaštinou neb němčinou ústa sobě propláknše, ihned českého nic čísti, ani knih českých v svých bibliothekách míti nechtějí a za hanbu sobě to pokládají, kdyby knihy české kupovali a četli. Odkud to jde, že přirození Čechové svůj vlastní jazyk od Boha sobě daný a jemuž se z dětinství hned s mlékem naučili, potupují a vždycky více sobě cizí než domácí dary chutnají, nebyloby snad těžko příčiny oznámiti, ale na ten čas vyhledávati jich nemíním. Neníť pak jazyk náš český tak nezpůsobný, aneb jakž říkají barbarský, aby jím téměř všecky ty věci, o nichž Řekové a Latiníci napsali, ozdobně, srozumitedlně a vlastně vysloveny býti nemohly; toho se nám toliko nedostává, že se řídcí na to vydávají, aby přirozenou řeč svou zostřiti a rozšířiti hleděli. Učení nerádi česky píší, a bohatí málo na to myslí,

aby v tom učené lidi fedrovali, a tak kdež nejsou Maecenates, nejsou také Marones. Ale snad to Bůh dá, že příkladem Vaší Milosti někteří se ponuknou, aby o zvelebení národu a jazyka svého opravdově pečovali a ten škodlivý nedostatek štědrosti a bedlivosti svou napravili a nahradili."

Uvedl jsem citát trochu obšírnější, aby se ukázalo, osvědčilo, jaká to byla duševní bída v tak nazvaném zlatém věku, když zlatá mládež a učené kasty za vědomí svého původu se styděly nebo je zapíraly. Z káravých slov důmyslného Veleslavína (jakýchž vícekrát užil) viděti, jak potřebné bylo hájení národnosti, jehož se také Žerotín horlivě účastnil, a že česká jeho korespondence při zvučném jeho jménu napomáhala, aby vážnost jazyka českého jak doma i u cizích byla nejen zachována, ale i rostla.

Mají-li listy cizími jazyky psané důležitost všeobecnější, jsou *listy české* jako paprsky, kteréž osvětlují všechen náš domácí i veřejný život. Nazvali-li někteří učenci latinský sloh Žerotínův výtečným, ciceronianským, francouzský a vlašský velezajímavým, a bylo-li tvrzeno, že by celý učený svět s nevýslovnou radostí uvítal vydání cizojazyčné korespondence: říci musíme s pravdou, že listy české psány jsou stejně formou sličnosti, duchaplností, že poznáváme v nich vnímavého Žerotínova ducha, hluboký cit, zkušenost života, jasné názory, a to vše vyzdobené půvabným slohem, jímž nad ostatní současníky, i nad Komenského vyniká. I v listech českých svítí duch krásy, cit a dech národní vyráží svou vůni jako samorostlé květy. A nejen zdobností slohu, ale také obsahem zajímavé jsou listy české. Od počátku veřejné jeho činnosti až do poslední chvíle smrti poznáváme, jak ze psaných jeho listů skládá se kniha jeho života. Vidíme celý život, jeho srdci, duši nejmilejší, lid poddaný v městech i vesnicích, čteme přátelské napomenutí dané mladým šlechticům, když ubírají se na cesty do cizozemska, aby někdy vlasti, národu mohli býti prospěšnými.

Všechen skoro život věnoval službám vlasti. Proti nezměrné jeho lásce postavili ne sice četní, ale mocní jeho nepřátelé různé úklady, aby „jedem nakaženého kacíře" zničili, vliv jeho zmařili, za velezrádce jej vyhlásili a tak na konečnou zkázu ho přivedli. K zlomyslným nepřátelům strany španělské, římské přidali se i někteří domácí „od slova božího odběhlí, od předkův odrodilí", kteří horlivě pomáhali „právo boží i světské" podlamovati. A třebas na všem nedařilo se jim podlé přání, přece Žerotín odstrčen z veřejnosti, činěny mu všeliké nespravedlivé výčitky, u některých, jimž někdy dobré konal služby, vzat v nenávist, viněn, že jest zrádcem národa a domu Rakouského, vyloučen ze společnosti stavův, aby nucen byl opustiti sebe, vlast i přátely. Přes všechny ústrky a násilí vstoupil opět v popředí politických zápasů, když dávno připravovaná zkáza na vlast hrnouti se počala. Však nic neprospěla výmluvná jeho slova, navrhovaný jim mír a smír zanikl v rozpoutané již bouři, nic nedbáno na výstrahu jeho do budoucnosti. Za nevděčný takový úkol dostalo se mu vězení, od panujících tehdy kruhů byl opovržen. Vydán pamflet, v němž nazván zrádcem, úhlavním nepřítelem strany evangelické a zlým, převráceným člověkem.*)

Nepřestal býti prostředníkem, přímluvčím ani po osudném 8. listopadu 1620, však opět marně.

Bránil, chránil utiskovaný svůj lid, vzepřel se i císařským komisařům, žaloval císaři na prováděné bezpráví v Čechách i na Moravě; ve Vídni ale neslyšeli a slov zarputilého starého kacíře si povšímnouti nechtěli. Takové podobné titule dostával Žerotín od některých

*) Skála, Historie III. 434.

ve Vídni za odměnu věrných služeb, a v Čechách kněží římští daleko ještě výše vynikli. Jmenovali ho na kazatelnách šelmou (padouchem), zrádcem pikhartským, lotrem starým, psem plesnivým, hrbatým.*) Nebylo zastání, nebylo práva.

Pod tíhou všelikých strastí, pronásledování na těle snížený Žerotín, vida, že lidu svému, vlasti své více pomáhati nesmí, pomoci nemůže, a nechtě víru otců svých zapříti, odebral se vedle tisíců a tisíců jiných z vlasti své. I v novém domově, ve Vratislavi, zůstal sobě ve všem věrným, jako ušlechtilý člověk, jako šlechtic vysokého rodu a ochrance nižšího, chudšího lidu, jako někdejší hrdinský válečník, jenž miloval mír, jako zastance pouhého slova božího, štědrý příznivec Bratří, nade všechno pak nepřestal horoucí láskou k vlasti své posvěcovati všechno své konání. Ačkoliv Žerotín považován byl i za hranicemi vlasti své jako za hlavu „kacířů", přece osmělil se jistý neplecha, že pamflet l. 1619 proti němu vydaný znova na potupu jeho vytiskl a rozhodil. Ve Vídni pak zvláště císař Ferdinand chtěl, aby několik missionářů se s ním namáhalo a na víru katolickou ho obrátilo, poněvadž prý pro velikou moudrost, učenost od císaře samého více vážen než všichni „kacíři" jemu rovní. I pokusil se s ním již dříve jistý missionář, ale na katolickou víru ho nepřevrátil.

Žerotín byl slabé konstituce tělesné, častokráte a někdy povážlivě se rozstonal. L. 1613 navštívila ho ponejprv dna, r. 1616 těžce onemocněl, tak že již i na smrt pomýšlel; podobně r. 1622 ani nedoufal, že živ zůstane, též l. 1624. Různé nemoci ho trápily. Hledal pomoci a úlevy v českých lázních ve Varech a Teplici, kamž s povolením císařským zajeti směl. Byl již sice věkem sešlý, avšak mnohem více zármutkem nad neštěstím svého národa a starostmi strápen než vysokým stářím, kteréž zdraví přidávati nemohlo. Viděl, že všechno na ten čas bylo ztraceno, svobody, práva národa podvráceny, věrní Čechové do cizích zemí rozehnáni, vykouzlené naděje že rozvál bouřlivý vítr mrazivé skutečnosti, a pomoc odnikud. Věděl, že slova domnělých proroků o vydobytí ztracené země České staré svobodě a volnosti za nedlouho budou zapomenuta; viděl, že útěcha, víra, že vyhnaní Čechové uzří brzy své Kanaan, proměnila se v zoufalý pláč a nářek doma i za hranicemi. Žerotín sám na sobě poznával s nemalou hořkostí, jakou křížovou cestu konati musil za stálou věrnost, bezpříkladnou oddanost a veliké sebezapření, jak malomocným, neváženým za všechny vykonané služby se stal při dvoře ve Vídni, jaké mu hrozilo pronásledování i úklady o život. Častokráte naříkal s prorokem Ozeášem, že Hospodin takovou ranou národ český potrestal, „že není krále, ani kněze, ani proroka"; mysl jeho zalétala do spustošené, zbědované vlasti, jejíž poručníkové činili ji vlastním přirozeným dětem ne matkou, ale macechou.

Vznešený jeho duch přidával mu sice síly i v útrapách starého věku, však nemoci a hrůzami války býval na těle hrozně zemdlený. Těšil se vždy, že ze svého exilu na Moravu a do Čech se svou paní Kateřinou, s níž byl jednoho srdce a mysli, si vyjede a změnou povětří pookřeje a ozdraví na českém vzduchu.

A musel takovou cestu bezděčně vykonati léta 1633, když na konci měsíce srpna před hrozícím nebezpečenstvím válečným a morem ve Vratislavi vypuklým chtěl se přichrániti. S ženou svou i s některými svými domácími vypravil se chvatem na cestu, kteráž podobala se skoro útěku. S mnohým strachem a nebezpečenstvím ujížděli před vojáky a až na Opavu zajetí museli. Koně sotva do Přerova je dotáhli; dále nemohli. Celý domácí houf přibyl dne 6. září na hrad Přerovský. Po týdenním odpočinku odebrali se do Brna, odkudž chtěli na zimní pobyt do Brandýsa nad Orlicí se vypraviti. Však mimo všechno nadání rozstonal se

*) Viz Dvorský o Karlu st. z Žerotína v Památkách archaeologických 1873.

náhle Žerotín na dnu, tak že ihned složiti se musil. Když za nějaký čas se polepšilo, pomýšlel na konečný odjezd z Brna. Poněvadž však na Brandýsku morem počali lidé promírati, odjeli na Přerov.

Špatně jim tenkráte pobyt na Moravě sloužil. Sotva že si odpočinuli, počal Žerotín opět stonati. Těžká nemoc schvátila a jako obět z rukou pustiti nechtěla přes 70 let již starého pána. Léčil ho Olomoucký lékař Waderborn. Kašel zlý, zhření, ouplavice, dna strápily zemdleného již starce, takže z postele ani hnouti se nemohl, jen na prostěradle z lože na lože manželka ho překládati dala. Veliká to byla bída, dlouhé trápení. Doktoři, barvíři Novokřtěnští málo nebo nic pomohli. Úplného zdraví Žerotín již více se nedočkal. Když mu bylo někdy trochu mírněji, dala ho paní Kateřina zdvihnouti a k oknu na stolici posaditi, aby na svůj Moravský kraj pohlédnul. Manželka těšívala ho, že až přijde jaro, že také zdraví se navrátí. Žerotín však i když přišlo jaro, přešlo léto, podzim a nastala zima, byl stále bídný na svém zdraví. Dlouhá nemoc jeho zavdala podnět k lidským zprávám, že zemřel. Byl sice ještě dosti dlouho živ, vždy se s ním něco proměnilo a k lepšímu ukázalo, však ne na dlouho. Poznával, že stánek jeho života vždy více se boří, a proto než by „z tohoto bídného světa" vykročil, vykonal mezi jiným také tu přípravu k smrti, že poslední učinil pořízení o statku svém dne 1. a 26. července 1636.

Osud, jenž někdy pronásledoval nad jiné šlechetného muže, a zvláště poslední tři léta mučil ho krutou nemocí, ukázal se býti milosrdnějším v poslední chvíli jeho života, že dopřál mu zavříti oči na vždy v rodné jeho zemi, v milované vlasti. *Zemřel* dne 9. října 1636 mezi 11. a 12. hodinou polední *na hradě Přerově.* Příbuzní, přátelé, známí i všickni, kdož znali jeho život, považovali úmrtí jeho za „nenabytou ztrátu"; manželka jeho, paní Kateřina, po všechnu ostatní dobu svého života připomínala si každodenně s nemalou truchlivostí srdce ztráty svého manžela jako klenotu, jejž by žádný peníz přeplatiti nemohl, jako „v této smrtedlnosti nikdy nedostižitedlného i nenahraditedlného skvostu"; vděční jeho vrstevníci při vzpomenutí přidávali k jeho jménu slova „dobré a svaté paměti". *Pochován* byl se svolením císařským a arcibiskupským a se srdečným pláčem a nářkem velikým přátel svých v rodišti svém *v Brandýse n. O.* dne 22. listopadu 1636 při prachu svého otce Jana v hrobce, kterouž si přestavěti dal a na jejíž stavbu za nepřítomnosti Žerotínovy dohlížel v Brandýse po bitvě Bělohorské se ukrývající Jan Amos Komenský. Hrobka zapečetěna.

Přes 80 let odpočívalo tělo Žerotínovo v hrobce Brandýské na Loukoti v klidu a zapomenutí. Od r. 1652, kdy majitelem panství Brandýského stal se Jan hrabě z Trautmannsdorfu, pamětníci pánův z Žerotína vymírali; na začátku třetího desítiletí osmnáctého století několik jen stařičkých osadníků pamatovalo se ještě na ty dávné doby jako na nějakou pohádku. Nevěděli ale ani, byl-li ten pán z Žerotína víry katolické nebo evangelické. Zdi chrámu nad pohřbem Žerotínovým se rozpadly, zbytky dřevěné lidé jako palivo si roznesli, na „zahradě" hřbitovu Loukotském pásl se farní dobytek, jehož pasák v měsíci květnu 1721 odkryl ve zříceninách travou, křovím zarostlých, vchod pod zemi vedoucí a za vchodem v prostranné klenuté síni rakve kovové. Od těch dob počal mrzký spor mezi konsistoří Pražskou a držitelem panství hrabětem Trautmannsdorfem: kdo jest nalezených rakví majetníkem? Plných 26 let hádali se o kovové schránky, v nichž také odpočíval prach toho muže, kteréhož za živa pronásledoval nešťastný osud a jehož zůstatky ani po smrti neměly pokoje. Dne 18. června l. 1723 vešli zástupcové jmenovaného hraběte s knězem a hrobníkem Brandýským do klenuté hrobky, aby umrlčí truhly prohlídli a kostry o klenoty obrali. Měděnou rakev Karla z Žerotína ne-

mohli otevříti, musili víko odsekati. Když sekyrou a dláty ztlučené a polámané víko odtrhli, ležel před nimi slavný Žerotín v červeném aksamitovém plášti zahalený. Starý hrobník naklonil se, koukal, zdaliž v truhle jest něco blýskavého, zakroutil hlavou, prohodil něco, že jest tam jen hazuka a kosti, podíval se na inspektora, a na rozkaz — prohledával. Nemohl ničeho nalézti. Když truhlu již uzavříti chtěl, musil ještě Žerotína v tom plášti, v kterémž ležel, vytáhnouti, plášť s kostmi roztřásati, v prachu se přehrabávati, aby kousek zlata vyhledali; však nic jiného mimo Žerotína nenašli. Přirazili víko. Druhá prohlídka rakví děla se léta 1724 dne 6. dubna. Karla Žerotína opět přehrabali, avšak mimo rozházené kosti, prach, červený plášť ničeho nenašli.

Ač visitace v hrobce s opatrností byla vykonána, proskočila mezi lidem pověst o nalezených pokladech, a poněvadž na osamělém tom místě žádný (mimo kámen hrobový) ty mrtvé nehlídal, přikradlo se nočního času několik zlodějů, odnesli dvě cínové rakve, podruhé zase kus měděné, v níž Žerotín odpočíval, a usekali, ulámali kusy kovu od jiných.

Z nápisů na rakvích dověděla se Pražská konsistoř, že osoby v hrobce Brandýské pochované náležely rodu Žerotínskému nebo s ním byly spřízněny; i zaslala vrchnost duchovní zprávu o tom Janu Ludv. hr. z Žerotína na Moravu s dobrým zdáním, aby kovové rakve a v nich nalezené klenoty prodány a peníze stržené na opravu stavení farního, koupení nového ornátu, ulití oltářních svícnů a na výživu faráře byly darovány. Hrabě Jan Žerotín svolil, aby rakve prodány, a penězi za ně stříženými hubené faře bylo pomoženo, však prach a kosti zemřelých aby na posvěceném místě k věčnému odpočinku byly uloženy; chtěl také všem společný náhrobek na místě, kam by převezeny byly, dáti postaviti. Konsistoř ale nevěděla, jestli ti v hrobce pohřbení byli katolické víry, a zvláště ten ve velké rakvi v tom červeném aksamitovém plášti; psali na Moravu, tam však také nikde prý v rodokmenech nemohli nalézti, byl-li ten Karel víry katolické. Záhada o víře pohřbených, zvláště Karlově, rozmnožila nesnáze sporu o majetnictví kovových rakví, jichž cena páčena tehdy na 1200 zlatých. Konsistoř by ráda byla rakve prodala, když ale neměla důkazu, že by ti Žerotínové bývali víry katolické nevěděla, co s těmi spráchnivělými lidmi činiti a kam je dáti pochovati. Hrabě Jan ze Žerotína poznávaje takovou neochotu duchovní vrchnosti, odvolal své dřívější svolení a žádal rozhodně, aby kosti předků jeho nejen na tom místě, kde od přátel pohřbeny, v pokoji byly zanechány, ale také aby nebyly připraveny o schránky, kteréž jim k věčnému odpočinku náleží.

Spor po několik let zůstal nevyřízený, až příznivou povolností rodiny Žerotínův stalo se konečné dohodnutí l. 1747. Prach a kosti Karla Žerotína i ostatních jeho příbuzných vyzdviženy a vloženy (dne 12. května t. r.) všecky dohromady do dubové truhly, v níž na starém neposvěceném místě na dále měly odpočívati. Hrobka měla býti bedlivě zazděna. Administrator fary Brandýské však, jenž na svou výživu z prodeje rakví méně dostal, nežli očekával, šetřil a kámen hrobový se znakem Žerotínův, kterýž u hrobky za dvéře sloužil, zazdil, poněvadž byl hodně tvrdý, jako práh přede dveřmi chrámovými; vchod pak do hrobky dal zavaliti několika hrubými kameny a hlinou vysypati. Za nedlouhý čas byla hrobka jako otevřena. Pasák, když dobytek farní na „zahradě" pásl, a jiní zvědaví lidé kameny odvalili, aby na ty nebožtíky se podívali. Ani jeden neminul život lidský a dubová truhla ve vlhké hrobce se rozpadla. Kosti Karla z Žerotína a jeho příbuzných ležely drahný čas rozházeny po zemi. Kapky deště omývaly, sníh přikrýval obnažené kosti svým rubášem. Mech, tráva, bejlí a křoví zakrývaly otevřené otvory do hrobky před zrakem člověka. Někdy na začátku 19. století zželelo se lidskému srdci potupy, jakáž zlobou času a surovostí lidí byla údělem spráchnivělým zbytkům

velikého Žerotína. Rozházené kosti sebrány a zakopány v zahradě při domcích č. 59 a 139. L. 1842 dal hrabě František z Žerotína kosti ze zahrady vykopati a uložiti je na hradě Bludově, aby v zemi sesterské Moravy odpočinuly na vždy. Za našich pak dnů vybrali někteří občané ze zbytku rozvalené zdi bratrského kostela několik kamenů a vystavěli z nich pomníček na místě, kde hrobka stála, s nápisem: „Z kostí předků kliditi bude pilný květ otčiny rozkošného ovoce.“ *)

Nastínili jsme krátce Žerotínovy osudy života i pohrobní více jen po stránce ethické v úvodu k vydání jeho korespondence, jejíž mnohé listy líčí bohatými slovy co jak činil, a osvětlují vzácné vlastnosti jeho ducha, srdce; *posmrtné* pak *jeho osudy* jsou důkazem, *jakým* až neuvěřitelným *způsobem zapadla památka* za nedlouhý čas sto a několik roků někdy slaveného Žerotína, že *duchovní vrchnost království ani nevěděla, kdo byl a jakého vyznání.*

Jakýž pak div, že národ, jenž požebrávati musil u svých podmanitelů za bídnou existenci svého živoření, kterýž v dlouhém, skoro stoletém umírání zapomínal se sám nad sebou, zapomněl, neznal více Karla z Žerotína.

Ač zneuznán, zapomínán, přece nezůstal zapomenut. V době, kdy hlava, kosti Žerotínovy ležely ještě rozházeny po zemi, pomýšleli na to chvalně známí spisovatelé historičtí *Dobner, Pelzel* a *Monse*, jakým způsobem by možno bylo zapomínaného Žerotína „uvésti do společnosti učeného světa, jemuž byl již úplně neznámým, ačkoliv ho někdy jako Mecenáše učenců ctil,**) a jak by národ český poznati mohl nepřízní osudu skoro zapomenutého velikána. Pelzel uveřejnil v II. dílu Abbildungen böhmischer und mährischer Gelehrten r. 1775 životopis Žerotínův, o němž vypravuje, že byl slaven učeností a činy politickými, vážnost pak, jaké požíval u učenců, že přidávala mu oslavy. Jak chatrné měli tehdy i před tím o něm vědomosti historikové na slovo vzatí, vysvítá z jmenované knihy, v níž přičítá se Karlovi z Ž. za nejvzácnější památku založení tiskárny Kralické, (kteráž skutečně pořízena byla někdy 1563, tudíž před jeho narozením). V druhém svazku jmenovaného díla zemřel Žerotín 1630, což ve IV. dílu 1782 teprv náležitě opraveno na 1636. Pelzel píše, že Žerotín napsal dějiny své doby, na kteréž *Pešina* a *Balbín* se odvolávají. Při čtení té zprávy myslil jsem z počátku, že zmínka o dějinách Žerotínem sepsaných týče se jeho „zápisů o soudě panském“, Brandlem vydaných, však po nahlédnutí do rukopisu Pešinova***) přesvědčil jsem se, že manuscript historie Žerotínovy doby skutečně obsahoval zápisy politické, dějepisné, a že dotýkají se věcí, kteréž do oboru soudního nijakž nenáleží. Mám za to, že jmenované dějiny jsou asi záznamy pamětních událostí jeho doby, zvláště kterýchž sám byl účasten. Snad bude rukopis ještě nalezen. O korespondenci není v tom životopise žádné zmínky, patrně že o ní ještě tehdy nevěděli, ji neviděli. Na konci činí se také zmínka, že Balbín připisuje Žerotínovi spis „Bellum bohemicum“, při čemž viní ho ze strannictví, nepravdy a přehnaných předsudků: což Pelzel napravil, připsav na titul jméno pravého autora Ondřeje Habernfelda. Při bádání historickém uhodili Dobner a Pelzel *v knihovně Hořovické*, hraběti Vrbnovi náležející, na *rukopisy* někdy Karla z Žerotína, kteréž rodina hrabat Vrbnů z Moravy na panství Hořovické byla přenesla †);

*) Viz „O hrobce Žerotínův v Brandýse n. O.“ v Čas. mus. kr. Č. 1878 od Fr. Dvorského.

**) Tak psal dne 5. dubna 1778 Gelasius Dobner Monseovi.

***) V Protelum plagarum a Marte hostili inflictarum ab imperio Ferdinandi I. usque ad annum 1632 píše na př.: „Tametsi Carolus Zerotinius in suis Commentariis asserat“, atd.

†) Starší dcera Žerotínova Bohunka provdána byla za Hynka z Vrbna, s nímž měla několik dítek, jmenovitě syna Karla, kterýž stal se dědicem statku movitého po Karlovi z Žerotína, jehož knihovnu daroval

o těch již P. Bohuslav Balbín věděl a v nevydaném díle svém „Bohemia docta“ zmínku obšírnější učinil. *)

P. Dobner, jenž za tehdejší doby požíval jako historik zvučného jména, vypůjčil si od hraběte Vrbny 2 svazky listů a odevzdal je l. 1776 Pelzlovi k opsání; Pelzel dával latinské listy opisovati písaři z Bavor rodilému, jemuž platil za opis jednoho archu čtyry krejcary. Po dvou letech musely kodexy majiteli býti vráceny. Opsána byla asi polovice jen latinské korespondence, nebyla však kolacionována. Pelzel zamýšlel část listů latinských s některými českými, kteréž se mu krásou velice zamlouvaly, samostatně vydati, ano projevil také přání, aby české dopisy pro důležitost svou přeloženy byly na jazyk německý. Dobner chtěl ve čtvrtém dílu svých „Monument“ uveřejniti Diarium Žerotínovo z r. 1588.

Mezi tím vyskytlo se na Moravě nové jméno historického spisovatele, Jos. Monse-a, jenž napsati hodlal životopis Žerotínův. Smluvil se s Dobnerem a Pelzlem, kteříž oba slíbili mu všemožnou podporu, ano opsané již listy dáti mu k disposici pro jich vydání. Poněvadž však jen polovice latinských dopisů byla opsána, slíbil Dobner Monseovi, že originály korespondence opět si vypůjčí, aby mohly býti opsány. Když za tou příčinou přibyl 28. srpna 1778 do Hořovic, byla celá knihovna již v bednách uložena, aby ze strachu před nepřítelem do Vídně byla odvezena, kdež hrabě Vrbna chtěl tři knihovny své, Pražskou, Hořovickou a Vídeňskou, v jednu spojiti. Nezbývalo tudíž, než aby vedle rady Dobnerovy dotyčnou korespondenci dal P. Adauctus Voigt, professor dějepisu, ve Vídni pro Monsea opsati. Pelzel radil, aby intervencí hraběte Žerotína rukopisy byly vypůjčeny, poněvadž při korektuře zapotřebí bude originálů, též aby při otisknutí listů francouzských užito bylo nové ortografie; aby vydáno bylo jako první svazek asi 60 až 80 listů s obšírným životopisem a podobiznou Žerotínovou, jejíž desku jmenovaní Pražští učenci sháněli pro Abbildungen böhm Gel. a měli ji nyní pro vydání korespondence připravenou. Monse-em připravované vydání dopisů Žerotínových skončilo prvním sešitkem l. 1781 s titulem „*Caroli l. b. a Zierotin epistolae selectae*“. Vydání bylo věnováno Josefu Karlovi hr. z Žerotína, nejvyššímu komorníku markrabství Moravského, jako „Zierotinae gloriae monumentum in patriae decus et observantiae tesseram“. Uveřejněno 12 dopisů obsahu pedagogického. V předmluvě praví editor, že v takových sešitech korespondence bude vydávána s přidáním vždy úvodu, v němž buď o věcech v listech obsažených, nebo o autoru podávány budou zprávy, jakž také stalo se i při prvním pokusu.**)

Změna úředního postavení odtrhla Monsea od Žerotína, jehož jméno však ozývalo se již s připomínáním jeho listu, jejž poslal Olomouckým 12. prosince l. 1610 s pokáráním, že

---

faře u sv. Magdaleny ve Vratislavi; rukopisy ponechal mezi rodinnými archivaliemi. Za Jana Fr. hr. z Vrbna, jenž 1657 pojal Marii Elišku z Martinic, po její pak smrti opět se sestrou její Terezií se oženil a tak stal se r. 1690 majitelem Hořovic a příslušných statků, převezeny rukopisy Žerotínovy do nového jmenovaného jeho sídla.

*) Raf. Ungar v posmrtném díle Bohusl. Balbína „Bohemia docta“ 1780 v III. sv. praví, že v knihovně Hořovické jest mnoho rukopisů Žerotínských, mezi nimiž Diarium 1588, dva kodexy konceptů listů psaných latině, francouzsky a vlašsky různým příbuzným, šlechticům, učencům: svazek dopisů latinských magnátům uherským, pět kodexů in fol. německy a česky psaných listů hospodářských, politických, posílaných vynikajícím osobám, příbuzným, známým domácím, správcům statků atd. O listech latinských praví, že „jsou velice hodny, aby tiskem byly vydány, poněvadž v nich lahodnost řeči latinské nikde se nepohřešuje“.

**) Obšírnější referát o knížečce podán v „Liter. Magazin“ 1781, 161 od Dobrovského, v kterémž zmiňuje se o věcech nahoře psaných.

mu německy psali, a kterýž l. 1710 *Středovský* v knize „Sacrae Moraviae historia" česky i s latinským překladem uveřejnil. Pelzl v úvodu ke spisu „Příhody V. Vratislava z Mitrovic" (již 1777) jmenoval Žerotína českým Ciceronem; *zpráva Bienenbergova* v II. sv. Alterthümer in Böhmen 1779 o zpustošené hrobce Žerotínově na Loukoti způsobila jistý rozruch, o čemž se zmínil *Dobrovský* a ukazoval, že „slavný Žerotín podle nápisu na rakvi umřel 9. října 1636. Připomínáno, že hledaná čtená knížka Komenského*) byla jemu věnována, rovněž i kniha Veleslavínem na český jazyk přeložená „Putování svatých ɔc"; někteří podívali se i do Zrcadla markrabství Moravského a se zálibou tam četli přirovnání Žerotína k hrdinnému indickému knížeti Porovi, jenž nebál se všem nebezpečného Alexandra Velikého k boji vybídnouti.

Jmenovaní zde spisovatelé vymírali a s nimi opět na Žerotína se zapomínalo. Čtyřicet skoro minulo let, a nikde žádné zmínky. Teprv r. 1819 vytiskl *Czikann* ve „Vaterländische Beiträge historischen Inhalts" č. 4 v Brně „Karl Freiherr von Zierotin", a časopis Dobroslav l. 1820 předvedl ho také svému čtenářstvu. Hormayer ve svém archivu a D'Elvert v Taschenbuch für Geschichte Mährens und Schlesiens 1826 otiskli články o Žerotínech. Roku 1820 vyšla v Praze kniha s titulem „*Slovesnost*" ku prospěchu vlastenecké mládeže *od Josefa Jungmanna*, jenž před některým rokem přibyl do Prahy jako humanitní professor na gymnasium Staroměstské, aby tu „českou řeč a lásku k vlasti i národu zdvihati pomohl". Ve zprávě o spisovatelích, z jichžto učených prací sbírka příkladů v knize snesena, jmenuje Jungmann Žerotína „nesmrtedlným Mecenášem, jehož mnohá česká psaní chovají se v Hořovicích". V příkladech prosaických mezi Listy uveřejnil Jungmann 19 českých listů Žerotínových, a sice z r. 1591, 30. září; 1610, 12. prosince; 1621, 8. dubna; 1628, 7. února; 1628, 5. ledna; 1628, 5. ledna; 1628. 21. ledna; 1628, 8. února; 1628, 28. února; 1628, 2. března; 1628, 13. dubna; 1628, 22. máje; 1628, 13. června; 1628, 26. června; 1628, 2. srpna; 1628, 7. prosince; 1628, 13. prosince a 1629, 12. listopadu. Jsou *to první české listy Žerotínovy*, kteréž mimo dopis Olomouckým 1610, 12. prosince, ponejprv byly uveřejněny. Jakým prostřednictvím jich Jungmann nabyl, o tom nemám žádných zpráv. V pozdějším vydání Slovesnosti 1846 rozmnožil počet listů ještě o čtyry.

Za nedlouhý čas potom uveřejnil *František Palacký* v Časopise mus. česk. 1829 „Výpisy z pamětí Karla z Žerotína", i začíná úvod: „Kdo ze všech Čechů a Moravanů nezná jména velikého Karla z Žerotína? Kdo neslýchal o jeho lásce k vlasti, o jeho štědré přízni k mužům učeným . . . Avšak ačkoli slavné jméno Žerotínů skrze něho nesmrtelným se stalo, předce známost života i zásluh jeho, které v posavadních historiích národa našeho dočísti se lze, tak chudá a velikosti muže toho nepřiměřena jest, že ji ve své váze nechati bylo by provinèním. Velicí charakterové historie jsou vzácné jmění celého člověčenstva i nejkrasší chloubou národů; věrné jejich vyobrazení jest jako zrcadlo ušlechtilosti lidské a živá nauka ctností vznešených. I jest to svatá povinnost mysl i srdce národa k nim obraceti. Mezi muži velikými národa našeho jsou zvláště dva, jichžto předrahé památky našemu věku na větším díle neznámé, totiž Vilima z Pernšteina a Karla z Žerotína, chystám se někdy vlastencům dostatečně ve známost uvésti a zprávy širší o životech mužů těchto i o věku jejich podati." Takovými slovy uvedl Palacký „velikého" Žerotína krajanům svým, Čechům i Moravanům, na paměť. Vypsalť jsem několik řádků našeho historiografa slovo za slovem, poněvadž enunciace ta vystihla to, co dosud zůstává v platnosti, že známost naše o velikém tom charakteru české historie až posud jest nedostatečná, a že svatá povinnost národní, aby jeho nauky ctností vznešených národu

*) Labyrint světa a ráj srdce.

byly předvedeny, dosud jen částečně byla vyplněna. Bohužel, že nedočkali jsme se širšího vypsání o životu a působení Karla z Žerotína z péra tak prozíravého dějepisce.

Palacký, sbíraje prameny pro historii českou, vypisoval pilně na Votíně r. 1829 a 1830 z Hořovic mu zapůjčené rukopisy, zvláště dopisy Žerotínovy doslovně, nebo činil jen výtahy a sdílel je české veřejnosti v zmíněném již „Časop. česk. musea." Takž již r. 1829 otiskl „Povolání do soudu zemského na Moravě, Sněm Brněnský 1596, Vzetí do soudu zemského v Moravě kardinála Dietrichsteina; a r. 1830 Příklad vedení pře u starého soudu zemského na Moravě; r. 1831 Sedmero psaní z l. 1628—31, l. 1834 Apologii neb obranu ku panu Jiříkovi z Hodic z r. 1606; l. 1836 Patnáctero psaní z r. 1628—31; v německých pak „Jahrbücher des böhmischen Museums" r. 1831 otištěny vlašské listy Ottavianu Caurianimu 1607, 10. dubna a bar. Mollartovi, jako doporučení Albrechta z Waldsteina. Od těch dob zůstává jméno Žerotínovo již v živé paměti, vyskytuje se v časopisech zmínka, povzbuzující slovo, pochvala o něm, ale přes dvacet let ničehož nevykonáno, což by svědčilo o nějaké důkladnější práci.

Léta 1846 vstoupil do státní služby v Brně mladý *rytíř Petr Chlumecký*, kterýž roku 1848, ač neměl potřebného stáří (byl tehdy 23 let stár), povolán do sněmu stavovského, zvolen do výboru zemského, kdež svěřen mu referát o věcech vědeckých. Vynikal odbornými vědomostmi, zvláště pak znalostí poměrů moravských. Jeho přičiněním zařízena byla na konci roku 1849 Historicko-statistická sekce při c. kr. moravsko-slezské společnosti, kteráž ihned počala s vydáváním spisů ze svého oboru. Chlumecký věnoval všecku činnost studiu dějin moravských. Brzy poznal, že Žerotín Karel jest jednou z nejpřednějších postav historie české i moravské. Počal shledávati materiál. Uveřejněných několik listů Monseem, Palackým, zprávy Pelzlovy, Dobnerovy, Elvertovy povzbudily ho, aby prohlédl všechny ostatní spisy Žerotínovy, kteréž v Hořovicích se nacházely. V létě r. 1852 hodlal se tam vypraviti. I požádal hraběte Egberta Belerediho za doporučení k majiteli hraběti Vrbnovi: onen mu však oznámil, že Hořovice mají býti prodány, a že by bylo na čase, aby pozůstalé spisy Karla z Žerotína pro rodinu hrabat Žerotínův byly získány. Chlumecký oznámil takovou věc hraběti Zdeňkovi z Žerotína, a po krátké době byly rukopisy zakoupeny a do Bludova na Moravu odvezeny.

Již 1854 v sedmém svazku Schriften der historisch-statistischen Sektion der k. k. mähr. schles. Gesellschaft uveřejněno pojednání: „Die öffentliche und Privat-Correspondenz, die Tagebücher und Urkundensammlungen Carl des älteren Herren von Zierotin" od P. rytíře Chlumeckého; v tomto neukončeném pojednání vidíme znalou ruku probírající se v rukopisech Žerotínských, poznáváme bystrého ducha, jenž s láskou věnoval se dílu, kteréž l. 1862 vydáno s titulem *„Carl von Zierotin und seine Zeit 1564—1615 von Peter Ritter von Chlumecky."* V knize o 864 a XXIV stranách živě psané nacházíme ponejprv nové z korespondence (zvláště cizojazyčné) čerpané zprávy o životě jeho společenském, domácím, právním, o pobytu jeho ve válečném tažení francouzském v táboře Jindřicha IV., v Uhřích proti Turku, vidíme, jak staví se na odpor proti útokům strany katolické na svobodu náboženskou, jak maří úklady svých nepřátel, kterýchž sám státi se měl obětí. Chlumecký líčí Žerotína (vždy s odvoláváním se na autentický doklad), jak v bojích politických postava jeho nad jiné vyniká, celá skoro Morava jde za ním, Uhry i Rakousy jsou s ním spřáteleny, a při tom při všem, třebas i na straně jeho byla větší moc, jako pravý státník radí ke shovívavosti, touží po smíření panovnického domu se zájmy šlechty; ukazuje na spojení zemí Rakouských, aby práva všech národů mohla býti tak pojištěna; třebas horlivé snahy jeho, aby rozbrojům náboženským učiněn byl konec rovnou svo-

bodou víry, nedočkaly se žádoucího uskutečnění, zaznamenány býti musí v historii jako slavné činy; a v takových také tendencích spravoval úřad nejvyššího hejtmana markrabství Moravského, atd. Chlumecký zavřel svou knihu slovy: „Zierotin war ein leuchtendes Gestirn, aber ein Gestirn im Niedergang, welches noch helle Lichtstrahlen hinwarf, bevor die Nacht hereinbrach, welche lang und tief auf den Gefilden Böhmens und Mährens ruhte.“ Spis Chlumeckého vzbudil zvláště v Čechách a na Moravě zasloužeuou sensaci, nejen proto, že Žerotín vylíčen na kolik možno v pravé podstatě, ale také že poznali jsme události, kteréž předcházely nastrojené začátky odboje stavů českých.

Chlumecký slíbil v první části rozpravy „Die öffentliche und Privat-Correspondenz Zierotins“, že v druhém oddílu uveřejní některé zajímavé dopisy. Pojednání ve Schriften der historischen Sektion dokončeno sice nebylo. Chlumecký však připravoval a tiskl slibovaný výběr korespondence Žerotínovy jako doklady k jmenovanému pojednání. Léta 1855 bylo již dvaadvacet archu vytištěno, v nichž obsaženo 276 listů od 1591—1619, psaných jazykem latinským, německým, českým, francouzským a vlašským. Tím počtem listu měla korespondence Žerotínova pro účel Chlumeckým vytknutý býti odbyta. Mezi tím počala již připravovati se jeho kniha k tisku, Chlumecký změnil původní svůj záměr, rozhodl se, že vytištěných již listů užije jako dokladu k svému spisu, (na něž se také v některých poznámkách odvolává), a přidá k tomu ještě některé jiné neznámé kusy a výklady. Kniha dokladů měla býti vydána také r. 1862, však nemoc a rychlá potom smrt 28. března 1863 zmařila všecko další jeho podnikání. Teprve r. 1879 vydala historicko-statistická sekce společnosti Moravsko-Slezské již r. 1855 vytištěné dopisy Žerotínovy bez slíbených neznámých kusů historických a výkladů s titulem: „*Carl von Zierotin und seine Zeit 1564—1615* von Peter Ritter von Chlumecky. Zweiter oder *Beilagen-Band*“. Předmluvu k tomu napsal *d'Elvert*. Při srovnávání některých těchto dopisů s původními rukopisy shledalo se, že by bylo potřebí učiniti připomenutí, (jako Pelzel Monseovi se zmínil), že opisy nebyly konferovány.

Po úmrtí rytíře Chlumeckého ujal se spisů Žerotínových nad jiné k tomu na Moravě povolaný zemský archivář *V. Brandl*, kterýž r. 1865 uveřejnil Zápisy o sněmě r. 1612, a již l. 1866 počal vydávati „*Spisy Karla staršího z Žerotína*“; v jich oddělení prvním jsou „Zápisové o soudě panském“ (od 1594 do 1614) se zprávou v předmluvě o rukopisech těchto „Zápisů“, s životopisným nástinem Žerotínovým, a úvod o soudu panském a zasedajících na něm úřednících zemských. V oddělení druhém obsahuje svazek první l. 1870 vydaný Sepsání historické sněmu obecního v městě Brně drženého 1594, Sněm zahájený v Brně r. 1596, Sněm Brněnský postní léta 1597 s úvodem vydavatelovým, v němž podává se zpráva, kterak sněmy byly svolávány a jaké řády, zvyky při nich zachovávány. Potom následují *Listové českým jazykem psaní* ode dne sv. Václava léta 1591 až do 13 dubna 1592, 31 čísel, a Listy psané léta 1596, 101 číslo. *Kniha věnována* hraběti *Egbertu Belcredimu*, jenž k vydávání listů Žerotínových povzbudil Matici Moravskou, kteráž „čestným způsobem vznesla úlohu tu na zemského archiváře Brandla“, jenž chutě a rač podstoupil dílo: byltě toho pamětliv, že, když s překážkami „takové dílo se podniká, tím snáze od něho se odstupuje a ono nedokonané se zanechává“. V přípisu věnovacím Brandl oceňuje spisovatelskou povahu autora listu, zmiňuje se, jak pronikal vždy k hloubi a k jádru; jakým byl „mistrem formy, kteráž spisy jeho kouzlem, lahodou antické krásy ozdobuje“; že úsilovně se staral o zvelebení řeči, literatury, že hleděl pilně k tomu, aby řeč česká byla přesná, vytříbená. Dále obrací zřetel k obsahu dopisu pro poznání poměru onoho věku, ukazuje na šlechtu, na vřelou jeho nábožnost a jiné:

editor připomíná, jaká učinil opatření při vydání listův, a končí: „Listy Žerotínovy jsou obrazem nejslavnější doby duchové vzdělanosti v národu českém, jsou vzorem slohu klassického a čistoty jazykové, jsou výrazem vznešených myšlenek muže nad jiné vrstevníky všemi dary ducha a srdce vynikajícího, jednoho z těch geniů, kteří jen zřídka kdy na svět přicházejí.“

Svazek druhý dopisův českých vydaný 1871 obsahuje listy z r. 1598 čísel 163 a z r. 1605 č. 482 s úvodem, v němž vyznačeny jsou události z Žerotínova života v téže době, a konečně svazek třetí vydaný 1872 s listy z roku 1606 čísel 94, z r. 1610 č. 1, z roku 1612 čísel 120, opět s uvedením událostí z těchže let. Třetím svazkem vydávání českých listů bylo zastaveno.

Nejnověji l. 1899 vytiskl *Dr. Jan Schulz* v „Zeitschrift des Vereins für die Geschichte Mährens und Schlesiens“ několik listů německy psaných: „Neue Briefe K. Z. an Hartwich von Stitten 1610—12“ ze státního archivu v Berlíně.

Dotud uveřejněno na 1350 čísel korespondence Žerotínovy. Mnohem však větší část a také obsahem mnohem důležitější listy zů-távaly nepoznány, zakryty.

Když léta 1890 připravoval jsem listy paní Kateřiny z Žerotína do tisku, pomýšlel jsem na to, *jak by korespondence Žerotínova pro všechny možné případy mohla býti v opisech nebo i uveřejněním zachována.* Vzácnou liberálností a příznivou náklonností Jeho Excellencí vysokorodého pána, pana Karla z Zierotína, nyní místodržícího markrabství Moravského, bylo mně možné záměr takový uskutečňovati, že rukopisy Žerotínské byly mi ad personam z rodinného hraběcího archivu v Bludově do Prahy půjčovány. I dal jsem na svůj náklad opisovati celou řadu listů Žerotínových z doby předbělohorské. Když brzy na to l. 1892 nastoupil jsem v úřad zemského archiváře, bylo vedle jiných také přední mou starostí a péčí, aby korespondence Ž. mohla býti opsána pro archiv zemský. Vyprosil jsem si opětně při Jeho Excellencí, aby rukopisy byly mně do Prahy zasílány. Mezi tím mluvil jsem s archivářem moravským p. V. Brandlem o dalším vydávání listů, kterýž když prohlásil, že v tisku korespondence nebude pokračovati, projevil jsem mu svůj úmysl, že s jeho vědomím přivedl bych zbývající ještě část na světlo. Po přátelském dohodnutí započal jsem se vší horlivostí s prací. Prozkoumal jsem všechny kodexy listů Ž., jichž nalézá se v Bludově dvacet, a sice sign. VI. 3870 (z let 1621 až 1634), VI. 3873 (1626—1636), VI. 3874 (1615—1619), VI. 3881 (1598—1612), VI. 3883 (1630—1632), VI. 3884 (1596—1612), VI. 3885 (1607—1612), VI. 4134 (1591 až 1592), VI. 4135 (1596—1598), VI. 4136 (1634—1635), VI. 4137 (1628—1629), VI. 4138 (1605), VI. 4139 (1630), VI. 4140 (1613—1614), VI. 4141 (1596), VI. 4142 (1628—1631), VI. 4143 (1616—1636), VI. 4144 (1632—1633), VI. 4145 (1632—1633), VI. 4146 (1609—1620).

Po celou řadu let opisována v archivě zemském celá registra, současné opisy českých, německých, latinských listův (z některých jako ze „Sirotčích a Všelikých obecných listův“ vyznačil jsem jen několik čísel), při kteréž práci byli jako kopisté účastni pp. Spěváček, Smetanay, Hepnar a Fabian; kolacionování a regestování obstarávali vedle jiných úředních funkcí p. t. úředníci při archivu zemském, koncipisté pp. Dr. V. Nováček a H. Kollmann. Bylo-li při zhotovení těch opisů zapotřebí bedlivé pozornosti, bylo jináče při opisování kodexu značeného č. 3881, jenž obsahuje koncepty listů Ž. od 1598—1612 latinských, německých, a současné opisy dopisů vlašských a francouzských. Všech kusů v tom rukopisu jest 900, z nichž uveřejnil Monse 12, a pozůstalost Chlumeckého 250. Všechny vlastnoruční koncepty Žerotínovy psány jsou písmem drobným a těžko čitelným pro nemalý počet oprav i škrtů.

Opisování těchto dopisů svěřil jsem kopistovi p. Spěváčkovi, kterýž vystihl nejen těžkost písma, ale i v sepisování regestů na místě celých listin se znamenitě osvědčil. Po odchodu jeho z ústavu dáno další opisování Dru Smetanayovi, jenž také vpravil se do úkolu mu svěřeného s dobrým prospěchem. Namáhavé konferování těchto opisů provedl z veliké části koncipista p. Dr. V. Nováček a později do ústavu přibylí pp. Dr. Novák a Dr. Krofta, kteříž oba také část opisů latinských a vlašských opsali a zregestovali. Hlavní však podíl listů vlašských obstaral znalec téhož jazyka koncipista p. H. Kollmann, jenž také z mnohých italských, více pro domácí zájmy důležitých dopisů zhotovil obšírné české regesty nebo překlady, a také vydatným byl pomocníkem při konferování lat. listů. I při největší bedlivosti není při takových nesnadných konceptech vyloučeno nějaké přehlédnutí v přepisech zhotovených: a proto vynikající zvláště účastenství na úpravě měl pan archivář Jul. Pažout, jenž prohlédl zevrubně texty i regesta kusů opsaných a srovnal je s originálem. Taková účast jmenovaných pánů zasluhuje zajisté vřelých díků a vděčného uznání.

Dříve ještě nežli všechny takové práce vykonány, pečoval jsem stále o to, *jak by skvosty Žerotínovy*, jež v pokladnici archivu zemského zatím měly býti uschovány, *mohly býti doplněny.* I sebral jsem roztroušené listy v zemském archivu moravském, v archivu J. J. knížete z Lobkowicz v Roudnici, v arcibiskupském archivu Kroměřížském, v archivu místodržitelství království Českého, v archivu státním ve Vídni, v Berlíně, v Drážďanech, ve Vratislavi, v Hradci Štýrském, v Budapešti, v archivu musea města Prahy, města Přerova, Byteše na Moravě, v archivu piaristské kolleje v Praze, v archivu arcibiskupství Pražského, kteréž kusy opisoval kopista p. Špaček.

A když všechno podle lidského domnění k šťastnému již nachylovalo se ukončení, staral jsem se, jak by takový kus staré české slávy mohl býti vydán tiskem na světlo. U nás se mnoho tiskne, mnoho vydává, a nemnoho scházelo, že by hvězda Žerotínova vzešlá nad Čechy a Moravou i na dále musila zůstávat ukryta za mrakem nevědomosti. Výbor zemský, jenž o potřeby, snahy kulturní nemálo pečuje, učinil slovy svého člena p. t. pana K. Adámka návrh, aby korespondence Žerotínova byla vydávána v Archivu Českém, a aby k žádosti komise pro vydávání Archivu Českého položeno bylo do rozpočtu zemského zvýšení dotace na touž publikaci o 4000 korun ročně na dobu pětí let. Když slavný sněm království Českého navrženou sumu schválil, vzal jsem do ruky úpravu připravených opisů pro tisk. Dal jsem nákladem svým rozepsati a mezi listy chronologicky vložiti regesta všech zvláště Brandlem vydaných dopisů, na kolik potřebí prohlédl jsem text, z obšírnějších překladů vlašských nebo jiných již napsaných obsahů učinil jsem potřebné upravení pro tisk, napsal věcné, osobní poznámky a úvody k jednotlivým obdobím. Po přátelském dohodnutí přijal provedení korektury archů tištěných pan Julius Pažout, kterýž při nesnadné takové práci musil po ruce míti originál, aby některé neshody mohly býti srovnány. Neméně velikou péči věnoval publikaci p. t. universitní professor Dr. pan Jos. Kalousek jako redaktor Archivu Českého, jenž žádné nešetřil práce, starosti a častokráte sám s originálem slova, věty srovnával, aby nic v nejistotě nezůstávalo. Taková vzácná starostlivost hodna jest zajisté povinného upřímných díků vzdání. Dále za laskavou mně prokázanou ochotu sluší vzdáti díky p. t. panu Dru Bretholzovi, zemskému archiváři markrabství Moravského v Brně, zemskému archiváři v Štyrském Hradci vládnímu radovi panu Dru šlechtici Zahnovi, knížecímu arcibiskupskému archiváři v Kroměříži panu Fr. Snopkovi, koncipistovi při státním archivu ve Vídni panu V. Kratochvílovi, slavné radě města Přerova, Byteše, a rektoru kolleje piaristské v Praze p. P. Aurelu Gardavskému.

Dlouholetý záměr můj stává se skutkem. Památky Žerotínova ducha, srdce budou na světlo vydány na oslavu vlasti a stanou se společným majetkem vzdělaného světa. ***Že korespondence Žerotínova***, toho muže „s hlavou starého Římana a se srdcem Kristovým,“ ***na světlo se vydává,*** za to vzdáti musím, vystihne-li slovo, když nemožno projeviti skutkem, ***dík nehynoucí*** Jeho Excellencí vysokorodému pánu a panu *Karlovi hraběti z Zierotína,* c. k. místodržícímu markrabství Moravského, skutečnému tajnému radovi, komořímu J. V. císaře a krále, majiteli panství na Moravě a ve Slezsku a t. d. Jeho Excellencí ráčila blahosklonnou přízní, propůjčením mně rukopisů Žerotínových, usnadniti možnost vydání této počtem i obsahem přednější sbírky listův po třech stoletích.

Na Smíchově, na den sv. Prokopa 1904.

Františck Dvorský.

Opravy.

Str.	39,	12. řádek zdola,	místo	deforces	čti	*de forces*
„	48	v regestě k č. 137	„	Zborovskému	„	*Zborovské*
„	63	č. 184 přidej: Datum [mezi 10. a 13. únorem 1598] schází.				
„	66,	17. řádek zdola,	místo	costitit	čti	*constitit*
„	68,	12. „ zdola	„	avoit en	„	avoit *eu*
„	72,	10. „ shora,	„	Altemagna	„	*Allemagna*
„	130	v regestě k č. 423	„	Gynaeovi	„	*Grynaeovi*
„	148,	2. řádek shora,	„	M . . curiae	„	*Mercurio*
„	175	v regestě k č. 516	„	v Pirnici	„	*v Brtnici*
„	192	v č. 547	„	1902	„	*1602*
„	203	v regestě č. 574	„	Pierem	„	*Baptistou*
„	345	v č. 1472	„	1605	„	*1608*
„	353	v regestě č. 1485	„	Broumov	„	*Brumov*
„	381,	6. řádek zdola,	„	Zuaymb	„	*Znaymb*
„	399,	1. řádek shora,	„	Pudolcz	„	*Rudolcz*
„	448	č. 1606 z 3. září 1609 náleží na stranu 445 za č. 1599.				

A. XXXIII.

DOPISY KARLA ZE ŽEROTÍNA.

Vydává **František Dvorský.**

Úvod vydavatelův k listům z let 1591 a 1592.

Po zavraždění francouzského krále Jindřicha III. (2. srpna 1589) uznán byl jeho vzdálený příbuzný z Bourbonského rodu Jindřich IV. jako legitimní dědic královského trůnu; panoval však z počátku jen tehdy a tam, kde mohl královskému jménu přidati sílu, moc svým vojskem. Bylať Paříž a většina velkých měst i obyvatelstva katolická, proti nimž Jindřich IV. jako náčelník Hugenotů bojoval. Zápas mezi katolíky a protestanty francouzskými budil po hrozném vraždění Hugenotů v noci Bartolomějské (1572) všeobecný zájem států Evropských. Za katolíky, ligisty francouzskými stál Řím, Španělsko, některé kraje německé; země vždy katolické dynastie Habsburské klonily se více soucitně na stranu protestantů, poněvadž samy v starém byly sporu s Římem a domnívali se, že meč krále Bourbonského a royalistů francouzských bojuje také za jich věc. Zvláště v Čechách a „sektářským jedem nakažené Moravě" byli mnozí, kteříž měly styky s králem Jindřichem IV., jehož tajní jednatelé najímali v říši Německé vojsko a sháněli peněžité půjčky. Bratří čeští na Moravě byli horlivými ve věci té pomocníky. Osvíceným a bohatým jich stoupencem byl Karel z Žerotína, jenž rozhodl se, že půjčkou 40.000 tolarů přispěje francouzským průkopníkům na rozkvět reformované církve. Nadšený Žerotín domníval se, že prospěje víře i vlasti své, když nejen penězi, ale i krví svou nápomocen bude proti římsko-španělským záměrům. Velebil prvního krále z Bourbonského rodu, s nímž si dopisoval, jako zastance vznešené myšlénky, obdivoval se jemu jako hrdinovi, vítězi a rozmilému člověku. Chystal se podtají na válečnou výpravu, aby sympathie pro „nejkřesťanštějšího krále" osvědčil mečem a aby na čas věnoval a také naučil se válečnému umění.

Dne 11. září 1590 rozloučiv se se svou chotí Barb. Krajířovou, se svou dceruškou Bohunkou a jinými blízkými příbuznými, vyjel na dlouhou cestu do boje. Daleko však nedojel. Na konci měsíce září navracel se již zase domů, poněvadž manželka jeho, paní Barbora, těžce se rozstonala. Po dlouhé nemoci zemřela dne 21. června 1591. Aby ztrátu, neštěstí rodinné, spíše zapomněl, připravoval se opět na cestu do Francie. Po úmrtí vroucně milované manželky nebylo příčiny, kteráž by ho doma pozdržeti musela. Malou dcerušku Bohunku, kteráž hned v prvním roce věku svého osiřela, poručil starostlivé péči ovdovělé paní Vanecké, jejíž někdejší manžel pan Bartoloměj Vanecký z Jemničky byl poručníkem Karlovým; a po

uspořádání domácích a hospodářských záležitostí vyjel z Náměšti dne 2. října 1591. První zastávkou byl Brandýs nad Orlicí, odkudž přes Prahu, Litoměřice, Míšeň ubíral se do daleké země, aby pomáhal brániti protestantské víry i aby potřebných nabyl zkušeností pro život.

Listové jeho, kteréž z cesty a z Francie přátelům svým psával, podávají nám zprávy o úsudcích, jakéž na Moravě byly pronášeny o podniknuté cestě: katolíci zhaněli Žerotína, že dává se do služeb protestantských; starší pánové pod obojí s Římany dohromady nepříznivě posuzovali takovou bez rady a schválení jich předsevzatou cestu. Z rozmarného někdy líčení vidíme, jaké přestál nehody, útrapy na dlouhé cestě, až konečně přistál k vytouženému cíli. S nadšenou, veselou myslí vypravil se z domova, brzy však duch jeho poklesl v táboře královském. Žerotínovi nezamlouvala se prostopášná galanterie francouzská, nesouhlasil se způsobem a prováděním vojenských zařízení, slovem nedošel toho uspokojení, jehož očekával. Byl sklamán.

„O, pane Lavíne", píše 21. března 1592, „není všecko zlato, co se stkví, nejsme takoví soldati, jaké o nás smýšlení jest, plus in verbis, quam in re . . . Soldati hladem mrou; kteří z pánů peníze své utratili, jeli pryč. Ležíme před tím blahoslaveným Roanem, a právě ležíme, ani se nehýbáme. Špatnou mám naději, abychom měli toto město dobýti, leč je nám pán Bůh miraculose v ruce dá." Horoucí touha býti ve službách „nejkřesťanštějšího krále" ochladla tou měrou, že dne 13. dubna 1592 psal s povzdechem: „Král málo*) se o náboženství a svobodu slova božího ujímá, kudyž také přichází podle zdání mého, že mu nehrubě pán Bůh žehná. Mnozí pobožní lidé hrubě naň naříkají."

Rozmrzelý, nespokojený „pan Karel", jak rozmarně sám se jmenuje, počal v královském táboře válečném více zabývati se vzpomínkami na svou vlast, domov, přátele, nežli tím francouzským uměním válečným. „Prosím vás," píše opatrovnici malé své dcerušky, „že mou Bůžičku ode mne políbíte; víte, že na tom světě dražšího klenotu nemám, o nějž bych se více měl a mohl starati." „Amicos Pragenses, praesertim dom. Budovicium amanter saluto." Ano rád pomýšlel již na návrat. „Strany navrácení svého domů, bude-li vůle boží, spíše se k němu přičiním, nežli při odjezdu svém jsem byl sobě uložil." Musel však zůstati, aby nezdálo se, že v době nepříznivého osudu (Jindřich IV. byl nucen upustiti od obléhání Rouenu) opustil krále. Půl ještě roku pobyl ve Francii.

V zimních někdy měsících na konci 1592 anebo na začátku 1593 vyjel z Francie do Vlach, kdež navštívil bratra svého Diviše, jenž tehdy nalézal se ve Florencii jako na zkušenou. Kdy z Italie domů a kudy se navracel, nevíme. Listy register jeho korrespondence od polovice dubna r. 1592 jsou prázdny. V měsíci červenci l. 1593 byl již na Moravě. V tuže skoro dobu dne 25. června 1593 sliboval král Jindřich IV., kleče před arcibiskupem Bourgeským v kostele v St. Denisu, že římsko-katolickou víru po všechen čas života svého bude vyznávati až do své smrti. Pan Karel, jenž z horoucího nadšení již ve Francii vystřízlivěl, nabyl mezi jinými zkušenostmi také přesvědčení, že „nejkřesťanštějšímu králi" jednalo se nejen o náboženskou svobodu, nýbrž také o panství, moc světskou.**)

Upozorňujeme ještě, jaký značný jeví se rozdíl mezi listy psanými příbuzným na Moravu českým jazykem a mezi dopisy zvláště francouzskými. V psaních českých líčí všechno příznivějšími slovy, jasnějšími barvami, aby snad zakryl sebe, že se klamal, před káravými

---

*) V registrech dopisů Žerotínových z r. 1591 a 1592 opsáno chybně „nemálo" (jakž také ve Spisech Karla st. z Žerotína vydaných Brandlem 1870, I. str. 96 vytištěno), čímž smysl věty úplně porušen.

**) P. Chlumecký, Carl von Zierotin und seine Zeit, 1862 pg. 182.

slovy, výčitkami domácích, jakž „moravský způsob byl“; snad nechtěl také poškoditi zájem, pro nějž bojoval. V listech Ancelovi zaslaných až trpkými slovy si stěžuje, že shledal pravý opak toho všeho, co doufal nalézti. Šel hájit nejsvětějších zájmů lidských, myslil, že bude státi vedle krále s jinými udatnými rytíři jako mezi svými bratřími: zatím však skrývalo se před ním, co jiným bylo sděleno; prohlédala k němu nedůvěra. A v takové trapné situaci jeví se ušlechtilost jeho charakteru. Ani jediným slovem nenávisti nebo pohrdání neodsuzuje takové chování, nybrž prostě odkrývá „příteli“ Ancelovi své sklamání a chválí brdinnou mysl krále Jindřicha.*)

Listy z r. 1591 a 1592, jichž jest všech 57, vepsány jsou písařem v codex, v bílé kůži vázaný se starou signaturou A. 4. a., s novou VI., 4134. 1. Na stránce 11 počínají se „listové českým jazykem psaní od dne sv. Václava léta 91“; skutečné však datum prvního listu jest „v pátek po sv. Michalu“ (4. října), posledního pak 13. dubna 1592. Listy české, jichž jest všech 31, končí se na str. 47. Od str. 48 až do 214 jsou listy prázdny; na str. 215 napsáno na svrchu: „Epistolae linguis latina, germanica, italica, gallica conscriptae. Inchoatae a II. Octobris, quo die Namiestio in Galliam profecturus discessi.“ List první datován 4. říjnem v Brandýse n. Orl., poslední pak nedopsaný zaslán někdy v polovici měsíce dubna 1592. České listy uveřejnil zemský archivář moravský V. Brandl r. 1870 ve Spisech Karla st. z Žerotína, oddělení II. svazek 1. na str. 49 až 96; z jinojazyčných i českých vytiskl některé v chatrném čtení d'Elvert v příloze ke spisu P. Chlumeckého „Carl von Zierotin und seine Zeit 1564—1615“. Aby bylo viděti, kdy a kde listy psány, a aby badatelé měli dopisy již srovnané, klademe na místě již vytištěných českých listů kratičký regest s datem i místem; písmenou *Ch* naznačujeme, který list d'Elvertem byl otištěn.

*) Tamtéž 173 sc.

---

1. Karel z Žerotína žehná se s Vokem z Rožmberka a žádá jej o dlužné peníze. — V Brandýse n. Orl. 1591, 4.*) října. Brandl II. 1. 51 (Ch.)

*) Ve Spisech Karla z Žerotína tištěných Brandlem II. 1. str. 51 jest mylné datum 1. října.

2.

Žerotín píše Ancelovi, sekretáři krále Francouzského, že včera dostal jeho dopis se zprávou o smrti p. de la Noue, že odložil svůj odjezd na zítřek a že v pondělí přijede. Prosí, aby připravil pro něho 3000 dukátů ve zlatě. (Ch). — V Brandýse n. O., 4. října 1591.

A Mr. Ançel*) Secrétaire du Roy Très chrestien. Monsieur, Estant arrivé en çe lieu hier sur le soir, i'ay trouvé vostre lettre et vos nouvelles. Je suis très aisé de vostre bonne santé, mais infiniment marri de la mort de Mr. de la Noue**) que i'esperey trouver pour en sa compagnie apprendre à me sçavoir conduire et gouverner en çe nouveau mestier, dont ie suis du tout inexpert. Mais patiençe: i'espère que Dieu m'addressera quelqu'aultre qui prendra ma protection avec la mesme affection, qu'eût faict feu Mr. de la Noue. I'avoy déliberé de partir auiourd'huy, mais par faulte de quelcun, qui me debvoit venir trouver et n'est point

venu, ie suis contrainct de remettre mon partement iusques à demain, dont ie vous ay voulu avvertir, pour ne vous fair attendre; mais lundi, s'il plaist à Dieu, ie ne fauldray point de vous voir sur le tard, de peur d'estre recogneu. Je vous prie cependant de faire trouver, si faire çe peult, trois mille ducats en or, pour les changer à mon arrivée, laquelle Dieu façe estre en bonne santé, lequel ie prie, Monsieur, vous avoir en sa saincte sçauvegarde. De Brandeis çe 4. d'Octobre. Vostre bien humble et très affectionné serviteur Z.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 215.

*) Ancel sekretář, agent francouzského krále při dvoře císařském v Praze, stal se od r. 1588, kdy Žerotín po nastoupení dědictví po otci, císaři se představil, důvěrným přítelem Karlovým, za něhož přimlouval se r. 1601 k francouzskému králi Jindřichovi, aby na ochranu Žerotínovu intervenoval při císaři Rudolfovi II. v processu se Zikmundem z Dietrichsteina. Nestalo se však nic.

**) La Noue, hejtman ve vojště francouzského krále Jindřicha IV., padl při útoku na tvrz Lambelle. Napsal Discours politiques. Žerotín chtěl pod ním býti ve službách válečných.

3. Jindřichovi Danielovi z Semanína o dluhu Voka z Rožmberka. — V Brandýse n. Orl. 1591, 4. října. Brandl II. 1. 51.

4.

Eberbachovi, preceptoru svého bratra, oznamuje, že Daniel dodal mu dopis Eberbachův se zprávami o bratru a o počátku jejich cesty. Očekává odpověď v příčině výměny peněz. Zatím poslal do Sieny Gianpedra, po němž Eberbachovi posílá 1000 dukátů. Zítra vydá se na cestu do Francie přes Hamburk a Staden, odkud po moři přepraví se do Normandie. Cestuje s malým komonstvem, část koní schválně nechal doma, část jich nehodou ztratil. Listy pro něho ať posílá Sillerovi, král. vyslanci ve Švýcařích; ten pošle mu je s dopisy pro krále, od něhož Žerotín se nevzdálí. — V Brandýse n. O. 4. října 1591.

A Monsieur d'Eberbach, gouverneur de mon frère. Monsieur d'Eberbach.*) Environ le 23. ou 24. de Settembre Daniel m'a présenté la vostre de Padoue par laquelle i'ay entendu avec grand contentement la bonne disposition de mon frère**) et vous tous, aussi l'acheminement au voyage, lequel, comme i'espère et désire, vous sera bien succédé et heureusement. Or ie m'estoy attendu d'avoir responçe sur la mienne du 9. d'Aust, vous ayant demandé par içelle vostr'avvis touchant le change. Car de l'envoyer par Venise, il y a de la perte trop grande, de l'envoyer par un aultre part, ie ne sçavoy, n'ayant connoissançe de personne à qui ie m'eusse peu addresser. Oultre plus Calandrini m'a donné telle response que ie n'y pouvoy asseoir le pied, et pour la bien entendre, il luy eust fallu escrire derechef et attendre un aultre response. A raison de quoy i'avoy fort désiré d'entendre vostre avvis là dessus. Mais n'estant point venu iusques içi, de peur que vous n'eussier à vous trouver sans argent, ie me suis résolu d'envoyer Gianpedro à Siene, par lequel, l'ayant en toutes ses actions trouvé non seulement loyal, mais homme d'entendement et d'exécution, ie vous envoye mille ducats d'or en or, qui à mon avis vous pourront

suffire pour entretenir quelque mois la despençe de la maison. Au demeurant ie vous avvise que demain, s'il plaist à Dieu, ie part d'içi pour aller trouver le roy et pren le chemin de la Saxe vers Hambourg et Staden, pour m'y embarquer et passer par mer en Normandie. I'ay envoyé desià Marc Antoine avec les chevaulx, et est parti lundi dernieur. Je mène petit train et peu de bons chevaulx, m'ayant privé volontairement d'une partie des meilleurs et l'aultre partie perdue par malheur. Car Sainct George et Kunowicz sont morts, le Favori malade à l'extremité, oultre que i'ay donné à monsieur le Visconte de Turenne le Sultan et le Paccion et, qui est pis, le Cameraire qui m'estoit resté seul de çeulx que i'avoy destiner pour ma personne, le propre iour que mes gens partirent d'içi, a esté mordu par l'Imperial, de façon que ie ne sçay, si on le pourra conduire ou non. Et d'aultant que desormais vous ne pourrer point sçavoir asseurément le lieu, où ie me pourray trouver, ie vous ay bien voulu avvertir d'addresser toutes vos lettres à monsieur de Silleri, qui est l'ambassadeur du roy aulx Suiçes, lequel en escrivant au roy, m'envoyera pareillement les vostres, car ie ne m'esloigneray iamais d'auprès de luy. Et içi faisant fin ie prieray le Créateur vous avoir en sa saincte garde. De Brandeis çe 4. d'Octobre l'an 91. Vostre bien bon et affectionné amy Zerotin.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 216.

*) Mikuláš z Eberbachu, hofmistr Diviše z Žerotína, bratra Karlova, později kanclíř kurfirsta Falckého. — **) Jan Diviš z Žerotína.

5.

Píše Vavřinci Circlerovi: lituje, že Circler odejel bez jeho vědomí; doufal, že spolu pojedou do Servesty nebo aspoň do Brandýsa. Před odjezdem nařídil Žerotín správci Náměšťskému, aby Circlerovi vyplatil 200 tolarů. Odejel z Náměště 2. října a včera přibyl do Brandýsa, odkud odjede zítra. Dopisy pro Žerotína má Circler posílati Gryneovi. (Ch). — V Brandýse n. O., 4. října 1591.

(D. Laurentio Circlero*) Goldbergensi.) S. D. Itane ergo me inscio et insalutato discessisti, mi Circlere? At dices: Tua culpa factum. Deum testor, si ita tibi persuades, iniuriam mihi fieri. Nihil minus cogitavi, quam iturum te Brtniczium, ne redires. Hoc inde colligere potes, quod semper tibi suasor fuerim, ut voluntatem camerarii de curru potius per literas explorares, quam coram, veritus, ne tibi molestum esset, toties unam eandemque viam emetiri eundo et redeundo. Existimabam ego venturum te una Seruestam*) usque aut saltem Brundusium. Ita videor mihi intellexisse tuum animum, ita certe tua verba interpretatus sum. Sed quid? Utrinque peccatum: a me quidem, quod non satis curiosus fuerim; a te, quod plus aequo modestus. Ac utinam non fuisses! Nonne me de sententia tua admonere potuisti et licet abeuntem retrahere, me inquam, quem scis plane tuum esse et adhuc eundem, quem antehac, agnoscere praeceptorem, quem quidem, ut recte sensit pater meus,

nunquam personam exuere oportuit. At quid faciendum? Ignosco, quod te mihi eripueris non tantum invito, sed inscio, quod sane non licuit tibi, cum non minus meus sis, quam tuus proprius. Ignosco autem ea conditione, si in itinere contingat nos convenire, sin minus, manebit iniuria alta mente reposta. Caeterum quia incertum est, nos coituros ante meum e Germania eggressum, haec pauca exaravi, quibus si contingat me ab ea via, qua hucce rediturus es, aberrare, valedico tibi ad meum usque reditum, quem Deus faxit fortunatum. Interea ducentos taleros a praefecto Namiestano accipies, is in mandatis habet eam pecuniam tibi numerare. Ego VI. nonas Namiestio discessi, heri huc veni, cras discedo. Deus iter fortunet. Si quid deinceps literarum ad me dare volueris, eas Grynaeo**) mandandas trade. Hoc quoque te moneo, paucis ut multa scribas et epistolas minuta forma complices. Hoc praeterea, ut certo tibi persuadeas, me plane tuum esse et futurum, dum vixero. Vale, mi Circlere, et me tui amantissimum redama meumque iter diligenter Deo commenda. Domino camerario consilium meum non aperui. Si id aegre laturus est, constituo te procuratorem litis, aut potius impetratorem veniae. Vale iterum. Brundusii IIII. nonas Octobris anno XCI.

Tuus, quid enim possum amplius, antiquus ille et semper idem Carolus.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 215.

*) Serwest ves v Prusku ve vládním okresu Postupimském u Chorina; či město Zerbst, Srbiště?

**) Circler Vavřinec z Goldbergu (Zlaté Hory), kdež r. 1580—82 byl rektorem školy, kteréž odkázal své značné jmění, někdy vychovatel Karla z Žerotína.

***) Grynaeus Jan Jakub nar. 1540 v Bernu, byl pastorem v Rötelen; l. 1575 stal se profesorem v Basileji, kdež přednášel o starém zákoně. K vyzvání kurfiršta Falckého Jana Kazimira provedl r. 1584—6 náboženskou reformu university Heidelberské; r. 1586 navrátil se do Basileje, kdež byl předním kazatelem a jako profesor přednášel o novém zákoně. Byl činným v společenském životě duchovním i spisovatelském. Zřídil pro mladé šlechtické studující konvikt, v kterémž někteří z mladých členů rodiny Žerotínovy zůstávali. Leta 1612 oslepl, 1617 zemřel.

6. Žádá Fridricha z Žerotína, aby dohlížel ke správě jeho statkův. — V Praze 1591, 8. října. Brandl II. 1. 52. (Ch.)

7. Úředníku Náměštskému, jak zachovati se má k p. Fridrichovi z Žerotína ve věcech peněžních. — V Praze 1591, 9. října. Brandl II. 1. 53.

8.

Píše Vavřinci Circlerovi, že Ancel odevzdal mu jeho dopis, v němž vyčítal Žerotínovi nedostatek ochoty a pozornosti. Hájí se a oznamuje, že odjede. — V Praze, 9. října 1591.

(D. Laurentio Circlero Goldbergensi.) S. D. Literas tuas, nescio ubi scriptas, nam nec diem nec locum annotasti, reddidit mihi heri clarissimus vir Gulielmus Ancelius, ad quas hodie, licet multis occupationibus distractus, respondere tamen constitui, ne tacens aut negligere te viderer per contemptum, aut fateri culpam convincente conscientia, aut saltem diffidere causae meae atque illam intempestivo

silentio perdere vel facere deteriorem. Caeterum quamvis mihi persuadeam certo, te non serio mecum agere, sed tantummodo periculum facere (voluisse), quomodo monita tua accepturus essem, quem vidisses iniurias Lavini iniquiore animo tulisse, tamen non diffitebor subdolere mihi omnia mea dicta factaque, secus ac mea erga te benevolentia meretur, a te interpretata, et quae praesens tacueris, ea ab absente si non per iniuriam, saltem per derisionem exprobrari et obiici mihi, Deum testor, immerito et innocenti. Attamen non facies, utut velis, quin semper te agnoscam et colam praeceptorem et iniurias tuas non secus ac alterius patris tacitus perferam libenter; quamvis enim fatear esse mihi affectus vehementiores et ardentiores, quam multis aliis, non desunt tamen habenae, quibus eos, quando opus est, coherceam et subdam rationi, ad cuius normam aequum est omnes meas actiones dirigi. Tu autem, mi Circlere, quod tam repente iniquior mihi factus sis, causam non video, nisi forte largius imbiberis auram Brtniczensem, inimicam gentis nostrae. Ego certe, cum domo discederem, actorem me futurum sperabam, non reum, quod facile ostendet epistola mea IIII. nonas Octobris Brund[usii] scripta, quam aut Nam[iestio] a cubiculario meo, aut Mesericii a collega tuo accipies; sed tu defensionem instituere cogis, quam dum meditor, nescio, ad quam partem accusationis tuae me convertam prius, ita enim ubique perstringis me, ut fere consultissimum videatur, dorsum exponere tuis ictibus. Sed non possum facere, quin saltem ingemiscam ad singulas plagas, quod si in me tulisti puero, cum virgis caedebas, nunc etiam laturum confido in viro, cum lacessis iniuriis, quae magis dolent. Primum immutatum animum meum erga te quereris, atque id ex eo colligis, quod equos, quibus Brtniczium vehereris, negarim, et quod me, ut tuis verbis utar, alienissimo tempore vestiario atque pictori dederim nimium: indicia sane valde levia et quibus, si coram judice lis esset, nihil probares. Nam quod ad illud, non est amici ad omnia assentiri, sed assentatoris, nihil negare eorum est, qui metuunt, non qui amant; quod ad hoc vero, ea est mea conditio, ut non uni tantum homini omnino me possidendum tradam, sed etiam erga alios praebeam affabilem, praesertim quorum opera mihi opus est. Verum respondebo prolixius: Fateor me negasse equos, sed cur? Vis, dicam, non quod agri non essent consiti, is erat praetextus, sed quia nolebam te Namiestio discedere me illic degente, et cupiebam differri abitum tuum, donec ego Brunam reverterer, quod tum commodissime fiebat, si vel tu me intellexisses satis, vel ego te. Nam ut de te dicam, Deus est mihi testis, me nunquam existimasse te Brtniczium eo animo cogitare, ut illinc iter tuum aggredereris, sed ut certior factus de curru et equis vel Zeruestam me deduceres, vel Brundusium saltem, semper persuasisse mihi. Alioquin quo animo potuissem negare rem tam exiguam, qui etiam caput ipsum tecum partirer libenter, si id tibi usui esse posset? Cur autem animus meus erga te immutatus fuisset, omnino ignoro, nec enim, quod scio,

me offendisti, nisi tu forte tibi alicuius offensionis es conscius. Nam illud de vino pro salute mea hausto indecorum est a tanto viro non proferri tantum, sed in animum induci; quid enim Deo cum eiusmodi ineptiis? At res ipsa satis probat ea, quae tibi tanquam fundamenta firmissima posuisti, super quae epistolam tuam extrueres, nihil aliud fuisse, quam suspiciones. Nunquam enim animus meus erga te immutatus fuit, nec est, nec immutabitur deinceps, si is, qui hactenus fuisti, esse perrexeris.

Redeo ad vestiarium et pictorem, quibus quod me dediderim nimium, non recordor, nisi id forte in prandio vel coena aut paulo post. Quod si tum, non fuit alienissimo tempore; sin alias, haud dubie non absque causa, praesertim si Sancerram spectes, cum quo mihi erant rationes faciendae acceptae et expensae. Sed ais praestasse deliberare, qua praemittendi essent equites. Fateor, ni antea fecissem, deliberaram et concluseram; quid opus erat novam deliberationem instituere, praesertim illa ipsa hora, qua illis erat discedendum? Pergis autem et improbas, quod iussi Pragam ire. Non potuit aliter et factum bene. Id ex ipso eventu colligo, nec poenitet hactenus eius consilii. Verum accedo ad id, quod tantopere exaggeras, dimissos esse sine capite. Quod aliud caput ipsis praefecissem, quam id, quod habent, videlicet praefectum stabuli. De me sciebas, subsecuturum me illos, non comitaturum. Alia enim est habenda ratio equorum, quos magno praecio mihi comparavi, quam eorum, qui currum trahunt. Nam hi quidvis perferre possunt, illi autem non ita, qui paulatim sunt conducendi parvis itineribus, ne ex lassitudine nimia adversi aliquid iis accidat. Ideo praemisi. Quod vero per Saxoniam ituri, nec hoc ignorabas, in qua si sua lingua sunt usuri, quid mali in illo? Tantundem ac si quis in te improbet, quod per Italiam patria lingua usus sis. Quod habitus discolor nihil interest. Transituri, non moraturi sunt in illa regione. De moribus vero nihil aliud dico, quam malle me illos cum istius modi moribus in Gallia, quam cum illa ridicula gravitate Saxonica. Caeterum quod ad potationes, non est, quod metuam, ut nimium animo indulgeant, utque eos parvo commeatu instruxerim; sin autem aliter accidat, eo sibi magis benevolos reddent indigenas, quo propius ad ipsorum mores sunt accessuri.

Sed relinquo ista et venio ad eam partem epistolae tuae, in qua consilium profectionis meae detectum innuis. Ais enim, ni me per biduum a colloquio tuo subtraxissem, et ne vel longum vale mihi diceres, clanculum eripuissem, subiecturum fuisse aliud, quod Brunae mirabundus audieras. De subtractione nihil dico. Deus enim novit iniuriam mihi fieri, nec enim illo biduo ita vacuus fui a negociis, ut mihi semper apud te haerere liceret, nec existimabam opus esse, ut qui te rediturum sperabam. Illud vero, quod Brunae audisti, quid esse potest? Exiguum aliquid, nam si magnum, etiam me olfacturum fuisse arbitror, si non, tum saltem in reditu.

De quo quidem reditu tu multa acerbe, sed quibus nihil commoveor, testante conscientia esse falsa. Unum est adhuc, quod me maxime excruciat in epistola tua, videlicet iratum me, quod ex vultu tuo animadverterem, multa tibi in me displicere, eripuise me tibi. Ego quidem multa tibi in me displicere nihil dubito, nam et ego ipse mihi displiceo. Sed quae illa sunt, nedum ut tum animadverterim, sed nec nunc quidem colligo. Tu autem, quod potius volueris ex vultu illa coniici, quam ex oratione intelligi, non fecisti officium praeceptoris, nedum amici. Iratum certe tibi fuisse, audacter et vere negabo, nec enim causa erat, et quamvis fuisset, non irascerer praeceptori, quemadmodum nec nunc id facio, quamvis abunde causam irae praebente tua epistola. Amavi te semper, amo et amabo, dum vixero, nec ullum tuum in me peccatum tantum esse poterit, ut animum meum erga te immutet. Feram, adhuc quem tuli; scio enim rediturum te ad te et iniurias in me effusas per te ipsum agniturum. Ego cras Deo volente hinc discedo, Deus iter prosperet, quod tuis precibus commendo. Pecuniam promissam ubi accepturus sis, ex literis, quarum supra mentio facta est, intelliges. Vale, et si quid in te peccatum, ignosce, sin minus, agnosce. Pragae in Ancelianis aedibus VII. idus Octobris A°. 91. Tuus et tui amantissimus Carolus.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134, pag. 217.

9. Paní Vanecké odporučuje mimo dohled k hospodářství, aby dcerušku Bohunku pilně opatrovala. — Ve Velvarech 1591, 9. října. Brandl II. 1. 55. (V rukop. register listů Žerotínových napsáno „ve čtvrtek 9. dne m. října"; devátého října bylo však l. 1591 ve středu.)

10. Janovi Wolfovi o dluhu p. z Rožmberka a věcech hospodářských. — V Litoměřicích 1591, 9. října (též „ve čtvrtek"). Brandl II. 1. 56.

11. Žádá Jana Jetřicha z Žerotína o sečkání dluhu a píše mu stran jeho svatebního veselí. — V Litoměřicích 1591, 11. října (v pátek před sv. Havlem). Brandl II. 1. 57.

12.

Píše Ancelovi, že dostal jeho dopis. Pana du Frenoy bude očekávati v některém místě za Drážďany a zanechá mu zprávy „u zlatého prstene", kde sám bude přebývati. Právě hodlá odjeti lodí do Děčína, odkud časně ráno odjede do Drážďan. — V Litoměřicích 11. října 1591.

(A monsieur Ançel.) Monsieur. J'avoy esté tellement estonné de la longue demeure de mon page, que quand il me présenta la vostre, ie ne pensoy aultrement en la lisant, sinon que monsieur du Frenoy estoit mort de vray, dont ie fus tellement espris, que i'ay leu toute la lettre san sçavoir s'il estoit vivf ou mort; mais Dieu soit loué, qu'il est résuscité, quelque chambrière de-là dedans luy aura donné la vie. Je l'attendray en quelque ville par delà Drezden et luy lairray de mes nouvelles à l'anneau d'or où ie logeray mesmes, et ne fauldray point de m'enquérir diligemment de tout çe que voulez, pour vous en avvertir au mieulx que ie pourray. Je part d'içi à çest heur, ayant envoyé mes coches par terre, et m'embarque içi sur la

rivière pour passer çeste nuict à Tetschin et arriver demain de bonn'heur à Dreze. Et vous envoye par le sieur Absolon les çinqu talars du rabat du cocher, priant Dieu, Monsieur, me donner la graçe de vous servir en çeçi et en toute aultre chose, ainsi comme ie désire. De Leitomerzicz, l'11. d'Octobre l'an 91.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 217.

13.

Ancelovi píše o útrapách své cesty. V Drážďanech mluvil s p. Zindelinem; od něho dověděl se mnoho o smrti kurfirštově*) a o náboženských i politických poměrech v zemi, což Ancelovi podrobně vypisuje. — V Míšni 13. října 1591.

(A monsieur Ançel.) Monsieur. Je vous escrivis dernièrement de Leitomerzicz, que i'esperoy d'arriver le sammedi de bonn'heure à Dresden et à cest intention avoir prins le chemin de la rivière comme le plus aisé, mais il en avvint tout aultrement; car ayant rencontré par malheur de bateliers qui ne servoyent d'aultre chose, que de charger le bateau, et oultre çela ayant le vent contraire, tout çe que i'ay peu faire, fust d'aborder au port de Drezden à deulx heures de nuict, et pour le comble du mal, loger en une cahouette aulx faulxbourgs, où iamais homme de bien n'avoit logé auparavant. Çe fut une prophetie quand ie dis au conte à vostre table, qu'il fairoit bien de manger pour trois ou quatre iours et qu'il pourroit bien dir adieu aulx gelinottes et poulles d'Inde; car d'effect depuis estre partis de Prague, nous n'avons encores, ie ne diray pas, mangé, mais veu un bon morçeau, excepté çe qu'on nous a servi à la disnée d'auiourdhuy en la ville, en laquelle ie fis aussitost, qu'il fut iour, mon entrée solennellement, après avoir donné satisfaction entière à messieurs les inquisiteurs à la porte et iuré d'estre bourgeois habitant, citoyen de vostre bonne ville de Prague. Arrivé que ie fus, ie n'ay failli d'envoyer quérir monsieur Zindelinus,**) mais on ne le trouva point pour la première fois, car il estoit au prêche; pour la seconde il vint et disnasmes ensemble. Je n'ay failli d'estre curieulx à tout esciant, et en ay sçeu beaucoup de choses, mais ie ne sçay, si i'auray tout retenu; toutesfois ie m'esforçeray de vous dir aultant qu'il m'en souviendra, gardant l'ordre, selon que la mémoire me le dictera. Premièrement il m'a dict que çe pauvre prinçe a esté au lict vingt et huict iours, estant tombé malade le septiesme du passé et mort le cinquiesme du présent, entre les six et sept heures du matin. Desià auparavant il s'estoit trouvé mal et mesmes lorsqu'il fut à la chasse, estoit totalement disposé à maladie, mais la vigueur de la ieunesse et son courage surmontèrent alors le mal. Depuis il retourna à Drezden par le conseil de son mediçin, en intention de se purger et prévenir la maladie; mais la maladie le prévint, voire si véhémente, que dès le commençement on désespéra de sa vïe, et entre aultres son premier médiçin asseuroit tousiours qu'il n'en echapperoit point. Monsieur Peuçerus, encor

qu'absent ayant entendu les symptoms de la maladie, fut de mesm'avis, qu'il y auroit grande difficulté à le faire vivre. Et de faict il en est avvenu ainsi, car il est mort, mais mort avec une constançe et asseurançe esmerveillable, consolant non seulement soy-mesmes, mais aussi les assistans. Il saigna par deulx fois, la première huict heures durant et la seconde quatre, iettant forçe sang caillé et parmi de pièçes du foye et du poulmon. L'occasion de sa maladie est venue de la vie desraiglée qu'il tenoit, et de son boire, duquel néantmoins il s'estoit abstenu depuis trois ou quatre mois en çà, en intention de continuer, et surtout en sa maladie il asseuroit, si Dieu luy rendoit sa santé, de ne boire iamais, si non aultant que la neçessité requerroit et dont il auroit besoing pour la soustentaçion et rafraichissiment du corps. Tellement que çeulx qui pourroient soupçonner la poison, se trompent, n'en ayant esté veu aucun signe ou indiçe apparent, mesmes par le tesmoignage de médiçins qui le voulurent ouvrir pour en sçavoir la vérité, mais l'électeur de Brandebourg les en a empêchés. Il s'estoit persuadé depuis le commençement de la maladie, qu'il en mourroit, et se préparoit iournellement à la mort avec une piété et magnanimité admirable. Il a faict son testament, lequel sera leu seulement après les exèques. A faict venir son cousin le duc de Weinmar, auquel il a raccomandé ses enfans et son pays, et mis le gouvernement d'içeulx et d'içeluy entre ses mains après l'avoir grandement prié de ne rien changer en la religion et en l'estat, çe qu'il luy a promis; maintenant ie ne sçay, s'il le tiendra. Il se trouve ores à Dresden, n'ayant pour encores faict innovation aulcune, ni faisant semblant d'en vouloir faire. Quant au chançelier, il a promis à feu son maistre en estant requis de ne bouger point, moyennant qu'on luy permette la liberté de la religion, mais à çe que i'entend, il n'a pas grand envie d'y demourer, estant fort hay de la noblesse, qui luy attribue la faulte des changements faicts par le feu électeur. Toutesfois il n'a point encore prins résolutions aucune, mais attendra çe qu'en luy dira. S'il s'en va, il fault néçessairement que tout l'estat se change, n'y ayant aultre qui sçache les secrets de çe gouvernement que luy, auquel le feu duc s'estoit entièrement fié et reposé du tout. Et si çela se faict, il y a à craindre que nostre roy ne demeure seul, si on n'y pourvoit de bonn'heure par un moyen, qui est gagner çe prinçe içi et le mettre en desfiançe de çeulx que sçavez. Il a un chançelier qui peult beaucoup avec luy et est, à çe qu'on dict, un bon gros Luterien, mais homme de bien de reste et amateur du bien public et de la patrie. Monsieur Zindelinus n'est point encores délibéré d'y demourer, ni de s'en aller aussi, mais il panche plus de çe costé que de l'aultre. Il m'a dict que le feu électeur avoit délibéré de faire encores quelque chose de plus pour le bien du roy, mais la mort l'en a empêché, laquelle en somme nous importe beaucoup, si Dieu n'y donne ordre, lequel ie prie d'assister à nostre pauvre prinçe et nous exciter quelqu'aultre au lieu d'içeluy, qu'il nous

a osté. Mr. Trautson n'a point parlé à l'électeur, et ne l'a point veu si non après sa mort. Le grand maistre a faict de feulx de ioye et monstré signe de grande resiouissançe, à çe que i'ay entendu par chemin. Il se porte trop bien la moitié, qui me faict prier Dieu de ne nous abandonner point et vous donner, Monsieur, tout bien et contentement. De Meissen le 13. d'Octobre l. 91.

Archiv Bludovský, MS. 4134, pag. 220.

*) Kurfirst Saský Kristian I. zemřel 5. října 1591. Viz o tom český list Žerotínův u Brandla II. 1., str. 58, č. 8. — **) Zindelin rada při dvoře Saském.

14.

Wolfgangu Zindelinovi, radovi při saském dvoře v Drážďanech: posílá dopisy pro Ancela. Zítra odjede. Z listu jakéhosi přítele z Heidelberka dověděl se, že německé vojsko dorazilo bez odporu ke králi, a že Justus Lipsius odpadl k papežským. — V Míšni 14. října 1591.

(D. Wolfgango Zindelino, consiliario in aula Saxonica, Drezdam.) S. D. Clarissime vir, amice honorande. Mitto fasciculum literarum ad d. Gulielmum Ancelium nostrum. Respondeo literis hodie ab ipso acceptis. Quaedam praeterea addidi, quae evulgari nollem. Idcirco diligenter tibi illum commendo et obnixe peto, des operam, ut ei tuto reddatur. Scio me nimium onus tibi imponere, sed fretus benevolentia tua erga me et humanitate, qua omnes complecteris, facio id magis audacter. Ego hic hodie certis de causis substiti, cras Deo volente pergo, is faxit feliciter. Hodie accepi literas ab amico quodam Heidelberga recentes, qui affirmat exercitum germanicum ad regem nemine resistente pervenisse. Idem scribit Justum Lipsium*) ad pontificios defecisse, sed id parum ad detrimentum reipublicae. Interim me tibi commendo, utque me in numero amicorum tuorum imposterum habeas, etiam atque etiam rogo. Vale. Misnae prid[ie] id[us] Octobris A⁰ 91. Is, qui te amat et colit, Carolus Zerotinus.

Archiv Bludovský, MS. č. 1434 pag. 222.

*) Lipsius Justus, vlastně Joest Lips, výtečný filolog a kritik, nar. v Overyssche (Isca) u Brusselu l. 1547, 18. října, † 1606 v Lovani. Provázel kardinála da Granvella do Říma, kdež 1567 a 1568 prohlédl tamní knihovny. L. 1572—74 byl profesorem řečnictví a historie v Jeně, kdež přestoupil k lutheranství; l. 1591 stal se katolíkem, začež dostalo se mu mnohých vyznamenání, král Španělský jmenoval ho historiografem španělským. Z mnohých jeho spisů nejznamenitější textová kritika Tacita a jiných římských spisovatelův. Jeho „Opera omnia“ vydána v Antverpách r. 1585, 1637 a ve Veselu 1675.

15. Fridrichovi z Žerotína o smrti kurfiršta Kristiana I. a o úmyslu krále Francouzského dobývati města Remeše. — V Míšni 1591, 14. října. Brandl II. 1. 58. (Ch).

16.

Píše Cesaru Calandrinovi v Norimberce, že před svým odjezdem nařídil, aby mu byly poslány 2000 tolarů. Odjede zítra do Staden, kde vstoupí na loď. — V Magdeburce 18. října 1591.

(Al Sr Cesare Calandrini a Norimberga.*) Molto magnifico S^r mio osservandissimo. Io mi sono trovato talmente impacciato nello partire da casa mia, che non

ho havuto tempo di rispondere alla lettera di V^ra^ S^ria^, con la quale m'ha mandati gli conti, ma con tutto ciò non ho lasciato dar ordine, che gli fossero mandati duoi mila talari, con gli quali credo restarà interamente pagata della somma dovutagli; tuttavia se dal mese d'Agosto in quà gli interessi l'haveranno augmentata, quando ne sarò avvertito, farò che ne resti sodisfatta. Io intanto mi son' incaminato per far' un viaggio in Francia et già sono arrivato fino a questa città, donde delibero partire domattina, per trasferirmi quanto prima a Staden et ivi imbarcarmi per Francia o Inghilterra. Dio mi dia buon viaggio per la gracia sua. Et non essendo questa per altro, se non per avvertirla, che detta somma de duoi mila talari gli sarà inviata quanto prima. Farò fine, pregando Nostro Signore di conservarla nella sua divina protettione et con basciarli le mani megli raccommando. Di Magdeburgo agli 18. d'Ottobre, stylo nuovo, l'anno 91. Di V^ra^ S^ria^ affettionatissimo per servirla

Carlo di Zerotino.

Archiv Bludovský. MS. č. 4134 pag. 222.

*) Calandrini Cesar v Norimberce, Calandrini Jan ve Stadenu, kupecká rodina.

17.

Jindřichu Balbanimu v Basileji děkuje za projevenou soustrast nad úmrtím manželky. Smrtí tou zanikla příčina, jež zdržovala Žerotína doma; rozhodl se tedy vrátiti se v službu královu. Zdálo se mu nebezpečno následovati vojsko německé,*), a proto cestuje po moři s malým průvodem. Těší se, že spatří jej a Manfrediho ve Francii. — V Magdeburce 18. října 1591.

(Al Sr Arrigo Balbani a Basilea.) Illustre S^r^ mio sempre osservandissimo. Non havendo possuto per le molte mie occupationi, con le quali la mia partenza da casa è stata congionta, rispondere all'amorevolissima lettera della S^ria^ V^ra^, ho differito a farlo fino che n'havessi havuta maggior commodità, la quale però non mi si è presentata prima d'oggi, non essendo mi, doppo che son' uscito di Bohemia, fermato in alcun'altro luogo che questo, si che trovandomi con un pocho di ocio et di riposo, ho voluto valermene, per ricompensar' il mancamento passato, benche avvenuto per necessità, non per volontaria elettione. Ringratio infinitamente V^ra^ S^ria^ del cordoglio, con che ha participato alla mia afflittione, et insieme della consolatione, con la quale s'ingegna a darmi animo di portare patientemente, cioè che da Dio m'è stato mandato. Veggo che questa et quello partono da una intrinsecha affettione sua verso di me, dalla quale tutto quanto che viene, non puol'essermi si non gratissimo; et però un' altra volta negli rendo quelle gratie, che merita la sua rara bontà et volontà portatami, desiderando di mostrargli con gli effetti et con le opere, quanto la stimo et apprezzo. Quello poi che concerne il consiglio suo, certamente la non si è ingannata punto della mia deliberatione, perchè pocho tempo di poi che mori la mia consorte, vedendo che Dio m'haveva levato d'inanzi la cagione, che sola mi riteneva a casa et ritirava dal servitio del rè, mi risolsi di seguitare gli dissegni

passati. Et perciocchè mi pareva congionto con grandissimo pericolo il volere seguitare l'essercito Alemanno, et impossibile di passare per terra senza scorta tale, giudicai, che non sarebbe fuor di proposito, di far' il viaggio per mare, massimamente dovendo il rè, come alhora correva la voce, mettere l'assedio a Roano, et a questa intentione mandai un gentilhuomo a posta verso Staden dal Sr Giovanni Calandrini, con commissione d'informarsi minutamente di quanto che occorreva; il quale essendo ritornato et havendo mi riportata et fatta tale relatione, quale io desiderava, mi confermai tanto più nella mia risolutione, et per metterla quanto prima ad effetto, feci tutte le preparationi necessarie di maniera, che quando capitò la sua, non fu più in mio potere di cambiare la sentenza. Si che col nome di Dio mi sono incaminato, havendo mandato qualche giorno prima Marc' Antonio con cavalli et alcuni de' miei, de' quali il numero è piccolo et il più lesto che s'è possuto. Dio che sin quì m'ha condotto a salvamento, mi continui questa sua gracia per l'avvenire. Io desidero infinitamente di veder' et lei et il Sr Manfredi in Francia, et però quando non sia con la scommodità loro, gli prego, gli supplico a non mutare proposito, come di cosa, che mi sarà di grandissima consolatione, a trovarmi presso de duoi miei confidentissimi patroni et amici. Haverebbi scritto volentieri al Sr Manfredi, ma il tempo è troppo curto, prego Vra Sria di scusarmi con seco; si come anchora desiderarebbi molto di rispondere alla lettera de' Sri di Geneva, portatami da Marcantonio, ma per la medesima cagione sono necessitato a rimetterlo fino a un'altro tempo. Mi dispiace infinitamente a non poterli servire, ma quello che ho fatto et fo anchora per il servicio del rè, mi leva l'occasione et il modo di poterlo fare. D'una cosa lo voglio importunar' anchora, però che sia con commodità sua et cioè di pagare o far pagar' al fratello di Marcantonio a Geneva 300 talari, i quali faro buoni in Francia o a lei, se ci viene, o a colui che ordinarà. Et quivi facendo fine, gli bascio le mani, con pregarla di fare riverenza da parte mia al Sr imbasciatore, al quale mando le mie humillime raccomandationi. Nostro Signore la contenti et feliciti. Di Magdeburgo agli 18. d'Ottobre stylo nuovo l'anno 91. Di Vra Sria illustre affettionatissimo servitore C. Z.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 223. — *) Předním účinným prostředníkem záměrů Jindřicha IV. bylo Sasko, kdež sbírány peníze, najímáno vojsko, kteréž také vytáhlo na pomoc do Francie.

18.

Cesarovi Calandrinimu posílá dva listy pro p. Manfrediho v Ženevě a pro francouzského vyslance v Soloturně. Čeká v Staden na příznivý vítr; zatím prokazuje mu zde Cesarův bratr Jan Calandrini mnoho zdvořilostí, hostí jej. Žerotín doufá, že Cesare dostal již 2000 dukátů, jež mu dal poslati. — V Stadenu, 7. listopadu 1591.

(Al Sr. Cesare Calandrini.) Molto magnifico Sr mio osservandissimo. Mando a Vra Sria duoi plichi, l'uno per Geneva indrizzato al Sr Manfredi nostro, l'altro

per l'imbasciator di Francia residente a Solurro, con pregarla di darli buon ricapito a l'uno et l'altro. Io sono tuttavia qui aspettando l'arrivo di questa benedetta flotta, la quale sarebbe già venuta, se havesse havuto 'l vento favorevole, come l'ha contrario da alquanti giorni in quà. Et così mentre io ho la commodità del vento, ho mancamento di naviglio, et quando haverò questo, forse mi mancharà quello, si che facilmente potrebbi risolvermi a qualch' altra cosa, perchè di fermarmi quivi altretanto comme ho già fatto, non mi va per la fantasia. Il Sr Giovanni fratello di V^ra^ S^ria^ m'ha usato, mentre che sto qui, un numero di cortesie, sino a havermi ricevuto nella casa propria et aloggiato et trattato per qualche giorno, non bisogna dir come, dipoi s'è impiegato per me in tutte occurrenze, quando n'è stato ricercato, si che non posso che lodarmi grandemente della sua amorevolezza; et pare quasi che faccia a gara con V^ra^ S^ria^ in gratificarmi et favorirmi. Dio mi faccia la gracia di riconoscerlo un giorno. Degli duoi mila talari non faccio dubbio nissuno, che se non gli ha ricevuti anchora, almeno doveranno essere già inviati; ma io spero, che gli habbia havuti conforme all'ordine che n'ho dato. Tuttavia se tardassero anchora per qualche giorno a venire, come in simili casi molte difficultà possono intervenire facilmente, che quello non la metti in apprehensione alcuna, perchè senza altro gli haverà, non potendo i miei mancare a miei commandamenti tanto espressi. Et non havendo altro che dirgli, le bascio le mani raccomandandomi alla sua gracia. Di Staden agli 7. di Novembre l'an. 91.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 230.

19.

Syndikům a radě města Ženevy píše, že dostal jejich dopis po Mark Antoniovi; děkuje za důvěru, že chtějí užiti jeho služeb, ale nemůže jim tentokráte vyhověti. — V Stadenu 7. listopadu 1591. (Ch).

(A messieurs les syndiques et conseil de la ville de Genève.) Messieurs. Je me suis tousiours tant promis des graçes et faveurs, dont il vous a pleu par le passé user en mon endroit, qu'ayant reçeu, il y a quelque temps, par Marc Anthoine, çelle que m'avez voulu escrire, et me trouvant au mesme temps en train de m'acheminer au présent voyage et pour çe regard fort empêché, tant à faire les preparatifs nécessaires pour içeluy, qu'à donner ordre aus affaires de ma maison, ie n'ay faict difficulté de me dispenser, sous espoir néantmoins que ne le prendriez en mauvaise part, d'y donner responçe un peu plus tard que ne requéroit mon debvoir et par avanture l'estat de vos affaires. En quoy comme d'une part ie reconnoy avoir faict faulte, pour n'avoir postposé toutes mes plus importantes occupations à l'obligation que je vous ay, ainsi d'aultre costé ie m'attens, ayant recours à vostre

bonté, de meriter ou, en quelque sorte que çe soit, d'obtenir pardon, puisqu'ainsi est que ie n'ay failli que par une çertaine asseurançe en içelle. Toutesfois si tant est que çe retardement vous ait offensé plus que ie n'eusse estimé, et que la persuasion eue de vostre douçeur et humanité ne doive rien diminuer de ma faulte, ie me confesse entièrement coulpable, vous suppliant aussi d'avoir moins d'esgard à la qualité d'içelle, qu'à ceste mienne franche et volontaire recognoissançe. En esperançe de quoy et pour respondre finalement à vostre dicte lettre, ie ne veulx manquer de vous remerçier aultant humblement que ie puis de l'honneur qu'il vous plaist me faire, monstrant une telle confiançe en mon endroit, que de vous daigner servir de moy et de mes moyens. Et quand ie n'auroy esgard à infinies aultres raisons qui me pourroyent esmouvoir à vous faire le serviçe que ie vous doy, pourtant de biens honneurs et faveurs reçeus en vostre ville si longtemps et par tant de fois, çeste seule seroit suffisante à me contraindre de faire tout effort pour vous complaire. Mais ie me puis à bon droit plaindre de mon malheur, veu qu'ayant la volonté très prompte et totalement enclinée à çe que désirez, ie ne puis pour çela moyenner que les effets y correspondent. Car comme ainsi soit que par le passé ie me soy trouvé avoir quelque peu de moyens, lesquels, s'il vous eust pleu declarer des lors vostre neçessité, aussi bien qu'avez faict à présent, je n'eusse aucunement espargné pour vous en servir, ainçois m'eusse estimé très heureulx et très honnoré des les employer en si bon endroit et pour si iuste cause. Néantmoins ayant depuis un an en ça, tant pour le serviçe du roy très-chrestien, que pour mes affaires particulières et singulièrement au voyage de Françe, que i'entreprends maintenant pour la seconde fois, faict une despençe très grande, très grande, di-ie, au regard de mon petit pouvoir, combien qu'en soy mesme elle soit petite, ie me trouve tellement espuisé, que quand ie me vouldroy incommoder pour vous accomoder, ie ne le sçauroy faire. Il m'est impossible d'exprimer le desplaisir que ie sens de me veoir perdre une si belle occasion de vous gratifier, ou plustost n'avoir aucun moyen de la pouvoir embrasser à fin de vous monstrer, combien ie suis acquis tant à vous, messieurs, en particulier, qu'au général de vostre republique, et combien ie désire de faire paroistre le bon gré que i'ay à la ville de Geneve, en laquelle i'ay esté accueilly et traitté si graçieusement. Messieurs Balbani entre aultres, qui sçavent à peu près que c'est que de mes affaires, me peuvent rendre ample tesmoignage tant de l'affection que i'ay tousiours eue à vous servir, que du peu de moyen que i'ay à présent de vous en faire voir les effects. Je m'en rapporte à içeulx et m'asseure que leurs paroles se trouveront conformes aulx miennes, par lesquelles pourrez comprendre aisément, que mes escuses ne sont point frivoles ou controuvées à plaisir, ains plus que véritables. Qui me faict vous prier bien humblement de les tenir pour telles et prendre en gré la volonté qui est et sera tousiours prompte à vous

servir, puisque les effects ne la peuvent accompagner de si prez comme ie desire. Et en attendant que Dieu me façe la graçe de les faire suivre un iour, je le prie, messieurs, vous assister tousiours de sa graçe et vous maintenir contre la forçe de vos ennemis. De Staden çe 7. de Novembre nouveau style, l'an 91. Vre très humble et très affectioné serviteur Zerotin.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 224.

20.

Bezovi omlouvá svou nedbalost v dopisování; jest na cestě do Francie; nemůže vyhověti Ženevským, protože vydal mnoho peněz v službě královĕ a cestou mnoho potřebuje. — V Stadenu 7. listopadu 1591. (Ch).

(A monsieur de Besze.)*) Monsieur. Il y a quelque temps que ie reçeus par Marc Anthoine une lettre de vous à laquelle ie n'eusse failly de donner response des lors, n'eust esté que ie desiroy qu'elle accompagnast çelle que ie devoy rescrire à messieurs de vostre ville, laquelle pendant que ie combas en moy mesme et que d'un costé ie desire leur donner telle satisfaction que mon devoir envers eux le requiert, et de l'aultre me voy privé de tous moyens de çe faire, est demeurée suspendue iusques à present et par consequent aussi la vostre, ioinct qu'au mesme temps ie me trouvay fort empeché à faire les preparativfs requis à mon present voyage et n'ay depuis esté presque iamais arresté en un lieu. Toutes lesquelles considerations me serviront, comme i'estime, pour vous faire prendre en bonne part çe delay. Je vous remercye bien affectueusement de la bonne souvenançe qu'avez de moy, de laquelle ie fais tel estat que pourroit faire çeluy qui ne desire rien plus que d'avoir part en l'amitié d'un personnage semblable à vous, que i'aime et revère comme père, honnore et admire comme le premier homme de nostre siècle, et l'estime d'aultant plus que ie connoy et voy clairement que non seulement l'avez conservée par si longtemps (sans que i'aye donné pour vray dire presque une seule occasion a l'entretenement d'icelle), mais aussi tesmoigné plus d'une fois, en quoy i'ay grandement manqué à mon debvoir, bien que et pour le respect de l'aage, du sçavoir et du lieu que tenez, et pour le regard d'un infini nombre d'affaires importantes qui de tous costéz vous environnent, il m'eust esté beaucoup plus seant de vous reçercher en çest endroit, que d'attendre de l'estre de vous. Mais tout ainsi que la ieunesse est ordinairement accompagnée de peu de iugement et pourtant fort façile et encliné à faillir, aussi l'age meur est pour la pluspart suyvi d'un sens rassis et moderé, lequel n'a point accoustumé de prendre à coeur toutes les faultes d'aultruy; qui me faict esperer que vous, monsieur, qui surpassez aultant ceus de vostre age en prudençe, comme i'esgale çeus du mien en toute sorte d'inconsideration, aurez desia de vous mesme escusé ma negligençe, tant passée que presente, en re-

compense de quoy ie vous promets d'estre d'oresenavant plus soigneus et de ne laisser escouler ainsi le temps qui se presentera de pouvoir faire mon devoir en vostre endroit, vous reconnoissant pour mon père et preçepteur et honnorant pour tel toute ma vie.

Au demeuraut ie ne veus point que vous ignoriez que, puisqu'il a pleu à Dieu d'appeler à soy ma feu femme, ie me suys resolu de poursuivre ma première deliberation, prinse desia dès l'an passé, d'aller en Françe, et à çeste fin me suis acheminé dès le commençement du mois dernier en çeste ville, pour avec la première commodité passer par voye de mer en Normandie, laquelle, après avoir desia attendu quinze iours, i'espère d'avoir en bref, à sçavoir quand la flotte d'Angleterre arrivera ici, qui pourra estre auiourd'huy ou demain au iugement de çeus qui pour un regard ou aultre y sont interessés comme moy. Ceste mienne resolution est cause que ie ne puis en façon quelconque correspondre au desir de messieurs de Genève, desquels ayant reçeu au temps de leur prosperité tout bien et faveur, ie souhaitteroy fort pour m'en revencher, comme il seroit plus que raisonnable, de les servir de mes commodités en leur presente neçessité et besoin. Mais ie puis dire avec verité qu'ayant depuis un an en ça fourny à deus fois une assez bonne quantité de deniers pour le serviçe du roy et faict outre çela beaucoup de despenses, lesquelles non seulement ne diminuent point, mais s'augmentent encor par le present voyage, ie n'ay pour ceste heure aucun moyen de les secourir d'argent dont ie suis très marry et me plains de ne pouvoir porter ma part de leurs charges, ayant par ci-devant partiçipé à leurs felicités. Je leur en escris assez au long et les prie m'avoir pour excusé iusques à tant que i'aye plus de commodité de leur satisfaire. Mais d'aultant que par avanture il s'en pourra trouver quelqu'un qui ne vouldra prendre les paroles en payement, ie vous veus bien supplier de leur declarer, si l'opportunité s'en presente, que comme ie ne desire rien tant que de leur montrer les effects du serviçe que ie leur ay voué, aussi ne regrette ie rien plus que de n'avoir les moyens de çe faire, et que quand ie les avroy, ie m'en priveroy très volontiers pour les employer à leur conservation. Et n'ayant aultre chose pour le present à vous dire, ie prie le Toutpuissant vous donner, monsieur, avec la continuation de ses graçes, longe et heureuse vie, me raccomandant bien humblement à la vostre. De Staden le 7. de Novembre style nouveau l'an 91. Vostre très affectionné serviteur Zerotin.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 225.

*) Theodor Beza (de Besze, de Bèze) nar. 1519 ze šlechtické rodiny ve Vezelay v Burgundsku, kalvínský reformátor, znamenitý právník. Byl silného, krásného vzrůstu, a krásná Claud Desnoz svedla ho, že vzdal se knéžských důchodů, jichž jako laik užíval, a stal se protestantem. Byl 1549 učitelem řeckého jazyka v Lausaně, od r. 1559 rektorem akademie v Ženevé; přednáškami svými i vším učitelským působením přispěl velice k rozkvětu, oslavě škol jmenovaného města. Po smrti Kalvínově, s nímž v přátelských byl stycích, stal se hlavou reformované církve ve Švýcařích. Hájil 1561 před dvorem francouzským učení Kalvínovo. Byl poslem ke kurfirštu Falckému Janu Kazimírovi, aby na pomoc Hugenotům vpadl vojensky do Francie. Překládal s ji-

nými bibli. Psal franconzsky a latinsky. Seznámil se též s Bratřími českými. Žerotín za pobytu svého v Ženevě jako student zůstával v domě Bezově, u něhož bohatší mladí šlechticové přebývali. Pan Karel vážil si velice, skoro až obdivoval rektora akademie; na pobyt v Ženevě vzpomínal v pozdějších letech jako na šťastnou chvíli svého mládí. Žerotín doufal, že styky Bezovy z vysokými osobnostmi dopomohou k vítězství reformované církvi. Beza zemřel l. 1605.

21.

Manfredu Balbanimu vyslovuje soustrast nad smrtí jeho syna; píše o smrti vévody Saského, o své cestě do Francie. Doufá, že brzy bude moci odjeti lodí do Normandie. V Stadenu tráví již dvě neděle. Pobyt zpříjemňuje mu jen společnost p. Giovanni Calandriniho. — V Stadenu 7. listopadu 1591.

(Al Sr Manfredi Balbani a Geneva.) Illustre signor et padrone mio sempre osservandissimo. Per una mia scritta i giorni passati al Sr Arrigo fratello di V^ra S^ria, l'ho pregato di fare le mie scuse con seco di che, prohibito dalla brevità del tempo et dalle incommodità del viaggio, non gli haveva scritto all'hora; et non credo altrimenti, se non ch'egli l'habbia fatte et lei accettatele. Hora trovandomi con più agio, anzi con più che non desidero, non ho voluto mancar a far il dovere et rispondere con questa occasione alla sua che già Marc' Antonio mi portò da parte di lei, pella quale ho inteso certo con mio grandissimo dispiacere la morte del suo unico figliuolo, giovane di tanta speranza, amato et stimato da ciascuno et singolarmente da me tanto per i suoi proprii meriti, quanto per il rispetto del padre, col quale tenendo amicitia tale, quale ogniuno sa, non poteva essere ch'egli non ne participasse. Ma il mio dolore è stato allegerito pur'assai dall'essempio proprio di V^ra S^ria, comprendendo io non solo dalla lettera sua, ma da altri, havendone havuto informatione certissima, quanto prudente et moderatamente la si sia diportata in questa acerbissima afflittione. Et quando io considero, comme stia bene in ogni occorrenza d'accomodarsi al voler d'Iddio, et comme al contrario venghi male di lasciar'il freno a dolore in cosa tanto ordinaria quanto è la morte, non posso se non grandemente lodar lei et biasimar me, chi nella morte della mia moglie mi sono portato molto diversamente da quello che lei ha fatto, et mostrato qualmente sia piccola nelle avversità la costanza et grandezza dell'animo nostro, della quale nelle prosperità facciamo tanto professione.

Il duca di Sassonia, principe potentissimo et per la grandezza dello stato proprio et per le dipendentie che haveva nell'Alamagna, morendo nel fiore dell'età, nel corso delle maggiori speranze, nel tempo ch'ogniuno havea l'occhio volto a lui, et morendo, se si risguarda l'origine del suo male, d'una morte vilissima et poverissima, ci ha fatto vedere chiaramente a questi giorni, quale sia la fragilità et incertitudine della vita humana. Et però divenendone sicuri di giorno in giorno più et poi per tali essempi, non dobbiamo certo maravigliarci, se comme huomini siamo sottoposti o nelle persone nostre, o nelle persone di quei che ci apparten-

gono, a simili accidenti, et quando ci avvengono, dobbiamo pure raffrenar'il più che ci è possibile queste nostre passioni, le quali se sono troppo potenti, come io confesso essere le mie, possiamo divertirle, chi con uno modo, chi con un'altro, qualmente ho fatto io con ripigliare la mia prima deliberatione d'andar' in Francia, della quale (per uscir un tratto di questo discorso, atto a rinovare le nostre piaghe vecchie) non gli posso dir'altro per hora, si non che, gratia Dio, è succeduta sin qui felicemente, essendo io partito da casa et arrivato quivi con tutto 'l mio seguito (del qual' in passando gli voglio dire, ch'egli è assai minore di quello dell'anno passato) a salvamento. Hora sto qui aspettando la commodità del passaggio, la quale spero habbia da esser'in breve, non potendo molto più tardar' a venire la flotta d'Inghilterra et con essa la nave, quale m'ha da trasportar'in Normandia, dove già molto desiderarebbi essere arrivato, parte per levarmi dagli fastidii del viaggio, parte ch'essendo già stato qui fermo due settimane intere, commincio a fastidirmi di questa stanza priva di compagnie, di recreationi et a perdervi il tempo ch'altrove mi parrebbe potere meglio impiegare.

Tutta la consolatione che ci ho, è d'haver' appresso il Sr Giovanni Calandrini, dal quale certo ricevo giornalmente infiniti piaceri et cortesie, et mi parrebbe essere in Calicuth senza lui et alcuni altri che per amor suo mi vengono tenere compagnia talvolta. Dove facendo fine supplicarò V^ra^ S^ria^ di presentare da mia parte queste lettere, l'una agli S^ri^ et l'altra al S^r^ di Beza, et basciandogli le mani et insieme quelle dell'illustrissima S^ra^, pregarò l'omnipotente Iddio, che presto la possa vedere in Francia, con consolatione sua et mia. Di Staden a gli 7. di Novembre l'anno 91. Di V^ra^ S^ria^ illustre affettionatissimo servitore C. Z.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 227.

22.

De Sillerimu, vyslanci krále Francouzského, píše o pohnutkách své cesty do Francie; dnes má přijeti loďstvo anglické, i hodlá se dáti dovézti po lodi do Dieppe; odtamtud půjde ke králi. Žádá, aby dopisy, jež mu budou poslány pro Žerotína, jemu odeslal. — V Stadenu 7. listopadu 1591.

(A Mr. Brulart Sr de Silleri conseilleur du roy très-chrestien et son ambassadeur aus Ligues.) Monsieur. Mon devoir envers vous ne veult plus permettre que, m'ayant oublié de tant par le passé que de ne vous avoir declaré plustost la deliberation qu'après le deçès de feu ma femme, ie repris d'aller au serviçe du roy, ie me taise de vous faire part du succès d'içelle ou plustost du commençement, puisque tant est qu'elle est encores, ie ne sçay par quel mien bon ou mauvais destin, si peu advançée iusques à present. Je suis party de ma maison dès le commençe-

ment du mois passé en intention de me transporter en çeste ville, çe que i'ay accomply, graçes à Dieu, assez heureusement. L'occasion qui m'a meu de çe faire et choisir plustost çe chemin que çeluy de l'an passé, a esté partie la crainte que i'ay eu de tomber aus mesmes difficultéz ès quelles ie me trouvay lors, partie l'espoir de l'accomplir en peu de iours, comme i'eusse faict sans faulte si i'eusse trouvé le vent à mon arrivée en ceste ville aussi propiçe, comme il estoit contraire à mon dessaing. Çe qui à mon grand regret m'a retenu içi quinze iours entiers en attendant le changement qui n'est advenu que depuis deus iours en ça seulement. Maintenant manque l'arrivée de la flotte Angloise qui sera içi auiourd'huy, Dieu aidant, pour prendre un navire à ma poste et me faire conduire a Diepe, où i'espère d'abborder, s'il plaist à Dieu, dans çinqu ou six iours après mon partement d'içi, si le vent continue à nous favoriser ainsi qu'il a commencé et qu'il y a apparençe qu'il fera. De là ie suis deliberé d'aller trouver le roy, quelque part qu'il soit. Il me viendroit bien à propos s'il pouvoit estre devant Roan, comme les marchants d'içi disent en avoir advis, ou plustost dedans, comm'il est à desirer. Mais si tant estoit qu'il en fust esloigné, ie ne lairrai pour çela de m'enquester de toutes commodités possibles affin de pouvoir arriver au plustost auprès de Sa Maiesté, où estant ie ne fauldray (si ie n'ay aultre moyen de reconnoistre vos faveurs et infinies demonstrations d'amitié) d'en faire tel rapport que vostre bonté et mon debvoir me commande. Cependant, monsieur, ie vous supplieray bien humblement d'adiouster aus aultres graçes encores cesteci, pour me combler de vos accoustumées faveurs et me rendre entierement redevable et obligé à vostre serviçe, que si d'avanture monsieur Ançel vous envoye quelques lettres pour moy, ou bien qu'il vous en vienne de la part de mon frère d'Italie, qu'il vous plaise me les addresser. Je suis par avanture trop presomptueulx à demander, mais l'offre qu'il vous a pleu m'en faire d'aultrefois de vous mesmes, me faict d'aultant plus hardi à vous en importuner maintenant: çe que ie ne fay point sans d'aultre part vous prier de ne m'espargner non plus, ains de m'honnorer de vos commandements et vous offrir toute sorte d'obeissançe et de serviçe, telle toutes fois qui se peult attendre d'une personne inutile au pays estrange. J'escris un petit mot de lettre à monsieur de Maisse pour response à une sienne; ie le vous envoye, vous priant, monsieur, de le luy faire tenir, s'il vous plaist. Qui sera l'endroit où après vous avoir baisé bien humblement les mains, ie prie le Créateur vous donner, monsieur, en très bonne santé longue et heureuse vie. De Staden le 7. de Novembre nouveau stile l'an 91. Vostre bien humble et très affectioné serviteur Z.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 228.

23.

De Maisseovi, vyslanci krále Francouzského v Benátkách: že jeho list dostal právě před svým odjezdem z Prahy a nemohl tedy vyhověti jeho přání. Doufá, že se setkají ve Francii. — V Stadenu 7. listopadu 1591.

(A monsieur Hurault Sr de Maisse, conseilleur du roy très-chrestien et son ambassadeur à la republique de Venise.) Monsieur. Depuis le tems que i'eus l'honneur de vous veoir et connoistre à Venize, i'ay tousiours eu un singulier desir de vous faire quelque bon et agréable serviçe en reconnoissançe des faveurs que moy et mon frère y reçeumes alors de vous. Et comme depuis estant bien adverty que ne çessez de les luy continuer et augmenter de iour en iour, ie vous ay d'aultant plus voué de bonne volonté, aussi ay-ie senti un extrême regret de n'avoir nulle occasion de la vous faire paroistre. Mais maintenant ie me puis dire malheureux, veu que l'ayant obtenue et mesme reçeue de vos mains propres, ie n'aye peu neantmoins l'ambrasser, comme i'avoy tousiours souhaitté, ains qu'il ait fallu la laisser aller et perdre sans en tirer aucun fruict qui eut peu faire preuve de mon humble affection à vous servir et tesmoigner que vos dictes faveurs n'avoyent esté communiquées à une personne ingrate et mescognoissante. Monsieur, i'ay reçeu vostre lettre, de laquelle ie vous remerçie bien humblement, mais quand? au mesme temps que ie devoy monter en coche pour m'acheminer à çe present voyage, et qui plus est, hors de ma maison à Prague, où ie ne pouvoy ny en personne vous faire le serviçe que desirez, à cause de mon subit partement, ny mesmes donner ordre que mes domestiques en mon absençe le fissent. Et m'esmerveille de monsieur de Sançerre que sçachant de quelle part elle venoit, ne me l'ait faict tenir plustost par homm' exprès, que d'attendre la commodité par laquelle il me l'a envoyée. Il est vray que ie l'escuse d'un costé comme çeluy qui ne sçavoit où ie pouvoy alors estre, ny où ie me vouloy transporter, mais d'aultre part ie l'accuse veu qu'il s'en devoit enquerir. Quoy que c'en soit, partie par mon desastre, partie par sa faulte, ie suis privé de la chose que ie desire uniquement, à sçavoir de vous monstrer combien i'ay grand envie et comme ie seroy prompte à me sousmettre à tout çe qui conçerne vostre service. Toutesfois bien que ie sois infortuné pour le present, si est çe que ie n'espère de l'estre à tousiours, et si ie perds çeste opportunité de vous gratifier en chose si petite, ie ne doubte point qu'il s'en presentera quelqu'aultre où ie vous pourray servir en une plus grande, comme ie feray du meilleur courage que i'aye, toutes et quantes fois qu'il vous plaira de m'employer, et que le malheur n'y iettera quelque traverse comme à ceste fois. Et puisque i'enten par la vostre qu'estes deliberé de retourner en Françe, et que de ma partie n'attens, pour m'y acheminer, que la commodité du passage qui ne peult plus guères tarder, i'y reçevray vos commandements en personne, Dieu aidant: lequel ie supplie vous donner

cependant, monsieur, tout heur et prosperité et à moy vos grâçes, ausquelles ie me raccomande bien humblement. De Staden le 7. Novembre 91. Vostre bien humble et très affectionné serviteur Zerotin. Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 229.

24.

Janu Jakobu Gryneovi: proč odhodlal se k cestě do Francie; nyní mešká již na dvacátý den v Stadenu, čekaje na loď, kterou proň přátelé v Anglii najali; pojede ke králi Francouzskému. Připojuje zprávy o narození syna Kounicovi, o Circlerovi, o svém bratru. — V Stadenu 12. listopadu 1591.

[Doctori Johanni Jacobo Grynaeo th. Basileam]. S. D. Clarissime vir, amice observande! Consilium meum de profectione in Galliam suscipienda haud dubie iam ad aures tuas pervenerit. Id utrum tibi probetur nec ne, ambigo, qui mihi semper in patria manendi autor fuisti. Sed non facile deponitur, quod semel in animum induxeris, praesertim si videantur deesse rationes mutandae sententiae. Mihi sane quantopere semper cordi fuerit isthoc iter, iam ab anno superiore, cum apud vos Basileae essem, potuisti animadvertere. Nihilominus suadente te, persuadentibus amicis destiti tum temporis ab incoepto, quamvis invitus, et alio me praeter opinionem converti illa spe nimirum, non defuturas imposterum occasiones exequendi melioribus auspiciis mei propositi. Verum domum reversus, cum animadvertissem, coniugem meam piae memoriae molestius, quam mihi a principio persuaseram, absentiam meam tulisse, et esset periculum, ne quid deterius experiretur, si ad priores deliberationes rediissem: plane alienis auribus illos, qui reditum in Galliam suadebant, audiebam atque eo magis confirmabar in hac nova sententia, quo certius mihi videbatur morbus ipsius ex moerore animi propter discessum meum contractus augeri suspicionibus de reditu. Et sane illa viva nec me Gallia nec ego Galliam visurus eram; cum vero Deo libitum sit ipsam e vivis evocare et me liberare hoc vinculo, quod unum solum me domi detinebat, visus mihi fuit aditus factus et quodam modo via patefacta ad institutum pristinum persequendum, praesertim manentibus iisdem causis et aliis adhuc accedentibus, quae addebant potius animum, quam minuebant. Itaque non cunctatus, communicato prius cum Circlero et aliquot aliis amicis et necessariis meis consilio et ipsorum exquisita atque accepta sententia, non potui non insistere prioribus vestigiis, et deinceps, composita re familiari et cum ipsius tum maxime filiolae meae cura domesticis et consanguineis commissa, iter ingredi, quod quidem VI. nonas Octobris a me feliciter inchoatum et non minus feliciter hucusque confectum est; Deus imposterum coeptis faveat et faustis successibus reliquum itineris coronet. Volo autem te scire, me hoc temporis Stadenae versari, urbe ad profluentem Albis sita, quinque milliaribus Hamburgo versus Oceanum distante, nobili cum ob exercitium publicum vere reformatae religionis, tum ob commercia

Anglorum et Belgarum, qui a quatuor annis incirca orta inter Hamburgenses cives et ipsos dissensione magna frequentia huc commigrarunt. Dies hic est vigesimus, ex quo in ea haereo, invitus quidem, sed adactus partim inconstantia ventorum, partim absentia classis Anglicae, quae hoc toto spacio a me magno desiderio expectata comparuit tandem fere hac ipsa hora, et cum illa etiam appulit navis, quae iam ante bimestre ab amicis in ipsa Anglia in usum meum conducta me hinc in Normandiam primo tempore opportuno devectura est. Inde ad regem, ubicunque is fuerit, cogito; qui si Rothomagum obsessurus est, ut hic constanti rumore affirmatur, nec longa nec difficilis mihi ad ipsum erit via. Quo si me Deus, uti spero et precor, incolumem perduxerit, faciam te prima occasione certiorem per literas; ad quas si rescribere libuerit, facies id per legatum, qui Soloduri est, quem scio utrique nostrum libenter hac in re gratificaturum. Me autem atque iter meum et hoc totum consilium tuis ad Deum precibus commendo, quibus si me adiuveris, non despero sortiturum id felicem successum, non secus ac felix habuit principium. Te autem, quem scio mei amantissimum, non defuturum mihi in re pia, plane mihi persuadeo. Atque haec sufficiant hactenus, donec futuri progressus ampliorem mihi scribendi subministrent materiam. Interea tamen hoc obiter adiiciam, paulo ante meum discessum baroni Kauniczio nostro natum filium; Circlerum autem in patriam cogitasse cum barone Waldsteinio discipulo et discipuli filio, ubi cum hanc hyemem transegerit, insequenti vere Argentinam illum deducturus est. Fratrem meum, ne hoc quoque ignores, Senis nunc agere autumo. Nihil ab illo literarum, postquam iter ingressus est, accepi. Intellexi tamen ex literis legati Galli, qui Venetiis est, ad me nuper scriptis, visum illum fuisse Mantuae et Mirandulae, unde Bononiam properasset. Nobili viro Offenburgio Iselio et caeteris amicis meis et membris cum reipublicae tum academiae vestrae, quin etiam lectissimae foeminae coniugi tuae et filiabus, nec non doctoribus Arragosio et Felici plurimam salutem asscribo atque singulis diligenter me commendari peto. Vale vir clarissime et mihi loco patris colende. Stadena, pridie idus Novembris A. 91. Tui studiosissimus Carolus Zerotinus.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 230.

25.

Janu Castiglionimu omlouvá se, že dlouho nepsal; vypisuje pohnutky a průběh své cesty do Francie; k cestě pohnula jej horoucí touha sloužiti králi Francouzskému a přání věnovati se umění válečnému; mnozí snad budou Žerotína tupiti pro jeho rozhodnutí, soudíce, že nezdar první jeho cesty měl ho poučiti, aby jí znova nepodnikal; nyní jsou však poměry jiné, smrtí své manželky stal se úplně volným, nezávisí na nikom, než na sobě, a nepotřebuje potlačovati svoje touhy a náklonnosti. — V Stadenu 12. listopadu 1591.

(Al signor Giovan Francesco Castiglioni a Basilea.)*) Molto magnifico signor mio osservandissimo! Considerando V^ra S^ria, qualmente possa esser'impacciato uno,

che dissegni di fare, o per dire meglio, sia per comminciare un viaggio di tal'importanza qual'è questo mio, facilmente mi scuserà, che non mi sono messo a rispondere alla gratissima et amorevolissima lettera sua con quella prontezza, con che l'haverebbi fatto, se l'havessi ricevuta in altro tempo et altro stato. Il perche non mi pare necessario di usare con lei il procedere, che si fa inverso quelli che per se stessi non hanno 'l giudicio e sapere conveniente a mesurare le attioni d'altrui. E penso che basti a dirli, che come prima mi sono trovato scarico delle mie più importanti facende, non ho voluto mancare a renderli una parte del dovere, che l'amicitia nostra mutua mi commanda, si come superfluo sarebbe a dichiararli il piacere che ho preso di vedere che la tenghi memoria di me, essendo cosa certissima, che facendo io quello conto di lei che fo, non posso non rallegrarmi d'essere loggiato nell'animo suo.

Hora vengo a dirli, che non essendo sminuito in parte alcuna l'ardente desiderio mio a servir il Christianissimo, nè punto inferiore di quello ch'era prima la cupidità di voltarmi al essercitio delle arme, ho ripreso la deliberatione passata d'andar' in Francia, con tanto maggior' inclinatione, quanto quella per il cattivo successo del'anno precedente et per la longa infermità della mia consorte di buona memoria et per la perdita de l'occasione che col passaggio dell'essercito Alamanno mi s'havea appresentata, più s'era intepidita. Et benchè forse non mancharanno quelli, che valendosi delle medesime ragioni, le quali m'hanno dato animo a seguitare questa intentione, vorranno biasimare la con dire, che, poichè per il passato tutto s'è scoperto contro a quella, et che non solo gli disordini miei proprii, i pericoli manifestissimi che da ogni canto mi s'appresentavano, li consigli delli amici, et minaccie de inimici, ma ancho le calamità private, le occupationi domestiche, et per comprenderlo in poche parole, quasi tutte le cose si sono convenute a romperla, divenendo per li inconvenienti passati più canto a sfuggire le difficultà future, dovessi più presto haver'abbandonatala, che ripigliata: a questi tali io rispondo, che se adesso mi trovassi nello medesimo essere, nel quale fui un tempo fa, et che la istessa cagione, dalla quale potettero procedere questi accidenti, anchora durasse, che certissimo faria un grandissimo errore a precipitarmi di nuovo; ma essendo a presente non più spartito in due come era allhora, ne dipendente da altri che da me medesimo, et non combattendo più in me il desiderio d'accompir' i miei dissegni et l'amor della moglie congionto colla vollontà di non allontanarmi troppo da lei, ma havendo l'occhio et l'animo volto a questo solo et unico fine, mi pare d'essere in stato molto differente dallo primo et però assai più libero a disponere di me, che non era quando mi trovava legato col legame del matrimonio. Oltra che non ho lasciato in quanto è stato possibile a rimediar'a gli errori, da quali è proceduto il mio ritorno perciochè da una parte a fine di levare ogni cagione che mi potesse richiamare a casa, ho talmente provisto alle cose mie, che per un pezzo non haveranno bi-

sogno della presenza mia, et dall'altra per essere più espedito al viaggio, non mi sono caricato d'altro, se non di quello che per necessità si conviene d'havere in simili imprese; sicome anche per schifare i pericoli del camino terrestre, ho eletto quello del mare, come più breue, più sicuro et manco fastidioso; et finalmente acciochè questo mio viaggio non desse mala sodisfattione ad alcuno et non mi portasse pregiudicio a me medesimo, vi ho dato quello ordine, che m'è parso conveniente et bastante per ogni occorrenza.

Con questa dispositione delle cose mie sono partito da casa al principio del mese passato, et alla fine del medesimo sono giunto quivi con tutti i miei, dove sin' hora sono stato aspettando la venuta della flotta Inglese; la quale essendo finalmente condotta in questo porto, ho speranza, con la commodità d'essa et col favore del vento, mediante la gracia di Dio, transferirmi presto in Normandia, dove per adesso, secondo le nuove certe che habbiamo, si trova la persona del rè coll'essercito, o assediando o per assediare la città di Roano.

Et questo è tanto che circa 'l detto mio viaggio ho voluto far' a sapere a V^{ra} S^{ria}, alla quale per non fastidirla con più lunga lettera, basciando le mani, con ogni affettione mi raccomando, pregando li da Dio quello, che essa per proprio suo contento si desidera. Di Staden a gli 12 di Novembre l'anno 91. Di V^{ra} S^{ria} affettionatissimo per servirla C. barone da Zerotino.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 233.

*) List tento má podobný obsah jako předcházející; otiskujeme jej však v plném znění, ponévadž příčiny cesty Žerotínovy obšírněji rozvádí.

26.

Svému bratru Janovi oznamuje, že poslal k němu Gianpedra se vzkazy. Nyní dlí v Stadenu asi tři neděle; doufá, že ve 3—4 dnech bude moci odjeti lodí do Normandie ke králi, jenž obléhá Rouen. Napomíná bratra k cnostnému životu. — V Stadenu 15. listopadu 1591.

(Al Sr Giovan Dionigi baron di Zerotino.) Fratello mio, Essendo già sul partire et non havendo tempo da scrivervi, doppo havere brevemente avvisato 'l vostro governatore di quanto occorreva allhora, ho dato commissione a Gianpedro mandatovi con denari per la spesa vostra, di salutarvi da mia parte et dirvi a bocca quello che concernesse tanto questo mio viaggio in Francia, quanto lo stato della casa et parentà nostra. Il che non dubito ch'egli habbia fatto, et insieme consegnati i denari come s'appartiene a sodisfattione di tutti. Hora vi fo a sapere che secondo la deliberatione mia mi sono condotto a salvamento in questa terra di Staden, dove aspettando parte 'l vento, parte la commodità di qualche buon naviglio, ho speso circa da tre settimane, tanto che finalmente essendo provisto d'ogni cosa necessaria, spero fra tre o quatro giorni, servendomi 'l tempo come fa adesso, d'imbarcarmi et fare vela verso Normandia, dove si truova hora 'l rè con essercito potente assediando

Roano, et battendolo di quaranta cannoni grossi, con speranza di ridurlo presto a ubidienza sua. Se Dio mi fa gracia di giungere appresso Sua Maestà in buon'essere, non lasciarò d'avvisarvene quanto prima et di tutto che passerà; in tanto lo prego di condurmivi felicemente et a voi concedere 'l suo favore, acciochè mediante esso possiate ben' impiegar 'i vostri anni et far' il profitto, quale ci promettiamo dell'ingegno et della diligenza vostra, il che farà, se, secondo che sete stato insegnato insino dalla fanciulezza, continuarete a temer' et riverirlo, guardandovi da vicii et seguitando la virtù, alla qual' io non cessarò mai d'essortarvi, com'al unico fine della nostra beatitudine, da quale procede il nostro vivere qui et poi felicemente. Se adunque desiderate questa felicità, ingegnatevi d'essere vertuoso et proponetevi l'essempio d'Hercole, ilqual' essendo della vostra età, volse più presto eleggere 'l camino della vertù, benchè aspero et difficile, ch'il piano et delicioso della voluptà.

Chi puole far questa elettione per se stesso, si puole chiamar' et stimare beato, ma perchè pochi sene trovano, per questa cagione è neçessario d'havere personaggi tali, che ci sappino indrizzare et mettere in questo camino, et doppo che vi siamo entrati, farcelo tenere con diligenza, acciochè marciando per il dritto, non ci teniamo più a un lato ch'all'altro, o smarriamo la strada interamente. Voi n'havete uno, et piacesse a Dio ch' io n'havessi havuto un simile, che forse non haverebbi perso 'l tempo come ho fatto: et però riconoscete questo beneficio divino et fatevene degno con l'honorarlo et ubidirlo, poichè 'l tutto ridondarà a vostro utile et profitto, che quanto più lo farete, tanto maggiormente aumentarete di sapere et di vertù, che sono i mezzi d'acquistare gloria et honore, senza li quali non si puol' aspirar ad esso, come saviamente ci hanno dato a intendere gli antichi, fabricando i tempi d'Honore et di Vertù l'uno giunto all'altro, di sorte che non si poteva entrar' in quello, senza prima passare per questo. Dio ve ne faccia gratia, ilqual' io supplico di farvi prosperare in ogni vostra vertuosa et honorata attione. Di Staden a gli 15 di Novembre l'anno 91. Vostro affettionatissimo et amorevolissimo fratello Carlo Zerotino. Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 235.

27.

Eberbachovi v Sieně: že Gianpedro zajisté již dodal mu 1000 dukátů a list (Žerotínův) z Brandýsa. Rozhodl se pro cestu po moři a doufá v několika dnech býti v Roueně. Listy ať Eberbach posílá zatím Sillerovi, francouzskému vyslanci ve Švýcařích, jenž je pošle ke dvoru, kde (Žerotín) stále bude se zdržovati. Doufá, že oněch 1000 dukátů vystačí do konce dubna; proto zatím nedal poslati více, ale až bude potřebovati, ať se obrátí na strýce Bedřicha, jenž spravuje hospodářství, a bude mu ihned vyplaceno 1000 tolarů. Kdyby mimořádně něčeho potřeboval, může užiti úvěru Jeronyma Balbaniho v Lucce. — V Stadenu 15. listopadu 1591.

(A monsieur d'Eberbach à Siene.) Monsieur d'Eberbach, Je n'ay nulle doubte que Gianpedro, auquel i'ay donné mille ducats en or pour vous les porter, ayant

faict telle diligençe qu'il appartient, soit desia arrivé auprès de vous et vous ait consigné la dicte somme et ensemble presenté la lettre, que ie vous escrivis de Brandeis le iour de devant que i'en partisse, par laquelle vous aurez entendu ma resolution d'aller en Françe, suivant laquelle ie vous avvise de m'estre acheminé vers çeulx quartiers de Saxe et puis arrivé en çeste ville, Dieu merci sain et gaillard, avec toute ma compagnie. Mon intention a tousiours esté et est encor de faire le voyage par mer, car ayant trouvé par l'experiençe de l'année passée que ie ne pouvoy aller par terre sans rencontrer beaucoup de difficultés et empechements et encourir en un infinité des dangers, i'ay mieulx aimé me resouldre à prendre la voye, en laquelle ie voyoy moins de perils et moins de travaulx et surtout un'espérançe quasi çertaine de conduire mon entreprinse bientost à bonne fin. Ceste espérançe ne m'a point trompé, et bien que pour avoir trop obey à mes amis, elle ait esté un petit reculée en çe que si i'eusse suivi mon propre conseil, ie pouvoy desia estre auprès du roy, neantmoins elle ne me manque point encores, car ayant une bonne navire et le vent propiçe, ie m'asseure avec l'aide de Dieu d'estre dans peu de iours à Diepe, d'où i'iray trouver Sa Maiesté devant ou peult estre dedans Roan, qui l'assiège maintenant avec espoir de le reduire bientost sous sa puissançe. Y estant, ie vous escriray avec la première commodité et vous avvertiray du moyen qu'il fauldra garder d'ores en avant pour me faire tenir vos lettres, çependant vous vous tiendrez à çe que ie vous ay ordonné par ma dicte lettre, et envoyerez les vostres à monsieur de Silleri ambassadeur du roy en Suiçe, auquel i'en ay escrit expressement, et l'ay prié de les addresser en court où ie me trouveray pour le plus. Et quant au reste, pour çe que ie tien pour çertain, que les mille ducats vous dureront au moins iusques à la fin du mois d'Avril, ie n'ay point donné ordre qu'on vous envoyast d'aultr' argent devant çe temps là, mais bien de vous faire payer alors mille talars, lesquels vous reçevrez selon l'ordre que vous mesmes donnerez, dont il fauldra avvertir mon oncle le Sr Frideric qui en mon absençe a charge du gouvernement de ma maison. Neantmoins d'aultant que i'entend que la cherté est fort grande en Italie et qu'aussi beaucoup d'incommodités inopinées peuvent survenir en un pays estrange, i'y ay voulu pourvoir par une lettre de change addressée à monsieur Hierosme Balbani à Luques, frère des sieurs Manfredi et Henry, de laquelle vous ne vous servirez aultrement si non en cas de neçessité, et ne fauldrez aussitost la somme reçeue d'en escrire à mon oncle, qu'il la façe payer sans aucun delay, ensemble çe qui sera accreu par les interests du change, comme il faira au premier avvertissement que luy en donnerez. Qui est aultant que ie vous ay voulu escrire pour le present, priant Dieu, monsieur Eberbach, vous avoir en sa saincte garde. De Staden çe 15 de Novembre l'an 91.

Vostre bien bon et affectionné amy à vous servir Z.

Postcripta: Si le seigneur Alexendre est en ces quartiers par de là, raccomande[z] moy à ses bonnes graçes. J'estime que Gian Pedro vous aura declaré ma volonté touchant Prostiborski, qui est de le faire continuer au serviçe de mon frere, pourtant esortez le de ma part de faire son debuoir, s'il s'attend à reçeuoir de moy du bien ou d'estre avançé par mon moyen.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 236.

28. Odporučuje paní Vanecké dcerušku Bohunku a žádá od ní zprávy z domu. V Stadenu 1591, 16. list. — Brandl II. 1. 61.

29. Fridrichovi z Žerotína popisuje cestu svou do Stadenu a sdílí noviny z Francie. V Stadenu 1591, 16. list. — Brandl II. 1. 59. (Ch.)

30.

Ancelovi píše, že ve 3—4 dnech vstoupí na anglickou loď. V Stadenu zdržen byl radami Calandriniovými, jenž sliboval, že bude moci užiti lepší a lacinější lodi anglické, a způsobil tím, že neužil výborné lodi, která dříve odplula, a zůstal v tomto bídném městě. Nejbližší středu odjede lodí o 160 tunách s 30 děly; zaplatí za cestu 1250 franků. — V Stadenu 16. listopadu 1591.

(A monsieur Ançel.) Monsieur, Si i'eusse eu quelque suiect digne de vous, vous n'eussiez point esté tant de temps sans reçevoir de mes lettres, mais il ne s'est rien passé depuis que ie suis en çeste ville, qui meritast la peine de vous le faire sçavoir. Toutesfois Courtin, qui est plus clairvoyant que moy, s'il a remarqué quelque chose, n'aura point failli de vous en avviser par çelle qu'il vous a envoyée la sepmaine passée. Et bien que à çest'heur' içi mesmes ie n'aye gran cas à vous communiquer, neantmoins estant presques sur mon partement et renvoyant un des miens à la maison, ie n'ay voulu perdre çeste occasion à vous mander de mes nouvelles, qui ne sont aultres sinon que dans trois ou quatre iours au plus tard ie m'embarqueray pour partir d'içi sur une fort bonne navire Angloise, qui est arrivée peu de iours y a avec la reste de la flotte. L'occasion de ma si longue demeure en çeste ville est proçedée d'une faulte que ie fis au commençement de mon arrivée içi, toutesfois non de mon propre mouvement, mais par les vaines persuasions de Calandrini, lequel s'estant faussement persuadé luy mesmes, que sur une sienne lettre qu'il auroit envoyé en Angleterre, on y accorderoit une navire et l'envoyeroit on tout exprès içi pour me servir, m'a attiré en la mesm'erreur et m'a faict perdre la commodité d'un très bon vaisseau qui pour lors estoit içi, me faisant accroire qu'il estoit trop cher et qu'à la venue de la flotte i'en auroy à meilleur marché, et que prenant çesluy-çi, il me fauldroit payer l'aultre qu'on auroit arresté pour moy, et par ainsi faire double despençe, et mille semblables folies que l'evenement a demonstrées faulses et telles que ie les avoy estimées tout du

beau premier commençement. Car on n'a point arresté de navire en Angleterre, et çelle qu'il m'ont faict prendre içi, n'est rien moins chère qu'estoit l'aultre, de façon qu'en obéyssant à mon conseilleur ie n'ay rien gagné que la despençe inutile faicte en çeste pauvre et miserable ville, et la perte du temps que ie regrette infiniment plus, ayant desia peu estre arrivé auprès de Sa Maiesté et me trouver au siège de Roan, et par mesme moyen apprendre quelque chose, que ie ne feray point, perdant si belle occasion. Tant y a, il est bon quelquefois de prendre conseil, mais aussi quelquefois s'y deçoit-on grandement: bienheureulx est çeluy qui est si sage de soymesme, qu'il n'a que faire de se conseiller à d'aultres. Je partiray doncques, s'il plaist à Dieu, mercredi prochain sur un vaisseau de çent soixante tonneaulx, qui a trente pièçes d'artillerie. J'en paye douze çent çinquante francs, qui est un prix exçessivf, mais petit, à çe qu'on dict içi, pour le port d'un semblable vaisseau. Je prie Dieu de faire prospérer çe mien voyage et me conduire bientost à Diepe où i'espère d'entendre quelque bonne nouvelle de vostre costé. Içi nous n'avons rien de nouveau, sinon la mort du pape, les tumultes d'Arragon, la deffaicte des Napolitains, la victoire de monsieur de Monmorançi auprès de Carcassonne, le siège de Roan, le mariage de monsieur de Turenne, le retour de monsieur de Pernstein, la retraitte de Mr de Ditrichstein, la prinse de milord Havart par les Espagnols, la fuyte du prinçe d'Ascoli qu'on dict estre assiegé ie ne scay où, et semblables nouvelles qui vous sont toutes vieilles. Et en attandant qu'il se presente quelque chose de plus digne et plus important, ie finiray çeste-çi après vous avoir baisé bien humblement les mains et prie le Créateur, monsieur, vous avoir en sa saincte sçauvegarde. De Staden çe 16 de Novembre l'an 91.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 237.

31.

Václavu Lavinovi z Ottenfeldu oznamuje, že ve 3—4 dnech odjede lodí. V Stadenu zdržela jej nerozumná rada přítelova. Odtud pojede přímo do Dieppe, což je cesta 4 dnů, a pak k Rouenu. — V Stadenu 17. listopadu 1591.

(D. Wencislao Lauino ab Ottenfeld*) Pragam.) S. D. Postquam huc veni, nulla fuit ad te scribendi nec causa nec occasio. Nunc cum abitum paro, nolui littus Germanicum relinquere sine meis ad te literis. Eas tibi tradet ille, quem praecipue in tui gratiam extrusit tuus, quamvis mihi alius quaesitus praetextus, et quidem per ebrietatem hominis peropportune oblatus. Scito autem me hactenus recte valuisse et valere adhuc cum comitatu meo commode, Dei beneficio, quem oro, deinceps quoque mihi prosperam conservet valetudinem. Caeterum intra triduum aut quatriduum, si ventus perrexerit favere nobis, cogito de discessu, conducta navi ampla et bene ad quosvis maris et hostium impetus repellendos munita. Hic vero

cur tam diu mihi morandum fuerit, ex literis domini Ancelii cognosces, ad quem prolixius de ea re; ita nimirum amici imprudens consilium obfuit mihi magis quam profuit. Sed parum in eo peccatum, nisi iacturam temporis spectes, quae tamen facile alio modo poterit compensari. Hinc recta Diepam, id quatridui iter est, inde ad regem Rothomagum obsidentem properabo. Tu autem certus esto, me, ubicunque tandem locorum futurus sim, semper memoriam tui conservaturum. Brevi a me alias literas accipies prolixiores. Hae tantum officii causa scriptae, ut me a te amari intelligas. Vale et me redama. Stadenae 15. kalendas Decembris A° 91. Tui amantissimus Z[erotinus].

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 239.

*) Václav Lavín z Ottenfeldu býval někdy učitelem Karla z Žerotína, později lékařem. V nemalé byl lásce. Žerotín zanášel se i myšlénkou postaviti mu náhrobní pomník.

32. Omlouvá se p. Hynkovi Brtnickému z Waldšteina, že se s ním nerozloučil před svým odjezdem. V Stadenu 1591, 28. list. — Brandl II. 1. 62.

33. Odporučuje péči Fridricha z Žerotína dům svůj a bratrův, a sdílí s ním noviny francouzské. V Stadenu 1591, 28. list. — Brandl II. 1. 65.

34. Janovi Wolfovi o výplatě nějakých peněz, o věcech domácích a hospodářských. V Stadenu 1591, 28. list. — Brandl II. 1. 67.

35. Paní Vanecké o odjezdu svém ze Stadenu a o peněžních záležitostech. V Stadenu 1591, 29. list. — Brandl II. 1. 68.

36. Janovi Jetřichovi ml. z Žerotína oznamuje o svém odjezdu a blahopřeje k sňatku. V Stadenu 1591, 29. list. — Brandl II. 1. 69. (Ch.)

37. Sděluje s Fridrichem z Žerotína o příjezdu svém do Francie a o novinách francouzských. V Diepu 1591, 14. pros. — Brandl II. 1. 71.

38. Žádá Mandalenu z Chlumu, aby ujímala se dcery jeho a paní Vanecké. V Diepu 1591, 14. pros. — Brandl II. 1. 72.

39.

Ancelovi, že včera večer přibyl do Dieppe ve společnosti pana du Plessis, vyslaného králem do Anglie. Posledního listopadu vyjel ze Stadenu a přijel 6. prosince do Dieppe. Odpočinuv tu, odebral se s hrabětem de Sainct Paul do hradu Dernetalu, kde král sídlí. Král přijal jej přívětivě, ale brzy jej propustil, protože právě chystal se vyjeti. V sobotu, když s anglickým generálem hrab. Essexem jel blíže města, byl střelou z města zabit Curtin. Vypisuje podrobně stav vojska a obléhání Rouenu, v jehož brzké dobytí nelze doufati. O tom, co slíbil Ancelovi, byl by jednal s králem, kdyby tu měl tolik důvěry, kolik očekával. Pan du Plessis slíbil mu však, že se věci ujme. Zdá se mu, že Pucci je zde s malými prostředky a že požívá malé důvěry; dosud neučinil nic a sotva něco učiní. List Ancelův z posledního října došel, nikoli však balík, o kterém děje se v něm zmínka. — V Dieppe 2. ledna 1592. (Ch.)

(A monsieur Ançel.) Monsieur, Estant arrivé en çeste ville hier à soir en compagnie de Mr. du Plessis, despeché par le roy en Angleterre, i'entendis qu'il

y avoit une navire qui partoit pour Hollande, qui m'a donné occasion de vous escrire, ne l'ayant peu faire encores depuis mon arrivée en Françe, laquelle, comme vous aurez desia entendu, a esté par la graçe de Dieu fort heureuse et à propos. Je partis de Staden le dernier de Novembre et vins en çe lieu-içi le sixiesme du mois passé, où ie n'arresté qu'aultant qu'il falloit pour rafraichir moy et mon train, travaillé aucunement du chemin de la mer. Depuis m'en allay au camp avec monsieur le conte de Sainct Paul qui d'adventure se trouva lors içi, et me vint bien à propos de passer avec luy, estant le chemin d'içi à Dernetal, qui est le bourg où le roy loge avec sa court, mal asseuré et infesté par les continuelles courses de vingt ou vingt cinqu brigants, lesquels ne trouvans aucune resistençe, pour le mauvais ordre que iusques à çest heure s'y est donné, pillent et ravagent tout çe pays-çi à leur plaisir. Venu que ie fus à la court, ie fis la reverençe au roy le lendemain, qui me monstra assez bon visage et m'asseura d'avoir ma venue aggréable; reçeut aussi la lettre que ie luy presentay du vostre part, en aioustant qu'il vous recognoissoit pour un homme de bien et pour son bon serviteur. Il n'eust loisir de m'entretenir pour lors trop longuement, estant prest à monter à cheval pour aller au quartier des Anglois, qui est un chemin aussi dangereulx qu'aucun aultre qui soit en toute l'armée, estant neçessaire de passer tout à la veue du fort et de la ville dont les ennemis tirent incessament infinis coups de canon et mousquet pour attrapper les passants, et de malheur pour vous donner çeste miserable nouvelle. Sammedy dernier, comme ie passoy par le mesme chemin avec le conte d'Essex, general des Anglois,*) il nous tirèrent de la ville un coup de bastarde dont le sort tomba sur mon pauvre Curtin, qui en fust tellement brisé qu'il ne vescust après le coup reçeu qu'un heure et demie. Perte çertainement trop grande pour moy et dont ie suis tellement affligé qu'à peine le sçauroy-ie exprimer, considerant non seulement l'amitié qu'il me portoit et les bons offiçes qu'il me faisoit, mais aussi les grandes douleurs qu'il enduroit, ayant toutes les deulx cuisses tellement froissées, comme si elles eussent esté moulues. Je scay bien, monsieur, que vous participerez fort de çeste mienne affliction, et prinçipalement estant au lieu où on faict plus d'estat des hommes qu'içi, où on n'en tient plus de conte que des O en chifre, pour n'en dire pis, de façon qu'avec la personne meurt sa memoire, l'amitié qu'on s'a eu ensemble, et le regret qu'on deust avoir.

Mais encor sçay-ie bien que vous y apporterez vostre moderation accoustumée, et pour ne vous donner plus de matière de douleur et m'oster tout ensemble de çe miserable discours, ie vous diray briefvement en quel estat nous nous trouvons

---

*) Robert Devereux hrabě z Essexu, milec anglické královny Alžběty, nar. 1567, studoval na školách Cambridgeských. L. 1586 byl již jenerálem jízdy. R. 1591 vedl vojsko na pomoc vyslané do Francie Jindřichovi IV. Šťastní i nešťastní osudové jehó života zakončili tragickou smrtí l. 1601.

maintenant, bien que ie sçache que vous en serez informé plus au vray et plus particulièrement par la despeche que le roy vous fit faire devanthier; neantmoins ie vous diray çe dont le monde parle et qui est notoire à tous, puisque tant est qu'on me cache les secrets qui toutesfois se divulgent aulx aultres dont ie les appren. Il y a près de deulx mois que le marechal de Biron arriva devant Roan, et environ çinqu sepmaines que le roy y est. En l'espaçe de tant de temps on n'a faict aultre chose sinon une tranchée qui commençe environ trois ou quatre çent pas du fort et est desia tellement avançée que devanthier nos soldats estoyent desia logés au pied de la contrescarpe du fossé contre la pointe de l'un des esperons, en espérance d'entrer la nuict passée dans le fossé et s'y loger si fort que les casemattes que çeulx de dedans ont faictez ne les puissent nuire, et afin qu'on ne les puisse endommager d'enhault, le roy a faict planter en divers lieulx environ douze pièçes de gros canon dont il battera la courtine et les baloards, çe qui gardera les ennemis de paroistre et les nostres pourront à leur aise sapper la courtine pour faire une mine ou bien quelque aultre ouverture qui leur donne entrée dans le fort. Il y a deulx forts, çeluy qui est attaqué s'appelle le vieulx et est merveilleusement fortifié et bien accomodé. l'aultre s'appelle le nouveau, au dedans du quel est l'abbaye de Saincte Catherine; le premier prins, çesluy çi sera bien aisé à prendre, mais hoc opus, hic labor est: Je n'ay pas opinion que çela se puisse faire sine coede et sanguine, car n'estant le fort attaqué que d'un costé et la ville totalement hors de danger, on y peult mettre tant de gens de défense qu'on veult, oultre les habitans de la ville qu'on employe à bastir et à fortifier. Au contraire le roy a peu de gens, les François pour n'estre point payez servent presques contre leur gré, les lanzknechts la plus part morts ou malades, les Anglois des mesmes, neantmoins avec tant des difficultés. Le roy a un merveilleulx courage, va tous les iours à la tranchée, s'expose aulx dangers et combien que il voit tomber des gens morts costé à costé de soy, ne laisse pourtant d'y aller mesmes de nuict et s'en donne tout aultant de peine que vous fairiez de vous aller pourmener à la grand sale du chasteau. Et combien que ie ne voy point encor grand apparençe de gagner Roan, si çe n'est avec la longueur de temps, si est çe qu'il s'asseure de s'en rendre maistre devant le quinziesme de Fevrier, qui pourra estre si en continuant de battre le fort, il attaque d'aultre costé la ville en un endroit ou deulx, çe qu'il faira aisément si la reine d'Angleterre luy envoye plus des gens qu'elle n'a faict ces iours passez avec le conte d'Essex lequel a amené environ mille ou douze cents bons soldats des vieilles garnisons du Pays-Bas; et c'est la cause à mon opinion pour laquelle M^r. du Plessis y va, à sçauoir pour luy persuader d'en envoyer encor deulx ou trois mille d'aultres. De l'artillerie il en a beaucoup et est desia arrivée par eau, çelle que les Hollandois luy ont prestée. Il ne manque point aussi des munitions, et

quant aus vivres, nous en avons telle abondançe qu'il n'y a ville au monde qui en puisse fournir d'avantage. Ces de la ville n'ont pas eu encor faulte d'aucune chose, mais d'ores en avant. estant la rivière fermée par l'armée navale qui est composée de dix ou douze vaisseaus de guerre, et les avenues par terre serréez de tous costéz, ils pourront bientost sentir la neçessité, estant la ville pleine des gens et ne pouvant fornir à la longue aus deliçes et bonne chère des François. Et voilà en quel estat le siège se trouve, tant dehors que dedans. De l'aultre costé on nous menaçe du duc de Parme lequel est arrivé pour çertain à la Fère, il y eut hier huict iours, et pourra avoir avec çe que monsieur du Maine ameine. iusques à vingt mille combattans, à sçavoir quattre mille chevaulx et seise mille hommes à pié. Mais le roy ne s'en estonne point, escrie tousiours: bataille, bataille, et moyennant que le duc veuille mordre, il luy donnera bien de quoy manger. Il faict estat de mettre ensemble de quattre à çinqu mille chevaulx François et aultant des chevaus Allemans, quinze mille arquibousiers François et quelque çinqu ou six mille lanczknechts Suiçes et Anglois, et outre çeci tiendra la ville assiegée aultant ou plus qu'elle n'est maintenant.

Il y en a beaucoup qui estiment que le duc de Parme ne vouldra point hazarder l'estat de son maistre par une bataille, mais qu'il tachera plustost divertir le roy par le siège de quelque ville, comme Compiègne, Chauny ou quelqu'aultre, et se fondent sur çe que le duc meine forçe artillerie avec luy: mais tous les avvis disent au contraire et mesmes les lettres interçeptés du roy d'Espagne tesmoignent qu'il a plustost commission de donner la bataille que de laisser perdre Roan. Neantmoins le roy a pourveu à tout. Chauny est bien fortifié, dans Compiègne où est encor le corps du feu roy, il y a forçe noblesse, monsieur de Longueville y est, Mr. d'Humieres, Mr. le Grand s'y va ietter par permission du roy tellement que de quelque costé qu'il vouldra venir et entreprendre que çe soit, il se trouvera bien empeché. Qui est çe que ie vous puis dire de la resolution du roy et de l'armée du duc de Parme.

Au demeurant, monsieur, ie n'ay pas mis en oubly de traitter çe que ie vous ay promis à mon departement d'avec vous, et si i'eusse aultant de credit en çeste court comme i'en pensoy avoir, i'en eusse parlé moy-mesmes au roy: mais ayant trouvé le contraire de çe que ie m'avoy faict accroire, en ay parlé vivement à monsieur du Plessis, qui m'a dict d'en avoir desia touché quelque mot au roy et de vouloir d'ores en avant espouser à bon escient vos affaires et vous faire sentir les effects de son amitié. Amen. Or ie veus bien que vous sçachiez que ie ne luy ay parlé d'aultre chose, sinon de l'entretènement qu'on vous doibt. Car de vous rappeller, il n'en fault point parler, les affaires du roy ne sont pas encor si bien establiez qu'on puisse braver Z. sans rien craindre, et vault mieus de proçéder

doucement que d'aigrir d'avantage les choses. Et quant à vous, monsieur, pour vous dire çe que ie sent au fin fond de mon coeur: Tuum regnum non est de hoc mundo, auquel la confusion est telle que ie ne sçay où nous en sommes. Çe ne sont pas les nouvelles que ie vous pensoy mander, mais l'amitié qui est entre nous ne permet point que ie vous déguise les choses et les façe paroistre plus belles qu'elles ne sont. Si Dieu eust permis au pauvre Curtin de vivre, il vous eut faict entendre la mesme chose. Je sçay que vous vous confiiez de beaucoup des choses en luy. Vous sçavez combien ie vous ay tousiours estimé et aimé, ie vous prie de proçéder avec la mesme confiançe et familiarité avec moy et vous asseurer qu'en tout çe que ie pourray, m'emploieray tousiours très volontiers pour vostre bien et serviçe. Et croyez çela fermement. Je ne veus pas aussi que vous ignoriez que Pucci est içi avec peu de moyens que ie croy, et moins de credit. Il n'a encor rien faict et ne faira rien à çe que ie voy. Il commençe à s'ennuyer, de quoy ie ne m'estonne point, car il y en a bien d'aultres. J'ay reçeu vostre lettre du dernier d'Octobre, mais non pas le paquet dont faictez mention en içelle; ie vous prie de m'escrire souvent, comme ie feray aussi de mon costé. Qui sera l'endroit qu'après vous avoir baisé bien humblement les mains, ie prieray le Créateur, monsier, vous donner en bonne santé longue et très heureuse vie. De Diepe, dont ie retourneray au camp Dieu aidant demain ce 2. de Janvier l'an 92.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 238.

40.

Vavřinci Suchartovi lékaři: že po sedmidenní plavbě přibyl ze Stadenu do Dieppe, kde odpočinul poněkud z únavy po mořské nemoci, a pak odebral se ke králi, od něhož byl vlídně přijat. Před šesti dny byl Curtin, ubíraje se s Žerotínem do anglického tábora, zasažen kulí z města a zemřel. Podává zprávy o stavu vojska; stěžuje si, že od svého odjezdu z Prahy nedostal z domova listu; prosí za zprávy o rodině a zvláště o dcerušce. — V táboře před Rouenem 2. ledna 1592.

(D. Laurentio Sucharto medico.) S. D. A meo ex patria discessu nihil a me accepisti literarum, clarissime Sucharte. Hoc officii a me non neglectum sed dilatum est tantisper, donec materia aliqua scribendi suppeteret, quae hactenus non fuit tam ampla, ut ex ea occasio salutandi tui captari posset. Quomodo iter meum se habuerit Stadenam usque, haud dubie ex iis, quas ad Waneczĭam nostram et Wolfium dedi, intelligere potuisti. De meo vero in Galliam adventu vix puto te quidquam accepisse. Scito igitur me septem dierum non incommoda navigatione Diepam appulisse, quae urbs Normandiae est e regione Angliae ad mare sita. Ibi cum tantisper fuissem, quantum ad recreandas vires et lassitudinem ex maritima aegritudine contractam deponendam sufficeret, in castra ad regem profectus sum, a quo perhumaniter exceptus hactenus honorifice habitus fui. Vivo autem cum omnibus meis et

valeo Dei beneficio recte, uno Curtino excepto, qui ante dies sex cum mecum ad castra Anglica proficisceretur, globo aeneo maiore tribus aut quatuor passibus a me traiectus est, cum forte ab hostibus tormentum maius in turmam meam explosum esset, post quod vulnus acceptum duabus tantum horis supervixit. Volo autem te hoc apud alios celare, soli Wolfio aperire, ne forte metus quispiam inanis iis suboriatur. Obsidemus nunc Rotomagum, metropolim huius provinciae amplam et opulentam urbem atque ad proelium nos instruimus, si Parmensis cum Hispanis ad liberandam obsidionem accesserit; qui si venerit, novem millia equitum tam Germanorum quam Gallorum rex illi oppositurus est, cum lectissimo viginti millium peditatu, et interim aliis praeter has copiis urbem undique clausurus est, ita ut nullum a fautoribus suis auxilium sperare queant. Et haec quidem de nostro statu. Quid vero apud vos agatur, plane ignoro, nam ex quo Praga discessi, nihil literarum accepi. Causam nec suspicari quidem possum, non enim dubito vos tot mensibus scripsisse aliquid, sed quo literae vestrae devenerint, id me ancipitem habet. Idcirco a te peto, ut cum has acceperis, quamprimum respondeas et pluribus, quomodo vivatis et valeatis, explices, praesertim vero quomodo filiola mea proficiat et viribus et oratione et quomodo res familiaris mea administretur. Quod si praestiteris, rem mihi feceris gratissimam. Vale et amicos domesticos praesertim Solinum et Kralicenses saluta. Ex castris regiis IIII. nonas Ianuarii anni 92, qui ut nobis omnibus faustus et foelix sit, Deum ex animo precor. Vale et mei non obliviscere. Tui amantissimus Zerotinus.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 245.

41. Sděluje s Fridrichem z Žerotína noviny z Francie a žádá o zprávy z domova. V Diepu 1592, 11. ledna. — Brandl II. 1. 73.

42. Kárá Jana Wolfa, že mu neposlal dosud zpráv z domova. Bez místa 1592, 11. ledna. — Brandl II. 1. 75.

43. Paní Vaneckou žádá za zprávy o dceři své a z domácnosti. Bez místa, 1592, 11. ledna. — Brandl II. 1. 78.

44. Napomíná úředníka Náměšťského k bedlivé správě statku a žádá ho o zprávy z domova. Před Rouenem 1592, 11. ledna. — Brandl II. 1. 77.

45. Děkuje Fridrichovi z Žerotína za péči, s kterou se jeho věcí ujímá, a píše mu o věcech francouzských. V Dernetalu 1592, 19. března. — Brandl II. 1. 77.

46. Paní Vanecké děkuje za zprávy z domova a žádá jí, by opatrovala dceru a domácnost jeho. Před Roanem 1592, 19. března. — Brandl II. 1. 84.

47. Úředníku Náměšťskému dává pokyny ve věcech hospodářských a o placení dluhův. Před Roanem 1592, 19. března. — Brandl II. 1. 87.

48. Janovi Wolfovi o placení dluhův, o věcech hospodářských a jeho záležitosti svatební. Před Roanem 1592, 19. března. — Brandl II. 1. 88.

49.

Vavřinci Suchartovi: o obléhání Rouenu a o stavu vojska, o své chorobě, jíž 4 dny byl poután na lože; dostal dosud toliko jediný list z domova. — V táboře před Rouenem 20. března 1592. (Ch.)

(D. Laurentio Sucharto.) S. D. Quarto nonas Januarii exaravi ad te epistolam, in qua de meo in Galliam adventu, de valetudine, de statu rerum mearum et de obitu Curtini certiorem te feci. Illam acceperis nec ne, ignoro. Ex eo tempore quominus ad hunc usque diem scriberem aliquid, rex praecipuo mihi fuit impedimento, qui adventante Parmensi, prout res poscebant, varie huc et illuc nos circumduxit, opponens quandoque imminenti hosti, quandoque recedenti immittens. Hactenus bellum gestum incruentum sine multa caede et sanguine; quid in posterum expectandum, novit Deus, cuius auxilium et praesentiam et mihi privatim imploro et universis copiis nostris; quae quidem his mensibus maximae fuerunt, praesertim equestres, sed nunc abscessu hostium imminutae. Ex undecim millibus equitum vix quinque superesse puto. Galli plerique domum quisque suam redierunt, Germani soli regi praesto sunt. Pedestres copiae fame, egestate, morbis fere universae absumptae, ferro pauci perierunt, nunc supplementum comparatur. Ordines Hollandiae duo millia peditum, regina Angliae totidem, ut hac ipsa hora affertur, auxilio misit. Veteranorum adhuc ex omni gente ad sex aut septem millia supersunt. Obsidetur autem nunc Rothomagum, at non oppugnatur, ambigo, consilione nostrorum ducum, an imperitia. Flumen, quod urbem praeterlabitur, navigiis undique occlusum, ne commeatus importari queant. Terrestria itinera a nostris militibus obsidentur. Cibariorum, ut intelligo, magna in urbe penuria, quod sane et ex eo colligere est, quod singulis noctibus magnum numerum puellarum et foeminarum emmittant, quarum pudicitia nostrorum libidini exposita quam in tuto sit, ipse iudices. Qui urbi praeest, vir cordatus est et magnus cum regis tum religionis hostis. Reliqua multitudo urbanorum in partes scissa, maxima tamen nobis favet, sed vi in officio continetur. Superioribus mensibus arcis, quae de monte urbi imminet, oppugnatio instituta, sed virtute hostium repulsi, magno cum dedecore nostro ab illa destitimus. Aberat tum rex cum equitatu Parmensi obviam profectus, quam illi occasionem nacti, in nostros impetum fecerunt magno momento, et occisis, qui resistebant, fugatis caeteris, vallum nostrum et cuniculos duorum mensium operam disiecerunt et, quod summum est et maxime infamiam auget, tormentorum aeneorum maximam partem nullo impediente abduxerunt. Et haec summatim de rebus hactenus gestis. Mihi per haec tempora beneficio divino prospera et constans valetudo fuit. Profluvium ventris quatriduo me in lecto continuit, ante et post semper bene habui. Vos quo nunc in statu sitis, ignoro. Semel tantum domo literas accepi, illas, quae sub finem Decembris scriptae. Spero vos recte valere, quia id maxime cupio et te praesertim, cuius curae reliquorum valetudo est commissa.

Vale igitur et bene vale, mi Sucharte, meque tua benevolentia prosequere. Ex castris ad Rothomagum XIII. kalendas Aprilis anno 92. Tui studiosissimus C[arolus] Z[erotinus].

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 243.

50.

Ancelovi píše, že sice dobře se mu daří, ale že přes to nenachází toho uspokojení, jež očekával. Oddanost ke králi a obava, aby dlouhý klid a pohodlí domácí nesvedly ho k životu nečinnému a rozmařilému a neudusily v něm vrozené náklonnosti k věcem velikým a cnostným, pohnuly jej k cestě do Francie; ona jediná jej tu udržuje. Jinak by neváhal odjeti někam, kde by žil s větším klidem těla i duše a s větší důstojností. Prosí, aby Ancel přiznání toho neprozrazoval. Podává zprávy o stavu vojska. — V táboře před Roanem 28. března 1592. (Ch.)

(A monsieur Ançel.) Monsieur! Depuis ma lettre du 2. de Janvier, laquelle vous aures desia reçeue comme ie croy, ie ne vous ay rien escrit, attendant que l'ennemi fust retiré si loin que i'eusse loisir et commodité de songer à mes amis. Car pendant que nous l'avions deça la rivière de Somme, le roy ne nous à guères permis d'y penser, veu les continuelles courses qu'il nous à faict faire tant au devant d'içeluy comm' il s'en venoit, qu'à sa queue lors qu'il se retiroit, qui m'a osté le temps et l'occasion de vous mander de mes nouvelles et par ainsi de satisfaire à mon debvoir iusques à present.

Je ne vous reciteray point çe qui s'est passé iusques à çest heure, ne doubtant nullement que monsieur de Revol tant à cause de sa charge, que pour n'avoir iamais bougé d'içi, ne vous ait desia donné avvis particulièrement du tout, voire plus amplement et au vray que ie ne sçauroy faire, pour estre mieus avverti des affaires que ie ne suis, ainsi qu'il est plus que raisonnable; mais toucheray tant seulement çe qui conçerne ma personne et mon estre, et vous diray que depuis mon arrivée en çe royaulme, ie me suis tousiours bien porté, Dieu merci, quant au corps, encores que ie n'aye laissé de patir et endurer aultant ou peu s'en fault que les aultres; mais quant à l'esprit, pour vous le dire en amy, ie ne l'ay guères eu en repos, n'ayant point trouvé içi toute telle satisfaction et contentement que i'avoy esperé, voire que ie m'estoy persuadé devant que partir.

Et combien que ie ne me repente point d'estre içi venu, si est çe que ie n'ay nulle occasion qui avec raison me doive garder de çe faire, sinon d'avoir esté poussé de venir d'un zèle et affection entière au serviçe du roy et d'un désir honnorable de suivre la vertu, craignant que le long repos et les commoditéz de ma maison ne m'amenassent peu à peu à une vie oisifve et deliçieuse, et par çe moyen ne vinsent à estouffer l'estinçelle qui restoit encores en mon âme de çeste inclination naturelle aus choses grandes et vertueuses qui a tousiours accompagné ma vie et mes desseigns.

Et çertes n'estoit içelle mienne inclination qui, me representant sans çesse l'honneur et le debvoir devant les yeus, me garde de lâcher la bride à mes passions particulières et me faict surmonter et atterrer toutes les envies tendantes à l'encontre d'içelle, ie pense que ie n'arresteroy guères à m'oster hors de çe regne de confusion et de presomption, et me transporter en lieu auquel ie vivroy avec plus de repos et de corps et d'ame et avec plus de dignité que ie n'ay fay içi; mais comm' il n'y a plus belle victoire au monde que de se vaincre soy mesmes, aussi me veus-ie esvertuer de soustenir et repousser tous les efforts qui me pourroyent faire plier et consentir à çe à quoy ie suis sollicité inçessament par divers moyens, et temporiseray, tandis que l'heure que i'ay choisie et destinée pour la fin de mes ennuys soit venue, laquelle i'attend en très grande devotion.

J'estime, monsieur, que vous ne vous aurez point attendu d'avoir à reçevoir une telle nouvelle comme çeste-çi, veu çe que nous en avons discouru aultresfois, et de moy ie ne la vous auroy point envoyée, n'estoit l'amitié qui est entre nous deux, laquelle me commande de ne vous rien taire. Mais si ie pensoy, çe qui toutesfois ne peult entrer en mon coeur, que la confiançe que i'ay en vous deust estre occasion de me faire préçipiter en quelque malheur, comm' il pourroit arriver lorsque vous auriez publié çe que ie vien de poser en vostre sein, non seulement ie vous renonçeroy l'amitié à iamais, mais mauldiroy le iour auquel i'auroy commençé aimer la Françe et les François. Mais ie suis çertain que vous ne m'estez point si peu affectionné que de vouloir estre cause de ma ruine, et pourtant vous supplie de mettre la presente au feu, de peur qu'elle ne tombe point entre les mains de personne qui eust moins de bonté et de prudençe que vous.

Au demeurant ie vous avvise que nous sommez devant Roan, où nous n'avons encor rien faict iusques à present et n'y fairons rien de nostre vie, si nous n'allons aultrement en besogne.

Le roy a peu deforçes, toutesfois il peult avoir environ dix mill' hommes de pied estrangers, mais point de François. Dans la ville il y a beaucoup de gens, mais qui, à çe qu'on dict, commençent endurer des neçessités. Il court quelque bruit du retour du duc de Parme, lequel après avoir repassé la rivière de Somme s'est tousiours tenu es environs de Rue; s'il vient, ie presume que le roy luy ira au devant pour tacher à le combattre; s'il ne vient point, Roan pourra estre à nous. Le conte des Soissons s'en est allé, les uns disent pour espouser madame, les aultres pour se rendre chevf du tiers-parti qu'ils appellent, et faire la guerre à ces de la religion. Dieu façe que le tout tourne à bien, lequel ie prie, monsieur, vous donner l'accomplissement de tous vos desirs. Du camp devant Roan le 28 de Mars l'an 92.

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 243.

51. Děkuje Václavu Lavínovi za dopis, a zpravuje jej o příbězích ve Francii. Před Roanem 1592, 28. března. — Brandl II. 1. 81.

52. Fridrichovi z Žerotína vysvětluje, proč ho psaní nedošlo, a sděluje s ním věci francouzské. Před Roanem 1592, 12. dubna. — Brandl II. 1. 90.

53. Paní Vanecké slibuje brzský návrat a ujišťuje ji, že si manželky z ciziny nepřiveze. Před Roanem 1592, 12. dubna. — Brandl II. 1. 92.

54. Napomíná Jana Wolfa, aby očekávali trpělivě jeho návratu. Před Roanem 1592, 13. dubna. — Brandl II. 1. 93.

55. Úředníka Náměšťského těší, aby netruchlil nad ztrátou své manželky. Před Roanem 1592. — Brandl II. 1. 94.

56. Bratru Zachariášovi Solínovi píše o chování se krále Francouzského k protestantům. Před Roanem 1591, 13. dubna. — Brandl II. 1. 95.

57.

Ancelovi oznamuje, že list z 28. března jemu psaný ztratil se tím, že Marc Antonius cestou byl přepaden, oloupen a zraněn. Doufá v brzké setkání. — V dubnu 1592.

(A monsieur Ançel.) Monsieur, la lettre que ie vous avoy escrite le vinthuictieme du passé, se perdit bientost après par le desastre qui arriva au pauvre Marcantoine sur le chemin de Dieppe. auquel il fut assailli par aucuns voleurs de l'armée ennemie, blaissé, porté par terre et laissé pour mort, ayant reçeu deus coups de pistolet, l'un à travers du visage et l'aultre au bras droit, desquels toutesfois, comme i' espère, il se portera bien, si Dieu plaist. Ie ne repeteray point çe qu'elle contenoit, aimant mieus vous en faire quelque iour le reçit de bouche, quand il plaira au bon Dieu de me faire si heureus. [Nedopsáno.]

Archiv Bludovský, MS. č. 4134 pag. 245.

Připomenutí vydavatelovo o listech z let 1596 a 1597.

Od měsíce dubna 1592 až do r. 1596 žádných nemáme dopisův Karla staršího z Žerotína; čehož nemálo jest želeti, poněvadž podaly by nám zprávy o tom, jak po návratu z Francie a po krátkém doma pobytu vypravil se do Uher proti Turku, jakých tam zažil a nabyl zkušeností, jaké bylo jeho a jiných o něm smýšlení, že po marných obětech a sklamání ve Francii hleděl opět novou službou pod prapory císařskými navrátiti se na starou cestu, aby při dvoře královském, kdež nebyli výpravou jeho do Francie potěšeni, mohl se rehabilitovati a službám vlasti své se věnovati. O tom všem i o domácím jeho životu souditi můžeme jen z výsledku událostí. Jedinou důležitou písemní památkou z té doby jsou zápisy jeho o soudě panském a zprávy o sněmování, počínající rokem 1594, (kdy jmenován byl soudcem zemským), kteréž živěji, podrobněji (slyšíme i řeči, vidíme celou říkaje scenerii) líčí soudní, sněmovní jednání, než zápisy úřední.*)

Listové nám známí počínají rokem 1596, z nichž česky psaných počtem 100 uveřejnil V. Brandl (ve Sp. K. st. z Žerotína, II. 1. od str. 97 až 181); cizojazyčných jest z t. r. jen několik, a dva kousky z l. 1597 psané Emer. Forgáčovi, uherskému magnátu, kteréž by mohly býti vydatným pramenem o věcech válečných, politických i společenských, kdyby jich bylo více. Na jediný jen upozorňujeme projev v listech těch se opakující, že poukazoval hned při začátku své veřejné činnosti na nedostatky národního uvědomění stavů moravských a na podezřívání své činnosti. Dne 13. srpna 1596 píše jmenov. Forgáčovi: „My o veřejné věci se málo staráme, nýbrž jen o své vlastní“; 4. října t. r. témuž projevuje obavu, že nedbalost stavy moravské ve zkázu uvrhne; a 17. srpna t. r. oznamuje témuž, že když válečný lid moravský v Uhřích stěžoval si na neplacení žoldu, a vina toho přičítala se jemu (Žerotínovi), že byl pro tu příčinu udán císaři. Psaní jinojazyčná, jichž všech 12, jsou na listech ztrhaného již kodexu opsána, kterýž v archivě hrabat z Žerotína v Bludově jest označen 3883-II.

58. Kateřině Zajímačce z Kunstatu o její při a své svatbě. — Na Rosicích 1596, 20. ledna. Brandl II. 1. 101.

59. Karlovi z Lichtenšteina, aby mu propůjčil krejčího na několik dní. — Na Rosicích 1596, 20. ledna. Brandl II. 1. 103.

60. Ptá se Viléma z Roupova, s kolika osobami přijede na svatbu. — Na Rosicích 1596, 20. ledna. Brandl II. 1. 103.

61. Václavovi Chromočovskému nařizuje stran zvěře a povozů. — Na Rosicích 1596, 20. ledna. Brandl II. 1. 104.

*) Vydáno V. Brandlem ve Spisech K. st. z Žerotína, oddělení I., svazek 1. a 2. v Brně nákladem Matice Moravské 1866.

62. Žádá Hanuše Petřvaldského, aby žena jeho několik dní před svatbou na Rosice přijela. — Na Rosicích 1596, 22. ledna. Brandl II. 1. 105.

63. Žádá hejtmana markr. Mor. stran nějakých příprav k svatbě. — Na Rosicích 1596, 25. ledna. Brandl II. 2. 105.

64. Matyáše Matušku z Topolčan, hofmistra hejtmana Moravského, žádá, aby propůjčil se mu při svadbě k službám. — Na Rosicích 1596, 25. ledna. Brandl II. 1. 106.

65. Janu Divišovi z Žerotína oznamuje, že doma všichni těší se dobrému zdraví. — Na Rosicích 1596, 29. ledna. Brandl II. 1. 107.

66. Hejtmana markr. Mor. žádá, aby povolal bratra jeho Diviše z ciziny. — Na Rosicích 1596, 29. ledna. Brandl II. 1. 108.

67. Václavovi Sudličkovi z Borovnice oznamuje, že zaplatí za služebníka svého dluh 20 zl. — V Rosicích 1596, 10. února. Brandl II. 1. 109.

68. S Jindřichem Křikočským z Křikosína sděluje, že slíbí za něho v listu věnném. — Na Rosicích 1596, 10. února. Brandl II. 1. 109.

69. Vybízí Viktorina z Žerotína, aby opatřil bratra svého penězi. — Na Rosicích 1596, 13. února. Brandl II. 1. 110.

70. Václava Chromočovského žádá o některé zprávy. — Na Rosicích 1596, 13. února. Brandl II. 1. 110.

71. Oznamuje Marii Šultesové, že jí zaplatí nebo pojistí svůj oddíl rukojemský. — Na Rosicích 1596, 15. února. Brandl II. 1. 111.

72. S hejtmanem markr. Mor. sděluje mínění své o rozepři mezi stavy moravskými a p. Forgáčem. — Na Rosicích 1596, 18. února. Brandl II. 1. 112.

73. Nařizuje Václavu Chromočovskému, aby připravil byt na Dřevohosticích a vypůjčil si peníze k sv. Jiří. — Na Rosicích 1596, 21. února. Brandl II. 1. 113.

74. Kateřině Zajímačce z Kunstatu píše o poručenství jejího nebožtika manžela. — Na Rosicích 1596, 24. února. Brandl 1. 113.

75. Vybízí Kateřinu Zajímačku z Kunstatu, aby poručenství svého neb. manžela zaslala buď jemu nebo p. hejtmanovi. — Na Rosicích 1596, 27. února. Brandl II. 1. 114.

76. S Václavem Morkovským z Zástřizl sděluje noviny, jež obdržel z Uher, z Prahy a o Turecku. — Na Rosicích 1596, 29. února. II. 1. 115.

77.

Emerichovi Forgáčovi: omlouvá se, že mu nepsal, zdržen jsa slavnostmi svého nového sňatku, a doufá se s ním sejíti na sněmu Brněnském. Děkuje za dobrodiní prokázané. Dostaví se jistě ke sněmu Brněnskému, kdež s ním ústně promluví o biskupovi. Jemu a Elišce jeho dobře se vede. — Na Rosicích 1596, 1. března.

(Domino Emerico Forgatsch baroni de Guimes.) Equidem plenus spei, fore ut intra paucos dies per occasionem comitiorum Brunensium isthic conveniremus, distuli hactenus scribere ad te, illustris pater, ut qui existimarem magnitudinem beneficiorum tuorum erga me, praecipue vero paternum istum affectum, quem rebus ipsis, non verbis tantum, assidue declarari eniteris, viva potius voce quam epistola

praedicari oportere. At illa, quam heri circa meridiem accepi, cogit me resumere calamum, nam ni rescribam, praesertim iterum provocatus, non tantum inhumanus, sed ingratus videar merito. Ac principio sane quod accepto splendido munere et litteris humanissimis nihil responderim, quamvis diei nuptialis solemnitas excuset me aliquantisper, tamen ignosci mihi neque alio animo, quam a me praetermissum, accipi pro nostra summa coniunctione maiorem in modum peto. Idem exposco, quod hunc tabellarium tuum variis aliis negotiis distractus ad vesperam fere detinuerim.

Gratias deinde ago quam maximas cum pro beneficio praestito, tum vero maxime pro conservata benevolentia, cuius me perpetuo memorem fore ac gratum etiam sancte polliceor. Votum vero tuum quibus laudibus efferam, quibus verbis compensem? Habeat id ratum Omnipotens, sed et domi tuae, imprimis vero elocatae filiae tuae dulcissimae multifariam benedicat. Ego in hoc iterato conjugio meo benignitate divina recte valeo. Valet etiam Elisa mea, ac faxit Deus, ut diu valeat. Occupamur nunc uterque in componenda et concinnanda domo nostra per colluviem hospitum aliquatenus confusa.

Ad diem comitiis dictam omnino, nisi valetudo vel quid aliud adversi obstet, Brunae ut sim certo apud me constitui. Illic cum de privatis tum de publicis commodius atque prolixius agere licebit. Nam cum etiam si multis velim, praeter rem fere id sit, quandoquidem elapso quatriduo una nos esse opporteat. De episcopo quid sentiam, aperiam coram. Cetera quin etiam omnia ad congressum nostrum reservabo. Itaque fine epistolae imposito, Dei aeterni curae atque tutelae commendabo te, cui omnia nostra instituta committo. Vale illustris vir et mei amantissime pater. Ex Rossiciano Kal. Martii 1596. Qui te sincero animo colit et amat C. Z.

Biblioteka Bludovská 3883-II.

78. Janovi z Lipého o jelení parohy. — Na Rosicích 1596, 2. března. Brandl II. 1. 116.

79. Kateřině Zajímačce z Kunstatu o svědomí paní Berkové a o poručenství jejího neb. manžela. — Na Rosicích 1596, 4. března. Brandl II. 1. 117.

80. Kateřině Zajímačce z Kunštátu oznamuje, že poručenství neb. manžela jejího vloženo do desk, a radí jí, jak zachovati se má k čeledi nebožtíkově a k rukojmím za pána z Pernšteina. — V Brně 1596, 14. března. Brandl II. 1. 117.

81. S Janem st. z Žerotína sděluje, že kupní smlouvu o statek přehlédnouti chce. — Na Rosicích 1596, 27. března. Brandl II. 1. 118.

82. Janovi Zahrádeckému z Zahrádek dává pokyn, jak zachovati se má stran zemských peněz. — Na Rosicích 1596, 28. března. Brandl II. 1. 119.

83. Pavlu Kataryńovi z Kataru o smlouvě, již učinili poručníci sirotka Břecslavského s p. Losinským. — Na Rosicích 1596, 29. března. Brandl II. 1. 119.

84. Janovi st. z Žerotína oznamuje, že přehlédl smlouvu uzavřenou mezi ním a poručníky sirotka Břeclavského. — Na Rosicích 1596, 29. března. Brandl II. 1. 120.

85. Vilémovi z Roupova píše o snešení sněmu a najímání lidu válečného. — Na Rosicích 1596, 29. března. Brandl II. 1. 128.

86. Janu Jetřichovi st. z Žerotína posílá svého lékaře. — Na Rosicích 1596, 29. března. Brandl II. 1. 121.

87. Zve Adama Metennera, aby přijel na Dřevohostice. — Na Rosicích 1596, 29. března. Brandl II. 1. 122.

88. Václavu Chromočovskému oznamuje, že není spokojen s navrženými důchody ze statku Dřevohostického. — Na Rosicích 1596, 30. března. Brandl II. 1. 122.

89. Dává Jindřichovi Vodickému rozkazy na cestu. — Na Rosicích 1596, 30. března. Brandl II. 1. 123.

90. Vybízí hejtmana markr. Mor., aby najímal lid válečný a jmenoval vojenské hejtmany. — Na Rosicích 1596, 30. března. Brandl II. 1. 123.

91. Andreáši z Konèšina píše o pohnání pána z Pernšteina pro postavení nějakého zločince. — Na Rosicích 1596, 30. března. Brandl II. 1. 124.

92. Janovi Zahrádeckému nařizuje, aby dal od výběrčích vyplatiti peníze zemskému zbrojmistru na skupování zbraně. — Na Rosicích 1596, 31. března. Brandl II. 1. 125.

93. Vybízí Václava Chromočovského, aby pátral, zda dalo by se koupiti nějaké zboží nemovité v okolí Dřevohostic. — Na Rosicích 1596, 1. dubna. Brandl II. 1. 126.

94. Jana Milnera z Milhauzu žádá, aby opatřil Marka Antonia průvodčím listem. — Na Rosicích 1596, 2. dubna. Brandl II. 1. 127.

95. Hejtmanovi markr. Mor. oznamuje, že mu odešle v brzku zápisy na dluh. — Na Rosicích 1596, 3. dubna. Brandl II. 1. 128.

96. Hejtmanovi markr. Mor. omlouvá se, že hejtmanu p. Rájeckému peněz odeslati nemohl. — Na Rosicích 1596, 4. dubna. Brandl II. 1. 128.

97. Hejtmanovi markr. Mor. podává zprávu o penězích zemských. — Na Rosicích 1596, 15. dubna. Brandl II. 1. 130.

98. Napomíná Daniele Šponara z Plinsdorfu, aby narovnal se mírně se svými švagry. — Na Rosicích 1596, 15. dubna. Brandl II. 1. 131.

99.

Karel z Žerotína Emericha Forgáče žádá za opis smlouvy, aby ji uložiti mohl ve svém archivu; že se mluví o válce turecké a sbírá se vojsko na Moravě, jehož vůdcem má býti vévoda Ferrarský. Dva mniši bosenští že z uložení Albanců jednají při dvoře o poddání se císaři a o pomoc proti Turkům. — Na Rosicích 1596, 16. dubna.

Eidem. (Domino Emerico Forgatsch baroni de Guimes.) Illustris baro. Venit ad me Derfringerus hoc mane cum litteris tuis, sed cum nullo alio mandato, quam de cautione praestanda; quam praestiti miratus, quod in aliis instrumentis vadem me scribere abnuisses, cum nihil sit, quantum quidem facultates meae ferunt, quod non lubenti et prompto animo in gratiam tuam subeam. De cetero ille nihil ad me, etiam interrogatus. Audio Zboroviam convaluisse; utinam diu vivat, nam id rebus

tuis non incommodum fore existimo, praesertim si minus tibi cum legatariis convenerit. Exemplar contractus peto mihi per occasionem mitti, ut in archivo meo inter cetera monumenta mea asservetur.

De bello nostro hic altum silentium, nisi quod Brunae peditatus paulatim conscribitur, quamvis ad nos quoque perferantur non leves rumores de apparatibus Turcicis et de sultani ipsius expeditione, quam tamen non omnes credunt; at, utut sit, grave atque difficile nobis imminere bellum, nemo prudens dubitat. Ducem exercitus hactenus ignoramus, quem sibi multi persuadent fore ducem Ferrariae. Ego illis multis de causis non possum suffragari, at fortassis decipi, quod mihi est familiare. Nuper amicus quidam meus non ex infimo genere eorum, qui in aula sunt, significavit mihi per litteras, incidisse se non ita dudum Iglaviae in duos monachos Bosnenses, qui missos se dicunt ab Epirotis et Macedonibus, quos vulgus hodie Albanicos nominat, ad oboedientiam imperatori praestandam et auxilia petenda. Eos postea in aulam profectos atque ibi nunc negotia demandata tractare. Id quoque aliunde confirmatur et ego sane ita esse nihil dubito, nam amicus ille meus ex iis est, qui sunt amantes veritatis et religionis. Aliud praeterea non occurrit, praeterquam commendare te custodiae divinae, quod sane facio ex animo et diligenter. Vale magnifice domine. Rossicio 3. Paschatis feria.

Biblioteka Bludovská 3883-II.

100. Václavovi Chromočovskému dává rozkaz v příčině peněz. — Na Rosicích 1596, 18. dubna. Brandl II. 1. 132.

101. Kateřině Zajímačce z Kunštátu radí, jak se k rukojmím za pána z Pernšteina má zachovati. — Na Rosicích 1596, 21. dubna. Brandl II. 1. 132.

102. Mandalenu Slavatovou z Chlumu žádá, aby mu dáno bylo z Náměšti obilí dobré. — Na Rosicích 1596, 22. dubna. Brandl II. 1. 134.

103. Mandalenu Slavatovou z Chlumu žádá, aby dala mu poslati z Náměšti oves. — Na Rosicích 1596, 25. dubna. Brandl II. 1. 135.

104. Sděluje s hejtmanem markr. Mor., že k němu přijede. — Na Rosicích 1596, 30. dubna. Brandl II. 1. 135.

105. Hynka Bruntalského z Vrbna žádá o půjčku zemi 20.000 zl. — Na Rosicích 1596, 30. dubna. Brandl II. 1. 136.

106. Andryášovi z Koněšína píše o věcech hospodářských. — Na Rosicích 1596, 1. května. Brandl II. 1. 137.

107. Kateřině Zajímačce z Kunštátu píše o záležitostech peněžních. — Na Rosicích 1596, 2. května. Brandl II. 1. 137.

108. Smilovi Osovskému z Doubravice omlouvá strýce svého, že mu peníze vypověděl. — Na Rosicích 1596, 3. května. Brandl II. 1. 138.

109. Hansovi Jakubovi hraběti z Turnu píše o zaplacení tisíce zl. — Na Rosicích 1596, 5. května. Brandl II. 1. 139.

110. Hanušovi Vilémovi z Biskupic oznamuje, že mu zaplatí oddíl rukojemský. — Na Rosicích 1596, 6. května. Brandl II. 1. 139.

111. Kateřině Zajímačce z Kunštátu radí, aby rukojmí napomenula. — Na Rosicích 1596, 6. května. Brandl II. 1. 139.

112. Hejtmanu markr. Mor. omlouvá noční svůj odjezd ze Židlochovic a dává mu zprávy o ustanovení nejv. velitele a hejtmanů vojenských. — Na Rosicích 1596, 11. května. Brandl II. 1. 140.

113. Hejtmana markr. Mor. žádá, aby doručil p. Křineckému veškeré peníze, které ho došly. — Na Rosicích 1596, 12. května. Brandl II. 1. 141.

114. Arnoštovi Zahrádeckému z Zahrádek omlouvá se, že nemůže mu poukázati zemských peněz. — Na Lomnici 1596, 17. května. Brandl II. 1. 142.

115. Hejtmanovi markr. Mor. píše o ustanovení hejtmanů vojenských a o půjčce peněz pro zemi. — Na Lomnici 1596, 17. Mai. Brandl II. 1. 143.

116. Václavu Chromočovskému dává rozkazy ve věcech hospodářských. — Na Lomnici 1596, 17. května. Brandl II. 1. 145.

117. Janovi z Pernšteina oznamuje, že těší se z návratu jeho, a vybízí ho, aby brzo do Moravy přijel. — Na Rosicích 1596, 22. května. Brandl II. 1. 146.

118. Václavovi Budovcovi z Budova omlouvá se, že mu dlouho nepsal. — V Brně 1596, 24. května. Brandl II. 1. 147.

119. Jana Žalkovského chválí za bedlivost ve službě zemské. — V Brně 1596, 24. května. Brandl II. 1. 148.

120. Jiříka Šolce a Tomana Šroma žádá, by mu oznámili, kolik peněz z berně se sešlo. — Bez místa 1596, 1. června. Brandl II. 1. 149.

121. Viktorina Freiberga vybízí, aby vojsku zemskému při prohlídce zaplatil. — Bez místa 1596, 1. června. Brandl II. 1. 149.

122. Jiříka Martinkovského žádá, aby neposílal do ležení rukojmí, dokud pán z Pernšteina na Moravu nepřijede. — Na Rosicích 1596, 1. června. Brandl II. 1. 149.

123. Ctiboru Zárubskému píše v téže věci, jako p. Martinovskému. — Z Rosic 1596, 1. června. Brandl II. 1. 150.

124. Pavlovi Novodvorskému omlouvá se, že mu na ten čas ovsa poslati nemůže. — Na Rosicích 1596, 1. června. Brandl II. 1. 150.

125. Fridrichovi z Náchoda oznamuje noviny došlé z Uher. — Na Rosicích 1596, 1. června. Brandl II. 1. 151.

126. Gedeonovi Kotvrdovskému z Olešničky omlouvá se, že nemožno mu přijeti na jeho svatbu. — Na Rosicích 1596, 1. června. Brandl II. 1. 151.

127. Václavovi Chromočovskému dává rozkazy ve věcech peněžních a hospodářských. — Na Rosicích 1596, 5. června Brandl II. 1. 152.

128. Jiříkovi Hodickému z Hodic přeje štěstí na válečné výpravě v Uhrách. — Na Rosicích 1596, 5. června. Brandl II. 1. 152.

129. Janovi Rájeckému z Mírova odporučuje do služeb dosavadního svého služebníka Bernarta. — Na Rosicích 1596, 5. června. Brandl II. 1. 153.

130. Kateřině Zajímačce z Kunštátu radí, jak zachovati se má k převoru Znojemskému v příčině jedné vsi. — Na Rosicích 1596, 5. června. Brandl II. 1. 154.

131. Kristině z Roggendorfu oznamuje, že ve sporu mezi ní a syny jejími o statky nemůže býti na její straně. — Na Rosicích 1596, 5. června. Brandl II. 1. 155.

132.

Karel z Žerotína Emerichu Forgáčovi omlouvá se, že mu dlouho neodpověděl na dopis jeho; děkuje za list zaslaný Rimayem, jehož velice chválí; žádá Forgáče za radu, čím by měl Rimaye obdarovati. — Na Rosicích 1596, 9. června.

Eidem. (Domino Emerico Forgatsch baroni de Guimes.) Quod superioribus diebus binis tuis tum humanissimis tum elegantissimis litteris non responderim, illustris domine, axcusavit me haud dubie Derfingerus, qui me convenit itineri iam accinctum et vidit etiam abeuntem. Praestiti tamen, quod iussisti, eo animo, quo et in posterum semper tuis mandatis sum obtemperaturus; meoque exemplo induxi etiam nostratem quendam bonum iuvenem et tui apprimis studiosum, qui se tantundem promisit subiturum, quantum ei per te imponeretur. Quamvis autem discedens certo mecum statuissem, ut ex itinere tibi rescriberem, non tamen id licuit, quod per illecebras itineris et qui in illo mihi contigit perpetuus amicorum et consanguineorum tum conspectus tum conventus, vario distraheretur animus. Reversus deinceps plane in eo fui, ut quam primum proprio tabellario ablegato et tibi satisfacerem et mihi, cum ecce praeter expectationem comparuit dominus Rimajus cum litteris tuis, spirantibus tuam erga me solitam benevolentiam. Illius adventus certe mihi fuit gratissimus multis de causis jucundaque mihi hactenus fuit cum ipso de variis rebus communicatio; elucet enim cum in facie tum in oratione egregia viri virtus, morum facilitas, iudicii acumen, dexteritas ingenii et reliqua divinae gratiae munera, per quae alii aliis praestant; quibus me ita adiunxit sibi, ut iam vix opus fuerit ad copulam animi restitutione diarii mei primi, amicitiae huius etiam in posterum, favente Deo, duratiori conciliatoris.

At illud nihilominus acceptiosissimi muneris loco mihi fuerit, pro quo utinam meritam atque ipso dignam gratiam referre possim, diu mecum consultans multa volutavi, quibus illi possem aliquo modo testatam facere animi mei gratitudinem; sed nihil reperi, quod aequiparare possit promptitudinem illam, quam in gratificando me et beneficio afficiendo declaravit, a qua sane me longitudo itineris nec pericula viarum nec sumptuum magnitudo avocare illa potuerunt. Unde pudet me et pudet vehementer dimittere eum a me nullo onere ornatum; malo tamen differre rem, quam vel in ipsum vel in me peccare. Ad tuum itaque consilium recurro, mi pater, atque pro tuo in me amore, pro mea erga te reverentia vehementer peto, ut, si quidem mentem Rimaji ob diuturnam consuetudinem me magis perspectum habes,

aperte significes, quid illi a me praestari possit, quo ex parte aliqua gratia ei condigna haberi queat; nam mihi nulla erit quies, nulla a curis cessatio, donec aliqua ratione officium mihi praestitum compensavero. Si quid merui apud te, non me deseras hac in parte.

Derfingerus hinc Viennam abiit. Quae mecum de Brumovio egit, indicio mihi sunt certissimo tui erga me praeclari animi, quem ego divinitus adiutus conabor promereri; sed res meae loco sunt, ut nec cogitare quidem de his possim. Derfingero penitius mentem meam aperui. Ex illo, quid mihi sit impedimento, iam omnino cognoveris. Quod reliquum est, Deo aeterno te atque familiam tuam omnem commendo, me autem tuo paterno affectui. Vale, illustris vir, et pater mihi perpetuo colende. Rossicii 9. Junii 96.

Biblioteka Bludovská 3883-II.

133. Hejtmana markr. Mor. žádá, aby peníze pro zemi si vypůjčil, ježto on (Karel z Ž.) k tomu oprávněn není. — Na Rosicích 1596, 11. června. Brandl II. 1. 156.

134. Mandalénu Slavatovou z Chlumu prosí, aby mu vydáno bylo obilí jeho, které má ještě na Náměšti. — Na Rosicích 1596, 11. června. Brandl II. 1. 156.

135. Hejtmanu markr. Mor. píše o věcech soukromých a o penězích zemských. — Na Dřevohosticích 1596, 15. června. Brandl II. 1. 157.

136. Alexandru Vodickému z Jemník píše o věcech hospodářských. — Na Dřevohosticích 1596, 17. června. Brandl II. 1. 158.

137.

Emerichovi Forgáčovi: že věc jeho jest spravedlivá, a chce-li při proti Zborovskému vésti v Rakousích a se domáhati statků, které tam má, že ho z toho nezrazuje, však předvídá, že bude míti mocné odpůrce. — Na Dřevohosticích 22. června 1596.

Eidem. (Domino Emerico Forgatsch baroni de Guimes). Legi litteras tuas, illustris pater, legi etiam exemplar epistolae Ungnadianae; Polonica non attigi, eo quod linguae istius minus sum gnarus, et sane non mihi tantum, verum toti Moraviae cognitum est, per quantam iniuriam pecunia tua spoliatus sis, et quam iniqua fuerint Zboroviae postulata. Verum tamen siquidem illis cum proprio arbitrio tum suasu amicorum ad ius vitandum et fugiendam litem assensus es, utque controversia vestra interventu amicorum componeretur, et permisisti et petiisti, praeterea conventis stare pollicitus es: qua ratione et quo titulo transactis omnibus novam illi intentare litem, novam instituere actionem ac proinde, quae rata habuisti semel, ea irrita reddere destinasti, non video, nisi fortassis ego decipior tuque aliud pares aliquid, quam quod mihi epistola tua innuere videtur. In hac provincia certe ne ullam illi amplius hac in causa litem moveas, ego consulo omnino atque id eo animo, quo te praecipue colo et diligo, nam eatenus non tantum de pecunia, sed de existimatione

et fama periclitandum esset, quod sane mihi esset molestissimum, tibi vero acerbissimum. Nam illi, qui a pactis recedunt et qui lites movent contra conventi formulas, statutam habent poenam, quam qui incurrunt, magnam honoris et dignitatis faciunt iacturam. Itaque magnopere oro, ne te eo alienis consiliis deduci patiaris. At si in Austria rem experiri iudicio et bona, quae isthic possidet, impugnare decrevisti, equidem non dissuadeo, quamvis satis perspiciam, habiturum te isthic non infimae authoritatis adversarios. Tentare tamen aliquid parum interest. Ego profecto aequitati, imo iustitiae causae tuae non diffido, verum de his vel tecum coram, si Olomucium veneris, vel cum eo, quem isthuc miseris rerum tuarum procuratorem. Nunc properanti tabellario mos est gerendus, ob cuius festinationem nec Rimaio potui rescribere, cui quidem proxima occasione hac in parte satis facturus sum. Deus aeternus te, illustris baro, et tua omnia sua divina providentia regat et gubernet. Drzewohosticio 22. Junii 96.

Biblioteka Bludovská 3883-II.

138.

Emerichovi Forgáčovi: soud zemský že se nemůže vkládati do pře jeho s paní Zborovskou a se zbouřenými poddanými Brumovskými, poněvadž soudí a nesmiřuje; panství Brumovské není ještě od Zborovské postoupeno a Říčanští jsou dědici Brumova. Zmiňuje se o sněmu Olomouckém, na němž budou voleni vyslaní ke sněmu generálnímu do Prahy. — Na Dřevohosticích 12. července 1596.

Eidem (Domino Emerico Forgatsch baroni de Guimes). Reddidi abeunti Derfingero libellos tuos, illustris vir, quibus paucis verbis adnotatum est, quid in rebus tuis Olomucii actum, quid statutum. Displicebit fortasse denegatae petitionis acerbitas, attamen praeter ius et morem nihil nobis licet, neque ea est potestas autoritasve senatus nostri, ut in rebus insolitis quenquam ad oboedientiam praestandam cogere possit; quanto igitur minus promarchionis, cuius iurisdictio limitibus certis inclusa est, et a cuius mandatis cum ad principes tum ad ordines et senatum provocare licet. Danda igitur nobis sedulo opera est, ne iussis inconcinnis atque ineptis elevetur nostra autoritas, qua semel labefacta verendum esset, ne postmodo prostrata penitus cuilibet pedibus conculcanda subiaceret. Hinc factum, quominus legati vel, ut nunc moris est appellare, commissarii ad coërcendos subditos tuos concessi fuerint. Periculum enim erat, ne illi, quos constituissemus, posthabitis mandatis nostris id, quod eis hac in parte fuisset iniunctum, subire neglexissent atque hac via aditum aperuissent ceteris ad despectum existimationis nostrae. Commissarii etenim non ab alio quam a principe vel ab ordinibus in publico conventu dari possunt. Arbitri tum conceduntur, cum utrinque partes id postulant. Nostri officii iudicare tantum est, non componere lites, idcirco coetus noster non alio quam iudicii nomine appellatur ad designandum cum munus nostrum tum potestatem. At ponamus, licitum id nobis

fuisse: multa sunt in hac tua causa, quae nihilominus impedimento fuerint. Primo quidem Brumoviensis ditionis nulla tibi adhuc cessio per Zboroviam facta est, ac proinde subditis vixdum alium dominum praeter illam agnoscere licet.

Deinde extant pactiones et conventiones, quas Zborovia, dum adhuc in possessione bonorum illorum esset, cum subditis confecit; et si minus extant, quod fortassis per iniuriam mariti alienatae sint, adhuc ipsa est in vivis, cuius solius testimonium sufficiet ad tuendam illorum causam. Praeterea sunt Rziczanii haeredes Brumovienses, qui intercedere possent iure, si non legitimo, saltem ad vulgus plausibili, ut taceam alia, quae eodem faciunt. At sufficit, quod ante dixi, non esse licitum nobis neque de iure id posse praestari neque de more.

Quare a te, mi venerande pater, etiam atque etiam peto, ut haec in meliorem partem accipias, siquidem hac ratione nullo modo tibi praecluditur via ad continendos et frenandos immorigeros istos et insolentes agrestes tuos. Da tu illis potius ansam accusandi te, quam ut ab illis accuseris, nam hoc modo et innocentia tua elucefiet et nequitia ipsorum patefiet. Interea praesta te dominum, et quid tibi ius est in illos, id tantisper tuere, dum legitimo iudicio liti finis imponatur. Haec de mea sententia adiungo, reliqua scripsi ex mente et iussu procerum nostrorum, quos tibi aequa et consueta postulanti nunquam defuturos certo polliceor.

Ceterum ad litem cum Zborovia refricandam quod pertinet, idem mihi, qui ante fuit, adhuc est animus. Gravia sunt illa et summo cum discrimine coniuncta; nam quae ad famam pertinent, non facile probantur, deinde multos attingunt; late sese diffunderet haec actio. Proinde tutius est quiescere illam, siquidem vel nullus vel tortuosus ad eam est accessus, unde non difficile foret, praecipitem in multa mala ruere. Non mea solius haec est opinio, plures mecum consentiunt et inter alios advocatus caesareus Woisko, prout Derfingerus mihi aperuit. Per contractum Brunensem omnia haec sopita sunt atque sepulta. Scio te ea esse prudentia, ut assentiri non recuses iis, qui tibi ex animo bene cupiunt.

De Rimaio quando non satisfacis, ipse mihi satisfacere conabor, et cum occasio se dederit, ostendam me non ex numero eorum esse, qui immemores beneficiorum ab ingratitudine merito accusari possunt. Olomucii quae gesta sunt, praesertim de legatione ad comitia Pragensia instituenda, indicabit Derfingerus. Vale, illustris domine, et me amore tuo prosequi perge. Drzewohosticii 12. Julii 96.

Biblioteka Bludovská 3883-II.

139. Kateřině Zajímačce z Kunštátu oznamuje zdání přátel o jejím sporu s převorem Znojemským. — Na Rosicích 1596, 17. července. Brandl II. 1. 159.

140. Joachyma z Biskupic ptá se, zdali vypůjčil peníze pro zemi u p. Mola. — Na Rosicích 1596, 18. července. Brandl II. 1. 160.

141. Jana Žalkovského žádá, aby snažil se vyplatiti lidu válečnému žold za jeden měsíc. — Na Rosicích 1596, 18. července. Brandl II. 1. 161.

142. Viktorinu Freiberkovi píše v téže příčině, jako p. Žalkovskému. — Na Rosicích 1596, 18. července. Brandl II. 1. 162.

143. U Václava ze Zástřizl přimlouvá se, aby strejci svému penize do Ženevy poslal, a sdílí s ním noviny z Uher. — Na Dřevohosticích 1596, 25. července. Brandl II. 1. 162.

144. Arnoštovi Zahrádeckému píše, aby zajel co nejdříve s penězi do Uher. — Na Dřevohosticích 1596, 25. července. Brandl II. 1. 163.

145. Kristině z Roggendorfu píše v příčině peněz, které půjčila k zemi. — Na Dřevohosticích 1596, 25. července. Brandl II. 1. 164.

146. Jonatovi, úředníku na Lomnici, o hospodářských záležitostech. — Na Dřevohosticích 1596, 11. srpna. Brandl II. 1. 165.

147.

Emerichovi Forgáčovi: děkuje za zaslané dvě knihy rukopisné, Saské právo a dějiny biblické. Nepsal mu dlouho, poněvadž konal cesty na prospěch pána z Pernšteina, jenž vězí v dluzích a proto část svých statků prodává. Zemský hejtman stůně, a ostatní údové jsou zemdleni. — Na Dřevohosticích 13. srpna 1596.

Eidem. (Domino Emerico Forgatsch baroni de Guimes.) Ante mensem circiter vel paulo minus obtulit mihi peregre abituro litteras abs te tabellarius tuus, quibus adiuncti erant libri duo manuscripti, quorum alter de iure Saxonico agit, alter historiam sacram continet. Eos et accepi grato animo et retinui ea mente, ut, nisi liceret aliter, verbis saltem, quam illi mihi accepti essent, declararem. Ad illas vero nihil respondi, tum quod in procinctu essem itineris, tum vero quod pridie ante ablegassem ad te tabellarium proprium cum epistola satis prolixa, qui quidem me absente reversus est, sed nihil responsi attulit. Posteaquam vero huc rediissem, totus eram in eo, ut quam primum rescriberem tibi; verum de die in diem protrahere coactus fui, distentus variis meis et alienis negotiis, praecipue vero, quod in gratiam baronis Persteinii, aere alieno gravati et idcirco partem bonorum divendentis, huc ac illuc saepius commeare necesse habui. Id tibi minime molestum fore existimabam. Intellexi autem ex litteris ad praefectum meum Rossicensem scriptis et heri mihi redditis, ambigere te, utrum tuas illas una cum libris acceperim nec ne, ac proinde sollicitum, quid de illis actum est. Ob eam causam non ultra mihi procrastinandum duxi, sed quam primum faciendum te certiorem, quod his raptim scriptis praesto et cum pro munere illo mihi gratissimo ago gratias, tum vero peto, ne te mora haec, quam non negligentia mea, sed occupationes induxerunt, male habeat. Id si impetravero, duplo me tibi devincies beneficio et efficies, ut in posterum nulla mihi negotia tanti sint, quae non tua causa lubentissime posthabeam. Ceterum litterae illae tuae, quae duo continent nova quaedam non adeo laeta de adventu imperatoris

Turcici, ea confirmantur litteris Transsylvanicis hodie a me lectis. At vero, si quid ab eo tempore pervenerit et quid de statu rerum nostrarum indices, praecipue vero de exitu belli, significari mihi obnixe peto. Nobis publica exiguae curae sunt, privata tantum agimus. Promarchio aeger, cetera membra languent. Ni Deus nobis adfuerit, periimus; quem dum oro, ut nos protegat, te peculiariter eius divinae tutelae commendo. Vale, illustris vir et mihi perpetuo colende. Drzevohosticio 13. Aug. 96.

Bibliotéka Bludovská 3883-II.

148.

Emerichovi Forgáčovi: příčiny, proč mu hned nepsal, když od něho dostal oba rukopisy, vyložil mu v listu již zaslaném; sám že jest zdráv, manželka pak na tolik, jako těhotné bývají. Co se týče věcí veřejných, jsou takové, jaké bývají u těch, kteří jen svého si hledí. Válečný lid moravský v Uhřích stěžuje si, že mu žold se neplatí; o to mělo býti postaráno na sněmu buď zmenšením počtu lidu válečného aneb povolením větší summy peněz. Slyší, že byl pro tu příčinu udán císaři. Zve ho k návštěvě do Rosic. — Na Dřevohosticích 17. srpna 1596.

Eidem. (Domino Emerico Forgatsch baroni de Guimes.) Cur ad litteras tuas mense praeterito cum duobus manuscriptis voluminibus mihi redditas non responderim subito, causas explicavi peculiari epistola superioribus diebus ad te missa. Eam tibi redditam esse scio ex indicio huius, quem ad me misisti, tabellarii. Ex illa itaque colligere potuisti, qui mihi in te sit semperque fuerit animus et an ego tibi, viro tanto et quem cum propter insignem virtutem tum propter eximium erga me amorem patris loco et habeo et colo, succensere queam. Certo mihi persuasum est, te dum subvereri, ne quid simultatis inhaeserit animo meo, simulas, ioco non serio mecum agere et experiri velle, quantum in me possit modestia illa, quae filiis erga patres, iunioribus erga seniores propria est, nec me adeo dementem, adeo ingratum existimare, ut tibi irasci inducem in animum, cuius tot beneficia, tot benevolentiae plus quam paternae evidentissima signa in me exstant. Ego nedum istud, quod longissime abest a mente mea, sed in eo totus sum, ut non tibi tantum, sed omnibus palam sit, me et amare et maximi facere et venerari canos illos tuos plenos autoritatis et prudentiae.

Gratias autem habeo ingentes, quod de mea et uxoris meae valetudine sollicitus cognoscere, quo in loco illa sit, aveas. Ego sane Dei beneficio ea prospera utor, illa vero, ut gravidae solent, utcunque tamen habet; faxit Deus, ne peior constitutio subsequatur. Nec dubito te identidem cum nobilissimis at lectissimis virginibus filiabus tuis valere.

Res nostrae mediocri sunt in statu, publica autem ita sunt, ut apud eos esse solent, qui sua tantum curant. Copiae nostrae in Hungaria de non solutis stipendiis conqueruntur. Mihi culpa datur, ac si mihi aurei montes essent, quibus paupertas publica sublevaretur. In comitiis huic malo prospiciendum fuit atque vel numerus

militum minuendus vel maior pecunia conferenda. Sed nostri calculatores male rationes suas instituerunt more suo. Audio me delatum ea de causa ad imperatorem. Expecto, quid inde mali: non tacebo tamen, si opus fuerit aut quantum opus fuerit.

Quod reliquum est, quandocunque tibi fuerit commodum ablegare ad me amicum illum tuum, qui de rebus tuis mecum conferat, mihi quoque erit gratissimum. Puto me sub principium proximae septimanae in unum atque alterum diem discessurum; rediturus tamen huc sum, sed per dies paucos substiturus. Nam circa 25. huius mensis cogito Rossicium reverti. Nisi sit periculum in mora, commodius a me isthic accipietur et habebitur tam gratus hospes, apud quem, quicquid in rem tuam fuerit pro captu tenuis ingenii mei et exigui iudicii, nihil reticebo. Vale, venerande et illustris pater. Drzewohosticii 17. Augusti 96.

Biblioteka Bludovská 3883-II.

149.

Emerichovi Forgáčovi radí, aby vzbouřené poddané násilím k poslušnosti přivedl, s ostatními však aby dle práva moravského jednal. Obává se, že chudoba stavů moravských a jich nedbalost uvrhne je ve zkázu. — V Brně 1596, 4. října.

Eidem. (Domino Emerico Forgatsch baroni de Guimes.) Illustris domine. Pudet me praetexere occupationes meas, quae me a faciendo officio meo avocant; sunt tamen illae, quae me impediunt, quominus et mihi satisfacere possim et tibi. Accepi his diebus prolixam epistolam tuam, legi quoque eam, quam ad promarchionem dedisti. Consilium tuum non improbo et doleo occasionem a nobis dari nostramque barbariem tantam nobis procreare iacturam. De rebus tuis, quid sentiam, aperui tuis; semper haec fuit mea sententia, rebelles istos et seditiosos subditos vi ad oboedientiam compellendos, cum reliquis autem iure et iure nostro agendum. Id si feceris, haud dubie res tuae meliore erunt loco. Pecunia Zboroviae ut solvatur, quanti intersit, indicabunt ministri tui. Nam illi id a me et aliis audiverunt; iidem, quid hic actum sit, referent. Paupertas nostra partim, partim inertia ibit nos perditum. At Deus nobis sit auxilio et te, illustris domine atque venerande pater, incolumem diu conservet. Brunae 4. Oct. 96. Tui observantissimus simul et amantissimus Carolus Žerotín.

Biblioteka Bludovská 3883-II.

150. Václavu Chromočovskému píše o věcech hospodářských a o knihách, jež mají poslati se do Vratislavě. — Na Rosicích 1596, 16. října. Brandl II. 1. 165.

151. Hejtmana markr. Mor. žádá o noviny z Uher. — Na Rosicích 1596, 18. října. Brandl II. 1. 167.

152. Zikmundovi Onešovi z Březovic: aby smlouvu o Přerov dal přečísti biskupu Olomuckému. — Na Rosicích 1596, 19. října. Brandl II. 1. 167.

153. Václavu Chromočovskému píše o hospodářských záležitostech. — Na Rosicích 1596, 24. října. Brandl II. 1. 169.

154. Hejtmanu markr. Mor. píše v záležitosti vojenských hejtmanův. — V Kynicích 1596, 26. října. Brandl II. 1. 170.

155. Jonatovi úředníku na Lomnici píše stran nějakých vězňů a stran dvacátého člověka určeného sněmem k zemské hotovosti. — Na Rosicích 1596, 2. listopadu. Brandl II. 1. 171.

156. Václavovi Chromočovskému o záležitostech hospodářských. — Na Rosicích 1596, 2. listopadu. Brandl II. 1. 172.

157. Kateřině Zajímačce z Kunštátu radí, aby rukojmí upomenula. — Na Rosicích 1596, 3. listopadu. Brandl II. 1. 173.

158. Anně Zámrské z Zámrsku píše o zápisu Smila Osovského. — Na Rosicích 1596, 3. listopadu. Brandl II. 1. 174.

159.

Emerichovi Forgáčovi vyslovuje své politování, že odhodlav se opustiti Moravu, odstěhuje se do své vlasti Uher; nejvíce ho trápí vědomí, že Forgáč odchází s myslí roztrpčenou na obyvatele Moravy; se Zborovskou srovnal se samochtě o minulá bezpráví: jestliže novými naň útočí, má Forgáč právo, soudy a zákony. Tak jen může se zbaviti malomocné stařeny, leč by se obrátil s prosbou na císaře. Vždycky zachová v paměti napomenutí, jež Forgáč dává Moravanům, ne-li v příčině věcí veřejných, jichž zkázu předvídá, tedy alespoň v záležitostech soukromých. — Na Rosicích 3. listopadu 1596.

Eidem. (Domino Emerico Forgatsch baroni de Guimes.) Qui litteras tuas huc attulit tabellarius, me absente per quatriduum fere, hic haesit sua sane culpa, cum, licet admonitus a meis et de profectione mea certior factus, mallet hic reditum meum expectare quam ipse reverti. Video autem te constituisse omnino in patriam abire. Id, siquidem antehac non improbavi, nec nunc iure damnare possum. Doleo nihilominus vicem cum huius patriae meae tum meam: illius, quod civem tam egregium amittat hoc praesertim difficili et periculoso tempore; meam, quod me privari sentio altero parente. At ferendum id est aequo animo; quando ita res tuae postulant, nostrae merentur. Id vero maxime premit me atque discruciat, quod satis conicio, quam perturbato et male in hos populares meos affecto animo a nobis discedas. Etsi enim certus sim, nihil inde de tua in me benevolentia imminui nec deteriore me esse eam ob rem apud te in loco et existimatione, quod certe non levi mihi est in his nostris angustiis solatio: at non potest non ad me etiam pertinere, quod universos contingit et quod ex eo negocio fluxit, cuius ego, quamvis tua commoda quaerens et tuae cum voluntati tum utilitati obsecundans, non exigua pars fui et

cui ego me certe, nisi obsequio traductus, nunquam immiscuissem. Ac utinam tu quoque, mi pater, nunquam his retibus ipse te involvisses obsecutusque fuisses consiliis eorum, qui a principio, quanta te manerent pericula, quantis difficultatibus te obiceres, prudenter monuerunt; non nunc Moravia tibi invisa, non iustitia Moravorum suspecta esset, quam ego certe, quantum animo perspicere, quantum intellectu consequi valeo, sincere si uspiam alibi administrari libere affirmare possum. Sed tu certe ipse tibi es obstaculo, qui cum iure agere possis, ad preces confugias, quas nullo in foro, nullis in iudiciis locum obtinere ipse nosti.

Cum Zborovia de iniuriis omnibus praeteritis sponte tua, nulla vi adactus, re prius discussa, deliberata, conclusa, praesentibus ex utraque parte amicis, iisque, prout fert tenuitas nostra, non vulgaribus viris transegisti. Si novis iniuriis te petit, habes ius, habes iudicia, habes leges: istis cur non potius quam libellis supplicibus perditae mentis adversariam retundis, praesertim suppetente consilio amicorum et, quid sit opus factu, suggerente. Haud absimili ratione petulantiam rusticorum tuorum nec minus coerces; mea certe si res ageretur, his adiumentis facile me tuerer, ne putidae vetulae ludibrio, ne exiguae manui nequissimae plebeculae despectui essem.

At tu haec dum reicis, quae te non tantum praesentibus molestiis liberare, verum etiam adversus imminentia pericula munire possunt, interim de nobis conquereris et iustitiam sitire te ais, cum tamen nullum ab ipsa petas refrigerium, non satis mea opinione discernens, quam a se differant auxilium ab aliquo implorare et iure agere, et quam diversa sit ratio domini et iudicis. Nos iudicum tantummodo munere fungimur; proinde mandare, vi agere et extra praescriptos terminos potestatis atque officii nostri in quempiam animadvertere nostrum non est. Ad principem solum haec spectant et peculiaria sunt haec regii imperii privilegia.

Quapropter, mi domine, si te emancipare vis ab impotente ista anicula, si praedii empti commoditatibus, proventibus, iuribus uti fruique vis libere et pacate, isthuc tibi et non alio collimandum est, nisi ad imperatorem recurrere malis, quae tamen via multis cum ambagibus est coniuncta.

Ignosce, si liberius scribo, meus in te perfectus amor non permittit et quae in rem tuam sunt, silentio praeterire. Ceterum si quidem ita constituisti, nobis relictis ut revertaris in patriam, Deus noster et rex et pater, qui haud dubie tibi consilii huius autor fuit, esto et dux tuus et custos, benedicatque exitum tuum et introitum tuum. Tu autem Caroli tui noli oblivisci, quem tui perpetuo fore et memorem et observantem omnino scito. Ego te certe non olitorem, sed et philosophum insignem et veridicum prophetam habeo et colo, nec patior salutaria monita tua, quae Moravis das, apud me saltem irrita esse, imo poenitendo, advertendo, consultando, si non publicis rebus, quas et ego ruere satis praevideo, meis certe privatis mederi divino favente auxilio studebo atque te, mi pater, ubicunque fueris, semper faciam

maximi et constanti amore cultuque prosequar. Vale, vir illustris et nunquam satis laudate. Rossiczio 3. Nov. 96. Qui te ex animo observat et diligit C. Z.

160. Janovi Zahrádeckému podává zprávu o porážce lidu v Uhrách. — Na Rosicích 1596, 12. listopadu. Brandl II. 1. 174.

161. Kateřině Zajímačce z Kunštátu podává zprávu o porážce lidu v Uhrách, a píše jí o napomínání rukojmí. — Na Rosicích 1596, 12. listopadu. Brandl II. 1. 176.

162. S hejtmanem markr. Mor. sdílí, co vykonal v záležitosti pána z Pernšteina. — V Čebíně 1596, 19. listopadu. Brandl II. 1. 177.

163. Václavovi Chromočovskému rozkazuje, aby vypravil drábý do Hradiště. — Na Rosicích 1596, 21. listopadu. Brandl II. 1. 178.

164. Smilovi Osovskému z Doubravice píše o půjčce, kterou Smil učiniti chtěl u Jihlavanův. — Na Rosicích 1596, 21. listopadu. Brandl II. 1. 179.

165. Žádá Ladislava Berku z Dubé, aby zemi půjčil peníze. — Na Rosicích 1596, 23. listopadu. Brandl II. 1. 180.

166. Janovi Němčickému z Němčic oznamuje, že nemůže vydati mu peněz bez rozkazu hejtmana zemského. — Na Rosicích 1596, 27. listopadu. Brandl II. 1. 180.

167. Karlovi z Lichtenšteina píše v záležitostech peněžních. — Na Rosicích 1596, 29. listopadu. Brandl II. 1. 181.

168.

Emerichovi Forgáčovi: žádá ho, aby spokojil Pavla Katerína, u něhož se byl zaň zaručil za peníze dlužné paní Zborovské; táže se, jak se vede Rimayovi po porážce u Jagru. Ve Vídni prý se vychloubají, jako by byli zvítězili. — Na Rosicích 4. prosince 1596.

Eidem. (Domino Emerico Forgatsch baroni de Guimes.) Illustris, spectabilis et magnifice domine, patris cultu mihi venerande. Paulus Caterinus proscriba cum alias multoties tum heri maxime duras et acerbas ad me dedit litteras, multa conquerens, multa minitans, hoc autem potissimum urgens, ut more consueto sponsione, quam pro tuo aere Zboroviae feci, vel soluta ea parte pecuniae, quae mihi obvenit, vel missis duobus equitibus in diversorium Brunense me liberarem; quorum alterum impossibile mihi est praestare, hoc vero facile quidem factum est, sed damnum tuum ob oculos mihi obversatur, quod maius haud dubie futurum est, quam cui aestimare liceat. Itaque etsi incertus sim, num non hodie aliae sunt subsecuturae acriores litterae, quibus me tandem cogat atque metu infamiae adigat legibus patriis obtemperare, tamen scribendum ad te hac de re prius duxi, ut si te amicosque tuos, qui vadimonium hoc in tui gratiam subierunt, multis incommodis, sumptibus, difficultatibus et probro eximere velis, pecuniam eam, quam ante duos menses iam elapsos solvi oportuerat, deponas quam primum; nam mihi diutius sustinere impetum hunc et repugnare summo cum periculo consuetudini in hac provincia iam a pluribus

seculis receptae et hactenus observatae non factu fuerit, nec te mihi tam inimicum esse scio, ut me ignominiae tantae, quae me, si diutius restitero, certa manet, obicere velis immerentem. Quare etiam atque etiam abs te peto, ne rem hanc differas amplius et promissis Caterino non semel factis, prout ex litteris ad eum scriptis apparet, tandem satisfacias, quod te praestiturum omnino mihi persuadeo, ut vero facias, summis precibus a te contendo.

De clade ad Agriam accepta magnum iam silentium, imo Viennae omnes non secus ac de victoria adepta triumphare aiunt. Nonne hoc est indurare cor Pharaonis? Nisi Dominus misereatur nostri, ego nos omnino periisse iudico, nec me adeo terret potentia hostis, ac impoenitens cor nostrum et magis in Deum quam adversus Turcas pugnax. Sollicitus sum de Rimaio nostro, quem scio in illa vicinia praedia sua habuisse. Tu, si quid certi de ipso habes, peto, ut ad me hac occasione perscribas, nam valde illi metuo, quem merito ex animo amo. De te autem, qui valeas, aveo cognoscere. Ego cum uxore utcunque e divina pendens providentia, cui te resque tuas omnes toto pectore commendo. Vale. Rossicio 4. Decembris 96.

Biblioteka Bludovská 3883-II.

169.

Emerichovi Forgáčovi: diví se, že ještě jest na Moravě, ač hodlal se vystěhovati do Uher. Co se týče vdovy Balašši-ovy, jestli jí vnutil biskup kněze právem lenním neb patronátním, nemůže mu býti překáženo mocí, třeba uchýliti se k prosbám. Sněm uložil stejná břemena jako minulého roku. Peníze, které se sejdou, všecky ponechány císaři. Žádá opětně za zprávy o Rimayovi. — V Brně 10. března 1597.

Eidem. (Domino Emerico Forgatsch baroni de Guimes.) Ex Derfingero nuper intellexi, te adhuc in Moravia esse. Id confirmarunt mihi litterae tuae hodie acceptae, praeter opinionem meam certe, ut qui existimarim te e vestigio de hac provincia excessurum, postquam reditum in patriam tam obfirmato animo statuisse mihi videbaris. Persuadeo mihi non absque certo consilio id a te factum, quem scio omnia sua singulari prudentia metiri. Ego interim Moraviae, quae te adhuc detinet, gratulor, atque rem iucundiorem in posterum experiaris, Deum precor.

Ad Balassiam viduam quod attinet, si episcopus sacrificulum obtrudit iure feudi vel patronatus, non potest impediri vi. Idcirco ad preces erit confugiendum, sin minus in aperto res est, liberum enim nobis in bonis liberis, quos volumus alere pastores. Ego tamen in gratiam tui, cui omnibus modis placere volo, postquam rem apertius ex aliquo amicorum, qui sunt hic, accepero, faciam, quantum in me erit, ne conscientia dominae istius gravetur. Plura scribere vetant solitae dierum iudicialium occupationes. Deus te tueatur et me tui perpetuum cultorem conservet. Comitia nostra absoluta sunt; eadem, quae praeterito anno, onera nobis imposita. Pecunia, quae hinc colligetur, omnis imperatori concessa; quam id prudenter et quo cum

fructu nostro, aliorum esto iudicium. Vale, illustris vir, et me ama. Quaeso, bea me et, quod iam non semel petii, de Rimaio aliquid indica. Vale iterum. Tuus filius amore et obsequio. C. Z. Brunae, 10. Martii 97. Biblioteka Bludovská 3883-II

170.

Emerichovi Forgačovi: vykládá si, že Forgač proto uzavřel nepříznivou smlouvu s Tikovskou, poněvadž chvátá do Uher; vzdává povaze Forgačově nejvyšší chválu. Že mu posud nepsal, omlouvá svou cestou do Prahy a nemocí svou i manželčinou. — Na Dřevohosticích 5. září 1597.

Eidem. (Domino Emerico Forgatsch baroni de Guimes.) Illustris domine, venerande pater. Legi contractum cum Tikovia initum, exiguo tuo commodo imo damno, ut ego conicio, non mediocri. Quicunque tibi huius consilii autor fuit, non bene rebus tuis consuluit. Me autore certe nunquam tantae pecuniae tantam iacturam fecisses. Sed tu ita opinor in patriam festinas, ita Moraviam fastidis, ut etiam quamvis excipere fortunam, quodvis subire detrimentum malueris, quam diutius nobiscum esse. Utinam patriam experiaris benigniorem et consiliis tuis atque institutis magis propitiam. Moravia, sane non negavero, fortunae tuae invidit, sed non omnino (ignosce libertati) absque tua culpa. Mihi autem non est, quod gratias agas, meum certe est gratias agere et habere cum Deo inprimis, qui tuam mihi conciliavit benevolentiam, tum etiam tibi, qui me illa tam arcte, tam ardenter complecti volueris. Eam ego et feci semper maximi et faciam, dum vixero, neque tuam laudare, efferre desinam comitatem, humanitatem, urbanitatem, ipse has expertus saepius, sapientia, prudentia, pietate, eruditione ac ceteris clarissimis dotibus et virtutibus tuis pridem omnibus etiam absque laudibus meis cognitis et perspectis. Atque haec mens, quamvis absente te et in patriam reverso, mihi semper erit, certus eundem tibi erga me esse et fore animum, quod et epistola tua ante paucas horas mihi reddita spondet prolixe et candor sinceritasque naturae tuae id maxime pollicetur. Si dabitur occasio unquam officiis ullis meis vel studii vel operis te demerendi et voluntatis meae ad commoda tua propensissimae declarandae, non illam praetermittam; sin minus, saltem epistolis et litterarum officio te prosequi conabor ad demonstrandam memoriae meae hac in parte nunquam interiturae viriditatem. Et quidem hactenus quod nihil a me acceperis, in causa praecipue fuit iter, quod mihi Pragam a consensu ordinum fuit suscipiendum, et morbus difficilis cum meus tum uxoris, a quo necdum omnino sumus liberi, qui etiam in scribendis his aliena me manu uti cogit. Postquam autem omnino tibi constitutum est patriam revisere, nihil aliud habeo quam Deum precari, ut id tibi feliciter cedat, et quidquid tecum ipse deliberasti, ut id tibi eveniat ex animi sententia. Ego, ubicunque locorum fueris, te revereri, colere et amare nunquam intermittam. Vale, illustris vir, et si cum Rimaio dabitur convenire, officiose et amanter illum nomine meo saluta. Vale iterum. Dřevohosticii V. Sept. anni 97.
Biblioteka Bludovská 3883-II.

Listové l. 1598—1612.

Mezi rukopisy hraběcí knihovny v Bludově nalézá se kodex nově znamenaný číslem 3881 v původní pergamenové sešlé vazbě, kterýž obsahuje na 205 foliových listech vlastnoruční koncepty a opisy listů Žerotínových, počínaje r. 1598, v jazycích latinském, francouzském, vlašském a německém. Poněvadž rukopis, jehož prostřední okraj jest dosti zvetšelý, podává nad jiná registra listů Žerotínových vzácné zprávy politické, náboženské, kulturní, rodinné, pokoušeli se již l. 1776 Dobner, Pelzel o přepis této korrespondence. Dne 5. dubna 1778 psal Gelasius Dobner Vratislavovi Monseovi, že Fr. Pelzel, který dva terniony listů Žerotínových v Hořovicích přepsal, rád mu opisy propůjčiti chce, aby vydány býti mohly. Latinská slova Dobnerova znějí v překladě: „Chcete-li náklad činiti se ctí a slávou vaší, radil bych, abyste vydali listy Žerotínovy, které učený svět s nevýslovnou radostí uvítá. Sloh latinský jest výtečný, že něco elegantnějšího si přáti možné není; obsah jest učený a historický, a psány jsou listy ty k nejučenějším mužům Evropy onoho věku. Zajisté obdivovati se bude učenosti Žerotínově celý svět, jenž posud žádných plodů ducha jeho nepoznal, ačkoli jej vždy co Mecenáše učenců ctil.“ Pelzel zaslal skutečně dne 21. prosince 1778 opisy Monseovi, jenž vydal 12 listů r. 1781 s titulem: „Caroli l. b. a Zierotin epistolae selectae. Fasciculus I.“ Vydání bylo věnováno Josefu Karlovi hr. z Žerotína, nejvyššímu komorníku markrabství Moravského. Však tento sešit první, k němuž přidati chtěli podobiznu Žerotínovu, vydaný jako „Zierotiniae gloriae monumentum in patriae decus et observantiae tesseram“, zůstal první a poslední.*)

I František Palacký sbíraje prameny pro dějiny české l. 1829 a 1830, opsal si v Hořovicích (kdež tehdy pozůstalost Žerotínova ještě se nacházela) některé dopisy nebo učinil jen výtahy. Také d'Elvert vytiskl z pozůstalosti Petra rytíře Chlumeckého některé kusy r. 1879.

Ve sbírce naší vydáno bude všech 900 kusů v přepisech nebo regestech s dopisy jiných register. V listech kodexu toho jeví se nám tolik látky, že hojností svou předstihuje všechny podobné sbírky z téže doby. Ani forma a sloh nezůstávají krásou svou za bohatstvím listů pozadu. Pelzel dne 26. září 1778 mínil v listě k Monseovi: „Der Styl ist ganz ciceronianisch, die böhmischen sind vorzüglich schön“; a dne 25. dubna 1779: „die französischen und wellischen sind ebenso interessant, wie die andern.“

Čím Žerotín byl za živa, víme z historie; spisovatelé posuzovali ho po svém rozumu. Z listů zde uveřejněných vidíme, jakým byl v srdci, mysli člověkem, křesťanem, politikem; poznáváme, jaké byly společenské jeho styky, že známým byl skoro po všech zemích. Zmiňuje se o tom Francouz Jan Durant již l. 1588, když psal Divišovi z Žerotína a jemu bratra jeho Karla, tehdy 24letého, za vzor vystavil slovy: „když sobě bratra svého Karla, po celé téměř Evropě slovutného, za příklad vezmete.“ V listech Žerotínových shledáváme se se jmény vynikajících mužů tehdejší doby; jeho zajímaly zprávy nejen domácí a ze zemí sousedních, ale

*) Viz Brandlovu předmluvu ke Spisům Karla st. z Žerotína, oddělení II., svazek I., strana V—VI.

z celé Evropy, proto vydržoval si zpravodaje a dával si posílati psané noviny. Cesarovi Calandrinimu v Norimberce píše dne 1. listopadu 1601, že ví, „kterak žádostiv jest věděti, co se děje ve světě, a protož aby mu vyhledal osobu pilnou a dychtivou novinek, která by mu každého týhodne písemně na způsob novinářův italských posílala zprávy o tom, co se děje a co znamenitějšího se jedná, ať mezi knížaty, ať v obcích svobodných v Německu.“ Pro domácnost objednává si obrazy, kopie z hlavního chrámu Dijonského; shání ve Francii podobizny Karla Velkého a potomků jeho, též Gastona de Foix pána z Aubigny (z doby Ludvíka XII.), Gersona, Julia Cesara a jiných více; žádá o zaslání několika italských mluvnic, slovníků pro svá pažata; posílá peníze na zakoupení atlasu Merkatorova k budoucímu trhu Frankfurtskému; vyptává se, kde zůstává „přeznamenitý a výtečný theolog i filosof“ Otto Casmann; uhrazuje útraty pohřební někdejšího svého vychovatele Vavřince Circlera; dává naučení mladým pánům, kteříž cestovali po Evropě: Vilímu Slavatovi, Zdeňkovi z Roupova a j.; chválí Janovi z Kounic jeho pilnost i napomíná ho k vytrvalosti, aby vyspěl v muže vlasti oblíbeného a užitečného. Učiteli Karla ml. z Žerotína dává napomenutí, aby měl o něho péči, poněvadž považuje ho za syna svého; těší se tomu, že Vilém z Žerotína šťastně vrátil se do Paříže z Anglie a Skotska, že na té cestě přivětivě přijali ho někteří vynikající mužové, neboť předním účelem cesty jeho jest, aby nabyl vědomosti, znalosti jazyků, pěkných způsobů, aby seznámil se s vynikajícími lidmi a nikoliv aby jen prohlížel stavby, obrazy, sochy a podobné.

Zajímavé jsou zprávy, když potřetí připravoval se k svatbě, aby nezemřel bez dědiců. Vyvolenou byla sestra Albrechta z Waldšteina Kateřina Anna. K sňatku, jenž vykonán dne 24. srpna 1604, objednával v Italii vůz pro šest osob vyložený hedvábím, s trubličkami uvnitř a s poduškami hedvábnými; kupuje tamtéž diamanty, klenoty, tapety kožené, hedvábné, damašek pro lože, pokrývku postelní okrášlenou, „aby důstojně sloužila slavnostní příležitosti“, sukna hedvábná i vlněná, konfetty bergamské, knoflíky stříbrné, 160 loket stříbrné ovruby, hudbu (více vážnou, čtyři hudebníky za 70 tolarů) a t. d. Po svatbě psal přátelům, že má mnoho příčin chváliti Boha za družku, již mu byl popřál, i že doufá, že mu ji Hospodin zachová, aby mu nahradil zármutky a soužení, jež ho stihaly od smrti předešlé manželky. Však brzy již na začátku roku 1605 přidružila se k mnohým strastem předešlým i novým dlouhá těžká nebezpečná nemoc manželky jeho, kteráž tak bolestně dotýkala se Žerotína, že přál si zemříti, „aby znikl pohrom, jímž živ uniknouti nemůže.“ Zármutek pak nad úmrtím manželky obnovoval také paměť utrpení minulých, a tudy bol vzrůstal. Důvěra však v Boha držela ho ve všech časích. Na list, jímž ho těšil Bartoloměj Němčanský (senior Bratří českých), odpovídal, že dopis jeho četl opět a opět, nikoli bez slzí, bolest však že zaujala tak duši jeho, že slova útěchy spíše množila jeho zármutek.

Nejdůležitější však ze všech jsou dopisy jeho, kteréž psával vynikajícím předákům politickým, především Václavu Budovcovi v království, některým magnatům uherským a Jiřímu Eraz. Tschernemblovi, Rich. ze Starhenberka a jiným v Rakousích. Ostré tahy rýsují nám jeho povahu, kdy vystupuje jako hlava oposice, obrance svobody, volnosti svědomí, když chrání práva vlasti své, kdy vznáší žalobu na vlastizrádce, ukazuje na nepřátele, kteříž utracením života a konfiskací jeho statků hodlají poraziti stranu oposice; připomíná slovy trpkými, že opuštěn jest od svých, že snad musí odebrati se z vlasti. Statečností, bystrostí ducha, moudrostí překonal však všecku zlobu nepřátel a stal se opět úředním náčelníkem zemským. Několik jen řádků na ukázku z listů v latině psaných Budovcovi; jejichž „přátelství zakládalo se na spojení duší, na shodě myslí, snah náboženských a na lásce k vlasti. Ty jsi na stálosti a pevnosti

ducha svého ničeho dosud nepozbyl . . Postaven jsi jako první mezi sloupy slavného vojska . . . Nepřátelé tak jsou rozhořčeni, že ničeho nepominou, čím by nás z kořene mohli vyhladiti; a tomu zlu nikdo nestaví se v cestu, skoro všichni naši jsou buď pohříženi jako v osudný spánek, neb hledí na to lhostejně, neb docela ukládají s jinými o záhubu vlasti . . Ničemu se tak nedivím, jako, ač všichni to vidí, všichni pociťují, všichni žalují, že předce všichni tomu se poddávají. Mlčíme, jakoby jazyk nám byl uschnul, hledíme zaraženi, jakoby čivy nám byly strnuly, sedíme, jako bychom pozbyli vlády rukou a nohou. O domus antiqua, quam dispari incoleris inquilino!“ Žerotín prosí Boha, aby probudil se starý duch český, rozmařilostí i vášněmi pohaslý, aby nemohla platiti o Češích slova Tiberiova: „Lidé k otroctví zrozeni.“

---

171. Ladislavovi Berkovi z Dubé oznamuje, že propouští poddaného svého na jeho statek. — Na Lomnici 1598, 4. ledna. Brandl II. 2. 197.

172. Donně Marii Manriques de Lara (staré*): že o věci, na kteréž jí záleží, zví od paní dcery své, odklad všeho toho na sněm Brněnský stal se z nutnosti. — V Olomouci 1598, 14. Jan. Knih. hr. Žer. v Bludově Ms. 3881. Konc. vlašský f. 1. čís. 1.

*) Marie Maximiliana Manriquesova de Lara, manželka Vratislava z Pernšteina, někdy první komorná císařovny Marie. Horlivá, až asketická katolička. Zemřela 1608.

173. Po Reuterovi*) ubírajícím se k svatbě do Vratislavě vzkazuje pozdrav Vavřinci Cirklerovi v Lehnici, omlouvaje se, že jest ve dne v noci zahrnut záležitostmi veřejnými, a proto nemá času, aby mu více zpráv sděloval. V Olomouci 14. Jan. 1598. [Konc. lat. v arch. Blud. VI—3881, fol. 1. č. 2.]

*) Reuter Quirinus * 1558, † 1613. Reform. theolog. spisovatel.

174. Stanislavovi Pavlovskému biskupu Olomuckému omlouvá se, že jej nenavštívil, a sdílí s ním některé noviny. — V Olomouci 1598, 18. ledna. Brandl II. 2. 197.

175. Viktorina Freibergera žádá, aby vyplatil peníze p. Molovi. —*V Olomouci 1598, 18. ledna. Brandl II. 2. 198.

176. Arklebovi z Vickova děkuje za zaslané koroptve a omlouvá se, že mu nemůže propustiti svou poddanou. — V Olomouci 1598, 19. ledna. Brandl II. 2. 198.

177. Jakuba Pištovského upomíná o peníze. — Na Rosicích 1598, 21. ledna. Brandl II. 2. 199.

178. Žádá nápravy na Bernartu Drnovském, nejvyšším hofrychtýři, že poddaní p. Drnovského unesli jeho poddanou. — Na Rosicích 1598, 23. ledna. Brandl II. 2. 199.

179. Vilímovi Dubskému sděluje, že nepotřebuje jeho svědomí. — Na Rosicích 1598, 25. ledna. Brandl II. 2. 200.

180. Bernartovi Drnovskému poukazuje k dopisu, jejž zaslal úředníku jeho v příčině unesené dívky. — Na Rosicích 1598, 25. ledna. Brandl II. 2. 200.

181. Sudové Dorotě z Lipan dává zprávu o vězni Václavu Zahrádkovi. — Na Rosicích 1598, 2. února. Brandl II. 2. 201.

182. Albrechtovi Hrušovskému z Hrušova píše, aby ujistil se podle zřízení zemského J. Pištovským. — Na Rosicích 1598, 2. února. Brandl II. 2. 202.

1598, 5. února děkuje témuž, že se J. Pištovským ujistil. Brandl II. 2. 202.

1598, 12. února oznamuje témuž výminky, pod kterými propustil by z vězení J. Pištovského. Brandl II. 2. 202.

183.

Václavovi Budovcovi z Budova: vyslovuje přání novoroční, omlouvaje své mlčení; smrt nejv. maršálka (Jana z Lipého) nepovažuje za velkou ztrátu, smrt nejvyššího kancléře (Jiřího Bořity z Martinic) spíše za zisk. — Na Rosicích 10. února 1598.

(Vencislao Budovicio, Pragam.) Constitueram ego quidem sub initium huius anni compellare te, nobilissime Budovici, per epistolam refertam votis et desideriis earum rerum, quas per omnem vitam benigna divini Numinis liberalitate evenire tibi toto animo exopto. Sed partim per absentiam tuam ab urbe, partim per occupationes, quibus soleo plerumque, dum iudicia nostra celebramus, distineri, ab incoepto destiti. Intervenit deinde mors consanguinei mei mareschalli Bohemiae, et pauco post intervallo insecutae nuptiae singularis amici mei Georgii Hodicii; quib[us] addam socrus meae morbum difficilem, quo non mediocriter perturbor, et, ne omnia sigillatim enumerem, haec et quaedam alia coniunctim et otium mihi ademerunt et opportunitatem scribendi omnem, ita ut hactenus a proposito abstinendum mihi fuerit. Ignosce, si quid hac ex parte tarditate peccatum, nam alioquin nihil a me neglectum, quod vel amor erga te singularis et sincerus requirit vel christiana exigit pietas, vel tua erga me benevolentia meretur, votis sub ipsarum Kalendarum ingressum et animo conceptis et per pre[ces] ad Deum effusis, quibus non minorem sive ad impetranda divinae gratiae dona sive ad confirmandas voluntates meas vim inesse existimo, quam [si] per epistolam exposita fuissent. Ne tamen et nunc silentio omnia praeteream vel singula repetere necesse habeam, sufficiat hoc subiunxisse, me ex animo cupere et toto corde tibi a Deo precari, ut in hac et in illa vita perpetuam felicitatem consequaris; nam huius quidem seculi fortunas sane merentur virtutes tuae, illius vero beatitudinem pietas tua o[mnibus] admiranda certo promittit. Porro de me scito, me una cum uxore et filiabus prospera divino beneficio uti valetudine et vitam de reliquo agere quietam ex natura et consuetudine, quam dulciorem reddit rerum [no]strarum consideratio, quas de die in diem ruere in peius manifestum est; nam cum publicis concidunt etiam privata et cum ruina universali nos quoque imus praecipites; sed hoc solatio est, quod in obstruso latentem et secum sectantem non facile obruit, quicunque tandem nos feriet casus.

Amisimus, ut dixi, mense praeterito marechallum nostrum, cuius quidem obitu exigua facta est iactura; vos autem morte cancellarii etiam lucrum fecisse existimo; nam ille sane dotibus, quas Deus in illum contulerat, maximis nulli vel ecclesiae vel reipublicae fuit praesidio, hic vero ingenii et iudicii vim, quamvis exiguam, in perniciem piorum strinxisse credebatur.

Iudicia nostra intra paucos dies inchoabunt, vestra in aliud tempus aiunt dilata. De Plaessei nostri casu opinor ad te perscriptum ab amicis. Quod reliquum est, divinae custodiae te commendo, ea te nobis diu tueatur. Utinam aliquando conspicere te liceat et deponere in sinum tuum iniurias nostras. Vale, integerrime amicorum. Rossicio 10. Febr. 98. Tui amantissimus simul et observantissimus.

Koncept archivu Bludovského VI. 3881. f. 1. č. 3.

184. Donně Marii Manriquesové (mladé) na list, jejž mu poslala po svém poslu, prosíc, aby jí znovu dal dobré zdání o právech a nárocích jejích, odpovídá krátce, že poslu jejímu opakoval, co řekl jí a osobám ustanoveným od ní již v Olomouci. — Konc. vlašský v arch. Blud. MS 3881 fol. 1 (b) č. 4.

185. Mark Antoniovi*) Lombardovi v Janově: děkuje za zprávy; přál by si, aby kuchař ukončil učení své co nejdříve, aby mohl v září míti ho doma; oznamuje o úmrtí maršálka království Českého, jehož pohřeb konati se bude 5. března, a sdílí s ním, že v Italii zemřel p. Vratislav z Žerotína, bratr páně Viktorinův. — Na Rosicích 1598, 13. února. Konc. vlašský v knih. hr. Žer. v Bludově, Ms. 3881 f. 1'. č. 5.

*) Mark Antonius píše Žerotín vždy spojeně Marcantonius; byl podkoním u Žerotína.

186. Úřadu Ivančickému píše, aby byl J. Pištovský z vězení propuštěn. — Na Rosicích 1598, 14. února. Brandl II. 2. 203.

187.

Jachymovi Camerariovi doporoučí k žádosti příbuzného a přítele svého Václava ze Zástřízl příbuzného jeho, který toho času nachází se v Ženevě na studiích a po přání otcově vydati se má také do Paříže, ale nemá tam obcovati s dvořany. — V Brně 21. února 1598.

(Joachimo Camerario*) Norimbergam.) Vencislaus Zastriselius,**) vir nobilitate antiqua clarus et mihi cum sanguine tum amore coniunctissimus, multis precibus, quamvis in re non magni momenti, a me petiit, ut pro ea, quae mihi tecum intercedit, familiaritate agnatum ipsius Sigismundum, nunc Genevae commorantem, tibi per litteras commendarem, quo commendatione mea et studia ipsius et peregrinationes et res omnes consiliis tuis eo impensius***) foverentur. Tantum enim prudentiae tuae et pietati et amori erga gentem nostram tribuit, ut adolescentis institutionem tuo praecipuo arbitrio regi cupiat. Permisit Paludio multis instanti et visendae Galliae valde cupido, ut discipulum Parisios deduceret, sed veretur, ne ille nimio inclarescendi studio curiosius sese et forte ambitiosius in amicitiam eorum insinuare nitatur, quorum consuetudine adolescentis animus a modestiae et ceterarum virtutum amore facillime abducatur. Aulam intelligo regis mihi et aliis, qui in ea viximus, probe cognitam. Proinde eum tibi committit et Paludii fervorem moderandum tuo permittit iudicio. Misit illi non ita pridem mille taleros in sumptus, mittit nunc bis mille, sed ea conditione, ut dimidium pecuniae Genevam curetur, reliquam Luteciae accipiat per collybum, veritus, ne, si integra summa simul in

manus eius devenisset, accenderet magis animum, nisi decipitur plus quam par est, magnificum. Cum itaque non possem negare, pauca haec ad te exaranda suscepi, non quod existimarem intercessione mea opus esse apud virum humanissimum et facilem ad oficia, sed ne deessem iusto amici desiderio, cui te quoque gratificaturum minime dubito. Vale, vir clarissime, et me tui memorem et amantem habe in animo in amore. Brunae 21. Febr. 1598.

Konc. arch. Bludovského VI. 3881 f. 2. č. 6.

) Jachym Camerarius, syn slaveného Jachyma C., filologa a historika, jehož spisy historické (mezi těmi o Bratřích českých) po smrti († 1574) otcové vydal. Camerariové nazývali se původně Liebhardové, později, poněvadž úřad komorničí byl v rodině dědičným, jmenovali se Kammermeister, kteréž jméno slavný Jach. C. (1500) zlatinisoval na Camerarius.

) ze Zástřizl Václav, z rodiny vládycké, později panské na Moravě. — *) „Quo“ bylo opraveno na místě „ut“, „eo“ však zůstalo. Správně má býti „quo — impensius“.

188. Dorotu Sudovou z Lipan žádá, by mu poslala svědomí k obvinění Václava Zahrádky. — Na Rosicích 1598, 8. března. Brandl II. 2. 204.

189.

Vavřince Cirklera žádá, aby ho co nejdříve navštívil, neboť s ním hodlá se poraditi o vychování devítiletého sirotka po nejvyšším maršálkovi Janovi z Lipého, jakož i o tom, že příbuzného svého Karla hodlá vypraviti na studie do Němec. — Na Rosicích 9. března 1598.

(Laurentio Circlero in Silesiam.) Tertius iam hic mensis labitur, a quo ultimae tuae mihi redditae sunt. Nam postquam illas, quas in vigilia Nicolai Lignicii ad me dedisti, accepi, nihil praeterea huc abs te allatum est. Id ego quidem miror summopere, causam autem non assequor, et dum inter spem metumque haereo, non uno semper modo commoveor, variis [co]gitationibus animum subinde subeuntibus. Pro tua autem erga me benevolentia nihil unquam subrepit dubii, sed aetas iam ad senium provecta et incommoda temporum non levem mihi saepius metum incutiunt. Hoc autem me maxime perturbat, quod Reuberus [sic], cui, Olomutii cum essem, in Silesiam ad nuptias, nescio quas, proficiscenti schedam ad te ferendam dedi, quid tecum agatur, qui vivas, qui valeas, toto hoc tempore nihil omnino ad me perscripserit, cum tamen promisisset diligenter se curaturum, ut non illas tantum, quas ferebat, nulla interposita mora acciperes, sed ut etiam ad eas, quas III. Xbris ad te per eum curavi, responsum una afferret. Morae itaque et taedii et perturbationis impatiens cum ad illum tum ad te scribo atque a te maiorem in modum peto, non iam ut rescribas, sed ut ipse quam primum ad me venias. Interest enim Caroli mei, ne diutius ab[sis], quem ego quidem licet non negligentem apud me studia sua, tamen non absque detrimento hic haerentem cupio in Germaniam ex consilio tuo dimittere. Est at aliud. Obiit nuper apud nos propinquus meus mareschallus Bohemiae; is filium reliquit novennem, cui ego, quia pater intestatus decessit, decreto senatus nostri tutor sum datus. Eius educandi et amplae ditionis, quae hereditate

ad eum devolverat, administrandae onerosa sane cura omnis mihi ineunda est, quod facile auget tui videndi et tecum conferendi desiderium. Recurro itaque ad preces et iure quodam meo hoc abs te efflagito, ut, nisi quid obstet, postquam has acceperis, ad me te conferas, nam id si feceris, certe me non exiquo afficies beneficio. Ego cum uxore gravida et filiabus Dei benignitate valeo, ei quoque valetudinem tuam diligenter commendo. Rossicii 9. Martii 98. Tui semper amans C. Z.

Unice enim expeto, puerum clarissima et antiquissima familia ortum, amplissimae dignitatis successorem, heredem multorum bonorum et mihi proxime sanguine iunctum ita institui, ut familiam interitui proximam propria quandoque virtute erigere posset, dignitatem tueri, opes recte administrare, avidus potius quam paternos mores imitando.

Konc. arch. Bludovského VI. 3881 f. 2. č. 7.

190. Viktorina z Žerotína žádá, aby byl zaň rukojmím za statek sirotka po Janu z Lipého. — Na Rosicích 1598, 9. března. Brandl II. 2. 203.

191.

Václavovi Budovcovi doporoučí Ondřeje Reslera (kterýž byl preceptorem nehodného Dětřicha z Kunova), aby se zaň přimluvil u Millnera nebo kohokoli jiného, aby byl opatřen místem, jehož zasluhuje pro své vzdělání. — Na Rosicích 11. března 1598.

(Vencislao Budovicio Pragam.) Andreas Reslerus primum in republica Vratislaviensi inter scribas publicos operam meruit, deinde adhibitus institutioni Theodorici Kunovicii per aliquos annos illi, sed infeliciter praefuit, non tam sua quam discipuli culpa, qui nec tum, adolescens cum esset, frugem fecit ullam, nec iam aetatem ingressus virilem aliqua ad virtutem inclinatione ducitur, annos et fortunas male perdens; quo fit, ut etiam erga praeceptorem minus gratus se exhibeat, cui exiguam pecuniae summam dudum promeritam et olim promissam p[arum] liberaliter negavit, licet eum varia spe lactatum per multos menses domi suae detinuisset. Ille itaque, ne operam perdendo ad pecuniae damnum etiam temporis iacturam adjiceret, relicto eo ad me [ac]cessit atque exposito consilio suscipiendae Pragam profectionis et fortunae benignioris illic experiundae petiit se commendari amicis, praesertim vero Joh. Milnero, cuius auxilio cancellariae (liceat mihi voce hac uti) [. . .] exoptat. At quia mihi hominis occupationes sunt cognitae et praeterea longior mihi cum illo consuetudo intercedit, quam ut commendatione mea aliquid apud ipsum effici posse mihi polliceri audeam, negavi, te autem f[raterne], cum quo mihi familiarior coniunctio, diuturnior usus est, delegi, cui eum fovendum et promovendum committerem. Nec indignus videtur, quem complector, nam et ingenio valet et litteris non leviter tinctus, iuris quoque prudentiam degustavit, scribendi autem et litteras pingendi arte adeo excellit, ut paucos pares habeat. Religionem profitetur orthodoxam et

mores, quantum quidem apparet, sunt inculpati. Eum itaque tibi commendo, ut, si dignum favore tuo intellexeris, eum Milnero tum aliis, quorum opera utilis ei esse possit, tua intercessione digniorem et gratiosiorem illum reddas. Nec te id facturum dubito, si bonitatem, ingenium et naturam ad promovenda commoda omnium proclivem sequi volueris; mihi certe rem praestabis gratiosissimam et pari gratia quandoque reponendam. Vale, vir nobilissime, et me in numero eorum, qui te sincero affectu prosequuntur, colloca. Rossicio 11. Martii 98.

Konc. arch. Bludovského VI. 3881 f. 2. č. 8.

192. Jana Žalkovského žádá, aby vyplacen byl nejv. písaři úrok ze zemských peněz. — Na Rosicích 1598, 12. března. Brandl II. 2. 204.

193.

Janovi Paludiovi: vyčítá nedbalost ve psaní; ukládá mu, aby ve příčině cesty chovance svého přesně spravoval se radou Bezovou, aby vystříhali se dvora a obcování s dvořany; těší se ze zpráv o žákovi jeho, ale obává se, že cestování bude na ujmu jeho prospěchu vědeckému. — Na Rosicích 13. března 1598.

(Johanni Paludio,*) Genevam.) Fidem ego ultra tuam accusare iure non possum, Paludi, diligentiam autem maiorem desiderare cur vel ipsemet prohibeas? Nam quae ad me ante menses partim tres partim duos ab amicis ex Gallia et Germania perscripta, haec tu epistola ante biduum mihi reddita demum exponis. Responsum Bezae ad calumnias Puteani adhuc mense Decembri anni nuper elapsi a familiari quodam comitis ab Hanau accepi. De Plessaeo sub finem Januarii mihi constitit. De Ambiano et Sabaudico bello ex iis, quae singulis septimanis adferuntur nova, pridem intellexi. Ita tu omnia ultimus in significandis mihi rebus apud nos et in vicinia gestis ostendis, et quoque ultimus in amore, dicerem etiam in observantia, si illa mihi debeatur. Porro num haec adhuc Genevae te deprehensura sit, subdubito; scio enim Zastriselium vestrae in Galliam profectioni assensisse, nec vos diu illam expetitam diutius dilaturos mihi persuadeo. Mores sunt vero adeo tardi, adeo negligentes in mittendis epistolis, ut quae quatuor vel quinque septimanis commode deferri possent, illas ut plurimum detineant tam diu, donec omnis respondendi occasio elabatur. Commendabo tamen eam Bezae nostro, qui conscius itineris vestri, una cum suis ad te deferendam curabit.

Gratulor autem instituto vestro, utque Deus iter fortunet, etiam atque etiam precor. Si pacata est provincia, si libera commercia, si tuta itinera, haud dubie iucunda vobis eveniet haec peregrinatio, nam et regio vobis sese offeret amoenissima, urbes populosae et magnae, gens non inhumana et ante haec bella hospitalis, et multa alia, quae et delectare vos poterunt et erudire scient, si diligentes fueritis peregrinatores, vobis occurrent. Parisiis vos substituros existimo, nam ea, si recte

memini, Zastriselii sententia est. At si Beza aliud suadet et vobis vel Aureliam vel Biturigos proponit, non arbitror repugnaturum. Facile enim acquiescit sanis consiliis, et quia Galliam non vidit, quod vobis hoc et illi hac in parte absque dubio probabitur. Ubivis autem pedem fixeritis, iubet vos aula abstinere. Id ego quoque consulo, non quod regis et procerum conspectum vel aulae frequentiam vel alia, et diligentis habitationis sedem, quae vulgo patent exteris visenda, vobis invideat, sed quia alloquia et coetus et familiaritatem prohibet, non ignorans, quanta monstra alat regia ista, quibus vos obiicere et temerarium esset et crudele. Sed ego toties iam obtrusa pluribus repetere supersedeo, ne vel prudentiae tuae diffidere vel privatis affectibus aliquid indulgere videar.

De discipulo quae scribis, magno me affecerunt solatio, gaudeo illum valere et proficere — id enim interest et mea et patriae — sed quam vereor, ne peregrinationis dulcedo avocet animum ab altioribus studiis et ad annorum infantium frugem magis necessariis; nam quae ipse in me sum expertus, in aliis soleo plerumque extimescere. Si enim mihi, cui nec discendi aviditas nec gloriae per virtutem adipiscendae cupido etiam adolescenti unquam defuit, crebrae atque diuturnae peregrinationes multum obfuerunt ad studia feliciter absolvenda, quid de aliis sentiam, quorum mihi animus et mores et ingenium minus quam illae, quas natura mihi tribuit dotes, sunt cognita. Sed poteris tu et consiliis, ne quid detrimenti profectus ipsius capiant, praecavere et diligentia supplere, si quid per hanc otii occasionem deperierit.

Ad Basilienses amicos quod attinet, tuum esto iudicium, tua res agitur, sed memento, esse te Cristianum, nec ullum tam magnum esse virum (tuis verbis respondeo), quem non posthabere debeas Christo iubenti, ut ignoscamus, et ignoscamus, quidem ex animo, inimicis nostris. Quanto magis iis, quibuscum leves offensae tibi intercedunt, quibuscum reconciliatio expetenda, qui ecclesiam, qui rempublicam litterariam innumeris iuvarunt modis, quorum autoritas ea est per Germaniam, ut una littera omnes tuos laudes delere, una literula omnem tuam gloriam inobscurare possint.

Conjicio te, cum ad me scripsisti, nondum habuisse eam, quam primis Decembris diebus ad te dedi, alioquin scio te futurum fuisse mitiorem. Nam quorsum illa tam acerba de calumniis, de impudentia, de simulata religione? Cohibe te paulisper et cave, ne immoderatus animi motus coherceat ille, qui, quae nos agimus, aequa balance ponderat et reddit unicuique secundum opera sua. Haec sufficient, ne epistola excedat modum. Reliqua ad proximam occasionem reservabo. Te interim et valere et amicos a me salvere iubeo. Rossicio 13. Martii 98.

Konc. arch. Bludovského VI. 3881 f. 2 b. č. 9. — *) Paludius Jan, vychovatel syna Václava ze Zástřizl, Sigmunda.

194.

Theodoru Bezovi: přeje mu lepšího zdraví v jeho vysokém věku; odsuzuje jeho pomluvače. Odpověď Bezovu odeslal biskupovi, který v ní pohřešuje lásku křesťanskou. Noviny a slechy ze světa. O krvavém pramenu ve Varadínu žádnou zprávu neobdržel. Kníže Sedmihradský učinil s císařem směnu o svou zem za jistý důchod a chce prý přestoupiti k stavu knéžskému Z Rosic 13. března 1598.

(A Theodore de Beze.) Monsieur. Si les lettres reçeues parcidevant de mes amis, et celles que monsieur Paludius m'a escrit, m' ont donné beaucoup de consolation pour avoir esté informé par icelles de l'estat mediocre de vostre santé, certes le[s] vostres datées du 15. de Decembre de l'ancien calcul ne m'ont pas apporté moins de ioye, et puis bien dire avec verité d'avoir grande occasion de louer Dieu ensemble tous les gens de bien qu'il lui plaist en despit de vos ennemis et adversaires vous maintenir en vie et vous donner une santé tolerable, au moins telle que le grand aage, que vous avez atteint desia, peut permettre. Certes cela n'advient pas sans sa providence divine, laquelle veult par ceste vostre vieillesse resposée confirmer l'église qui est en vostre ville, consoler vos amis et confondre les caffars qui vous hayssent à cause de son evangile et de sa parole, laquelle ils vouldraient voir esterminée et esteinte et morts tous ceux qui en font profession. Mais s'ils avoient tant soit peu de l'honneur et la renommée en racommandation, ils devroient crever de [honte] de se voir surprins convaincus d'une menterie tant evidente et fausse et de s'estre desormais rendu suspects à l'un parti et infames à l'aultre: toutesfois ie sçais qu'ils sont tant effrontés et eshontés qu'ils n'en tiendront conte et se contenteront de pallier ceste fault selon leur coustume. Quand je reçeus premierement vostre response à ceste calomnie, ie l'envoyay aussitost à nostre evesque, lequel n'y a sçeu redire aultre chose sinon qu'elle estait trop aspre et ne sentoit guerre la charité chrestienne, comme s'il y avoit eu beaucoup de charité en la calomnie qui vous a esté imputé par ceus boute-feus; mais il les fault laisser dire comme gens, avec lesquels on ne gagne guerre.

Nous sommes maintenant en repos, Dieu merci, et de nostre guerre n'oyons aultre chose que seulement des menaces; à ce mois qui vient, on entendra quelque chose d'avantage quand on commencera à se remuer d'un costé et d'aultre.

A la diete de Ratisbonne il ne s'est ryen conclu encores que ie sçache; mais d'aultre costé on escrit que l'archevesque de Salczpurk s'est marié avec sa concubine et qu'un de principaus Jesuites du college de Minchen en Baviere s'en est fuy avec une religieuse, comme a faict aussi ces iours passés un prieur de Jacopins à Vienne. De la source sanglante de Varadin en Transiluanie, de laquelle me mande sieur Paludius, on n'a rien escrit en ces quartiers, encores que i'ay eu

et leu d'ailleurs beaucoup de nouvelles du dict lieu; mon oncle mesmes et quelques aultres personnages signalés en ceste province n'en ont rien entendu: toutesfois ie m'en veus informer particulierement et vous en aviser quand i'en auray sceu quelque chose.

D'aultres nouvelles n'y en a point à present, sinon que le prince de Transiluanie faict avec l'empereur un change de son pays à l'encontre de certains revenus qu'on luy baillera sa vie durant. Aucuns disent qu'il se veult mettre de l'église, et luy promet-on le chapeau rouge; cependant il fauldra qu'il face divorçe avec sa femme, fille de feu l'archiduc Charles. Il y auroit bien à dire sur ceci, car c'est un sort assez estrange: mais ie me regleray selon le proverbe vulgaire: Quae supra nos, nihil ad nos. Dieu fasse que le tout tourne à bien, lequel ie prieray, monsieur, qu'il vous fortifie de plus en plus et vous conserve longuement pour servir à son honneur et au bien de son église. De Rossicz ce 13 de Mars l'an 98.

Konc. arch. Bludovského VI. 3881 f. 2 b. č. 10.

195. Karlovi z Lichtenšteina o platu, který odváděti má gvardianu Minoritů v Brně ze statku Rosického. — Na Rosicích 1598, 13. března. Brandl II. 2. 205.

196. Mark-Antoniovi Lombardovi: ujišťuje ho svou přízní; oznamuje, že očekává se sněm, a všichni již se chystají rozevříti měšce; že ujal poručnictví nad dětmi a statky maršálka markrabství. — Na Rosicích 1598, 13. března. Konc. vlašský v Bludovském arch. č. 3881 f. 3. č. 11.

197. Janu Rutuenovi hraběti z Gourye, Škotovi v Ženevě: ujišťuje ho svou oddaností a úctou, jakou má k jiným znamenitým osobnostem. Lékař jeho (Žerotínův) Matěj Timinus nemůže vynachváliti s dostatek jeho výborné vlastnosti. — Na Rosicích 1598, 14. března. Konc. vlašský v Blud. arch. Msc. č. 3881 f. 3. č. 12.

198.

Václavovi Budovcovi: přeje štěstí k uzdravení; slibuje, že se přičiní, aby mu dopomohl k dědictví na Moravě, když pozná, že Budovcům právem náleží; doufá, že se s ním shledá o blízkém sněmě; dává mu zprávu o zhoubné povodni v Rosicích. — Na Rosicích 17. března 1598.

(Vencislao Budovicio, Pragam.) Ad nuncium afflictae valetudinis tuae a Prostiborio, Praga reverso, allatum et literis tuis confirmatum certe totus cohorrui, sed recollegi me, cum te et melius habere coepisse et de sanitate recuperanda spe non exigua duci intellexissem. Faxit Deus, ut te plane restitutum et pristino vigori redditum brevi accipiam. Epistolam tuam ad promarchionem nostrum scriptam confestim ad illum misi; quae ipsius sit hac in re sententia, ex pagella descripta ex litteris ipsius et his inclusa cognosces. Et quidem recte sentit et ita se res habet, ratione officii tui nihil tibi vel tuis prodesse posse, nam ad munus eius tantum eorum bonorum administratio spectat, quae pupillos a parentibus intestatis relictos

habent heredes. In me quantum est, cum rem penitus introspexero, ut successio haec, si iure vobis debetur, ad vos perveniat, omnem operam dabo, et si quid in me stat consilii vel auxilii, promtissimo animo commodis vestris impendam. Interim negotium ipsum commendatum mihi habebo, et qualia bona illa sint, quis ille, qui se pro successore gerit, quaeque cum defuncto illi cognatio vel communitas sanguinis, diligenter inquiram. Tu tantum id cura, ut convalescas, et si depulso morbo per occasionem comitiorum, quae brevi apud nos ex voluntate caesaris renunciabuntur, huc excurreris vel privatus vel legatione fungens, quod magis optarem, poterit te praesente ab amicis consultatio, quid in posterum tibi movendum, quid conandum, quid spactandum sit, institui. Si autem res tuae vel vires, quod Deus avertat, profectionem hanc non ferant, ego onus subibo et auditis aliorum sententiis de re omni te diligenter et prolixe edocebo.

Apud nos omnia loco mediocri, passi sumus his diebus graves inundationes et insuetas antehac et inauditas, fluviis ex liquefactis nivibus et piscinis vi aquarum disruptis ita auctis, ut multis in locis campos, imo aedificia ipsa obruerint, multis praedia integra cum pecudibus et suppellectile avexerint. Vale, vir nobilissime, et diu te nobis sospitem fruendum praebe. Rosiccio 17. Martii 98.

Konc. arch. Bludovského VI. 3881 f. 3 b. č. 13.

199. Jana Żeleckého z Počenic žádá, aby poddaným statku Dřevohostického nečinil myslivostí škod na polích. — Na Rosicích 1598, 23. března. Brandl II. 2. 206.

200. Jiříkovi Podhorskému z Oustí oznamuje důvody, z kterých podal sládka V. Zahrádku ku právu. — Na Rosicích 1598, 23. března. Brandl II. 2. 206.

201. S Albrechtem Hrušovským z Hrušova sdílí, že propouští několik pacholků v službu Karla Křineckého. — Na Rosicích 1598, 25. března. Brandl II. 2. 207.

202. Ivančickým oznamuje, že jej Pištovský dosud nespokojil. — Na Rosicích 1598, 27. března. Brandl II. 2. 207.

203. Alžbětu z Lipého žádá za dovolení, aby směl po čas sněmu bydleti v jejím domě v Brně. — Na Rosicích 1598, 14. dubna. Brandl II. 2. 208.

204. Dorotě Sudové z Lipan píše opětně stran svědomí na V. Zahrádku. — Na Rosicích 1598, 14. dubna. Brandl II. 2. 208.

205.

Vilému Slavatovi udílí radu v příčině cestování; neradí mu odebrati se do Francie, doporučuje mu Italii a Španělsko, kteréž země pro styky s císařem a říší jsou téměř sobě rovny. — Na Rosicích 15. dubna 1598.

(Al signor Gulielmo Slavata barone.) Vengo finalmente, quantunque un pocho tardi, a rispondere alla lettera di V. S^{ia} Illma portatami agli 10 del passato, et per non dirgli cosa che le potesse dispiacere o havesse a indurarla maggiormente, lasciarò

da parte de cose appartenenti alla religione et a questa Sua da Lei chiamata santa risolutione, per ciò che o tardi o tosto, ma verra pure il giorno, che senza opera mia o d'altri si avvedera di quanto che ha fatto, pure che si possa ravvedere anchora, quale gratia io Li dimando da Iddio con tutto il cuore.

M'asterrò anchora di dichiarargli le cagioni, dalle quali mosso La pregai con la ultima mia a non entrare nelle biastemmie et dargli a intendere cio ch'io mi volessi inferire per questo, dubitando, ch'essendo la piaga sua troppo recente anchora, questo rimedio non facesse più a esasperarla, che giovasse a medicarla. Pero passarò a drittura a la seconda parte della gia detta Sua, nella quale mi scuopre la deliberatione, che ha fatta in volere ricomminciare una nuova peregrinatione, dove prima che d'entrar'in altro proposito, non posso mancar' a ringratiarla della fede et dell' amore che nel palesarmi il Suo et ricercar' il parere mio, ha mostrato di havere verso di me; et benche io vegga, che Lei si sia volta a persona, da che potra cavare pocha rivelatione nei dubbij suoi, non essendo io bastante a consigliarla in cosa di tal' importanza: nientedimeno non potendo men che haver' a grado l'animo Suo, Gli resto con quel obligo di più.

Et vorrei veramente in segno di riconoscenza haver cosa a dirgli, che Gli potesse dar et gusto et giovimento insieme; ma quando riguardo da una parte al soggetto che mi si propone, dall' altra alla qualità de tempi presenti, trovo di havere il giudicio troppo fiacco, a districare le difficoltà che quasi da ogni parte mi si appresentano; pure per non tacer' affetto, con la istessa fidanza, che Lei m'ha aperta la mente Sua, anchor'io Gli esporrò il mio parere.

Coloro che mira[no] a qualche impresa, sempre si propongono alcun fine, al quale dri zano le deliberationi loro; et quantunq[ue] questi fini siano varii, siano anchora diversi secondo la qualità, l'inclinatione et discorso della persona che se gli mette inanzi, con tutto ciò si riduchono sempre a un punto, qual'è, che si conseguisca la cosa desiderata. Ma sicome gli desiderii humani sono infiniti, così sarebbe anchora infinito il telo (?) m[. . . . .]*) al quale si pretende, quando quegli non fossero regolati dalla ragione et dalla necessità; pure adoperandosi queste redini avviene, che ciò che facilmente si allargarebbe per gli spaciosi campi della mente, si riduce pocho a pocho un angusto stretto dell' elettione, nella quale poi s'arresta et quieta ogni persona giudiciosa: così, se io comprendo bene, ha fatto V. S^{ia} Illma, perche essendosi proposto il servir alla patria per l'ultimo fine delle Sue attioni, et sapendo che a questo non puol' arrivare senza far acquisto di qualche cognitione delle cose, delle arti et delle persone segnalate, ne parendogli poterla conseguir a bastanza in casa Sua, ha fatto risolutione di cercarla altrove et a questo fine mettersi in viaggio

*) Místo slov „il telo m . . . “, pokud lze vyčísti v rukopisu mezi řádky na okraji zetlelém, bylo původně napsáno „la meta“.

et hor' in una provincia, hor' in un altra, hor' in questo luogo, hor' in quello ricogliere ciò che più saria in proposito per farla giungere a capo della Sua intentione. Ma sicome quella non si puole che lo dar' et apprezzare grandemente, così non si possono approvare totalmente (perdonimi s'io passo troppo innanzi) gli mezzi con i quali Essa la vuole condurre a desiderato fine, perche tra gli studii et gli viaggi vi è tanta differenza, quanta contrarietà ci è tra la quiete et la faticha; il voler' imparar' le lingue et cambiar spesse volte di stanza et di dimora, saria volere tenere la dieta et mangiar d'ogni sorte di vivande. Finalmente lo studiare, lo essercitarsi nelle lingue, il passar' in Francia, in Spagna, in Italia et far anchora una giravolta in Altemagna, ricerca più tempo che lo spatio di tre anni che Lei Si ho proposti, altrimenti si vorrebbe stringere ciò che non si puol' abbracciare et ricogliere inanzi alla semente.

Perciò io saria' di parere, che V. S^{ia} Illma stringesse un pocho, la volta, et con allontanarsi da dissegni tanto diffusi, si ritirarsi a consiglio più moderato et misurato, perche allora et con più facilità et con più utilità sua verra ad ottenere ciò che dimanda.

Due sono adunque le cose allegarli bisogna, che Lei Si risolva, se desidera di stare con frutto fuori della patria Sua et ritornarvi con honore: l'una è di darsi o agli studii soli o solo alla peregrinatione; l'altra dipende da questa et è, che volendo studiare, si proponga una provincia sia qualsivoglia delle sudditte, dove con commodità et con opportunità possa vacar' a ciò.

Volendo viaggiare, vegga s'egli sarà più a proposito Suo di farlo in Europa o fuori, et quando in Europa, s'egli sarà meglio di visitare minutamente un regno solo, imparar bene la lingua sua, considerar con attentione gli costumi, le maniere, il procedere, il vitto, il governo, li diffetti, le virtù, le commodità, il sito, il popolo, le fabriche et altro che in quella si presentarà, overo correre di paese in paese, di cittò in città, contentando più gli occhi che la mente et sodisfacendo più agli dilett[i] del corpo che agli bisogni dell'animo. Facendo questo, non potrà smarrire la strada, ne fare cattiva elettione, conciosiache la ragione, la quale forse hora è occupata dalla moltitudine de concetti, qu[an]do si sarà svilluppata da quella, darà del ochio a ciascuno membro a parte et a parte lo pesarà, lo rivolgerà, sin che fatta la separatione del malo dal buono si attenghi a quello che sarà lo meglio.

Et quantunque ciò potesse bastare in risposta della Sua, non ci volendo più parole a buon intenditore, qual' è V. S^{ia} Illma, pure, per sodisfar' al debito dell'amicitia, gli dirò apertamente quello che mi pare circa questa Sua deliberatione.

Havendo io già presupposto che gli tri anni non bastano per dar co[mpi]mento a tanti dissegni, dico che lo meglio che da Lei si possa fare, sia di voltare l'intentione a Spagna o Italia. [Di] Francia non parlo, perche tutto 'l tempo che da Lei

vi si spenderebbe, sarebbe perso, poiche nè le maniere loro si [con]formano con le nostre, nè la lingua loro serve a cosa alcuna in queste parti, con le quali non hanno communicat[ione] nissuna, nè la pace stabilita in quel regno nuovamente ha possuto sin adesso quietare gli rumori passati, [nè] assicurar gli habitatori da tumulti nuovi, ne manco le lettere et gli essercitii honorati che altre volte vi fiorivano, sono in concetto alcuno, oltre che la corruttione de costumi vi è tanto grande, che ogni persona da bene doverebbe quasi [haver'] a schifvo di andarvi. All' incontro gli Italiani et Spagnuoli, per la gran prattica che hanno in questi paesi et principalmente in corte et per le ragioni dell'imperio et della casa d'Austria, si possono dir' come una medesima cosa con noi, et perciò ciascuno di noi haverebbe a procurare di rendersi quelle lingue et quelle nationi le più fam[ili]ari che fosse possibile, per la necessità che ne teniamo et per l'uso che n'habbiamo. Ma poiche V. S. Illma ha gia acquistato la conoscenza della lingua italiana, anzi passato di più et visto il paese et fattavi ami[citia] con persone grandi et principali, vengo a concludere, che la Spagna Gli resta a vedere, nella quale meglio impar[erà] la lingua che non sarebbe a Dola, città ignobile et per la grande libertà o licenza, a dir meglio, vie più [o]diosa che altra, dove io sia mai stato.

Tacerò molte commodità che'l passagio in quel regno potra recargli, perchè et da Se le potrà comprendere, et da altri ne possa esser' informata, ma certo è che di la meglio che d'altra parte dell' Europa scoprirà il resto del mondo, et se Li piacerà di studiare, non gli doveranno mancare soggetti a proposito, massime se vorrà alla politica et alla forma del governo, professione più degna della qualità Sua che nisun' altra. Si che mosso da molte ragioni, io La consiglio, rimettendomi però al giudicio et alla volontà Sua, di inviarsi verso Spagna et in quella fermarsi o tutto il tempo dedicato a Suoi viaggi o la maggior parte d'esso, acciò che faccia acquisto fermo et sicuro della favella spagnuola et habbia modo di vedere tutto il regno, parte per parte, et con ciò di studiare, di star' in corte, formarsi l'animo et provedersi delle cose necessarie per gli anni al avvenire.

Altre cose haverei a dirgli anchora sopra questo soggetto, ma perche contra l'opinione mia mi sonò pur troppo esteso, rimettero il resto a Lei et al consigli de altri amici Suoi, al giudicio de quali sottometto anchora questo mio parere. Et così facendo fino doppo haverli basciate le mani, pregarò Nostro Signore a indrizzarli l'animo et la volontà, dove saria con maggior beneficio Suo. Di Rossicz agli 15 d'Aprile.

Konc. arch. Bludovského VI. 3881 f. 3. b č. 14.

206. Zikmundovi z Ditrichšteina odpovídá na žádost, aby jemu byl rukojmím. — Na Rosicích 1598, 15. dubna. Brandl II. 2. 209.

207. Markytě z Pohnání odpovídá na jakousi stížnost. — Na Rosicích 1598, 15. dubna. Brandl II. 2. 209.

208. Jiřímu Krištofovi Teuflovi z Gundersdorfu píše, aby přijel do Hradiště. — Na Rosicích 1598, 30. dubna. Brandl II. 2. 209.

209. Janovi Jetřichovi z Kunovic píše, aby přijel do Hradiště k slyšení své pře. — Na Rosicích 1598, 30. dubna. Brandl II. 2. 210.

210. Zdeňkovi Žampachovi z Potnšteina klade rok na čtvrtek po sv. Trojici do Hradiště. — Na Rosicích 1598, 30. dubna. Brandl II. 2. 210.

211. Představenému (bagli) v Sienně oznamuje o vzetí Rábu, o směně s knížetem Sedmihradským, o smrti velikého knížete Moskevského. — Na Rosicích 1598, 1. května. Konc. vlašský v Blud. arch. 3881. f. 4. č. 15.

212.

Vilímu Slavatovi: že bude s lepším jeho prospěchem, když odebéře se na cestách svých hned do Španěl a ztráví tam největší část doby určené k pobytu mimo vlast. Paříž je chaos a dvůr sám zmatek. Radí mu, aby bohatě opatřil se trpělivostí, stálostí a uměním tvářiti se.

Na Rosicích 3. května [1598].

(Al signor Gulielmo Slavata barone.) Io non voglio entrar' in scuse con V. S^{ia} Illma, non perchè non mene possa valere con molta ragione et verità, o perchè tema che quelle non sieno da Lei accettate, ma perchè mi pare superfluo l'usarle con persone, quali con giudicio et con bontà misurano le attioni et intentioni d'altrui.

Il troppo indugio dato al rispondere alle lettere Sue non è venuto da poca volontà et diligenza, quali non m'hanno mancato mai a compiacerla et servirla, ma si bene dal tempo et dalle commodità, quali non si sono sempre possuti havere.

Che V. S^{ia} Illma ha cambiato di volontà, quanto al fermarsi a Dola, mi è stato molto a grado d'intendere, che l'animo Suo et il consiglio de Suoi amici si conforma con il mio parere; così havesse deliberato del tutto di lasciar' a vedere la Francia, almeno sin' al ritorno di Spagna, quando pacificato quel regno potesse essere visitato da Lei con più gusto, perchè hora disordinato ch'egli è e tutto turbato per gli travagli passati, Gli potra recare pocha sodisfattione il vederlo.

Io resto pure con la prima opinione, che con più honore et con più utilità Sua sarà il passar' in Spagna et ivi fermarsi la maggior parte del tempo destinato allo stare fuori della patria, acciò di pigliare perfettamente quella lingua, imparar'a conoscere quella corte, acquistarsi il favore et la gratia de patroni et aprirsi la strada a cose maggiori, et quando ciò Gli piacesse, incaminarsi verso Genova et ivi imbarcarsi et con il nome di Dio seguir più presto un disegno solo et ben considerato, che molti et interrotti. Ma quando pure l'animo Suo fosse inclinato all'andar' in Francia, a che proposito sarà far' il giro in Sassonia, in Inghilterra,

in Hollanda, dove, per la religione Sua et per gli interessi della casa d'Austria, non potrà essere molto benvenuto, et a dove il passaggio per gli commercii alterati et per la guerra sarà difficile et pericolose si per mare che per terra? Meglio sara l'entrarvi per la Lorena, paese bello, paese amicho et abondante et hora alla Francia meno sospetto che nissun'altro.

Alla stanza di Burges io anteporrei quella d'Orliens, si per la bellezza della città come per la limpiezza (sic) della lingua. Parigi, levata la corte, è un chaos, et la corte una confusione; tanto male non sene puole dire, che più non sene truovi. Lei lo pruovarà, se riggettata la sentenza mia, seguitarà la Sua risolutione.

Faccia pure buona provisione di patienza, di costanza et del sapere simular' et dissimulare, che gran bisogno ne gli sarà.

Resta hora, ch'io La preghi di havermi per iscusato del che io conforme al desiderio Suo non gli mando lettera alcuna di raccomandatione, non lo potendo fare per alcuni rispetti degni di consideratione. In ogni altra cosa io La servirò con tutto'l mio potere. Et facendo fine, Gli pregarò da Nostro Signore ch'egli sia la Sua guida in questo viaggio et La conducha per tutto et rimeni a salvamento. Da Rossicz agli 3 di Maggio.

Konc. arch. Bludovského VI. 3881 f. 4. b č. 16.

213.

Václavovi Budovcovi oznamuje co vyšetřil, že dědictví po Wolfgangovi z Chlumu beze sporu náleží příbuznému jeho Zikmundovi, vyjímaje tu část, jež náležela manželce jeho a ku které nároky činí Zahrádečtí; ostatně chce nahlédnouti ve dsky zemské, které přístupny budou o soudě Brněnském. Radí mu, aby k blízkému soudu Olomouckému se dostavil a se Zahrádeckými se domluvil. — V Rosicích 4. května 1598.

(Vencislao Budouicio.) Postquam absolutis comitiis nostris et animus a curis liberior et tempus scribendis litteris magis opportunum successit, non diutius protrahendum responsum iudico, nobilissime Budovici, ad epistolam, quam Adamus Chlum non ita pridem mihi a te attulit. Et ille quidem ad vos reversus, cur tardius eam mihi rediderit, cur paucioribus cum illo egerim, haud dubie exposuit; cur autem nullas ad me ex itinere dedit litteras, quemadmodum inter nos convenerat, ego sane ignoro, nisi quod suspicor ideo praetermissum, quod Vencislaum Zahradecium, ad quem meas ferebat, domo abiisse compererit. Ceterum quin hereditas Wolfgangi Chlum ad avunculum tuum Sigismundum pertineat, a nemine ambigitur, ea tantum parte excepta, quam Zahradecii occuparunt, qui non Wolfgango successisse, sed in ius coniugis, quae soror illis erat et cuius bona ea fuerant, transiisse prae se ferunt. Nam Wolfgangus, ut uxori prospiceret, non dotis nomine, sed perpetua liberatione, si tamen vera sunt, quae perhibent, nullo sibi reservato succedendi iure,

pagum, quem tenent, illi donaverat, utque donatio esset firmior et statutis nostris consona, tabulis publicis inscripserat; ad quas si liber nobis perpetuo esset aditus, quod in Bohemia vestra observatur, facile, quidquid me adhuc dubium tenet, una altera instrumenti lectione solveretur; sed quia certis tantum diebus aperiuntur, idcirco exspectandus erit finis iudiciorum Brunensium, qui demum in ultimos Septembris dies incidet. Interea mei esset consilii, ut, si qua ratione tuo commodo fieri posset, ad nos Olomucium, cum iudicia exerceri coeperint, comeares, nam illic Zahradecius et fortassis etiam frater aderit, cum quibus de re omni conferri et, si volueris, amice transigi poterit. Scio te nostratibus, mihi autem potissimum gratissimum fore hospitem.

De agnato quae refers, et grata mihi sunt et vera existimo, nihil enim nunc in moribus adolescentis magnopere mihi improbatur, quod tolerari nequeat. Faxit Deus, ut de die in diem ita proficiat, ut tandem in virum frugi evadat. Apud nos nihil nunc novi, omnia adhuc in pristino statu. Promarchio adversa fuit valetudine, nunc paulisper videtur restitutus. Vale, amice suavissime, et me meaque tibi commendata habe. Rossicii 4. Maii 98.

Konc. arch. Bludovského VI. 3881 f. 4. č. 17.

214. Arkleba z Kunovic a jiné pány zve, aby přijeli ve čtvrtek po sv. Trojici do Hradiště. — Na Rosicích 1598, 5. Mai. Brandl II. 2. 211.

215. Purkmistra a radu m. Hradiště žádá, aby mu opatřili byt na den 14. máje. — Na Rosicích 1598, 5. května. Brandl II. 2. 212.

216. Mikulášovi z Bubna omlouvá se, že strýce jeho se strýcem svým do Němec poslati nemůže. — Na Rosicích 1598, 5. Mai. Brandl II. 1. 212.

217. Mandaléně hraběnce z Turnu omlouvá se, že nemohl na sněmě provésti, aby jí zaplacen byl dluh, kterým jí země povinna jest. — Na Rosicích 1598, 5. Mai. Brandl II. 2. 212.

218.

Zdeňkovi z Waldštýna ve Štraspurce oznamuje, že tam vypraví příbuzného svého Karla s vychovatelem Vavřincem Cirklerem, a žádá ho, aby ho příkladem i povzbuzením měl k vytrvalosti v učení, a aby tak učinil z přízně krevní. — Na Rosicích 7. května 1598.

(Zdenkoni Waldsteinio. Argentinam.) Quamvis mihi plures causae agnati mei Caroli ad studia litterarum non infeliciter inchoata, maiore conatu prosequenda Argentinam ablegandi, tamen plurimum apud me valuit tum illius, quae diu a praeceptoribus meis in instituendo me adhibita fuit, diligentiae recordatio, tum etiam profectuum tuorum et progressuum in re litteraria recens exemplum. Nam etsi te bonitate, ingenii et discendi cupidine educari plurimum et studia tua promoveri satis ipse intelligam, attamen magistrorum quoque operam et industriam in erudiendo et excitando te adesse non difficulter coniicio. Proinde, qui adolescentem hunc ita

ad virtutem et prudentiam informari cupiam, ut, si liceat aliquo modo, non institutus sed imbutus, non edoctus sed enutritus praeclarissimo quoque doctrinarum et scientiarum genere videatur, isthic et collocandam studiorum sedem decrevi, ubi animus ipsius artibus excoli, cohortationibus incitari, exemplis allici inflammarique magis ac magis posset. Argentinam itaque eum mitto, ubi ipsi perpetuo ante oculos cum alienae tum etiam meae quondam illic probatae diligentiae obversetur imago, quae instar stimuli alicuius ad aemulandas aliorum laudes, premenda vestigia eorum, quibus boni studii fama aliqua parta est, concitet, ubi etiam te habeat, quem praesentem sibi imitandum, absenti insistendum proponat, imo ita tuendum, ne per socordiam ipsius tuae gloriae aliquid detrahatur, sed cum laude perpetuato cursu a te coepto in illum etiam pars eius aliqua derivetur. Magistrum, quem olim parvo adiunxi, retinui, ne, dum novi praeceptoris moribus, obsequio, educationi asuescat, et de tempore bene ponendo et de studiis praetensis aliquid ei interea depereat; itineris autem non comitem sed ducem ei addidi Circlerum nostrum, cuius consiliis fluxa ipsius adolescentia, praeceptoris exiguus usus ad tempus aliquod regeretur. Habebis autem eum tibi pro meo in te amore commendatum et dabis etiam aliquid sanguinis nexui, quo te contingit per matrem, quae fuit patris tui consobrina, iuvabisque, quantum poteris, quantum intererit, ut similis tui evadat. Vale, mi Zdenko. Rossicii 7. Maii 98.

Konc. arch. Bludovského VI. 3881 f. 5. č. 18.

219. Zdeňkovi Žampachovi a j. oznamuje, který den se mají v Hradišti sjeti. — Na Rosicích 1598, 7. května. Brandl II. 2. 213.

220.

Adamovi Ropalovi z Rifmberku, praeceptoru Zdenka z Waldštýna: že příbuzný jeho Karel co nejdříve s Vavřincem Cirklerem i učitelem přijedou do Štraspurku, i žádá ho, aby jim byl radou svou nápomocen. — Na Rosicích 8. května 1598.

(Adamo Ropalio a Riffemberck, praec[eptori] Zd[enkonis] W[aldsteinii.]) Carolum, agnatum meum, quem decursa hyeme ex Saxonia revocatum mecum in hanc diem habui, ut bene coeptis firmius insistere et iactis doctrinae fundamentis uberiorem litterarum cognitionem superstruere commodius posset, magis meo quam alieno consilio et proprio quodam primis meae adolescentiae annis concepto erga urbem et academiam Argentinensem studio ad vos cum ablegare instituissem, ex numero amicorum, quos isthic nunc habeo, te quoque mihi seposui, cuius fidei et benevolentiae et advenientem et commorantem post committerem. Quod ut facerem, etsi patria communi, virtute tua cum eruditione singulari coniuncta, morib[us] etiam multa comitate et humanitate permixtis permotum me praecipue fateor, attamen non diffitebor, impulsum me quoque acceptissimis litteris tuis ante duos menses

mihi redditis, quibus praeclarum erga me animum ita expressisti, ut, quin mihi ac meis bene velis, nullus ambigam. Quandoquidem igitur ita natura comparatum, ita more receptum est, ut in iis potissimum fiduciae nostrae fundamentum statuamus, quibus nos curae esse et quorum in animo versari nos vel certo nobis pollicemur vel sine dubitatione confidimus, adolescentem hunc tibi litteris meis commendatum ea[te]nus volui, ut qui credam, te pro ea, quam ad me declarasti, egregia voluntate in promovendo, fovendo et sublevando illo nihil operae, nihil diligentiae, nihil fidei denique praetermissurum. At quod sane cum autoritatem eorum, qui consilio huic meo sese principio opposuerant, infirmavit, tum me quodam modo haesitantem et fere in partes traductum confirmavit in priori sententia, adeo quippe persuasum, nihil tam arduum fore, nihil tam immite, nihil itiam tam invium, quod tuo et ceterorum amicorum fideli auxilio, prudenti consilio superandum, perferendum, penetrandum sibi adolescens desperare possit. Nam alioquin non me latet, quantae illi subeundae erunt difficultates, non quod ingenio ipsius diffisus, quominus scholasticos labores tolerare possit, timeam, vel quod modestiae parum certus, quominus duriusculos urbanorum mores aequo animo perferre possit, dubitem, sed quod metuam, ne eorum, quibus impune est in bonos comites iacere, contumeliis, et sodalium, quibus et iocari et pungere permissum est, ludibriis animus ipsius nondum in hac tenera aetate adversus talia satis firmus in transversum agatur.

Intelligis, quid velim, et quod non temere huic reformidem, forsan mecum sentis. Sunt enim mihi timoris causae non tantum ex meae pueritiae memoria et propriis experimentis petitae, sed aliunde quoque suggestae. Nam non ita pridem ad me perscriptum, quosdam novas ciere turbas et tubam seditionis contra bonos inflare, qua periclum urbis et perniciem ipsorum excitarunt et vicinos principes ac respublicas, ut intercessione sua opem afflictis ferrent, perpulerunt. Proinde te, cui pios odio non esse satis scio, etiam atque etiam rogo, ut si minus a publicis iniuriis eum tueri possis, saltem ne quid privatim patiatur, prohibeas, studia autem ipsius ita adiuves, ut discipuli tui profectus si non adaequare, saltem imitari possit. Porro comitandum illum et deducendum Circlero meo commisi, praeceptore, quem nosti, retento. Apud eos potestas erit de pueri studiis, victu, sumptibus constituendi, dummodo tibi sit etiam, et esse quidem pro certo habeo, voluntas consilii suggerendi, quo uterque indigebit, si quidem alter nunquam vidit Argentinam, alter multis annis inde abfuit. Et quia te non defuturum huic officio pro expectatione mea existimo, non ero longior, sed valere te iusso et divinae custodiae commendato, epistolae finem imponam addita prece, ut viris doctis in accademia illa viventibus plerisque, ut opinor, amicis meis, plurimam salutem nomine meo significes. Rossicii 8. Maii 98.

Konc. arch. Bludovského VI. 3881 f. 5. č. 19.

221. Karel st. z Žerotína Melicharovi Juniovi*) do Štraspurku oznamuje, že příbuzného svého Karla, jejž měl na školách ve Slezsku a Sasku, co nejdříve do Štraspurku vypraví, i žádá ho, aby nad ním bděl a do třetí třídy zapsati dal, aby po roce mohl postoupiti do druhé a dále do prvé třídy. Nic sobě tak nepřeje, než aby Karel cvičil paměť a sloh. — Na Rosicích 1598, 8. Mai. Konc. lat. v Blud. arch. Ms. 3881 f. 5. č. 20.

*) Junius Melchior, professor řečnictví v Štrasburku.

222. Petrovi Tarnovskému z Tarnovky omlouvá se, že nemůže sdržovati věřitelů, aby rukojmí nenapomínali. — Na Rosicích 1598, 8. Mai. Brandl II. 2. 213.

223. Wolfu Ditrichovi z Althanu oznamuje, že nemůže vyhověti žádosti jeho stran poddaných statku Krumlovského, dokud se ve správu jeho neuváže. — Na Rosicích 1598, 9. Mai. Brandl II. 2. 214.

224. Janovi Lobetiusovi, profesoru v Štrasburku, doporučuje svého bratrance, jehož posílá na několik let do Štrasburku na studie, a žádá, aby jemu byl dobrou radou nápomocen. Sděluje noviny, že císařští dobyli tvrze Giavarinu, císař že získal za Opolsko a Ratiborsko Sedmihradsko, jehož kníže Báthory brzy ujme se panství těchto vévodství; jeho místo zaujme arcikníže Maximilian; Matyáš že bude vojevůdcem v Uhřích. — De Rossicz ce 9. de May 1598. Konc. franc. v arch. Blud. VI—3881 fol. 6. č. 22.

225. Konradu Dasypodiovi, profesoru mathematiky ve Štrasburce, poroučí příbuzného svého Karla, jehož tam se starým Vavřincem Cirklerem odesílá na studie. — Rossicii 9. Maii 1598. Konc. lat. v arch. Blud. VI—3881 fol. 5 b č. 21.

226. Jana Jetřicha z Kunovic žádá, aby položil rok k ohledání rozepře mezi nim a poddanými jeho Světlovskými. — Na Rosicích 1598, 10. května. Brandl II. 2. 215.

227. Zdeňkovi Žampachovi z Potnštejna a jiným ještě oznamuje, že Jetřich z Kunovic žádá odkladu. — Na Rosicích 1598, 10. května. Brandl II. 2. 215.

228. Mikulášovi Kobylkovi z Kobylího píše o půjčku 1500 zl. — Na Rosicích 1598, 10. května. Brandl II. 2. 216.

229. Jiříkovi Podhorskému z Ousti oznamuje výminky, pod kterými by propustil z vězení V. Zahrádku. — Na Rosicích 1598, 11. května. Brandl II. 2. 216.

230. Juliovi Peuerellovi ve Vídni: posílá mu 250 tolarů na placení účtů. — Na Rosicích 1598, 13. května. Konc. vlašský v Blud. arch. VI. 3881. f. 6 č. 24.

231. Jeronymovi Bonacinovi, kupci ve Vídni: posílá mu peníze za nákupy a objednávky pro něho učiněné. — Na Rosicích 1598, 13. května. Konc. vlašský v Blud. arch. VI. 3881. f. 6. č. 25.

Dne 15. května 1598 žádá, aby poslovi jeho udal, kam má dodati list Janovi de Molart. — Ibidem f. 6'. č. 26.

Dne 28. května 1598 témuž: o dodání listu Molartovi, kterýmž ho žádá za vrácení peněz, půjčených mu před osmi roky bez úrokův. — Ibid. f. 7. č. 29.

232.

Jachymovi Camerariovi oznamuje, že příbuzný jeho Karel, kterého posílá do Štrasburku, v Norimberce Cameraria navštíví, a prosí, aby mladého Karla laskavě přijal, a bude-li oč žádati, jemu vyhověl. — Na Rosicích 14. května 1598.

(Ioachimo Camerario. Norimbergam.) Mitto hunc adolescentem, agnatum meum, Argentinam, captus amore cum urbis tum academiae, adhuc cum puer essem, et invitatus exemplis eorum, quos illic non tenui cum laude nec parvo cum fructu in studiis versatos scio. Ille, quia Norimbergam in itinere aditurus est, ut te et fratrem et si quis adhuc ibi est amicorum meorum, conveniret, iussi, tum quia ipsius officii id esse cognosco, tum ut effigie ipsius ego quoque vobis in mentem revocer. Nihil est autem causae, cur dubitem, quin eum ad amicitiam tuam, si qua tamen in tanta aetatis diversitate esse potest, saltem ad amplexus tuos admissurus sis; nam si quidem ceteri omnes, qui illuc aliquot abhinc annis transierunt, vel commendationis meae vel amoris tui erga me fructum ceperunt, cur hunc benevolentiae tuae expertem fore metuam, qui praeter reliqua etiam hoc, quod sanguinis mei est, quod alumnus meus, quod mea de voluntate in viam se dedit, secum adferet? Satis autem nunc mihi fiet, si modo his teneris annis tibi tuisque innotescat benevolentiamque vestram sibi conciliet; cetera non ita moror, ut qui sciam, nondum illi per aetatem licere vel de rebus iudicium facere vel de moribus sententiam dicere, quin imo nec illa, quae aliorum conspectui patent, ut etiam illi visenda concedantur, magnopere cupio, ipse expertus, omne id perdi, quidquid in pueritia huic curiositati vel temporis vel operae impenditur. Attamen quia Circlerum secum habebit, cuius prudentiae et puerum et omnia ipsius commisi, si quid ex consilio ipsius a te petierit, ne hoc illi a te in gratiam meam denegetur, etiam atque etiam rogo. Vale, vir clarissime. Rossicii 14. Maii 98.

Konc. arch. Bludovského VI. 3881 f. 6. č. 23.

233. Upomíná pana Jana z Molartu*) o zaplacení peněz, které jemu před mnohými lety půjčil, ponévadž jich sám velmi potřebuje. — De Rossicz ce 15. de May l'an 98. Konc. franc. Knih. hr. Žer. v Bludově VI. 3881 fol. 6 b č. 27.

1598, 28. Mai upomíná opět téhož Jana z Molartu o zaplacení dluhu. — Konc. franc. Knih. hr. Žer. v Bludově VI. 3881 fol. 6 b č. 28.

*) *Molart* Jan, svobodný pán z Reinecku a Drosendorfu, jehož předkové z Burgundska do Rakous se přistěhovali r. 1490. Janův otec Petr z M. byl 1571 do stavu svobodných pánů povýšen a † 1576. Jan z M. byl při dvoře Vídeňském velice váženou osobou a hledaným rádcem, zvláště ve věcech válečných; stal se také r. 1599 členem, později presid. válečné dvorské rady. Již l. 1589 byl poslán do Cařihradu, aby odevzdal sultánovi čestný dar císařův 30.000 dukátů. R. 1602 zásoboval pevnosti v Uhřích, řídil přípravy ke korunování krále Matyáše. Považován za předního státníka za císařů Rudolfa i Matyáše. Zemřel 1619.

234. Žádá Brněnských, aby na Čebinských mýta nevybírali. — Na Rosicích 1598, 18. května. Brandl II. 2. 217.

235. Václavovi Kobylkovi omlouvá se, že mu nemůže poslati svého lékaře. — Na Rosicích 1598, 25. Mai. Brandl II. 2. 217.

236. Tovačovským ukazuje na zprávu osob k němu vyslaných. — Na Rosicích 1598, 26. května. Brandl II. 2. 218.

237. Fridrichovi Jordanovi z Klausenburku radí, aby rukojmě p. z Kunovic do ležení neupomínal. — Na Rosicích 1598, 26. května. Brandl II. 2. 218.

238. Zdeňkovi Žampachovi klade rok do Hradiště na den 11. června. — Na Rosicích 1598, 26. května. Brandl II. 2. 219.

239. Janovi Jetřichovi z Kunovic klade rok na den 11. června do Hradiště. — Na Rosicích 1598, 26. května. Brandl II. 2. 219.

240. Arkleba z Kunovic a j. zve do Hradiště k ohledání pře mezi Jetřichem z Kunovic a Světlovskými. — Na Rosicích 1598, 26. května. Brandl II. 2. 220.

241. Elišku Vahanskou z Vahantic napomíná, aby úředníku jeho zaplatila 100 zl. — Na Rosicích 1598, 27. května. Brandl II. 2. 220.

242 Syndikovi Budyšínskému se omlouvá, že nemohl žádosti jeho vyhověti, poněvadž nelze odporovati kšaftu Šimona Neubergera, jenž ustanovil dědicem bratra mladšího. — 5. Junii [15]98. (Konc. lat. v arch. Blud. VI—3881 fol. 7 č. 30.)

243.

Václ. Budovcovi dává zprávu o nemoci a smrti hejtmana zemského Fridricha z Žerotína; poroučí mu příbuzného Karla, který se starým Vavř. Cirklerem na cestě do Štraspurku v Praze se zastaví a o list císařský ucházeti se bude. — Na Rosicích 6. června 1598.

(Vencislao Budovicio.) S. d. Postquam hinc discessisti, nihil abs te. Nos interea promarchionem nostrum amisimus, cum solis octo diebus decubuisset. Haud dubie morte ipsius iacturam magnam haec provincia fecit, quam aliquando sentiet. Testamentum nondum apertum nec funeri dictus dies. Nos sine capite sumus, respublica sine rectore, nisi forte iam aliquem dederit imperator. Timeo turbas, vereor insidias, privatim quoque mihi metuerem magis ab invidis quam ab inimicis, sed mihi in Deo spes est et mente recta. Perdiderunt quidem multos calumniae, mihi vero quid periculi, qui nihil ita habeo, ut non facile carere possim, si Deus de me ita statuerit. Non deero tamen mihi, confisus divino auxilio et amori civium, quorum cum salute meam coniunxi. Carolus agnatus meus Argentinam proficiscitur Circlero deducente. Illi, ne te insalutato Praga discederet, mandavi. Si qua in re favore tuo opus illi fuerit — erit autem haud dubie in multis, praesertim in impetrando caesareo diplomate — rogo, ne illi desis cum mea tum ipsius causa.

De iudiciis Olomucensibus adhuc nihil certi, postquam autem quid intellexero, per proprium tabellarium significabo. Interim me meaque benevolentiae tuae commendo, utque eam mihi integram et illibatam conserves, quibus possum maxime precibus a te contendo, nam ego certe hac in parte nec impiger sum nec incivilis in referenda gratia, ut qui te unice amem amaturusque sim constanter usque ad

mortem. Vale, nobilissime vir, amicorum suavissime, et ignosce, quod amanuensis opera ad te utor, quem tamen haec pinxisse tantum scito, non descripsisse. Vale iterum. Rossicio 8. Idus Iunii 98.

Opis souč. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 7. č. 31.

244. Václava Berku z Dubé zve ku pohřbu Fridricha z Žerotína a poroučí se v jeho přízeň a ochranu. — Na Dřevohosticích 1598, 29. června. Brandl II. 2. 221.

245. Janu Jetřichovi z Žerotína sděluje, že soud jest odložen a že rukojmí pana z Pernšteina se snesli, by každý sám se vyvazoval. — Na Dřevohosticích 1598, 29. června. Brandl II. 2. 221.

246.

Štěpánovi Illésházyovi: žádá za zprávy z Uher; varuje ho, aby Tovačovským neumenšoval privilegií ve prospěch svých důchodů a neukládal jim nových břemen; připomíná, že na Moravě poddaní mohou hledati práva proti svým vrchnostem. — Na Dřevohosticích 30. června 1598.

(Domino Stephano Illyeshazi.) Illustris, spectabilis et magnifice domine, domine et amice plurima observantia colende. Quidquid a me officii et obsequii in Magnificentiam V^{am} Ill^{em} proficisci poterit, id omne lubens illi et prompto animo offero. Humanitas, qua M. V. I. me nuper Olomucii prosecuta est, et significatio propensae erga me voluntatis et ad mutuam amicitiam provocatio spontanea faciunt, ut cognito M. V^{ae} reditu in Hungariam, hac breviuscula epistola valedicendum illi statuerim, nam id et me decere et M. V^{ae} non ingratum, saltem non molestum fore existimo, quippe certo persuasus, coniunctionem animorum nostrorum, quam MV^{a} expetere quodammodo prae se tulit, et facilius coalituram et firmius conservatam iri, si hoc veluti nexu quodam et vinculo sub haec principia connectatur. Precor itaque MV^{ae} et felicem ad suos profectionem et felicem etiam reversionem, quandocunque vel res ipsius vel provinciae huius negocia id postulabunt; petoque summopere, — si quidem nostra plurimum refert, ut quid in vicinia, praesertim vero in regno Hungariae geratur, intelligamus, — si quid occurrerit, quod vel relatu dignum vel scitu necessarium sit, MV^{a} me per absentiam suam certiorem eius facere ut non dedignetur. Porro quia benevolentia MV^{ae}, quam non semel erga me declaravit, reddit me paulo audaciorem, vel, ut rectius dicam, magis intentum ad ea, quae promovendis honoribus et commodis MV^{ae} serviunt: non tacendum mihi esse existimavi, ad aures meas pervenisse haud falsis rumoribus, MV^{am} hactenus diversis viis et illis quidem aliquanto asperioribus tentasse, ut subditorum suorum Tovaczoviensium iura et immunitates, quas a prioribus dominis concessas habent, fortassis augendorum redituum vel minuendarum expensarum gratia infringeret, atque in eo adhuc esse, ut cum dimminutione privilegiorum, quae ego me quondam apud illos et vidisse et legisse memini, operas novas, novas etiam servitutes, nunquam antehac ulli praestitas, illis imponeret; quod

etsi apud nos licet nemini, tamen multo minus iis, qui id in se receperunt, utque in contractu nominatim exciperetur, permiserunt, se omnia ea illibata et immota conservaturos, quae priores possessores subditis liberaliter indulserunt.

Proinde quia scio, licere apud nos subditis iure cum dominis agere, nec dubito, quin et Tovaczovienses, si se praeter fas onerari senserint, ad ius provocent: rogatam volui M^{am} V^{am}, ut mitius cum illis ageret nec occasionem tumultuandi illis praeberet, quod illi et utile et honorificum apud omnes fore certo coniicio. Vereor enim, ne si causa postmodum decideret, autoritati ipsius, quam hactenus integram conservavit, aliquid per haec detraheretur. Oro autem, ne temeritati vel saltem inconsultae diligentiae hanc amicam meam non tam admonitionem quam intercessionem ascribat, quae non aliunde quam bono ab animo profecta est, siquidem MV^a tantum mihi nuper honorem habuit, ut etiam consiliis meis, quae scio alioquin esse exigua et frigida, aliquid se tribuere velle promiserit; quod si fecerit, experietur me deinceps in rebus suis et promptiorem et obsequentiorem. Valeat MV^a et me in numero eorum habeat, qui illi bene cupiunt et qui data occasione suis officiis illi non deerunt. Drzewohosticii 30. Junii 1598.

Opis souč. v knih. Bludov. 3883—II. a 3881—VI. fol. 7. č. 32.

247. Tovačovským oznamuje, že se za ně u pána jejich přimluvil. — Na Dřevohosticích 1598, 30. června. Brandl II. 2. 222.

248.

Štěpánovi Illéshazyovi: že za Tovačovské hlavně proto se přimlouval, aby jemu vážnost byla zachována a láska poddaných získána; poddaní dobře učiní, když spravedlivým požadavkům vyhoví. — Na Dřevohosticích 2. července 1598.

Eidem. (Domino Stephano Ilieshází.) Illustris, spectabilis et magnifice domine, domine et amice plurimo cultu semper mihi prosequende. Et si quidquid a me deferri potest, leve est et pertenue, attamen fretus comitate MDV^{ae}, officia et studia mea, ut libet exigua, illi polliceor. Ut una epistola binis MDV^{ae} litteris heri mihi redditis respondeam et occupationes ipsius tam privatas quam publicas inani prolixitate minus morer, non enumeratis sigillatim benevolentiae ipsius erga me indiciis, sed pariter potius connexis et coniunctis gratias illi ago quas possum maximas, quod ad litteras meas grato animo acceptas tam benigna oratione, tam facili indulgentia responderit. Nam quod deprecationem meam pro Tovaczoviensibus non male acceperit, quod controversiam, quae illi cum ipsis intercedit, meo quodammodo indicio submiserit, quod gratissimo felicium in Valachia successuum nuncio sua sponte me recrearit, quod praeterea utramque ad me epistolam sale urbanitatis et suauitatis resperserit, non levi gratitudine persolvenda nec in debita gratia referenda beneficia autumo. Et ad Tovaczovienses quidem quod attinet, non alia mente nec voluntate,

quam ut honori MDV^{ae} et amori apud subditos conciliando consuleretur, ipsorum facta est a me mentio, nam avaritiae insimulare vel impietatis arguere, quod verba quaedam in literis MDV^{ae} innuere videntur, nec in mentem quidem venit. Et illi quidem recte facient, si officii sui memores iustis MDV^{ae} postulatis assenserint, et MDV^{a} nihil alienum a generositate animi sui committet, si prudenter coërcitos et debita onera subeuntes benignitate sua complectatur. Ego vero aequitati causae MDV^{ae} nunquam vel opera vel verbis vel labore deero. Ceterum sententiam meam non auditis illis interponere, praecipitis esset iudicii; improbare autem, quae scribit, praesertim non recte intellecta, animi esset a modestia aversi; proinde nihil dubito, me apud MDV^{am} pro prudentia sua singulari fore excusatum. Porro siquidem hac quoque in parte favoris sui me compotem facit, ut si quid novi in Hungaria contingerit, eius me indicio suo participem fore polliceatur, modo locus, ad quem litterae ipsius perferantur, a me designetur: non incommodum existimo fore, si MDV^{a} litteras Tovaczoviam per occasionem missas huc deportandas iubeat, ubi a praefecto meo, qui in mandatis id a me habet, et tabellariis precium persolvetur, et quod redditum fuerit, Rossiczium, ubi ut plurimum dego, deferetur. Ego autem magni beneficii loco id habebo et quanta maxime potero gratia MDV^{ae}, quam Deo omnipotenti commendo, referam. Drzewohosticzio 2. Julii 98. MDV^{ae} observantissimus C. Z.

Opis souč. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 7 *b*. č. 33.

249. Albrechtovi Hruškovskému z Hrušova píše stran vymáhání připřeže na Krumlovských poddaných, a vyzývá jej, aby s jinými osobami stavu rytířského přijel ku pohřbu do Židlochovic. — Na Rosicích 1598, 11. července. Brandl II. 2. 222.

250. Brněnských žádá, aby zadrželi koně Krumlovským odebrané. — Na Židlochovicích 1598, 15. července. Brandl II. 2. 223.

251. Václavu Berkovi z Dubé projevuje lítost nad tím, že nemohl přijeti ku pohřbu do Židlochovic. — Na Židlochovicích 1598, 17. července. Brandl II. 2. 224.

252.

Štěpána Illésházyho žádá, aby mu dával zprávy o tom, co se děje v Uhřích; slibuje, že mu bude posílati přípisy listů, jež dostává z ciziny; zmiňuje se o útiscích, jež jest snášeti lidu vesnickému od vojáků Breunerových. Arcikníže Maximilian sotva před koncem srpna vydá se na pochod, zatím jezdci jeho po vesnicích lenoší. — Na Strumenu 21. července 1598.

Eidem. (Domino Stephano Illieshazi.) Illustris, spectabilis et magnifice domine, domine et amice plurimum mihi observande, officia mea MDV^{ae} offero utque me sibi commendatum habeat, etiam atque etiam rogo. Heri sub exitum diei tabellarius Luntenburgensis a praefecto arcis acceptas litteras MDV^{ae} mihi reddidit, per eum respondeo praefectoque scribo, ut si ille, quem MDV^{a} isthuc misit, iam abscesserit, per aliquem ex suis meas hasce ad MDV^{am} deferendas curet. Habeo autem illi gratiam

quam possum maximam, quod memor petitionis meae et promissi in se liberaliter recepti, quid in Hungaria et vicinis regno illi provinciis geratur, mihi significarit, utque id saepe faciat, quibus equidem queo precibus ab illa peto; siquidem mea non parum interest, ut, quo sese ratio et favor belli inclinet, ad dirigenda consilia nostra certis nunciis cognoscam. Poterit itaque MDV^a^ tuto litteras suas Luntenburgam dirigere, cuius loci praefectus ab hofrichtero Moraviae, qui nunc solus e tutoribus pupilli istius superest, sibi demandatum habet, ut quoties vel a MDV^a^ ad me, vel meae ad MDV^am^ supervenerint, ultro citroque, nulla interposita mora, expediat. Velim autem, ut pro hoc, quo MDV^ae^ afficior beneficio, aliquid mihi interim iniungat, quod per absentiam suam hic a me in rem suam praestari possit, et si quidem ad me saepius ex Gallia et Italia litterae perferantur, si MDV^a^ studio aliquo cognoscendarum rerum illarum afficitur et cupiat me aliquid de illis ad ipsam perscribere, libentissime, quidquid ad notitiam meam pervenerit et dignum animo ipsius fuerit, illi communicabo. Nos hic utcunque quiete viveremus, nisi Preiner, unus ex ducibus caesareis, qui militem suum et legit hic hactenus et iam, ut audio, lustrat, populares nostros infinitis damnis affecisset, quibus graviora vix unquam accepimus, nam iam ultra mensem sumptu nostro milites eius helluantur, illo interim nescio ubi an decubente [sic] an vagante. Pagos complures, ut ita dicam, iam exederunt rusticis diffugientibus et mala illis imprecantibus. Audio Transsylvaniam petiturum atque vix intra mensem cum dimidio illic perventurum. Archiducem Maximilianum quoque vix sub finem Augusti daturum se in viam aiunt, et equites ipsius passim hic per pagos et oppida marcescunt. Aliud nunc non superest, nisi ut me MDV^ae^ atque utrumque nostrum Deo aeterno commendem. Valeat MDV^a^. Strumieno, 21. Julii 98.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 7 *b*. č. 34.

253.

Štěpánovi Illéshazyovi o dobytí Taty a útiscích, které trpí poddaní jeho od vojska Breunerova, jízdy Tetaurovy a jiných. — Na Rosicích 3. srpna 1598.

(Domino Stephano Ilieshazi.) Illustris, spectabilis et magnifice domine. Officiis et studiis meis nunquam, cum facultas dabitur et aequitas postulabit, MDV^ae^ deero. De expugnatione Tatae praefectus arcis Pesingensis nudius tertius ad me scripserat, hodie litterae MDV^ae^ illam confirmant. Utinam toties ammissam, toties receptam aliquando saltem retineamus! Sed vereor, ne non diu, praesertim tanta vi hostium ingruente tam modicis copiis nostris iisque adeo effrenatae et petulantis licentiae, ut neque auxilium divinum sperandum sit. Populares mei hinc a milite Preineri, illinc ab equite Tetauri et aliorum ingentibus damnis affecti vix respirant. Si computentur, quae nobis hoc anno illata sunt, longe superabunt sumptus, quos pro parte

nostra ad iuvandam expeditionem hanc fecimus. Ita ab omnibus destituti pro derelicto quasi habemur, sed non sumus nobis in posterum defuturi. Quod reliquum est, opto MDV^am^ diu beneque valere. Rossiczio, 3. Aug. 98.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 8. č. 37.

254. Paní Johance z Bubna oznamuje, že přijme syna jejího za pachole. — Na Rosicích 1598, 5. srpna. Brandl II. 2. 224.

255. Fridrichovi Renigarovi z Rendorfu píše o odeslání listu p. Illésházymu a o škodách na panství Břeclavském. — Na Rosicích 1598, 6. srpna. Brandl II. 2. 225.

256. Martinovi z Turnu sděluje, že mu prodá koně, jakmile mu statek Krumlovský bude postoupen. — Na Rosicích 1598, 6. srpna. Brandl II. 2. 225.

257. Kašparovi Štysovi z Zalšic radí, aby obrátil se s žádostí přímo k zemskému soudu. — Na Rosicích 1598, 6. srpna. Brandl II. 2. 225.

258. Janu Petrovi Orchiovi Sappovi: že smrt strýce Žerotínova „velikého hejtmana", zemřelého posledního dne května, dává mu mnoho práce, o poslední téhož vůli; posílá mu 500 tolarů za lenošky bergamské, damašek, a aby koupil šedivé záclony. — Na Rosicích 1598, 6. srpna. Konc. vlašský v Blud. arch. Ms. 3881. f. 8. č. 36.

259.

Štěpánovi Illésházyovi: píše o stavu věcí veřejných v celé Evropě; obává se, aby Valaši a Sedmihradští z přátel nestali se horšími nepřátely, nežli dříve byli prospěšni; ve válce vyčkáváním často více se dokáže, nežli přílišnou rychlostí; o míru uzavřeném mezi králi Francouzským a Španělským; o přípravách k zasnoubení syna krále Španělského s dcerou arciknížete Karla, pak bratra císařova Alberta s infantkou španělskou Isabellou. Papež jest ve Ferraře, kamž knížata Italská se sjíždějí; papež chce se prý smlouvati s panovníky křesťanskými o spolek proti Turkům. — Na Rosicích 5. srpna 1598.

Eidem. (Domino Stephano Ilieshazi.) Illustris, spectabilis ac magnifice domine, domine et amice plurima observantia mihi colende. Salutem et in officiis praestandis promptitudiem MDV^ae^ dico et dedico. Litterae MDV^ae^, quas 24. Julii Pesinga scriptas Lunteburgum deferendas curavit, sunt huc per absentiam meam allatae. Abfui enim hinc per duas septimanas, occupatus Preroviae in cognoscendis litibus et recognoscendis reditibus parvi istius oppiduli. Perturbarunt me autem non parum, quae de Valachis et Transylvanis sibi prospicientibus, nos autem, nec immerito, deserentibus MDV^a^ ad me perscribit, quamvis ego vix unquam magnopere sim laetatus, cum de acquisitis illis provinciis et ditioni caesareae maiestatis adiunctis primum fama et vagis rumoribus, deinde certis nuntiis ad me perferretur, non quod accessionem illarum regionum vel bello huic, quod gerimus, infructuosam vel auxilia illa formidabilia quandoque nobis existere posse opinarer, sed quod semper in metu essem, ne, quod evenit per negligentiam nostram partim, partim per impotentiam, populi

illi ab amicitia nostra alienarentur fierentque nobis ex sociis et auxiliariis hostes, et hostes quidem graviores, quam ante fuissent utiles et opportuni.

Est quidem cunctatio quandoque salutaris in bello, et moram trahendo nonnunquam plura quam nimia celeritate consequimur; sed quemadmodum plures aegroti, quamvis uno eodemque morbo laborantes, non tamen semper uno modo remedioque sunt curandi, ita etiam in consiliis bellicis, imo in ipso bello gerendo magna est adhibenda sollertia et discrimen faciendum, cum quo hoste res sit, quibus in locis, quo fine, ne, si consilia nostra ad unam semper normam metiamur, aberremus a scopo, et pro victoria optata clades inopinata nos consectetur.

Galliae et Hispaniae reges pacem ex consilio pontificis certis conditionibus initam solemni iuramento et redditis utrinque cum obsidibus tum urbibus occupatis confirmarunt, comprehensis et in amicitiam ascitis plerisque christiani orbis principibus, reliquis invitatis, ex quibus Angliae regina non abhorrere ab honesta pace, provinciae autem Belgicae maritimae bellum certum quam pacem non satis tutam malle feruntur. Interim tota Hispania et Italia apparatus maximi fiunt celebrandis nuptiis principis Hispaniarum et archiducis Alberti, et classis instruitur non numerosa tantum et potens, sed ornatissima etiam ad devehendas utrinque sponsas, hinc filiam Caroli, olim archiducis Austriae, filio regis Hispani coniungendam, illinc infantem Isabellam dicti regis primogenitam Alberto, caesaris fratri, qui iam deposito galero cardinalitio ad seculum, ut mos est barbaris loqui, rediit, non ita pridem desponsatam.

Pontifex Ferrariae adhuc haeret, ad quem principes Italiae luxu et sumptu inter se concertantes hactenus confluunt; aiunt, illum foedus cum principibus christianis adversus Turcam meditari. Ego tamen, qui ex qualicunque historiarum cognitione artes pontificum et consilia principum, sua tantum, non aliena agentium, non omnino ignoro, exiguam spem tanti boni concipio. Ceterum si quidem MDV[a] de instituto nostrorum fecit aliquam mentionem, summopere peto, ut, si felicem exitum habuerit, quam primum me faciat certiorem. Valeat MDV[a] et me amet. Rossicii nonis Augusti 98.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 8. č. 35.

260. Viktorinovi Freibergerovi dokazuje, že oprávněn jest nutiti poddané své Tučinské, by odebírali pivo z pivovaru Dřevohostického. — — Na Rosicích 1598, 8. srpna. Brandl II. 2. 226.

261. Jiříkovi Rogojskému píše stran smlouvy o Malostovice. — Na Rosicích 1598, 8. srpna. Brandl II. 2. 226.

262. Přerovským píše stran šenku na předměstí Siřavském. — Na Rosicích 1598, 8. srpna. Brandl II. 2. 226.

263. Ivančickým píše o jakéhosi Linharta Lorence. — Na Rosicích 1598, 10. srpna. Brandl II. 2. 227.

264. Joachymovi Haukvicovi z Biskupic píše o dopisu císařově v příčině Jihlavských. — Na Rosicích 1598, 12. srpna. Brandl II. 2. 227.

265. Janovi z Molartu: prosí ho za přímluvu u pana ze Schwarzenburku, aby pro podvod uvězněný šlechtic Milanský Gian Battista Casale, který při mučení se nepřiznal, nebude-li shledán vinným přílišným zločinem, nebyl trestán na hrdle. — De Rossicz ce 13. d'Aoust [15]98. (Konc. franc. v arch. Blud. VI—3881 fol. 8 č. 38.)

266.

Václ. Budovcovi se omlouvá, že mu po dva měsíce nepsal pro zaneprázdnění, jež mu způsobila smrt příbuzného jeho, hejtmana moravského Fridricha z Žerotína; nedělá si naděje ani na jeho statky ani hodnosti; zve Budovce k sobě. — Na Rosicích 23. srpna 1598.

(Vencislao Budovicio.) Possem ego quidem ad alios litterarum mearum intermissionis ni iustas, at necessarias saltem adducere causas, nobilis Budovici, sed non ad te, in quem tantus meus amor, tanta observantia, ut nullus sit reliquus excusationi locus. Proinde ommissis iis, quae ad purgandum me proferri possint, hoc tantum te oratum velim, ne aliquam benevolentiae mutuae imminutionem factam existimes, quae adeo coaluit, ut nulli iam inclinationi obnoxia sit. Ego autem postquam nunc utcunque stante republica et rebus meis privatim mediocriter compositis animum a curis magis quam antehac vacuum gero, revocabo priorem diligentiam et, si quid his duobus mensibus a me neglectum, frequentia litterarum compensabo. Porro volo te scire, me omnes tuas accepisse, priores quidem Olomucii, ultimam hac mea domo, quae licet sub finem praeteriti mensis scripta, tamen nuper admodum et vix adhuc quatriduo elapso huc est allata, ad quam quod tardius rescribo, non meae sed alienae negligentiae culpa est. Etsi non minus in his quam in reliquis tuis, quas ad hunc usque diem accepi, omnibus studium tuum erga me in aperto est, nec obscuriores notae illius, quae me tibi dudum devinctum reddidit, voluntatis, quae, dum litteras tuas relego atque illis inter se comparatis et sigillatim consideratis nunc sperantem te, nunc exspectatione deiectum, gaudentem alias, iam moestum intueor, ita oculos meos feriunt, ut, si me a te diligi minus sentiam, ipsis lapidibus sim stupidior. At ego hinc quamvis longe maximam capio voluptatem, tamen maiore ex eo afficior delectatione, quod postquam te ex his affectuum laqueis explicuisti, firmiore quodam iudicio et mentis rectae conscientiam et pacati animi tranquillitatem tribuere mihi non dubitas. Et illas quidem tantas tamque praeclaras virtutes arrogare mihi non possum, contendere autem me ad illas et pro virili in id, ut meas faciam, inniti et eo descendere, quo me trahis, negare non debeo. Nam promarchionis nostri mors perturbat me quidem ob rem publicam et familiam Žerotinam et ob hereditatem alio

delatam, ob dignitates aliis concessas minime gentium. Nunquam enim spes meae eo pertigerunt, ut mihi successionem vel opum vel honorum ipsius polliceri auderem, qui me ab ineunte adolescentia adeo invidiae et calumniis expositum novi, ut, taceo immerita, sed ne merita quidem praemia consequi uspiam potuerim; nec porro tam a sana mente desertus, tam abcoecatus cupiditate unquam fui, quin semper prospexerim, semper pro certo habuerim, alios, qui favore, qui arte, qui potentia amplius valuerint, etiam ea, quae speranda recipere potuissem, mihi quandoque praerepturos; neque fefellit opinio, siquidem exitus ipse, non falsum me fuisse coniectorem, aperte demonstrat. At illi longe valeant, suis quisque fruatur bonis; ego Spartam ornabo meam et his, quae Deus dedit, contentus, aetatem agam quietam, non tamen otiosam, sed patriae, amicis et conscientiae servientem. Tum autem, quando ad nos de rebus tuis nulla mentio, ceterum indicia instant et postulabunt praesentiam tuam in ipsis maxime initiis, cupio certior fieri de voluntate tua; vellem autem talem esse, ut nos inviseres, nam literae tuae moverunt fruendi tui desiderium. Itaque edocebis me per litteras et quid statueris et quid me in rebus tuis facere velis; quas dum expectabo, te interim valere iusso, me meaque omnia benevolentiae tuae commendo. Vale, nobilissime vir. Pridie Bartolomaei 10. Kal. Sept. 98.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 8 *b*. č. 39.

267. Panu z Dubence píše o placení dluhu po neb. Janu z Lipého a propouští jej na cestu do Prahy. — Na Rosicích 1598, 23. srpna. Brandl II. 2. 228.

268. Přerovských žádá, by mu zapůjčili 1200 zl. — Na Rosicích 1598, 23. srpna. Brandl II. 2. 228.

269. Marc-Antoniovi Lombardovi: že toho času musí s penězi šetřiti, aby nebyl křiv jiným; pokud týče se dobytí peněz, které Žerotín má ve Francii, obává se, že nedojde s tím nikdy ke konci, nikoli pro slabost královu, nýbrž pro jeho nedbalost a pro špatnost jeho ministrů. Oznamuje mu o válečných věcech v Uhřích. — V Rosicích 1598, 25. srpna. Konc. vlašský v arch. Blud. Ms. 3881 f. 9. č. 40. (Chlumeck. příloha č. 95.)

270.

Štěpánovi Illésházymu: želí, že byl v naději na brzké dobytí Bělehradu Královského zklamán zprávou, že město to nebylo ani oblehnuto; diví se nedostatku potravin při vojště uherském a vzpomíná, že když před několika roky dlel ve vojště krále Francouzského, shledal ve všem hojnost. Zmiňuje se, že král francouzský zamýšlí uzavříti nový sňatek, bude-li mu povolen rozvod s manželkou. — Na Rosicích 26. srpna 1598.

(Domino Stephano Ilieshazi.) Illustris, spectabilis et magnifice domine et amice plurimum observande! Ut officia mea talia sint, qualia MV^ae^ offerri par est, ex animo opto; quia autem meritis illius et votis meis longe tenuiora sunt, ut illas qualibuscunque interim consulere dignetur, unice rogo. Recreatus proximis literis MDV^ae^, quas ante nonnullos dies accepi, et plenus bonae spei, fore, ut brevi Albam Regalem in

nostrorum potestatem devenisse intelligerem, perturbor non parum epistola, quae heri mihi a MDV[a] reddita est, ex qua nec obsessam quidem fuisse urbem illam percipio. Et miror sane vehementer, quod in regno fertilissimo et quod omnibus rebus ad vitam necessariis affluentes provincias a tergo habet, de penuria victualium querelae fiant, nec aliter iudicare possum, quam peccari hac in parte ab iis, qui rebus praesunt, quibus vel scientia deest vel voluntas huic malo medendi; nam ubi frugum abundantia, ubi copia pecudum, ubi vini proventus uberrimi, quae illic inopia esse potest? Commeatus quod in castra non devehuntur vel a militibus, priusquam devehi possunt, diripiuntur, ducum est culpa, qui disciplinae militaris obliti, insultus suorum non prohibent. Nec id impedimento est, quod bellum nunc in locis a Danubio remotioribus geritur, nam ubi fluminum commoditas deest, iumentis supplendum est, quod in Gallia et Italia fieri solet, prout illi ipsi, quorum nunc opera et regimine utimur, non ignorant.

Memini me ante annos aliquot per decem integros menses regi Galliae, ut plurimum in locis a mari et fluviis dissitis bellum gerenti et magnum exercitum, qui interdum computatis servitiis sexaginta millia hominum superabat, secum trahenti adfuisse, in cuius castris tanta semper fuit rerum omnium copia, cum tamen omnia per rhedarios et agasones subministrarentur, ut vix urbem ullam abundantiorem vidisse me unquam crediderim, nec tamen Hungaria fertilitate Galliae cedit. Quid ergo? Sed manum de tabula, orandus est Deus, ut pugnet pro nobis, nam alioquin virtute propria parum praestabimus.

De rapinis, quas Hungaria perpessa est, videbunt prudentissimi regni illius proceres, nos Brunae consultabimus, et si minus aliunde auxilium nacti fuerimus, ipsi afflictis rebus nostris opem feremus. Gratulationem MDV[ae] grato animo accipio et ipse mihi gratulor, quod in vicinia ipsius sim, unde apertior mihi ad illam aditus et maior ad confirmandam amicitiam nostram opportunitas.

Ex Gallia nunc nihil novi, nisi quod rex novum matrimonium meditatur, si divortium ab uxore aegra et olim propter impudicitiam reiecta impetrare potuerit. Valeat MDV[a] et mee sibi commendatum habeat. Rossicio 26. Aug. 98.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 9. č. 41.

271.

Vavřinci Cirklerovi posílá 300 tolarů, dává mu zprávu o nemoci Kirschnerové a těší se z Cirklerova uzdravení. — Na Rosicích 31. srpna 1598.

(Laurentio Circlero.) Brevior ero in scribendo duabus de causis: primo equidem, quia incertus sum, ubi sis et ubi te haec repertura sit; altero, quia nolo familiares sermones nostros, eos praesertim, qui de republica sunt, in alienas manus devenire. Scito nihilominus te, cum redieris, omnia meliore, quam reliquisti, loco offensurum esse;

nam et mei optimo sunt in me animo, ceteri ex aemulis amicissimi sunt facti, cum quibus ego me tanta familiaritate coniunxi, ut et rationes nostras munitiores et rempublicam firmiorem hac nunc coniunctione reddidi. Sed ea ad reditum tuum. Ceterum postquam Argentinam venisti, unam tantummodo a te accepi epistolam, quam cistarius secum retulit; eius duae potissimum sunt partes, altera de paedagogo, altera de sumptibus. Et his quidem ne desit quidquam, mitto trecentos taleros in subsidium, quos Lavinus interea curabit, donec tu adventu tuo de collybo rectius instituendo certiorem me facias. Illum autem opera amicorum iam te adeptum esse nihil dubito, certe maxime cupio tum Caroli causa tum tua, quem reducem quam primum summopere expeto. Quod ad valetudinem tuam, iterum illam malo aëre tentari coepisse, cum magno dolore intellexi, spero autem ita iam confirmatam esse, ut non tantum a prioribus periculis, sed etiam a novis tentationibus liber sis.

Nos omnes valemus praeter tuum Kirschnerum, qui ex intemperantia, si medico credendum est, phthisi contracta paulatim absumitur. Reliqua omnia bene se habent. Vale, mi Circlere, et ad nos, quam primum licuerit, revertere. Rossicio pridie Kal. Sept. 98.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 9 *b*. č. 42.

272. Václavu Berkovi z Dubé odporučuje, aby ubytoval se v Brně u paní Madlény z Žerotína. — Na Rosicích 1598, 31. srpna. Brandl II. 2. 229.

273. Vilémovi z Roupova oznamuje o smrti paní Lídy a žádá, aby páně Vilémova paní do Rosic přijela. — Na Rosicích 1598, 31. srpna. Brandl II. 2. 229.

274. Purkmistru a radě Menšího Města Pražského oznamuje, že nemůže dáti rozkazu o placení dluhů ze statku Krumlovského, dokud mu nebude postoupen. — Na Rosicích 1598, 1. září. Brandl II. 2. 229.

275. Hrušovskému oznamuje, že přeje si míti bližší zprávy o rozepři pána z Lipé s p. z Tiefenbachu. — Na Rosicích 1598, 2. září. Brandl II. 2. 230.

276. Janovi Wolfovi píše stran půjčky peněz a morové rány. — Na Rosicích 1598, 3. září. Brandl II. 2. 230.

277. Janovi Marii Morandinu v Bergamu: že již nařídil Bonacinovi, aby objednané lenošky byly zaplaceny; žádá, aby mu takové lenošky byly poslány. — V Rosicích 1598, 3. září. Konc. vlašský v Blud. arch. Ms. 3881 f. 9º. č. 43.

278. Markétě z Pohnání oznamuje, že jí zapraví dluh Jana z Lipé, až mu bude postoupen statek Krumlovský. — Na Rosicích 1598, 4. září. Brandl II. 2. 231.

279.

Kryštofovi z Kynšperka, presidentu válečné rady, si stěžuje, že nebyl vyslechnut v záležitosti žaloby, kterou verbíři vojenští Jan Kytlic a Lukáš Rašinský podali arciknížeti Matyášovi proti správci Krumlovskému, již v službách Žerotínových ustanovenému, že je vězuil. S verbíři

těmi že naloženo bylo dle spravedlnosti, poněvadž nejednali vedle svých patentů. — Na Rosicích 8. září 1598.

(Baroni Christophoro a Kinsperg, praesidi consilii bellici.) Wohlgeborner Freiherr, insonders freundlicher lieber Herr von Kintschperg! Dem Herrn seind meine willige Dienst sampt Wünschung von Gott dem Allmächtigen aller glücklichen Wohlfahrt jederzeit bevor. Ich kann meim Herrn nicht verhalten, dass ich in gewisser Erfahrung kommen, wie Hans Kytlicz und Lucas Rassinský den Pfleger von Kruman bei Ihr Dchlt. E[rzherzogen] M[atthias], meinem gnädigen Herrn, angeklagt haben, als hätte er sie gefänglich eingezogen, der kaiserlicher Majestät Patenten verschmähet und dadurch verhindert, dass sie mit ihrer Anzahl Wagen und Ross, so sie zue Fortführung der Artillerey und Munition in Hungern zue werben zuegesagt, nicht haben künnen alsbald aufkommen. Darauf denn Ihr Dchlt. alsbald Ihr Majestät haben zuegeschrieben, sich dessen beschweret, und Ihr Maiestät hernocher Befelch gegeben an Herrn Laslaw Berka, sich der Sachen zu erkündigen. Von dem ich neulich ein Schreiben (sampt etlichen Copeien, unter welchen auch Ihr Dchlt. Schreiben an Ihr Mt. lautend, in dem sich der Herr unterschrieben, gewesen) bekommen mit angehängtem Befelich, dass ich gedachten Pfleger von Krumau, so jetzo in meinem Dienst, darzue halten solle, dass er drauf sein Bescheid geben und sich weiter verantworten solle, wie er dann gethan.

Wann nu mein Herr, weil mich die Sachen zum Theil angehet, mir die Gnad gethan und derethalben an den Herrn Landrichter dieses Markgrafthumbs als Verwalter des Landshauptmannsampt hätte lassen zueschreiben, so wären Ihr Dchlt. bericht worden, wie die Sachen geschaffen, und hätte der Herr Landrichter oder ich in unterthänigem Gehorsam Ihr Dchlt. zu wissen gethan, wessen sich obgedachte Personen, wie auch ihre Gesellen, in diesem Land angemasset und wie sie anders, als ihre Patenten ausweisen, gehandelt, also dass Ihr Dchlt. wäre damit, wie ich verhoffe, gnugsame Satisfaction geschehen, wie dann auch zum Theil von gedachtem Herrn Landrichter in Namen unser aller in gleicher Sachen Bericht gegeben worden, drumb Herrn Mathias Beranitsch, Ihr Mt. Mustermeister in Hungern, wohl bewusst, darauf auch von Ihr Dchlt. ein gnädigste Resolution erfolget.

Weil es aber nicht geschehen und die Sachen schon Ihr Mt. vorkommen, muss ich gleich Geduld tragen, bitt aber meinen Herrn zum freundlichsten, wann solche oder dergleichen Klagen, die zue seinem Ampt gehörig, Ihr Dchlt. vorkommen, der Herr wolle meiner günstig ingedenk sein, damit ich auch zum Verhör kommen möge, dann ich, ob Gott will, mich keiner Sachen anmassen solle, die ich nicht verantworten könnte.

Bin der tröstlichen Zueversicht, mein Herr wird mich dieser meiner Bitt in fürfallender Occasion und auch in dieser Sachen, wann sie mehr vorkumpt, geniessen

lassen. Und ich will solches gegen meinem Herrn alle Zeit gerne mit meinen Diensten verschulden. Hiemit mich demselben dienstlich befehlend. Datum Rossicz den 8. Sept. 98. Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 10. č. 45.

280. Bartoloméji Cornovi ve Vídni: že náklonnost jeho (Cornova) sloužiti markrabství Moravskému jeho (Žerotína) velmi těší, nemůže mu však dáti naději, že by žádaný úřad obdržel, poněvadž nevzdal se ho ten, který jej zastává, a že o věcech takových bývá jednáno na veřejném sněmu, kterýž v roce tom nebude již svolán. — V Rosicích 1598, 8. září. Konc. vlašský v Blud. arch. Ms. 3881. f. 9[b]. č. 44.

281.

Štěpánovi Illésházymu: omlouvá se, že dlouho nepsal, zaneprázdněním a žalem, že manželka jeho s nebezpečím života mrtvý plod porodila; oznamuje, že pojede do Prahy; zmiňuje se o věcech v Uhřích, o moru v Čechách a na Moravě. — Na Rosicích 13. října 1598.

(Domino Stephano Ilieshází.) Illustris, spectabilis et magnifice domine, domine plurimum colende. Si existimarem officia mea MDV[ae] usui esse posse, nihil reliquum facerem, quominus ea omnia promptissimo animo illi tribuerem; sed quia video parum illi a me praestari posse, proinde fateor me illis leviuscule defungi. Videat ergo MV[a], quid ex me desideret, experiaturque, qua in illam sim voluntate, ut saltem de animo illi constet, siquidem de facultatibus, quam illae tenues sint, iam pridem novit. Quod autem tot septimanis a scribendo abstinuerim, id quaesso MDV[a] non negligentiae tribuat, sed occupationibus et luctui meo, qui hactenus me detinuit. Nam postquam ultimas meas ad MDV[am] dedi, paucis abinde diebus uxor mea foetum mortuum enixa est non sine magno propriae vitae discrimine, quo infelici successu non parum me fuisse perturbatum, MDV[a] ipsa pro humanitate sua iudicare potest. Eundum deinde fuit Brunam, ubi ad tres fere septimanas detentus sum, accesseruntque illic praeter consuetos iudiciorum labores etiam de publicis rebus nostris deliberationes crebrae, ita ut quamvis non soleamus feriari in istius modi conventibus, hic tamen fere omnis otio, imo animi relaxationi adempta fuerit opportunitas. Domi reversus non integrum biduum haesi, nam ex morte promarchionis nostri novus mihi accrevit labor, tutela publica eorum pupillorum, qui sub magistratu ipsius parentibus orbati sunt, eorum cura mihi fuit suscipienda. Taceo alia, quae meae excusationi momentum aliquod possent addere, certus MD[em] V[am] ex his facturam coniecturam, quam parum mihi temporis ad scribendas litteras fuerit residuum. Sed assumo mihi praeterea testem Stanovium, a MD[ne] V[a] ditioni Tovaczoviensi praefectum, a quo multis contendi, ut, siquidem non ignoraret, quibus distineremur negotiis, silentium meum apud ipsam excusaret, quod illum fecisse non dubito. Nunc postquam cessatio aliqua a curis facta est, dabo operam, ut illi diligentia mea magis probetur, tum maxime temporis, cum ex Bohemia, quo cras volente Deo cogito, redux fuero.

Ex Hungaria nunc nihil ad nos, postquam MD[io] V[a] sibi quoque silentium imposuit, vel a finibus nostris recessit. Vienna scribitur, archiducem Maximilianum, iam sanitati restitutum, de Agria obsidenda cogitare. Matthiam vero Budae obsidionem tentaturum; Transylvanum aiunt cum Turcis colludere, cum Polonis pacisci, nostris verba dare. Sed in his nihil certum, omnia ab incertis et obscuris autoribus profecta. Certiora et veriora a MD[e] V[a] expectamus. Nos utcunque nunc quiescimus tantisper tuti a latrociniis militum, donec reversi ex Hungaria nos denuo depopulentur.

Ex Italia et Gallia mors Hispani regis constantissime fuit affirmata, nunc rumor ille subsedit et convaluisse fertur. Regna illa antehac bello exagitata nunc tantum nuptias meditantur, proinde nova Italica nihil aliud sonant quam pompam, voluptates, apparatus et similia. Nos, qui superioribus annis fuimus otiosi spectatores calamitatum exterarum, exteris nunc calamitates nostras spectandas praebemus. Pestis in Bohemia grassatur, Praga tamen hactenus fere immunis. Apud nos paucis in locis saevit, ibi maxime, ubi anno superiori nulla contagio.

Sic quisque suos patimur manes et vicissitudinem in humanis omnes experimur. Sed non detinebo diutius MD[em] V[am], ceterum illam et regnum Hungariae divinae tutelae ex animo commendo. Rossicio 3. Idus Octobris 1598.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 10 *b*. č. 47.

282. Donně Marii Manriquesové z Pernštýna matce: zavazuje se jí všemi službami; aby k hájení nároku poslala k soudu někoho ze svých příbuzných. — V Brně 1598, 14. září. Konc. vlašský v Blud. arch. Ms. 3881. f. 10. č. 46.

283. Žádá Jana Diviše z Žerotína, aby přijel k postoupení statku Krumlovského. — V Brně 1598, 29. září. Brandl II. 2. 232.

284. Kateřině Krajířce z Krajku radí, aby k postoupení statku Krumlovského opatřila se přátely. — V Brně 1598, 29. září. Brandl II. 2. 232.

285. Mandalenu Broumovskou z Lomnice napomíná, aby zachovala se podle rozkazu soudců zemských. — V Brně 1598, 29. září. Brandl II. 2. 232.

286. Viktorina z Žerotína žádá, aby nedopouštěl obstávek na Přerovské — V Brně 1598, 30. září. Brandl II. 2. 233.

287. Přerovským dává radu, jak mají se zachovati v placení dluhů za p. z Pernšteina. — V Brně 1598, 30. září. Brandl II. 2. 233.

288. Úředníku Krumlovskému sděluje, že oznámí mu den, kdy statek Krumlovský jemu co poručníku bude postoupen. — Na Rosicích 1598, 1. října. Brandl II. 2. 234.

289. Pavla Kataryna žádá, aby mu poslal přípis zmocnění ku postoupení statku Krumlovského. — Na Rosicích 1598, 2. října. Brandl II. 2. 234.

290. Jana st. z Žerotína žádá, aby mu poslal přípis zmocnění ku postoupení statku Krumlovského. — Na Rosicích 1598, 2. října. Brandl II. 2. 235.

291. Wolfgangovi Kolkreiterovi slibuje, že zaplacen mu bude dluh po neb. Janu z Lipé. — Na Rosicích 1598, 2. října. Brandl II. 2. 235.

292. Mandaléně z Turnu oznamuje, že nemůže jí splněn býti dluh, o jehož zaplacení se hlásí. — Na Rosicích 1598, 3. října. Brandl II. 2. 235.

293. Šalamounovi Grynovi z Štyrcenperku posílá úrok a žádá, aby 2000 zl. na pána z Lipé převedeno bylo. — Na Krumlově 1598, 6. října. Brandl II. 2. 236.

294. Mandalénu Slavatovou z Chlumu žádá, aby mu zaslána byla suma s bratrem jeho Divišem umluvená. — Na Krumlově 1598, 6. října. Brandl II. 2. 236.

295. Václavovi Ulštorferovi z Němčího a Janovi Šeborovi Krčmovi z Koněpas radí, aby vyvadili se z rukojemství splacením svých oddílů. — Na Krumlově 1598, 6. října. Brandl II. 2. 236.

296. Janovi Pražmovi oznamuje o nemoci syna jeho. — Na Rosicích 1598, 8. října. Brandl II. 2. 237.

297. Pavlovi Blanenskému sděluje, že nemůže ho propustiti ze služby beze svolení p. Kataryna. — Na Rosicích 1598, 9. října. Brandl II. 2. 237.

298. Pavlovi Malešickému děkuje za noviny, jež mu z Uher poslal. — Na Rosicích 1598, 9. října. Brandl II. 2. 238.

299. Pana Lavína zve k sobě na Rosice; žádá, by zaslal peníze do Strassburku; dává mu zprávu o rozepři stran Přerova, a dotýká se novin z Uher. — Na Rosicích 1598, 9. října Brandl II. 2. 238.

300. Židlochovské žádá, aby zápis na 1000 zl. převeden byl na mladého pána z Lipé. — Na Rosicích 1598, 10. října. Brandl II. 2. 239.

301. U Diviše z Žerotína přimlouvá se za Jana Brema. — Na Rosicích 1598, 10. října. Brandl II. 2. 239.

302. Přerovským radí, jak k rukojmím za neb. p. z Pernšteina a v placení peněz za něho chovati se mají. — Na Rosicích 1598, 11. října. Brandl II. 2. 240.

303. Úředníku Tovačovskému oznamuje, že kázal propustiti poddaného z Kojetína, jenž vězněn byl v Přerově pro obstávku. — Na Rosicích 1598, 11. října. Brandl II. 2. 241.

304. Jindřichovi a Albrechtovi Slavatům oznamuje, že nemá za sebou věcí náležitých nebož. V. Cirklerovi. — Na Rosicích 1598, 11. října. Brandl II. 2. 241.

305. Janovi st. z Žerotína sděluje, že dluh, jejž má za p. Fridrichem z Žerotína, zaplatí mu bratr jeho Diviš. — Na Rosicích 1598, 11. října. Brandl II. 2. 242.

306. Zachariášovi Slavatovi omlouvá se, že mu víno z Rosic nebylo posláno. — Bez místa 1598, 24. října. Brandl II. 2. 242.

307. Nejvyššímu hofrychtéři navracuje pečeť. — Na Rosicích 1598, 26. října. Brandl II. 2. 243.

308. Marianě Víšňovské oznamuje, že jí summu rukojemskou rozkáže vyplatiti. — Na Rosicích 1598, 26. října. Brandl II. 2. 243

309. Přerovským píše o jakousi summu peněz. — Na Rosicích 1598, 26. října. Brandl II. 2. 243.

310. Joachimovi Haugvicovi píše, že hlasy své ke jmenování soudců zemských poslal panu ze Zástřizl. — Na Rosicích 1598, 29. října. Brandl II. 2. 244.

311. Jiříkovi Šolcovi káže, aby vojínům ze zajetí do služby se vrátivším mzda zaplacena byla. — Na Rosicích 1598, 29. října. Brandl II. 2. 244.

312. Probošta Brněnského žádá, aby mu vidimoval vlašské svědomí. — 1598, 4. list. Brandl II. 2. 245.

313. Václavu z Zástřizl slibuje, že sdělí se s ním o noviny z Vídně. — 1598, 4. listopadu. Brandl II. 2. 245.

314. Janovi Bohuslavu Janaurovi píše o otevření zapečetěných pokojů ve Vícomělicích. — 1598, 4. listopadu. Brandl II. 2. 245.

315. Adamovi Slavatovi z Chlumu děkuje za odeslané noviny. — Na Rosicích 1598, 5. listopadu. Brandl II. 2. 246.

316. Václavovi Morkovskému ze Zástřizl píše o kupování vín a sdílí se s ním o noviny. — 1598, 6. listopadu. Brandl II. 2. 247.

317. Přerovským oznamuje, že jim potvrdí privilegia. — Na Rosicích 1598, 7. listopadu. Brandl II. 2. 247.

318. Úředníka Teleckého žádá, aby nečinil překážek jednomu poddanému, který do Ivančic odstěhovati se měl. — 1598, 7. listopadu. Brandl II. 2. 248.

319. Vilíma z Roupova žádá, aby mu byl rukojmím na Rosicích. — 1598, 9. listopadu. Brandl II. 2. 249.

320. Voldřichovi Krajířovi oznamuje, že svůj oddíl rukojemský za p. Jana z Pernšteina položiti chce. — Na Rosicích 1598, 10. listopadu. Brandl II. 2. 249.

321. Panu Třebíckému [p. z Lipé] píše o záležitostech sirotčích. — Na Rosicích 1598, 12. listopadu. Brandl II. 2. 248.

322. Brněnské žádá, aby mu vyslechli několik svědků. — V Brně 1598, 13. listopadu. Brandl II. 2. 250.

323. Paní Židlochovskou žádá, aby mu poslala bažanty. — Na Rosicích 1598, 14. listopadu. Brandl II. 2. 250.

324. Kateřinu z Kunštátu žádá, aby mu poslala bažanty. — Na Rosicích 1598, 14. listopadu. Brandl II. 2. 251.

325.

Štěpánovi Illésházymu: táže se na jeho zdraví, šíří se o obléhání Budína, o míru arciknížete Maximiliana s knížetem Sedmihradským, o smrti Kryštofa z Tiefenbachu, o moru, a žádá ho, aby mu objednal něco vína. — Na Rosicích 15. listopadu 1598.

(Domino Stephano Illesházi.) Illustris, spectabilis et magnifice domine et amice semper mihi veneraude. Salutem pluriam MV^{ae} dico atque officia et studia mea illi offero. Ante triduum, cum Krumloviae essem, intentus constituendae et componendae ditioni illi, quam a morte marischalli Bohemiae (ad cuius filium hereditas, ad me tanquam proximum ex consanguineis tutela eius pervenit) valde perturbatam et ex-

haustam reperi, allata est ad me epistola M^{ae} D^{nis} V^{ae}, quae statim prima lectione me afflixit valde contristatum ingrato et insperato nuncio, quo gravissimi et periculosissimi morbi sui vehementiam mihi exposuit. Ex quo, quamvis sperem, et sperem omnino illam convaluisse, attamen cupidus certi aliquid cognoscere, tabellarium hunc ad MDV^{am} hac praecipue de causa mitto atque peto, ut me quam primum, quo in statu valetudo eius nunc versetur, faciat certiorem. Budensis obsidionis solutionem litteris MDV^{ae} significatam alii affirmant, alii negant; imo heri quidam ex amicis meis peculiari nuntio non dubitavit mihi asserere, urbem illam pro certo in ea conditione esse, ut occupandae illius spes certa in nulla amplius sit disceptatione; Turcas quin imo offerre deditionem, modo vita, libertas et opum partarum tuta possessio et translatio illis spondeatur, idque a nostris pertinaciter negari certa victoriae fiducia: quod ego, ut credam, nondum adducor atque eo magis, quo tempestatem anni, inopiam nostram, pericula instantia et praeteritam exercitus deliberationem diligentius considero. Id tamen si ita est, brevi in aperto erit. Varadinum quoque liberatum aiunt magna hostium clade, nostrorum laude, quos rumor est quinquies acerrime oppugnatos non solum sustinuisse, sed fortiter repulisse impetum hostilem. De reconciliatione archiducis Maximiliani cum principe Transsylvaniae lubens intellexi, at vereor, ne admodum firma atque constans, nam offensae graviores non facile diluuntur, praesertim apud principes viros, quibus simulandi et dissimulandi artes a teneris instillantur. Attamen reipublicae et christianae pietatis causa aliquid esset concedendum et iniuriae hominum iniuriis temporum tribuendae.

Mors Christophori Tiefenbachii, qui Pragae diem clausisse fertur, absque dubio iam ad aures MDV^{ae} pervenit. Pestem quoque, ubi hactenus grassata est, inaudiverit maius incrementum sumere. Vindemia fuit mediocris, sed continuis pluviis infestata; in Hungaria qualis fuerit, et qualem vini proventum dederit, cupio, nisi gravatum fuerit, mihi significari; vellem enim, si de pretio constaret, unum aut alterum vini generosioris vas comparare. Valeat MDV^{a} et me benevolentia sua prosequatur. Rossicii 15. Nov. 98.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 10 *b*. č. 49.

326. Václavu Berkovi z Dubé omlouvá se, že nemůže přijeti na svatbu jeho sestry. — Na Rosicích 1598, 15. listopadu. Brandl II. 2. 251.

327 Těší pana Strážnického [Jana z Žerotína] v nemoci. — Na Rosicích 1598, 15. listopadu Brandl II. 2. 252.

328. Doktoru Vavřinci Suchartovi slibuje, že obdrží dary svatební, o něž žádal, vyjma bažanty a koroptve, jichž má pouze šest. — Rossicio 15. Nov. [15]98. (Konc. lat. v arch. Blud. 3881—VI. fol. 10 b) č. 48.)

329. Divišovi z Žerotína projevuje politování nad onemocněním jeho a oznamuje mu, že přijede na Tavíkovice. — Na Rosicích 1598, 16. Nov. Brandl II. 2. 252.

330. Janovi z Wartemberka oznamuje, že přitiskl pečeť k listině nadací sboru Napajedlského. — Na Rosicích 1598, 16. Novembris. Brandl II. 2. 253.

331. Brněnským děkuje za ochotu, s kterou chtějí svědky vyslyšeti. — Na Rosicích 1598, 16. listopadu. Brandl II. 2. 253.

332. Janovi Wolfovi povoluje, aby po čas morové rány bydlel na Dřevohosticích. — Bez místa 1598, 17. listopadu. Brandl II. 2. 253.

333. Fridricha Rejmgara žádá, aby poslal psaní p. Eliasházymu do Uher. — Bez místa 1598, 17. Novembris. Brandl II. 2. 254.

334. Stillfrieda Fejrara žádá o zprávy stran sporu mezi pánem jeho a Brněnskými. — Bez místa 1598, 17. listopadu. Brandl II. 2. 254.

335. Pavla Malešického žádá o zprávy z Uher. — Bez místa 1598, 18. listopadu. Brandl II. 2. 254.

336. Zachariášovi Seemillerovi z Maienburgu proboštu Kroměřížskému [?] radí, aby záležitost svou peněžní odložil k soudu Olomouckému, kde sám hodlá se přičiniti o příznivé její vyřízení; pamatuje se sice, že o věci té, biskupem pilně podporované, byla zmínka učiněna v lonském sněmu, že však již nemůže vzpomenouti sobě, z kterých příčin od stavů zdržen byl rozkaz k výplatě peněz těchto. Byl by rád, kdyby měl moc rozhodovati o penězích veřejných, však nemůže tak činiti bez svolení stavův, zvláště předních. — Rossicio 12. Kal. Xbres [20. listopadu 1598]. (Konc. lat. v arch. Blud. 3881—VI. fol. 11 č. 50.)

337. Alžbětu z Lipého žádá, aby vydala několik poddaných panu Vítovi. — Na Mladoňovicích 1598, 30. listopadu. Brandl II. 2. 255.

338. Kašparovi z Žerotína sděluje, že mu v příčině jednoho sirotka z Přerova odpoví později. — Na Rosicích 1598, 6. prosince. Brandl II. 2. 255.

339. Alšovi Strancovi dovoluje učiniti některá hospodářská opatření na statku pána z Lipé. — Na Rosicích 1598, 6. prosince. Brandl II. 2. 256.

340. Pavla Katarýna zve na Rosice. — Na Rosicích 1598, 6. prosince. Brandl II. 2. 256.

341. Vítovi Hodickému omlouvá se, že mu nyní nemůže lékaře svého poslati. — Na Rosicích 1598, 6. prosince. Brandl II. 2. 256.

342. Divišovi z Žerotína oznamuje, že k němu přijede. — Na Rosicích 1598, 6. prosince. Brandl II. 2. 257.

343. Ctibora Říkovského žádá, aby propustil jednu poddanou. — Na Rosicích 1598, 7. prosince. Brandl II. 2. 257.

344. Arklebovi z Vickova děkuje za rukojemství a táže se na Vlacha, kterého v Brně zajal. — Na Rosicích 1598, 7. prosince. Brandl II. 2. 257.

345. Přerovským píše stran placení dluhu nebožtíka hejtmana. — Na Rosicích 1598, 7. prosince. Brandl II. 2. 258.

346. Jiříkovi Hodickému sděluje, že pí. Alžbětě z Lipé psal stran žádosti Vítovy. — Na Rosicích 1598, 7. prosince. Brandl II. 2. 259.

347. Andreasovi st. Seidlovi oznamuje, že nařídil, aby mu 2000 zl. bylo vyplaceno. — Na Rosicích 1598, 7. prosince. Brandl II. 2 259.

348. Janovi Zahrádeckému nařizuje, aby 2000 zl. p. Seidlovi se vyplatilo. — Na Rosicích 1598, 7. prosince. Brandl II. 2. 260.

349. Prostějovským radí, jak mají vyvaditi se z rukojemství za p. z Pernšteina. — Na Rosicích 1598, 7. prosince. Brandl II. 2. 260.

350. Viktorina z Žerotína žádá, aby propustil z obstávky poddaného z Přerova. — Na Rosicích 1598, 7. prosince. Brandl II. 2. 261.

351. Jihlavské žádá, aby Jana Pieria opatřili vězením. — Na Rosicích 1598, 7. pros. Brandl II. 2. 261.

352. Panu hofrychtéři sděluje noviny a posílá mu zápis na peníze. — Bez místa 1598 8. prosince. Brandl II. 2. 262.

353.

Adamovi Ropalovi, preceptoru Zdeňka z Waldštýna, do Štrasburku: vyslovuje lítost svou nad úmrtím někdejšího preceptora svého Vavřince Cirklera, jenž ve Špýru zemřel a tam pochován jest; posílá na zapravení útrat pohřebních 150 tolarů; prosí ho, pokud ještě se svým chovancem v Štrasburce zůstane, aby bděl nad příbuzným jeho Karlem, žádaje spolu podrobných zpráv o novém preceptoru jeho Guetlinovi jakož i o nákladu, jehož bude třeba ročně na výchovu Karlovu; píše Guetlinovi a napomíná ho v příčině oděvu Karlova, chtěje, aby nebyl nuzný, ale také ne nádherný; má za to, že by byl čas, aby Zdeněk z Waldštýna vydal se na cestu buď do Italie neb do Francie, sám by měl cestu do Italie za prospěšnější. — Na Rosicích 8. prosince 1598.

(Adamo Ropalio.) Credo ego te mirari, nec certe abs re, silentium meum, sed si scires, quibus curis obrutus, quibus negociis involutus sum, haud dubie condonandum mihi aliquid per te ipsum agnosceres. Pudet me ista propalare, ne videar velum obducere negligentiae et desidiae, sed ita necessaria est huius morae expressio, ut etiam ea, quae maxime tecta velim, proferre cogar. Inter cetera impedimenta, quae literas meas remorata sunt, fuit iter in Bohemiam necessariis de causis ad praecipuum ex proceribus illius regni susceptum; fuit etiam tutela pupilli Krumloviensis, quae me publice et privatim hactenus assidue extrivit. Addam quoque luctum domesticum ex abortu et morbo uxoris conceptum. Alia taceo, quamvis et hoc non parum me retinuerit, quod Lavini, per quem et tuis respondere et Quirino Reutero expensas in funus factas restituere volui, in dies expecto adventum, nondum tamen compos factus sum. Nuncium de morte Circleri, prout par fuit, gravissime accepi et tuli, cum ob iacturam tanti viri et adeo mei amantis, cuius opera, si unquam alias, hoc certe tempore mihi maxime fuit utilis et necessaria, tum quoque quod fere praeter opinionem acciderit atque sub id tempus, quo reditum eius summo cum desiderio expectabam. Postquam vero me recollegi subeunte recordatione aetatis ipsius iam fere ad summum provectae, valetudinis non quidem afflictae, sed tamen saepius tentatae, praecipue autem vitae inculpatae et propemodum sanctae, aequo animo coepi carere eo, quem nullis lachrimis, nullo luctu, nulla sollicitudine recuperaturum

me unquam sciebam. Nullus tamen dies erit, dum vixero, quo ad nomen talis mei praeceptoris non ingemiscam, nec ulla temporis longitudo, quae memoriam tam tristis nuncii penitus mihi ab animo eximat.

Litterae, quas ab illo postremo accepi, adhuc Argentinae scriptae erant, in quibus de Carolo, de sumptibus in illum faciendis, de pecunia tibi relicta, de paedagogo conducto quidem, sed ab illo non viso, et de reditu suo ad nos satis prolixe, pluribus autem et quidem cum affectu quodam de tua in iuvando illo promptitudine, in promovendo Carolo alacritate, me vero amando et demerendo constanti voluntate mentionem facit; quae ego omnia ita imis praecordiis infixi, ut nec memoria eorum peritura, nec animus referendae tibi gratiae unquam defuturus sit. Referebat tamen ille omnia ad reditum suum, in quem etiam cetera in epistula praetermissa reiiciebat; quo divinitus negato, necessario versor in magna caligine et ignoratione multarum rerum ad studia et subsidia studiorum Caroli pertinentium, quam nisi tu discusseris, vereor, ne per memet in tanta locorum distantia, quid ex re ipsius deinceps futurum sit, satis prospicere possim.

Principio quidem de magistro ipsius, qui vir sit, quibus moribus, qua eruditione, non omnino assequor; nam licet ex tuis, quas post discessum Circleri ad me dedisti, fecisse illum hactenus officium aliquo modo coniciam, atque ex binis ipsius non ita pridem acceptis faciam etiam iudicium de doctrina (quae, ut verum apud te fatear, videtur mihi consistere intra, ne dicam infra mediocritatem): tamen quia nihil de aetate, nihil de vita ante acta, nihil de gravitate morum, nihil denique de habitu viri, de patria, de instituto, de iudicio ad me relatum est, incertus sum, quid de illo mihi pollicear. Accedit praeterea, quod dubius haereo, utrum ille an alius sit, quem Circlerus a Grynaeo commendatum praeficere adolescenti cogitavit: nam quem ille Gotlingium nominat, hic sibi Guetlini nomen imponit, in quibus quamvis sit aliqua vocis affinitas, non tamen tanta est, ut eundem esse plane mihi persuadeam.

Et tamen haec omnia, de quibus ambigo, non tantum diligenter mihi consideranda, sed etiam penitus cognoscenda sunt, si Carolo de bono institutore provisum cupio. Nec me id movet, quod te habeam et discipuli et praeceptoris inspectorem, et quod tantum mihi de tua erga me benevolentia promittam, ut nihil dubitem, te in gratiam mei, quod utrique defuerit, tua virtute et prudentia suppleturum; nam cum sciam, Zdenkoni non ita diu Argentinae manendum, et existimem te discedenti illi futurum comitem, cogito, quid post abitum vestrum de me et de illo futurum sit, nisi prius mihi certo constet, quis et qualis ille sit, qui teneram hanc adolescentiam est recturus. Proinde omnibus modis a te peto, ut, qua praeditus es sinceritate animi, aperte mihi sententiam tuam aperias, utrum ex usu agnati mei sit sub illo praeceptore educari, an alius mihi procurandus sit, et si alius, utrum [. . .], quem tibi notum esse scio, huic muneri satis sit idoneus nec ne.

Venio ad sumptus, quos etsi Circlerus in epistola ad me data praescripsit et ad quingentos taleros annuos redegit, tamen in reditu de omnibus peculiariter et sigillatim relaturum se ad me promisit, quorum cognoscendorum nulla mihi per mortem ipsius spes alia relicta quam in te, ex cuius sententia ille se omnem iniisse rationem asserebat. Mihi adolescenti et ibi operam studiis danti tantundem pater meus in expensas annuatim concedebat, verum ex illo tempore credo illic etiam, quod et alibi factum, precia rerum omnium crevisse. Proinde quamvis puero relictos a Circlero ter centum praeter octuaginta taleros ex Circleri primo et tuis post litteris cognovissem, tamen veritus, ne quid illi deesset, alios trecentos adieci, quos redditos illi esse intellexi. Ea pecunia utrum suffectura illi sit in annum integrum, edoceri cupio; cupio quoque certior fieri, quando illi alia curanda et quo commodissimo tempore et per quos mercatores Argentinam deponenda.

De rationibus expensarum huc mittendis scribo Guetlino; de vestitu quoque admoneo, quem nec miserum et sordidum esse volo, sed nec splendidum nimis et pomposum. Scio enim Germanos etiam principes viros vestitui non indulgere, et memini luxum nostratem olim in me et condiscipulo meo a nobilitate Germanica irrisum.

Studiorum rationem non attingo, certus non deesse illi occasiones, modo ne diligentia desit. In tertiam classem ascriptum libenter intellexi, ad secundam inde promotum, non item: maluissem enim, in illa ut prius methodo scholae illius assuesset, quam ad hanc ascendisset; tacebo de promotionibus, quas maiore solennitate ad Pascha quam ad Michaelis celebrari memini.

Sed redeo ad obitum optimi senis Circleri, cuius funus quanti constiterit, ex adiecta litteris tuis scheda computavi. Non insalse profecto Lobecius noster, magno Spirae mortem constare, in suis ad me allusit. Expensas Reuterus non sine periculo suo fecisset, si cum alio ad rem attentiore ei esset negotium; verum quia mecum illi res est, nolo illi, quidquid ab eo impensum, fraudi esse. Ad centum septuaginta florenos ascendit omnis sumptus, pro quibus illi centum quinquaginta taleros nostrates mitto, quae summa aliquanto illam, quam insumpsit, superat. Pecuniam, quam Circlerus apud ipsum et Calaminum reliquit, nisi aliter ab illo sub mortem constitutum, ad heredes volo pervenire, nam haec, quam mitto, universas expensas restituet. Accepi autem his diebus ab ipso Quirino litteras, quarum exemplum ad te mitto, ut etiam me tacente, quid cogitem, conjicias. Tibi autem pro officio erga defunctum praestito, pro studio erga me declarato, quas possum maximas ago gratias, redditurus certe nec illiberaliter, cum primum sese occasio obtulerit vel cum tu eam praebueris. Impensas in profectionem Spirensem factas volo ex pecunia Caroli reddi, nolo enim eas inferri discipuli tui rationibus. Ex ea quoque quindecim illi taleri, quos a Goldbergensi cive acceptos scribis, restituantur.

Ceterum ad vos quod attinet, quid tibi deinceps sit animi, aveo cognoscere. Hi nostrates, tutor et affinis, cupiunt vos isthinc discedere, nec ego valde dissuadeo. Videtur enim mihi Zdenko tales iam fecisse profectus, ut fere non sit necesse diutius cum schola illa morari, nec dubito, quin animus ipsius inclinet ad peregrinationes, nam et aetas fere hoc requirit et exempla aliorum haud dubie eum accendunt. Inter Galliam et Italiam fluctuant ancipites, ad utros mittendi, nec ego, cuius consilium quandoque requirunt, plane habeo, quid suadeam, constitutum, incertus mentis vestrae et tuae potissimum sententiae, quam in omni de adolescente hoc deliberatione primas obtinere par est. Omnes tamen in hoc consentimus, Italiam potius hac eius aetate, quae recens adhuc disciplinae assueta non facile modestiam exuet, diligendam. Est quoque nostris hominibus cognitio linguae illius tum propter vicinitatem regionis, tum propter aulam nostram apprime necessaria, Gallicae usus nullus est. Mores quoque Italorum magis referunt gravitatem Germanicam quam Gallorum, quorum inconstantia, ne dicam levitas, nota est. At audienda tamen nobis est tua prius sententia, antequam, quid statuendum, consultemus. Proinde cupio, imo etiam atque etiam rogo, ut cum hac tum aliis multis de causis quam primum huic epistolae respondeas. Quam dum claudo, te tuosque aeterni Dei custodiae committo et hospiti vestro, doctissimo viro, plurimam salutem ascribo. Vale, ornatissime Ropali. Rossicio 8. Xbris 98.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 11. č. 10.

354.

Jakubovi Guetlinovi, učiteli Karla ml. z Žerotína, do Štrasburku: důvěřuje se, že jsa doporučen neb. Cirklerem i Ropalem, úloze své dosti učiní; žádá ho, aby měl péči o Karla, kterého považuje za syna svého; co se týče oděvu pro Karla ml., chce, aby spíše se hledělo na potřebu než na přepych. Žádá účty z vydání, aby věděl, mnoho-li bude peněz třeba zaslati, a za sdělení, mnoho-li jemu Cirkler slíbil platu. — Na Rosicích 9. prosince 1598.

(Jacobo Guetlino, praeceptori Caroli, Argentinam.) Si Circlero, optimo meique amantissimo viro, vita superstes fuisset, habuissem ego, de te et discipulo tuo plenius ab ipso edoctus, et causas potiores et stimulum maiorem ad vos dudum scribendi; verum dum per mortem ipsius partim literas vestras uberiores expecto, partim macrori indulgeo, partim etiam domesticis curis a scribendo abducor, factum est, ut ad hunc usque diem nihil ad vos dederim litterarum. Accepi tamen interea binas tuas, quarum priores ad Septembrem, posteriores heri mihi redditae, ex quibus intellexi, te a Grynaeo traditum, a Circlero susceptum agnati mei Caroli institutioni praepositum esse; quid etsi mihi gratum est, cum ob operam Circleri et commendationem Grynaei, tum etiam ob animi tui ad subeundum onus hoc promptitudinem, gratius tamen accidisset, si mihi vel ante de facie cognitus vel a vivente Circlero ita coram delineatus fuisses, ut nihil desiderio meo factum fuisset reliquum. Sed et

haec eo aequius fero, quo magis et de iudicio Grynaei et de experientia Circleri et tua denique virtute persuasus sim, neque hunc petiturum neque illum daturum, sed nec te accepturum oblatam occasionem fuisse, nisi omnes ita agnato meo conducere praevidissetis. Quod cum ita sit, nihil dubito, quin ille a magnis illis viris diligenter fuerit fidei tuae commendatus, a te vero eo animo receptus, ut nihil, quod ad rectam et sinceram educationem ipsius pertineret, ex parte tua negligeretur; quia tamen meum quoque est curam illius, quem hactenus filii loco habui et habeo, gerere, ipsemet quam possum maxime tibi eum commendo rogoque, ut, siquidem munus fidelis praeceptoris subiisti, et praeceptis et monitis et exemplo ita eum informandum tibi proponas, ut appareat, te totum in eo esse, quo ille quandoque in eum virum evadat, qualem ego et patriae et familiae nostrae bono educandum ab ipsa pueritia illius apud me constitui. Facile tibi id fuerit, siquidem et locus, in quo vivitis, magno tibi ad hanc rem adiuvamento et convictus clarissimi Dasypodii et viri vere nobilis Ropalii magno itidem subsidio esse potest. De me autem nihil dubites, quin gratiam tibi referam eam, quam iudicio quoque tuo locupletem agnosces.

Ceterum qualis ratio sit studiorum Caroli, mihi apud Argentinenses educato non difficile est assequi, sed et te privatim cum repetitionibus eorum, quae in schola proposita, tum expositionibus, quae obscurius tradita, tum exercitio stili et orationis conatus ipsius promovere et credo et cupio. Maluissem illum in tertia classe, in qua vix per duos menses fuit, ad festum Paschatis mansisse, atque inde si non maiore diligentiae laude, saltem magis conspicua ad secundam processisse. Verum quia ita visitatoribus (quos vocant) visum, sane ita sit.

Quod de vestitu illi prospectum, factum bene; existimo enim vos non luxum, sed necessitatem spectasse. Sic quoque in posterum observari volo ea moderatione adhibita, ut nec honesto ornatui aliquid decedat, nec pompae inani quidquam tribuatur. Ad sumptus pecuniam a Circlero relictam et non ita pridem a Malovicio vobis redditam satis facturam opinor; quia autem per obitum Circleri, quales vobis impensae faciendae, plane ignoro: proinde rationem expensarum, ut clarius, quomodo vobis in posterum prospiciendum, diiudicem, mihi mitti, et quantum tibi pro opera praestanda a Circlero promissum, fieri me certiorem postulo.

Quod reliquum est, te una cum discipulo divinae tutelae commendo, utque ambo auxilio ipsius officium faciatis, omnibus votis comprecor. Vale. Rossicio 9. Xbris 98.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 12. č. 52.

355. Smila Osovského z Doubravice žádá, aby mu poslal registra mustrovní. — Na Rosicích 1598, 9. prosince. Brandl II. 2. 262.

356. Jiříkovi Šolcovi oznamuje, že mu pošle seznam berní. — Na Rosicích 1598, 9. prosince. Brandl II. 2. 263.

357. Joachimovi Haugvicovi slibuje posečkati summu, za kterou zaň v příčině dluhu Jana z Pernšteina ručil. — Na Rosicích 1598, 10. prosince. Brandl II. 2. 263.

358. Brněnské žádá o vyslyšení jednoho svědka. — Na Rosicích 1598, 10. prosince. Brandl II. 2. 263.

359. U Alžběty z Lipého přimlouvá se za Jana Brema. — Na Rosicích 1598, 10. prosince. Brandl II. 2. 264.

360. Jana Milaura žádá o svědomí na Vlacha Jana Pieria. — Na Rosicích 1598, 10. prosince. Brandl II. 2. 264.

361. Karla Jordana žádá o svědomí proti Vlachu Janu Pieriovi. — Na Rosicích 1598, 10. prosince. Brandl II. 2. 265.

362. Jakuba Hoška žádá, by mu svědčil proti Vlachu Janu Pieriovi. — Na Rosicích 1598, 10. prosince. Brandl II. 2. 266.

363.

Kvirinovi Reuterovi, správci církevnímu ve Špýře: děkuje za přátelskou službu, kterou prokázal někdejšímu jeho vychovateli Vavř. Cirklerovi za života i opatřením pohřbu po smrti; posílá mu 150 tolarů na úhradu útrat pohřebních, a žádá o příležitostné zaslání podobizny Cirklerovy, jež nachází se v jeho pozůstalosti. — Na Rosicích 13. prosince 1598.

(Quirino Reutero, Spirensis ecclesiae ministro.) De Laurentii Circleri, mei olim praeceptoris, pio e vivis excessu, quamvis aliorum litteris diligenter ad me relatum sit, tua tamen epistola postridie Cal. Sept. Spirae scripta et ante triduum mihi reddita, qua sigillatim et sedulo pleraque persecutus es, plane me confirmavit. Non invideo illi tam praeclaram vitae commutationem, sed meam sortem doleo, qui summo amico meo tempore maxime necessario privatus sum. Ferendum tamen est vulnus, quod lex naturae et divina providentia inflixit, cuius medelam tempori committo. Tibi autem, quod pro vetere amicitia vestra, potissimum vero pro christiana pietate et viventi et morienti adfueris, et quae ad eius aegri quidem levamen, defuncti vero funus attinebant, diligenter et honorifice curaveris, debitas ago gratias; ipse quoque, quamvis sciam te praecipue Deum remuneratorem ante oculos habuisse et habere, data occasione relaturus. Quia vero non exigui sumptus in exequias facti, quos in scheda manu tua, ut opinor, annotatos et ad summam centum sexaginta novem florenorum ascendentes, Adamus Ropalius ad me misit, ne officium tuum et opera (quod metuere videris) damno tibi sit, centum quinquaginta taleros nostrates clarissimo viro D. Venceslao Lavino, amico meo magno, qui tuas ad me attulit, Heidelbergam tibi mittendos dedi; quos ubi acceperis, siquidem inita a me ratione superant aliquot taleris pecuniam a te expositam, quod a Circlero apud te est alias nummorum vel suppellectilis relictum, poterit heredibus ipsius, si a te videbitur et

aequum est, restitui. Effigies autem, quae etiam inter expensas annumerata est, ut ad me oblata aliqua opportunitate perveniat, etiam atque etiam rogo. Vale. Rossicio 13. Xbris 1598.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 12. č. 53.

364. Hejtmana zemského ptá se, bude-li sněm v Olomouci držen, a přimlouvá se, aby jezdci od statku Jaroměřského byli odklizeni. — Na Rosicích 1598, 14. prosince. Brandl II. 2. 266.

365. Panu Strážnickému [Janovi z Žerotína] píše v záležitosti peněžité. — Na Rosicích 1598, 14. prosince. Brandl II. 2. 267.

366. Přerovským radí, aby psaní panu hejtmanovi odeslali. — Na Rosicích 1598, 14. prosince. Brandl II. 2. 267.

367. Kateřině z Kunštátu projevuje zdání své o propínační při s Mikulovskými. — Na Rosicích 1598, 19. prosince. Brandl II. 2. 267.

368.

Donně Marii Manriquesové z Pernšteina (staré), že jako nejoddanější její služebník vykoná všechno, i prosí za odpuštění, jestli snad ji v něčem znepokojil; v Olomouci že stane se usnesení, mají-li se soudy držeti oc. — Na Rosicích 20. prosince 1598.

(A donna Maria Manriques de Pernestain la vecchia.) Illustrissima S^{ra}. Dal Sr Carlo de Lichtenstein ho inteso qualmente V^{ra} S^{ria} Illma etiandio con lagrime si è dolsuta di me ch'io nella mia scrittagli ai mesi passati da Bruna habbia usato alcune parole, dalle quali si poteva comprendere che stimassi le pretensioni sue essere ingiuste, et per conseguente gli desiderii suoi non convenienti con la giusticia, di che se ho havuto dispiacere, lei istessa ne poutrà fare giudicio, riducendosi alla memoria che io sino dalla prima fanciulezza et fin' a questi anni gli ho portato sempre ogni rispetto figliale. Potrei io, favorito della verità et aiutato dalla propria conscienza, con vere et efficaci ragioni dimostrargli che le mie parole sono state tirate a torto a un senso molto diverso dalla mente mia, et che gli pensieri miei non deviorno giammai tanto dal corso della ragione, che havessero a sboccare in questo golfo d'indiscretione. Ma perchè il debito di figliuoli non è di giustificarsi, ma di cedere et di placare, io per quanto amore materno mi è portato da lei, et per tutta quell'osservanza ch'io li debbo, gli chiedo perdono d'haverla turbato o almeno datagli occasione di turbarsi, ilche persuaso dalla molta benignità sua spero havere facilmente a ottenere con promettergli di volere die quà inanzi andare più cauto, acciochè nè da fatti nè dalle parole mie venghi a essere offesa.

In Olmucz anchorchè la peste vi habbia fatto et faccia tuttavia qualche progresso, habbiamo a ritrovarci; come saremo insieme, si farà deliberatione, se li giudicii haveranno da essere tenuti o no. Io sin'hora non so che speranza negli possa

dare o togliere; ma essendo il parere mio sempre stato, che gli negocii suoi si trattassero da persone che senza molta incommodità et spesa potessero traferirsi alle diete, non vedendo anchora ragioni potenti in opposito, anzi essendosi trovato per isperienza, ch'il consiglio contrario ha fin'adesso portato pocho frutto, mi ci attengo anchora, et con fargli humil riverenza megli racommando con tutto il cuore, pregandole dal N^ro S^re ricompensa degna delli meriti suoi, et supplicando di essere rimmésso nella gračia sua. Da Rossicz agli 20 di Dicembre l'anno 98.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 12 *b*. č. 54.

369. Panu Strážnickému oznamuje o oční chorobě jeho syna. — Na Rosicích 1598, 20. prosince. Brandl II. 2. 268.

370. Štěpánu Illyesháziovi přeje štěstí k uzdravení; dává zprávu o šíření se moru na Moravě, v Čechách, o povodních; těší se na shledání s ním při soudě Olomouckém. S. d. — [Na Rosicích 1598, 20. prosince.] (Konc. lat. v arch. Blud. 3883—II a 3881—VI fol. 12 b č. 55.)

371. Přerovským slibuje dáti radu, o kterou jej žádají, na příštím soudu Olomouckém. — Bez místa 1598, 23. prosince. Brandl II. 2. 269.

372. Ladislavovi Berkovi oznamuje, že mu bratr jeho Diviš z Ž. dlužnou summu zaplatí. — Na Rosicích 1598, 23. prosince. Brandl II. 2. 269.

373. Hraběti z Solmu dává svolení, aby choť a sestra jeho bydlely nějaký čas v Čejkovicích. — Na Rosicích 1598, 23. prosince Brandl II. 2. 269.

374. Emericha Forgáče žádá, aby se o to přičinil, by osoby, které se za něho zaručily a z rukojemství se vyvaditi musely zaplacením, jakož i on sám, neutrpěly škody; oznamuje, že hlavním dědicem zemřelého příbuzného jeho (hejtmana Moravského Fridricha z Žerotína) stal se jeho Žerotínův bratr. Mor, který v mnohých místech řádil, poněkud ulevuje. — Rossicio post festa natalicia [po 24. pros.] sub exitum anni nonagesimi octavi. (Konc. lat. v arch. Blud. 3881—VI. fol. 12 b č. 56.)

375. Úředníka Břeclavského žádá, aby bečku vína z Uher zaslaného dal mu dopraviti na Rosice. — Bez místa 1598, 26. prosince. Brandl II. 2. 270.

376. Martinovi Stanickému posílá list pro pana Iliašházyho. — Bez místa 1598, 26. prosince. Brandl II. 2. 270.

377. Zachariáše Slavatu zve k sobě na Rosice. — Bez místa 1598, 28. prosince. Brandl II. 2. 271.

378. Alše Strance vybízí, aby syna svého po čas nemoci vzal domů. — Bez místa 1598, 28. prosince. Brandl II. 2. 271.

379. Jindřichovi Doudlebskému z Doudleb oznamuje, že jej s p. Kotvrdovským chce přátelsky smířiti. — Na Rosicích 1598, 29. prosince. Brandl II. 2. 271.

380. Viktorinovi z Žerotína omlouvá se, že nemůže býti kmotrem jeho dceři. — Na Rosicích 1598, 29. pros. Brandl II. 2. 272.

381. Nejvyššího hofrychtéře žádá, aby mu jednu poddanou do služby propustil. — Na Rosicích 1598, 29. prosince. Brandl II. 2. 272.

382. Pana Katarýna ptá se, zdali při soudě Olomuckém jednáno bude o věci sirotčí po neb. panu hejtmanu. — Na Rosicích 1598, 29. prosince. Brandl II. 2. 273.

383. Pana Teufla zve k sobě na Rosice. — Na Rosicích 1598, 30. prosince. Brandl II. 2. 273.

384. Kašparovi z Žerotína píše v příčině písaře jeho Jiříka. — Na Rosicích 1598, 30. prosince. Brandl II. 2. 273.

385. Mandaléně Slavatové odesílá pečet neb. hejtmana zemského. — Bez místa 1598, 31. prosince. Brandl II. 2. 274.

386.

Štěpánovi Illyesházovi: omlouvá se proti výtce, že by jeho vinou Illésházy, když byl u něho v Olomouci a tu o některé věci s ním jednal, nevyložil vše, co chtěl. Víno uherské jinak nepřijme, leč když mu udá cenu. Koberce posílá zpět, poněvadž vždycky štítil se přijímati dary. Přízně jeho však co nejvděčněji si váží. — Na Dřevohosticích 11. ledna 1599.

(Domino Stephano Ilieshazi.) Illustris ac magnifice domine, domine et amice plurimum mihi observande, salutem multam MDV^ae^ dico et officia mea licet exigua dedico. Cum nuper Olomucii MDV^a^ convenisset mecumque de nonnullis rebus suis contulisset, existimabam nihil amplius reliquum, in quo MDV^a^ sententiam meam requireret, ac proinde nec abeuntem retinere nec domi occupato intempestivo accessu molestiam afferre, ingenuus et mihi (fatebor enim) innatus pudor permisit. Nunc autem cum intelligam, mea culpa factum, quod MDV^a^ non omnia, prout constitutum habuerat, exprompserit, certe non levi afficior dolore atque, quod a me peccatum est, condonari mihi pro humanitate sua peto. Sed nec MDV^a^ omnino culpa caret, nam scio illam tanti esse indicii, ut facile agnoscat, nec me ex iis esse, quorum tam exacta ratio sit habenda, nec MDV^am^ ex eorum numero, quibus aditus prae aliis amicis vel occupationibus qualibuscunque meis ad me non pateat. Proinde et benevolentia nostra mutua hoc requirebat, ut MDV^a^ liberius mecum ageret, et sinceritas mea atque in MDV^am^ observantia hoc meretur, ut sepositis ceremoniis tum, cum libuerit et opus fuerit, opera mea utatur. Ceterum quae mea sit sententia de iis, quae familiaris MDV^ae^ mihi exposuit, ab illo intelliget. Licet vero hactenus nullum ego prospiciam periculum, attamen videtur mihi res esse alicuius momenti et quae maturiore consilio et solidiore consultatione indigeat. Proinde MDV^a^ apud eos, quos familiari eius nominavi, hoc sedulo aget, ut in conventu aliquo provinciali deliberatione instituta, quid ex usu eius sit et quid ratio rei postulet, diiudicent.

De vino Hungarico nullam Olumucii feci mentionem, quia nondum acceperam, sed quod in prioribus litteris meis attigi, hoc nunc expressius addo, me ea condicione nec aliter accepturum, ut MDV^a^ pretium solutionis mihi significet. Tapete autem remitto, non quod liberalitatem MDV^ae^ non magni faciam aut donum asperner, sed quia semper a muneribus accipiendis abhorrui; proinde peto a MDV^a^, ut hoc in bonam partem

accipiat, et si me in amicitia constantem cupit, in posterum officia, quae illi a me praestanda erunt, non emat. Animum autem MDV[ae] erga me gratissima mente excipio atque non secus acceptum habeo, ac si pretiosissimis donis me cumulasset. Quod reliquum est, me MDV[ae] et utrumque nostrum divinae custodiae commendo. Valeat MDV[a]. Drzevohosticii, 11. Januarii 98 [sic].*)

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 14. č. 1. — *) Žerotín maje na mysli ještě minulý letopočet, napsal omylem místo l. 1599 rok 98.

387.

Václavovi Budovcovi: list jeho obdržel, když se navrátil od soudu Olomouckého, kterýž na velikou škodu pro nepřítomnost soudců odložen byl do léta příštího; na jeho omluvu, že dlouho nepsal, odpovídá, že přátelství jich nezakládá se na častém dopisování, nýbrž na spojení duší. V době moru byl i s rodinou a větší částí poddaných zachován při zdraví. Přeje mu dědictví po Zikmundovi z Chlumu. Nechť se nad tím nehorší, že Radešínskému při ukončení soudu Brněnského bylo odepřeno nahlédnouti v desky zemské a vydati jemu opis zápisu, neboť na Moravě jiné zřízení desk veřejných jest než u Čechů. — Na Rosicích 24. ledna 1599.

(Vencislao Budovicio.) Reverso a iudiciis Olomucensibus, quae magno cum dispendio et querela maxima litigantium, non tamen culpa nostra, sed quia absque iudice nulla iudiciis forma constat, in aestatem venturam de more prorogata sunt, inter multos litterarum fasciculos, qui me advenientem expectabant, tua quoque reddita mihi est epistola, qua conspecta et cursim perlecta emoriar, nisi prae gaudio etiam lachrimas emiserim. Nam praeter quod ex accepto de tua tuorumque in tam difficili tempore firma et perpetua salute gratissimo nuncio totus quodammodo recreatus sim, liberavit me quoque magna sollicitudine, quae ex tot mensium continuato silentio, ne forte aliqua tuae in me voluntatis immutatio praeter spem exorta esset, animum meum invaserat. Recte se autem omnia habent te incolumi et in benevolentia permanente; proinde ad excusationem et copiosam et idoneam, qua literas tuas munivisti, nihil attinet respondere, cum amicitia nostra non tam frequentia literarum, sed animorum coniunctione et convenientia voluntatis, studiorum, religionis et amoris erga patriam perpetuo nitatur; quae dum in integro est, quidquid aliunde vel decedat vel addatur, non magnum ad variandam illam momentum adfert. Ne tamen in posterum suspicionibus, per quas tepescere vel torpescere mutuus amor noster posset, fomitem praebeamus, utrinque nobis cavendum est, ne nimium indulgeamus huiusmodi cessationibus. Ceterum ego cum uxore et liberis divino beneficio mediocriter hactenus valui, quamvis non tantum contagio pestifero vicina loca pervagante, sed etiam aliis gravissimis et periculosissimis morbis hinc inde grassantibus, placuit nihilominus Deo nostro non tantum me cum domo mea, sed etiam maximam partem subditorum meorum immunem ab his malis praeservare.

Sigismundo Chlumensi quod humanum accidit, aequiore animo est ferendum, quia et per aetatem non diu superesse et propter afflictam valetudinem misere superesse potuisset. Tibi autem quod hereditas ampla, ut opinor, obvenit, quandoquidem et opes inter divinae benedictionis munera numerantur, gratulor, utque diu tibi et frui et uti illa liceat, ex animo precor, ac utinam pacate etiam, sed vereor praesertim de ea, quae apud nos obtigit, parte. Nam Zahradecii meo iudicio praevalebunt, ad quos de iure sororis successio legitima pertinet: nam eorum bonorum, quae post mortem Chlumecii occuparunt, ad illum ususfructus solus vivente coniuge, ad sororem autem eorum proprietas pertinuit, quae quia intestata decessit, quis alius prae fratribus hereditatem adire potest?

Ne vero te id moveat, quod sub exitum iudiciorum Brunensium Radesinio negatum est vel inspicere tabulas publicas vel insertionem pagi et praedii Rascoviensis descriptam accipere: nam longe alia apud nos quam apud Bohemos tabularum publicarum ratio est, quae adeo stricte observatur, ut vix attingere illas aliis liceat quam iis, qui in magistratu sunt et ex officio earum curam gerere debent. Accedit ad id, quod nemini copia fit ullius scripti in illas illati, nisi nominatim ad eum, qui exemplum scripti postulat, pertineat vel appareat pertinere. At hic nulla Chlumiorum, ut ex scheda apposita, quam aliunde descripsi, cognosces, fit mentio, sed tantum matris et sororis Zahradeciorum, ac proinde Radesinio nomine Chlumiorum petenti non potuit concedi, nisi violatis nostris consuetudinibus. Habes tamen, quod petisti, licet aliunde descriptum, neque ullum aliud in tabulis publicis extare huius praedii monumentum vel instrumentum certo tibi persuadeas. Iudicabis igitur, utrum avunculo tuo quid iuris in his bonis fuerit necne, et facile apud te, quid in posterum vel conandum vel sperandum tibi sit, conicies. Pecuniam tamen, quam uxor Chlumi a marito mutuo accepit et qua emptioni satisfecit, poteris ab heredibus repetere; sed timeo, ne mors avunculi tui moram aliquam tibi et alteri heredi attulerit, de quo fortassis faciet te Radessinius certiorem.

Nova nunc silent, ea praesertim, quae tuis auribus digna sunt; reliquis, quae vulgus spargit, nolo tibi molestus esse. Et ne diutius tabellarium tuum, qui iam a reditu meo quartum diem hic haeret, detineam (non enim licuit propter alias molestas occupationes ipsum citius expedire), finem longiusculae huic epistolae imponam, brevi te aliis literis salutaturus, quibus nonnulla de meo et patriae statu exponam. Interea ut quam optime valeas, Deum aeternum toto pectore oro. Rossicio 24. Jan. 99.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 14. č. 2.

388.

Vilému Slavatovi: jest potěšen, že ve zdraví přibyl do Paříže; připomíná mu, aby pro zábavy dvorské neodvrátil se od knih a pandekt k novellám jiným než Justinianovým. Dvůr a škola špatně se k sobě hodí; dvory zavánějí všelikým zlem. Oznamuje mu některé zprávy rodinné. Na Rosicích 26. ledna 1599.

(Al Sr Gulielmo Slavata barone.) Che V^ra^ S^ria^ Illma ha condotto a felice fine il suo destinato viaggio et doppo diversi travagli e molti difficili passaggi è giunta con buona sanità nella città di Parigi m'ha apportato un vero gran piacere et reso partecipe dell' allegrezza et contentezza, che a lei debbe havere recato questo suo desiderato arrivo. Resta a pregare il Sr Iddio, che sicome egli ha guidato con la sua providenza questa prima parte della sua peregrinatione, cioè l'andare, così voglia regolare con la gratia sua l'altra parte, cioè lo stare, acciochè conservatosi con buona salute et impiegato 'l tempo honoratamente, possa dar compimento intero a questo principiato dissegno et ritornarsi con frutto et con riputatione alla patria.

La deliberatione, che ha fatto di darsi allo studio, sarà più presto lodata et approvata da me che da quella nobiltà Francese alienissima per natura dalle lettere et hora più che mai sotto un re guerriero et pocho amatore di letterati; laonde io temo, che venendo esso a darsi da conoscere et gustare la dolcezza dell' ocio et de piaceri della corte, pocho a pocho si alienarà con l'animo dagli libri et si ritirarà dalle pandecte et dal codice, volgendosi più presto alle novelle, ma non Giustinianee.

S^r^ mio, io conosco la Francia, nella quale io ho speso una parte de miei migliori anni, et so, quanto vi regna il piacere, il diletto, gli spassi, la lussuria, et quante occasioni vi sono a pervertire ogni soggetto per modesto et per regolato che sia; ilche io non dico per sospetto che habbia di lei, che non si lasci andare del tutto a va l'aqua, ma per pruova di me stesso, ilquale quantunque desiderosissimo d'imparare, non potéi però far tanto che non mi ci fermassi a mezzo corso. La natura humana è tale che sempre s'appiglia il peggio et per l'ordinario si lascia andare alle occasioni; et però il proverbio ci commanda che volendo fuggire il peccato, fuggiamo l'occasione, con la quale possiamo dar de piedi in quello, perchè la fragilità nostra è tale, che con ogni minimo aiuto trabocchiamo dalla vertù al vitio, quanto più all'ocio et piacere, quale quantunque non sia tenuto per vertù, non è però conosciuto da ogniuno per vitio.

Questa fù la cagione che fin da principio io la consigliái che volendo darsi tutto a studiare, fuggisse Parigi, et gli proposi Burges et Orleans, luoghi più opportuni et più rimoti dallo strepito della corte; imperochè le corti et le schole male si convengono insieme et rare volte si vederà un letterato cortegiano o un cortegiano letterato, perchè le corti d'hoggidi non sono più alberghi di vertù come solevano già essere, ma per l'ordinario sentine d'impietà et d'ogni male. Io scrivo liberamente

a V^ra^ S^ria^ Illma per il parentado et l'amicitia che [è] tra noi, con speranza che non habbia a pigliarlo per traverso; et poi non importa quello ch'io scriva, perchè io forse mi posso ingannare, et quando bene non m'ingannassi, è in arbitrio suo di fare ciò che gli pare.

Di me non gli posso dire altro se non ch'io sto al solito in casa mia occupato in diversi affari, i quali mi tolgono la commodità di studiare. Il mio fratello et la S^ra^ nostra madre et tutti gli parenti stanno con buona salute, cosi anchora la S^ra^ di Straznicz sua sorela, dalla quale le rimando la risposta, ma il marito tuttavia afflitto dalla gotta. La morte del Sr Arrigo, suo zio, seguita questo mese, debbe già essere pervenuta alle sue orechie. Altro non ci è di nuovo, se non che la peste comminicia a spegnersi et in molti luoghi è del tutto estinta. Della guerra non se ne parla quasi. Sono d'opinione che le diete comminciaranno a tenersi per le provincie a sollecitare nuovi aiuti per l'estate seguente. Delle nuove di Praga ne sarà avvisato d'altri, cosi anchora di quelle della casa sua. Però non mi restando altro doppo havere basciato le mani a V^ra^ S^ria^ Illma et pregatola che con qualche occasione mandi le mie raccomandationi al Sr Lipsio, supplicarò N^ro^ S^re^ di cuore che gli mandi ogni vera felicità et contentezza. Di Rossicz agli 26 di Gennaio 99.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 14 č. 3.

389.

Karel z Žerotína upomíná důtklivě Molarta ve Vídni o zaplacení 3000 tolarů, které jemu byl před deviti lety půjčil. — Na Rosicích 29. ledna 1599.

(A monsieur de Molart à Vienne.) Monsieur, Ie demeure à la verité tout estonné, voire à demi ravi, que vous ayant cogneu par le passé un seigneur tout soigneus de son honneur et de sa parole, et vous conservant encors auiourd'huy en la mesme opinion, après tant de promesses et tant de lettres que m'avez escrites sur ce point et que ie crus toutes, vous ne faisez néanmoins aucun semblant de me vouloir rembourser de trois mille talars dont ie vous servis à vostre requisition avec mon incommodité, tout seulement pour vous complaire et pour aider à vos desseings neuf ans y a. Lequel temps, si long et quasi estraordinaire, et tel cas vous devroit esmouvoir seul sans aultre à penser d'un costé à vostre debvoir, de l'aultre à ma patience. Si ie n' eusse eu regard à nostre amitié, à vostre existimation, et que i'eusse voulu suivre le conseil de ceus qui me monstroient le chemin à ravoir le mien, il y a longtemps que i'eusse eu raison de vous; mais ayant eu plus à coeur vostre reputation que mon dommage, i'ay patienté iusques à présent, en attente que de vous mesme il vous souviendroit de me satisfaire. Dont me trouvant abusé et ne me pouvant plus passer de mon argent, i'ay voulu envoyer ce mien homme tout esprès devers vous à vous prier de vous acquitter au moins à ceste fois de ce crédit,

estant chose plus que raisonnable, voire estrange et ammirable à tous ceus qui cognoissent l'un et l'aultre de nous. I'espère que vous vous accomoderez à la raison; mais au cas que non, ie vous proteste que laissant tout aultre respect, ie seray contrainct de cercher le mien par voye de justice, laquelle, comme i' espère, ne me defauldra point.

Il est vray que pour vostre bien ie ne vouldroy point venir à ces termes et désireroy que l'amitié, qui a esté entre nous de nostre ieunese, ne se vint à alterer par çe moyen; mais si vous y donnerez occasion et que vous en serez la cause vous mesmes, ie n'y auray point de colpe. Pourtant ie vous prie d' entrer en vous mesmes et penser ce que l'équité et la iustice vous commandent. Où faisant fin ie prieray nostre Seigneur à vous avoir en sa sainct garde. De Rossicz ce 29. de Janvier l'an 99, pour lequel ie vous souhaite et désire avec bonne santé toute aultre bonne fortune. Vostre bien affectioné serviteur, frère et amy Ch. de Zérotin.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 14*b* č. 4.

390. Mark-Antoniovi Lombardovi v Genevě v příčině peněz Žerotínových, jež zapůjčil králi Francouzskému; kuchař jeho že již se domů navrátil, ale není tak obratný ve vaření, jak očekával, v jídlech moučných je prostřední, paštiky masité dělá dobře; z novin není žádná pamětihodná, uprostřed zimy požívá země míru, z jara však začnou zníti trouby. Vyslanci tatarští byli u císaře; mor pomíjí. — Na Rosicích 1599, 30. ledna. Koncept vlašský v arch. Blud. č. 3881 fol. 15. č. 5.

391.

Theodorovi Bezovi: děkuje za Nový Zákon po panu Lavinovi jemu poslaný; přeje k míru, jehož se dostalo Ženevě, svatému to městu pro zachovalost mravů a svatost věrouky; obává se však porušení od souseda (Savojska). Na Moravě by válku s Turky nepocítili, kdyby nebylo velkých kontribucí a vyjídání obyvatelstva vojskem; taková válka raní jenom měšce, jest však přízniva volnosti svědomí. — Na Rosicích 1. února 1599.

(A Theodore de Beze.) Monsieur. Sur la fin de l'année passée m'est venu voir en ma maison monsieur Lavin et m'a apporté vostre Nouveau Testament qu'il vous a pleu en tesmoignage de la continuation de vostre amitié en mon endroit m'envoyer avec l'occasion de la foire de Francfort, lequel i'ay reçeu tant pour son excellençe que pour amour de l'autheur avec beaucoup de ioye et de plaisir. Et quoyque i'ay tardé iusques à present à vous en remercier, si ay ie tousiours esté en bonne volonté de ce faire au plustost, attendant seulement quelque peu davantage de loisir et de respos de l'esprit que ie n'avoy lorsque vostre lettre avec le livre me fut presentée. Ie le fais maintenant et comme celuy qui me tien à une singulière gloire d'estre aimé de vous et conservé en vostre mémoire, vous remercie au possible d'un si beau present, lequel plaise à Dieu que ie façe (sic) tellement mien, que ie n'ay

chose pardessus luy ni plus chere ni en plus grande estime, et qu'avec la lecture continuelle d' iceluy ie me l' approprie de maniere que le fruit en soit tellement mien, que vostre estoit le labeur, l'estude et l'invention.

La nouvelle de la payx dont Dieu a faict la grace à vostre ville après tant de travaulx, venue avec les mesmes lettres, m'a esté fort agréable, non pas tant toutesfois qu'elle m'ait dechargé de toute sollicitude, car ie ne suis point sans apprehension et sans pur persuasion quasi asseurré que vostre voisin n'ait encores à present aultant de bonne volonté de luy mettre les pieds sur la gorge, qu'il en eut iamais, et que la première occasion qui luy sera presentée de mettre à effect ses dessings ne luy fasse oublier les sollenités du serment presté. Et ne puis aucunement croire que soubs ceste douceur de repos il n'y est quelque venin caché, veu que je n'ignore point la haine qui est portée quasi universellement de tous les mechants à ceste (ie le puis dire certes avec bonne conscience au respect des aultres, où i'aye esté) saincte ville, si toutesfois elle s'est conservée en innoçençe de moeurs et sainctеté de doctrine que fleurit en elle de mon temps. Mais non obstant la peur que ie dis, i'ay une ferme espérance en Dieu que, comm' il a sçeu et voulu la garantir iusques à present quasi sans aucuns moyens humains et presque contre toute raison apparente, ainsi il luy plaise d'en avoir le soin d'ores-en-avant et la maintenir pour la gloire de son nom en despit et à la confusion de tous çeus qui en vouldroient voir la ruine et l'eversion. Amen.

Nous ne sommes maintenant ni en paix ni en guerre. Ie le dis, parce que combien que nous ayons une guerre ouverte avec nostre ennemi hereditaire, si n'esprouvons nous guères les incommodités d' icelle à cause de la saison, et si çe n'estoient les grandes contributions que nous faisons annuellement pour la maintenir, et l' insolençe des soldats qui mangent nostre pauvre peuple, nous ne nous en sentirions quasi point. Et telle qu'elle est, encore est elle tolérable, veu qu'elle ne nous blesse sinon à nos bourses, et au contraire nous maintient en toute seureté et en la liberté de nos consciences, qui est le plus grand bien qu' un homme de bien sçauroit désirer. Car si nous eussions esté en paix iusques à présent, ie ne doubte point que çe boutte-feu qui susçite les rois et les prinçes à la guerre, n'ait taché de nous troubler nostre respos, quoyque la bonté de nostre prince et l'inclination au bien publicq soit telle, qu'il n'eust paradventuré pour effectuer tout ce qu' il auroit désiré; mais avec tout cela nous n'eussions point esté sans peur. Ç'est pourquoy ie ne demande iamais la paix à Dieu sans m'en remettre de tout à sa volonté, de peur que pour un petit acquist nous ne fissions une grave perte, de laquelle plaise à sa divine bonté de nous préserver; à laquelle aussi ie prie de tout mon coeur de vous maintenir les forces et la vigueur, la santé et l'age pour le benefice de ses eglises, de vos amis et de vos serviteurs, du nombre desquels ie confesse estre comme celuy

qui vous suis tres-affectioné et tres-obligé. Ch. de Zer. Rossicz le premier de fevrier [1599].

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 15 *b*.

392.

Janu Jakubu Grynaeovi do Basileje: dává zprávu o úmrtí Fridricha z Žerotína, Jindřicha Slavaty, vykladatele žalmů a institucí Kalvinových Jiřího Vettera, a vzpomíná ztráty svého někdejšího učitele Vavřince Cirklera, jenž ve Špýru zemřel. Zdá se mu, že nastává konec světa aneb aspoň zkáza těchto zemí, kterou, jak se obává, uspíší tato hanebná válka neb nedosti pevný mír. — Na Rosicích 2. února 1599.

(Johanni Jacobo Grynaeo Basileam.) Cum multa sunt in humanis, quae pias mentes perturbare solent, tum id maxime illas exercet, quando evocari vident ex hac vita viros ecclesiae et reipublicae salutares, illos autem, qui nec ad Dei gloriam, nisi quatenus sunt testimonia patientiae et irae divinae, serviunt nec in re publica ulli sunt usui, nihilominus ad fruges consumendas servari. Id eo dico, quia nunc ipse versor in hac schola, admirans iudicia Dei et patriae causa consternatus, cum idem nobis accidere experior. Nam post Fridericum Žerotinum, virum absque dubio etiam summis quibuscunque prudentia comparandum, amisimus Henricum Slavatam, fratris mei avunculum, clarum sanguine et usu rerum, sed praecipue pietate clarissimum. Amisimus quoque ex nostris ecclesiastis complures, inter quos Georgius Vetterus, psalmorum et institutionum Calvini interpres, ante dies octo vitam cum morte commutavit. Sed et ego Circlero meo orbatus sum, quem Spirae diem clausisse intellexisti fortassis. Haec dum apud me tacitus reputo, cohorresco profecto totus, praesagiens magnum aliquod nobis imminens malum, cuius spectatores esse nolit Deus tales viros, adimens nobis interim praesidia, per quae vel averti vel leniri possit, quidquid nobis impendet incommodi.

Scio autem nihil nos pati novi, nam et querela haec apud veteres fuit frequens, et non minus sapientes scripturae testimonio nati sunt obnoxii ac stulti; sed hoc me terret, quod decedentibus nemo succedat, in quo fiduciae quid collocari possit, ita ut appareat, vel finem universi instare vel periodo harum provinciarum iam decursa adesse ruinam, quam vereor ne nobis vel bellum hoc turpe vel si quae insequetur pax non satis tuta maturet. De me sane non admodum sum sollicitus, paratus, ut nunc quidem dictat animus, ad ea ferenda, quae nobis imposuerit Deus; nam bona cum accipiamus, cur refugiamus mala? Sed maxime afficior ob patriam, quam nollem adhuc, nisi Deus constituisset aliter, pessumire. Verum et hoc iudicio divino permitto certus, quidquid accedat, me tamen illi curae fore.

Reliqua non me movent fere, nam et hoc facile patior, alios plus gratia aulica pollere et proinde eminentiore loco constitutos esse, et iis, quibus alio-

quin fortuna blandius quam mihi arridet, non invideo, nam et hoc ex beneficiis, quibus me indignum cumulavit Dominus, inter cetera habeo, ut opes et dignitates huius seculi non magni faciam. Attamen quia non tantum homo sum, sed in dies singulos humanae fragilitatis incertos eventus cum in me tum in aliis experior, non tantum de constantia mea mihi polliceor, ut non me agnoscam summopere indigere divini auxilii et piarum precum, quas proinde cum ab aliis servis Dei soleo exposcere, tum a te quoque, ut mei, dum eas ad Deum explicas, memor sis, et petii antehac et nunc quoque maxime peto, eaque fiducia porro in his castris militiae Christianae arma ferre non desistam. Vale, mi Grynaee, et me redama. Rossicii 2. Febr. 99.

Konc. v knih. Blndov. 3881—VI. fol. 15*b* č. 7.

393.

D^ru^ Amandu Polanovi do Basileje: dává zprávu o moru na Moravě, jímž zemřel církevní správce Slavkovský Adam Felinus; válku příliš nepociťují, a jenom platí na výpravy válečné, ale „nepřítele domácího mnohem hroznějšího v útrobách svých živíme“. Nastává mu pře pro obhájení pozůstalosti Fridricha z Žerotína, o níž, zejména o město Přerov, nepřátelé rádi by ho připravili, nazývajíce je sídlem kacířství; žádá bližší zprávy o škole, založené kupci. — Na Rosicích 3. února 1599.

(Doctori Amando Polano.) Lavinus, cum Pragam hinc rediisset, tuas et soceri tui litteras cum condicionibus acceptae a Genevensibus disputationis et Pistorii ad Tigunnum pastorem epistola ante non multos dies ad me commisit. Gaudeo utrumque vestrum divino beneficio vivere et valere, ego quoque cum uxore et duabus filiabus universaque familia domestica mediocriter habeo. Sed per provinciam pestis, quae saevius quam anno praeterito grassata est, multos absumpsit, inter quos etiam Adamum Felinum, Slavkoviensis ecclesiae pastorem, virum pium et eruditum. Bellum non admodum sentimus, sumptu tantum praesentes expeditionibus, alioquin a laboribus militiae exempti. Ita nos prae socordia et ignavia nostra, dum hostem externum a finibus nostris pecunia nostra arcemus, domesticum atque longe, si vires exer[c]ere auderet, atrociorem inter viscera nostra alimus. Eo nos adduxit autoritas quorundam, quorum consilia, quamvis plausibilia in vulgus, non tamen semper salutaria patriae nostrae fuerunt. Sed medebimur huic malo proximo, nisi me spes fallit, vere.

In reliquis quiete fruimur, nec adhuc morte Friderici Zerotini in statu publico quidquam magnopere variatum est. Privatim autem haud dubie hereditas ipsius magnas dabit turbas, quandoquidem mater et tutores neptis eius ex fratre litem nobis movere constituerunt, faventibus et tacite applaudentibus omnibus inimicis religionis orthodoxae et nominis Zerotini. Spero tamen, si iustitiae locus aliquis futurus est, nos causa nostra non casuros, testamento integro, in tabulas publicas relato et cum voluntate testatoris, quae, dum adhuc in vivis esset, plerisque cognita erat, plane conveniente;

non carebimus tamen fastidio. Ego si certus essem de exitu litis, cogitarem, postquam mihi tandem locus obtigit opportunus et dudum optatus ad aperiendum ludum litterarium, imitari Zolicoferos Sancto-Gallenses; sed dum adhuc in dubio est successio, differre aliquantisper consilium satius duco, donec cetera quoque tutiore sint loco; nam hostes veritatis omnibus modis in id innituntur, ut Prerovianum oppidum, quod ex legato promarchionis pervenit in dicionem meam et quod sedem haeresum appellant, ereptum mihi potestatis suae faciant.

Interim tamen valde cupio petoque, ut me de ordine scholae a mercatoribus istis erectae, de doctoribus, de sumptu atque expensis ad alendos illos constitutis, sigillatim certiorem facias, ut, dum negocium hoc cum actrice nostra vel componitur vel iudicialiter cognoscitur, ego interea, quid posthac mihi, si sententia iudicum superiores evaserimus, statuendum fuerit, deliberem.

Timinus valet; vale et tu cum coniuge et liberis, si quos tibi benedictio divina largita est. Rossicio 3. Febr. 99.

Si quid apud vos novi, ne praetermittas quaeso ad me perscribere. Ladislaus postquam ex difficili et saevo morbo, quo Florentiae laboravit, aliquantisper convaluit, in reditu est versus patriam atque in singulas propemodum horas expectatur Lunteburgi. Frater meus oeconomiae et venationum studio totus occupatus est.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 16. č. 8.

394. Představenému v Sieně: jest potěšen, že dosud na něho (Žerotína) vzpomíná; neví, kdy ho uzří, poněvadž věk a jiné okolnosti nedovolí již jemu pomýšleti na dlouhé cesty oc. — Na Rosicích 1599, 5. února. Konc. vlašský v knih. Blud. č. 3881—VI f. 16.

395.

Jindřichovi z Eberbachu: zapomněl-li odpověditi na jeho list, stalo se následkem úmrtí zemského hejtmana Moravského. Všichni jsou jedné mysli, aby zachránili svobodu, kterou od otců a praotců zdědili. Žádá, aby knížete z Anhaltu ujistil o jeho oddanosti, a přeje si zvěděti, kolik vojska tam bude v tom roce najímáno pro válku v Uhřích. — Na Rosicích 19. února 1599.

(A monsieur Henry d'Eberbach.) Monsieur, Par un messager d'Amberg qui arriva ici deus iours y a, i'ay reçeu la vostre d'Aurbach du 12. du passé style nouveau, et combien que i'eusse pensé et desiré plustost à vous veoir en personne que d'avoir de vos lettres, si est çe que non obstant cela i'ay esté très-aisé d'entendre par icelle vostre bonne santé comme aussi celle de Mr Nicolas vostre frère, auquel pour ne l'oublier en ce lieue ie baise très-affectueusement les mains. Dieu vous y veuille conserver l'un et l'aultre pour beaucoup d'années et accroistre vostre estat et le maintenir en toute prosperité.

Je n'ay point eu d'aultres lettres de vostre part depuis le iour que partites d'ici, excepté une, que i'ay receue au mois de Juing passé, sur laquelle ie pense vous avoir donné response. Si toutefois la memoire ne me trompe et si ie ne l'ay faict,

ie vous prie de m'avoir pour escusé, car la mort du capitaine de Moravie, qui survint lors et qui esmeut non seulement nostre maison, mais tout le pays et par conséquent les affaires domestiques et publicques, me donna tant à penser que ie peu facilement oublier de m'acquitter de ce devoir envers vous.

Depuis ce temps ie n'ay eu de vous nouvelle aucune, et la lettre que i'ay eu ces iours, ne me donne guères de lumière pour mieus comprendre l'estat de vos affaires de maintenant, comme celle qui est briefve et escrite en termes généraux. Quant à nous, il semble que nos affaires ne soient ni amendées ni empirées par le changement que nous a apporté la mort de feu mon cousin; nous nous maintenons tousiours en mesme estat et n'y a aultre mutation que celle de magistrats, oultre que nous sommes honnestemment d'accord entre nous et avons tous une mesme pensée et volonté à nous conserver en l'estat et en la liberté qu' avons receue de nos péres et de nos ayeuls. Dieu nous en façe la graçe, auquel ie prie, monsieur d'Eberbach, de vous avoir en sa saincte protection et sçauvegarde. De Rossic ce 19. de Février l'an 99.

PS. Ie suis beaucoup redevable à monseigneur le prince d'Anhalt d'avoir memoir d'un sien serviteur. Ie vous prie de luy faire très-humble reverence de ma part et aultant l'asseurer de mon très-devote affection à son service, comme de le supplier à vouloir garder tousiours à moi quelque lieu en ses graces. Si vous estes deliberé de seiourner par delà longtemps sans nous venir veoir, ie vous prie de me vouloir escrire souvent et des longues lettres et me mander les particularités de ce qui se faict ou sentit en vos endroits, comme especiellement ie désireroy de sçavoir quelles levées se fairont par delà ceste anné pour la guerre d'Ongherie. Dat. ut supra. Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 16. č. 10.

396. Mark-Antoniovi Lombardovi: že má velmi malou naději, aby penize někdy králi francouzskému půjčené zase mohl dostati; aby pro dosažení svého uplácel dary (koňmi a velbloudy), nezdá se mu příhodné, neboť by musil býti větší hovado než velbloud, kdyby domýšlel se, že správcové francouzských financí spokojí se velbloudy; protož bylo by prospěšnější dáti jim nějakou část peněžitou než darovati všecka hovada zemská. Knížata v říši Německé zadržela všecky kontribuce válečné, aby jich užiti mohla proti Španělům. — Na Rosicích 1599, 24. února. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881—VI f. 16 b č. 11.

397.

Štěpánovi Illésházymu: žádá za zprávu o sněmu uherském a o poselství vypraveném z Valašska, ze Sedmihradska a od Tatarů ke dvoru Pražskému. Kdy bude svolán sněm Moravský, není známo; neočekává však, že se to stane před sněmem Českým, neboť Čechové mívají přednost. Pozoruje, že nepřátelé se hotoví, aby nás budoucího léta všemi silami napadli. — Na Rosicích 25. února 1599.

(Domino Stephano Illesházi.) Illustris, spectabilis ac magnifice domine, domine et amice semper mihi colende. Ita mihi MDVª benevolentiam erga me suam tutam

sartamque conservet, ut officia mea et studia in illam erunt perpetua et certa. Quamvis nihil sit magnopere, quod scribam, tamen ne silentio longiore suspicionem aliquam de me praebeam imminutae erga MDV[am] debitae observantiae et obsequii, pauca haec ad ipsam pro officio meo exarare volui, ut re ipsa agnoscat, mihi quamvis materiam scribendi deficere, animum tamen ad colendam ipsam non deesse. Incertus autem, ubi nunc loci degeret, et appropinquante statuto ad iudicia obeunda tempore dubius, an non in Moraviam propediem ventura esset, satius duxi Tovaczovium hanc epistolam mittere, quam consueto itinere opera praefecti Lunteburgensis in transmittenda illa ad MDV[am] uti. Stanovius itaque eam, quo opus fuerit, perferendam dabit, et MDV[a], nisi ad nos Brunam ventura sit, et si commodum fuerit, testandae memoriae causa paucis rescribet; alia enim condicione responsum non expecto.

Quid in Hungaria geratur, nihil audimus. Comitiis diem dictum intellexi, utrum vero illa iam coepta an absoluta an dilata sint, tacentibus amicis Viennensibus et tabellariis nostris vi Danubii obsessis nihil certi accepi; a MDV[a] expecto et expeto, ut quo successu habita sint, me edoceat, et si quidem iam ad finem perducta, ut exemplum constitutionum et concessionum latarum ad me mittat, nisi id iure vel consuetudine Hungaricae reipublicae vetetur, oro. Nos autem nihil quidem certius illis expectamus, diem vero nescimus, nec existimamus prius nobis quam Bohemis, qui nobis ut plurimum praeeunt, indicta iri. Arma autem dum apud nos silent, ad Rhenum strepere, nihil dubito ad MDV[am] perlatum esse. Vereor, ne rumores illi nostris coeptis et successibus remoram aliquam adferant, hostibus autem nostris vires et animum addant, quos quidem intelligo magnis conatibus in id niti, ut proxima aestate omnibus viribus nos adoriantur.

Legati, qui ex Valachia, Transsylvania et a Tartaro in aulam missi sunt, quid in mandatis habuerint, quid responsi retulerint, rogo MDV[am], ut mihi significet, ita tamen, nisi coram de his Brunae mecum conferre statuerit. Ego et mei valemus, utque valeat etiam MDV[a] ex animo opto, cuius vitam et valetudinem diligenter divinae benignitati commendo, atque a MDV[a], ut me etiam in posterum benevolentia sua solita complectatur, peto. De vino Georgiano, quod accepi, nihil nunc addo; cum convenerimus, quod erit officii mei et quid mihi nunc est in animo, exponam. Valeat iterum MDV[a]. Rossicio, 25. Febr. 99.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 17. č. 12.

398. Janovi Marii Morandimu v Bergamu oznamuje, že opěradla (lenošky) byla již mu dodána; uspokojila ho velmi jak čistotou tak jednoduchostí; prosí za oznámení, jak by mohl se odsloužiti. — Na Rosicích 1599, 26. února. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881-VI. f. 17. č. 13.

399. D[ru] Vavřinci Suchartovi přeje štěstí k manželství a raduje se z toho, že se hodlá usaditi na Moravě. — Na Rosicích 1599, 26. února. Konc. lat. v knih. Blud. 3881—VI. fol. 17. č. 14.

400. Karlovi ml. z Žerotína do Štrasburka: poněvadž tomuto na častějších dopisech jeho nezáleží, že nevidí potřeby častěji mu psáti; chválí však, že ze Štrasburku častěji sám píše, což svědčí o jeho pilnosti a oddanosti; že postoupil do druhé třídy, s tím jest spokojen, napomíná ho však, aby raděj zvolna bral se k vytknutému cíli, nežli aby příliš rychlým během úspěch počatých studií pokazil. — 1599, 13. dubna. Konc. lat. v knih. Blud. 3881—VI. f. 17 b č. 15.

401. Zdenkovi z Waldštýna se omlouvá, že mu dlouho nepsal; radí mu, aby raději než do Francie vydal se do Italie, hlavně pro přiučení se jazyku tak potřebnému; myslí, že poručník jeho svolí k té neb oné cestě. — 13. dubna 1599. Konc. lat. v knih. Blud. 3881—VI fol. 17 b č. 16.

402. Jakobu Guetlinovi, preceptoru Karla ml. z Žerotína, do Štrasburku: protože dopis poslaný mu v prosinci m. r. se ztratil, vidí potřebu psáti mu obšírněji, k čemuž mu však čas nestačí, i odkládá to s omluvou na čas příhodnější. — Na Rosicích 1599, 13. dubna. Konc. lat. v knih. Blud. 3881—VI f. 17 b č. 17.

403.

Paní Polyxeně Rožmberské rozené z Pernšteina: omlouvá svůj nepříjezd na Litomyšl; aby rozpomenula se na to, že jest paní z Rožmberka, že místem i smyslem všecky jiné paní v Čechách předchází, a protož aby letos neodjížděla z Čech, i její paní máti aby v Čechách zůstala. — Na Rosicích 24. dubna 1599.

Vysoce urozená paní, paní a teta ke mně laskavě příznivá, VMti sloužím vždycky rád. Tak se mnoho JíMti paní mateři i celýmu domu Vašich Mtí povinen znám, by pak týměř v nemožných věcech bylo sloužiti, že ačkoli sem slušnou omluvu svýho na Litomyšl nepříjezdu v psaní svém VMti z Prostějova učiněném předložil, avšak předce v mysli své znepokojený zůstávám obávaje se, aby mi předně u JíMti, potom u Vašich Mtí nepostačila. Protož poněvadž soudím, že mne nic od mýho, jestli které v tom jest, provinění očistiti nemůže leč přímluva VMti, naschválního posla tohoto na Litomyšl vypravuji a prosím, abyste vinu mou před JíMtí paní mateří i Jich Mtmi paními sestrami svými laskavou tváří svou zastříti ráčily, nebo jestli té zástěry nebude, v strachu sem, abych, ačkoli se pravýho nacházím, nejmíně zastyděti se nemusel. Takové milosti jestli sem sobě až posavad ničím u VMti nezasloužil, aspoň nechť mé služby před dvacíti osmi léty VMti na Litomyšli zakázaný památkou svou nyní mi ji objednají, tak abych se pochlubiti mohl, že sem z nich v tak prodlouženém čase aspoň ten jeden oužitek sebral.

Odjezd VMti z Čech že letos žádný nebude, cele se v tom utvrzuji, sice jináč prosil bych, abyšte na to, že paní z Rožmberka bejti a jakž místem tak i smyslem všecky jiné paní v Čechách předcházeti račte, rozpomenouti se ráčily; byť možný bylo, i JíMti paní máti k tomu, aby mezi námi zůstati ráčila, přivésti, jistěť by bylo čeho žádati, ale pokudž JíMt předce se na tom ráčila ustanoviti, aspoň

sebe, prosím, opatřiti račte. Při čemž nás oba ochraně všemohoucího Boha, sebe obzvláštně laskavé VMti paměti poroučím. Datum na Rosicích 24. Apr. 99.

VMti služebník a ujec Karel z Žerotína m. p.

[Nadpis]: Vysoce urozené paní paní Polexině Rožmberské, rozené paní z Pernšteina a na Roudnici, paní tetě ke mně laskavě příznivé, JíMti.

Orig. v Museu m. Prahy 11.138.

404. Štěpána Illyesháza táže se na zdraví; radí, jak se má zachovati k rukojmím Pernšteinským a jak ve příčině dosazení nového faráře do Tovačova. — Na Rosicích 1599, 26. dubna. Konc. lat. v knih. Blud. 3881—VI f. 17 b č. 18.

405. Jakuba Guetlina v Štrasburku žádá za odpověď na poslední své 2 dopisy, a posílá 50 tolarů k potřebě mladého Karla. — Na Rosicích 1599, 6. června. Konc. lat. v knih. Blud. 3881—VI f. 18 č. 20.

406. P. Basiliovi z Carpineta, převorovi u sv. Tomáše, oznamuje, že nepřál by si škoditi nikomu, nýbrž spíše každému činiti dobře; proto líto mu jest jeho (převorových) nesnází, kteréž způsobeny mu byly tím, že nepřátelé Žerotínovi slibovali si jako věc lehkou ho utisknouti; Žerotín nemůže couvnouti od pře počaté. — Na Krumlově [Mor.] 7. června 1599. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 fol. 18 č. 19.

407. Antonínu Stampovi ve Vídni: aby dluh za šaty, kteréž mu někdy krejčí Horatius Gratii šil, asi 60 zl. zaplacen byl. — Na Přerově 6. července 1599. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 18 č. 21.

408.

Václavovi Budovcovi: že nepřátelé sice ho chtějí zničiti, že však má dosti odvahy čeliti jim; žádá ho za přímluvu u místokancléře a Milnera, kterým zajisté jest známo, jaké bezpráví se mu od „těch špatných lidí“ děje. — Na Přerově 8. července 1599.

(Vencislao Budovicio Pragam.) Hoc ipso die binae mihi abs te redditae sunt, quarum posteriores, quas Timino ferendas dedisti, aliquot horis prius quam illas, quae 18. superioris mensis scriptae sunt, accepi. Tertia epistola, cuius mentionem facis, ubi haereat, ignoro. Quod adversarii mei calumniis me petant, nihil miror, siquidem vera crimina, quibus me opprimant, Dei beneficio ipsos deficiunt. Quod me perditum velint, nihil dubito, cum sciant, me ipsorum perniciosis et perversis consiliis ita semper repugnaturum, ut nihil me vivo (nisi quid aliud statuerit Deus) incommodi patriae meae inferant. Quod vero etiam minas addunt et de me nondum devicto iam triumphale illud Io concinunt, non me terrent satis Deo et innocentiae meae fidentem. Prodeant in palaestram, si tantum illis animi est, et non technis, non artibus, non mendaciis, non clam, sed aperte mecum agant. Satis mihi est et mentis et cordis ad illos auxiliante Domino debellandos. Proinde terricula mentis istis degeneri[bu]s animos perturbent; mihi nihil est ex ipsis metus, nam non ita rerum sum inscius, ut timeam, ne inauditus condemner. Condemnationem autem ipsam non horreo, dummodo piis

et prudentibus viris innocentia mea probata sit. Cetera gubernet Deus, cui me concredidi et cuius causa tantorum hostium odium sustineo; nec dubium mihi est, quin ipse idem brevi videam istos divinae potentiae manu contritos, qui aliorum inimicorum meorum interitus spectavi.

Tu autem, nobilissime Budovici, quod te mihi talem amicum praestas et quod absentem tueris, facis, quod decet virum tanti nominis, certus, te nec in posterum mihi defuturum, sed graviter restiturum calumniis eorum, quibus mentiri magnae prudentiae loco est. Retulit Timinus, quae coram referenda mandasti, quae ut gratis auribus excepta, ita gratissimo animo commendata sunt, qui quandoque gratiam referet, cum voluntatem vires et facultates aequabunt. Consilium, quod dedisti, sequar eo libentius, quia magis ad ingenium meum est, quam quod alii suadent. Committo me autem tibi, non commendo tantum, utque me apud procancellarium, tum apud Milnerum promoveas, etiam atque etiam rogo; credo enim illos mihi bene velle non ignaros, quanta mihi ab istis nequam hominibus iniuria fiat. Vale et me amare perge. Preroviae 8. Julii 99.

Scheda illa manu promarchionis, agnati mei, scripta et litteris tuis inclusa, cuius nullam in litteris tuis facis mentionem, quo consilio ad me missa, ne molestum sit quaeso per hunc tabellarium exponere.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 18. č. 23.

409. Knížeti Kristianovi z Anhaltu děkuje za nabídku učiněnou mu Eberbachem a poroučí se do jeho přízně. — Na Přerově, 25. července 1599. Konc. něm. v knih. Blud. 3881—VI f. 18 b č. 24.

410. Štěpánovi Illyesháziovi dává zprávu o sněmu Brněnském, kterýž nesvolil k žádosti císařově, aby z povolených v Olomouci dvou tisíc jízdných bylo 500 odečteno a za ně peníze dány, nýbrž svolil jenom k tomu, aby schodek při přehlídce vojska v Mikulově byl doplněn. Poslové stavů Moravských do Prahy vyslaní neměli ještě slyšení u císaře. Poněvadž tím útrat přibývá, nařízeno jim, kdyby pro všeliké příčiny a zaneprázdnění nemohli býti připuštěni, aby se navrátili. Mor v Praze proskakuje, v Olomouci zuří, ostatní Morava jest ho sice prosta, však trpí opět škody od vojska slezského. Doporučuje mu (Illyesháziovi) pana Jiřího z Hodic, velitele 600 lehkých střelců, a žádá ho, aby proň získal přízeň pana Palffyho. — Na Přerově, 4. srpna 1599. Konc. lat. v knih. Blud. 3883—II a 3881—VI f. 18 b č. 25.

411.

Theodoru Bezovi děkuje ještě jednou za zaslaný Nový Zákon; co by jemu sám chtěl napsati, vyřídí Mark-Antonín Lombard, mezi jiným také o vyjednávání o mír s Turky; jeden z předních pánův Moravských Karel z Lichtenšteina odpadl od pravdy. — Z Přerova 10. srpna 1599.

(A Theodore de Besze.) Monsieur, Le seigneur Marc-Antoine Lombard qui m'a presenté la vostre, sera celuy qui vous rapportera la mienne et vous dira sans qu'il faille que ie le tesmoigne par escrit, que ie l'ay receue de luy avec telle

demonstration de ioye quelle requirait vostre affection en mon endroit et l'éstime, en laquelle ie vous tiens. J'espère aussi que la mienne ne vous sera désagréable. quand ce ne seroit pour aultre chose, au moins parce qu'elle vous tesmoignera une continuelle osservance que ie porte à vostre honorable vieillesse et à la mémoire des benefices receues de vostre bonté du temps passé, ausquels ie ne puis nier me tenir infiniment obligé, et ce d'aultant plus que vous ne cessez de les accroistre et riposter bien sur bien, ce peut dire iournellement, ainsi que me sûrement l'avez monstré naguères par le don de vostre nouveau testament, duquel i'ay voulu faire mention ici, afin de vous oster la doubte, en laquelle vous estez à ce que i'entend, qu'il ne m'auroit point esté rendu, comm'il fut véritablement par M. Lavin, ainsi que ie le vous ay faict à sçavoir par mes lettres de remerciments que ie vous en ay faictes au commencement du mois de Février dernièrement passé.

Le dict seigneur Marc-Antoine m'a faict part de vos nouvelles qui reviennent à un aux celles qu'il vous a plu m'escrire; en échange desquelles il vous dira des nostres et me relevera de la peine de vous les escrire. Vous entendrez par sa relation que l'estat, auquel nous sommes, est encores supportable par la grace de Dieu, et que nous commençons à avoir quelqu'espérance de payx, laquelle est traitée par l'interposition du roy des Tartares, parent du grand Turc, qui desia pour la troisième fois a envoyé en court un certain Celeli Alexandre qui se dict estre de la maison des Palaiologues, à la négotier. Pour cest effect aussi se disoit estre arrivé ces iours passés un certain Juif, publiant avoir esté mandé du Grand Seigneur, mais il a esté mis aus fers et envoyé prisonnier à Vienne; on ne sçait encores bonnement, si c'est pour avoir esté recogneu pour éspion ou bien en ressentiment du mauvais traitement qui a esté faict à nostre ambassadeur au commencement de ceste guerre.

Il vous dira aussi de mes affaires particulières et des exercices que i'ay pour pratiquer la patience, et aultres choses desquelles ie me rapporteray à luy. D'une seule ne me puis ie garder que ie ne la vous escrive moy mesme, qui est que nouvellement a tourné le dos à la vérité un des principaus seigneurs de nostre pays, appellé le seigneur Charles des Liechtenstein, gentilhomme au reste bien qualifié et bien honneste, mais seduit par les menees de Jesuites et par les Sirenes de la court qui iournellement en attirent quelqu'un tellement, que nous avons desia un nombre infini de ces revoltés et sommes pour en avoir davantage, si Dieu n'y remedie. C'est pourquoy nous avons aultant d'occasion à recercher vos prieres, comme vous pourriez avoir affaire des nostres, n'estant moindre danger les nostre que le vostre, veu que celuy qui vous combat à force ouverte, se coule parmi nous couvertement pour nous consumer peu à peu et engloutir l'un après l'aultre, dont Dieu nous veuille garder par sa grâce.

[Monsieur*) Paludius a esté ici, lequel est parti malcontent de moy, parce que ie n'ay voulu approuver tout ce qu'il faisoit; c'est dommage de ce personnage, qu'il se laisse tant aller à certaines vanités, lesquelles le rendent moins agréable à ceus qui au reste font estime des belles parties qui sont en luy. Je l'aimeroy plus, s'il estoit philosophe que philophile.] Et pour ne vous ennuyer d'avantage finiray la présente priant Dieu, monsieur, vous vouloir fortifier de plus en plus, afin que vostre hault aage n'empêche que son église se ressente tousiours de quelque fruict que vostre sçavoir et iugement luy pourroit produire. De Prera ce 10. d'Aoust style nouveau. [1599.]

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 19. č. 26. — *) Slova „Monsieur" až „philophile" jsou v orig. též v hranaté závorce.

412. Upomíná Sancerra v Paříži o zaplacení půjčených jemu 800 tolarů. Vymáhání dluhu svěřil Marku Antonínovi Lombardovi. — Na Přerově, 11. srpna 1599. Konc. franc. v knih. Blud. 3881—VI fol. 19 č. 27.

413. Žerotín žádá pana Parenta z Fresnoy, aby byl radou pomocen Marku Antonínu Lombardovi, jehož poslal do Francie v příčině peněz, které král jemu jest dlužen. — Na Přerově, 11. srpna 1599. Konc. franc. v knih. Blud. 3881—VI f. 19 b č. 28.

414. Štěpánovi Illyesháziovi: obává se, že by chvalitebný úmysl, pokusiti se opět o dobytí Budína, při známé ostražitosti Turkův a následkem rozšíření známosti tohoto plánu, zmařen býti mohl; přimlouvá se za poddané Tovačovské ze vsi Troubek, jimž byl Illyesházy poručil vyprodati se a opustiti jeho statek; v důvodech praví Žerotín, že lidé ti uvykli žíti pod pány nejen shovívavými, nýbrž i nedbalými, tak že nyní vše, co se jim poručí, zdá se býti obtížné, a ostatně že na Moravě není obyčejem, poddané z vlastních sídel jejich vyháněti. — Na Přerově, 15. srpna 1599. Konc. lat. v arch. Blud. 3883—II a 3881—VI f. 19 b č. 29.

415. Manfredovi Balbanimu připomíná, že mu dlouho nepsal, a oznamuje, že Mark Antonius v příčině vyupomínání dluhu při dvoře francouzském odebírá se do Francie; Žerotín má však skrovnou naději na dobrý ve věci té výsledek, neboť stále tanou mu na mysli slova, která někdy slyšel v komnatě královské od jednoho z nejpřednějších pánů francouzských: že dluhy neplacené jsou peníze získané; jakož i jiná slova: že lépe jest ošiditi toho, kdo má, než toho, kdo ničeho nemá — ačkoli Žerotín ví, že jsou šizeni jedni i druzí. Prosí, aby Marku Antoniovi ve věci té byl nápomocen. — Na Přerově, 17. srpna 1599. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 19 b č. 30.

416.

Václavovi Budovcovi z Budova: omlouvá ostřejší slova vtroušená v posledním svém listu; posílá list po Marku Antoniovi Lombardovi, který jeho přímluvou má si vymoci průvodní list královský k cestě do Francie, jíž podniká v záležitostech svých a Žerotínových. Radí Budovcovi, aby s Lombardem vypravil příbuzného svého, ale aby s ním dříve náklad cestovní vyjednal. Zmiňuje se o úmrtí Samuela Sušického, správce duchovního v Boleslavi. Těší se na shledání s Budovcem v Brně. — V Přerově 18. srpna 1599.

(Vencislao Budovicio. Pragam.) Nihil respondisti hactenus ad epistolam meam, nobilissime Budovici, forsan offensus audaciusculis vocibus hinc inde per eam sparsis;

sed ea est adversariorum meorum impudentia, ut non liceat cum illis modesto esse, et vix credibile sit posse quem intra fines moderationis se continere, cum illi omnes verecundiae metas transierint. Nunc mitius ago, posteaquam et ira deferbuit et illi, ut audio, ipsimet sibi imposuerunt silentium. Tu autem, si quid peccatum est, in bonam partem accipe et concede aliquid tum innato ardori tum iuvenilibus annis. Non diffitebor mihi esse vehementiores affectus, qui non semper se patiuntur coerceri, raro tamen erumpunt in alienam perniciem.

Hanc accepturus es a Marco Antonio Lombardo, qui a me Genevam revertetur, inde in Galliam perrecturus meorum et suorum negotiorum causa. Subsistet apud te, ut autoritate tua impetret a Milnero caesareum diploma ad securitatem itineris. Cum eo si agnatum tuum dimittere volueris, non erit fortasse inconsultum, dum per hanc occasionem datur illi facultas potioris Galliae partis perlustrandae. Sed hoc moneo, ut de sumptibus faciendis et ad hanc peregrinationem necessariis prius tibi cum eo conveniat, quam adulescentem ei adiunxeris, [ne tibi postea res sit, nisi litem mavis cum homine lucri avido et pecuniae, si quispiam alius, inhiante. Hoc autem in aurem et tanquam intimo].*) Ego prope nolens consilio amicorum Genevensium et persuasionibus ipsius adductus sum, ut darem illi negotium repetendae a rege pecuniae meae, quae adhuc illic ex mutuo a legatis ipsius per fraudem mihi extorto reliqua est. [Non tamen omnino refragari volui, ne rerum mearum nimium negligens viderer, quamvis non me lateat magis eum suis commodis studere quam meis.]

Apud vos pestiferam luem vires resumere et caesarem, ut se Linecium subducat, in procinctu esse hic rumor est. [Relatum quoque ad nos, praecipuos ex proceribus et honestioribus civibus alios secessisse, alios secessuros. Accepimus quoque de morte Samuelis Suschicii, Boleslaviensium pastoris.] Ex Hungaria victoriam quandam nostrorum adferunt, sed adhuc incerto murmure. Certum autem est Schwarzenbergium cum Palfio et aliis Budam petiisse. Te, nisi prius adsis, Brunam omnino expecto, ubi Deus concedat, ut conveniamus incolumes. Vale, optime amicorum, et, quos mihi favere nosti, plurimum a me salvere iube. Preroviae 18. Aug. 99.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 20. č. 31. — *) Závorky tyto i následující jsou již v originále hranaté.

417. Pochvaluje Viléma Slavatu, že zabral se do studií a tak obrátil mysl svou k zaměstnání hodnému svého nadání a své urozenosti; není pochybnosti, že ze studií tak vážných a hlubokých čerpati bude dobré služby; kéž příklad jeho povzbudil by liknavé a zdlouhavé. Žerotín sám pro zaměstnání veřejná i domácí nemůže oddávati se knihám; zřídka jen mu tolik přáno času, aby mohl popatřiti na díla a spisy učenců. Žerotín obával se, že radovánky dvorské odcizí mysl Slavatovu od lásky k moudrosti, ale nyní obdivuje se pevnosti a stálosti jeho mysli. Doručitel listu Mark Antonius sdělí mu zprávy domácí i veřejné. — Bez místa po 18. srpnu 1599. Konc. vlašský v knih. Blud. 3981 f. 20 č. 32.

418.

Jakubu Guetlinovi, preceptoru mladého Karla z Žerotína, do Štrasburku: omlouvá své dlouhé mlčení těžkou nemocí svou; že Karel stal se zase pilnějším a do první třídy postoupil, těší ho; ačkoli hlavní vinu, že Karel ustál v pilnosti, má učitel jazyků klasických, předce i Guetlin není bez viny, ponévadž úkolem jeho jest také odvraceti jej od zlého, třeba přísným trestem tělesným; zejména přeje si, aby dal si záležeti na latině a řečtině; nechce, aby Karel přistupoval ke stolu Páně mezi jinověrci, a proto svoluje, aby k době velikonoční odebral se do Basileje aneb do Ženevy. — (Na Rosicích v prvních dnech ledna 1600.)

(Jacobo Guetlino Argentinam.) Dum per aestatem praeteritam Preroviae essem, quamvis saepius re tentata, nunquam tamen per continuas occupationes, quibus tum obruebar, non distinebar solum, mihi tantum otii superfuit, ut ad vos scribere possem. Postquam huc*) redii, statim altera die gravissima febris ardens continua pestilentialis me invasit, quae per tres integras septimanas ita me exercuit, ut primo quidem nullam spem vitae relinqueret, deinde vero, postquam hoc periculo liberatus sum, adeo vires prostravit omnes, ut ne in hunc usque diem recuperare illas potuerim. Quin imo nec valetudine sum integra, nam ex reliquiis mei morbi febris, quam medici erraticam appellant, nacta est, quae totis sex septimanis me detinuit et paulo minus mihi quam morbus ipse molestiae exhibuit, ita ut perpetuo in conclavi me continere et, ineptissimus cum sim ad omnes labores, inutili otio maximam temporis partem perdere necesse habeam. Haec est causa, ob quam tot a mensibus nullas a me accepistis litteras, quod eo aequiore animo ferendum vobis est, quia interim nihil vobis defuit, cum in ipso fervore morbi de vobis sollicitus ad sumptus vestros aliquid pecuniae adiecerim, quam vos accepisse non ex vestris sed ex Eberbachii litteris intellexi. Erant centum taleri, quos ego quidem alio destinaveram, sed postea mutata sententia in usus vestros deputavi, prout non dubito ab Eberbachio ad vos perscriptum esse. Quamvis autem nec nunc ita valeam, ut vel scribendo vel dictando magnopere sufficiam, attamen ne nimio silentio meo animi vestri in diversum traherentur, etiam vim inferendam naturae potius iudicavi, quam sustinere diutius, ut sine meis essetis.

Quod Carolus de diligentia priore remiserit et exemplo condiscipulorum a studiis factus sit alienior, ternis tuis ad me relatum est; quod vero monitis tuis et cohortationibus virorum doctorum excitatus et in viam revocatus sit, hoc ultimae tuae mense praeterito ad me scriptae significaverunt. Placet quidem hoc, sed non ita, ut prioris peccati oblitus dissimulandum mihi ad ipsum iudicem, quantopere mihi iactura, quam et temporis et sumptuum per menses illos haud dubie fecerit, displiceat; ex litteris, quas a me accepit, quam graviter id feram, intelliget. Quamvis autem praecipua sit culpa in praeceptore classico, qui vel per indulgentiam vel per neglegentiam passus sit puerum horas lectioni destinatas perdere, tamen et tu non

omnino ab ea liber esse videris. Nam quandoquidem ille fidei tuae commissus est, fides autem diligentis praceptoris non tantum in eo sita sit, ut discipulum ad virtutem assuefaciat, verum etiam et avocet a vitiis, certo tui officii fuit semel atque iterum admonitum, nisi subito emendationem praestitisset, severius castigare, neque enim ea est ipsius aetas, ut virgis in eum animadvertere non liceat. Proinde cum duo sint modi, quibus ingenia duriora et ferociora cohercentur: blanditio verborum et severitas poenae, nisi illa profuerit, volo te omnino hanc adhibere, ut intelligat puer, omnino illi vel sponte vel coacto officium faciendum esse.

Rationes accepti et expensi accepi et percurri. Nihil in iis magnopere desidero, nisi quod aliquando in calculo erratum est et semel etiam Hungaricus aenus pro quatuor florenis et sex baciis numeratus. Extraordinaria praeterea illa, qualia sint, ignoro, quandoquidem te non explicas. Vestes ternas uno anno puero datas posset fortasse superfluum videri, sed quando ita Ropalio visum est, non improbo. Persuadeo mihi enim non daturum fuisse nisi vel urgente necessitate vel honestate monente. Facias imposterum, ut quoquo semestri accipiam rationes vestras, ut mature semper pecunia a me subministrari vobis possit. Significabis quoque, per quos mercatores commodissime curari vobisque in manus tradi posse videatur.

Carolum ad primam promotum laudo quidem, postquam per integrum annum secunda non exiisset. Sed maluissem promotionem ad pascha deferri, ut in solemni coetu specimen diligentiae edere potuisset; proinde non permittes, nisi aliud studia ipsius requirant [et] ego praemonitus fuero, e prima illum educi quam sub festum paschatis anni proximi, si vita utrique vestrum tam diu suppetierit. Erit hoc illi utile praeter cetera ob linguae Graecae exercitia, in qua illum diligenter institui omnino iubeo, atque ita quidem, ut utriusque tam huius quam Latinae usum coniungat et utramque sibi reddat familiarem.

Ad usum sacrae coenae quod attinet, ita se sane res habet, et Carolus te edocuit, prohibuisse me, ne alibi quam inter orthodoxos illi communicaret, et nominatim Basileam proposuisse; nihil tamen peccatum est, quod me inconsulto noluisti quidquam hac in parte pro arbitrio tuo statuere. Nihilominus ne pietatis et religionis in animo ipsius aliqua fiat remissio, volo, ut cum ad ferias paschales Basileam deducas et recte prius constitutum in doctrina sacramentorum et diligenter admonitum de digno usu sacrae coenae accedere ad illam permittas. Qua occasione Genevam usque poteritis excurrere, nisi tamen Beza interea quid mortale passus fuerit, cuius videndi gratia potissimum ad recreationem hanc vobis indulgendam adducor. Sed de his brevi vos plenius aliis litteris edocebo. Interim rem ad Carolum dissimulabis, ne prae nimia expectatione huius itineris a studiis suis avocetur. Poteris tamen ex te ipso spem aliquam ei facere, impetraturum te hoc a me, si diligentiam maiorem in discendo praestiterit.

Aliud, quod scribam, non habeo; proinde te valere iusso, Dei aeterni tutelae vos commendo et hospitem vestrum virum singularem officiose saluto. [Bez udání místa a letopočtu.]

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 20 *b* č. 33. — *) Pod tím přetrženo: „Rossicium".

Psaní toto jakož i předešlé nemají data; z popisu nemoci Žerotinovy, obsaženého v č. 418 a 419, vysvitá, že č. 418 bylo psáno v posledních osmi dnech před 7. lednem 1600.

419.

Štěpánovi Illésházymu: dává zprávu o nemoci, kterou přestál; o stavu věcí v Sedmihradech, že by bylo žádoucí uzavříti mír s Turkem. — Na Rosicích 7. ledna 1600.

(Domino Stephano Illesshazi.) Illustris, spectabilis et magnifice domine, domine et amice plurimo amore et observantia mihi colende, ut integro huius ineuntis anni curriculo et domi et foris feliciter omnia MDV^ae cedant, toto id ei animo precari a Deo Optimo Maximo non desisto. Quod MDV^a literis suis sub ipsum finem anni praeteriti ad me exaratis de recuperata valetudine mihi gratulatur, id ipsius erga me optimae voluntati merito ascribo. Quod vero recidisse me in morbum et diutius quam ante cum eo conflictatum fuisse ignorarit, meam culpam, qui id ad MDV^am non retulerim, esse scio; sed quod eo ipso die, quo epistola MDV^ae scripta fuit, febris, quae per sex septimanas singulis fere diebus vel noctibus me excruciabat, tandem me deseruerit, id felicissimi ominis et auspicii loco habeo. Haud dubie Deus, qui aliorum amicorum meorum vota audiit et exaudivit, etiam rationem aliquam propensi erga me MDV^ae animi habuit. Utut est, beneficio divino iam octavum diem febri careo videorque mihi paulatim et vires recuperare et pristino statui restitui, quamvis adhuc non parva membris totique vitae insit debilitas et morbi diuturni vehementia satis ex pallore faciei et macie totius corporis appareat.

Nova, quae MDV^a ad me misit, quamvis aliunde quoque erant ad me perlata, tamen quod copiosius, diligentius et maiore fide perscripta sint, quod multa singularia habeant, quae ab aliis nondum acceperam, tum etiam quod a MDV^a venerint, grata habui, imo gratissima. De Valacho semper suspicatus sum cum Valacha fide acturum, nec unquam mihi persuadere potui, tantum periculorum, laboris et expensarum subiturum illum nostra et Christianitatis causa vel in solius caesaris gratiam. Adde, quod Sigismundi olim principis primum incerta, post adversa fortuna eum cautum faciet et dominii ampliandi cupiditas haud difficulter datae fidei oblivionem inducet, nec Transsylvania ea provincia est, cuius possessionem si quis teneat, facile alteri cedat.

Cum Turcis si pax certa, firma, honesta iniri posset, optanda certe esset, nam nihil verius, quam quod Ibraim in litteris suis infert, sumptus ad sustinendum bellum non aliunde quam a misera plebe colligi, eam autem hac ratione pessum

ire. Videmus hoc apud nos, vos itidem experimini, arcem unam aut alteram expugnamus, interea assiduis tributis exhaurimur et longe plus incommodi quam utilitatis ex tam diutino bello consequimur. Sed vix erit amplius in facultatibus nostris ad nutriendum hoc bellum aliquid conferre. Nam ille ipse miles, quem alimus, infinitis damnis nos et subditos nostros afficiendo, non secus ac hostis nos persequitur, et opes nostrae privatae ita imminutae sunt, ut vix ad sustentandos nos suppetant, nedum ad alios offendendos. Multa super hoc negotio dicenda essent, sed non literis permittenda. Faxit Deus, ut tandem finem tantorum malorum videre liceat. Vinum, de quo MDV[a] scribit, nondum vidi, interim tamen pro benevolentia erga me declarata gratias ago et MDV[am] quam optime et diutissime cum suis valere ex animo opto. Rossicio 7. Januarii 1600.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 22*a*. č. 1.

420.

Karlovi ml. z Žerotína do Štrasburku: kárá ho důtklivě pro nedostatek pilnosti a hrozí, nepolepší-li se, že ho pošle zpět k otci a maceše. — Na Rosicích 14. ledna 1600.

(Carolo Zerotino Argentinam.) Quae tua sit in ceteris diligentia, satis inde colligi potest, quod iam a multis mensibus nihil tui legerim. Sane ea de causa ego te Argentinae magnis sumptibus alo, ut, quoties tibi collibuerit, vel intermittas vel repetas scriptionem literarum, existimans et meae voluntati satisfactum et tuae erga me debitae observantiae, si te praeceptor duobus verbis per epistolam apud me excusaverit. Rem mehercle difficilem, unam vel alteram paginam implere oratione Latina, qui iam septem annos in ea discenda et exercenda contrivisti! Sed quem non pudet prae nimia procacitate studiorum curam abicere et pretiosissimi temporis aetatisque ad hauriendas bonas artes accommodatissimae facere iacturam, quomodo pudeat a scribendis epistolis per inertiam abstinere? Non me latet, qualem vitam vivas; scio, quid in classe, quid domi pecces; nec quidquam eorum ignoro, quae hactenus vel commiseris vel omiseris. Itane ergo tibi classes ad ineptias et confabulationes institutae videntur? Itane urbanum hospitium ad otium et ignaviam conductum? An vero ego tibi videor ita copiosus, ut pecuniam vel bene vel male collocandam tibi subministrem? Falleris, Carole, et nec me nec te satis nosti: te quidem, dum non agnoscis, quanto tuo cum damno officium tuum deseras, me vero, si me tam brutum, ut mihi a te imponi aequo animo feram, existimas. Non ego iam miror, quod praeteritis mensibus tam ieiunas atque omni dicendi ornatu denudatas epistolas a te acceperim: nam quod tum tribuebam aetati, id negligentiae tuae asscribendum fuisse demum animadverto. Quomodo enim vel copiose vel polite scriberes, si nec in schola publice nec inter privatos parietes de copia et elegantia verborum tibi paranda sollicitus es? Nosti, quo animo ego te primum, cum in cavo institutionis*) Jesuiticae haereres, educandum

susceperim; revoca tibi in memoriam, quoties, quam amanter et quam accurate tum coram tum scripto ad studia literarum diligenter prosequenda te sim cohortatus; quoties commemorarim fructus uberrimos, quos inde percepturus esses; quoties ob oculos posuerim incommoda cum dedecore et ignominia coniuncta, quae ex desertis studiis essent secutura.

An iam memoria ista tibi exciderunt? Certe nisi vererer, ne literae hae in alienas manus devenirent, instituerem talem apud te omnium eorum, quae olim ex me audisti, commemorationem, quae tibi facile, si quid in te est ingenui pudoris, lachrimas et ruborem excuteret. Cogita, qui sis et quae te vita manet, et quam necessaria quando tibi futura sit linguarum et doctrinarum cognitio; perpende et facile, quo tendam, et quid velim, colligas. Sed audi nec in cassum dicta puta: cum primum ad me de socordia tua esset relatum, veritus, ne opera praeceptorum tuorum et impensa mea inanes essent, statueram apud me te revocare et patri restituere; verum postea subeuntibus aliis cogitationibus, non tui, sed familiae nostrae commiseratione mutavi sententiam in eum tantum finem, ut viderem, quo deinceps animum inclinaturus esses. Proinde poenam non remitto quidem tibi sed differo, donec intelligam, qualem te nunc geras et quae sit spes imposterum sanioris mentis. Quantum autem possum, te hortor, ut mores et susceptam hanc pravam vivendi licentiam immutes in melius; nam nisi fiat et nisi emendatio in te appareat singularis, scito omnino, nihil certius tibi imminere, quam ut a me derelictus et patri restitutus vel inter fusa novercae vel inter vilia domestica servitia reliquos adolescentiae tuae annos consumas. Resipisce igitur, et utrum cum laude et fructu ad nos redire, an vero cum dedecore tuo et detestatione omnium turpiter in patriam revocari cupis, delibera. Vale. 14. Jan. 1600.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 22. č. 2. — *) Původně: „in faecibus educationis".

421. Zdeňkovi z Roupova děkuje za dopisy, jež mu poslal a jež ho potěšily, chválí jeho pilnost a napomíná ho k vytrvání v dobrém. — Na Rosicích 31. Jan. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 22b) č. 3.)

422.

Štěpánovi Illésházymu: dává zprávu o úmrtí manželky, která mu zanechala tříletou dceru a tříměsíčního syna; vykládá, proč nepřijal darované víno; zmiňuje se o sněmu v Čechách a ve Slezsku. — Na Rosicích 1. února 1600.

(D. St. Illesházi.) Illustris, spectabilis et magnifice domine, domine et amice ob coniunctionem nostram semper mihi amande. Ut si quid mihi reliquum est vel facultatum vel animi, id in praestandis officiis M^ae^ D^ni^ V^rae^ gratis data occasione impendam, summopere opto. Morbum corporis difficilem ac fere letalem, qui per quatuor menses propemodum absque intermissione me detinuit, insecuta est aegritudo animi longe gravior, primum ex diutina invaletudine, deinde immatura morte coniugis meae caris-

simae concepta. Eripuit enim mihi illam Deus his proxime elapsis diebus non tantum non expectanti, sed nec opinanti tam dirum vulnus, quo equidem ita me sauciatum sentio, ut vix unquam consolidari [sic] posse existimem. Speraveram ego, si ita divina tulisset voluntas, exoptato illo consortio, quo solo beatus vivebam, diutius frui; sed quia omnipotenti illo domino, cui obloqui non est fas, aliter visum, imo visum afflictione hac acerbissima tantum non pessumdare me, aequo, quantum imbecillitas humana permittit, animo id fero et naturae suum ius concedo. Quia autem solemus ad amicos non tantum laetos sed etiam tristes casus nostros referre, ut non minus dolorum nostrorum quam gaudiorum eos participes faciamus, atque, cum necesse est, vel solari nos ab iis patiamur, vel cum res ita requirunt, gratulari nobis permittamus: nolui apud M^eam^ D^nem^ V^ram^, quam inter eximios amicos meos habeo, calamitatem hanc meam, qua vix ulla maior esse potuit, silentio praeterire, non ad suggerendam illi moesticiae materiam, sed ad levandum paulisper communicatione hac meum dolorem, siquidem ad erigendum animum plurimum facere videtur, si habeas, apud quem libere et querelas et curas tuas deponere possis. Neque dubito MDV^ram^ pro amicitia nostra hoc nuncio perturbatam fore, cum mihi illam bene velle certo mihi pollicear. Reliquit mihi filiam superstitem trimam et filium trimestrem, ex quorum conspectu nonnullam capio consolationem.

Superest adhuc, ut me apud Magnificam Dominationem Vestram excusem, quod vina mihi donata non acceperim, quamvis enim superioribus litteris, quas illi redditas existimo, non secus ac pro acceptis iam gratias egerim, tamen, cum postea intellexissem, dolia esse eius magnitudinis, ut superent munuscula ordinaria, quae inter amicos testandi amoris causa exhiberi possunt, non potui mihi permittere, ut praeter consuetum mihi morem recipienda iudicarem. Quamvis enim agnosco liberalitatem ultro citroque exerceri debere, tamen fateor me esse hac in parte iustis de causis minime popularem, et quoniam praeterito anno voluntati MDV^ae^ nimis idulsi, facilius mihi veniam ob non admissum huius anni munus datum iri spero.

Quid in Hungaria geratur, aveo cognoscere. Nostri nunc comitiis suis occupati sunt. Bohemi omnia onera superioris anni hoc quoque anno sustinere statuerunt. Silesiis ad diem 20. huius mensis conventus indictus est. Aliud, quod scribam, non habeo, sed MDV^ram^ divinae tutelae commendo. Rossicio Kalendis Februarii 1600.

Opis souč. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 22. č. 4.

423.

Janovi Jakubovi Gynaeovi do Basileje: dává zprávu o své dlouhé a nebezpečné nemoci, o narození syna a o úmrtí manželky. — Na Rosicích 2. února 1600.

(Johanni Jacobo Grynaeo Basileam.) Quod Hieremias olim de se, id ego iisdem verbis de me affirmare possum. Ego vir ille sum, qui experitur afflictionem virgae

excandescentiae illius et quae deinceps sequuntur. Videtur enim Dominus data opera collimasse in me irae suae tela, ne ulla mihi vel emergendi ex quotidianis calamitatibus vel saltem quietis sumendae spes affulgeat. Taceo multas rei domesticae difficultates, iniurias temporis, odia aulae, insidias hostium, fraudes, imo vim apertam adversariorum et cetera quae hactenus sum perpessus mala; nondum tamen visum est Domino, quod satis esset me depressisse, nisi ad cumulum accessissem perpetui tum corporis tum animi cruciatus, quos iam totis sex mensibus sustinendo vix compos haereo mentis.

Facio enim te certiorem, primo quidem omnium incidisse me sub finem aestatis superioris in gravissimum morbum, iactatum assidua febri pestilente venenata ardente, qua tantum non interemptus sum, medicis, deposita propemodum omni spe salutis, potius exitum vitae quam prorogationem expectantibus. Illa cum, postquam tribus septimanis plenis maximo periculo conflictatus essem, tandem emersi, sed viribus ita prostratis, ut nulla ratione restitui possent; praeter vim morbi etenim, cuius reliquiae in aegro adhuc corpore remanebant, quominus mihi succurri commode posset, faciebat ingens et sollicita cura de salute coniugis meae carissimae, quae moerore perpetuo ex invaletudine mea concepto febrim sibi accersiit coniunctam cum maximis capitis doloribus, nihil ea, qua ego laboraveram, mitiorem, imo difficiliorem curando*) ob imminentem partum, quo postea enixa est filiolum, qui mihi in his meis adversitatibus unico fere est solatio. Cum itaque vires refici et natura refocillari minus possent, rediit febris, non continua illa quidem, sed ex earum genere, quas medici erraticas vocant, quae sex septimanarum spacio ita me afflixit, ita extenuavit, ut nihil certius quam mortem, nihil minus quam restitutionem valetudinis mihi pollicerer.

Interea uxor mea nec a puerperio melius habere nec exhibitis medicamentis quidquam allevari; subinde enim redibat febris, quam fera tussis motum totius corporis excitando augebat, unde adeo attenuata est, ut prostratis viribus et labente paulatim vigore naturali tandem violentia cathari suffocata extingueretur. Obiit, quod maximo cum dolore apud te commemoro, ante dies decem, relicto ingente apud omnes sed praecipue apud me sui desiderio, postquam nondum expleto quadriennio summa concordia et amore mecum vixisset. Hinc conicias licet, quid mihi nunc sit animi nondum a morbi reliquiis omnino liberato et ineffabili luctu oppresso. Certe nisi in uno Deo, a quo tamen omnia haec mala, mihi spes esset residua, actum de me foret, nam me nec ferendo nec resistendo tantis et tam assiduis mali[s aptum] esse ingenue fateor. Confido tamen illius benignitati, non defutura mihi in hoc sensuum et rationis luctu ipsius auxilia neque permissurum, ut aliter quam iustissime haec omnia me pati tum sentiam, tum praedicem.

At quia piarum orationum subsidio mihi summopere opus sit, ad tuas quoque refugium habeo, utque me pro tuo in me amore, pro meo in te cultu non oblivis-

caris, obnixe rogo. Orbatus enim dulcissimo consortio et praecipuo vitae meae fulcro, quid reliquum habeo praesidii, quam in religiosis votis, quid solatii, quam in expendendis divinis consiliis? Fac igitur, optime Grynaee, ne a te deserar, et ex litteris tuis, quas cupidissime expectabo, aliquid tum consolationis tum doctrinae capiam, nam verum fatebor me tuis epistolis erudiri et, quoties eas vel lego vel relego, firmiorem reddi. Interim te valere jubeo, plurima salute omnibus veteribus amicis dicta. Rossicio 2. Febr. 1600.

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 23. č. 5. — *) Prvotně psáno *curatu*, což přeškrtnuto a dále napsáno: *curando*.

424. Dru Amandovi Polanovi do Basileje dává zprávu o úmrtí manželky, o narození syna, jehož dal křtíti na jméno Bedřich, o smrti obou Slavatů; slibuje, že co nejdříve zaplatí svůj dluh, děkuje za knihy zaslané. — Na Rosicích, 2. Febr. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. fol. 23 č. 6.)

425. Mark-Antoniovi Lombardovi v Genevě: oznamuje o své nemoci, kteráž ho skličovala, o smrti nejdražší manželky své, kteráž nedovršila ani devatenácte let; podotýká, že za celý život svůj nepocítil tak velkého zármutku, a kdyby všechna neštěstí Jobova padla na bedra jeho, že by neměl ani polovice zármutku, v němž nyní žije. O cestě Lombardově do Francie mnoho si neslibuje, poněvadž markýz de Pisani, na němž zakládal Žerotín svou naději, zemřel. — Na Rosicích, 4. Febr. 1600. (Konc. vlašský knih. Blud. VI—3881 f. 23 č. 7.)

426. Doktoru Brederodovi v Paříži odpovídá na list jeho ze dne 20. července, kterýž obdržel s listy bratrance svého Waldšteina a na který pro nemoc svou a brzkou na to smrt své manželky posud nemohl dáti odpověď; želí smrti markýza di Pisani; žádá za zprávy o dvoru královském a o tom, co se děje v království. Sděluje, že „my máme stále válku s Turkem, kterýž si přeje mír, ale my tomu nechceme; bylo by lépe, kdybychom ho vzali za slovo, nežli se štěstí obrátí. Jsme sice v prospěchu, ale stojí nás to mnoho peněz a lidí.“ — Na Rosicích, 5. Febr. 1600. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881. f. 23 b) č. 8.)

427. Pánu [Jindřichovi] z Eberbachu, starostovi (fojtovi) v Auerbachu: jak radostně jemu psal o narození syna, tak se žalem nevýslovným oznamuje smrt své manželky, zemřelé dne 24. ledna; omlouvá se, že za příčinou sněmu Brněnského a záležitostí svých i bratra svého nemůže súčastniti se svadby jeho (Eberbacha). — Na Rosicích, 9. Febr. 1600. — Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881. f. 23 b) č. 9.)

428. Karlovi ml. z Žerotína*) do Štrasburku: napomíná ho důtklivě k polepšení a hrozí mu, že na místě jeho, nepolepší-li se, povede náklad na jiného, vděčnějšího. — Na Rosicích, 24. Febr. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 24 č. 10.

*) Karel ml. z Žerotína byl miláčkem Žerotínovým. Z listů Žerot. viděti, jak otcovsky o něho pečoval.

429. Jakubu Guetlinovi do Štrasburku: napomíná ho, aby Karla se vší přísností přidržoval k učení, cestu do Genevy a Basileje aby odložil do měsíce května a déle čtrnácti dnů se nezdržoval; posílá mu 60 tolarů jako dar pro Theodora Bézu v Genevě; Karel nechť v Basileji podle původního ustanovení přistoupí ke stolu Páně. — Na Rosicích, 24. Febr. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 24 č. 11.)

430.

Václ. Budovcovi: posílá mu po Jáchymovi Prostibořském svou apologii proti nařknutí od Sigmunda z Dietrichsteina a žádá ho, aby o ní vyslovil svůj úsudek; o pohnutkách svých osočovatelů; o smrti Pavla Catarina. — Na Rosicích 1. března 1600.

(Vencislao Budovicio, Pragam.) Postquam a nobis discessisti, nihil a te; ego autem in maximo hoc et acerbissimo meo luctu scribere quid potui? Quo magis miror me tam necessario tempore a te destitui, qui alioquin nullum amicitiae officium erga me praetermisisti, nisi fortassis et illa impetum hunc, quo non secus ac rapidissimo torrente innumerae adversitates ad opprimendum me volvuntur, declinare statuerit. Prudentis fortasse hoc fuerit, sed absit, ut simile quid de te animo concipiam, satis de constantia tua et sinceritate ingenui pectoris persuasus. Saltem vero mens obruta calamitatibus et caligine doloris obcoecata etiam in certis haesitare et naturâ eo prolabimur in adversis, ut facile suspicemur nos deseri vel ab iis, de quorum fide et integritate nobis constat. Proinde operae pretium feceris, si duobus vel tribus verbis me, qui nunc alienae prorsus sum potestatis, confirmaris. Fateor enim me hoc tristissimo casu, quo unico vitae meae solatio orbatus sum, ita prostratum, ut vix mei sim compos. Occasionem huc ad te scribendi praebuit Joachimi Prostiborii Pragam profectio, cui ad aulam nostram, quae ad calumnias imo mendacia Sigismundi Dietrichsteinii respondi, ferenda dedi. Si sibi tantum fuerit otii vel animus et voluntas cognoscendae meae defensionis, per me licet, ut non tantum legas, quae scripsi, sed sententiam quoque tuam, iurene an iniuria accusatus fuerim, aperies. Cetera diiudicent illi, quorum iudicio innocentiam meam vel invitus subicere cogor. Probent autem vel damnent, non tamen efficient, quin ea tantum protulerim, quae Veritas ipsa aliter dictare non potuisset. Deo rem commendo; ille, quod visum fuerit, statuat, nam alioquin adversarios meos non cessaturos laqueos mihi tendere et insidias ex insidiis struere pro certo habeo. Non haec, de quibus accusor, illos concitant: religio est atque iter in Galliam olim susceptum, pecunia Gallis mutuo data, libertas Moraviae, quam pro viribus tueor, et odium, quo me in Austriacos ardere calumniantur, et animus a pontificiis superstitionibus alienus, haec sunt, quae ipsos sollicitant, inflammant, exagitant. Sed rumpantur licet, non cedam tamen; Deo et piis si spectata erit integritas mea, sufficit, cetera non moror.

Ad reliqua mala, quibus et privatim et publice crucior, accessit quoque mors Pauli Catarini nostri, quem Deus ante dies septem eripuit. Evasit hostes suos, prout Tiberius de iis in ore habebat, qui voluntaria vel naturali morte ipsius tyrannidem praevenissent. Tu si valeas et tui, erit, unde gaudeam. Ego nec animo nec corpore valeo. Rossicii Kal. Martii anni 1600.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 24 *b*. č. 12.

431.

Pánu (Jindřichovi) z Eberbachu: lituje, že pan Kašpar, bratranec jeho, nemoha dostati syna svého ke dvoru Anhaltskému, dal jej za páže k císaři. V příštích dnech bude povolán do Prahy, aby se zodpovídal ze zločinů, z kterých ho nepřátelé vinili v minulém roce, že totiž proti průvodnímu listu císařskému zajal zbabělce Baptistu. Přísahati by nechtěl, neboť „přísaha, kteráž se v Čechách ukládá, jest smíšenina rouhání a modlářství". — Na Rosicích 2. března 1600.

(A monsieur d'Eberbach.) Monsieur. Contre toute mon opinion, et puis bien dire, contre mon intention et volonté est advenu que le seigner Gaspar mon cousin, après avoir veu les difficultés que pour la maison d'Anhalt vous nous avez mis au devant, sans considerer davantage ou patienter un peu, s'est resolu en haste, comme ses deliberations sont soudaines, de mettre son fils page avec l'empereur, dont pour ma partie, qui fay plus d'estat de la salvation de l'ame que de la conservation du corps ou de l'acquis des honneurs de çe monde, suis fort marri, craignant que nous ne tombions du mal au pis, ç'est à dire de rien faire à mal faire. Car çe ieune enfant, s'il eust esté nourri à la maison de son père, au pis aller ne pouvoit devenir aultre qu'un lourdault et un fayneant, mais estant baillé à nourir à la court, il est à craindre qu'il ne devienne seulement apostate, mais avec le temps, comme ç'est la coustume de telles gens, persecuteur de son ordre, à sçavoir de çeus de la religion. Depuis le temps de Jean Hus, nous n'avons eu aucun papiste en nostre maison, et depuis septuingt ans en ça, comme nous pouvons prouver, nos ançestres ont esté successivement les defenseurs de la parole de Dieu en ceste province. Il me deplairoit fort si aucun de nostres avoit à degenerer de çe bon naturel et se rendre indigne de la grace et de l'honneur que Dieu a faict en ceci à nostre famille. Toutesfois il fault que ie me taise maintenant pour n'aigrir davantage et susciter contre moy mes ennemis, lesquels sans çela ont le sens tendu à toutes occasions pour me surprendre, voire pour m'oppresser: mais le père s'en aperçevra un iour et moy seray escusé. Je n'ay voulu faillir de vous en aviser, afin que vous ne prinsiez plus de peine à incommoder ces bons prinçes davantage pour nostre regard, vous remerciant de ma part et demeurant avec beaucoup d'obligation pour la bonne volonté qu'avez monstré en procurant le bien de çest enfant. Et d'aultant que i'estime que la présente vous trouvera ou espoulx ou nouveaumarié, ie prieray Dieu, monsieur Eberbach, de vous donner en çe nouveau mariage tout heur et contentement. De Rossicz ce 2. de Mars 1600.

Postscripta. Mes adversaires ne desistent point de me travailler. Combien que i'en soy encor inçertain, si est çe que le bruit commun et les advertissements de mes amis m'ostent presque toute doubte qu'un de çes iours, ie seray cité à Prague pour y respondre aus crimes qu'on m'a imposés l'an passé. La pluspart d'içeus sont badineries, choses d'enfants; çe qui se peult couloirer aucunement, est

que i'ay prins çe poltron de Baptiste soubs le saufconduict de l'empereur, çe que ie confesse, mais de çe soubs mes ennemis en voulent faire un contre et disent que i'ay faict contre le saufconduict, çe que ie nie. Des raisons que i'ay allégué pour monstrer que ie n'ay rien faict contre içeluy, les principales sont: que Baptiste ne l'a point eu sur luy, quand ie le faict prendre; qu'il n'y a point provoqué, quand il s'est veu entre mes mains: qu'il a porté les armes, qu'il a mis la main à l'espée, qu'il ne s'est tenu tousiours en un lieu, et aultres semblables arguments, par lesquels ie fay veoir qu'il a esté prins iuridiquement, s'est à dire, selon les loix, car il es requis à celuy qui a un saufconduict, qu'il le porte tousiours sur luy, qu'il s'en façe fort, quand le besoing le reçerche, qu'il ne porte point d'aultres armes pour monstrer qu'il n'a point besoing d'aultre defense, qu'il ne donne occasion à estre violé; mais la principalissime raison est que ie n'ay rien sçeu qu'il l'eust, et pour monstrer çela, ie prouve qu'il ne m'en a rien escrit, que çeus de Brin ne m'en ont rien escrit, que pas un de ces amis ne me l'a faict à sçavoir, qu'il n'y a âme vivante qui m'en ait rien escrit, dict, parlé, signifié. Or pour prouver çela, ie n'ay aultre moyen que la seul negative, l'affirmative touchera à mes adversaires: mais d'aultant qu'ils ne la pourront iamais faire véritable, comme chose qui n'a iamais esté, ie doubte, veu que çe mien faict semble appartenir en quelque maniere à la dignité et maiesté impériale, laquelle ils disent avoir esté violée, qu'il ne me baillent le serment, pour veoir si ie n'en ay rien sçeu de tout, lequel ie ne fuis point en soy mesmes, mais pour çe que la façon de iurer qu'on propose en Bohême, est meslée de blaspheme et de l'idolatrie, ie n'y vouldroy point venir, s'il estoit possible.

Ç'est pourquoy ie vous prie d'en parler avec monsier le chançelier vostre frere, auquel ie baise les mains, et le supplier de ma part de m'aider de son conseil, afin que ie puisse échapper de çes lacs [sic]; car ie ne craing aultre chose que çela, et me sembleroit une chose fort inique que ma simple negative, fondée de plus sur certaines circomstances, n'eust à avoir aultant de foy, que la simple affirmative de mes ennemis, oultre que, si on devoit tousiours venir au serment, contre qui on ne pourroit rien prouver, toutes les causes seroient déçidées par ce moyen, sans qu' aultres preuves y fussent necessaires. Je vous prie d'avoir çeste chose pour racommandée et m'envoyer dessus l'avis du dict sieur chançelier. Datum ut in litteris.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 24 *b*. č. 13.

432.

Štěpánovi Illésházymu: děkuje za projevenou soustrasť, široce vykládá, proč ho nic na světě netěší, žádá za zprávy o sněmu uherském i o jiné noviny ꝛc. — V Krumlově 13. března 1600.

Illustris, spectabilis et magnifice domine, domine et amice semper mihi colende. Ut cum ipsemet[1]) tum res omnes ipsius in salvo sint, ex animo precor, et ne[2])

officia mea, si occasio unquam data fuerit illis utendi, respuat,[3]) vehementer rogo. Epistola MDV[ae] plena consolationis et referta sententiis atque exemplis tum ex natura rerum,[4]) tum ex eo, quod supra naturam est, petitis atque ad erigendum me in gravissimo meo et, ut opinor, nunquam remissuro dolore facientibus allata est ad me per hos dies, quibus occupato in concinnandis et in ordinem aliquem[5]) redigendis negotiis pupilli Krumloviensis non fuit tantum otii, ut ad eam rescribere maturius possem. Satis agnosco, quo animo, qua benevolentia; qua prudentia agat mecum MDV[a], et fateor, quae scribit, vera esse, imo verissima, neque tam rerum sum inscius et iudicio destitutus, ut ignorem, ut non videam, neque aliud subiisse coniugem meam suavissimam, quam quod humanitus passi sunt et passuri sumus omnes, neque aliud mihi contigisse, quam quod sensibus nostris quotidie occurit, quod propemodum singulis momentis oculos nostros subit, aures ferit, manibus tangendum exponitur. Sed ea est vis tum[6]) amoris, quo non secus iam defunctam prosequor, quam eam vivam complexus eram, et tanta[7]) pertinacia doloris, ut etiam videns non cernam, intelligens non prospiciam, nec quid mihi sit vel sequendum vel fugiendum, amplectendum vel reiiciendum.[8])

Proinde recte MDV[a] iudicavit, taedere me vitae huius; quomodo enim non taedeat orbato illis bonis, quibus fruendis maxima pars desiderii vitae meae prorogandae fovebatur. Nam cetera si specto, quid est, quod me magnopere in hac terrestri aerumnis et calamitatibus oppleta valle detineat? Consanguinei, quorum familiaritas et consuetudo mihi iucunda erat, plerique fato concesserunt. Aequales et coaetanei mei, paucos si excipias, non tales sunt, ut me consortium eorum valde delectet. Res familiaris nunquam mihi curae fuit. Liberi autem ea aetate sunt, ut mihi nec sperare liceat, per me esse educandos, provehendos, elocandos.

Iam ex adverso quanti momenti sunt ea, quae me vel deterrere a vivendo, vel saltem a metuenda morte abducere possunt! Religionem christianam et vere catholicam ab hostibus divini numinis video conculcari, regnum Christi negligi, antichristorum imperium augeri, pios, orthodoxos, purioris doctrinae asseclas premi et multis in locis opprimi, impios, fastuosos, rudes, imperitos, ab agnitione verbi divini perfugos, a maioribus degeneres, a virtutibus abhorrentes evehi, fidem violari, subditos caedi, ius et iustitiam infringi, provinciarum commoda et consuetudines labefactari, et tamen haec omnia non tantum aequo sed securo animo ac nescio qua inani spe sustentato tolerari. Taceo, quantus nobis hostis a foris immineat, qualem intra viscera nostra alamus, quales divinitus plagae nobis infliguntur, bellum peregre, discordia domi, annonae caritas a Deo, exactiones et expilationes a nobis, pestis ex contagio, contagium ex incuria et negligentia nostra.

Quae cum ita sint, quis miretur, si me nullum vitae in multos annos protrahendae desiderium tenet. Mala praesentia specto, futura bona cur sperem, non

habeo: habeo autem, cur metuam his, quae nunc videmus, tristiora et deteriora Ipsemet quoque a qualibus et quam numerosis adversariis oppugnor, qui in singulos dies novas mihi lites serunt, novas insidias struunt, nova pericula creant, ut vere dicere possem, mentem meam his subinde renovatis afflictionibus non secus ac navem laceram marinis fluctibus et impetu adversorum ventorum agitari. Appage igitur umbram hanc et caducam quidem ac ad occasum propendentem, succedatque ei immortalis illius aeternae et nullis adversitatibus expositae vitae desiderium, qua ut nos coronet aequissimus ille et misericors iudex Christus, ex intimis praecordiis ab illo efflagito. Videt MDV^{a}, quo me luctus meus provexerit, cuius vel incrementum vel imminutionem divinae voluntati permitto.

Hungarica vestra comitia finita iam esse existimo; quid imperatori concessum, quid subsidii novi contra hostem communem provisum, ut MDV^{a} certiorem me faciat et conclusiones, quas vocant, comitiorum ad me mittat, percupio. Si quid praeterea ex Transylvania vel Constantinopoli ad ipsam pervenit, ut per litteras mecum communicet, rogo. Liberalitatem MDV^{ae} coactus certe suscipio, alienus natura a muneribus et largitionibus appetendis, nam beneficium accipere libertatem vendere est, ut ille ait. Mallem autem ego, ut MDV^{ae} constaret, officia mea, si quae a tenuitate mea in ipsam proficisci possunt, non donis elici, sed a benevolentia promanare, nam tum demum utrinque iucunda sunt, cum dantur, non emuntur. Addo, quidquid in me impenditur, male collocari, nam a me, cuius nulla hic authoritas, et perexigna rerum nostrarum peritia, quid expectandum? Obsequendum tamen fuit voluntati MDV^{ae}, sed ea condicione, ne amplius me oneret: illa enim, quae alii honori sibi esse ducunt, ego oneri mihi esse statuo. Fateor me posse errare, sed tamen error hic venia dignus est. Non plura, ne epistola modum excedat. Valeat MDV^{a} et nos propediem in Moravia invisat. Krumloviae, 13. Martii 1600.

Konc. v knih. Bludov. 3881. fol. 25. č. 14 a II—3883.

[1]) V rkp. 6. 3883—II.: ipse. — [2]) Tamtéž: utque. — [3]) Tamtéž: non respuat. — [4]) Tato poslední tři slova scházejí v rkp. II—3883. — [5]) V rkp. II—3883.: „partim". — [6]) Tamtéž následuje: „partim". — [7]) Tamtéž následují slova: „discernam satis".

433. Dru Amandu Polanovi do Basileje: slibuje, že se ujme záležitosti jeho u bratra svého a u Ladislava příbuzného svého. Dopis posílá mu po mladých Bukůvcích, již za příčinou studií do Basileje se ubírají; žádá, aby je opatřil preceptorem, poroučeje je přízni jeho i tchána jeho Jana Jakuba Grynaea. — Na Krumlově [Mor.] 13. Mart. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 25 b) č. 15.)

434. Doktoru Janovi Jakubu Grynaeovi poroučí syny z dvou bratří Zikmunda a Jana Bukůvků, kteří za příčinou studií do Basileje se ubírají, a žádá ho, aby je opatřil preceptorem. — Na Krumlově [Mor.] 13. Mart. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. fol. 25 b) č. 16.)

435.

Theodoru Bezovi v Genevě: posílá mu tento list po svém mladém strýci (Karlovi), jemuž dovolil tuto cestu, vzav si ho na starost, aby jej dal vychovati. Otec jeho dal ho do koleje Suitů (Jesuitů), odkudž on (Karel z Žerotína) ho vzal, „aby ho nenechal zahynouti v té propasti". Posílá Bezovi darem šedesát dukátů uherských. — Na Rosicích 29. března 1600.

(A Théodore de Beze, à Geneve.) Monsieur, L'occasion de vous escrire la presente me vient donnée d'un petit voyage que i'ay permis de faire à mon ieune cousin, lequel pour estre d'un mesme nom avec moy et d'une mesme maison, ie l'ay choisi pardessus les aultres, afin de le faire nourir et apprendre pour pouvoir un iour servir à la gloire de Dieu, au bien publique et à soy mesme. Son père l'avoit, partie par faulte de iugement, partie par faulte de moyens (car il a dispendu la pluspart de son bien), mis au collège de Suites, dont ie l'ay retiré pour ne le laisser perdre dans cest abisme. Ie l'ay tenu depuis quelque temps aus escoles d'Allemagne et envoyé finalement à Strospurg, où il a vescu iusques à ceste heure. Et combien que ie ne soy point deliberé de l'oster de là, devant qu'il n'eust achevé le cours de ses estudes ou pour le moins jeté un fondement asseuré ès arts et ès langues, si est çe qui cognoissent l'humeur de la ieunesse, laquelle se laisse aisement, si elle n'a un peu de relâche, ie luy ay permis, que pour pouvoir un peu resiouir le coeur, recréer l'esprit et entretenir la santé, il changeast de l'air et fist ce petit exercice, afin que après il retourneast d'aultant plus frais et plus gay à la continuation de ses estudes.

Mais parçe que de mon costé ie n'ay eu seulement ceus buts, mais ay regardé principalement à le faire entrer en cognaissance des grandes personnages, aultant que son age le peult porter, i'ay voulu qu'il s'acheminast plustost du costé de Basle et de Genève qu'aultre part, afin qu'un iour, quand Dieu luy auroit donné un iugement meur et solide, il eust çeste consolation en soy mesmes d'avoir veu et d'avoir parlé à deux telles personnages, que vous, monsieur, et le Sieur docteur Grynaeus, lesquels ie désire estre servis et honorés des miens, ainsi que moi mesmes ie les honore et aime. Je ne sçai si çeste-çi le trouvera à Genève ou bien s'il y viendra devant ou après luy; mais comme qu'il en avvienne, ie n'ay nulle doubte, que pour amour de moy et pour l'amitié que me portez, il ne soit le bienvenu auprès de vous, et d'aultant plus si la presente aura l'heur que de luy y donner l'entrée et de servir comme d'un preperatif à luy faire avoir part en vos bonnes graçes.

Vous reçevrez de luy soixante ducats Ongrois, lesquels i'envoye non par manière d'un présent, sçachant très-bien que si petite chose ne peult estre digne ni de vous ni de moy, mais pour vous estre un tesmoignage de la bonne volonté que ie tousiours eue en vostre endroit, et de l'intention que i'ay à vous la conserver. Je

vous prie de ne les dedaigner et croire que en tout temps, tandis que Dieu me donnera la vie et me maintiendra çe peu moyens dont ie iouys de sa graçe, ie ne vous defauldray en aucune occasion. Or faisant fin, après vous avoir baisé les mains, ie prieray le créateur de vous maintenir une vieillesse fraiche et commode, afin que d'aultant plus aisément vous puissiez servir à son église, tant qu'il auroit pleu à sa majesté divine de vous y entretenir. De Rossicz ce 29. de Mars l'an 1600.

Konc. v knih. Bludov. 3881. fol. 25 *b*. č. 17.

436. Jakubovi Zwingerovi děkuje za žalmy, jež mu byl dedikoval, a podává mu zprávu o úmrtí svého synáčka pětiměsíčního. — Na Rosicích, 31. Mart. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 26 č. 18.)

437. Doktoru Amandovi Polanovi v Basileji: Stěžuje si, že jest ustavičně štván některými osobami cizími, které znenáhla v zemi se usadily a uchopivše se otěží vlády, nejenom na pány, nýbrž na vládce si hrají; kteříž ho nejhoršími pomluvami napadeného a závistí dvorskou stíženého udali císaři z uražení Veličenstva; neobává se však žádného nebezpečenství při zřejmé nevinnosti své. O příčině takového nepřátelství praví: „Occasionem arripuerunt lacerandi me ex lite Brunensi civitati a me mota, quam in jus vocavi, quod Italum quendam perditum hominem, quem ego in custodiam ab ipsis dari postulabam, evadere passi essent; atque iam eo res devenit, ut ex privata controversia universae provinciae negotium creatum sit, verendumque est, ne ex his favillis magnum quandoque incendium oriatur." Žádá Polana, aby vlídně přijal příbuzného jeho, Karla ml. z Žerotína, jenž byl dvě leta ve Štrašpurce a jehož nyní posílá do Basileje a Ženevy hlavně proto, aby přistoupil ke stolu Páně v církvích stejné víry a aby poznal věhlasného starce Bezu, Polanova tchána. — V Rosicích, 31. března (pridie kalendas Aprilis) 1600. (Konc. v knih. Bludovské 3881. f. 26 a Chlumecky č. 103.)

438.

Vilému Slavatovi: že nemálo těší se z jeho návratu; zmiňuje se o souženích ho stíhajících, o pomluvách nepřátel, o nemoci, o smrti manželky své a jediného synáčka, kterážto soužení uvedla ho do slz a vzdechův ustavičných. — Na Rosicích 4. dubna 1600.

(Al Sr Guglielmo Slauata barone). Illustrissimo S^re^ mio osservandissimo. A punto queste feste passate, occorendomi di spedir' un messaggiero a Pragha, ho scritto a uno de miei amici che vi ho, che s'informasse, et informato che si sarebbe, m'avisasse quanto prima che speranza overo certezza s'haveva del ritorno di V^ra^ S^ria^ Illma; poiche riducendomi a memoria che con una sua scrittami da Madrid et ricevuta da me non ha guari, m'accennava che intorno a questo tempo s'era deliberata di ridursi alla patria, non potevo persuadermi che dovesse tardar molto più a compararci: quando opportunamente è giunto questo suo messaggiero con la sua gratissima e con la desiderata nuova del suo felice arrivo, del qual'io mi sono rallegrato non quanto ricerca l'anticha affetione mia verso di lei, ma quanto m'hanno permesso gli miei travagli presenti comminciati dalle false calonnie de miei nimici, accresciuti poi per una mia

pericolosissima maladia, ridotti all'estremo per la morte della mia carissima donna et hora venuti al colmo per la perdita d'un mio unico figliuolo; i quali essendo tali che hanno havuto forza di smorzare nel mio cuore ogni scintilla d'allegrezza, et ridottomi a lagrime e sospiri perpetui, non è da maravigliarsi, se questa, benche in se stessa grande et lietissima nuova, non ha talmente dilatati gli spiriti sensivi, quanto haverebbe fatto, se gli havesse trovati ristretti solamente, ma non del tutto estinti. Non ostante penetrando la ragione, dove non possono giungere gli affetti, io non lascio di havere molto a caro ch'essa sia ritornata con buona sanità, et riconosco d'havergli obligo d'havermene voluto avvisare. Et poiche hora non posso altro, pregarò Iddio, che sicome ha dato buon compimento a questo suo viaggio, così voglia fortunare di quà inanzi tutti li suoi vertuosi dissegni. Et quivi basciando le mani a V^ra^ S^ria^ Illma et quelle dell' Illmo S^re^ di Neuhaus, et facendo riverenza all' Illma S^ra^ sua et mia madre et all' Illma S^ra^ sua consorte, farò fine, pregando Iddio ch'egli dia a tutti la salute dell'anima et del corpo. Di Rossicz agli 4 d'Aprile 1600.

Konc. v knih. Bludov. 3881. fol. 26 v. č. 20.

439. Jakubovi Monaviovi*) do Vratislavě: dává zprávu o své nemoci, smrti manželčině a synově, a posílá po něm Buchholzerovi dar za knihu nedávno vydanou. — Na Rosicích, 13. Apr. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 26 b) č. 21.)

*) Monau Jakub, z rodiny rytířské, náležel k předním učencům své doby, nar. 6. prosince 1546 ve Vratislavi, † 6. října 1603, horlivý kalvinista.

440. Donně Marii Manriquesové (st.): oznamuje, jak smrt manželky a synáčka jeho vysoce ho dojala, uvažuje, jakým zármutkům a soužením člověk jest podroben. Projevuje jí svou vděčnost a rád by službami se odměnil. — Na Rosicích, 14. Apr. 1600. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881. f. 26 b) č. 22.)

441. Visitatorům akademie Štrasburské doporučuje Bertolda z Lipé, syna nebožt. Jana z Lipé, nejvyššího dědičného maršálka království Českého, † 23. ledna 1598, jehož z uložení soudu zemského se byl stal poručníkem. — Na Rosicích, 16. Apr. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 27 č. 23.)

442. Melchioru Juniovi v Štrasburku doporučuje Bertholda z Lipého, jehož tam posílá na študie. — Na Rosicích, 16. Apr. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 27 č. 24.)

443.

Starším a radě města Štrasburka doporučuje Bertolda z Lipého, syna nejvyššího dědičného maršálka království Českého, jehož jako již dříve Zdeňka z Waldšteina a příbuzného svého Karla z Žerotína posílá na slavnou jejich školu, v níž i sám svého vzdělání byl nabyl. — Na Rosicích 16. dubna 1600.

(Consulibus et senatui reipublicae Argentinensis.) Edle, gestrenge, fürnehme, hochweise, insonders günstige, geliebte Herren und Freund. Den Herren seind meine willige geflissene Dienst neben Wünschung von Gott dem Allmächtigen aller Wohlfahrt

jederzeit bevor. Der weitberühmbte Namen der kaiserlichen frewen Reichsstadt Straspurg sowohl, auch die löblichen Ordnungen dero Academiae, demnach die Freundlichkeit und geneigter Wille der Inwohner gegen den Frembden, vornehmlich aber die gute Nahrung, Zucht und Institution, so ich alldar empfangen, haben mich darzue bewegt, dass ich dieselbe fast nicht anders als mein eigenes Vaterland schätzen und achten, auch meinen Landsleuten, fürnehmlich aber meinen nächsten Verwandten und Bluetsfreunden, dass sie ebenfalls zue gemelter Stadt ein solches Herz als ich tragen möchten, allenthalben dienen thue; daraus auch erfolgt, dass ich mich aufs fleissigst bemühet hab, damit die edle Jugend dieses meinen Vaterland und ansehnlicher Herren Kinder nirgend andershin, als eben zue den Herren in ihre Stadt und Academia zue Erlernung der Sprachen, auch anderer löblichen Tugenden verschickt wurden. Und dieweil mir bewusst, dass in solchen und gleichen Fürnehmen guete Exempel sehr verhilflich sein, hab ich erstlichen Ursach dazue geben und den Weg geöffnet, dass Herr Zdenko Herr von Waldstein, mein naheter Bluetsfreund, alldahin verschickt worden. Demnach hab ich folgends bald hernach meinen Vettern, den ich nicht weniger als meinen eigenen Sohn schätze, dahin geschickt; daher es dann auch kommen, dass ihr etliche meiner Landsleut und Freunde ihre Kinder in oft gemelte Stadt je einer nach dem andern geschickt haben. Aber alles dieses unangesehen, damit ich zue den Herren und deren hochberühmbten Stadt meine gebührende pflichtige Ehrerbietung und grosses Vertrauen, so ich zue ihnen trage, desto scheinlicher erzeigen möchte, hab ich nicht umbgehen wöllen, diesen gegenwärtigen meinen vielgeliebten Öhem und Pflegsohn, Pertolten Herrn von der Leip, Herrn auf Marherischen Krumaw, obersten Erblandmarschalk der Kron Beheimb, zue ihnen in ihre Academia zue verschicken, welchen ich als sein nächster Blutsfreund in meine Gewahrsamb und tutelam nach Absterben seines Herrn Vatern bekommen und mir von den obristen Landofficieren und Senatoren dieser Landschaft einbefohlen und vertraut ist worden, damit er einen Anfang seiner künftigen Studiorum allda fassen und einen gueten Grund legen möchte. Sintemal ich aber gerne sähe, dass gemelter mein Öhem zue Straspurk eine Zeit sich aufhalten und verweilen, auch seine angefangene Studia allda continuieren und vollziehen künnte, hat es mich für guet angesehen, ihme mit diesem meinen Schreiben insonderheit den Herren als meinen günstigen und geliebten Herren und Freunden zue commendieren und ferner freundlich zue bitten, dieselben wollen ihne die Zeit, so lang er allda verharren möchte, in ihren günstigen Schutz annehmen, ihn von meinetwegen lieben und ganz und gar lassen befohlen sein. Mir zweifelt gar nicht, nachdem er dann von mir genugsame Unterweisung und Befehl empfangen, er werde sich bei den Herren also und dermassen zue verhalten nicht umbgehen, damit jederman mit ihm wohl zufrieden bleibe; und da ihm Gott der Allmächtige sein vollkommene Jahr zu erreichen gnädiglich verleihet, hoffe ich, er werde aller ihme

erzeigten Wohlthaten nicht undankbar sein, sondern mehrer solches umb die Herren sammentlich in aller Freundschaft zu verdienen wissen. Ich aber jederzeit hinfür, wie vor, die alte mir vormals erzeigte und empfangene Freundschaft und vielfältige Wohlthaten sowohl auch vor diese neue Gunst und Liebe bin umb die Herren zu verdienen und zue verschulden jederzeit willig und bereit, hiemit uns sammentlich göttlicher Genad befehlend. Dat. Rossitz ut supra [16. Apr. 1600].

Konc. v knih. Bludov. 3881. fol. 27 *b*. č. 25.

444. Tobiáši Pommerovi Lvovskému: že nemohl dříve odeslati list do Štrasburku a psáti přátelům do Basileje. Až dojede místa určeného kmotřenci Žerotínovu ke studiím, obdrží listy k radě městské, k akademii a k j. Oznamuje o spravování peněz, poroučí mu co nejlepší péči o život a zdraví chovance mu svěřeného. — Na Strážnici, 30. Apr. 1600. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881. f. 27 b) č. 26.)

445. Konradu Dasypodiovi v Štrasburku poroučí příbuzného svého Bertolda z Lipého, jehož výchovu byl svěřil příteli jeho Tobiáši Pommerovi, a žádá ho, aby i Karla z Žerotína i preceptora Guetlina napomenul, by mu co nejdříve odpověděli na poslední 2 listy jim zaslané. — Na Rosicích, 9. Mai 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 28 č. 27.)

446. Janu Lobeciusovi v Štrasburku: poroučí mu svého strýce z Lipé, jehož poslal na učení do Štrasburku, a žádá za zprávy o strýci Karlovi a preceptoru jeho. — Na Rosicích, 9. Mai 1600. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881. f. 28 č. 28.)

447. Doktoru Amandu Polanovi do Basileje posílá po synovci jeho, Jindřichovi Polanovi, 100 tolarů ze svého, protože ani s bratrem pro jeho nemoc ani s příbuzným Ladislavem, který se mu vyhýbá, maje asi zlé svědomí a obávaje se výčitek Žerotínových, nemohl jednati o záležitosti Polanově. O Ladislavovi dává zprávu, že zasnoubil se s blízkou příbuznou o 2 léta starší, než je sám; o Jindřichovi Polanovi píše, že se mu zdá býti dosti vzdělaným, ale že potřebuje, aby byl držen na uzdě a napomenut, aby z mezí čestného úřadu vychovatele chlapce příbuzného Žerotínova [Pertolda z Lipého] nevybočil. — Na Rosicích, 12. Mai 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 28 b) č. 29.)

448.

Dru Janovi Jakubovi Grynaeovi v Basileji po Jindřichu Polanovi, preceptoru Bertolda z Lipého, posílá list, v němž mu oznamuje, že odhodlal se prodati některé své statky, jednak proto, že nemůže postačiti je spravovati, jednak proto, aby při velice pravděpodobném vpádu tureckém a ztrátě jmění zde měl z čeho žíti jinde. Peníze, jež prodejem získá, as 50.000 tolarů, hodlá uložiti v cizině na úroky, ale prosí Grynaea za radu, jak se má zachovati, aby těmi úroky neublížil svému svědomí. — Na Rosicích 12. května 1600.

(Doctori Johanni Jacobo Grynaeo Basileam.) Cum sit Henrico Polano, quem studiis Berchtoldi baronis a Lipa praefeci, Basileam cum pecunia Wernero Offenburgio donata proficiscendum, nolo eum absque meis ad te literis coram te comparere, quas eo libentius do hoc tempore, quia iusta quaedam scribendi ad te subest causa. Scio me a te amari et ita quidem, ut una mecum omnia mea, ea praesertim, quae ad

salutem animae pertinent, curae tibi sint. Egeo consilio, proinde non alio quam ad te. Res autem, de qua ambigo, ita se habet.

Induxi in animum partem bonorum meorum vendere; pecunia, quam ex venditione redacturus sum, ad summam quinquaginta millium talerorum ascendet. Eam tuto aliquo in loco deponere statui, sed ita tamen, ut fructus annuus, quem alii foenus, alii usuram, alii interesse vocant, ad me rediret, nam alioquin reditus, qui ex aliis meis bonis ad me perveniunt, non sufficerent diurnis et necessariis expensis meis. Consilii mei rationes plures habeo, sed has prae ceteris, quarum prima quidem sed levissima, quod ad rem familiarem administrandam natura sim minus quam oportet idoneus, corpore modico et ad labores parum firmo, animo autem per negotia publica et varias occupationes a domesticis curis omnino alieno; unde fit, ut non tantum non augeantur facultates meae, sed minuantur, et verendum sit, ne tandem ita extenuentur, ut nec ad me alendum nec ad ferenda aliis quae praestare soleo subsidia sufficiant. Alteram causam et maioris quidem momenti suppeditat metus a hoste, quem licet pacem poscentem videmus tamen imminere cervicibus nostris; et iam praeterito anno parum abfuit, quin Tartaros habuerimus hospites, ex quibus ingentem hoc anno sibi conflavit exercitum sultanus Turcicus, qui Hungariam iam ingressus, nullo obstaculo ad nos quoque penetrare potest, nisi Deus illum cohibeat. Quod si accidat, porta facile Turcis patefiet ad nos opprimendos et bonis nostris penitus exuendos. Huic periculo ut occurri per me possit, videor mihi non abs re facturus, si partem fortunarum mearum alio transtulero, ut, si quid ingruat calamitosum provinciae huic, non desit tamen, unde vitam alibi sustentem. Sed in maiore propemodum a domesticis hostibus versor discrimine, qui manifesto eo tendunt, ut me tum vita tum opibus spolient. Iis certe aliquo modo est obviam eundum, et quia vi repellere eos non licet, iustitiae vero parvus sit locus, haud dubie erit aliquando cedendum. Id autem ne fiat manibus vacuis, providendum est mature, ut aliquid extra patriam habeam peculii.

His itaque non levis, ut mihi quidem videtur, ponderis rationibus inductus, constitui omnino summam aliquam pecuniae hinc efferre et alibi collocare. Sed interea tantum obstat, quod nonnulli peccari in Deum existimant, si questus e pecunia quaeratur, suam ex prohibitione Mosaica, psalmo Davidis et dictis quibusdam Christi probantes sententiam, negantesque, fructum inde aliquem bona conscientia capi posse. Quia autem omnes omnium gentium leges permittunt et dare foenori pecuniam et foenus accipere, dummodo id legitime fiat, videntur mihi quodammodo rationi repugnare. Tuum itaque exquiro iudicium et a te omnibus modis peto, ut me quam primum huic dubio eximas, ut vel prosequar id, quod semel constitui, vel consilium hoc omnino deponam. Vale, reverende vir, vale et vive. Rossicio ut supra [12. Maii 1600].

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 28 *b*. č. 30.

449. Jakubu Guetlinovi do Štrasburku: po Tobiáši Pommerovi posílá peníze, diví se tomu, že listy jeho v různých dobách psané současně ho došly; těší se z polepšení Karlova, jemuž přeje, aby krátkou cestou, již mu byl povolil, zotavil se k pilnějším studiím. — Na Rosicích 12. Mai 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 29 č. 32.)

450. Tobiáši Pommerovi ve Štrasburku: doufá, že šťastně již dostal se do Štrasburku, ačkoli o tom žádné nedostal zprávy; vybízí ho k častějšímu dopisování, peníze a listy že zaslal, vydání aby omezoval; v příčině studií Perchtoltových (z Lipé) soudí Žerotín, že ho dají do 5. třídy; Perchtold aby mu častěji psával střídavě italsky, německy a oslovoval ho jménem otec, poněvadž mu v skutku jím jest. — Na Rosicích, 13. Mai 1600. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881. f. 29 č. 33.)

451.

Václavovi Budovcovi do Prahy: že nemůže po radě jeho pustiti svou při, protože se nejedná toliko o osobu jeho, ale o vlasť. Jaký konec vzali nepřátelé jeho Vilém Trčka a Rudolf Vchynský, jest známo. S nejvyšším kancléřem, s nímž rozešel se jen k vůli Ladislavovi Berkovi, rád by se smířil, nikdy však se neodhodlá k jednání s nejkrutějším svým nepřítelem Kryštofem z Lobkovic. — V Mor. Krumlově 25. května 1600.

(Vencislao Budouicio Pragam.) Quae tua sit de colendo cancellario, de conciliando mihi palatii comite, de dissimulandis adversariorum iniuriis, vindicta Deo committenda, pace poscenda et quae alia sedandis his, quibus circumagor, motibus et animo componendo conducunt mens et consilium, licet exposuisti te tum per litteras mense Martio ad me datas, tum per Prostiborium meum, cum ex Bohemia ad me reverteretur, clarius tamen et prolixius aperuit mihi pleraque communis amicus noster Georgius Hodiczius. Et sane ita ego tuam amplector benevolentiam, tuum veneror iudicium, ut sententia tua mihi semper sit oraculi loco; ac proinde abnuere, quae suades, vel improbare, prope religio, nec quod hactenus distuli ad illa penitus annuere indicium est voluntatis repugnantis, sed potius animi haesitantis et sensum tuum nondum prorsus assecuti. Unde si dubia aliqua exorta, quae rationem occupant, quid mirum? quae paulisper discutere, dum meo fiat commodo et absque tua iniuria, nihil in amicitiam nostram peccatum iri existimo. Agnosco omnino et Christianus non essem, nisi manibus et pedibus isthuc descenderem, cedendam esse iniuriarum ultionem Deo. Ipsa quoque experientia me docuit, quos mihi innocentia mea scelus alienum exitavit hostes, longe acriores, longe acerbiores vindictae divinae subiise plagas, quam a me infligi unquam illis potuissent. Exemplo sint — at tibi soli dicto — inter reliquos Guilielmus Trczka, Rudolphus Wchinskius, quos nunquam a me offensos, mihi autem acerbissime infensos quam tristis consecutus sit exitus, nemini ignotum est.

Sed hic aliud agitur; non ego, non mei, non mea petimur: sed per hos cuniculos ad ruinam provinciae huius, ad eversionem legum et iuris, ad destructionem

politiae nostrae et libertatis casum tendunt adversarii, atque ita causa mea cum patriae salute coniuncta est, ut hanc prodere necesse sit, si illam destituero; neque dum tueor patriam, dum me in patria salva salvum cupio, dum, ut illam ut me servem, periculis me expono, habenas divinae potestatis invado aut nimia sollicitudine iustitiam Dei optimi maximi praevenio, verum ita officio meo satisfacio, ut tamen illius summo arbitrio omnia permittam, atque ita defensionem tum mei tum Moraviae suscipio, ut si alio fata ducant, facile ab ea discedere possim. Non ego vi, sed iure, non vim infero sed repello; hoc natura iubet, illud permittit religio: meam famam libero, meam innocentiam foveo, quae vilissimo cuique conculcanda obicere non tantum non esset Christiani hominis, sed nec hominis. Quî itaque dissimulem? an ergo vis me obmutescere, ut et ego per silentium causa indefensa peream, adversariis autem aditus patefiat ad pessundandam oppresso me universam Moraviam? Nec est, quod temporum difficultatem mihi obicias vel inclinationem rei publicae vel fatalem hominum socordiam: nam haec etiamsi ipsemet videam, non tamen despondeo animum nec prospicio adhuc, cur mihi sit magis cedendum ac strenuo militi arma abicienda vel statio deserenda ob comilitonum ignaviam vel saevitiam tempestatis. Proinde si virtutem meam instar scuti oppono perditissimorum hominum scelestis consiliis, non ultionem paro, si integritatem meam assero; nulla privatim iniuria hostes meos afficio, malitiae et fraudibus eo obviam; non a pace abhorreo, non bellum moveo, quin imo Deo vindictam relinquo; aequitatem causae meae iuri committo, eventum si minus tranquillo, patienti certe animo expectans.

Ceterum quod ad cancellarium attinet, nulla mihi cum eo dissidii causa nec aliunde motus, quam quod Ladislai Berkani, cum quo mihi apertae inimicitiae, sit ex sorore nepos; attamen ob dignitatem muneris et virtutes ipsius lubens amicitiam eius affectabo, dummodo ille non recuset. Sed in Christophori Lobkowiczii, qui in perniciem capitis mei iuravit, qui totius huius incendii origo et fomes, qui hostium meorum praesidium, in eius inquam gratiam insinuare me manifesta esset — tua pace dixerim — dementia. An vero hominem non nosti, pietatis et fidei hostem, aviditate lucri inexplebilem, inconstantia levem, elatum fastu, cui de iustitia causae meae non minus ac mihi ipsi constat? Ad talem itaque patronum quod refugium? Deum si vindicem ostendero, irridebit; si muneribus placare statuero, spoliabit me; si vestigia ipsius de die in diem non calcavero aut ab observantia perpetua paulisper recessero, dabit aures calumniatoribus meis; si, ut superbiam satiem, ad pedes eius me abiecero, conculcabit me; ius meum denique si proposuero, condemnabit. Quid est igitur, quod me moveat, ut ab illo auxilium petam? Num potentia? At illa malis artibus quaesita, bonis artibus brevi haud dubie corruet. Favor caesaris? At illo nihil incertius. Prudentia? at illa vel nulla vel vitiorum caligine offusa. Quanto igitur praestabit honesta negligentia praeterire hominem, quam turpi adulatione non

acquirere! Faciamus illum missum; homo est, mortalis est, cui, si fastigium spectes, nihil fere ad summitatem reliqui, si praecipitium, qualis abyssus. Nec constantia rerum humanarum ea est, ut vicissitudinem non patiatur.

Expositis itaque rationibus meis restat, ut tu illas ponderes; lancem non mitto, tuum aequilibrium habes; si ponderosae satis videbuntur, descende in sententiam meam, sin leviores, in tuam me pertrahe: mihi certe tam firmae videntur, ut non facile concuti possint. At falli possum; quod si ita est, errorem detege, ut acrioribus deinceps oculis fucum a nativo colore discernam.

Miraberis fortasse audaciam meam, quod tanti momenti rem literis audeam committere: at ea est veritatis vis, ut nihil exhorrescat. Tu nihilominus pro illa, quam in amicitia nostra collocavi, fide has cum perlegeris vel igni consumendas vel forpicibus conscindendas vel digitis minutim discerpendas trade. Quod si feceris, tutum me praestabis ab insidiis hostilibus et te a suspicione conspirationis mecum initae liberabis. Vale, amicorum clarissime. Datum 25. Maii Krumloviae 1600.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 29. č. 34.

452. Janovi Paludiovi děkuje za dopis mu odeslaný a přeje štěstí k hodnosti, jíž dosáhl při dvoře císařském. — Na Krumlově, koncem května 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 29 b) č. 35.)

453. Adama Röslera ve Vratislavi vyzývá, aby za dobrou odměnu podával mu podrobné zprávy o všem, co děje se ve veřejném životě; zmiňuje se o úmrtí biskupa Vratislavského a o pověsti, že nástupcem jeho chce se státi kardinál z Ditrichšteina. — Na Krumlově, 31. května 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 29 b) č. 36.)

454.

Vilému Slavatovi: blahopřeje mu, že císař vyvolil si ho, aby mu sloužil v komoře; připomíná, že zbude mu při vykonávání povinností úředních tolik času, aby milou společnost pánů z Hradce občas mohl navštíviti. — V Krumlově 31. května 1600.

(Al S^r^. Gulielmo Slauata barone.) Io sono tanto servitore della Illma casa Slauata et particolarmente della Illma persona sua, che per ogni pocho, che gli venghi di bene et d'honore, mi rallegro grandemente: faccia hora giudicio, quale debba essere l'animo mio doppo havere ricevuto una tanto lieta nuova come è quella che data m'ha dell'elettione, che la Maestà dell' Imperatore ha fatto per servirsene nella camera sua. Le vertù di V^ra^ S^ria^ Illma non meritavan manco premio, et le qualità di lei non richiedevano minor grado; cosi possa la servitù sua essere grata a Sua M^tà^, quanto io so che lei ci apportarà d' affettione, diligenza et discretione. Il separarsi dalla amorevolissima compagnia dell' Illmo S^re^ di Neuhaus non dee recarli dispiacere, poiche non gli mancaranno occasioni di potersi vedere et visitare l'un l'altro, et forse la soggettione di questo servitio non sarà tanto grande, che per

intervalli non habbia a gustare qualche riposo; N^ro^ S^re^ lo faccia, accioche anchor'io habbia commodità di godere della vista sua, ilche sperando et desiderando farò fine et gli bascio le mani. Di Cromao agli 31 di Maggio l'anno 1600. Di V^ra^ S^ria^ affetionatissimo servitore et parente.

P. S. Non so che sorte haverà la presente, ma la quivi alligata non l'ha havuta troppa buona; egli è più d'un mese e mezzo ch'ella dovea comparire dinanzi a chi era indrizzata, ma non gli è riuscito per la negligenza di chi ne doveva havere cura particolare. Però essendo l' Illma S^ra^ di Pernestain mia madre dama di tanta importanza, che non si disdice a V^ra^ S^ria^ Illma di servirla, et io presumendo tanto della gratia sua che mi pare poterla richiedere d'ogni favore, la supplico mi favorisca d'esser' il portatore et il presentatore della detta alligata, et con qualche gratioso modo, di quali il suo vivido ingegno è sempre fornito, d'iscusare et la mala avventura d'essa et il suo disgratiato scrittore. Con che gli bascio un' altra volta le mani. Konc. v knih. Bludov. 3881 f. 30 č. 37.

455.

Štěpánovi Illésházymu; lituje smrti Mikuláše Pálffyho a Václava ze Zástřizl; vyslovuje domněnku, kdo bude nástupcem Pálffyho v Uhřích, těší se na shledání při soudě Olomúckém.
V Krumlově 3. června 1600.

(Domino Stephano Illesshazi.) Illustris, spectabilis et magnifice domine, domine et amice nullo cultu amoris et observantia mihi praetereunde. Ne semper officia mea offerendo, nunquam autem praestando, fidem verbis meis adimam, ut tandem aliquid, quod MDV^ae^ gratum fructuosumque sit, conari possim, summo opere desidero et illi omnia felicia et fausta ex animo precor. Postquam MDV^a^ ad me de adventu legatorum Turcicorum Strigonium retulit, nihil aliud ab ipso accepi, quam triste et dirum atque vix expectatum de obitu carissimi viri domini Nicolai Pálffy nuntium, quo sane tum ob gratam familiaritatem, quae mihi cum ipso intercessit, tum ob eius praeclaras virtutes et iacturam Hungariae regni, quod paucos ei pares habet, valde perturbatus imo exterritus sum, prospiciens una cum MDV^a^ non tantum nostram, sed et vicinas provincias auxilio magnorum virorum privari, quos immaturo exitu praeripit nobis Deus, ad ruinam nostram haud dubie properans. Nos quoque amisimus virum optimum, MDV^ae^ haud dubie bene notum, dominum Vencesilaum Zastriselium, ad cuius exequias intra biduum proximum celebrandas hodie adhuc abitum paro. Sic paullatim numerus bonorum imminuitur, nos quoque non ita multo post dilabemur, ut divinae iustitiae in puniendo scelerato mundo maior sit locus.

De Valacho alii alia spargunt. De copiis in Hungariam hoc anno mittendis magnum hic adhuc silentium, et si quid ad nos pervenit, ita dubium, ita incertum est, ut quid credendum, quid negligendum sit, non facile liceat discernere.

Matthiam archiducem aiunt rebus hac aestate praefuturum. Ipsius vicem obiturus fertur M.. curiae dux Schwarzenburgius suum munus administraturus, legiones peditum septem, equitum aliquot milia militatura. Ex Italia, quod sciam, nihil expectatur, nisi forsan Pontifex pecunia nos iuverit, sed illa potius in dotem et expensas nuptiarum duci Parmensi elocatae neptis impendetur, vel in sumptus cardinalis Aldobrandini, legati in Galiam futuri et Florentinam regi sponsam deducturi. At Hungaris vestris quis praeerit, nisi fortassis MDV[a] in locum demortui Pálffy succedat? Comes Zerignius aetate, dominus Nadasdy morbis confectus, Turzones, Desefii, Bothianus et alii regni illius nobilissimi proceres an tanto oneri sufficiant, an tanta valeant autoritate, non facile dixerim; quae autem sit MDV[ae] apud omnes existimatio, hinc licet appareat, quod ab excessu domini Pálffy postulantibus dimissionem militibus eius sola vi persuasionis MDV[ae] retenti sint. Sed de his et aliis (nisi me spes fallit) cum Olomuczii convenerimus, plura et certiora a MDV[a] cognoscam.

Ego utcunque valeo, sed vires nondum sibi constant, vix unquam nisi longo cursu temporis post morbum diuturnum et gravissimum coaliturae. Deum optimum maximum precor, ut MDV[am] diu incolumem praestet et laetam vividamque aetatem largiatur. 3. Junii 1600 Crumloviae.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 30*a*. č. 38 a II—3883.

456. Mark-Antoniovi Lombardovi: oznamuje o zdraví svém; jednání jeho že při dvoře francouzském se prodlí, nebude divné, jen kdyby se zdařilo; ale jakoby již slyšel výmluvy, že král pro přípravy k svatbě má výdaje veliké, a proto že nebude moci učiniti zadost svým věřitelům; zmiňuje se o výhrůžném listu Sancerra o dluhu, jakoby něco byl zaplatil za Žerotína; poněvadž nechce žádnému Francouzi popříti té slávy, aby se chlubiti mohl, že je Žerotínovým věřitelem, ať mu jest něco těch peněz vyplaceno. Žádá, možno-li ve Francii nalézti podobizny a kopie obrazů Karla Velikého a králů i potomků jeho, a mimo to podobizny pánů: 1. Gastona de Foix, 2. pána z Aubigny, kterýž žil v čase krále Ludvíka XII., 3. Filipa des Commines, pána z Argentanu, 4. pána de Chaumont, 5. Roberta della Marque s přezdívkou Ďábla, 6. pána de Tremoille starého, 7. pána de Lautre z rodu de Foix, 8. pána de l'Escut, jeho bratra, 9. vévody Klaudia di Guise, děda onoho, který byl zavražděn v Blois, 10. maršálka de Monluc, 11. pána dell'Orge, který zabil krále Jindřicha, 12. pána della Roue starého; a z duchovních a z učenců obrazy: 1. Sv. Bernarda, 2. děkana Angerského Berengara, kterýž odvolal na koncilu Lateránském učení o svátosti, 3. Gersona, 4. kardinála Rohana, 5. kardinála du Prat, 6. pána dell'Hospital kancléře, 7. Anny z Bourgu, 8. pána du Plessis, 9. Juli. Caesara a Josefa dell'Escale. — Na Rosicích, 15. Jun. 1600. (Koncept vlašský, knih. Blud VI—3881. f. 30 č. 39.)

457. Jeronýmovi Bonacinovi: doufá, že již 3000 tol. splacených po smrti Jana de Molart Petru Orchimu odevzdal, jemuž je Žerotín přiřkl za dlouholetou jeho službu. — Na Rosicích, 17. Jun. 1600. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881. f. 30b) č. 40.)

458. Markýzovi Horácovi Pallavicinimu: ačkoli ví, že úřadem důležitým ve správě města Como jest zaměstnán, oznamuje mu přece, že Orchi, jenž v Žerotínových službách trval, rozhodl se navrátiti do vlasti své, i doporučuje ho do zvláštní ochrany. — Na Rosicích, 18. Jul. 1600. (Konc. vlašský knih. Blud. VI—3881. f. 31 č. 40.)

459. Štěpánu Illésházymu: že z listu hraběte Salma se dověděl, kterak Illéshazy schůzi s ním, Žerotínem, v Olomouci do Hodonína umluvenou, pak odročenou na novo odložil do 24. srpna; neví, nebude-li muset v srpnu jeti do Čech; dává zprávu o tažení pěšího vojska Breinerova a jízdy Thurnovy Moravou k hranicím Rakouským, o bídné smrti nejv. komorníka král. Česk. Václava Berky v Chrudimi. — Na Rosicích, 18. Jul. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. fol. 31 č. 41.)

460.

Václavovi Budovcovi oznamuje, že obdržel oba listy jeho, z nichž poznal, kterak stále trvá u mínění, že bude třeba, aby se smířil s nepřítelem svým [Kryštofem z Lobkovic], k čemuž nevidí žádné příhodné cesty, aniž od pokusu takového naditi se může prospěchu. Opovídá svůj příjezd do Prahy. — Na Rosicích 20. července 1600.

(Vencislao Budovicio.) Et illas, quas prolixe ad me non ita pridem dedisti, nuper cum Olomucii essem, et quas ante quatriduum epistolae Lavini adiunxisti, heri recte accepi, respondissemque per eundem tabellarium, sed quia illi properandum, mihi autem ob lassitudinem totius corporis ex indigestione et vomitu contractam quiescendum paulisper fuit, iussi eum absque responso abire, certus intra paucos dies occasionem oblatum iri, qua tibi satisfieri posset. Video te persistere in sententia measque rationes, quamvis a te laudatas sed non refutatas, nullius apud te fuisse ponderis: vis omnino, ut mihi Cyclopaeum monstrum istud recônciliem, nullam autem viam, nullum modum ostendis, pacem proponis optatam quidem illam mihi et summopere desideratam, qua vero ratione eam adipiscar, non declaras. Ut per literas eius benevolentiam mihi comparem, mones; utrum vero illae tantam sint vim habiturae, non polliceris. Quid si eas abnuat vel acceptas nec responso dignetur, (quod mihi cum cancellario accidit), vel si responderit, insultet, quid deinceps agendum? A verbis ad manus, a litteris ad munera, a pollicitationibus ad beneficia transeundum erit. Et quo cum fructu? Nullo: non enim me, quod constat omnibus, sed partim viros pios, in quibus fovendis Deus mea opera utitur, partim meas facultates, quibus inhiat, persequitur. Donec itaque illos non perdiderit, has non eripuerit, non cessabit me odisse, quamvis a me omnia praestentur, quae vel mente mea concipi vel vastis ipsius cupiditatibus contineri possunt. Sed huc quoque animum adverte quaeso: Si sequor tuam sententiam, et ille mihi per litteras compellandus est, quaerendum est ergo aliquod scriptioni argumentum. Huc ac illuc dum circumspicio, nullum aliud invenio, quam ut causae meae aequitatem illi commendem. At hoc ipsum est, dices. Sed siste gradum paulisper. Si causae est quaerendus patronus, causa prius

ut sit necesse est; si causa est, lis igitur est. At hanc quis mihi intendit, quis contestatus est, si cum subcamerario res fuit? Respondi [sic]. Si cum Baptista, certe ad cognitionem Bohemicam non pertinet. Cum itaque nullus sit adversarius, nullus iudex, quid patrono opus? At vi agetur, inquies? et ad vim propulsandam hic conciliandus. Fateor, sed id tum faciemus, cum nos isthuc adiget necessitas. Praevenire in eiusmodi casibus velle esset antidotum adversus caesarem sumere; quod istum ex duodecim ferre nequivisse, meminit Suetonius. Permitte hactenus tempori et naturae, ut propriis adhuc viribus agant; si morbus invaluerit, facilis erit recessus ad medicamina. Sed de his prolixius coram, si quidem ita est, quod minitantur, Pragam me accersendum. Fiducia mea in Domino est, qui servorum suorum ossa ita servat, ut non unum quidem ex iis confringatur. Illi quoque te et tua omnia commendo. Vale, mi Budovici, et me amare perge. Rossicio 20. Julii 1600.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 31 č. 42.

461. Adamovi Rösslerovi děkuje za noviny z Uher a Sedmihradska, udává mu cestu, kterou by mohl bezpečně mu dodávati dopisy, v nichž nežádá za porušení úředního tajemství, ale jen za zprávy takové, jež může bez ublížení svědomí s důvěrnými přátely sdělovati; ovšem hlavně za zprávy o něm samém, které by mu mohly posloužiti k tomu, aby vystříhal se úskoků nepřátel. — Na Rosicích, 20. Jul. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. fol. 31 b) č. 43.)

462. Tobiáši Pommerovi: že snad Perchtold z Lipé uvykl již vzduchu i stravě ve Štrasburku, takže mu nepůsobí škody na zdraví; připomíná, aby s penězi šetřil; hněvá se, že strýc Karel mu nepsal. — Na Strážnici, 31. Jul. 1600. (Koncept vlašský knih. Blud. 3881. f. 31 b) č. 44.)

463. Štěpána Illésházyho zve k sobě do Dřevohostic. — Na Dřevohosticích, 14. Aug. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 31 b) č. 45.)

464. Ancelovi: těší se z jeho návratu, omlouvá se, že jemu dlouho nepsal, a ujišťuje ho o své vážnosti a o svém přátelství. — Na Dřevohosticích, 17. Aug. 1600. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881. f. 32 č. 46.)

465.

Jakubovi Guetlinovi, preceptoru Karla ml. z Žerotína: činí výčitky, že o návratu jeho a Karla dovídá se teprve z dopisu Tobiáše Pommera a ne od něho; žádá ho za zaslání účtů z vydání; klade mu na srdce, aby bděl také nad Jindř. Slavatou, jehož vedení mu svěřeno, a radou svou nápomocen byl též Divišovi Slavatovi, jenž mu list tento dodá. — V Dřevohosticích 18. srpna 1600.

(Jacobo Guetlino.) Ex litteris Tobiae Pommeri, quem adolescentiae Berchtoldi a Lippa praefeci, te cum Carolo Argentinam ex itinere vestro rediisse praeterito mense intellexi. Quod etsi tum mihi videbatur permirum, reditum vestrum, incolumitatem vestram, beneficia mea alieno nuncio ad me referri, tamen multo magis admirandum mihi videtur, quod nec ex eo tempore quidquam a vobis ad me

pervenerit, atque eo magis animo haereo perplexo et perturbato, quod incertus sum, vestrane incuria an vero mercatorum negligentia hac in parte peccetur, ita ut nec de illis conqueri nec de vobis lamentari merito possim, licet magis isthuc propendeo, ut credam, vestram culpam huic morae inesse; nam si Pommeri epistola recte ad me et mature potuit perferri, cur minus vos idem praestare potuissetis, non video. Causam igitur silentii proferte. Rescivi per easdem litteras fuisse vobis statim a reditu vestro centum florenos ab illo ex pecunia in sumptus vestros destinata numeratos, unde conicio, vobis iam ex sexcentis illis florenis, qui sub finem anni praeteriti omnibus expensis integri adhuc supererant, nihil fuisse reliquum. Da itaque operam, ut quam primum rationes expensarum ad me mittas, ex quibus, quomodo pecunia illa et in quos usus insumpta sit, diiudicem.

Henricum Slavatam in contubernium Caroli, curam vero tuam, assumptum nihil dubito, nec existimo grave tibi regendi illius onus a me impositum, si quidem bona indole et mihi ingenio praeditus puer videtur; necesse me fuit hac in parte obsequi novercae meae voluntati, quae hoc unice expetivit, ut in sodalitio Caroli erudiretur; promisit etiam libenter operam, quam ad ipsum instruendum contuleris, compensaturam. Quapropter te quoque rogatum volo, ne illi diligentia tua et industria desit, ut sumptus, qui in illum fient, bene collocentur.

Patruelis ipsius Dionysius has Argentinam deferet, qui, quoniam sanguine per matrem, affinitate autem paterna origine me contingit, diligenter quoque tibi a me commendatur, non quod opera tua peculiari indigeat — habet enim suum praeceptorem — sed si qua in re vel ope vel consilio vel officiis tuis opus illi fuerit, ut liberiorem ad ea poscenda aditum habeat eaeque eo promptius et facilius illi exhibeantur. Cupio illum innotescere viris bonis, quibus meos antehac commendare sum solitus; volo etiam, ut Carolus cum eo familiaritatem colat, nisi tamen hoc studiis ipsius et bonis moribus officiat; nam hic adolescens in gynaeceo matris enutritus, parum abest, quin indulgentia ipsius depravatus sit, sed bona institutione non difficulter poterit corrigi et ad frugem reduci. Vale. Drevohosticio 18. Aug. 1600.

Proximis, quas ad me dabis litteris, nisi id iam praestitum, quid de litteris meis, quas 24. Febr. ad vos dedi et quibus epistolam ad venerandum senem Genevensem cum sexaginta ducatis hungaricis adiunxi, redde me certiorem.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 32. č. 47.

466. Karlovi ml. z Žerotína: kárá ho, že nepsal mu dosud o své cestě a návratu do Štrasburka; ukládá mu, aby to učinil ihned a co nejobšírněji. — Na Dřevohosticích, 18. Aug. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 32b) č. 48.)

467. Tobiáši Pommerovi: že se zármutkem zvěděl o nemoci Perchtoltově, pro něhož jest doma sužován a pronásledován bez konce, poněvadž nepřátelé jeho snaží se, aby mu ho vytrhli z poručenství; Žerotín však brání se zřízením a zákony země Moravské; kdyby hrozilo,

že by Perchtold měl mu býti násilně z ruky odňat, nechť uchýlí se na místo bezpečné, ústně mu naznačené. Mladík, po kterém posílá Žerotín tento list, jest pan Slavata náboženství bratrského. Konečně oznamuje mu některé zprávy válečné. — Na Dřevohosticích, 18. Aug. 1600. (Koncept vlašský knih. Blud. 3881. f. 32 b) č. 49.)

468. Jakubu Guetlinovi, preceptoru Karla ml. z Žerotína: že jeho i Karlův dopis se stručnou zprávou o cestě po Švýcarsku vykonané obdržel ihned po odeslání listu svého; žádá ho, aby nad tím bděl, aby i Karel k vůli cviku ve slohu sepsal obšírnou zprávu o cestě; že Karel trpí bolestmi v nohou, nediví se, protože nemoc ta je v rodě dědičnou, myslí, že bude lze léčení odložiti až do porady s domácími lékaři. — Na Dřevohosticích, 23. Aug. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. fol. 32 b) č. 50.)

469.

Václavovi Budovcovi: těší se, že naklonil se k jeho náhledu; zmiňuje se o tom, že odňato mu poručenství nad Pertoltem z Lipé, a o své rozmluvě s kancléřem Sedmihradským; zve ho do Brna a nabízí mu pohostinství v domě svém. — Na Dřevohosticích 23. srpna 1600.

(Vencislao Budoviczio.) Gratulor mihi, nobilissime Budovici, quod tandem in sententiam meam descenderis, nisi id factum, ut pertinaciae meae cederes; [sed ego]*) tecum non obstinatione pugnavi, verum egi rationibus, quae si tanti fuerunt ponderis, ut potuerint te a priore consilio dimovere, est [unde] gaudeam. Et certe, ut insania magna est, in stultitia prudentiam quaerere, ita maximum meo iudicio crimen, in scelere virtutem cogitare. Quare eo magis iam in dileberatione praeterita persisto, quoniam te idem mecum sentire animad[verto]. Excusatio mea, quam superioribus diebus in negocio tutelae Crumloviensis ad aulam misi, quomodo accepta fuerit, tu iam haud dubie cognoveris, ad me adhuc nihil [perve]nit. Respondi paucis caesari iubenti, ut puerum Bertoldum cum dicione universa, ita ut ea mihi administranda a senatu nostro cre[dita] est, Ladislao Berkio, Adamo Valdsteinio et Ulrico Krajirio consignarem, vereri me nimirum, ne, si mandato eius obtemperassem, peccarem [in] consuetudines nostras meque meaque in discrimen aliquod conicerem; proinde petere me, ut me clementer hoc [loco] sibi haberet commendatum, me neque diligentiae nec fidei nec amori, quem pupillo debeo, deesse, quin res ipsius pro viribus ita administrem, ne quid d[etri]menti ex hac tutela ad eum perveniat.

Ad causam dicendam cum Baptista nondum vocatus sum; fortassis nostrae M[ora]viae proceres, qui ob reipublicae patriae negocia ad caesarem proficiscuntur, ut bonus vir ille nobis restituatur, impetrab[unt]; sin minus, sistam ego quidem in iudicio, sed nunquam eo adducar, ut respondeam, nisi me omnia deserant. Deserent au[tem] tum, cum iuri nostro et privilegiis et consuetudinibus et libertati nullus amplius erit locus. Interea, ut ille ait, aliquid [fiet].

Transiit nuper hac et me ex diarrhoea laborantem invisit cancellarius Transilvaniae episcopus Sirmiensis, qui multa apud me de rebus Transilvaniae et con-

fidenter disseruit; fortassis cautius egisset, si me parva in aula nostrate gratia valere sci[sset]; nollem hoc eius transitu occasionem aemulis meis dari novis calumniis novas insidias mihi struendi. Hic omnia quieta sunt, et ex Hungaria, postquam Papam recuperavimus, nihil affertur. Sunt qui existimant Carolum Liechtensteinium in Galli[am] mittendum, ut illic pro imperatore mutuo benevolentiae officio defungatur. Comitia nostra forensia insta[nt], quibus te interfuturum mihi polliceor. Cave itaque, alio quam ad me divertas, nam mihi domus ampla Brunae est, que u[trique] nostrum sufficere poterit. Illic te expecto atque interim me meaque tibi nosque ambos divinae tutelae commendo. Vale, mi Budovici. 23. Aug. 1600.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 33. č. 51.

*) Slova v závorkách scházejí, ježto byla na udroleném okraji; doplněna jsou dle vydání Chlumeckého.

470. Janu Petrovi Orchimu (Sappovi) v městě Comě: ujišťuje ho, že zachová k němu nezměnitelnou náklonnost, a poněvadž Orchi odebrati se chce do Štrasburku, posílá mu list určený pro učitele strýce svého Karla. — Na Dřevohosticích, 24. Aug. 1600. (Koncept vlašský knih. Blud. Ms. 3881. f. 33 č. 52.)

471. Štěpánu Illésházymu: o sněmu Brněnském, o záměně Tovačova za Hodonín; napomíná ho, aby nerušil, co bylo smluveno; v Brně sešlo se jen deset soudců zemských, ostatní, kteří jsou v úřadech, scházeli, vyjma soudce dvorského; ostatní dlí ještě v Praze, nebyvše dosud připuštěni k císaři. Soud tudíž nebyl držán, aby nestala se ujma obyčejům našim; předce však sepsána smlouva o směnu Tovačova za Hodonín; poněvadž nedbalostí úředníků hraběte Salma a jeho vlastním zapomenutím úmluva, někdy mezi otcem jeho a zemským maršálkem království Českého uzavřená, byla doma zapomenuta, nemohly jednotlivé vesnice, dvory, rybníky a vinice býti vyjmenovány. V příčině stížnosti hraběte Salma do Illésházyho pro některá nařízení jeho proti úmluvám, zejména že Tovačovským dal svobodu, aby si sami faráře volili, a povolil jim právo podací, pak že kázal rozprodati pozemky od něho (Illésházyho) skoupené a dům v Kojetíně koupený ze smlouvy vyjmouti, napomíná ho, aby nerušil úmluvu na ujmu svou vlastní, hraběte i jeho, Žerotína, kterýž s pochvalou a pro dobro obou stran věci té se ujal. — Na Rosicích, 15. Sept. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 33 č. 53.)

472.

Tobiáši Pommerovi ve Štrasburku: doporučuje zvláštní opatrné péči svěřeného mu Pertholda z Lipého, kteréhož by nepřátelé z rukou Žerotínových rádi vyrvali; zvláště před Karlem z Lichtenšteina, jenž toho času pojede Štrasburkem, aby se měl na pozoru. — V Lomnici 16. září 1600.

(Tobiae Pommero.) Io v'ho scritto non sono molti giorni con la commodità del passaggio verso Argentina del Sr Dionigi Slauata, ma perchè dubito che egli non si trattenghi troppo per ill viaggio, ho voluto darvi avviso di più con la presente, come gli papisti di quà fanno ogni opera per levarmi Pertolto dalle mani, et già non potendo condurre a desiderata fine i loro dissegni per altri mezzi, si sono

[comi]nciati a valere dell' autorità dell' Imperatore, da cui per false informationi et relationi piene di calonnie hanno ottenuto per il detto la maiorità delli anni, cosa solita darsi qualche volta dagli rè nostri per beneficio di pupilli, concorrendovi il consenso et il consiglio del senato provinciale. Nè bastando lor questo, perchè stanno in dubio ch'io havendo in favore mio le leggi e gli ordini del paese e tutta la nobiltà, ovviarei facilmente a questo inconveniente, et che la Maestà dell Imperatore informata meglio delle ragioni mie, potrebbe rivocare le commissioni spedite sopra questo, hanno trovato per miglior' espediente di far condurre il giovane a Praga et levarlo d'Argentina o con qualche fraude, overo con ottenere un commandamento dall' Imperatore a quella republica, si come ne sono assicurato da buona parte. Et perciò quantunque io mi riposi sopra la fede et discretione vostra et non habbia dubbio punto che ricordandovi delle commissioni ricevute da me alla partenza vostra, usarete tutta quella diligenza che vi sarà possibile, acciochè non mi sia fatto questo torto; niente dimeno perchè io so gli nemici miei essere persone accorte et avvedute et che non ommetteranno cosa nissuna per conseguire l'intento loro, mi è parso necessario di darvi anchora questo avvertimento, acciochè stando sopra di voi, vi possiate tanto meglio guardare che non vi fosse giocato qualche scherzo all' improviso. Ho saputo da buona parte che 'l Sr Carlo da Liechtenstein facendo un certo viaggio, ha da passare per Argentina, il che vi fo a sapere perchè habbiate mente a voi, acciochè sotto il velo dell' amicitia ch'è stata tra lui e me, non vi sia fatta qualche burla; non lo scrivo perchè io abbia sospetto di quello honorato S^re^, ma perchè il mondo è tanto tristo horamai, che l' huomo non puol più confidarsi sicuramente di persona alcuna, per ben che sia congionta et esterioramente amica. Adio. Da Lomnicz agli 16 di Settembre 1600.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 33*b* č. 54.

473. Štěpánu Illéshazymu: posílá návrh smlouvy, jak byla uzavřena v Brně, a varuje ho, aby z malicherných příčin nevydával se v nebezpečenství, že bude zrušena; i kdyby byl na místě 140.000 nabízených dal o 20.000 více, že by statek nebyl přeplacen. — Na Dřevohosticích, 25. září 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 33 b) č. 55.)

474.

Purkmistru a radě města Přerova: v příčině sporu mezi poddanými Horního a Dolního Přerova o šenkování vína; napomíná je, aby úřadu jim svěřeného pilní byli, chudé vdovy a sirotky opatrovali, a ponévadž žádného správce nad nimi neustanovil, aby sami svoji správcové byli. Napomíná, aby pocestní v domech hostinských dobré měli opatření. — Na Dřevohosticích 28. září 1600.

Purkmistři a spolu radní Přerovští! Věrní milí! Žádám vám na pánu Bohu dobrého zdraví. Ač bych byl toho povděčen, abyste ten odpor, který mezi poddanými

mými města horního a dolního o rovnost vinného šenku povstal, bez práce mé byli porovnali, avšak poněvadž se to státi nemohlo, vám vůli svou oznamuji: abyste měšťanům hořejším jménem a na místě mém poručili, poněvadž jsou od toho času, jak obdarování od pana Viléma z Pernšteina, někdejšího pána svého, dostali, nikdy dvojího vína nešenkovali, aby až do dalšího uvážení a rozmyšlení mého, nezaměstknávajíce mne tím více, při svým předešlým užíváním zůstali a měšťanům dolejším o touž věc všelijak pokoj dali; avšak toto psaní a poručení mé nynější ani jim a spravedlnosti jejich, jestliže jakou mají, na škodu a ublížení, ani mně, jestli bych jim kdy uznajíc toho potřebu, povoliti a utvrditi toho chtěl, aneb po smrti mé budoucí vrchnosti jejich na žádnou újmu býti nemá. A poněvadž dnešního dne z tohoto kraje, bude-li vůle boží, odebrati se míním, vám poroučím, abyste jak úřadu a povinností svých všelijak pilni byli, tak také abyste sobě chudé vdovy a sirotky všelijak poručené měli a jich ani sami neutiskovali ani jiným utiskovati nedopouštěli. Nebo poněvadž vám tu vůli pouštím a tu svobodu dávám, kteréž žádné panské město v Moravě nemá, abyste sami svoji správcové byli a žádného úředníka nad sebou vystaveného neměli, v té toliko naději o vás, že povinnosti své sami před očima a na mysli máte: hleďtež té mé lásky a dobrodiní toho tak užívati, abych já přinucen nebyl, vám někoho představiti, který by zblízka pozor na vás maje, od vás jako za druhého pána držán býti musel.

Vidím se také vám o tom připomenouti, že mně nejedné zprávy docházejí, kterak pocestní a po cestě pracující lidé netoliko velmi špatné opatření v domech hostinských mají, než dosti se nanuzovati a bědovati musejí, nežli hospod dostati a pod střechu se uložiti mohou; při čemž že takového neřádu dopouštíte a hostinským folkujete netoliko proti slovu Božímu, ale proti vší přívětivosti lidské ano i pohanské, jest mi s podivením. Protož vám poroučím, abyste na to na potomní časy bedlivější pozor měli. Nebo jestliže by se nestalo, musil bych já sám k tomu přihlídnouti a nějakou památku sebe jim zanechati, kteráž by je přívětivosti naučila.

Naposledy i toho před vámi netajím, že dosti to lítostivě snáším, že tomu srozumívám, že ledajakými nepříjemnými příčinami sobě mnoho nepřátel děláte; při čemž maje péči o vás, aby se vám dobře netoliko za živnosti mé, než i po smrti mé vedlo, vám věrně radím, abyste se, dokadž jsem ještě živ, ke všem obzvlášť pak sousedům svým tak chovali, aby potom někdyž, bych já vás více nechránil a chrániti nemohl, nehleděli se nad vámi vymstívati. A s tím se vám dobře míti vinšuji. Datum na Dřevohosticích 28. Septembris léta 1600.

Karel z Žerotína a na Dřevohosticích.

Památná kniha m. Přerova, nyní nezvěstná. List, který uveřejnil r. 1861 ve „Hvězdě" Olomucké P. Josef Bilčík.

475. Štěpánu Illésházymu: že již byl na cestě do Prahy, ale vrátil se do Dřevohostic, aby uspořádal některé domácí záležitosti; odtud odebral se předevčírem do Rosic, odkudž asi za 5—6 dní vypraví se do Prahy. Trvá při svém dřívějším rozhodnutí, že dům v Kojetíně, který Illésházy koupil, náleží hraběti [Salmovi]; diví se, že věc tak nepatrná s obou stran s nevalnou moudrostí se přetřásá. V příčině podmínek od Illésházyho navržených o slibu poddanosti, osvobození poddaných, přenešení věna manželčina, má za to, že hrabě nebude se tomu vzpouzeti. — 30. Sept. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 33b) č. 56.)

476. Štěpánu Illésházymu: děkuje za to, že chce ve příčině nedorozumění s hrabětem ze Salmu přestati na jeho rozhodnutí; avšak protože ubírá se do Prahy, bude museti věc ta býti odložena na příští měsíc. — Na Rosicích, 2. Oct. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 34 č. 57.)

477.

Dru Janovi Jakubovi Grynaeovi v Basileji stěžuje si do úkladů nepřátel, jimž podařilo se uvésti ho u dvora v nenávist; oznamuje, z čeho jest viněn; k líčení pře jeho stanoven den 1. prosince; děkuje mu za soustrast. (Ch.) — Na Rosicích 26. října 1600.

(Doctori Johanni Jacobo Grynaeo Basileam.) Angustiae, in quibus toto hoc anno versor, et moles adversitatum mearum adeo crescit, ut vix iam non repellendis sed sustinendis illis sufficiam: tantam etenim manum hostium excitavit mihi satanas, ut cum Davide affirmare possim, superare illos numerum capillorum meorum, qui summa perfidia, inita adversum me conspiratione, tanta acerbitate me persequuntur, ut, nisi superne affulserit auxilium, necesse sit innocentiam meam vi et calumniis eorum opprimi: nam in hominibus nihil est auxilii, postquam ad insidias hostiles accessit etiam autoritas principis falsis criminibus et delationibus fraudulentis erga me irritati, pro cuius salute (ut hoc obiter adiciam) quia nuper Pragae in convivio, ne me vino ingurgitarem, potare abnui, in maximum incidi discrimen vitae, ut mihi illata tunc non tantum ab illo non repressa, sed, ut aiunt, approbatione ipsius etiam roborata. Ego vero, quamvis bibere recusarim, non desistam tamen pro salute eius precari, tum quia divin[itus] id iubemur, tum vero quod ille indigens sit piorum precibus, quibus si tu inter alios illum adiuveris, bene fiet. Tota aula in me insurrexit, et qui in ea mihi et rebus meis favent, vel omnino consortium meum, ut omnem a se avertant suspicionem, aversantur vel adeo frigide mecum agunt, ut manifestum sit cavere illos, ne pars aliqua criminum meorum in illos derivetur.

Capita autem accusationis, quae quidem palam praetenduntur, sunt haec: Primum, quod Italum quendam, perditum hominem munitum fide caesaris, quam salvum conductum vocant, ceperim et captum in carcerem de[tru]serim; alterum, quod ex aemulis meis quendam, qui multis et variis calumniis me imperatori non tantum suspectum sed odiosum reddiderat, in comitiis publicis ordinibus nostris

accusarim. Quae etsi vera sunt, non magna tamen opus habent excusatione, nam nihil a me admissum, quod non facillime et multis modis defendi posset.

Interim tamen, sed clam, aliis criminibus impugnor, quorum praecipua sunt: nullum in hac esse provincia atrociorem catholicae fidei hostem et haereticae pravitatis acriorem propugnatorem, imo [saltem] eius patronum, ut me prostrato illam quoque ruere necesse est; nullum infensiorem domus Austriacae et imperii, quod familia illa in nos habet, adversarium; hinc fieri, ut, si quae nomine imperatoris in consiliis proponantur, ego solus illa impugnem, si beneficium quaeratur, ego impediam; hinc iter in Galliam enatum et pecuniam regi mutuo datam, ut patronus adversus caesarem pararetur. Id quia non successit, alia quaeri auxilia, imo eo insaniae devenerunt, ut etiam cum electore Palatino me conspirasse affirment in caesaris et huius regni perniciem. Haec quidem non publice proferuntur, sed tacite tamen sparguntur in vulgus, ut faci[lius] odium hominum mihi concilietur.

Ad dicendam causam sum nomine imperatoris citatus Pragam ad 1. Decembris. Iudices haud dubie maxima ex parte ex numero adversariorum constituentur; de me quid fi[et], tu conjice. Attamen in omnibus his periculis et difficultatibus meis ad Deum solum confugio, quem [non] passurum, ut penitus deprimar, certa fiducia mihi persuadeo. Si litterae hae sub eos dies ad te pervenerint, succurre precibus tuis ad impetrandam divinae miserationis opem.

Venio nunc ad epistolas tuas, quarum tres a 3. Maii, [. .] Julii et Cal Sept. his mensibus ad me pervenerunt, et ultimae quidem proxime elapsa hebdomade Pragae mihi sunt redditae. In deliberatione pristina eo magis persisto, quo magis urgeor ab adversariis; et quia consilio tuo omnem mihi scrupulum exemisti, nihil me retinet, quominus rem aggrediar, quam controversia haec, quam mihi moverunt hostes mei; quae quoniam imperatorem quodammodo contingere videtur, non esset ex re mea, imo non absque periculo, distractionem bonorum hoc tempore tentare: quia enim actiones meae omnium nunc oculis subiectae sunt, et qui mihi male volunt, in omnes occasiones intenti sunt, per quas via aliqua aperiatur ad opprimendum me falsis calumniis, nulla magis optata offerri illis posset hac ipsa, qua plausibiliter imperator posset persuaderi, me ad hostes ipsius transitum meditari. Proinde paulisper quiescere statui, dum haec tempestas aliquantulum remiserit, ut et tutius et minore cum difficultate id, quod in animo habeo, exsequar. Argentina non placet multis de causis nec ullus locus, qui dominum quempiam agnoscat; Basilea cum consiliis meis maxime conveniret. Ex condicionibus propositis aridet posterior, qua nimirum in annos aliquot creditum constitueretur, quibus elapsis facta semestri denunciacione posset vel universa vel pars summae a me repeti. Sed de his fusius agemus, cum pecunia erit in promptu.

Tibi interim, mi suavissime Grynaee, quas possum maximas gratias ago, quod non desistas vere paterna sollicitudine me fovere et consiliis tuis sanctis et salutaribus fulcire imbecillitatem meam, quam certe non negabo magnam esse et talem sane, ut, nisi subinde me erigeret Deus, succumbendum mihi esset in tantis afflictionibus. Magna hic virtute opus est et insigni patientia, quam ut largiatur ille, qui solus potest, coniunctis mecum precibus implorare illum non desine. Vale, optime Grynaee, et me amare perge. Rossicio 26. Oct. 1600.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 34. č. 58.

478.

D^ru Amandovi Polanovi v Basileji oznamuje o své při, že vyslýchán bude 1. prosince před císařem se Zikmundem z Dietrichšteina, a o kterých věcech; nemá starosti o to, že se nedovede obhájiti; sotva unikl životem, když odepřel píti na zdraví císaře; čte o predestinaci; stěžuje si do synovce Polanova, jenž čestný úřad jemu od Žerotína svěřený a chovance jeho opustil. (Ch.) — Na Rosicích 26. října 1600.

(Doctori Amando Polano Basileam.) S. D. Quoniam ad socerum tuum prolixe de meis rebus scribo, quem omnia tecum conferre non dubito, non ero prolixior; ut enim mihi molesta est mearum calumniarum commemoratio, ita tibi quoque parum gratam futuram arbitror earum lectionem. Faxit omnipotens Deus, ut mihi detur quandoque occasio scribendi, tibi autem audiendi, postquam liberatus fuero, laetiora. Ad 1. Decembris Pragam citatus sum, ut coram imperatore Sigismundo Dietrichsteinio, cardinalis nostri fratri, qui subcamerarium hic agit, accusanti me, quod literis meis ad ordines Moraviae in publicis comitiis datis existimationem ipsius laeserim, respondeam. In negotio ipso nihil est periculi, quia autem occulte illos multa machinari scio, vereor, ne sub hoc praetextu aliud quaerant; imo quid dicam vereor, si quidem aperte vitam meam petunt, palam affirmantes, me oppresso facile haereticos cum dogmate suo opprimendos; et nuper parum abfuit, quin ob recusatum poculum pro salute imperatoris quidam, qui Goliathum in aula caesaris agit, in prandio me confecerit; sed eripuit me Deus e faucibus leonis, cui etiam imposterum et salutem animae meae et tutelam corporis committo.

Litteras tuas cum libellis additis de disputatione Plessaci cum Perone et opusculo tuo de aeterna praedestinatione accepi et legi; oro Deum, ut me doceat semitas suas, per quas incedens non aberrem a tramite salutis. Articulum illum de notis praedestinatorum velim fusius explicatum fuisse, ut haberent consternatae mentes, quod solide in tentationibus apprehenderent.

Ceterum publicae res nostrae nunquam fuerunt peiore loco, imminente horribili quadam confusione, et hostibus fidei adeo adversum pios exacerbatis, ut, quantum in illis sit, nihil non sint praetermissuri, quod ad excindendos et eradi-

candos nos pertineat. His tantis malis nemo it obviam, omnibus fatali somno quodam oppressis et vel aspicientibus secura mente vel conspirantibus cum reliquis in ruinam patriae. Turca Kanisium obsedit et vereor, ne iam occuparit; quod si successit, universa Styria et Austria summopere periclitantur. Foris hostem, intus inimicos longe atrociores et crudeliores habemus. Deus utrosque a cervicibus nostris avertat et te quoque clementer tueatur. Vale, optime Amande. Rossicio 26. Oct. 1600.

P. S. Fere oblitus fueram conqueri de fratris tui filio, qui posthabita fide data et deserto tam honorifico munere, cui praecipue in gratiam tui praefectus a me fuerat, insalutato sodalitio suo et per fraudem pecunia aliisque necessariis paratis, nescio quo se subduxerit. Eum si pristinae condicioni, quam tamen nondum — quod sciam — repetiit, non restituero, non aegre feres, cum sit mihi habenda ratio consanguinei mei, cuius adolescentiam vanissimo homini regendam committere nec tutum esset nec decorum. Audio illum Basileae tuum quoque conspectum aversatum fuisse et insalutato te discessurum, nisi eum iam abiturientem deprehendisses. Non magnopere mihi imposuit, nam ex litteris, quas ad te per eum dedi, eam feci illius mentionem, ut appareret, non omnia in ipso mihi probari.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 34*b* č. 59.

479. Tobiáši Pommerovi: jest velmi potěšen, že Perchtolt z Lipé již úplně se uzdravil a oddal se učení; není spokojen s preceptorem, i nařizuje, aby byl propuštěn a na místo jeho přijat jiný ꝛc. — Na Rosicích, 26. Oct. 1600. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881. f. 34 b) č. 60.)

480. Janu Petrovi Orchimu (Sappovi): zmiňuje se, jakému pronásledování od nepřátel svých jest vydán; byl předvolán ke dvoru na den 1. prosince, aby zodpovídal se ze slov, které psal stavům moravským shromážděným ve Znojmě roku minulého na obžalobu Dietrichšteinovu, jehož bratr jel po poště do Říma; žádá, aby Orchi napomenul novináře Benátského, aby posílal Žerotínovi lepší noviny, a ne ze zemí blízkých Žerotínovi, o nichž ví dříve nežli zpravodaj ꝛc. — Na Krumlově [Mor.] 4. Nov. 1600. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881. f. 35 č. 61.)

481. Štěpánu Illésházymu: že nemůže přijeti do Hodonína; spíše že on s hrabětem ze Salmu by mohl přijeti do Rosic k němu a tam se dorozuměti. — Na Krumlově, 5. Nov. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 35 č. 62.)

482. Štěpánu Illésházymu: že nebude moci se účastniti jednání jeho s hrabětem ze Salmu, protože musí jeti do Prahy. — Na Rosicích, 7. Nov. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 35 b) č. 63.)

483. Mark-Antoniovi Lombardovi: oznamuje, že císařští ztratili Kaniži, vévoda Mercurio chtěl pevnost osvoboditi, byl však velikým vojskem tureckým obklíčen, a kdyby nebylo udatnosti jeho vojska, v němž chrabře si vedl pan Jiří Hodický, byli by bývali rozsekáni. Ztrátou Kaniže jsou země arciknížete Ferdinanda a Rakousy ve velikém nebezpečí, Turek svobodně zajížděti může až ke branám Vídeňským. Nebude již bezpečná silnice z Italie, ba ani koupele v Badenu. Podává mu zprávy o Sedmihradsku, kamž Jiří Basta, guvernér Horních Uher, přitáhl, poněvadž však má málo vojska a nemá peněz, jest obava, že tam svrhnou konečně panství německé,

navrátí se úplně k pánovi starému, kterýž přichýliv se přátelstvím k Polákům, stal se úhlavním nepřítelem císařských. Císař propustil Rumpfa a Trautsona, kteříž ačkoli byli nepřátelé Žerotínovi, přece netěší se z neštěstí jiných. Ke dvoru císařskému koncem měsíce října přibylo vyslanectví Perské, kteréž dodá dvoru vážnosti, poněvadž až od dob Karla Vel. nepřišlo z těch krajin žádné poselství. Zmiňuje se o zlobě a úkladech nepřátel proti němu, jehož nazývají hlavou kacířů. Žádá, aby mu zaslány byly kopie podobizen z hlavního chrámu Dijonského. — Na Rosicích, 14. Nov. 1600. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881. f. 35 č. 64.)

484. Jakubovi Guetlinovi v Štrasburce: schvaluje účty z cesty Savojské mu zaslané; žádá ho, aby přidržel Karla pilně ke studiu řečtiny. — Na Rosicích, 16. Nov. 1600. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 36. č. 65.)

485.

Dru Amandovi Polanovi: že z rozkazu císaře Pertold z Lipého musil opustiti Štrasburk, aby při dvoře císařském vychován byl mezi katolíky; správa statků jeho Žerotínovi odňata. Zve Amanda k sobě i posílá mu peníze na cestu. — Na Rosicích 25. ledna 1601.

(Doctori Amando Polano.) Ad socerum tuum, virum clarissimum, de negocio meo quodam sane gravi et pernecessario scribens, te quoque compellare volo non tantum memoriae testandae causa, sed potius ut deliberata cum illo materia proposita unanimi cum illo consilio mihi respondeas; ac proinde etiam adolescenti, quem in hunc finem Basileam mitto, mandavi, ut epistolam tibi traderet, quam tu illi, cum eum vacuum ab occupationibus videris, seorsim reddes, ne ad alienas quam ad ipsius et tuas manus perveniat. Mei adversarii non cessant mihi facessere negotium, non contenti, quod litem mihi moverint capitalem, contra omnia iura et immunitates provinciae huius tutelam Berchtholdi Lippensis mihi eripuerunt, quem iussu caesaris Argentina acc[ire et] ad aulam sistere cogor, ut ibi inter pontificios educetur; bona autem ipsius meis infensissimis hostibus administranda committuntur. Et quidem ad iniuriam, quae me peculiariter contingit, quod attinet, utcunque aequo animo illam fero, sed de ecclesia Eivanczicensi valde sum sollicitus, ne periclitetur. Credo autem Deo, qui promisit se suis affuturum in omnibus tribulationibus, eum nec privatim mihi nec consilio suo defuturum. Frater meus in te est bono animo, et non dubito, quin tui sit memor futurus; idem quoque mihi de Ladislao agnato persuadeo. Mei consilii esset, ut te ad nos conferres; facile tua praesentia et meis persuasionibus efficeretur, ut locupletior Basileam redires. Si visum fuerit obsequi, habet hic adolescens in mandatis, ut tibi sumptus necessarios pro[videat]. Gratissimus nobis eris hospes et mihi praesertim, qui tuum conspectum iam dudum expeto. Vale, carissime Amande. 25. Januarii 1601.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 37. č. 1.

486. Jakubovi Guetlinovi preceptoru posílá 100 tolarů na vydání pro Karla z Žerotína. — Na Rosicích 25. ledna 1601. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 fol. 37 č. 2.)

487. Tobiáši Pommerovi: že zříci se musel poručnictví nad Pertoltem z Lipého, a poněvadž má rozkaz postaviti ho při dvoře ve třech nedělích, ukládá mu, aby bez odkladu odjel do Štrasburku a vrátil se s chovancem na Moravu. Posílá mu 400 zl. uher. na nakoupení darů, aby jimi podaroval ty, jimž byl Pertolt doporučen; aby hostina na rozloučenou byla vykonána. — Na Rosicích 25. ledna 1601. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881. fol. 37. č. 3.)

488. Poroučí se přízni knížete Kristiána z Anhaltu. — Na Rosicích 7. března 1601. (Konc. něm. cizí rukou v knih. Blud. VI—3881 fol. 37 č. 4.)

489.

Jindřichovi z Eberbachu: děkuje za zprávu o příchodu knížete z Anhaltu ke dvoru; stěžuje si na nehodné k němu chování Rueswurma, na pomluvy, že strojí s kurfirštem Falckým pikle proti císaři za účelem povýšení jeho za krále Českého; mladého pána z Lipé musel ze Štrasburku odvolati; chrtů nemá, však zjedná mu je u přátel. — Na Rosicích 8. března 1601.

(A monsieur Henry d'Eberbach.) Monsieur. La vostre du 12. Février, par laquelle me donnez à entendre entre aultres choses l'arrivée de monseigneur le prince d'Anhalt en court, m'a esté envoyée par le dict seigneur enclose en une sienne lettre, et ce à l'occasion de l'ouverture qui en a esté faicte par mesgarde, dont il luy a pleu faire des escuses avec moy plus que amples, considerée sa qualité et la mienne. Il m'a esté très agréable d'entendre que vous vous portez bien et qu'il vous plaist d'avoir souvenançe de moy, encores qu'il ne seroit point merveilles, si vous vous disposiez à m'oublier à l'imitation de beaucoup d'aultres et suivant le cours ordinaire de ce monde accoustumé d'adorer les heureus et de fouler aus pieds ceus qui sont atteints de mauvaise fortune: mais d'aultant plus se monstre la constançe de vostre affection ęn mon endroit, puisque mesmes les disgraçes et malheurs qui me persécutent maintenant, ne vous en peuvent distourner; dont d'une parte ie ren[ds] graçes à Dieu, à qui il plaist me conserver la meilleure et plus saine partie de mes amis, de l'autre ie suis tenu à vous en remercier et de prier à vouloir perseverer et continuer ainsi qu'avez commencé, afin que, s'il plaise à Dieu de me faire échapper un iour de la violençe de mes ennemis, i'aye occasion de le recognoistre et, au contraire, quand il luy plairoit de leur permettre que ie fusse opprimé par eus, i'aye au moins ceste consolation entière de me voir assisté de mes bons amis sans ce que mes desastres les ayent peu estoner ou aliéner de moy.

Quant est à Rossvuorm, encores que ses deportements passéz me façent croire que l'insolençe usée en mon endroit soit venue de son propre mouvement, si est ce qu'estant la procedeure d'içelle si estrange, ie ne me puis quasi imaginer qu'elle ne soit venue d'aultre part et qu'il n'ait esté aposté et attitré à faire ce qu'il a faict. Dieu luy pardonne, ie luy ay desia pardonné en mon coeur et ne suis

plus déliberé de m'en ressentir aultrement, encores qu'au commencement, quand l'iniure esté fraiche, i'en eusse faict par adventure quelque demonstration, si ie n'eusse esté retenu par l'artifiçe d'un mien ami, lequel craignant, ainsi que ie pense, de me mettre en danger, m'a consulté aultrement que ne comporte la corruption de ce monde. Ce qui greve le faict, c'est que dès ce pas, il est allé porter ceste bonne nouvelle à l'empereur, lequel l'a eue aggréable, ainsi que la pluspart des domestiques et plus proches en rend tesmoignage, bien que d'aucuns di[s]ent le contraire, ausquels ie n'aiouste*) pas beaucoup de foy. Si çela me cuit, vous le pouvez considerer, connoissant mon naturel; mais ie le porte d'aultant plus patiemment, que ie suis tres certain qu'il n'avvient à l'homme ni bien ni mal sans la volonté et permission de Dieu, à laquelle il fault plier le genouil.

Mais ce n'est pas tout: car d'aultre costé ie suis tant persecuté de mes ennemis, lesquels soubs l'autorité de l'empereur çerchent ma ruine totale, que si Dieu ne me preserve de sa graçe, ie me tiens pour perdu, puisque ceus qui doivent estre mes iuges, sont plus envenimés contre moy [. . .] tenir hardiment que l'acteur mesme, outre que de tout temps ils ayent esté mes plus aspres ennemis. Les charges qu'on me donne ouvertement, ne sont pas de trop grand'importançe, mais le crime qu'on m'impose en secret, est que ie coniure avec vostre maistre contre l'empereur et que ie çerche de le faire roy de Boheme, chose à laquelle ni luy ni moy ne pensames onques; mais ainsi fault il que les enfans du père de mensonge se servent de ses traits et en défault de vérité façent iouir et valoir les faulssetés et calomnies. Je me suis presenté desia deusfois au iugement, mais la chose a tousiours esté remise et m'a-t-on à ceste dernière fois nommé terme pour le 24. de May, auquel ie seray tenu de respondre et le feray avec l'aide de Dieu tellement, que la response faira apparoistre à tous mon innocence.

Outre cela pour m'achever de peindre, comme l'on dict, on m'a déposé de l'administration de la tutele du ieune baron de Leip, lequel i'ay esté contrainct de rappeller de Strassbourg, et comme il sera venu, le dois présenter en court, en laquelle comme il sera nourri, le verront ceus-là ausquels Dieu faira la grâce de vivre. Voilà l'estat, auquel ie me trouve maintenant, avec tout que ie passe beaucoup d'aultres choses qui ne me laissent l'ame trop en repos, n'ayant aultre consolation sinon en l'espérance de l'aide de Dieu et en Dieu et en la benediction que Dieu donne à mes filles, puisque le fils — si vous ne le sçavez — est allé suivre sa mère.

Aultre chose n'ay à vous escrire, sinon qu' Andréas, que vous cognoissez, m'a prié de vous raccommander ce sien fils, lequel il envoye en Allemagne pour çercher maistre. Si vous trouvez qu'il soit propre pour vostre service, ie vous prie au nom de son père de le retenir; si vous n'en avez faulte, au moins de luy adresser quelqu'un qui le veuille prendre pour serviteur. Qui sera l'endroit qu'après

vous avoir baisé les mains, ie prieray le Créateur vous avoir, monsieur, en sa saincte garde. De Rossicz, ce 8. de Mars 1601.

P. S. Touchant les lévriers ie regarderay d'en avoir, s'il est possible, par le moyen de mes amis, car de moy, n'aimant point comme vous sçavez la chasse, en pourroy recouvrer malaisement.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 37 *b*. č. 5. — *) To jest: je n'ajoute.

490.

Václavovi Budovcovi: chce-li obnoviti při o dědictví po Zahrádeckém, jest třeba, aby byl dne 4. května v Brně. Šlechta Moravská nelibě nese, že Budovec v posledním sněmu Českém nezabránil přijetí Porta [z Arlsberku] do stavu rytířského. — [Na Krumlově] 8. dubna 1601.

(Vencislao Budovicio.) Nolo te ignorare, ni forte Radessinius id iam ad te perscripserit, citationes illas, quibus avunculus tuus bonae memoriae Zahradecios in ius vocavit, his proximis iudiciis non quidem praeter ordinem, ut tu expetebas, sed consueto iuris nostri processu extinctas; proinde, si volueris litem instaurare, necesse est te ad IIII. Maii Brunae esse, quo die solent nostri magistratus citationes in libros publicos referre. Nostra nobilitas de te conqueritur, quod oblitus promissi Olom[ucii] in publicis comitiis universo ordini dati non impedieris, quominus Portus*) iste, quem Dietrichsteiniorum querelae olim in Moravia infamem, postea autem calumniae Sigismundi subcamerarii de me apud imp[eratorem] co[nfi]ctae [?] celebrem reddiderunt, proximis comitiis vestris in ordinem nobilium ascisceretur. Et certe si id tua culpa factum (ignosce libertati amici), habent quod aegre ferant, quod homine parum bonae famae in familias nobiles cooptato, [non] solum ordo vester sit dehonestatus, sed quasi in contumeliam et contemptum Moravicae nobilitatis a vestris promo[tus] et ornatus. Non ego hoc a me ipso ad te — scis enim me non nimis curiose in aliena inquirere solere — sed rogatus a [praeci]puis ex nostris nolui praeterire, quin et illorum desiderio indulgerem et te monerem, ut illis aliqua saltem [ex]cusatione satis fieret. Parvam inde laudem vestra nobilitas acquisivit, quod hominem ignominia notatum et ab al[iis] repudiatum in numerum suorum receperit. Quae hic geruntur, ex aliis haud dubie cognosces. Si in transitu Brunam proficiscens me conveneris, habebis me Deo volente illuc comitem. Vale, nobilissime Budovici. 8. Apr. 1601.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 37*b*. — *) Port z Arlsberku.

491. Štěpánovi Illésházymu: že s Ladislavem ze Schleinitz marně vyjednával o vydání vesnic k Hodonínu náležejících; žádá ho, aby o sv. Jiří vedle té částky, kterou Illésházy má dle smlouvy hraběti ze Salmu vyplatiti, zaplatil také možno-li lhůtu svatováclavskou, aby mohl Žerotín spokojiti své věřitele. — Na Krumlově 11. dubna 1601. (Koncept lat. v knih. Blud. 3881 fol. 38 č. 7.)

492. Janu Petrovi Orchimu*) Sappovi vypisuje nemoc, jakou byl stížen; vedle jiných oznámených věcí přeje mu Žerotín štěstí, že hodlá se oženiti. — Na Rosicích 12. dubna 1601. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881. fol. 38 č. 8.)

*) Býval komorníkem Žerotínovým.

493. Štěpánovi Illésházymu: lituje, že nesejde se s ním na Moravě, jak doufal. Stěžuje si, že se zahájením soudu zemského se otálí. — Na Krumlově 13. července 1601. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 fol. 38 b č. 9. — Ch.)

494.

D^{ru} Janu Jakubovi Grynaeovi do Basileje: o své cestě vykonané, při níž po 8 dní zdržel se v Basileji; o své při, o úkladech od nepřátel mu činěných; o smrti sultána tureckého. — V Krumlově 13. července 1601.

(Doctori Johanni Jacobo Grynaeo Basileam.) Ego postquam Basilea discessi, salutatis Argentinae Carolo et aliis propinquis meis, per Alsatiam et Sueviam satis commodo itinere Ulmam perveni, atque illic nihil moratus secundo Danubio Viennam descendi, unde, quod reliquum viae supererat, per equos dispositos peregi, atque ita favente divina clementia nihil passus incommodi valetudine prospera cum omnibus meis in patriam reversus sum. De profectione mea in aula quidem altum silentium, per provinciam autem varii rumores aliis alia spargentibus, sed plerisque in eo consentientibus, Galliam me petiisse ad repetendam a rege pecuniam; nunc autem, postquam me reducem sciunt ac intelligunt tam brevi tempore tam longum iter perfici non potuisse, colligunt, quam inepte consilii mei rationes expenderint. Sane ita statuo [sic], quando iam palam factum est, me ultra Basileam non processisse, sepultos iri quicunque enati ea de re sermones, et iudicia hominum sua sponte desitura. Interea vero alia calumnia per absentiam oneratus sum, subornatum nempe fuisse meo iussu Italum quendam, qui Rosvurmium — is est qui cyatho in convivio me percussit — per insidias trucidaret, sed rei indignitas et hominis, qui in suspicionem tractus est, innocentia hactenus me criminis huius imputatione liberarunt; quid imposterum futurum sit, ignoro, ubi tamen falsitas rei detecta fuerit, evanescere illam necesse est. Aiunt quoque alium quendam, cuius nunc non parva est apud caesarem autoritas, malis tamen artibus et infami ministerio quaesita, nescio quid mihi minari; sed ego iam propemodum assuetus sum iniurias ferre, at, si non destiterit, satis me tuebitur integritas mea.

De lite mea, [quae cum It]alo et fautore ipsius [Dietri]chsteinio mihi intercedit, bene quodammodo sperare incipio: nam certe ad me relatum est et a certis hominibus, praecipuum et potentissimum ex adversariis meis apud amicum quendam suum ingenue fassum esse, nihil habere accusatores meos, quo crimina mihi imposita tueantur; imperatorem quoque — si, quae ad me relata sunt, vera sunt — alii cuidam ex hostibus meis etiam cum indignatione mandasse, ut causam meam, quam suis artibus iavolvisset, artibus quoque suis extricaret, ni faceret, non impune

laturum. Sed haec omnia intra paucos menses, si Deus vitam prorogarit, clarius apparebunt.

De reliquo ego ab aegritudine mea, de qua tibi constat, nondum plane liber sum; quamvis enim beneficio divino paulatim pristinae animi firmitati restituor, subinde tamen recrudescit malum et reliquiae non sine magna acerbitate sentiuntur. Sed ferendum est onus id tantisper, dum Deo in hoc carcere visum fuerit me detinere; certe non aliter auxilium divinum ac cervus aquarum fontes sitio, moderor tamen me, ut possum, ne impatientia et iram divinam et meos dolores exasperet. Preces tuas non mihi deesse certus sum, ego quoque non desino liberationem petere et exspectare, certus de infinita et inexhausta Dei nostri misericordia. Speculationes autem illae et dubitationes divinâ gratia remiserunt omnes, quod spem facit, Deum quandoque plenam liberationem mihi indulturum; quod utinam brevi succedat!

Haec paucis tantum, ut de reditu meo tibi constaret, dum opportunitas maior detur prolixius scribendi. Mei omnes valent. Frater tuas et Amandi litteras accepit. Ecclesia pace fruitur, cum hoste vero Turca nulla spes pacis. Hodie ab amicorum quodam, viro sane primario, de morte sultani Turcici ad me perscriptum est, ego autem nondum audeo asseverare; si quid certius accepero, proximis litteris significabo. Aliud nunc, quod scribam, non habeo. Ubi addidero, me nullum genus dicendi invenire, quod sufficiat agendis tibi gratiis ob humanitatem erga me Basileae declaratam et eximium illud pietatis officium, quod in consolando, [au]diendo, sublevando et consiliis sanctissimis adversus internos et externos hostes meos armando me per octo dies continuos praestitisti. [Uti]nam detur posse gratitudinem animi et verbis exprimere et re ipsa declarare! Quia autem id vix sperare licet, Deum oro, ut dignam tibi pro meritis repen[dat] gratiam; me quidem habes et habebis, dum vixero, tibi et tuis obstrictissimum et ad omnia officia et obsequia paratissimum. Vale. 13. Julii st. n. [1601 Cr]umloviae.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 38*b*. č. 10.

495. Doktoru Amandovi Polanovi v Basileji oznamuje, že 12. dne po odchodu z Basileje zdržev se jediný den ve Štrasburce, dostal se domů, chvátaje k soudu Olomouckému, kterýž však předce byl odložen; doufá, že podaří se mu obhájiti se proti všem útokům nepřátel; dává zprávu o nové válce s Turkem, k níž se císař chystá. — Na Krumlově 13. července 1601. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 39 č. 11.)

496. Jakubovi Guetlinovi, preceptoru Karla ml. z Žerotína: dává zprávu o svém návratu domů; poroučí mu poručníka, který s dvanáctiletým Jiřím z Náchoda ubírá se do Štrasburka a bude proň potřebovati preceptora; žádá, aby dal zdravotní stav Karlův (z Žer.) pilně vyšetřiti lékaři, aby ho přidržoval ke studiu a varoval před prchlivostí; míní v zimě poslati ho do Basileje; zvyšuje služné Guetlinovi. — Na Krumluvě 23. července 1601. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 fol. 39 č. 12.)

497. Doktoru Paravicinovi ve Vídni omlouvá se, proč nemohl tak dlouho psáti; oznamuje, že nemůže mladého šlechtice italského do domu svého přijíti, poněvadž jich více nechová při sobě a spokojuje se službami několika mladíků domácích, které si sám odchoval. — Na Rosicích 3. srpna 1601. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 39 č. 13.)

498. Jeronymovi Bonacinovi, aby sprostředkoval koupi objednaného kočáru ꝛc. — Na Rosicích 3. srpna 1601. (Konc. vlašský v knih. Blud. č. 3881 f. 39 č. 14.)

499.

Štěpánovi Illésházymu: že co nejdříve odebéře se do Prahy k obhájení své nevinnosti. Lituje, že nebude se moci zúčastniti sněmu moravského; prosí za zprávy z bojiště uherského; žádá za urovnání jistých záležitostí peněžních. — V Přerově 18. srpna 1601. (Ch.)

(Stephano Illesshazi.) Illustris, spectabilis et magnifice domine, domine et amice sincero amore et antiqua observantia mihi magis et magis coniuncte, voluntatem ad omnia officia et obsequia MDV^ae^ praestanda promptissimam porro polliceor et salutem huius atque venturi saeculi ex animo precor. Sollicitus tum de valetudine MDV^ae^ tum de eius erga me animo, quia a multo iam tempore nihil ab ipsa accepi litterarum, hac epistola, quoniam per occupationes et molestias domesticas (decreveram enim coram) non aliter licet, compellandam eam duxi, avidus de utroque certior reddi. Nam ad hunc quod attinet, quamvis de constantia et fide MDV^ae^ mihi persuasissimum est, adeo tamen animum multis miseriis afflictum imo fractum gero, ut praeter consuetudinem et naturam meam facilior sim ad suspiciones, quod vero ad constitutionem corporis ea nunc est et temporis et aëris ratio, ut nulla immutatio in valetudine non sit metuenda. Faciet itaque MDV^a^ rem mihi gratissimam et ad recreandum animum meum accomodatissimam, si et amicitiam nostram integram et sanitatem incorruptam constare sibi, ad me quam primum perscripserit.

Ego, ut res meae ferunt et quantum animi aegritudo permittit, non male valeo, sed distractus diversis consiliis nunc huc nunc illuc incitor, non secus ac quassata navis tempestate agitata quovis fluctu impellitur. Intra duas septimanas, si domino visum fuerit, Pragam cogito, ibi actionem causae meae vel potius defensionem innocentiae prosecuturus sum. Hactenus mecum actum est summo iure, quid in posterum mihi de aequitate iudicum pollicear, vix video. In culpa me non esse scio, utrum vero poena luenda sit, dies dabit.

Interea a iudiciis Brunensibus, si tamen illa celebrari continget, abesse cogor magno meo et amicorum detrimento, nec MDV^ae^ adesse potero, si quid cum comite subitum fuerit controversiae; proinde voluntatem boni consulet, quando in potestate mea non est operam praebere. Quid in Hungaria geratur, postquam Vienna longius abscessi, nihil audio. Incursiones hostiles et Tartarorum praedas nonnullos metuere aiunt; exercitum nostrum in insula Danubii sparsum sub

nullo capite otiosum agere superiore mense intellexeram; archidux nondum Vienna movisse dicitur. Ad MDV^am^ si quid certi pervenit, ne gravetur, quaeso, mecum conferre.

Haec dum scribo, allatae sunt Vienna litterae cladem Transylvani et victoriam nostrorum afferentes; a MDV^a^ pleniorem, ut res gesta est, si tamen gesta, expositionem expectabo. Sed de his hactenus.

Superest, ut a MDV^a^ impetrem, ut decem illa residua millia talerorum, quae ad divi Georgii anni sequentis persolvenda sunt, anticipato semestri ad proximum diem Michaelis eadem ratione, qua superioribus mensibus mihi hac in parte gratificata est, in gratiam meam deponat. Nihil hic aliud quaero, quam ut me quam primum aere alieno, quod nomine pupilli mihi commissi contraxi, liberem; MDV^ae^ autem nullum inde metuendum est periculum, imo hoc habebit commodi, quod a me facilius et tutius securitati ipsius, ne quid post exsolutam pecuniam fraudi illi sit, quam a successoribus meis prospicietur, qui quoniam plures sunt et locis inter se longe dissitis, opportunitatem inde habituri sunt MDV^am^ multis molestiis exercendi. Proinde eam multis modis rogo, ne mihi rem tantillam deneget, qua utriquae nostrum non parum commodi est allatura. Scio MDV^ae^ semper in promptu esse pecuniam, et fidem mihi haberi non dubito; expectabo itaque, ut ab illa compos desiderii factus adiciam hoc beneficium ad reliquum officiorum et benefactorum (pro quibus utinam dignam illi quandoque gratiam referam) cumulum. Valeat MDV^a^. Prerovia, 18. Aug. 1601.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 39 *b*. č. 15.

500. Hraběti Hanuši Vilémovi z Hardeku udílí radu ve příčině poručenství nad nevlastní dcerou jeho a její statkem. — Na Přerově 21. srpna 1601. (Konc. něm. v knih. Blud. 3881 f. 40 č. 16.)

501. Janu Petrovi Orchimu Sappovi oznamuje, ačkoliv ještě nevymizely úplně stopy nemoci, že přece zdá se mu, jakoby byl v ráji; oznamuje mu o sporech, kteréž protivníci jeho proti němu vedou, aby mu když ne úplnou zkázu, aspoň konfiskaci statků způsobili. Radí mu, aby se oženil. — Na Přerově 25. srpna 1601. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 40. č. 17.)

502. Mat. Spinolovi, aby mu poslal listy nebo noviny; za objednaný vůz že pošle peníze bez odkladu. — Na Přerově 25. srpna 1601. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 41 č. 18.)

503. Fridrichu Pierovi do Strážnice: že po návratu svém z ciziny strojil se do Strážnice, ale že k tomu nedospěl; děkuje mu, že se odhodlal při chovanci svém setrvati, o jehož cestě do ciziny že bude ještě jednáno; k vedení své pře strojí se do Prahy. — Na Přerově 28. srpna 1601. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 41 č. 19.)

504. Karel. st. z Žerotína Štěpánovi Illésházymu, že toho dne odebéře se do Prahy, což mu bude překážkou, že se nebude moci zúčastniti sněmu a zemského soudu Brněnského, budou-li vůbec konány; chce se na konec soudu zemského vrátiti do Brna. Má však za to, že obě shromáždění se nesejdou, hlavně pro nepřítomnost hejtmana zemského, jenž vyzván listem císařským za dva dni bude Žerotína do Prahy následovati. Zprávy z Valašska že se

mu nelíbí; prosí ho, aby ohledně 10.000, o něž s ním jednal, možno-li, tak se zachoval, jak ho žádal. — Na Přerově 4. září 1601. (Konc. latinský v knih. Blud. 3881 fol. 41 č. 20.)

505. Jeronymovi Bonacinovi, aby mu poslal listy a noviny. — Na Rosicích 22. září 1601. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881, f. 41 č. 21.)

506.

Jakubovi Guetlinovi do Štrasburka: přeje si, aby opustě Štrasburk, odcestoval se svým chovancem do Basileje a tam ubytoval se u Grynaea neb u jeho zeté Amanda Polana; pokud studií Karlových se týče, nechť snaží se hlavně o jeho vzdělání náboženské; proti tělesnému cviku nic nenamítá, jen ať děje se s mírou. Před odchodem ze Štrasburka žádá za podrobný účet a zprávu o zdraví Karlově. — Na Rosicích 5. října 1601.

(Jacobo Guetlino.) Non ita pridem de meo in patriam reditu ad te scripsi et, quid te facere vellem, tantisper dum aliis litteris plenius cetera persecutus fuissem, commonefeci. Interea dum responsum expecto, elabitur mihi mensis September, sub cuius finem, ni fallor, habitatio vobis ex denunciacione hospitis vestrae mutanda erat; proinde ne diutius suspensi haereatis, iubeo vos, te nimirum cum Carolo et famulo, relicto Henrico Slavata sub cura moderatorum Zdenkonis Roupovii, Basileam proficisci. Non video, cur diutius, postquam classes percurrit et leccionum publicarum gustum aliquem percepit, Argentinae moretur; nam si dicendi et scribendi exercitia specto, si linguarum cognitione perfectius imbui eum cupio, non minor ad omnia offert se opportunitas Basileae, ubi non tantum summae eruditionis virorum non vulgaris numerus, sed etiam pietatis et orthodoxae religionis clarissimum domicilium viget: taceo salubritatem aëris, quae Dei benedictione ad firmandam eius valetudinem non parum conducet; ipsa autem praesentia luminum nostri saeculi, Grynaei nempe et Amandi, quorum consuetudine animus illius longe aptius, quam ulla alia in urbe, formari poterit, tanti apud me est, ut multis numeris Basileam Argentinae anteponam. Proinde ubi de more praeceptoribus et condiscipulis, instructo aliquo conviviolo et remunerata opera pro dignitate cuiusquam et facultatibus vestris, ita tamen, ut absit nimia parsimonia, tum hospitis tum eorum, quorum institutione maxime formatus est, ubi inquam valedixerit illis Carolus, nulla amplius (dummodo nihil sit, quod impediat) mora interiecta Basileam vos conferte, illic hiematuri et fortassis etiam aestatem sequentem transacturi. Percuperem, si vobis ea sors obtingere posset vel meae litterae id impetrarent, ut vobis in convictu doctoris Grynaei, vel, si minus id obtineri queat, apud generum ipsius vivere liceret. Qua de re ad utrumque diligenter scribo, nihil dubitans, nisi quid magnum subsit, quin intercessio mea pro vobis locum sit habitura; attamen si eorum res domesticae ita sint comparatae, ut mihi hac in parte gratificari, vobis prodesse non possint, permitto arbitrio tuo, ut vobis de hospitio, ubicunque

visum et consultum fuerit — modo commoda sit habitatio, et ratio victus nec sordida nec a constitutione adolescentis aliena — prospicias.

Quod ad studia ipsius attinet, ea deliberatione cum doctoribus Grynaeo et Amando instituta continuari volo, interea autem historicam doctoris Grynaei et graecam d. Zuingeri lectionem volo illum frequentare. Cetera ita diriges, ut semper tibi proponas, a sententia et consilio ipsorum ne unguem quidem discedere, nam et ego ipse viros illos non tantum pro praeceptoribus, sed loco parentum habeo et consiliis eorum et utor et regor. Et quia iam Dei beneficio longe maior pietatis exercendae et religionis verae cognoscendae suppetet oportunitas, gratissimum mihi feceris, si Carolum ad rerum divinarum studium, pietatis amorem ita, quantum in te est, compararis, ut, quoad per valetudinem et ceteras occupationes fieri poterit, tum ad sacras conciones saepissime audiendas tum ad communionem coenae dominicae perfruendam spontaneo desiderio feratur.

Facio te quoque certiorem redditas mihi esse litteras tuas, quas 13. Julii stylo vetere scripsisti, illas etiam, quas ante meum adventum Argentinam baroni Kytlicio ferendas dedisti. Exspecto nunc, ut de consultatione habita de valetudine Caroli prolixius et plenius significes, nec te dubito, antequam Argentina discesseris, de rebus vestris minutim ad me perscripturum; ubi quoque te monitum volo, ne praetereas, quantum post exspensas Argentinae factas residuum vobis pecuniae ad sumptus Basileae faciendos fuerit, litteris inserere, ut vobis mature de alia, si opus fuerit, pecunia prospiciam.

Ego Dei beneficio mediocriter valeo; pater Caroli, quem non ita pridem vidi, adhuc cum febri sua quartana luctatur. Pervenit ad nos mors doctoris Lobecii; si quid praeterea apud vos novi, perscribe ad me diligenter, et profectionem Basileam matura. Vale 5. Oct. 1601.

P. S. Illa ipsa hora, qua has absolvi, nobilis vir Cralicius Argentina reversus tuas mihi attulit. Bene habet, quod spes nobis affulsit aliqua restaurandae valetudinis Caroli et debilitatis istius articulorum depellendae. Et quia natura viam ostendere videtur, mei esset iudicii, ut cauterium illi inureretur; sed quia constitutio temporis id nunc prohibet, medicorum esto iudicium, utrum proximo vere adiuvanda sit hoc modo natura et exitus materiae illi dandus, an vero quid aliud statuendum. Ad exercitia corporis quod attinet, nec ego illa dissuadeo et, si Basileae commode id fieri poterit, non impedio, quominus vel pilae lusu, vel usu armorum, vel aliquo laudato corporis agitandi modo vires augeat; cavendum tamen est, ne, dum unum vitamus incommodum, in alterum incurramus, et dum artus firmare volumus, imbecilliores quam ante reddamus. Ego a longinquo ista nec prospicere nec minutim percipere possum; locus et tempus et amici docebunt te, quid sequendum, quid fugiendum; fides praeterea, quam hactenus praestitisti et imposterum polliceris, erit tibi

officina consiliorum. Haec nunc sufficiant. Vale et Caroli adolescentiam exemplis rege et praeceptis. Rossicio, 6. Oct. 1601.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 41*b*. č. 22.

507.

Karlovi ml. z Žerotína do Štrasburku: napomíná ho, aby hleděl si pilně zdraví svého, a rozlučiv se řečí poděkovací od svých učitelů, odebral se do Basileje k dalším studiím. Mužům, jichž sám vysoce si váží, nechť i on prokazuje úctu. Svoluje, aby v prázdných chvílích věnoval se hudbě. — Na Rosicích 6. října 1601. (Ch.)

(Carolo Žerotino.) Litterae tuae, quas praeceptoris epistolae et Basiliensium cartis adiunxisti, heri mihi sunt redditae. Optarem sane, si Deo visum [esset], ut integra tibi et illa quidem firma constaret valetudo, qualis ut plurimum in adolescentia viget; sed quia hactenus aliter disposuisse videtur ille, a quo et vitam et vitae commoda accepimus, magni benef[icii] loco habendum est, quod non solum certis intervallis remittente dolore utcunque vires tibi suppetunt, sed etiam nondum de salute tua a·tum nec de re[sti]tutione dubitandum manifestis indiciis apparet; nam quod pede aperto viam sibi natura quaesiisse ostendit, quid aliud est, quam ut arte adiuta et remediis opportunis sustentata perducat te ad plenam sanitatem? Itaque si quid ex consilio medicorum subeundum fuerit, id t[ibi] non tantum non molestum, sed etiam gratum fore confido, quandoquidem nihil pretiosius prospera valetudine fortassis experiendo iam didicisti. Interim tamen et valetudinem et curationis, si qua instituta fuerit, successum Deo commenda non tantum ut autori omnium bonorum, sed etiam ut pat[ri], a quo quidquid secundum voluntatem ipsius petierimus, impetraturos nos certissimis nitimur promissionibus. Et quia ad preces operas quoque nostras adjungere docemur, tu, quantum in te est, et sobrietate et temperantia et moderatione non tantum in omni victus, somni, q[uietis], et si quid aliud ad conservationem corporis pertinet, ratione, verum etiam in affectuum perturbationibus, cupiditatum illecebris et omni animi commo[tio]ne diligenter enitere, ut eum te praebeas, cui rem serio curae esse et animadvertant alii et tuamet ipsius conscientia attestetur.

Ceterum nolo te ignorare me in mandatis praeceptori tuo dedisse, ut te Basileam deduceret, qua in urbe tantisper te manere volo, dum ad peregrinationes firmior evadas. Proi[nde] antequam Argentina abscedas, exhibitis praeceptoribus tuis grati animi officiis et oratione aliqua, quae te memorem beneficiorum fore testetur, sub discessum recitata, excita tui abeuntis desiderium, et si quam tibi diligentiae et modestiae laude peperisti famam, eam comitatis et gratitudinis praeconio adauge. Basileam autem cum veneris, non ad desidiam, vel otium, vel voluptates, vel licentiam venisse te existima, sed domicilium Musarum introiisse, in quo non tantum, quae

pridem animo tradidisti, ad usum revoces, sed tamquam limam adhibeas, politioribus litteris ingenium excole[ndo]. Parum enim profuerit praecepta artium, initia doctrinarum, prima linguarum rudimenta tenuisse, nisi aditum tibi ad uberiorem linguarum cognitionem patefeceris atque quodammodo contenderis ad perfectionem. Non deerunt tibi hortationes, non deerunt etiam ductores, exempla autem virtutis, laborum, eruditionis singulis mensibus ob oculos posita habebis: quae si fortassis in eo hominum ordine, in quo te Deus collocavit, extare contigerit, persuade tibi nihilominus, si ea fueris imitatus, tanto clarius in te apparitura, quanto te illis splendi[dius] nasci Dominus voluit. Ad pietatem autem te cohortari superfluum esse arbitror, si quidem quantopere ea tibi cordi esse debeat, a puero edoctus es, et in urbe professione pietatis et religionis clara, quam turpe fuerit non praelucere aliis, ipse iudica.

Eximios viros et tota Europa claros, Grynaeum et Amandum, quanti facere debeas, facile existimabis, si ex me tibi exemplum sumes; quapropter hac quoque in parte vestigiis meis insistere te cupio. Alios quoque amicos meos, qui in ea urbe sunt, Arragosium, Covetum, Platerum, Zuingerum, Castiglionaeum omni honoris et obsequii cultu prosequere.

Haec dum scribo, revocavi mihi in memoriam te non ita pridem a me petiise, ut tibi per me liceret musicae operam dare, et praesertim instrumento, quod testudinem vocant, delectari te ostendisti. Si quem nactus fueris peritum eius artis magistrum, libenter indulgeo, ut, quod a gravioribus studiis superfuerit temporis, id recreandi animi causa ei studio impendas. Et quia praeter opinionem prolixior evasi, hic desino, te et omnia tua divinae providentiae commendans. Vale. Rossicio 6. Oct. 1601.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 41*b*. č. 23.

508. Štěpánovi Illésházymu: že navrátil se z Prahy, kdež pře jeho odložena na 1. prosinec, kdy konečně na jisto bude rozsudek vynesen; žádá ho, aby mu oznámil, na kterém místě hodlá služebníkům jeho odevzdati slíbené peníze. — Na Rosicích 10. října 1601. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 42 č. 24.)

509.

D[ru] Janovi Jakubovi Grynaeovi do Basileje dává zprávu o svém zdraví, o pilném obírání se písmem svatým a vystříhání se čtení bludného; o odložení pře a nástrahách nepřátel. Dělí je v několik tříd a žádá býti o tom poučen, za které by se měl modliti; prosí ho, aby popřál v domě svém bytu Karlovi, jenž do Basileje se ubírá. — Na Rosicích 10. října 1601. (Ch.)

(Doctori Johanni Jacobo Grynaeo Basileam.) Sub exitum mensis Augusti literas tuas mense Julio scriptas ante triduum illas accepi, quibus meis a reditu in patriam ad te datis respondisti. Quod vales, gratulor; quod mei memor non desinis et bene precari et consulere et solari, magnas gratias habeo. Utinam a me aliquid

proficisci possit, quod et tibi gratum sit et meo in te studio et observantia non indignum; pietate et amore erga te certe cedo nemini, officiis et beneficiis hactenus inter postremos, sed dabit Deus, ut quandoque inter primos enitescam. Res meae in mediocri statu sunt: morbus animi quamvis non omnino dimisit me, remisit tamen plurimum, et sentio manifeste nihil iam amplius praeter reliquias mihi molestum, illae tamen quandoque me plus minus excruciant, sed pi[etate] et tolerantia per gratiam Dei mihi concessa adhuc usque omnibus difficultatibus superior evasi. Deus, qui non tantum in praesentia, s[ed] etiam elapsis spatiis mihi adfuit, nec in posterum me derelinquet. Fateor me gravissima passum et qualia nulli corporis dolores, nullae externae calamitates, nulla membrorum dilaniatio, meo quidem iudicio exaequare possunt; sed experior, non tantum necessariam mihi fuisse, verum etiam utilem manum Domini, quae me [per]duxit ad uberiorem et perfectiorem tum sui tum mei cognitionem et ad considerationem multarum rerum, quae valenti et florenti nec quidem in mentem venire potuissent. Nihil ita me premit, nihil ita divexat ac interna quaedam agitatio, qua mens non secus ac fluctibus et ventis ex adverso sese impugnantibus impetitur et concutitur; sed et illa suas habet vices, et vehementia ab uno atque altero mense multum imminuta est, unde in magnam spem venio quandoque plenam liberationem insecuturam, quam unice exspecto, assidue expeto. In agitatione autem ipsa licet multa tristia et molesta, nihil tamen ita acerbum, quam id, quod viduam illam vestratem non absimili modo perpeti commemorasti; cuius exemplum ideo adduco, ut, quid sustineam, nemini praeter te, si forte in alienas manus has devenire contigerit, innotescat.

Quod mones, ut a lectione eorum, qui sacram Triadem oppugnant, abstineam: paterne facis, non amice tantum; constat enim, quam venenum istud facile penetrat ingenia praesertim levia et futilia. Sed ego nunquam quidquam eorum attigi, nec posthac, certus de veritate sacrosanctae huius doctrinae, quam verbum Dei et universales ecclesiae consensus, quin imo ipsum spiritus divini testimonium, quod in me est, luculenter in corde meo obsignarunt, commissurus sum, ut blasphemiae oculos et manus meas profanent. Sed et ex prioribus litteris omnes illos scrupulos, imo praestigias diabolicas, quibus mentem meam obtenebrare conatus est, pridem evanuisse intellexisti, et si quid interim recurrit (non cessat enim artifex ille laqueos tendere), uno, ut ita dicam, halitu discutitur. Magno mihi ad hoc adjumento sunt sacrae literae, in quarum lectione, ut plurimum nunc versor, iam demum discens, qualis sit odor ille ad vitam, quem tantum illi sentiunt, quibus Christus mentem aperit, ut intelligant scripturas; quod ut in me non efficiat tantum, sed perficiat ille, qui omnia potest, humillimis precibus ab eo exoro; tu quoque, quod facis in impetranda gratia divina, adiuvare me cum omnibus piis perge.

Ad XIIII. mensis praeteriti Pragae in iudicio comparui praeter opinionem

multorum, qui, ut audio, cognito meo ex Bohemia discessu, persuaserunt tum sibi tum aliis me fuga salutem mihi quaesiise. Nihil tamen actum, deleta causa ob morbum advocati mei; sed alia mihi dies dicta ad Kalendas Decembris, quo tempore, si Deus voluerit, Pragam redire cogito. Mihi nuspiam spes quam in solo Dei nostri auxilio posita est, nam adversarii mei, quia eos muneribus placare (quod impense desideraverant) recusavi, tantum non absorbere me conantur, principe interim ad haec non connivente tantum, sed otiose pericula mea spectante. Ego nihilominus tum me tum illum Deo commendare non desino.

Audio inter cetera crimina etiam religionis professionem mihi culpae dari, quam non tantum non fugio, sed hac accusatione in laudem mihi cessuram spero. Testes adversus me sacrificuli, carnifices, praecones et aliae personae infames producuntur. Judices ipsi vel hostes, vel aemuli, vel amici tales, in quibus neque praesidii quidquam neque consilii, et qui denique vel me oppressum cupiant vel non adversentur. Pro his itaque quia me orare iubes, et iubes quidem ex divini verbi praescripto, velim, quatenus pro inimicis orandum, mihi expedias; multi enim ex eorum numero sunt, qui, cum sciant iniuria me affici, tamen scientes volentes exitium mihi machinantur; alii, hostes divinae veritatis, me quoque eo nomine odio prosequuntur; tertium genus eorum est, quibuscum nullae odii et inimicitiarum causae intercedunt, tamen, ne potentioribus displiceant, parum de eo, quid de me fiat, sollicitati sunt. Non igitur temere, cum tamen in iis sit varietas, utrum pro omnibus promiscue et absque discrimine preces sunt concipiendae, quaero; nam et in psalmis quam acerbam saepius mentionem eorum faciat David, clarum est, et Christus orans pro inimicis, temperat orationem adjunctione causae: quia nesciunt, quid faciunt. At mei sciunt, sed execrabili quadam malevolentia quia in religionem, in patriam, in familiam meam coniurarunt, in perniciem quoque meam, quod existiment, me depresso haec omnia ruitura, conspirarunt. Quid ergo hic sentias, ut sententiam mihi tuam explices, rogo.

Sed quia nimius prolixus sum, finem facio. Unum tantum addo, Carolum agnatum meum iussu meo Basileam migrare, ut illic, quod reliquum est huius anni, et maiorem partem sequentis subsistat. Domus tua hactenus Žerotinorum hospitium fuit, ita ut ius quoddam hospitii tibi cum familia nostra intercedat. Nollem hunc adolescentem, qui mihi filii loco est, necessitudinem hanc abrumpere, neque per ipsum stabit, modo tu in id consentias; ut tuo convictu et aedibus tuis utatur, vix audeo petere, cum te aliis domum tuam clausisse sciam; sed opinio quaedam me sustentat, nec omnino vana petere me apud te peculiari quadam gratia, quam non cuique indulges. Eius ergo nomine te obtestor, ut, nisi plane fieri nequeat, non deneges et mihi pro adolescente interpellanti et ipsi petenti, ut quotidianis tuis colloquiis in mensa tua frui et ab ore tuo pendere quodammodo possit. Si impetrabo (persuadeo autem mihi non laturum me repulsam), et beabis me et familiam nostram universam tibi

devincies; sin minus — sed absit, ut recuses — habebis nihilominus nos et observantes tui semper et obsequentes. Glöselius vivit, quamvis civiliter mortuus; proximis litteris, quibus alia quaedam reservo, quid de illo fiat, significabo. Vale! 10. Oct. 1601.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 42. č. 25.

510. Dru Amandu Polanovi do Basileje: poroučí mu příbuzného svého Karla, žádaje, aby ho vyzkoušel a ustanovil, čemu dále by se měl učiti. — Na Rosicích 10. října 1601. (Konc. lat. v knih. Blud. VI - 3881 f. 42 b č. 26.)

511. Štěpánovi Illésházymu: děkuje za noviny z Uher a za to, že jest ochoten doplatiti kupní cenu za Hodonín před časem; zve ho k rozmluvě na Rosice. — Na Rosicích 18. října 1601. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 42 b č. 27.)

512. Janovi z Molartu: děkuje za pečlivé ošetření plukovníka Hodického v pevnosti Komarenské; navštíviv jej před několika dny, shledal jej velice zachváceného nemocí, kterou si přinesl s pole válečného. — Na Rosicích 23. října 1601. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 43 č. 28.)

513. Janu Petrovi Orchimu Sappovi oznamuje o sporu, kterýž proti němu vedou jeho nepřátelé; ačkoliv věří úplně v pravdu a spravedlivost věci své, přece obává se úskoků nepřátelských; podává mu zprávy o válce s Turky. — Na Rosicích 25. října 1601. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 43 č. 29.)

514. Jeronymovi Bonacinovi, aby dopisy zaslal na příslušná místa a odeslal mu tucet klubek špagátu na vázání dopisů. Šlechtici Comskému nelíbilo by se u Žerotína pro svízele, v jakých se nachází; na Moravě nezná nikoho, u koho by dotčený šlechtic mohl se ctí býti, kromě u kardinála z Dietrichsteina. — Na Rosicích 25. října 1601. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 43 č. 30.)

515.

Philipsu Rennerovi ve Vídni: žádá ho, aby mu posílal pravidelně noviny. — Na Rosicích 25. října 1601.

(An Philips Renner.) Edler, ehrenfester, insonder lieber Herr und Freund, demselben seind meine freundliche Dienst und Gruss jederzeit bevor. Ich hab seine an mich geschehene Schreiben, sowohl die ersten vom 5., als die letzten vom 17. und 19. laufenden Monats Octobris, recht zu Hand, die eine bei meinem Boten, die andere aber bei dem Znaimer Boten sampt den beiliegenden Zeitungen, Schriften, Abschriften, Tractaten und Genealogien empfangen, deren ich mich bedanken thue. Wolle auch der Herr weder an meiner künftigen Dankbarkeit noch auch an der Trew und Heimligkeit, so in solchen Sachen gebürt, gar nicht zweifeln, sondern wie er angefangen, also fortfahren und sich der Mühe und Arbeit, deren er, ob Gott will, durch mich soll ergötzet werden, nich dawren lassen. Und demnach mir aus gewissen Ursachen, sonderlich aber meines fast stetigen Reisens halben nicht wohl

möglich und thuelich, wochentlich einen Boten nach Wien abzuefertigen, so ist mein Gutbedunken, er wolle seine Schreiben also richten, dass in einem jeden, was wochentlich vorlauft und einkombt, besonders verfässet und mir darnach bei meinem Boten (weil sonsten der Extraordinari Gelegenheit sehr fehlen und oft misslich sein) dieselben samptlich zugeschickt werden. Wolle auch nicht unterlassem mir bei dieser Gelegenheit sein Losument und wo er des meisten theils anzutreffen ist, wissen lassen und beneben andeuten, ob er wohl zufrieden, dass meine Schreiben ihme durch Herrn Hieronymum Bonacinam zuekommen, oder ob er einen andern sicherern Weg mir vorzueschlagen weiss, damit ich mich ferner zu verhalten wisse.

Belangend aber die empfangene Zeitungen begehre ich zue wissen, was weiter mit Hauptmann Preusler vorgenommen, und wer er sei, auch was er begangen, deshalben er in die Eisen geschlagen, auch ob der Obrist von Kolonitsch wieder gefunden, so auch was des Schultheis Verbrechen gewesen, dass man ihm die Zungen zum Nacken gezogen; demnach ob die VIII Handstreich, so dem Paradeiser und seinem Fendrich gegeben, zuefleiss oder anders geschehen, und endlich wann man S. D. Erzherzog Mathias wieder gewärtig und wie es mit dem Secretari Kleinstreitler geschaffen, begehr ich, wie gesagt, weitern Bericht zu vernehmen; wird nue der Herr solches und anders mir communicieren, wird mir dran ein sonder Gefallen geschehen, dess ich auch will ingedenk sein und es gegen ihme gern erkennen. Was der Glösel verschuldt, dass er seiner Dignität und Beneficien ist entsetzet worden, wolle der Herr nit vergessen mir zuezueschreiben. Und wird also hiebei ein Schreiben von F. Henrico de Semanina und die Genealogiam principum Austriae zu empfangen haben; des Herrn Streins admonitionem, sobald als dieselbe wird abgeschrieben sein, soll ihme wieder zuegeschickt werden. Und hiermit uns alle Gott dem Allmächtigen empfehlend, Datum Rossicz den 25. Oct. [1601.]

P. S. Es wolle sich der Herr nicht dran kehren, dass dieses Briefel durch meinen Schreiber geschrieben, weil ich selbst nicht kunnt hab darzue klecken. Es wird aber leicht abzuenehmen sein, dass er wenig dessen verstanden, was er geschrieben; und so ist es auch einer, dem ich etwas mehr vertraw als Briefschreiben. Der Herr wolle [. . .] fortfahren und sich alles guets zue mir versehen.

Tato postscripta jest mou rukou psána, psanie od Albana přepsáno.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 43 *b*. č. 31.

516.

Jindřichovi z Eberbachu: že včera jednal s knížetem Minstrberským, kterýž se vracel z pohřbu sestřenice své, vdovy po nejvyšším komořím v Pirnici; děkuje za zprávy o narození mladého falckrabí a příchodu knížete z Anhaltu; prosí, aby jej falckrabímu i knížeti stále na paměť

uváděl, ačkoli nepřátelé jeho z toho příčinu si berou, aby urychlili zkázu a pád jeho; dne 1. prosince bude v Praze, aby vyslechl konečný nález soudní; když byl posledně v Praze, byla tam šířena lichá pověsť, že kurfirst pádem s koně zlomil vaz. Zprávy o válečných událostech v Uhřích; o nebezpečenství života, které mu hrozilo při jízdě na mostě přes řeku Řeznu; o cestě své z Řezna na Augspurk, Ulm, Bazilej, Štrasburk, Virtemberk, po Dunaji do Vídně a domů. — Na Rosicích 29. října 1601.

(A Henry d'Eberbach.) Deus iours passés y a, que i'ay reçeu la vostre du 27. du dernier qui m'a esté envoyée par mon frère, à laquelle — après avoir eu le lendemain à faire un petit voyage et hier à traiter le duc de Minsterberg venu de Pirnicz, où sa cousine, vefue [sic] du feu granchambellan, est morte l'onziesme du mois présent — ie ne peu respondre sur l'heure et aussitost que i'eusse bien voulu; et à cest occasion ay faict prier mon dict frère de traiter avec l'homme qui l'a apporté [. . .] de passer par ici pour enlever la response; mais parce que c'est desia le troisième iour et qu'il ne compare point, ie n'ay voulu tarder d'avantage à vous escrire et me servir de l'ordinaire de Vienne à Noramberg, puisque ie tiens cest voye extraordinaire faillie pour moy. Je vous remercie donc en premier lieu de tout mon courage [sic] qu'il vous a pleu par la continuation de vos lettres me tesmoigner la fraiche memoire que tenez de moy, et l'amitié que ne cessez de me maintenir; et combien que ie n'ay point reçeu ni celle du mois de Juillet ni celle d'Auost, dont faites mention [en] la vostre, si est ce que ie le[s] tiens pour reçeues, tant i'ay aggreable la volonté qui vous esmeut à cette diligence, en laquelle ie vous prie de persister avec asseurance que c'est une des choses qui m'aggréent le plus, et dont en mes afflictions i'espère le plus de consolation que d'estre à certain par les missifues [sic] de mes amis d'avoir bonne part en leur volontés et affections. De mon costé aussi ie m'efforceray de tout mon pouvoir, aultant que mes ennuis et mes affaires le permettent, de vous rendre le con[tre]change et vous aviser le plus souvent, qui me sera possible, toutes les occurrances tant privées que publicques.

D'aultre costé les bonnes nouvelles tant de la naissance du ieune Comte-Palatin que de l'heureuse arrivée de monseigneur le prince d'Anhalt de ses voyages en vos lettres accroissent l'obligation que desià ie vous avoy, comm'aussi d'avoir présenté mes très-humbles services à leur Altesse et Excellence me donne occasion à redoubler les remerciments et à vous prier de ne passer aucune occasion sans me ramentevoir à leurs graces, esquelles ie désire infiniment d'estre conservé, non obstant que mes ennemis prennent argument la-dessus à avancer ma ruine, lesquels ne cessent iusques à présent de me persecuter et à tacher par tous moyens à me faire tomber en quelque malheur, duquel, si Dieu seul ne me préserve, il me sera impossible de me garantir, puisque en la raison, en la vérité, en la iustice il n'y a nul appuy ni secours. Je dois estre à Prague le premier de Decembre à dire ma cause sans pouvoir

iouir d'avantage d'aucun delay, et à ouir par adventure la sentence definitifue. Dieu la donne bonne, aultrement s'est faict.

La dernière fois que i'y fus, fut semé un bruit que monseigneur l'électeur s'estoit rompu le col d'une chutte de cheval en courant à la chasse. Il me semble que ie trouvay les oreilles assez prestes et promptes à recevoir une telle nouvelle, et parloient desia aucuns du changement du gouvernement, mais depuis le bruit s'est esvanoui. Toutesfois de tels languages il se peult iuger c'qu'on vouldroit. Dieu mette au coeur de ce ieune prince d'avoir plus de soing de la conservation de sa vie, et à ses serviteurs de prendre exemple sur la récompense du chancelier Crell, executé n'a guerres à Dresde, si vous en avez eu la nouvelle.

Ici on est après à continuer la guerre. Ce qui s'est passé peu de iours y a en Ongrie, ie vous en fais part, ainsi que la description m'en a esté envoyée du camp de Son Altesse. Un peu auparavant on prins la ville d'Albe Royale; les Turcs la font mal maintenant. Ils ont perdu, comme vouz entendrez, beaucoup de gens. Les nostres aussi ont esté frottés de leur reste, toutesfois la victoire leur est demeurée, mais la prinse d'Albe Royale leur a apporté la peste au camp, laquelle faict grand dommage et a desia fort diminué le nombre des soldats. Si les froideurs qui sont survenues, ne l'empêchent de passer oultre, elle pourra faire plus de carnage que l'on n'estimeroit point. Canise est tousiours assiégée. L'armée du pape y profite peu, la faute de ce [est] que [les] subsid[es] ont esté de nulle valeur. Vous aurez bien entendu la mort de son nepveu Gian Francesco Aldobrandino que les soldats italiens avoient contrenommé „Aldrobandito“, et comme n'a guerres le colonel Paradeiser, aultresfois gouverneur de Canise, a esté iusticié pour avoir [per]du ceste place aus Turcs; et de Prague aurez esté informé de l'ambassade que l'empereur envoye en France; desquelles choses ie ne veus vous ennuyer d'avantage, pour vous dire plustost comme à la fin du mois de Juin passé ie revins sain et sauf de mon voyage de Basle, n'ayant couru aucun danger en tout le chemin que seulement le matin que vous m'avez laissé, en passant le pont sur la rivière de Regen à une lieu de Bruck, où il n'a comme rien failli que ce méchant cheval farouche et ombrageus que i'avoy, ne s'estait précipité avec moy dans la rivière, et sans l'aide manifeste de Dieu i'estoy perdu; car des jambes de derrière il avoit desia failli le pont, et ne sçay comment ie le faict à le retenir que de celles de devant il ne s'est aussi bien laissé aller comme de celles de derrière; mais Dieu m'a preservé pour me conduire au lieu où ie m'estoy acheminé, auquel ie trouvay ce que i'alloy cercher, si que ie n'ay occasion de me repentir de la peine prinse à faire ce voyage. De Regenspurg m'en allay à Auguste et d'Auguste à Ulme où je prins de chevaus à iournée, et le quatriesme iour arrivay à Basle où, après avoir séiourné dix iours, descendis par eau à Strospurg et puis

par le pays d'Virtemberg m'en retournoy à grandes iournées à Ulme, où le mesme iour de mon arrivée m'embarquay sur le Danube, et sans aucune mauvaise rencontre ou difficulté, dont ie loue mon Dieu, ie fus de retour heureusement à Vienne, et le lendemain chez moy, ayant esté en tout 29 iour par chemin et traversé la longueur de toute l'Allemagne. Voilà la somme de toute cest allée et venue, de laquelle ie me trouve si bien que i'ay occasion à prier Dieu de me continuer et accroistre le bien acquis en içelle; auquel aussi, n'ayant pour cest'heure de vous escrire aultre chose, ie supplieray, monsieur Eberbach, vous avoir en sa saincte et sçaufue garde. Je baisse les mains à monsieur le chancelier vostre frère, et vous prie de me faire sçavoir si messieurs de Hutten, Grynrad, Pletten, Toussain, Melissus et Lingbolsheim sont encores en vie, et s'il y a moyen de recouvrer la genealogie de la maison Palatine tant de la ligne électorale que de celle de Bavière. De Rossicz ce 29. d'Octobre 1601. Vostre plus affectioné amy à vous servir.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 44. č. 32.

517. Caesarovi Calandrinimu v Norimberce posílá listy pro Jindřicha Eberbacha do Auerbacha a jiný do Ženevy. Prosí, aby mu dal zprávu o bedničce s obrazy, kterou mu Mark Antonius byl zaslal; aby pozeptal se, kde mešká Otto Casmann, theolog i filosof. Dále aby mu vyhledal osobu, která by každého týhodne na způsob novinářů italských posílala mu zprávy o tom, co se děje znamenitějšího v Německu. — Na Krumlově [Mor.] 1. listopadu 1601. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881. f. 44 č. 33.)

518. Štěpánovi Illésházymu: přeje štěstí k uzdravení; žádá, aby mu oznámil, jak se rozhodl ve příčině doplacení kupní ceny za Hodonín. — Na Krumlově 2. listopadu 1601. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 44 b č. 34.)

519. Marku Antoniovi Lombardovi vyslovuje se dosti nedůvěrně o tom, že by dlužné mu peníze od dvora francouzského byly vráceny; obrazů dosud nedostal; má plno starostí, kteréž mu nadělala zloba nepřátel ɔc. — Na Krumlově [Morav.] 5. listopadu 1601. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 45 č. 35.)

520. Václavu Budovcovi: přimlouvá se, aby přijal na milost Viléma Paděru, jenž provinil se proti neteři, někdejší své paní; smlouvu kupní mezi ním [Budovcem] a Zahrádeckými že přinese s sebou do Prahy. — Na Krumlově 7. listopadu 1601. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881. f. 45 č. 36.)

521. Ancelovi jednateli krále Francouzského: děkuje za zprávu o narození dauphina; žádá, aby vlivem svým byl nápomocen Marku-Antoniovi, který dosud ničeho nevyřídil, leda že byl odkázán na příští rok. — Na Krumlově 10. listopadu 1601. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 45 b č. 37.)

522.

Václavovi Budovcovi z Budova: děkuje za knihy mu zaslané; chválí knihu Ottona Casmanna, kterou mu byl v Praze daroval; omlouvá se, že smlouvu se Zahrádeckými do Prahy mu ještě neodeslal, a udává příčinu, pro kterou cestu svou do Prahy odložiti musil. — V Krumlově [10. listopadu] 1601.

(Vencislao Budovicio.) Nuper ad te scripsi in negotio Guilielmi Paderae, quem existimo concessisse iam Pragam et literas meas exhibuisse. Interim tuas accepi cum libellis dono ad me missis, pro quibus gratias ago. Dedi eos illo ipso die compingendos librariis; ubi recepero, legam diligenter. Gratulor mihi, quod te nactus sum verum amicum non tantum existimationis meae, fortunarum et vitae, sed, quod longe praestantius est, animae et salutis. Gratios ago Deo, qui te inter alios instrumento utitur in me tum erigendo in afflictionibus, tum consolendo in perturbationibus, tum etiam sublevando in infirmitatibus. Vix edicere possum, quanto cum fructu legerim et relegerim et etiam nunc legam libellum Ottonis Casmani Pragae mihi a te superiore anno donatum, nec dubito, quin et horum lectio, praesertim eius, qui de characteribus filiorum Dei editus est, mihi sit ad excitandam maiorem in me lucem et fidem confirmandam cooperante domino profutura. Sic tibi, more humano loquor, pro his beneficiis retribuat misericordiam Deus noster, ac ego unice exopto dignam tibi posse aliquando eo nomine inferre gratiam.

Quod distulerim hactenus transactionem inter te et Zahradecium conscriptam ad te mittere, peccatum est non negligentia vel ignavia, sed partim occupationum mearum, partim fiducia de tuo erga me benevolo animo, qui omnia mea in bonam partem hactenus accipere solitus est. Nihil mora haec volente Deo rebus tuis adfert detrimenti; efficiam autem, nisi quid impedimenti aliunde quam a me supervenerit, ut eam ipsemet tibi per manus meas consignandam Pragam mecum deferam. Interim te hanc non multarum dierum prolationem aequo animo laturum spero.

Causa autem hoc tempore ad te scribendi haec est, quod nudius tertius allatae sunt ad me litterae imperatoris, quibus mandatum de cessione dicionis huius repetit; quamvis autem hoc (sed fidei tuae sit creditum) non secus ac antehac evenit, re infecta isti boni viri, qui me hinc extrusum cupiunt, sunt discessuri; tamen ne causa illis sit iusta de me conquerendi, constitui eos hic exspectare et rationem administratae dicionis reddere, qui labor quoniam plus quam dies octo est futurus, res postulat, ut hic me tantisper contineam, donec trium annorum reditus et expensas expediero. Interim profectionem meam Pragam retardari necesse est, quod impedimentum meis quas isthic habeo litibus, nisi mature prospicietur huic incommodo, non parum obesse posset. Et sane ego ita apud me statuo, in hunc finem tam diu dilatum esse rescriptum imperatoris, ut hac ratione profectioni meae, quae mihi alioquin fuisset maturanda, mora inferri posset. Proinde datis litteris ad

advocatos meos ab iis peto, ut communicato tecum consilio, vel in aedibus tuis vel in vicinis Kalistii consultationem causae meae instituant et revocent sibi in memoriam, quae iam aliquoties inter nos deliberata, consultata, conclusa, determinata sunt, ne imparati ad defensionem accedamus. Dabis hoc amicitiae nostrae et huic negotio unam atque alteram horam concedas. Multum de me mereberis, si hanc molestiam in gratiam meam subieris. Ego quoque tua causa, ubi opus fuerit, nihil non conabor. Vale, nobilissime Budovici, et me amare perge. Krumloviae 1601 [10. Nov.].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 45*b*. č. 38.

523.

Doktorovi Janovi Jakubovi Grynaeovi v Basileji: dává zprávu o průběhu své pře se Sigmundem z Dietrichsteina; ač rozsudek ještě není pronesen, Žerotín všeobecně je považován za vítěze. Čeká od něho odpověď na dopis, jímž odporučil mu příbuzného svého Karla. — V Praze 13. prosince 1601.

(Doctori Johanni Jacobo Grynaeo.) Quamvis multa sint, quae scribam, paucis tamen ea, quae praecipua sunt, complectar, ut, quo in loco sint r[es] meae, quam primum accipias. Scripsi nuper, cum Carolum agnatum Basileam proficiscentem tibi commendarem, dilato iudicio ob advocati mei adversam valetudinem aliam mihi ad Kalendas Dec. diem fuisse dictam, qua me denuo nullo amplius vel praetextu vel causa vel excusatione adducta iudicibus sisterem. Feci ita, ut iussum erat: comparui. Auditi fuimus utrinque, actor Sigismundus Dietrichsteinius triduo, ego biduo. Multa hinc inde producta; de me nihil dicam, quia omnia publice acta multis testibus et auditoribus non obscuris, fortassis etiam ad te, quae uno consensu, uno ore omnes fatentur, omnes praedicant, pervenient. Sufficiat dixisse, et me et amicos Deo agere gratias, quod auxilio suo praesens adfuerit, petere etiam, ut tu quoque cum familia in celebranda divini numinis benignitate nos adiuves. Sed adversarius turpiter se dedit, nugis tantum prolatis et criminibus obiectis, quae laudem et favorem apud bon[os] mihi conciliant, hostibus autem ipsis stomachum et nauseam movent. Indignatus quidam ex praecipuis ipsius fautoribus, quod nihil solidi, nihil certi, nihil quod pondus haberet, adduxisset, in hanc vocem prorupit: non se ignorasse, quod res ei fuisset cum homine stolido et amente; et alter, parturiisse montes, murem natum, fassus est. Ipse quoque causae patronus, qui eius nomine peroravit, veritus, ne se una cum cliente irridendum propinaret, si ad absolvendam actionem comparuisset, morbum, ut aiunt, simulavit; ego tamen credidero, nihil fuisse ficti, nam et ipsa sane animae perturbatio morbus est. Occasionem tamen praebuit protrahendae liti, quae nunc definiri poterat, quod mihi in tota hac actione evenit molestissimum.

Capita accusationis fuerunt: religio, iter in Galliam susceptum et tutela pupilli Lippensis, de qua non semel ad te et cum apud vos essem et per litteras

[narravi]. In religione non quidem professio improbabatur, sed quod tempore iudiciorum et comitiorum per urbes caesaris conciones in aedibus meis privatae et clandestinae haberentur a ministris haereticis, et quidem, quod ad aggravandam invidiam faciebat, sectae Calvinianae, prolatis etiam litteris imperatoris, quibus Dietrichsteinium officii commonefaciebat et, quod ipso connivente tales coetus inirentur, obiurgabat, conditione tamen adhibita, si vera essent, quae ad aures ipsius fuissent delata. Producti deinceps testes, quorum alii interfuisse se concionibus, alii concionatores a se visos, alii cantus auditos affirmarunt, omnes tamen praeterito nomine Calvini, et quidem vel pietatem commendantes, vel citra odium et benevolentiam simpliciter, ut se res haberet, referentes; unus tantum apostata, in quem a me non exigua, a patre autem meo innumera et maxima beneficia redundarunt, Piccardorum nomine odioso nos perstrinxit.

Ubi ad iter Gallicum deventum est, prolatum edictum caesaris anno 91. publicatum, quo prohibebantur subditi regni Bohemiae exteris principibus militare; lectae etiam literae meae, missae etiam ex Gallia ad viduam quandam nobilem et anum, genero tuo notam, Vaneciam nomine, quae tum filiae meae et administrationi bonorum meorum praeerat, familiariter scriptae; at illae praeter domestica nihil continebant. Admirationem omnibus movit, quod litterae istae post totos annos decem in manus ipsius devenissent, sed mihi, cui non fuit difficile coniicere, unde illas fuerit adeptus, hoc fuit stupori propemodum, quod Deus eo quoque tempore ita mentem et manum meam gubernarit, ne quidpiam familiari illi scriptioni admisceretur, quod hoc tam periculoso tempore detrimentum rebus meis adferre potuisset.

In negotio tutelae litterae caesaris ad me acriter scriptae et contumaciam exprobrantes publice lectae, quibus absolutis nihil nisi nugas, nihil nisi verba protulit, ita ut etiam ante defensionem auditam omnium iudicio damnaretur. Sed ubi ad purgandas calumnias accessi, Deus bone, quanta omnium attentio, quanta approbatio! Vix coepi diluere quaedam, cum iam omnes victoriam pollicerentur; postquam autem argumentis validis et certis innocentiam meam probavi, nemo fuit, qui non summa me iniuria affectum palam affirmaret, et quamvis nondum votis iudicum et sententia sum absolutus, constans tamen et perpetua omnium consensio omni me crimine liberavit. Hostes ipsi obmutuerunt et adhuc eo solatio se sustentant, quod controversia, quam cum Italo habeo, in qua plus est periculi, plus difficultatis, nondum sit terminata; sed mihi spes est in Domino, cui invia nulla est via.

Haec pluribus quidem quam proposueram, summatim tamen comprehensa accipies et gratiis actis una mecum Deum precaberis, ut laetis principiis laetiorem exitum largiatur. Ad litteras ante duos menses scriptas, quas haud dubie Carolus tibi tradidit, nihil adhuc responsi accepi, expecto tamen in dies, et quod adolescen-

tem commendatum tibi habueris, intellecturum me spero. Vale. Pragae, 13. Decembris 1601.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 f. 46*a*. č. 39.

524. Dru Amandu Polanovi v Basileji: protože tchánovi jeho doktoru Janovi Jakubovi Grynaeovi obšírně psal o při své se Zikmundem z Dietrichšteina, krátce oznamuje, že 14. února pře ta bude ukončena v Praze. Těší se z jeho prací učených, ale tentokrát o podporu hmotnou k němu a bratru jeho že obrátil se v nečas. Bratr, ač by mohl, že nerad vydává peníze, on sám že je v tísni peněžní. Nicméně aby oznámil podrobněji svůj plán, že uvidí, co pak bude moci učiniti. Dává mu zprávy z bojiště uherského a žádá za radu ve příčině nově zavedené formule přísežní stavů moravských. Omlouvá se, že nepsal vlastní rukou. Připomíná, že these bohoslovecké Polanem vydané a jemu a příbuznému jeho připsané dosud ho nedošly. — V Praze 13. prosince 1601. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 46 č. 40.)

525. Jakubu Guetlinovi, preceptoru Karlovu, oznamuje: že obdržel dobrozdání lékařů o nemoci Karlově, a že na ně odpoví, až se poradí s lékaři domácími; že je dosud v Praze; doktoru Felixovi posílá darem klenotek v podobě hrušky; žádá za brzké zprávy. — V Praze 13. prosince 1601. (Konc. lat. v knih. Blud. VI-3881 fol. 46 b č. 41.)

526.

Pánu z Eberbachu: omlouvá se, že nemůže býti svědkem při uvedení jeho prvorozeného syna do církve křesťanské, poněvadž jemu poručeno, aby bez dovolení z Prahy se nevzdaloval, až teprve toho rána že byl od kancléře osvobozen, když byl slíbil císaři, že postoupí panství Krumlovské osobám od císaře nařízeným. Sděluje, že byl obžalován podkomořím moravským ze tří věcí: 1. že v době sněmů dal kázati knězím kalvinským v domech svých v městech královských; 2. že byl ve službách krále Francouzského; 3. že drží panství Krumlovské. — V Praze 19. prosince 1601.

(A monsieur d'Eberbach.) Monsieur. Vous avez occasion de louer Dieu avec tous ceus qui vous aiment et appartiennent, de ce singulier don et present dont il luy a pleu vous faire grace en vous resiouissant de la naissance de vostre fils premier-nay, auquel selon vostre desir et mon debvoir ie n'eusse failli d'assister pour estre tesmoing de sa reception en l'eglise chrestienne, si mes troubles et affaires iointes à la malice de mes ennemis ne m'eussent empeché de m'y trouver. Car ie ne veus point que vous ignoriez qu'il y a desià près de quatre sepmaines que ie suis ici sans avoir sceu quand ie pourray partir, pour le commandement que i'avoy reçeu de ne bouger de la ville sans permission; iusques à ce matin il a pleu au chancelier de me delivrer de ceste peine, ayant toutesfois tiré premier de moy pour gage au nom de l'empereur (à ce qu'il dit) ma foy et mon honneur qu'au iour nommé ie cederoy la possession de la seigneurie de Krumau à ceus que l'empereur a ordonné, et que cela faict, me représenteroy derechef à la chancellerie pour attendre la résolution du dict seigneur. Telle procedeure donques ayant esté tenue

à l'incontre de moy, vous pouvez juger qu'il m'a esté impossible de m'accomoder en ceci à vostre volonté, comme i'eusse faict sans faulte si ie n'eusse esté traversé de tant d'empechements; ce que non seulement me donne iuste occasion de m'escuser en vostre endroit, mais aussi esperance que le refus ne sera point prins à desdeing, m'offrant (si Dieu me rend iamais la liberté de pouvoir disposer de moy comme parcidevant) vous en donner toute satisfaction que pourrez désirer. Cependant ie ne laisseray de prier Dieu pour la vie et la santé tant de l'enfant, que de vous et de madame vostre compagne, iusqu'à tant que i'auroy plus de moyen et de loisir de recompenser ceste faulte bien que forcée et commise contre ma volonté.

Au demeurant, vous avez à sçavoir que i'ay esté oui avec ma partie le soubschambellan de Moravie et accusé de luy de trois points principalement: le premier qu'au temps des diètes, ie faisoy tenir des preches aux ministres calvinistes en mes maisons que i'avoy en villes de l'empereur; le second que i'avoy esté à servir le roy de France; et le troisième que ie m'estoy maintenu en la possession de la seigneurie de Cromau contre la volonté de l'empereur. I'ay esté de plus accusé d'aucuns points particuliers, mais i'ai prouvé mon innocence de telle manière que, combien que ie ne soy absouls encores par les voix des juges, estant la chose remise iusqu'au 14. de Février, si est ce que tout le monde crie desia contre nos accusateurs et publie à haulte voix le tort qu'on me faict à me faire tracasser ainsi de terme en terme, dont ie ne manque point d'esperance que, si Dieu m'aide à sortir des aultres embrouillements, que ie ne tomberoy point de ce coup. A quoy plaise à Dieu me donner sa grace et faveur, lequel ie prie vous avoir, monsieur, en sa sainte sçauvegarde. 19. Xbris [1601].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 47. č. 12.

527.

Doktoru Janovi Jakubu Grynaeovi: nevinnost jeho byla sice před soudem dokázána, prohlášení rozsudku však odloženo. Vypravuje, co se událo od konce minulého roku, co vedl spor s Dietrichšteinem: soud pro nemoc soupeřovu odložen, Sigmund Dietrichštein zemřel. Kardinál František Dietrichštein a jiní potom udali Žerotína u císaře pro některá „pravdivá, ale ostřejší slova“ pronešená v zemském soudě a vyloučili ho odtud. Když v únoru vrátil se do Prahy, pře jeho s Dietrichšteinem umlčena a spor s Italem do března odložen, ale povolán ke kancléři, kterýž mu oznámil jménem císaře, aby se z Prahy nevzdálil, dokud by na články žaloby neodpověděl. V březnu vyslýchán ve při s Italem, při čemž svoji nevinu skvěle obhájil. — Na Rosicích v dubnu 1602.

(Doct. Johanni Jacobo Grynaeo.) Veniam mihi dari peto, quod totis iam quinque mensibus nec ad te nec ad generum tuum quidquam de rebus meis [scripsi]. Ita me hoc toto tempore exercuerunt adversarii, ut nullus ad scribendum fuerit locus. Videor tamen iam evasisse, saltem molestiis et laboribus et curis finis impo-

situs est, quamvis nondum sim extra periculum; sed id me non multum sollicitum habet animo iam pridem parato ad ferendum, quidquid a manu Dei inflictum fuerit. Nihilominus iudicio omnium, etiam hostium, innocentia mea probata est, crimina autem ita diluta, ut nec a iudicibus ipsis quidquam amplius desiderari potuerit. Attamen dilata est sententiae publicatio iussu (ut aiunt) principis, quod boni augurii loco accipiendum existimant amici, felicem inde causae exitum pollicentes, quem Deus pro clementia et bonitate sua tandem largiatur. Verum ut moram hanc, nimis fortasse tibi tuisque molestam et gravem, diligentia saltem in recensendis iis, quae hoc semestri in negotio meo gesta sunt, compensem, initium sumam ab exitu anni elapsi, quo Dietrichsteinius et ego magna uterque contentione, sed impari successu, frequentissimo auditorio et numeroso iudicio causam nostram persecuti sumus.

Scripseram tum, ob morbum advocati, qui a Dietrichsteinii partibus erat, non potuisse absolvi litem; sed eventus ostendit, res ipsa quin etiam docuit, Dei consilio ita hoc fuisse dispositum, ut clarius providentia ipsius in conducendo et gubernando toto hoc negotio eluceret. Irritati nempe adversarii, quod Dietrichsteinius, quorum impulsu et autoritate in me insurrexerat, tam manifesta aequitate et firmitate causae meae deiectus esset a spe potiundae victoriae et calumniae insuper convictus, deliberatione inita statuerunt sequente die proferre in publicum diplomata obsoleta iam et consensu tum Ferdinandi et Maximiliani tum omnium ordinum regni Bohemiae antiquata, quae quondam a bono alioquin rege, sed nimis facili et timido Vladislao extorserunt pontificii adversus nostros sub nomine Piccardorum, quo nos antichristi isti per contumeliam etiam hoc saeculo inepte notant, idque in eum finem, ut convicto me de crimine haeresiae, occasionem (quam nunc etiam omnibus artibus captant) nanciscerentur in me et alios veritatis assertores pro arbitrio saeviendi; sed, quominus id succederet, Deus blateronem istum lecto affixit et, quamvis frementibus hostibus et Dietrichsteinio propemodum desperabundo, iudicium rescidit, residua, quae supererat, actione ab abiturientibus iudicibus in proximum Februarium reiecta. Interim autem Deus sepulchrum fodiebat Dietrichsteinio, qui graviter hoc infelici rerum progressu commotus, gravius etiam perculsus est tristi nuntio de obitu filii, gravissimo uxoris morbo et luctu fratris vidui per eandem horam allato; quapropter non diu Pragae moratus, in viam se dedit iam tum, ut aiunt, non tantum animo, sed etiam corpore aeger, reversusque in Moraviam, cum dolorem vincere non posset, correptus febre acuta et per vehementiam morbi mente turbata intra paucos dies delirus mendacem exhalavit animam, iusti Dei iudicii memorabili exemplo posteris et superstitibus, ipsis etiam fautoribus suis relicto.

Post mortem ipsius sperabam quietis mihi aliquid divinitus concessum iri, sed vix quatriduum abiit, cum hostes mei domestici, cardinalis nempe Dietrichsteinius et quidam alii ex aemulis meis, pertractis in sententiam nonnullis aliis parasitis et

assectatoribus suis ob verba quaedam, vere quidem, sed liberius a me in consilio provinciali prolata, senatu me moverunt et insuper gravi criminatione conflata detulerunt me apud imperatorem, quam vere et quam sincere, sit iudex ipse Deus, qui omnium hominum corda scrutatur.

Cum itaque mense Februario Pragam rediissem et lis, quae mihi cum Dietrichsteinio intercesserat, silentio praeterita, illa vero, quam mihi Italus intentavit, in mensem Martium ipso ita petente prorogata esset, comparui vocatus coram cancellario Bohemiae, principe et duce et antesignano omnium meorum adversariorum, qui brevi, sed acerba oratione denunciavit mihi nomine imperatoris, ne urbe excederem, antequam ad capita accusationis ordine et scripto respondissem. Promisi me facturum et praestiti modeste et ingenue sine fuco et fallaciis. Oblato responso dimissus sum mitioribus paulo verbis, nec ab eo tempore quidquam de ea re amplius ad me vel hic vel in patria [sic]. Aiunt tamen moliri utrosque aliquid in perniciem meam, sed quid illud sit, nondum ad notitiam meam pervenit.

Postquam autem Martius iniisset, reversus sum Pragam et cum Italo auditus. Status causae erat, quod illum munitum salvo conductu caesareo sciens lubens in urbe libera contra ius et fas, contra dignitatem imperatoris, contra privilegia et immunitates urbis per vim adortus armata manu comprehendissem et, quamvis divino et humano auxilio implorato maiestatem salvi conductus obtendisset, violenter tamen raptum, in vincula detrusum et per octo menses variis calumniis oppressum crudelissime et superbissime habuissem. Gravis sane accusatio et quae, si vel probabiliter demonstrata fuisset, certe in praesentissimum capitis et fortunarum omnium me coniecisset periculum. Verum ubi ad probationem deventum est, et producti testes, mirum quam omnia ieiune, quam pueriliter, quam absurde prolata, nec unus testis nec alter quidquam ad rem, et quamvis inter illos nonnulli manifeste falsi, tamen nec isti uno saltem verbo causam ipsius emendarunt. Primus statim dies putida istius scelesti figmenta detexit, sequentes autem etiam tacentem adhuc me absolverunt, ita ut nonnulli ex auditoribus palam affirmarint, accusationem istam meam esse defensionem. Audita est deinde mea responsio tanta frequentia, tanto silentio, tanta omnium approbatione, ut nihil supra. A capite ad finem omnia membra istius accusationis vel confecta vel improbe detorta vel calumniis obvoluta vel denique manifesto falsa probavi; ostendi praeterea, quam ille scelerate caesari, quam cancellariae ut vocant, quam iudicibus imposuisset, et denique magno numero testium prolato sceleratam illius vitam, quam ab aliquot annis in Moravia egerat, detexi: ut paucis comprehendam, ita causam meam Dei beneficio defendi, ita expressi, ita exhibui, ut nemo hactenus auditus sit, qui me iure condemnari posse affirmaret. Ipsis adversariis hoc tantum solatio est, quod multo labore et magnis sumptibus haec innocentiae meae declaratio mihi constiterit. Sententia autem ut supra facta mentione declarata,

nondum lata et in Septembrem delata, quod certi iudicii locus est amicis, nihil habere adversarios, quod carpant, nam alioquin praecipitata potius quam protracta fuisset. Habes, quae ad hunc usque diem acta, plura non licet propter alias occupationes. Interim me tibi et precibus tuis et utrumque nostrum Deo optimo maximo diligenter commendo. — Datum jako v psaní k Amandovi. [1602, v dubnu?] *)

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 48. č. 1. — *) Dopis tento koncipován pod nápisem „Anno 2" jako č. 1. Před ním není toho roku žádného listu pro Amanda Polana. Číslo 2 jest z 28. dubna 1602. Spíš však tento dopis č. 527 byl psán 24. května 1602, jako dopis č. 534 k Amandovi zde na str. 188, s nímž srovnává se obsahem; tomu nasvědčuje zvláště udaj na začátku č. 527, že nepsal již plných 5 měsíců, a skutečně Žerotín psal Grynaeovi a Polanovi posledně 13. prosince 1601 č. 523 a 524 str. 180—182.

528. Petrovi Orchimu Sappovi, že dosud ustavičně jest v kole, a jestli nestráví ho čas, stane se z něho perpetuum mobile, tak že mathematikové nebudou již musiti lámati si mozek, aby je našli; oznamuje, že 1. prosince počata byla pře v sezení 26 předních pánů českých a slyšán byl v prvních dvou dnech Dietrichstein, kterýž přednesl tolik nesmyslů a urážek, že prve, než Žerotín odpověděl, již po soudu všech byl osvobozen. Dietrichšteina zabil zármutek nad tím, zemřelť krátce po tom. Nepřátelé Žerotínovi však byvše popuzeni, sestrojili proti němu opět žalobu, kterou poslali ke dvoru. V těchto dnech půjde si pro rozsudky. — Na Rosicích 28. dubna 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 48 č. 2.)

529. Filipu Rennerovi ve Vídni: děkuje za zaslané noviny. Omlouvá se, že mu dlouho nepsal, posílá mu některé spisy. — Na Rosicích 28. dubna 1602. (Konc. něm. v kn. Blud. 3881 f. 48 b č. 3.)

530. Jeronymu Bonacinovi, že posílá do Vídně posla pro listy. Omlouvá se, proč mu nepsal. — Na Rosicích 30. dubna 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 49 č. 4.)

531. Jeronymu Bonacinovi děkuje za poslané noviny, a prosí za nové zprávy. — V Praze 8. května 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 49 č. 5.)

532.

Jindřichovi z Eberbachu: dává zprávu o úmrtí pana Zikmunda z Dietrichšteina a jaké byly příčiny jeho smrti. — V Praze 20. května 1602.

(A monsieur Henry d'Eberbach.) Monsieur. Que ie respond si tard à la vostre du 26. de Janvier, n'avvient point par ma faulte, mais par la faulte de çeluy à qui elle a esté consignée, qui me la faict tenir tant seulement huit ou dix iours y a à mon arrivée en ceste ville. Elle m'a esté tres agreable tant pour ce qu'elle venoit de vous, que pour avoir esté accompagnée d'un billet de monseigneur le prince d'Anhalt, lequel ie vous renvoye accompagné d'une mienne escrite à Son Excellence en tesmoignage du debvoir et de reconnaissance qu'il vous a pleu accepter mes escuses, et néantmoins pour faire demonstration de l'estat que faictes de mon affection envers vous, suppleer mon défault par une voye tant honnorable; ie le prends à singulière faveur et vous en remercie très-affectueusement avec offre de le recognoistre et par effect et de [. . . .]che à la première opportunité. En attendant, laquelle ie ne veulx manquer de vous faire sçavoir, comme la nouvelle de la mort de Dietrichstein, qui vous a esté envoyée par le dict seigneur prince, a esté vraye et certaine, estant icelle succédé au commencement de ceste année présente d'une fiebvre chaulde

et vehemente qui le dépecha soudainement et en moins de huict iours. De la cause et origine de sa maladie ont esté faicts divers iugements selon l'imagination des personnes qui en ont ouy parler. D'aucuns ont assuré que ie l'avoy faict empoisoner, aultres ont voulu dire qu'il avoit prins de la poison luy mesmes, et n'ont point manqué de ceus qui par discours vraisemblables se sont imagjnés que ses plus proches, pour s'ost[er] de devant les yeulx l'ignominie de leur maison, luy ayent avancé la mort: mais il ne fut rien de tout cela. La vérité est que le despit et la rage, accompagnées de quelques siens desordres, l'ont mis au sepulchre; car dès que le procès fut achevé d'ouyir d'une part et d'aultre, et que non seulement mon innocence fut faicte manifeste et claire, mais descouverte aussi sa malice meslée de sottise et bestialité plus que vulgaire, et que tant amis que ennemis luy donnoient le tort, voire que sa conscience propre le convaincoit, il print la chose si fort à coeur que la nuit mesme d'après — à ce que les siens propres m'en ont faict relation — il sentit quelques accès d'epilepsie, mais s'estant un peu remis, le lendemain il luy survint avis de la maladie grièfue de sa femme preste d'accoucher, et de la mort de son fils et de sa belle-soeur, femme de son frère aisné, qui luy aumenta tellement la facherie qu'il en pleura depuis publiquement. Et comme il estoit sur ces nouvelles, son procureur luy manda que pour maladie qui luy estoit survenue inopinément, il ne pouvoit comparoistre en iugement; qui le fit penser sortir de luy, et fut surprins de telle rage qu'il s'en mit à crier dans tout le monde à haulte voix, comme une personne desesperée, qu'il estoit trahi et vendu et que tous l'avoient declaré et prononcé pour menteur. Or il faisoit noter que ses complices et suppostes, ayant aperçu que ses affaires ne pouvoient aller que mal, pour me donner quelque coup mortel et pallier par ce moyen sa mauvaise cause, se sont avisés de faire produire à l'encontre de moy les edicts du roy Wladislaus publiés contre les Piccards, par lesquels il les déclare infames, inhabiles à toutes dignités, non capables du droict et de la iustice; et ce afin de fonder leur sentence là dessus, par laquelle il avoient deliberé de me condamner, quoiqu'il en avvint. Mais Dieu, à qui n'estoit cachée leur mauvaise intention, leur rompi le cou e frappa, comme i'ay dict, son procureur d'une maladie telle qu'il ne peut pour ce iour-là bouger du lict, à l'occasion de quoy le iugement fut remis iusqu'au mois de Février en intention de luy faire avoir sa revanche à quelque prix que se fust. Ainsi nous partismes de Prague tous deulx, moy bien content du bon succès de ma cause, et luy au contraire tout deconsolé, voir, pour se resiouir, faisoit souvent des excès à boire, mesme quand il fut de retour à Brin, où bientost après il tomba malade et, sans la [sic] faire longue, veit [vit?] le dernier iour de sa vie.

Après sa mort, son frère et le granchambellan de Moravie, que vous sçavez m'estre ennemis, se sont complottés ensemble pour avoir leur revanche de moy, et

ayant prins l'occasion sur quelques paroles de colère qui passerent entre moy et les seigneurs du conseil, m'en ont mis hors et depuis m'ont accusé à l'empereur, à quoy j'ay respondu; et demeure la chose ainsi sans que se peusse sçavoir ce qu'en avviendra finalement.

Quanț au de [?] Battista, nous avons esté ouis, est ne sçavent plus mes ennemis à quoy ils en sont, tant ils se trouvent loing de leur espérance, veu que ce coquin n'a rien prouvé de tout ce qu'il m'avoit imposé sur, ains au contraire ses tesmoignes et toutes ses aultres preuves ont servi à me iustifier, oultre que de surplus i'ay tellement deduict mes raisons que iusques au murailles y voyent clair. I'ay occasion de louer Dieu, lequel ie prie de conduire de sorte mes affaires que i'en vienne bientost à une heureuse fin, s'elle doibt servir à la gloire de son nomme et au salut de mon âme. La décision ou sentence se debuoit donner ces iour[s] passés et m'estoit préfixé ce terme-ci, mais pour quelque raison qu'elle soit, elle a esté delayée iusques à un'aultre fois. Ie suis maintenant, pour retourner chez moy, plus incertain que iamais de ce qu'avviendra de moy, tant plus que le diable commence derechef à remuer les affaires de la réligion, mais la confiance que i'ay en Dieu ne me laisse perdre courage. Ce sera qu'il vouldra, et sans sa volonté ne me chairra*) un poil de ma teste. Ie vous raccomande en sa sçauvegarde, le priant, monsieur, vous donner tout l'heur et contentement. De Prague, ce 20. de May l'an 1602.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 49. č. 6. — *) To jest *cherra*, futurum zastaralého slovesa *choir* spadnouti.

553. Christianovi knížeti z Anhaltu: děkuje za přízeň projevenou Jindřichem z Eberbachu a zakazuje se svými službami. — V Praze 20. května 1602. (Konc. něm. v knih Blud. VI—3881 f. 49b č. 7.)

534.

Doktoru Amandovi Polanovi: dlouhé mlčení své omlouvá svými nesnázemi. Chválí způsobilost Jindřicha Reinera, jehož mu k službě poslal Polanus, žádosti však Polanově, aby vychovatel Lukáš Justus při Jindřichu Slavatovi byl ponechán, nelze vyhověti. V příčině požadavků za vyučování žádá Polana, aby sečkal do září, kdež Žerotínovy záležitosti a spory budou vyřízeny. Roznáší se pověst, že císař zapoví sbory církevní a vypoví kazatele (bratrské) z království. — 24. května 1602.

(Doctori Amando Polano a Polansdorf.) Quod hactenus ad multiplices litteras tuas silui, mi Amande, multiplicibus curis meis et perpetuis fere difficultatibus tribuas velim: verto enim saxum illud Sisyphi et cum hydra Lernaea decerto, ita ut etiam vitae iam taedeat, onere variarum molestiarum pene iam oppressae. Et certe, nisi me solarentur tum divinae voluntatis firmissima testimonia, quae nihil non providentia ipsius regi plane mihi persuadent, tum etiam exempla aliorum piorum, necesse non esset me sub hoc pondere exanimari. Nam utcunque praesentissimum Dei

consilium in sustentando me et mirabiliter protegendo experior, ut ex litteris ad socerum tuum scriptis agnosces; quia tamen aliae ex aliis nascuntur adversitates, imo malum malum trudit, et continua quadam serie connexa videntur omnis generis incommoda, quin etiam quo longius prospicio, nihil sese offert, quam pelagus miseriarum, tribulationum, persecutionum: fateor me nonnunquam animo fere frangi et manus propemodum daturum, nisi me spes aeternae illius mercedis et bonus huius vitae terminus sublevaret. Tali itaque statu quod non eadem semper animi alacritas suppetat, et quod non pari gradu in observandis officii mei muniis incedo, necessario mihi utendum est excusatione apud amicos, ac proinde apud te etiam, ne quod necessitas cogit, negligentiae vel desidiae, quam mihi moles negotiorum meorum facile excutit, ascribatur.

Principio autem, ut sigillatim singula tuarum epistolarum capita, quantum per festinationem licuerit, attingam, facio te certiorem, sub finem praeteriti mensi advenisse Henricum Rejnerum, cuius modesti et compositi mores, ingenium placidum, facies etiam et vultus ingenuo homine dignus, praecipue autem egregia in deferenda opera et studio erga me sua promptitudo mihi perplacuere. De eruditione nihil testari possum, nullo hactenus facto experimento; quia enim post adventum illius vix triduo elapso iter ingredi, et postquam huc veni, partim negotiis partim aulae animum applicare necesse habui, rara inter nos habita sunt colloquia, e quibus, quid in eo reconditum est, dignoscere licuerit; ubi autem domum rediero et instituto nostro admovero manum, quid de illo mei fuerit iudicii, significabo. Certe, utut res cadat, ut nunquam illum suae in Moraviam profectionis poeniteret, operam dabo. Amo enim Basileam et qui inde, nec amo solum, sed veneror, ut qui secundo a patria gradu illam apud me locarim. Quo molestius accidit, quod in retinendo Luca Iusto apud Henricum Slavatam desiderio Argentinam proficiscendi tuo gratificari non liceat. Laudamus certe et ego et mater boni illius viri erga nos studium; tibi autem, quod illi [sic] consilii author fueris et pueri [?] institutioni praefeceris, magnas, quas possumus, agimus gratias oramusque obnixe, ne in sinistram partem accipias, quod eum, quem a multis bonis viris et intra alios a Iacobo Monavio nostro diligenter commendatum suscepimus, ab officio quasi ultro oblato non [sic] removendum iudicemus. Veremur enim, ne apud eos, qui in aula hac hominem et nos norunt, quod inter nos actum non ignorant, instabilitatis et mobilitatis arguamur, et pontificii, qui eum non vana spe luctando a veritate religionis alienum reddere conati sunt, irridendum eum una nobiscum prostituant. Ne autem Iustus ille iusto defraudetur suae erga nos propensae voluntatis praemio, impetravi a matre, ut illi de pecunia, quae in sumptus Henrici mittetur, primo quidem stipendii annui, quod vel illi a te promissum vel ab illo postulatum fuerit, portio ea, quae tempori, quo institutioni adolescentis praefuit, congrua fuerit, persolvatur, d[ein]de*) quinquaginta taleri loco muneris addantur.

Ipsemet praeterea ad baronem Kaunicium statim acceptis litteris tuis (scito autem utramque epistolam hic P[ragae] mihi redditam esse) scripsi utque eum filiis suis brevi Argentinam mittendis praeficeret rogavi, a quo nihil adhuc responsi accepi, sed quam primum convenerimus (fiet autem id intra paucos dies) nihil ad omnem diligentiam praetermittam, ut bonus ille vir ad condicionem hanc et utiliorem et splendidiorem illa, a qua nunc discedit, admittatur. Te autem de omni re faciam certiorem, iterum atque iterum et meo [et] matris nomine orans, ne error hic per ignorantiam commissus vitio nobis a vobis vertatur.

Ceterum quod ad postulata attinet, quae institutum tuum in prosequendo labore illo expositionis bibliorum concernunt, ego omnino ad honorem Dei et commoda ecclesiae apud me decrevi iuvare te et sumptus, quos praescripsisti, annuatim praebere, sed hoc tantum mihi a te concedi peto, ut — siquidem adhuc incertus sum, quid caesar et adversarii, qui apud eum possunt et facultatibus meis, quamvis non magnis, inhiant, de me statuerint — exspectetur mensis September, quo mihi huc denuo redeundum et sententiis standum est: interea enim temporis et con[tro]versia illa, quae inter me et senatum Moraviae vertit, exitum aliquem sortietur et Crumlovianae ditionis cessio in manus cae[saris] fiet, et haec fortassis, quae protracta est, sententia definietur, atque ita vel pacatis vel saltem aliqua ratione compositis rebus meis liberior e[tiam] erit facultas de rebus meis pro arbitrio statuendis. Te interim moram hanc aequo animo laturum non dubito; de amanuensibus autem, quorum opera uti voles, ut nostrates sint, gratificari mihi cupio, ea tamen condicione, ut illis a labore illo aliquid temporis ad studia sua persequenda reliquum fiat.

De bibliotheca tua nullam apud fratrem feci mentionem, alienum ab eiusmodi mercibus; nisi tamen persecutiones impedimento fuerint, non difficulter illi, ut puto, emptor reperietur.

Nolo enim te ignorare, hostes Christi omnino in eo esse, ut adversus regnum eius in his provinciis omnibus viribus insurgant, primo quidem impetu facto in nostros, deinde in Calixtinos. Fertur etiam non falsis rumoribus, imperatorem ipsum, cui hactenus nulla id ratione potuit persuaderi, in eorum sententiam pertractum, ita ut finitis his feriis per edicta publica et coetus ecclesiastici prohibeantur et ministris ecclesiae regno interdicatur. Tanta est nunc papistarum apud nos potentia, ut a ducentis annis maior vix fuerit, rabies autem talis, ut nihil moderatum ab iis sit exspectandum. Non deerit tamen ovili suo Christus, quod forsitan ab hircis foedatum expurgandum sit, ut ovibus solis sit locus. Oramus, ut nostri in precibus memores s[itis], et quia ego haud dubie inter primos futurus sum, in quos insultus fiet, ut constantiam mihi et robur a Domino impetretis, peto.

Ad Carolum et magistrum eius nunc non licet, accipiet tamen cum his trecentos hungaricos in sumptus. Quadringentos taleros, quos non ita pridem misi,

redditos illi existimo. Valetudinem eius et studia tibi commendo, de cauterio etiam plane me iudicio tuo et soceri et medicorum committo, omnem curam adolescentis in sinum vestrum deponens, ut quidquid statueritis, id rectum sit; nam mihi tot negotiis distracto e longinquo, quid ex usu illius sit, prospicere non licet; certus tamen de tua et clarissimi soceri tui in familiam nostram sincera benevolentia optime me facturum arbitror, si eum plane et plene fidei vestrae credidero.

Quod reliquum est, te et tuos omnes una nobiscum divinae tutelae commendo. 24. Maii 1602.

P. S. Mitto ad te formam monumenti, quam memoria[e] Lavini praeceptoris erigo, in quo et ipsius et mei mentionem fieri aliquam cupio; peto a doctis, qui apud vos sunt, ut meae in illum observantiae, illius erga me amoris et ingenii sui μνημοσυνην edant.

P. S. Trecenti Hungarici, quorum fit mentio in litteris, consignati sunt Abrahamo Brocco Italo, Basiliensibus mercatoribus noto, qui eos Argentinam ad nundinas defert, ab eo Guetlinus vel quispiam alius eius nomine poterit eos repetere.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 49*b*. č. 8. — *) V hranatých závorkách vložená písmena byla na udroleném okraji.

535. Danieli Weberskému: stanoví jej za preceptora svého příbuzného Jindřicha [Slavaty] a ukládá mu, aby z peněz, které posílá, předchůdci svému Lukáši Justovi vyplatil, co mu náleží, a vedle toho zvláštní odměnu. — B. m. 24. května 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 50 č. 9.)

536. Jeronymu Bonacinovi: posílá k němu posla pro noviny a jiné věci. Rozsudek v jeho při odložen až na začátek měsíce září. — Na Rosicích 3. června 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881-VI. f. 50 č. 10.)

537. Jakubu Guetlinovi, preceptoru Karla z Žerotína, oznamuje, že mu pošle peníze po Abrahamu Broccovi; těší se z toho, že zdravotní stav Karlův se polepšil. — Na Rosicích 8 června 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 50 b č 11.)

338. Kupce Antonina Trussiho, poněvadž nezmínil se o 120 tolařích mu poslaných, žádá v příčině té za vysvětlení. — Na Rosicích 10. června 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. VI—3881 fol. 50 č. 12.)

539. Kašparovi Luckovi: že odebéře se ke sněmu do Olomouce; stěžuje si na Abrahama Brocka, že příliš velikou odměnu béře za směnu peněz; omlouvá se, že píše mu [Luckovi] jazykem vlašským, poněvadž lépe vyjádřiti dovede myšlenky své v té řeči, než v němčině. — Na Rosicích 10. června 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 50 č. 13.)

540. Filipu Renerovi: že obdržel traktát o přednosti domu rakouského před bavorským, dále extrakt o nástupnictví uherském a v království Českém; zmiňuje se o Jindřichovi ze Semanína ɔc. — V Olomouci 3. července 1602. (Opis. něm. knih. Blud. 3881 f. 51 č. 14.)

541. Karlu knížeti z Minsterberka děkuje za zaslané syrečky ovčí. — V Olomouci 7. července 1602. (Opis něm. v knih. Blud. VI—3881 f. 51 č. 15.)

542. Kašparovi Luckovi oznamuje, že pojede do Prahy; žádá ho za noviny a posílá mu podobiznu nebožtíka Lavína, aby ji dal znova malovati. — Na Rosicích 15. července 1602. (Opis vlašský knih. Blud. 3881 f. 51 č. 16.)

543. Ancelovi jednateli krále Francouzského: o nevděku, jehož se dopustil Biron proti králi; že chtěl se vrátiti do Prahy před sv. Janem, zůstal však, dokud nepostoupí panství Krumlovské; pak půjde do Prahy, aby viděl, co s ním zamýšlejí; však nikdy nezlomí jeho trpělivost, kterouž překoná všecku zlobu nepřátel, a naděje se, že Bůh je jednoho po druhém z cesty odstraní. — Na Rosicích 15. července 1602. (Opis franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 51 b č. 17.)

544. Jeronymu Bonacinovi oznamuje o škodách páchaných vojáky, kteří vyjídají zemi a hubí lid hustými požáry. — Na Krumlově [Mor.] 17. července 1602. (Konc. vlašsk. v knih. Blud. 3881, f. 51 č. 18.)

545. Janu Petrovi Orchimu Sappovi přeje, poněvadž manželka jeho jest v naději, aby spíše dostal syna než dceru. Oznamuje mu o přípravách válečných proti Turku ꝛc. — Na Krumlově Moravském 17. července 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 51 č. 19.)

546. Lékaři Vavřinci Schuchartovi ve Znojmě: omlouvá se, že mu dlouho nepsal; vyslovuje soustrast nad úmrtím dcerky; dává zprávu o své cestě do Prahy; odporučuje poddaného svého Šimona, jehož chce dáti vyučiti ve Znojmě lékárnictví, aby ho mohl užiti při své domácí lékárně. — Na Rosicích 29. července 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 52 č. 21.)

547. Filipu Rennerovi ve Vídni oznamuje 17. července, že ve známé záležitosti dopsal Jindřichu Danielovi ze Semanína; a 29. července, že Jindř. Dan. ze Semanína pro svou osobu nic proti tomu nenamítá, aby vzal si neteř jeho za manželku; než ale konečně se rozhodne, že musí s ní promluviti a poraditi se s pánem z Rožmberka. — Na Krumlově [Mor.] 17. července, na Rosicích 29. července 1902. (Opisy něm. v arch. Blud. VI—3881 f. 52 č. 20 a 22.)

548. Marku Antoniovi děkuje za práci jeho při vymáhání peněz u dvora francouzského a doufá, že podaří se mu zbytek ještě vymoci; obrazy objednané dostal, že však nesouhlasí s podobiznami ꝛc. — V Praze 9. srpna 1602. (Konc. vlašsk. v knih. Blud. 3881 fol. 52 č. 23.)

549. Cesarovi Calandrinimu, aby peníze od krále Francouzského na splátku dluhu mu odvedené dodal do Prahy nebo do Vídně. — V Praze 9. srpna 1602. (Konc. vlašsk. v knih. Blud. 3881 f. 52 č. 24.)

550.

Ancelovi: těší se z jeho návratu do Francie, omlouvá se, že se s ním nemohl rozloučiti, ubezpečuje ho o své oddanosti a příchylnosti své ke králi jeho. — Na Rosicích 24. srpna 1602.

(A monsieur Ançel.) Monsieur. Le matin dont ie partis depuis l'après-disnée, i'envoyay un de mes gens pour vous faire reverence de ma part et pour veoir, si vostre commodité estoit que ie vinse à prendre mon congé de vous, comme mon debvoir le vouloit; mais n'ayant trouvé au logis ni aucun de vos gens duquel il eut peu s'informer, quand vous pourriez estre revenu, parce qu'il estoit tard et que i'estoy sur mon partement, ie priay le sieur docteur Luc de faire mes escuses envers

vous et ensemble de prendre mon dict congé en mon nom; ce qu'il ma promis de faire, et espère qu'il aura faict. Non obstant cela, veu que tant est que ie ne trouve en moy la satisfaction que ie reçerche en ce point, i'ay voulu accomplir ce debvoir par la présente qui servira de preuve tant de mon entiere affection dediée à vostre personne de plusieures années, comme de l'obligation que i'ay à vos merites, faveurs et particulierement courtoisies, honnestetés, voire bienfaicts que i'ay receu de vous et par vostre moyen; desquelles puisque n'est point la moindre de vous estre employé pour moy si entierement envers le conseil du roy, que ie fusse satisfaict de ce que i'avoy fourni pour son serment, et que par vostre sollicitation i'en ay retiré une partie, ie ne veus manquer d'aiouster aus [sic] remerciments faicts de bouche ce tesmoignage écrit du gré que ie vous en ay, et du désir que i'ay à le recognoistre en vous faisant service.

Et d'aultant, monsieur, que par permission du dict seigneur roy vous avez deliberé de retourner en France, dont pour vostre regard ie suis tres aisé, mais de ma part tres marri, ie vous prieray de ne vouloir point oublier que vous avez un serviteur par deça, et quand aultres propos ou discours vous fauldront à entretenir Sa Majesté, de vous souvenir (toutesfois si les lieus, le temps et les occasions le permettront) non de luy offrir mes services, car ils n'appartiennent point en si hault lieu, mais bien de ieter quelque mot parmi les aultres de la tres-humble et tres-devote inclination que i'ay au bien et à la grandeur de Sa Majesté; laquelle ie desire aultant estre garantie de tout malheur par la main de Dieu, comme ie prie sa divine bonté de vous accompagner, monsieur, en tout ce voyage et le bénir de toutes prosperités que vous esperez de sa grâce et attendez de sa toutepuissance. De Rossicz 24. d'Auout 1602.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 53 č. 25.

551. Kašparu Luckovi: prosí, aby zaslané mu listy doručil. — Na Rosicích 24. srpna 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 53 č. 26.)

552. Filipu Rennerovi ve Vídni radí, aby, setrvá-li při úmyslu pojmouti neteř Jindřicha Daniele ze Semanína za manželku, obrátil se s prosbou k pánu z Rožmberka. — Na Rosicích 29. srpna 1602. (Opis něm. v knih. Blud. VI—3881 f. 53 č. 27.)

553. Zdenkovi z Waldšteina: vypisuje překážky, které jsou v cestě, že tak dlouho nemůže se dostati v užívání svého dědictví. Ubezpečuje ho, že se co nejvíce přičiní, aby záležitost ta byla brzo urovnána. Pozdravuje bývalého vychovatele jeho Ropalia. — Na Rosicích 29. srpna 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 53 b č. 28.)

554. Dru Amandu Polanovi v Basileji: oznamuje, že se sešel v Praze s Lukášem Justem, který hodlal v Čechách se státi buďto lékařem nebo vychovatelem, ale vrátil se do vlasti ke dvoru markrabí Badenského; v krátce že mu okáže, jakou péči má o dílo, jímž Amandus v mysli se zanáší. — V Praze 29. září 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 53 b č. 29.)

555.

Jindřichu z Ebrbachu: posílá mu německý překlad ediktu vydaného proti Bratřím; císař dlouho se rozmýšlel, až konečně podepsal sedm kusů, které prohlášeny byly za zvuků trub a bubnů. Jediný výsledek byl, že přestala veřejná kázání a někteří ze šlechty bratrské zavřeli ukvapeně kostely. V zemi se o tom již nemluví, poněvadž mysl jest obrácena na obranu hranic proti vpádu Tatarů z Uher. Mandát krále Vladislava i nový na Moravě neměl a nemá platnosti. Bratřím odpírá se spravedlnost jako psancům. Stěžuje si na odkládání své pře. — Na Rosicích 30. září 1602.

(A monsieur Henry d'Ebrbach.) Monsieur. C'est trop m'obliger que d'avoir un soing si particulier de mes affaires et plus encor de s'estre voulu servir d'occasion expresse pour en prendre cognoissance. Je vous en demeureray redevable et confesseray volontiers de vous en sçavoir toute le gré qui se peult. Plaise à Dieu que i'en puisse rendre un iour effects de recognoissance tels que vous meritez. Je ne demeur pas moins obligé à monseigneur le prince d'Anhalt, auquel en baisant bien humblement les mains, ie fais reverence et le remercie en toute humilité qu'il se daigne souvenir d'un sien serviteur. Je desire de luy en pouvoir rendre service que son degré et ses qualités requierent, cependant luy supplie de ne m'esloigner de ses grâces, comme ie ne me partiray iamais du debvoir et de la volonté de luy demeurer tres-humble serviteur. Je veus volontiers la forme du serment qu'on a faict renouveller aus suiects du Palatinat, mais pour dire ce que i'en pense (bien que ie proteste de n'entendre point d'y vouloir interposer mon iugement), i'estime qu'il n'eust point esté mal de borner moins precisement la providence divine, à laquelle, me semble-il, debvoit-on laisser son cours libre, afin que [pre]cedant le bien que l'on en espère et desire, Dieu en eust toute la gloire, et ne succedant point que le dommage qu'on craint, fust avec mo[ins] de honte et de risée. Je ne blasme point la prevoyance et loue les entreprinses conduictes avec prudence et raison, moyennant [sic] que ce soit dextrement, modestement et en recognoissant tellement Dieu pour la cause première mouvante, qu'on ne le veuille lier trop estroistement aus causes secondes. Je le dis, parce que ie l'ay apprins par experience, néantmoins ie vous remercie de m'en avoir faict part.

En recompense de quoy ie vous envoye, ainsi que vous le demandez, la copie de l'edict ou mandement publié n'aguères contre les nostres, que i'ay faict translater en Alleman; le bruit commun est que l'empereur y a esté forcé partie par prommesses partie par menaces, et n'y a rien de plus certain comme qu'il a esté fort longtemps à s'y resouldre; enfin on l'y a faict condescendre, si qu'il en a signé sept, lesquels ont esté publiés à son de trompettes et tabourin par la ville de Prague et attachés aus lieus plus renommés, comme au chasteau, au palais, au pont et en quelques aultres endroits de la dicte ville, sans avoir pourtant causé iusques à pre-

sent aultre nouveaulté que d'avoir faict cesser les prèches qui auparavant s'y faisoient publiquement. Il est vray que i'ay entendu depuis que quelques gentilshommes, mesmes de ceus de la réligion, ont faict fermer les églises, dont ie suis fort esmerveillé que sans attendre aultre mandement, ils s'y osent tant precipiter.

En ce pays-ci on n'en parle point, nous sommes empechés (?) maintenant à chasser les Tartares que nous craignons et lesquels après la prinse d'Albe Royal se sont respandu par l'Hongrie vers nos confins. Comme le danger sera passé, par aventure en sentirons nous quelque nouvelle; toutesfois ils s'adressent seulement aus estats de Bohèmes, comme aussi l'edict du roy Wladislaus, lequel ne fut iamais reçeu ni eult aucune vigeur ou rigeur en ceste province. Dieu y remédie par sa grâce et veuille avoir pitié de nous.

Le point qui traine avec luy plus de danger et de malheur, est que la iustice nous est deniée, que veult dire aultant, comme si nous fussions declarés infâmes; et m'a-t-on conté dernièrement à Prague qu'un des barons de Sternberg s'est declaré ne vouloir point respondre en iugement à sa partie, parce qu'elle faict profession de la religion. Ce qu'on decidera là-dessus, donnera à parler au monde. Car si luy est enioinct de respondre, les edicts seront invalides; si on luy donne raison, il est à craindre quelque remuement; mais Dieu y pourvoira, lequel ne permet point que le siens soient tentés oultre leur pouvoir.

Quant est de moy, ie ne sçay quasi à quoy i'en suis depuis que ie fus ouy avec ce traistre d'Italien au mois Mars passé; on ne faict que me remettre de diète en diète, ie croy, pour tirer la chose en longueur ou pour avoir loisir de penser à quelque aultre moyen de me ruiner, puisque ceus, qu'ils [sic] pensoient avoir trouvés, n'on point faict la réussie qu'ils desiroyent. J'ay patience, attendant que Dieu en dispose aultrement. Je n'ay sçeu [sic] encor avoir audience pour tout que ie faict, cepardant mes ennemis ne cessent de me travailler et de me donner dans le flanc pen un aultre endroit, car oultre qu'ils m'ont contrainct de rendre la seigneurie de Kroman et le pupil entre les mains de qui l'empereur a ordonné, ils font maintenant difficulté de me decharger des debtes du dict pupil et me font mille despits seulement pour m'irriter et piquer. Il fault que i'aye une patience nonpareille, et vous asseure que s'il n'estoit la crainte de Dieu qui me retient, il fauldroit qu'enfin ie me resolusse à faire quelque folie, mais i'espère en la bonté du seigneur qu'il m'en garantira et me donnera la constance à pouvoir surmonter mes passions et leur malice, dont ie le supplie de tout mon coeur, comme aussi de vous donner, monsieur, (auquel ie me raccommande bien affectuesement) en bonne santé une longue tres-heureuse vie ensemble madame vostre femme et le petit Ebrbach. De Rossicz ce dernier de Settembre [1602].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 54, č. 30.

556. Janu Marii Morandinimu v Bergamu, aby na místě jeho byl kmotrem dítěte Jana Petra Orchiho v Comě. — Na Rosicích 2. října 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 54 č. 31.)

557. Janu Petrovi Orchimu Sappovi, že požádal Morandiho, aby na místě jeho byl kmotrem; oznamuje o příznivějším obratu svého sporu. — Na Rosicích 3. října 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 54 č. 32)

558. Jeronymovi Bonacinovi oznamuje o své při, že nic dalšího se nestalo. — Na Rosicích 4. října 1602. (Konc. vlašsk. v knih. Blud. 3881 f. 54 č. 33.)

559. Filipu Rennerovi do Vídně oznamuje, že listy jeho obdržel, ač některé na poště porušené; žádá ho za sdělení novin. — Na Rosicích 8. října 1602. (Opis něm. v knih. Blud. VI—3881 f. 55 č. 34.)

560. Zdeňkovi z Waldšteina: píše, že byl překvapen slohovou krásou jeho dopisu, kterou snaží se napodobiti; ujišťuje ho, že pečuje o jeho záležitosti a právě že dopsal svým spoluporučníkům. Jakmile ho odpověď jejich dojde, zpraví ho o tom, na čem se usnesli. — Na Rosicích 9. října 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 55 č. 35.)

561. Adamu Ropaliovi: chválí dopis, jejž dostal od pána jeho Zdenka z Waldšteina, což přičítá jedině zásluze jeho. Očekává, že mu Zdeněk bude vděčným za vychování, které mu poskytl, a slibuje, že ho v tom bude utvrzovati. Vrací exemplář básně, kterou opěvováni jsou bratří z Lichtenšteina. — Na Rosicích 10. října 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 55b č. 36.)

562. Kašparovi Luckovi podává některé zprávy o válce s Turky a o některých opatřeních obranných na Moravě; žádá za zaslání zpráv, jak vypadla svatba v Drážďanech; očekává list doktora Amanda Polana s nápisem na pomník nebožtíka Lavina. — Na Rosicích 14. října 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 55 č. 37.)

563.

Doktorovi Janovi Martinovi Robmannovi, který z uložení markraběte Burgavského píše spis o předku jeho Karlovi z Žerotína; posílá mu stručnou zprávu a žádá, aby se přimluvil u knížete, aby vydání spisů bylo odloženo, až by z Prahy mohl poslati pro něj nové prameny.
Na Rosicích 14. října 1602.

(Doctori Joh. Martino Robmanno, marchionis a Burgau a consiliis.) Edler, hochgelehrter, insonders freundlicher lieber Herr Doctor! Dem Herrn seind meine freundliche Dienst und Gruesz jederzeit bevor. Ich nimb es zue grossen Dank an, dass der Herr meines Vettern seeligen, dessen Namen ich trag, und also des ganzen Geschlechts der Herren von Zerotin Ansehen und guten Namen in Acht nimbt, und sich bishero der bewussten Sachen so hoch angenommen und die fleissig ihm angelegen sein lassen; welches, wo nicht andere, doch ich gegen ihm zu erkennen und zue verdienen urbietig.

Nur kann ich aber den Herrn nicht bergen, dass ich in meinem Zuruckreisen von Prag meinen Vettern, des verstorbenen Sohn, heimgesucht und ihm fleissig zue-

gesprochen, dass er, wo etwas von seines Herrn Vaters vornehmen Thaten schriftlich verfasset, er solches aussuchen und mir zu diesem Werk communicieren und mittheilen wolle; wo er es nun gethan, kann ich nicht wissen, weil ich dersieder von ihm kein Schreiben empfangen. Nichtsdestominder sobald mir diese Tag des Herrn Schreiben zuehanden kommen, hab ich auf des ältern Bruedern Gütern, der vor 3 Jahren mit Tod abgangen, fleissig lassen ausforschen und suchen, wo etwas zu finden wäre; ist mir aber die Antwort, deren ich stundlich gewärtig bin, noch nicht zuekommen.

Wäre derenthalben meine Bitt, wofern es möglich, dass Ihr fürstl. Gnd., weil sie unser Geschlecht so weit begnaden gesinnt, wollten gnädiglich mit der Edition, bis dass ich mich auf kunftigen Andreae gen Prag verfueget, ein gnädigen Verzug haben lassen, weil ich mit Gottes Hilf gewiss dahin zu erscheinen und, wie ich ganzlich die Hoffnung, auch etwas, das zuer Sachen dienen wird, mitzubringen bedacht. Wo man aber mit dem Buch so sehr eilen musste, so wüsste ich auf diesmal kein andere[n] Rath, als dass man seine res gestas generalibus terminis complectieren that, etwan auf die Weis: „Carolus baro Zerotinus, clara apud Marcomannos, qui nunc Moravi, familia natus, primis adolescentiae annis plerisque Europae regnis peragratis in patriam reversus, prima tirocinii specimina apud Hungaros sub exitum regni Ludovici et primordia Ferdinandi edidit, reliquo aetatis tempore in Hungaria et Germania sub auspiciis Caroli et Ferdinandi imperatorum stipendia meruit, tandem copiarum saepius ductor, clarus iam militia, Ferdinando archiduci summa cum potestate in Hungariam a patre caesare cum exercitu misso iuventutis eius moderator et consiliorum princeps adfuit. Interea legationibus etiam saepius honorifice perfunctus, carus caesari, carus archiducibus filiis, praecipue a Ferdinando magna cum laude et authoritate in aula residuae vitae annos confecit, vir spectatae in principem et serenissimam domum Austriae fidei, gratus exteris, acceptus civibus, omnibus longe carissimus, magnum patriae et familiae suae ornamentum, vixit an. ɔc mens. ɔc dieb. ɔc obiit . .", welches bei meinem Vetter Herrn Kaspar wird zu erfragen sein.

Dies hab ich nur raptim und eilends, wie es der Herr sehen kann, nur zu einem Exempel gestellt, und remittier in dem ubrigen auf die, denen es Ihr fürstl. Gnd. heimgestellt hat, mit Begehren, der Herr wolle meine gehorsame Bitt hochgedachter fürstl. Gnd. zuekommen lassen. Thue uns also beide Gott dem Herrn befehlen. Datum Rossicz den 14. Oct. 1602.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 55 *b*. č. 38.

564.

Zdeňkovi z Roupova: nabízí se mu k vzájemnému dopisování v jazycích cizích, z čehož Zdeněk bude míti užitek. — Na Rosicích 15. října 1602.

(Zdenkoni Raupovio baroni.) Monsieur. Je suis tres aisé d'avoir eu occasion par celle que m'avez escrite, de vous amesner au desseing que i'ay pourietté [sic] il y a quelque temps aultant pour vostre profit, que pour mon plaisir qui est d'introduire une correspondence reciproque, de nous escrire l'un à l'aultre une fois par sepmaine ou pour le moins tous les quinze iours une fois, mais à chaque tour en different langage, tant pour nous oster d'ennuy que la continuation d'un seul idiome nous pourroit apporter, que pour nous donner suject à nous exercer en la connoissance des langues etrangères, que monsieur votre père desire que vous appreniez et esquelles vous avez desia faict un assez bon profit pour vostre aage et pour n'estre sortie hors des confins d'Allemagne. Vous en tirerez double profit, l'un, que le style qui est le maistre de parler, vous rendra les dictes langues plus familières et vous fournira l'abondance des mots, des phrases, des façons de dire et d'escrire; l'aultre, qu'en changeant souvent de matière, vous acquerez la science de diverses choses et vous accoustumerez de parler de tout, et ainsi vous fairez universel qui est une belle partie d'un bel esprit et si bien en toute personne, mais surtout en un qui est né noblement. Et ne fault pas penser que pour le commencement ie veuille que nous entrions en discours des affaires d'estat ou du maniement de la guerre ou de la conduicte d'un message ou de la manière de vivre au monde, que sont choses que ie me reserve d'ici à deus ou trois ans, si nous venons tant; mais pour l'entrée ie me contenteray de lire le recueil de ce qui se passe en la maison de monsieur vostre père, le recit de la disposition et de l'ordre de vos estudes et de vos exercises, l'extract de quelque belle histoire que vous aurez leue ou ouye, du plaisir que prennez de monter à cheval, du succès que mon dict sieur aura eu à la chasse, et aultres semblables propos, ausquels il ne fauldra peiner guère et si serviront d'esveiller un peu l'esprit. De mon costé ie ne manqueray point et feray du mieux que pourray, en quoy vous aurez un advantage sur moy, sçavant de remarquer en moy les faultes que ie pourray commettre, et les amender en vous ayant pour guide et addresse monsieur Maillet vostre maistre, chose qui est aultant à souhaiter que nulle aultre qui soit au monde, veu qu'il n'y a rien si doulx, ni si salutaire que de faire son profit des faultes d'aultruy. Or sus! donc courage, ie vous defie; si vous ne comparoissez dans le terme prefix, ie vous feray declarer inhabile à porter les armes, à sçavoir un escritoire. Où faisant fin et vous attendant les armes aus mains, ie prieray Dieu, monsieur, de vous estre aussi favorable à bien menager vostre esprit, comm'il a esté liberal à vous le donner. De Rossicz, ce 15. d'Oct. 1602.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 56. č. 39.

565.

Ottonovi Casmannovi děkuje za útěchu, kterou mu poskytl jeho spis, jejž byl obdržel darem od Václava Budovce. Posílá mu v odměnu 200 zl. uherských. — Na Rosicích 18. října 1602.

(Ottoni Casmanno theologo Stadenam.) Quod hoc non valde opportuno tempore, in tanta praesertim locorum distantia, per literas te compellare statuerim, clarissime Casmanne, non equidem eo me impulit solum ineundae tecum notitiae et amicitiae contendendae desiderium (quamvis hoc non inter postremas scribendi causas), multo minus famae ex litteris tuis, si quas dederis, captandae studium, minime vero vel praeposterae curiositatis, vel nimiae confidentiae, vel inconsultae rationis et inconsiderantiae impetus, sed eximium quo me Dominus tua — quamvis longe a me disiuncti et horum, quae passus sum, ignari — usus opera affecit beneficium, et inde nata eidem gratiae tibi, si quae tanto merito respondere posset, referendae voluntas. Non enim pudebit me cum apostolo gloriari de infirmitatibus meis, et tum ad gloriam Dei, tum etiam ad laudem tuam ingenue fateri evenisse mihi, quod et de te scripta tua testantur, ut nempe tentatus et quidem graviter inciderim in quaestionem arduam sane et multis modis periculosam de certudine salutis meae, qua tantopere fui exagitatus, ita huc et illuc dubitationum procellis et diabolicarum captionum praestigiis iactatus, ut non longe a praecipitio abfuerim. Sed praepotens ille et misericors Pater noster, qui non permittit suos tentari ultra id, quod ferre possunt, miseritus imbecillitatis meae, commode mihi prope ad extremum redacto, et non de salute tantum, sed de ratione etiam amittenda periclitanti auxiliatricem porrexit manum, qua erectus sensim recreari coepi et valentior fieri, donec tandem depulsis, quibus non secus ac teterrimo in carcere detinebar, tenebris hanc clarissimam lucem firmioribus oculis aspicere pro immensa, qua me dignatus est, gratia mihi concessit.

Si originem huius tentationis, si progressum, si symptomata, si circumstantias, si denique exitum mihi describere in animo esset, non epistola mihi, sed liber esset conficiendus: ut enim satanas, qui impetrarat me ad cribrandum [ho]rrendum [?], saeviens assiduo cruciatu, tantum non me interemit, ita Deus, qui me tuendum susceperat, singulari auxilio et ad miraculum non absimili mihi perpetuo adfuit, ut nulla ratione melius benignissimi huius Domini tum potentiam, tum sapientiam, tum clementiam, istius autem acerbissimi hostis nostri tum malitiam, tum violentiam, tum extremum, quo nos persequitur, odium explorare potuerim, quam huius, in quam praeter opinionem fere et cum nihil eiusmodi metuerem, incidi, luctae exercitio. Senseram ego quidem ante nescio quas saucii animi punctiones, et ab his sataneis sagittis non semel percussus mirabar, quid id non fuissem expertus, ignarus praesagia esse et praeludia futuri conflictus, sed quia eodem fere momento evanescebant, quo oriebantur, parum de bello sollicitus longam mihi pacem pollicebar, donec tandem erupit

malum tanto impetu, ut non tam mirer, quod fundo (?) fuerim, quam quod inter ipsa principia non succubuerim statim. Et certe actum erat de me, nisi Deus, cuius laudes nunquam sat digne praedicari a me ob insigne hoc beneficium poterunt, opportune mihi tulisset opem, principio quidem tum externis tum internis consolationibus suggerendis, consiliis suppeditandis, viribus confirmandis; deinde, postquam per duos iam menses acriter dicertassem et eosdem fere, quos tu, sustenuissem incursus, peculiari et magis conspicuo subsidio, libri nempe tui, quem de luctu peccatoris resipiscentis in tentationibus decertisati [sic] pie et erudite scripsisti, adminiculo. Nam cum iam prope desperatae res meae essent, saltem eo redactae, ut nulli reliqui essent ad resistendum nervi, praeter spem et exspectationem liber, quem dico, tuus ab amico quodam meo, viro apud nos primario et non minus pietate, doctrina et orthodoxae religionis professione quam a nobilitate claro, Vencislao Budovicio, mihi oblatus est, non in eum quidem finem, ut mihi laboranti succurreret, quippe meorum dolorum non conscius, sed quia me materia, dignitate et novitate argumenti delectare et mihi ob eam, quam mutuo colimus, inveteratam amicitiam munere hoc literario cupiebat gratificari. Quem cum aperuissem et ex inscriptione, quid tractaret, qua de re ageret, comperissem, prae laetitia et admiratione obstupui; sed cum prope eodem temporis puncto aperto libro, Sectio 6. de Demonstrationibus, quemlibet Christianum credere debere, se esse in Christo electum, in oculos incurrisset, non potui prae nimio gaudio tenere lachrimas, tam gratum, tam iucundum — atque eo magis quidem, quo minus speratum — obtigit mihi hoc auxilium; proinde statim, quantum id quidem reliquae difficultates meae, quae tum magnae erant et magni momenti, permittebant, lectioni me dedi nec prius destiti, quam integram absolvissem. Ab eo tempore multoties totum percurri, et quia hoc in genere nihil mihi videtur perfectius, nihil absolutius edi potuisse, nullus mihi dies abit, quin eum in manibus habeam, ita ut optarem sane, si fieri posset, totum memoria tradere: ita me sanctissimae illae et ardentes ad Deum preces, piissimae exhortationes, religiosissimae quoque illae recitationes et diabolicarum obiectionum solutiones afficiunt. Paucis ut absolvam, quamvis aliis et aliis rationibus Deus, ut me liberaret, mihi pro bonitate sua subvenit, praecipuam tamen gratiam libro tuo, cui imprimis benedixit, habeo, tum quia prope cum miraculo ad manus meas delatus est, tum quod re ipsa, quantum mihi lectio ipsius profuerit, expertus sum: nec dubito, quin Deus te ad scriptionem eius impulerit, ut labore tuo tamquam remedio ad naturam morbi mei maxime accommodato in salvando me uteretur. Impius itaque essem et quovis vituperio dignus, si tanto beneficio affectus silentio ingratum animum proderim; et quamvis nulla verba sunt, quibus officii a te praestiti dignitas, debiti a me contracti magnitudo satis explicari possit, tamen, ne nihil plane dicam, fateor me inter eos esse, qui tibi maxime devincti sunt; quapropter eas, quas possum maximas gratias ago, quod tam luculento scripto

afflictis meis rebus tam salubre pararis auxilium. Oro etiam Deum, ut pro hoc labore ipse tibi sit largissima merces. Porro quod alia attinet, vellem sane facultates meas aequare voluntatem: efficerem enim, ut re ipsa appareret, quanti te et tua aestimem; sed quia illae nec valde amplae sunt nec his bellicis tumultibus valde fructuosae, necesse est, ut liberalitas mea intra arctiores limites . . . . . se contineat. Nihilominus, ut extaret saltem apud te aliquod non ingratae mentis testimonium, hos ducentos aureos ungaros argenteae pixidi inclusos tibi mittendos duxi, quibus uti in his angustiis nostris bene consulas amanter oro. Familiarius haec fortassis ad te, quam inter ignotos fieri solet; sed quia unius Domini spiritus nos coniunxit, merito iam te in domesticorum numero habeo; proinde si nimia loquacitate vel aures tuas offenderim vel occupationes interruperim, non difficulter veniam mihi a te datum iri spero. Sed ne facilitate tua diutius abutar, finem faciam, ubi adiecero, ita me tibi hoc beneficio obstrictum, ut nihil sit in fortunis meis, quod non aeque in tuos ac in meos usus impendere cupiam. De me si, quis sim, plura cognoscere voles, a Johanne Calandrino, nobili et egregio, cuius filiam ante annos undecim sacro baptismo initiandam Stadenae obtuli, cognosces. Vale. Rossicio 18. Oct. [1602].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 56 *b*. č. 40.

566. Jeronymovi Bonacinovi: že pozbyl pro soužení, jichž zakusil, svých dřívějších choutek a libůstek, nicméně však že váží si daru zaslaného tureckého koně, a nepomine se odvděčiti ꝛc. — Na Rosicích 18[?] října 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 57 č. 41.)

567. Filipu Rennerovi ve Vídni se omlouvá, že mu ještě neposílá spisů jemu zaslaných; varuje ho, aby na ten čas neucházel se o honorář u stavů moravských, leda by pro sebe dovedl získati kardinála. — Na Rosicích 19. října 1602. (Opis něm. v knih. Blud. VI—3881 f. 57 č. 42.)

568. Jakubu Monaviovi: žádá ho, aby mu psal otevřeněji; lituje jeho nemoci, dává zprávu o svých záležitostech, a posílá mu darem něco papíru. — Na Rosicích 22. října 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 57 č. 43.)

569. Zdenkovi z Waldšteina: oznamuje den, kdy bude uveden v držení statku Brtnického. — Na Rosicích 28. října 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 57 b č. 44.)

570. Frideriku Pieriovi, preceptoru Jana Fridricha z Žerotína: kárá ho, že mu dlouho nepíše; táže se ho, jak prospěl jeho chovanec a jak se mu vede se zdravím. — Na Rosicích 2. listopadu 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 57 b č. 45.)

571. Janu Fridrichovi z Žerotína: napomíná ho k pilnému učení se jazyku latinskému. — Na Rosicích 2. listopadu 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 57 b č. 46.)

572.

Václavu Budovcovi: zlo způsobené církvi Bratrské edikty vydanými jest mocnější, než aby prostředky mírnými mohlo býti odstraněno; o prudkém výstupu kardinála proti komorníku

Berkovi; správcové země vyslali několik tisíc selského lidu k doplnění vojska do Uher; v listu, před 6 lety Bezovi poslaném, nevidí žádného nebezpečí pro sebe. — Na Rosicích 6. list. 1602. (Ch.)

(Vencislao Budovicio.) Quod ille in comoedia ad servum suum, hoc ego ad epistolam hanc meam non absurde dixero: I prae, sequar, nam alioquin nulla idonea scribendi causa occurit, cum mihi ipsi iter ad vos instet; antecedat tamen et tantisper meas apud te vices sustineat, dum ipse adfuero. Quid Pragae praeterito mense in causa religionis actum, relatum est ad me amicorum literis; quamvis, ut nunc sunt tempora, sufficere hoc videatur, potentius tamen est malum, quod ecclesiae nostrae promulgatione edictorum istorum minati sunt, quam ut tam leni remedio tolli curarive possit; addo, quod non levis meo iudicio inusta est macula veritati silentio procerum nostrorum, quorum officii fuisse videtur libello supplici vel alio aliquo legitimo scripto eluere infamiam turpis istius notae, qua adversarii sub principis nomine illam condemnarunt; nec enim video, qua in posterum ratione, si quis imitatus Sternbergium nomen alicuius hoc titulo detulerit ad iudices, declinari poterit periculum, quandoquidem tacita confessione, eos ipsos se esse, in quos edicta lata sunt, imo stricte et merito lata sunt, iam comprobarunt. Sed de his coram; res meae nunc pacatae sunt per discordiam hostium, qui mutuis ictibus ipsi se conficiunt. Intellexisti haud dubie, quam acriter cardinalis in camerarium Berkam invectus sit, quam hic acerbe illum repulerit; tentarunt sacrifici, ut fertur, componere dissidiam, non tamen effecerunt, quin irritatis magis animis ab invicem discesserint. Qui ab his principiis progressio, quis deinceps exitus utrumque maneat, dies dabit; aiunt tamen cardinalem minas iactare et accusationem moliri, nisi fortassis iam instituerit, siquidem ad aulam profectus fertur.

Nostri rectores non ita pridem aliquot millia rusticorum in Hungariam in supplementum exercitus miserunt, quo consilio nescio, quo commodo non prospicio; illi viderint, neque ego de his alio ad te animo, quam ut, quid apud nos geratur, cognoscas. Ad literas, quas ante sexennium ad Bezam dedi, quod attinet, non video, quid mihi inde timendum periculi. Princeps laudatus, hostium nimis honorifica facta mentio, argumentum epistolae tale, quale congruebat amico, ad quem mittebatur, in reliquo nihil evulgatum, quod non publice constet. Existimo in supellectili Paludii repertas, per quem missae erant. Tanta est hominis ambitio, ut ex minutissimis etiam rebus falsae gloriae inanem umbram aucuparetur; nec valde alienum videtur a vero, quod ignoranti Bezae surripuerit. Verum de his satis. O mores, o tempora, ita ne ergo nec loqui vera nec scribere erit integrum. Vale, cordatissime meorum amicorum. Rossicio 6. Nov. 1602.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881, fol. 57*b*, č. 47.

573. Doktoru Kašparovi Luckovi: že posílá dopisy přátelům i seznam knih, kteréž mají býti u knihkupce opatřeny; aby požádal Robemanna za upozornění spisovatele knihy,

kteráž má vyjíti, aby neporušoval jména rodiny Žerotínovy, jak činí Němci obyčejně zaměňujíce Z s S, píšíce Scherotin místo Žerotín. — Na Rosicích 8. listopadu 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 58 č. 48.)

574.

Doktoru Amandovi Polanovi: rozhodnutí v jeho při s Italem (Pierem) odloženo do prosince; zdá se mu, že nepřátelé uzavřeli s ním jakési příměří, nevěří jim však; po dva roky nemohl toho dosáhnouti, aby byl předpuštěn k císaři; táže se po zdraví Karla a doporučuje ho péči Polanově; poukazuje mu u Mark-Antonia Lombarda v Ženevě 500 tolarů z peněz, od krále Francouzského splacených. — Na Rosicích 9. listopadu 1602.

(Doctori Amando Polano.) Si literae meae, quas Lucae Iusto in patriam redeunti ferendas dedi, tibi redditae sunt, quod mihi hominem commendatum habuerim, intellexisti; sic et imposterum, qui fidei et benevolentiae meae a te commissi fuerint, ut experiantur, quanti apud me iudicium tuum et favor valeat, diligenter operam dabo. Porro lis mea iam inde a mense Martio conquievit, nulla adhuc inter me et Italum lata sententia et, ut multi opinantur, nunquam ferenda, quod December instans planum faciet, in quem a Septembre dilata sunt iudicia. Videntur hostes mei pepigisse quodammodo mecum indutias, quos mitiores mihi factos aparet multis indiciis; nullam tamen mihi promitto pacem, donec me aut absolverint omnino aut (quod Deus avertat) condemnarint, ut alterutro modo vel odio, quod in me conceperunt, vel commiserationi, qua se erga me duci simulant, satis fiat. Hoc enim illos agere video, ut vel me perdant, si possint, vel, si id nequeant, persuadeant tamen mihi, salutem meam illis curae fuisse, quod cancellarius regni, quem hactenus maxime implacabilem sensi, multis verbis mihi, cum Pragae ultimo essem, imprimere penitus conatus est. Italus interea fovetur atque ex reditibus camerae regiae non commode tantum sed etiam opulenter alitur, ita ut iam ad duo milia talerorum in illum impensa dicantur; quin imo ministri regii non semel opera ipsius in exequendis variis muneribus, quamvis parum honoratis, tamen alicuius momenti usi sunt, unde tanta accrevit nebuloni audacia, ut omnes prae [?] se despiciat. Quae, quamvis indigna, aspicere tamen et ferre cogor eo sane gravius, quo inhumanius et acerbius mecum toto hoc biennio actum est, adeo quidem, ut inter cetera, quamvis omnibus tentatis modis, non potuerim tamen impetrare hactenus, ut in conspectum caesaris admitterer. Taceo alias difficultates, quibus enumerandis nullus finis esset.

Alio itaque transeo et de Rehinero primum, ne ignores, significo, illum prospera hactenus usum fuisse et uti adhuc valetudine neque officio suo defuisse unquam, accurata semper in instituendo me, quantum per occupationes meas licuit, adhibita diligentia. Beasti me profecto homine, quo vix alius ullus magis ad ingenium et institutum meum accommodatus dari potuisset. Magnam iniit apud me gratiam elegantia morum et perpetua animi moderatione, unde et concors cum reliqua familia

usus et consuetudo ita eum omnibus conciliant, ut pariter ab omnibus ametur et colatur. Ubi primum me ab his molestiis et laqueis hostilibus expediero, toto animo in id studium incumbam, cuius causa huc accitus est.

Carolus post usum aquae acidae firmiorne evaserit, quod valde optarim, an vero eadem adhuc pedum debilitate detineatur, nondum accepi; tertius enim hic iam agitur mensis, ex quo nullas a te habui et a Guetlino, et ultimae vestrae mense Julio scriptae erant. Valde me sollicitum habet valetudo adolescentis, cuius aerumnosam vitam a longe prospicio, nisi Deus ipsius misertus viribus afflictis maius robur largitus fuerit. Utinam tamen emergat aliquando pristinae sanitati restitutus. Redieritne ad studia et quos hactenus fecerit progressus, aveo cognoscere; nolim enim illa praetermitti, dummodo constitutio corporis non impediat. Praevideo enim, quam illi aliquando necessarius sit futurus eorum usus, aegro praesertim et non valde locupleti, ut inde animo medicinam, aetati solatium, angustiis attenuationem aliquam conciperet. Eris itaque illi hortator et adiutor, ut, quo per se ipsum non fertur, autoritate tua isthuc incitetur.

Epitaphii pro Lavinii mei memoria dicati formam, quam ad te misi, expecto una cum inscriptionibus expositis, hae enim tantum nos morantur, alioquin dudum iam erectum fuisset; qua[pro]pter rogo, ut, nisi iam fecisti, quam primum ad me remittas. Superest adhuc, ut de postulato tuo et impensis in id, quod meditaris, opus faciendis aliquid addam. Toto hoc tempore fui in summa exspectatione, quo tandem causa haec mea tanto cum impetu inchoata et non minore contentione acta inclinatura esset, idque eo animo, ut quomodocunque cecidisset, saltem quid mihi hoc in negotio sequendum esset, certi aliquid statuerem; sed quamvis de die in diem exspectans nondum tamen voti compos factus sum, incertus, quid ad extremum hostes méi sint molituri; quos si respicio, perspecto iam illorum ingenio, video mihi semper in dubio fluctuandum. Quare ommissa illa cogitatione, et eventu Deo commendato, decrevi non diutius te in spe incerta positum detinere, sed ad gloriam nominis divini et ad exsolvendam partem aliquam debiti, quo tibi obstrictus sum, sumptus, quos litteris tuis praescripsisti, ad biennium praebere; et quia difficilis hinc ratio curandae ad vos pecuniae, scribo Genevam ad Marcantonium Lombardum, qui partem pecuniae a rege Gallo mihi restitutae penes se habet, ut tibi ex ea quingentos taleros nostrates, 70 cruciferos continentes, Basileae deponendos curet; reliquam partem, si Deus voluerit, ad annum sequentem sum subministraturus. Deus benedicat labori tuo, quem commodo ecclesiae eius cedere vehementer cupio. Mihi si gratificaveris in amanuensibus nostratibus alendis, dabo operam, ut intellecta voluntate tua, illuc mittantur. Haec fere nunc habebam, quae scriberem. Quod reliquum est, te et familiam divini numinis tutelae commendans. Rossicio 9. Nov. [1602].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 58. č. 49.

575.

Jakubu Grynaeovi: o slavnostním prohlášení mandátu císařského proti Bratřím; někdo z předních rodin chtěl vyznavačku víry Bratrské vyloučiti od desk zemských na základě ediktu císařského, ale byl odsouzen; o neslavném válčení v Uhřích. — Na Rosicích 11. listop. 1602.

(Johanni Jacobo Grynaeo.) Destiti hactenus a literis ad te scribendis, mi Grynaee, quia nihil lectione tua dignum occurrebat et quod res meae, quas potissimum tibi curae esse scio, pristinum statum obtinerent; nihil enim innovatum est in negotio meo inde a Martio, omnia adhuc quieta, et praeter molestiam profectionum, quas crebro Pragam suscipere cogor, nihil adhuc Dei beneficio passus sum incommodi. Nisi December hic, ad cuius Kalendas mihi iterum iudicio standum est, sententia exspectanda me concusserit, in bonam spem venio fore me posthac tutum a ruina; sed quia ista in manibus Dei sunt, supersedeo inani speculatione et mihi et tibi molestus esse. Princeps noster tandem fatigatus importunis, ut opinor, adversariorum nostrorum instigationibus, an vero spontanea voluntate, quod vix existimo, edicta valde aspera adversus nostras ecclesias, nominatim sub Piccardorum haeresis praetextu vel potius praeiudicio, tum adversus omnes alios, qui vel cum pontificiis vel cum Calixtinis in fidei professione non convenirent, magna solemnitate et pompa comitantibus fetialibus, praeeuntibus tubicinibus et tympanistis publice promulgavit edixitque, ne conventus fierent, ne ullum religionis exercitium haberetur, ne libri legerentur, tandem ne ius illis, qui haeresis huius convicti fuissent, administraretur; post aliquot vero dies a parochis urbanis ex pulpito denunciatum est, qui obstinatis animis in haeresi perseveraturi essent nec alterutri coetui, papanorum nempe vel eorum, quos sub utraque appellare solent, se aggregassent, eos a communione ecclesiae omnimodo arcendos esse, et proinde nec vivos ullis ecclesiae beneficiis complectendos, nec demortuos ad sepulturam in locis consecratis admittendos. Sed hactenus ultra minas itum non est, imo cum quidam e pontificiis praecipuae et maxime celebris familiae vir feminam summae quidem nobilitatis, sed orthodoxae religionis cultricem, cum qua illi lis intercedebat, a favore iuris vi edictorum depellere conatus est, sententia supremi senatus condemnatus est, nec auditum adhuc cuipiam privatim detrimento fuisse, quod publice omnibus perniciem allaturum videbatur. Ecclesiastici tamen conventus multis in locis inhibiti sunt, multis adhuc eadem frequentia et libertate celebrantur.

Bellum in Hungaria adhuc gerimus; minime bellum, Alba Regali, quam superiore anno occupatam nosti, amissa et metropolis Budae expugnatione frustra hactenus tentata; hactenus dico, quia nondum ab obsidione nostri discesserunt, quamvis multis iam cladibus a praesidio Turcico acceptis. Ita neque domi neque foris quidquam proficimus; quoties publicorum malorum consideratio mihi in mentem venit, toties, quae me proprie attingunt et premunt adversitates, aequius fero ad Deum respiciens, qui

iudicia sua apud nos exercet. Relatum etiam est his diebus de obitu filiae tuae Irenes, quod si ita est, nec tu a cruce immunis es. Ita unicuique nostrum sua pars crucis ferenda est, nobis quidem eo tolerabilius, quod vires ad ferendum Deus praestat, quas ut et in posterum largiatur, orandus est omnibus precibus. Vale, mi Grynaee. Rossicio 11. Nov. 1602.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 58b, č. 50.

576. Štěpánovi Illésházymu: že dostal zprávu o jeho úmrtí, která ho velice polekala; je potěšen, že byla falešná; dává mu věděti, že zemřel Křinecký, a část vojska moravského že padla, jakož i že není naděje na dobytí Budína. — Na Rosicích 16. listopadu 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 58b č. 51.)

577. Karlovi ml. z Žerotína: přeje mu k uzdravení, napomíná ho k horlivosti v učení; dává mu zprávu, že otec, bratří a sestry jeho jsou zdrávi, ale bába jeho Roždalovská že ovdověla, neboť manžel její spolu s hrabětem z Mansfeldu padl u Budína. — Na Rosicích 18. listopadu 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 59 č. 52.)

578. Jakubu Guetlinovi v Basileji: je rád, že Karel se uzdravil a k studiím se navrátil; peněz daných dru Amandu Polanovi nelituje, neboť ten je pečliv o slávu rodu Žerotínského. Volbrama napomenul listem, ač pochybuje, že by to mnoho prospělo; žádá Guetlina, aby dle plnomocenství sobě daného s ním naložil. — Na Rosicích 18. listopadu 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 59 č. 53.)

579. Marku Antoniovi Lombardovi: zmiňuje se o vyplacení peněz, jemu z Francie zaslaných; jest nespokojen s podobiznami, poněvadž podoby jich s osobami nejsou věrné; oznamuje o pronásledování církve boží, že zavřeno bylo několik kostelův a zakázána shromáždění věřících v Praze. Žádá, aby dopisů jeho bylo šetřeno, poněvadž papeženci vykládají všecka slova jeho naopak. — Na Rosicích 19. listopadu 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 59 č. 54.)

580. Cesarovi Calandrinimu: o poslání peněz na srážku dluhu králem Francouzským mu zaplacených, že by jemu [Žerotínovi] bylo milejší, kdyby vyplaceny byly ve Vídni, ježto leží blíže jeho domova; oznamuje, že na některý čas odjede do Prahy. — Na Rosicích 19. listopadu 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 59 č. 55.)

581.

Doktoru Amandu Polanovi: o nepřátelích svých a Bratří; o uzavření sboru Boleslavského; na původce persekuce Bratří seslal Bůh padoucí nemoc a na místokancléře náhlou mdlobu. — Na Rosicích 21. listopadu 1602.

(D[octori] Amando Polano.) Binae iterum a te, veri amoris et piarum consolationum plenae; eas attulit discipulus tuus Dengius, cui benevolentiam meam obtuli et studium in promovendis ipsius consiliis, si qua in re opera mea eguisset: utitur hactenus domo mea, donec illi a Timino de condicione aliqua prospectum fuerit. Non te fefellerunt, qui de machinationibus et insidiis adversariorum meorum tum ad ecclesiam Dei opprimendam tum ad evertendum me hactenus excogitatis et

attentatis exposuerunt; nihil enim reliquerunt intactum, quod huc faceret. Et me quidem diu exagitatum iam aliquot mensibus quiescere passi sunt, forsan carnificum more, qui eculeo tortos ad tempus aliquod relaxant, ut renovatis ex intervallo tormentis augeantur cruciatus. Interim vero insurrexerunt in piorum coetus, quos autoritate et nomine principis abutentes virulentis calumniis infumarunt. Scripsi nuper ad socerum tuum de edictis adversum nostros, imo omnes purioris doctrinae sectatores, publicatis. Hoc pulchro facinore perpetrato conticuerunt postea, intenti, ut apparet, num ista principia motus aliquis insecuturus esset. Ubi tuta omnia, nec quidquam nedum respondere, sed ne hiscere ausum animadverterunt, longius progressi sunt et Boleslaviae aedem sacram occluserunt, lapidibus portas obstruxerunt, palo obduxerunt; nunc denuo se continent; si et hoc silentio praetermitti contigerit, haud dubie manus piis iniecturi, nisi dominus rabiem eorum iudiciis suis praevenerit; cuius rei non levia iam dedit indicia immisso in cancellarium supremum, autorem huius persecutionis, morbo comitiali, et procancellario ex repentino deliquio tantum non exanimato. Utinam haec documenta erudiant eos tandem, frustra Deo inferri arma, a quorum partibus stanti parata iam ultione, qui obdurato corde adversus aculeos recalcitraverit.

Ego intra quatriduum, si Deus voluerit, Pragam cogito magna iam ex parte metu liber, manifeste perspecto in his meis perturbationibus divino auxilio; si tamen dominus praeter exspectationem laxaverit hostibus meis habenas, spero etiam mihi necessariam patientiam largiturum, qua armatus resistam, quandocunque tandem supervenerit, calamitati. Interea, utut res cadat, scio me illi curae esse, et superatis his laboribus donatum iri corona, quae mihi reposita est in coelis.

De subsidio, quod tuis studiis et operi, quod moliris, destinavi, quia ante non multos dies ad te scripsi, hic non repetam, Deum precatus, ut fructus inde amplissimus ad ecclesiam eius perveniat. Danieli Socino et reliquis duobus, quos antehac mihi commendasti, nullus apud nos nunc locus est; ero nihilominus eorum memor, si opportunitas aliqua occurrerit. Inscriptiones epitaphicas accepi, de quibus gratias ago. Vale, mi Amande, et incolumitate, quam tibi acidarum usu comparasti, diu fruere.

P. S. Pene oblitus eram addere, admonitum me fuisse a Guetlino per litteras, nondum illi constare, quid pro victu tibi solvendum esset, neque hactenus, quamvis obtulisset solutionem, pecuniam ullam a te fuisse acceptatam; quapropter rogo, ut de sententia tua me certiorem facias, nam hic nullam aliam rationem haberi mei volo, quam cuiusvis externi. In ceteris quod ego tibi debeam, quid tu mihi praestare valeas, conveniens adhibebatur consideratio. Vale iterum. 21. Nov. [1602 Rossicio.]

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 59*b*. č. 56.

582. Dru Janovi Jakubu Grynaeovi v Basileji: vyslovuje soustrast pro úmrtí dcery jeho Ireny; stěžuje si, že se Jednotě špatně vede, ale bojí se o tom psáti, protože listy jeho bývají zachycovány; snad z Prahy bude psáti obšírněji. — Na Rosicích 21. listop. 1602. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 60 č. 57.)

583. Pánu de Beaugy: děkuje mu za potěšitelné zprávy, potěšitelné tím, že v nich jeví se velikost dobroty, chrabrosti a štěstí krále. Hrabě Auvergneský může se považovati za šťastna, že tak pěkně vyváznul, a vyslanci Švýcarští nemohou se míti za zneuctěné, obnovivše starý spolek s králem, který všecky své předchůdce předčil. — Na Rosicích 21. listop. 1602. (Opis franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 60 č. 58.)

584. Pánu de Beaugy: omlouvá se, že před svým odjezdem nemůže se osobně s ním rozloučiti, jsa zaneprázdněn obstarávkami, které mu svěřily dámy. — V Praze 9. pros. 1602. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 60 č. 59.)

585. Zdenkovi z Roupova: vykládá způsobem žertovným, že s dopisováním kulhá o třech nohách, jako kobyla Rolandova, a to proto, poněvadž našel v něm (Zdenkovi) protivníka v dopisování odvážlivějšího a silnějšího, nežli myslil. Málem že by ho (Žerotína) byl vyhodil ze sedla, ale poněvadž slova, jak se praví, jsou ženy, skutky pak mužové, že přijímá jeho, jako dychtícího slávy, aby dokázal svou zdatnost. — Na Rosicích 24. prosince 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 60 č. 60.)

586. Jeronymovi Bonacinovi o zaslaných jemu olivách v soudcích od Petra Orchiho. Táže se, kdy poslati má pro peníze z Francie. — Na Rosicích 27. prosince 1602. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 60 č. 61.)

587.

Filipovi Rennerovi do Vídně oznamuje, že za osm let důkladně poznal archivy moravské, které po ten čas měl ve své správě, tak že by mu asi sotva mohl poslati co nového. Nicméně žádá ho za seznam věcí, které mu nabízí. — Na Rosicích 27. prosince 1602.

(An Philips Renner.) Edler, ehrenfester, insonders lieber Herr Renner. Demselben seind meine freundliche Dienst neben Wünschung von Gott dem Allmächtigen aller glückseligen Wohlfahrt jederzeit bevor. Auf sein Schreiben, so ich zue Prag empfangen, hab ich kurzlich von dannen geantwortet, und jetzunder wegen allerlei Ursachen, und insonderheit dass ich gleich diese Stund aufsitzen und verreisen muss, kann ich nicht weitläuftig schreiben. Doch damit der Herr mit der begehrten und zuegesagten Antwort nicht länger aufgezogen werde, will ich dem Herrn meine Meinung kürzlich zu erkennen geben.

Für das erste kann ich den Herrn so viel berichten, dass ich in die acht Jahr nacheinander alle die Archive, so dieser Landschaft zuegehörig, in meiner Verwahrung gehabt, und was die Könige in Böhmen und Markgrafen in Mähren mit den Herzogen und Erzherzogen von Oesterreich für Bündnis gehabt, auch was für Verträg, Handlungen und Contracten zwischen ihnen und ihren Ländern in etliche hundert Jahr nach einander vorgelufen, dessen ziemliche Cognition daraus geschöpfet,

also dass ich vermeine, es würde mir kaum was newes von dem Herrn mögen communicieret werden.

Für das ander will ich dem Herrn nicht bergen, dass mich diese meine Reisen und Rechtssachen, so ich mit dem Welschen Lauren zue Prag schon sieder ein Jahr drei hero [sic] viel Tausend kosten; und wie lang es noch wehren mag, weiss der allmächtige Gott, und was darauf gehen wird, wird es mein Beutel wohl erfahren. Welches ich zue dem End schreib, dass der Herr nicht vermeinen soll, dass seine labores von mir können igne recompensieret werden, dann ich vermags auf diesmal nicht klar zue reden, dann ich hab gnug zue thun, dass ich mich nicht in Schulden einstecke wegen der grossen Ausgaben, die ich ausstehen muss. Jedoch damit der Herr nicht gedenke, dass ich Ausflucht suche und des Herrn Anbietung und Antrag nicht schätzen thue, begehr ich zweierlei Sach von ihme, erstlich dass er mir ein Catalogum schicke der Sachen, so er mir zue communicieren gedacht, und furs andere, dass er sich erkläre in specie, was er von mir begehrt. Alsdann werde ich mich zu resolvieren und den Herrn weiter zu berichten wissen. Hiemit uns alle Gott befohlen. Datum Rossitz den 27. Dec. [160]2. Des Herrn dienstwilliger Karl von Žerotín.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 60 *b*. č. 62.

588. Jeronymovi Bonacinovi oznamuje, že macecha Žerotínova umírá; za týden že pojede do Prahy, kamž aby mu poslal věci jeho i noviny. — Na Dřevohosticích 29. ledna 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 62 č. 1.

589. Janu Petrovi Orchimu Sappovi: že smrt macešina nepřinesla mu nijaké změny, poněvadž nechtěla mu způsobiti obtíž nějakým dědictvím; rozepře jeho že není ještě ukončena. Žádá, aby poslal mu 12 párů ponožek hedvábných, polovici černých a polovici šedivých, stejné dobroty, jemnosti a téhož tvaru. — Na Dřevohosticích 17. března 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 62 č. 3.

590. Janu Petrovi Orchimu Sappovi: poddaný Žerotínův Jeronym zedník, jenž se vrátil před týdnem z Italie, že doručil mu list o šťastném narození synáčka Orchiova, Karla Ondřeje, kterémuž synáčkovi posílá deset hubiček. — Na Dřevohosticích 25. března 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 62 č. 4.

591. Jeronymovi Bonacinovi o nějaké neshodě v účtech. — Na Dřevohosticích 25. března 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 63 č. 5.

592.

Václavu Budovcovi: velebí jeho stálost a vytrvalost. Sám zanáší se záležitostmi svých poddaných na Přerovsku, kdež pro častou jeho nepřítomnost mnoho zanedbáno. Očekával ho na Moravu k pohřbu své macechy. — 31. března 1603.

(Vencislao Budovicio.) Scio, mi Budovici, omnem amorem esse sollicitum, et quam naturâ facilis sit ad suspiciones et offensiones animus iniuriis irritatus, cala-

mitatibus pressus, proprio usu didici; unde non semel mihi, postquam tabellarius Pragensis a me recesserat, cura haec cogitationes meas habuit infestas, ecquid aegre laturus esses, quod tali hoc tempore tuo praeter opinionem et votum meum obmutuerim, atque eo minus apposite, quod evocatus humanissimis tuis litteris tantum non effundere me in omne comitatis et amicitiae officium debueram. Sed video immotum te stare, et quamvis adversae tempestatis iam non uno fluctu percussum, de constantia tamen et firmitudine animi, quam Deus Optimus Maximus integram tibi adservet semper, nihil adhuc remisisse. Haec heroum est propria virtus, suimet prius victorem evadere quam de aliis victoria potiri. Ita tu constitutus ab aeterno Duce nostro in gloriosae huius militiae primis pilis, qui novorum gigantum coelum denuo nec minus quam olim, ut speramus, infausto ausu et conatu oppugnantium impetus sustineres, prius te ipsum devincendum suscepisti, quam ad illos debellandos accessisses. Eius mihi fidem facit epistola tua, quam hodie accepi, testis integritatis tuae, et sollicitudinis meae quaedam, ut ita dicam, exstinctio, in qua quia nulla de silentio meo quaerimonia, supervacuum fuisse metum meum apparet. Gratulor tibi de hac mente, non omnibus commissa, nec dubito, quin eo comite sis tandem superatis Cerberis etiam de causa ipsa triumphaturus.

Mihi, ut paucis hoc subiungam, non alia nuper causa fuit praeteriti officii quam apud me in admittendis et audiendis subditis meis Preroviensibus diurnae et propemodum nocturnae occupationes; nam quia in his meis persecutionum agitationibus multa per absentiam meam in oppidulum istud introducta, multa neglecta, multa quodammodo sopita, quae partim tollenda, partim excitanda, partim emendanda erant, sumpseram mihi eos dies, quos non alio quam huic soli labori multis in posterum molestiis me exempturo impenderem. Nec tamen id mihi penitus concessissem, nisi confirmatus fuissem tui in Moraviam ad exequias novercae meae adventus exspectatione, quae tandem nunc litteris Prostiborii sublata, ne iusta tibi diuturniore silentio de me expostulandi praeberetur occasio, paucis mihi compellandus visus es.

Et quidem tantum abest, ut ex opinione vulgi doleam tuam vicem, ut, nisi in pietatis schola aliter institutus fuissem, invidere tibi potius malim, quod ex omnibus electum gloriae suae vindicem et assectorem Deus te exoptarit: nam etsi me quoque pro ea, quam multis modis mihi testatum fuit, paterna bonitate inter eos apparere voluerit, quos honore hoc dignatus est; quia tamen causae, quam eius causa sustineo, multa privata sunt admixta, et purius decus tuum est et magis ab omni labe et culpa immune. Nec me ita vel tenet vel de periculis tuis anxium reddit hostium nostrorum tum, qua pollent, potentia, tum, qua se formidabiles hactenus reddiderunt, immanitas, cum sciam etiam pilos nostros numeratos et guttas lachrimarum sepositas et gressus custoditos, imo nos nostraque instar oculi pupillorum servatori nostro cordi et curae esse. Talem cum habemus Dominum, cur illi valde

metuam, qui discriminis nonnihil ipsius causa subierit? Et quidni subierit? Quod si enim illi, qui solo naturae lumine praediti, gloriae autem Dei expertes tanto virtutis, iustitiae, veritatis amore flagrarunt, imo, ut altius ascendam, tanto evanidae gloriae et laudis inanis studio ferebantur, ut huius adipiscendae, illius tuendae causa vitam ipsam flocci penderent? Quid nos faciemus, quos in filiorum suorum numerum cooptavit Deus, cum de illius gloria, nostrae salutis fundamento agitur? Quamvis autem et sentiam rite et iure statuam tum nos tum ea, quae in potestate nostra sunt, honori divino ita consecranda esse, ut prae illo nihil maius, nihil potius, nihil sanctius habeamus, tamen, quam raro ad eas angustias deducimur, in aperto est.

De me multa possem, sed ne nondum victor paeana cecinisse videar, contineboo me. Quis tamen non videt, quo tandem triennales furiae exierint? In te subsistam, tu ipse tibi exemplo sis. Ubi subsederunt minae istae nuperae, ubi Berkica illa inquisitio, ubi totus ille actus tragicus, quo iamiam perimendus, imo perdendus videbaris? Una verborum et manuum frigida et, ut certo mihi persuadeo, ad cautelam simulata stipulatio omnem sedavit tempestatem. Haec dum considero, et potentiam Dei nostri in alto habitantis admiror, et cum illo totam istam cohortem, quae contra stimulos calcitrat et se frustra divinis vinculis eximere, nodos divinos discerpere conatur, rideo. Et te quidem eodem modo affectum puto. Quapropter animum tibi addere verbis quid opus? Ille, qui animum nobis dedit, quo animi nostri vegetantur et vivunt, confirmet tuum et roboret tum ad sui nominis gloriam, tum ad ecclesiae et tuam, quantum quidem salutis tuae interfuerit, ampliorem dignitatem. De me certus esto, me memorem officiorum, quae in summis adversitatibus meis in me contulisti, nunquam tibi, etiam extremis, quas Deus benigne avertat, rebus tuis propitio numine divino defuturum, sed grato animo gratam relaturum gratiam. Vale, nobilissime vir, compater carissime. Pridie Kal Apr. 1603. Tibi ex animo addictissimus.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 62*b*. č. 6.

593. Augustovi knížeti z Anhaltu: oznamuje, že dne 14. nebo 15. dubna dostaví se do Olomouce ke schůzi s ním. — V Brně 9. dubna 1603. Opis něm. Žer. v knih. Blud. VI—3881 f. 63 č. 7.

594. Augustovi knížeti z Anhaltu: vyslovuje své politování, že se nesejdou v Olomouci. — V Brně 15. dubna 1603. Opis něm. Žer. v knih. Blud. VI—3881 f. 63 č. 8.

595. Jeronymovi Bonacinovi píše o jednání sněmovním; za týden že pojede do Prahy sc. — V Brně 18. dubna 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 63 č. 9.

596. Fridrichu Pieriovi: těší se z toho, že se navrátil se žákem svým Janem Fridrichem z Žerotína do Strážnice. Jakmile z Prahy se vrátí, navštíví je. Bude-li si bratr jeho přáti, ať zatím mladíka pošle k němu do Šlovic. — B. m. 23. dubna 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 63 b č. 10.

597. Jeronymovi Bonacinovi: žádá za radu, na koho by obraceti se měl za nepřítomnosti jeho (Bonacinovy) ve svých potřebách s listy a dopisy určenými do Italie. — Na Rosicích 23. dubna 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 63 č. 11.

598. Janu Petrovi Orchimu: raduje se, že manželka Orchiova je zase zdráva a v naději. Žádá, aby mu koupil šest čepiček černých, hedvábných, jaké nosí lidé plešatí. — V Praze 30. dubna 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 63 č. 12.

599. Jeronymovi Bonacinovi: že za nepřítomnosti Bonacinovy chce užívati Žerotín služeb jeho obchodního domu ve Vídni. Na znamení vděčnosti posílá mu diamant. — V Praze 1. května 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 64 č. 13.

600. Cesarovi Calandrinimu: Žerotínovi má býti o trhu Frankfurtském vyplaceno 3000 skudů. Prosí, aby ty peníze poslány byly do Vídně. — V Praze 3. května 1603. Konc. vlášský v knih. Blud. 3881 f. 64 č. 14.

601. Dru Amandu Polanovi do Basileje: posílá peníze a oznamuje, jak s nimi má naložiti. Doporučuje mu dva mladíky, kteří ustanoveni jsou na kněžství. Libuje si, že už má klidnější mysl a že pře jeho chýlí se k příznivému konci. Má starost o Karla z Žerotína, jejž hodlá přes léto ponechati v Basileji a na podzim povolati domů. Oznamuje Polanovi, že otčím Karlův je v Praze, a že pan Berka stal se hejtmanem zemským na Moravě. — Na Rosicích 21. května 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 64 č. 15.

602. Jakubu Guetlinovi: omlouvá se, že dlouho nepsal a peněz neposílal. Míní Karla jen přes léto ponechati v Basileji a pak povolati domů. Žádá ho, aby jej napomenul k učení tím pilnějšímu a hlavně k učení jazyku řeckému. Odporučuje mu dva mladé čekatele stavu kněžského od starších do Basileje vypravené. Přeje si, aby posla, jenž jim peníze přináší, přijali co nejvlídněji. — Na Rosicích 22. května 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 64b č. 16.

603. Danielovi Weberskému preceptoru Jindřicha Slavaty ve Strassburce: oznamuje, že starost o mladé Slavaty po smrti matčině připadla na jeho bratra (Žerotínova). Vytýká mu, že u vydávání a účtování peněz je nepořádný. Vyzývá ho, aby s chovancem svým domů se vrátil. Na Rosicích 26. května 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 64b č. 17.

604. Doktorovi Kašparu Luckovi: že obdržel seznam knih z trhu Frankfurtského. Žádá za zprávy o kurfirstu Saském, o Molartovi atd. — Na Rosicích 26. května 1603. Opis vlašský v knih. Blud. 3881 f. 65 č. 18.

605. Cesarovi Calandrinimu o kvitování peněz, kteréž mu mají částkou 3000 skudů býti odvedeny. — Na Rosicích 3. června 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 65 č. 19.

606. Dědicům Aloisa a Viléma Vertemona: aby peníze, 2000 skudů, které mu mají býti dány, poslány byly do Vídně. — Na Rosicích 3. června 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 65 č. 20.

607. Agentovi Jeronyma Bonaciniho: aby se pozeptal v obchodě Castellově a Vertemona, zdali došel již rozkaz v příčině odvedení peněz Žerotínových. — Na Rosicích 4. června 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 65 č. 21.

608. Šebestiánu Bieriovi, knězi bratrskému v Praze: oznamuje, že po smrti macechy své chce vzíti svou 14letou dceru domů, jíž za pěstounku se nabízí vdova Istrlová, rozená Kořenská z Terešova. O té, než jí odpoví na nabídku, žádá za bližší zprávy. — V Olomouci 1. července 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 65 b č. 22.

609. Bartoloměji Němčanskému: žádá ho, aby mu podal bližší zprávy o vdově Istrlové rozené Kořenské z Terešova, která chce býti pěstounkou jeho dcery. — V Olomouci 1. července 1603. Konc. lat. v knib. Blud. VI—3881 f. 66 č. 23.

610.

Janovi Jakubovi Grynaeovi v Basileji dává zprávu o svém duševním stavu a svých záležitostech; v září k vůli své při odebéře se zase do Prahy. Pozdravuje Amanda Polana, jemuž rád poskytl podporu na vykonání díla jeho. — V Přerově 18. července 1603.

(Joh. Jacobo Grynaeo.) Binas a te uno die accepi, quarum alteras reddidit tabellarius meus Basilea reversus, alteras attulit, ut conicio, Valentinus Nitnerus, nam certi quid referam, nihil habeo. Non fallit te iudicium, fateor quippe peregrinum esse animo meo et intolerabile fere diuturnum hoc et continuum prope sub cruce exercitium. Sed quid faciam? quando eam Domini voluntatem esse re ipsa experior, si bona de manu eius suscepimus, nec non suscipiamus et mala, cum Iobo ingemino. Cum audirem antehac angustam esse portam, viam arctam et difficilem, quae ad coelos duceret, ex verbo Dei proponi; personabat quidem vox illa et feriebat aures meas, nunquam tamen adeo profunde in pectus meum se demisit, ut cogitando saltem assequi potuerim, quae postea in scholam patientiae introductus usu ipso didici. At honorabilem nobis esse crucem et utilem, cum Spiritus sanctus asseveret, et credo et fero, quamvis τὸ φρόνημα τῆς σαρκός aliud dictet et suadeat; neque poenitet Deo trahenti (etsi meo iudicio duriuscule) hactenus me obsecutum fuisse, cum fructus iustitiae, si non multos et magnos, aliquos tamen et quantuloscunque ferre incipiam. Dummodo auxiliatricem dextram mihi porro, ut coepit, porrigat Deus, non despero, me ad exitum usque vitae bonam militaturum militiam et coronam, quae rite et legitime militantibus proposita est in coelis, tandem assecuturum: non enim me tantus terrenarum rerum amor tenet, ut prae iis celestes negligam, ad quas ita pergere contendo, ut iis, quae a tergo sunt, posthabitis metam solam, quae a fronte est, sub oculis habeam, praemium nempe vocationis divinae in Christo.

Amphictyonum nostrorum iudicium vel potius praeiudicium non valde iniquo animo tuli, cum ante annum cum dimidio loco meo me movissent, [. . .] malo exemplo et novo, commendata Deo iniuria, quamvis insigni, licet et cum contumelia mihi illata. Illi ipsi quandoque experientur, quam salutari consilio id tentarint, cum redundabit in propria eorum capita: neque enim ambigo, quin suo exemplo veritatem proverbii quandoque sint comprobaturi, malum consilium consultori esse pessimum. Nunc video tamen non fortuito id accidisse et malitiam adversariorum eatenus inserviisse consilio divino, quatenus id bono meo fieri oportuit. Habeo enim nunc et unde mihi gratuler et digne Deo gratias agam.

In negotio litis meae cum Italo nihil immutatum est, ex quo Praga redii, nisi quod scelera ipsius nova, quae prioribus cumulare non desistit, etiam fautorum et

patronorum eius animos ita ab eo abalienarint, ut in me mitiores facti videantur. Ad Septembrem proximum, si vitam Deus prorogarit, isthuc denuo concedo, incertus de exitu, quamvis spes mihi aliqua facta sit liberationis, cui tamen non valde insisto, re omni iam pridem Deo concessa et commissa.

Turcae denuo caesarem de pace sollicitatum eo adduxerunt, ut negotium istud consiliariis quibusdam bellicis delegarit, qui ante paucos dies cum legatis Turcarum apud Strigonium convenerunt; qualis vero congressus istius et colloquii eventus futurus sit, in dubio est; plerique tamen existimamus, non alium fore, quam quem per hos annos non semel experti sumus.

In Amandum nostrum quod aliquid beneficii contuli, quamvis ea in re tum ipsius in me merita, tum meae erga eum benevolentiae declarandae studium habui prae oculis, praecipue tamen spectavi emolumentum ecclesiae et Dei gloriam, quae illum magnis viribus promovere ita iam apparuit, ut apud omnes plus satis constet. Oro Deum, ut porro benedicat factis ipsius laboribus et diu incolumem una tecum nobis conservet. Vale, mi Grynaee, mei semper memor. Preroviae 15. Kal. Aug. Tui ex animo amans.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 66. č. 24.

611. Doktoru Amandu Polanovi v Basileji: jest rád, že posel, který mu peníze donesl, šťastně se navrátil. Těší se na dílo jeho. Dává své svolení, aby Karel k nabytí zdraví opět užíval kyselky. Třeba-li k tomu peněz, nechť si je opatří zatím půjčkou. Děkuje za Polanův překlad písma sv. do němčiny. — V Přerově 18. července 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 66 b č. 25.

612. Knězi Bartoloměji Němčanskému: po jeho radě upouští od získání vdovy Kořenské za péstounku pro svou dceru, a žádá ho, aby v té příčině vyjednával jménem jeho se vdovou Beřkovskou. — B. m. 28. července 1603. Opis lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 66 b č. 26.

613. Bartoloměji Němčanskému: znova ho žádá, aby hleděl přiměti vdovu Beřkovskou k tomu, by přijala místo pěstounky jeho dcery. O tom, jak u ní pořídil, bude očekávati zprávu dne 11. září v Praze. — Na Rosicích 23. srpna 1603. Opis lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 66 b č. 27.

614. Jakubu Guetlinovi: jest s tím spokojen, že se s Karlem odebral dříve do lázní, než bylo ustanoveno; návrat jejich do vlasti musí býti poodložen k měsíci listopadu, neboť bude jim očekávati příbuzného Karlova, který pro nemoc nemohl se dříve vypraviti. Schvaluje, že po radě Polanově opatřili mladé čekatele kněžství z Moravy oděvem. — Na Rosicích 1. září 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 67 č. 28.

615. Jeronymovi Bonacinovi: že velice těší se jeho návratu, a ochoty jeho rád užíti chce s vděčností. — Na Rosicích 11. září 1603. Konc. vlašský v knih Blud. 3881 f. 67 č. 29.

616. Janovi Marii Morandimu v Bergamu: ujišťuje ho svou vděčností a přeje si, aby mohl dokázati jí skutky. — Na Rosicích 12. září 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 67 č. 30.

617. Janu Petrovi Orchimu v příčině zásilky slíbených peněz; projevuje úplnou spokojenost se zakoupenými a zaslanými mu věcmi. — Na Rosicích 13. září 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 67 č. 31.

618. Marku Antoniovi Lombardovi oznamuje, že vyplaceno mu bylo 5000 skudů; oznamuje o věcech válečných a prosí, poněvadž nějakému Francouzovi, pánu de la Valtemes z Lyona, zapůjčil na Moravě tisíc tolarů, aby pozeptal se na jeho osobu. — Na Rosicích 22. září 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 67 č. 32.

619. Bezovi: edikty a nařízeními císařskými způsobena rána církvím (bratrským) v Čechách, někde úplně zrušeno veřejné konání náboženství a obmezeny sbory; na Moravě však nepocítili žádné změny. — Na Rosicích 22. září 1603. Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 68 č. 33.

620. Jeronymu Bonacinovi, že mu vyplaceno bude 3000 tolarů jménem Žerotínovým; oznamuje, komu mají býti odevzdány; prosí, aby mu objednal tucet nositek či křesel z černého hedbáví s třásněmi a s černým kováním oc. — Na Rosicích 27. září 1603. Koncept vlašský v knih. Blud. 3881 f. 68 č. 34.

621.

Václavovi Budovcovi: lituje, že pro odročení soudu zemského na prosinec s ním, jak byl doufal, se neshledá. Dává mu věděti, že byl na Košmberce při pohřbu paní Slavatové, že dostal od Amanda Polana znění nové přísežní formule anglické namířené proti katolíkům. Zpravuje ho o sbírání vojska v Uhřích. — Na Rosicích 30. září 1603.

(Vencislao Budovicio.) Quamvis alioquin non valde lugeam, quod dilatis nuper in Decembrem iudiciis et profectione in Bohemiam, quam tum apparabam, inhibita pauxillum quietis pridem desideratae nactus sum, tamen quod privatus alloquiis tuis et aspectu, quem apprime expetebam, spe simul deciderim tui totis his tribus mensibus fruendi, id vero nonnihil institutum hoc, cetera exoptatissimum, molestum mihi reddit. Sed sublevandus est animus et minuendum absentis taedium epistola, cuius beneficio si non omnia, pleraque tamen consequor, quae coram in nos conferre mutuo potuissemus. Incipiam autem a quotidianis verbis, ut praecluso ad sermones aditu litterae imitatione quadam eos effingant. Qui ergo vales, mi Budovici? Ecquid adhuc ruri? Itane ad rem familiarem intentus, ut reipublicae oblitus sis, an vero in otio negotium quaeris et Scipionis instar nunquam minus otiosus, quam cum otiosus vis videri? Quomodo coniunx habet, lectissima et praestantissima femina, quo solatio filii, eximiae exspectationis adolescentis, desiderium lenit? Quam fortunatum bene vobis cum illo in Germaniam fuit iter? Quomodo ille se ab ore tuo, a quo pendere consueverat, ab amplexibus matris, qui erga unigenos teneriores esse solent, abstrahi passus est? Attollo me paulisper et porro quaero, adhucne tu mihi commilito et adversitatum socius, adhucne uterque Bohemis fabula, hostibus ludus, spectaculum exteris, amicis luctus, adhucne tibi eadem dextra carcer, quae me captum detinet? Quae praeterea spes, qui metus, quae exspectatio, quae vel pericula vel commoda,

quae minae, quae pollicitationes? Sed quid, singulane persequar? Prius me dies et carta et atramentum deficerent, quam ex te de te inquirendi vel cupiditas vel materia. Sit tamen modus in rebus, ut suadet ille, et hoc tantum ad exhibendum indicium faciam, non ad explementum eorum, quae apud te depromere in animo erat, si convenisse datum fuisset; neque te tam multis obruere fas est, quem ad singula respondere cupio, atque ita cupio, ut non prius mihi satisfieri posse existimem, quam ubi tui et rerum tuarum imaginem in litteris expressam videro. Sic enim, quae mihi erepta fuit, ex conspectu tuo voluptatem quodammodo restitutam et refectam iri sentio.

De me ut quoque aliquid dicam, vivo ego Dei benignitate et valeo, studiis necessariis et occupationibus ut plurime intentus, aliquando tamen ad amicos commeo, sed rarius. Nuper Cossumbergae interfui exequiis consanguineae meae, loci dominae, ne filius ipsius a propinquis maternis plane desertus videretur, nam alii propter imminentes iudiciorum Brunensium dies adesse non potuerunt. Ego solus omnium vicem subii. Sed frustra illi cauti, nam et nostri senatores vacationem sibi sumpserunt a forensibus operibus ob vacuitatem, ut inaudivi, muneris praetorii.

Habui nuper litteras ab Amando, quibus inclusum fuit praescriptum vel, si mavis, formula confessionis, qua rex et ordines Angliae superstitionis pontificiae innumeris erroribus, quos peculiariter recensent, renuntiarunt. Eam ad te misissem, nisi mihi persuasum esset iam te illam aliunde accepisse. Ex Hungaria nihil, magnopere frequens tamen sermo est de hostilibus copiis et numero et virtute non magnis. Illi viderint, qui nobis invigilant, et qui nos ex[s]ugunt. Deus autem, summus omnium rerum moderator et rector, omnia dirigat ad sanctissimi nominis sui gloriam et nostram nostrorumque salutem, cui te et tua atque adeo nos omnes ex animo commendo. Vale, nobilissime Budovici, compater carissime. Rossicio pridie Kal. Oct. 1603.

Konc. v knih. Bludov. IV—3881 fol. 68 *b*. č. 35.

622. Štěpánu Illésházymu: žádá ho, aby mu oznámil, jak se mají jeho záležitosti. Zde žije se způsobem obvyklým, přemnozí žijí v bezpečí, nestarajíce se o nic: zvyk stává se znenáhla přirozeností. Sám zhroucen častými a dlouho trvajícími chorobami a starostmi, mysl svou oživuje domácím zaměstnáním. Bohu poroučí vlast, sebe i všecky ostatní. — Na Rosicích 1. října 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 68 č. 36.

623. Pánu de Beaugy: omlouvá se, že zaměstnán jsa svým soudem v Praze, nemohl psáti; ujišťuje ho o své úctě a svém přátelství; prosí za doporučení Ancelovi a za zprávy ode dvora Francouzského. — Na Rosicích 1. října 1603. Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 68 b č. 37.

624. Jeronymovi Bonacinovi: doufá, že peníze 3000 dolarů již dostal; křesla objednaná mají býti z ořechového dřeva, sedadlo nevyřezávané. — Na Rosicích 17. října 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 69 č. 38.

625.

Ottovi Casmanovi vykládá náboženské pochybnosti o spasení svém, o jsoucnosti Boží, o Trojici Boží, o Duchu svatém a j. v., které ho trápily, a nad nimiž konečně ostal vítězem. Žádá ho, aby námitky, jež mu byl uvedl, ku prospěchu jiných pochybovačů spisem vyvrátil. — Na Rosicích 31. října 1603.

(Ottoni Casmanno.) Ea est utriusque nostrum, eximie Casmanne, et vitae condicio et occupationum ratio, ut quamvis rarior intercedat inter nos litterarum usus, satius tamen sit mutua condonatione id obtegere quam acuere expostulatione. Neque enim tibi a muneris tui, quo ecclesiae Dei et rei litterariae utilem operam impendis, necessariis functionibus tantum otii esse arbitror, ut officio huic litterarum et semper et ubique vacare possis, et ego multo iam a tempore variis curis et negotiis implicatus dudum mihi permisi, ut, quoties res postularet, possem ab eo sine noxa discedere. Utamur ergo earum bono et beneficio, cum licuerit et opportunum fuerit, nullis necessitatis vinculis constricti, sed conservandae tantum et alendae amicitiae inchoatae intenti, ita sane, ut inter nos constet, nutrimentum tantum illas et escam coniunctioni nostrae praebere, non vitam, quam a spiritu Dei illa ut hausit, ita per illum habet et colit. Me certe ita in te animatum esse scito, ut, quamvis per omnem vitam tacitus silentio me praetereas, nunquam tamen patiar nomen tuum e corde meo expungi nec beneficii memoriam obliterari nec deleri, quem semel consecravi tibi, amorem; quin neque dubium mihi est et te eodem modo erga me affectum esse, cum binae litterae tuae, quas sub finem anni superioris accepi, luculenter eius fidem faciant. Porro quoniam primis meis acervatim tantum et strictim, ne epistola praeter modum excresceret, acerrimarum tentationum mearum et conflictus spiritualis, quem diu et magno cum labore sustinui, narrationem complexus sum, fortasse iam non abs re erit, si minus universas, aliquas saltem luctae istius partes membratim excutere, non tam equidem, ut in maiorem earum, quae animo meo obversatae sunt monstruosae diabolicarum machinationum species, cognitionem venias, quam ut occasionem inde arripias et mihi privatim per epistolam et publice aliis, si opus fuerit, doctissimis tuis laboribus subveniendi.

Et quidem non ingratum tibi facturum me colligo ex ipsis litteris tuis, quae praesentiam meam quodammodo desiderare prae se ferunt, ut e mutuis sermonibus clarior animis nostris lux oboriatur, qua deinceps alii illustrandi essent. Sed quia illis nullus datur locus, succedat iis epistola, non ut lucem novam tibi adferat, sed ut eam, quae in te est, aliis etiam aspiciendam in publicum producat. Quamvis autem multa sint, imo innumera fere, quibus hostis ille generis humani in adoriendo me partim vi aperta partim dolo et astu ad perniciem meam abusus est, ad unum tamen caput, in quo officinam quasi armorum et castrorum sedem constituerit, pleraque referri possunt.

Cum enim primo statim impetu omnes mentis sensus variis tenebris et densissimis nubibus, quibus certitudo salutis meae obscura et dubia reddebatur, involvisset, animadvertensque me imbecillitatem fidei tum aliis adiumentis tum praecipue assiduitate precum sustentare, omnes vires eo convertit, ut me ab invocatione Dei vel persuadendo abduceret vel depelleret absterrendo. Proinde inter principia mitius agendo ita me aggressus est, ut persuadere conaretur, omnem in precando diligentiam inanem et supervacuam esse. Si enim Deus ab aeterno salvare me decrevisset, nihil opus esse precibus apud eum contendere, ut largiretur id, quod nedum me nondum nato, sed ante omnia saecula concedere statuisset, imo ludibrio exponi, a quo id petimus, quod iam nostrum esset et quod ipse tribuere destinasset, imo tribuisset, antequam ullus esset precum usus. Sin vero eodem decreto aeterno in numerum reproborum relatus essem, frustra me ab inexorabili Deo id deprecari, quod esset immutabili lege sancitum, imo iustitiae Dei a me iniuriam inferri, qui id convulsum cuperem, quod iustissimo iudicio eius esset pridem stabilitum.

Hoc primum in me coniecit telum. Sed cum id auxilio divino a me repulissem, alio incursu in me delatus est, suggerendo nempe, inutiles et ingratas Deo imo peccati instar abominandas esse illas preces, quas non dictaret fides; at fidem nullam ibi esse, ubi nulla esset certitudo salutis, nullam autem certitudinem, ubi esset dubitatio, quoniam, quae certa et firma essent, nullam admitterent haesitationem, quae autem in controversiam vocarentur, nullam darent sui determinationis notitiam. Hic vero non obliviscebatur sui: nam ab una parte, quo loco apud Deum essent preces cum fluctuatione conceptae, congerebat testimonia scripturae, ab altera vero quae natura, quod obiectum, qui finis esset fidei, intrepide urgebat. Quoniam enim ex definitione fidei hypostasin et elenchum fidem esse asserebat, negabat simul in ea, quae firmis fundamentis innixa et certis demonstrationibus et argumentis communita non essent, fidei nomen competere. At qualia fundamenta, qualia argumenta illa essent denique, quibus nulla vis inesset profligandae dubitationis?

Iam vero id mirum in modum exaggerabat, quod qui incerti salutis suae essent, incerti essent etiam de communione filii Dei, meriti eius intercessione, ac proinde amore Dei; nec multa hic indigebat probatione, cum salus nostra, quod satis constat, non aliunde quam a Christo originem, incrementum, vigorem, imo complementum ipsum sortiatur, neque extra illum cuiquam sit accessus ad thronum gratiae. Qua igitur, instabat, fronte coram Deo me sistere auderem, qui ignorarem, utrum me Deus in filio eo, quo electos suos dignatur, amore complexus esset?

Quibus addebat scopum fidei esse salutem animarum nostrarum; qui hunc scopum ignoraret, ignoraret etiam ea, quae fidei essent, ac proinde fide careret, sine qua Deo nec quisquam placere posset, nec quidquam, quod ab eo proficisceretur. Diu me his dolis torsit, nam cum dubitationem, qua agitabar, infitiari omnino non

possem, non facile me expediebam ab his, quae magnam habebant cum vero similitudinem.

Sed cum nec sic proficeret, iam tum validius in me invehendum ratus, Deus bone, quantam invexit maiorum de Deo, de natura eius, de essentia, unitate, de distinctione personarum, de Christi persona, naturis, officio, dubitationum farraginem! Quibus ita me afflixit, divexavit, confudit, ut pene obtriverit nedum oppresserit. Non hic singulis insistam, nam alioquin omnes haereses ab inferis mihi essent revocandae et forsitan novae excitandae. Ad exprimendam vim huius insultus hoc subiecisse sufficiat, adeo mentis meae vigorem his anxiis diurnis et nocturnis cogitationibus obtusum et hebetatum fuisse, ut nunquam firmiter Deum esse concipere potuerit, nisi ab aliqua creatarum rerum consideratione, neque ad eum attollere se, nisi prius, quod esset, ratione aliqua palpabili persuasa et confirmata. Haec ego mirarer in homine ne dicam rudi in divinis, sed in profano aliquo et ab omni religione alieno; at quid dicam in me deprehendi, in me, inquam, ab incunabulis ipsis de Deo et tota salutis nostrae serie pure et diligenter ex verbo Dei instituto? Apparuit certe tum temporis, quanta esset naturae nostrae caligo, quanta imbecillitas, ubi Deus subtrahendo nobis lumen suum et vires paulisper se a nobis subducit.

Sed ut, unde digressus sum, revertar, non haec in alium finem a tentatore meo offusa, quam ut obiectis innumeris difficultatibus vel abrumperet serium, quo ducebar, Dei invocandi studium, vel, si id minus posset, tot laqueis me irritatum teneret, ut me iis explicare non possem. Nam cum tortuosi serpentis instar in varios se circumageret gyros ac ex uno mox in alium impelleret errorem, imo inter orandum indesinenter nunc hanc nunc illam Sacrae Triadis personam truculentis calumniis impeteret, efficiebat non raro, ut aliquo modo titubarem; quod in rem suam trahens ita exaggerabat, ut istius modi prolapsiones nulla distinctione a plena et omnibus numeris absoluta disperatione secerneret.

Iam vero, ut etiam in Deum concitatum (?) odio ipsius me imbueret, negabat illum mihi esse patrem. Occasionem huic mendacio dederat usus cum meditatione coniunctus orationis Dominicae, cuius prima verba, quia dulcissima illa patris appellatione intonant, coepit discutere, utrum vox illa patris essentialiter de omnibus personis accipienda esset, an vero distincte ad primam divinitatis personam, quam ex patefactione ipsius personaliter Patrem appellamus, referenda; si essentialiter, quomodo in nomine mediatoris ad Deum dirigeretur, quandoquidem nemo suusmet esset mediator, et scriptura mediatorem inter Deum et hominem de facto constitueret; si personaliter, qua ratione filius et spiritus sanctus, cum unius essent naturae, unius potentiae, unius maiestatis, ab ea exclusi eximerentur. Rursum si essentialiter esset sumenda, qui factum fuerit, quod discipuli non imitati doctorem et magistrum, qui hanc praescripserit, omnes suas preces, ut apparet ex actis et epi-

stolis apostolorum, ad patrem domini nostri Iesu Christi retulerint; si personaliter, cur posterioribus annis ecclesia absque autoritate alias precandi formas invexit?

Haec, ut verum fatear, acie iudicii iam tum valde languida summopere me perturbabant, tum quia magno erant oranti impedimento (urgebat enim monstrum istud perfectissimam intelligentiam, nec quidquam ambigua mente in conspectu Dei esse producendum affirmabat), tum quia inde evincere nitebatur, ideo me in has tenebras detrusum, ut clarius appareret, immerito me et inepte patris nomen in compellando Deo usurpare, si quidem Deus, quibus pater esset, iisdem etiam patrem se esse re ipsa declararet.

Descendit inde ad exagitandam invocationem Spiritus sancti (nam quae ad filium Dei instituebatur, cum eximio ipsius beneficio non magnopere oppugnabat), sed hanc omnibus modis sibi proposuerat invertendam. Si, inquiebat, Spiritus sanctus non est Deus, manifeste patet non esse invocandum; si Deus est, nec tamen erit invocandus, cum Deus praeceptis suis coli velit, non opinionibus hominum. At ubi ullum de peculiari Spiritus sancti invocatione praeceptum, ubi exemplum scripturarum? Si traditioni ecclesiae sine autoritate verbi divini subscribendum est, egregium tuendis absurditatibus pontificiis aditum patefieri; si soli verbo insistendum, deficere testimonia. Nec admittebat ultimum secundae ad Corinthios epistolae versiculum, quem argumenti loco tuendae sententiae meae producebam. Inquiebat enim, si in illo forma orandi praescriberetur fidelibus, infinitos citari posse e scripturis locos, quibus simili modo bracchium et manus et robur et gratia et eius generis alia attributa Dei invocanda esse probari posset.

Haec dum refero, non ita accipi velim, acsi nude et obiter et cursim proposita ad disceptandum fuissent, sed quia fugio prolixus esse, nihilominus effugere nequeo, quá maxima fieri potest simplicitate et brevitate, quam memoria suggerit, recenseo. Ceterum insistebat ille, premebat, et semper alacrior recentes admovebat machinas, nec has solas: vix enim centesimam partem attingo, sed alias et materia et forma et genere et natura differentes; quandoquidem nullum fere Christianae religionis caput intactum reliquit; nec, si fraus detegebatur, abscedebat protinus, sed, si minus succederent artes, vim inferebat. Hinc minae, hinc terrores, hinc moeror, et quae haud dubie tu ipse tentatus istius modi sensisti alias; ego autem non historiam texens, sed tibi argumentum hoc tractanti paucis selecta quaedam subiendo adumbrans data opera praetermitto.

Unum adhuc attingam, quod ut me maxime excruciavit ita maxime censerem, si Deus eam tibi dedisset mentem, tuo studio enucleari et explicari accuratius, ne pii ad hunc scopulum offendentes vel perirent, quod absit, vel mora inter fluctus tracta frangerentur. Illud est de Spiritus sancti in nobis testimonio, quod filii Dei etsi semper sentiunt, nunquam enim deserit illos arrhabo iste hereditatis nostrae,

tamen quia non semper eodem modo nec semper eadem mensura nec semper eodem eventu, nihil mirum est eos interdum variis umbris, offundente diabolo nebulas, territari. Cum enim testimonium Spiritus sancti verum et firmum et perpetuum sit: si habes, obiciebat ille, quid dubitas, quid ambigis de salute, cum ea sit filiorum Dei hereditas? Si haesitas, si metuis, satis apparet te non habere, nec proinde esse filium Dei, nec ad te pertinere, quae illis passim in scriptura obviae sunt promissiones. Pergebat porro: si testimonium Spiritus sancti sufficit fidelibus, ut inde arguant, se esse filios Dei, nihil opus illis est verbo, nihil sacramentis, nihil ministerio ecclesiae; si vero his opus est (non enim frustra sunt instituta), illud ergo non erit sufficiens. Atqui testimonium istud quomodo te reddet certum, quod, ut tibi certo constet, indiget aliunde petita probatione? Indigere autem manifestum est, cum certitudinis salutis tuae argumenta et ipse aliunde petis et petunt illi, quibus doctoribus et consultoribus uteris.

Contendebat ultra: Si testimonium Spiritus sancti testatur in cordibus fidelium, ergo testatur per conscientiam vel non testatur. Si hoc, unde istius testimonii notiora, si illud, ubi veritas et firmitudo? Cum enim in multis nobis blandiamur, in multis excutiamus: quis est, qui sibi certo persuadere possit, quod conscientia dictat, id a spiritu Dei proficisci? quod vero conscientia non attestatur, quis adeo demens est, ut id esse credat vel induci se ad credendum patiatur? His adiiciebat: si testimonium Spiritus sancti est fides, ut nonnulli sentiunt, qui fidem non habent, neque illud eos habere statuendum est; at qui dubitant, fidem non habent, ergo nec testimonium. Simili ratione obtendebat: Si regnum Dei est pax, est iustitia, est gaudium in spiritu sancto, ergo qui ex testimonio Spiritus sancti sunt filii Dei, ac proinde regni heredes, fruuntur gaudio, pace, iustitia; at qui dubitant, metuunt, horrent, ab his alieni sunt, ergo etiam a testimonio filiorum Dei.

Producebat praeterea et hoc: Si verum est, quod omnes fatentur, testimonium Spiritus sancti magis sentiri quam describi posse, qui incerti sunt, utrum testimonium hoc habent necne, nunquam ab aliis erudiri et informari recte poterunt, quid sit testimonium illud habere, quid non sit, ac idcirco perpetuo fluctuabunt. At verum illud, ergo et hoc. Neque praetermittebat hoc, quod ultimo loco subiungo: Si testimonium Spiritus sancti percipitur corde, percipitur voluntate; si percipitur mente, percipitur imaginatione. At non semper firma et rata sunt, quae volumus et imaginamur, ergo nec quod inde consequitur.

Habes hic [non] summam eorum, quae mihi expugnanda fuerunt, expositam, sed linearum ductum leviter consignatum, qui te horum certaminum peritissimum athletam ad contemplationem reliquarum furiarum, cum quibus mihi dimicandum fuit, revocare poterit. Vici per gratiam Dei, sed mihi vici; tanti non sum, ut aliis viam ad victoriam commonstrarem. Tu quia hac in parte plurimum iam praestitisti, plura

etiam praestiturum litterae, quas ad me dedisti, et quod edidisti nuper Systema vitae et doctrinae politicae, tum catalogus nundinarum Francofortensium autumnalium demonstrant. Sequere te Deum vocantem et multis prodesse imposterum perge. Haec si ante a te praevisa et discussa, est quod mihi et aliis tua lecturis gratuler; si vero quaedam inter haec nova et nondum ad animum tuum delata, ut publici emolumenti gratia refellenda et expedienda suscipias, rogo.

Quod reliquum est, ut priores ita has quoque fidei tuae committo; nam si philosophi arcana sua non omnibus detegunt, quid impediat, nos in divinis quoque eadem circumspectione uti, ne una nobiscum mysteria Dei impuris canibus conculcanda prostituamus. Becherum non defugio, utriusque nostrum amicum et sub iisdem signis militantem. Vale, ornatissime vir, et si quid paulo prolixius, ignosce, cum aequum fuerit oblivionis inductae coniecturam copia verborum expurgare. Rossicio, pridie Kalendas Nov. [1603.] Tui vero amans et observans.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 69*a*.

626. Janovi Becherovi se omlouvá, že mu dlouho nepsal. Nic proti tomu nemá, že Casman s ním sdělil obsah jeho listu; zpráva, již dostal o něm, že je v Norimberce, že nebyla pravá, neboť města toho již 13 let neviděl. — Na Rosicích 31. října 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 70 č. 40.

627. Dru Amandu Polanovi: oznamuje, že přijde do Basileje Jan Fridrich z Žerotína tělesně i duševně slabý s preceptorem svým Friderichem Pierriem; Karla z Žerotína, kterýž 10 let dlí v cizině, volá do vlasti a žádá, aby Polanus mu napsal svůj soud o jeho vychování. — Na Rosicích 31. října 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 70 b č. 41.

628. Karlovi ml. z Žerotína oznamuje, že se má vrátiti domů a že bude museti vydati mnohým počet z toho, kterak naložil časem za studií. Napomíná ho, aby v Basileji slušně se rozloučil a zejména Grynaeovi a Polanovi, u nichž bydlel a se stravoval, vděčnost svou dal na jevo. — Na Rosicích 31. října 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 70 b č. 42.

629. Jakubu Guetlinovi: odchod jeho a žáka jeho Karla z Basileje bude museti býti poněkud odložen pro nemoc Pieriovu. Avšak doufá, že budou v prosinci v Praze, kde se s nimi chce sejíti. Posílá jim peníze na cestu a 2 stříbrné poháry jako dar Karlův pro Grynaea a Polana. — Na Rosicích 1. listopadu 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 70 b č. 43.

630. Janovi Jakubu Grynaeovi: do přízně jeho poroučí příbuzného svého Jana Fridricha a pěstouna jeho Friedericha Pieria syna Urbanova. Dává mu zprávu o událostech při dvoře císařském a o úspěchu vojska císařského v Uhřích. — Na Rosicích 1. listopadu 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 71 č. 44.

631. Cesarovi Calandrinimu: poněvadž výměnou listů seznámil se s Otou Casmanem, rektorem školním ve Stadenu, prosí, aby přiložený dopis mu odeslal. — Na Rosicích 3. listopadu 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 71 č. 45.

632. Bartoloměji Němčanskému: žádá ho, aby konečně ujednal s vdovou Beřkovskou, hodlá-li nastoupiti místo pěstounky jeho dcery. — Na Rosicích 3. listopadu 1603. Opis lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 71 č. 46.

633. Pánu de Beaugy: žádá ho za zaslání listu jisté osobě v Bourgesu, v jejíž službě nachází se mladý šlechtic z příbuzenstva jeho, Žerotína. — Na Rosicích 4. listopadu 1603. Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 71 b č. 47.

634. Štěpánovi Illésházymu: dává radu, jakým způsobem by mohl zabezpečiti svou manželku podle práva moravského. Nechť zachová klidnou mysl a očekává výsledku soudu Olomouckého a brzy na to Brněnského. Kdyby nějaká bouře se blížila, kterou však Žerotín nepředvídá, a Illésházy chtěl v čas postarati se o manželku, může k tomu voliti dvojí cestu: buď aby paní koupila od něho řádnou smlouvou statek, o který se jedná, aneb aby on jí ho postoupil tak zvanou dobrou vůlí. — V Evančicích 10. listopadu 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 71 b č. 48.

635. Jeronymu Bonacinovi: že pro špatné počasí do Prahy brzy nedojede. Žádá, aby mu tam poslány byly listy a noviny. — Na Rosicích 22. listopadu 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 71 č. 49.

636. Bartoloměji Němčanskému: děkuje za námahu, kterou na to vynaložil, aby vdovu Beřkovskou získal za pěstounku jeho dcery. Oznamuje, že se už s tím smířil, že odepřela, a dceru svou odevzdal na vychování tchyni. — Na Rosicích 26. listopadu 1603. Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 72 č. 50.

637. Jeronymovi Bonacinovi: že pro odklad soudu zemského odjezd do Prahy odložil; pročež aby listy a noviny nebyly mu tam zasílány. — Na Rosicích 4. prosince 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 72 č. 51.

638. Petrovi Orchimu důtklivě domlouvá, že v manželství potřebí jest trpělivosti a stálosti mysli, poněvadž podléhá strastem, bolestem, nebezpečenstvím a nepokojům; protož aby vzpomněl si, že jest mužem, a nedal se tak citem přemoci; prosí, aby bratrovi jeho (Žerotína) poslal malý dřevěný model vozu italského se čtyřmi sedadly uvnitř, ježto řemeslníci domácí, ačkoli nápodobili dosti dobře vozy ty, neuspokojují ho úplně. — Na Rosicích 17. prosince 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 72 č. 52.

639. Jeronymovi Bonacinovi o zaplacení některých objednaných věcí; poddanému Žerotínovu, kterýž učí se ve Vídni, kdyby potřeboval peněz, aby dal nějaký tolar. — Na Rosicích 21. prosince 1603. Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 72 č. 53.

640.

Jindřichu z Eberbachu: doufá, že bolest jeho nad ztrátou jediného syna jest již utišena opětným těhotenstvím manželky jeho, aneb snad již narozením nového dědice; kníže z Anhaltu, když byl v květnu v Praze, sdělil jemu, že kurfiršt Falcký při jisté příležitosti veřejně osvědčil své milostivé smýšlení k němu, Žerotínu; pře jeho u zemského soudu v Praze ještě není skončena; sestřenice jeho, která se s ním pře o dědictví po ujci, vdává se za zemského hejtmana Berku. — Na Rosicích 27. prosince 1603.

(A monsieur Henry d'Eberbach.) Monsieur. Si mon voyage de Prague, auquel ie m'acheminay à la fin du mois passé, n'eust esté contremandé par mes amis que i'y ay, veu la remise qui fut faicte des jugements derniers, i'en eusse tant attendu à vous donner response; mais pendant que ie vay et vien, que d'aultres empeche-

ments surviennent, le temps s'escoule et l'occasion de vous escrire se passe. Non obstant pour ne tarder d'avantage à vous faire sçavoir que ie l'avoy reçeus, i'ay vous ay voulu escrire la présente qui servira ensemble à vous demander aussi pardon d'avoir tant demeuré sans y respondre.

Je ne me veulx plus condouloir avec vous de la mort de vostre fils unique, tant pour ne vous rementevoir vostre perte et vous rafraichir la douleur que vostre prudence et le temps auront desia assopié, comm'aussi parce que i'espère que Dieu vous aura desia consolé derechef, soit d'une nouvelle gravidance de madame d'Eberbach, soit par adventure, ce que ie desireroy de bon coeur, de la naissance d'un nouveau héritier. Si que sans m'arrester d'avantage ie passeray oultre à vous dire que la clémente affection, dont monseigneur l'électeur Palatin me daigne de sa grace, et qu'il a pleu à Son Altesse de tesmoigner en publicq par paroles tant honorables et signalées, m'a desia esté rapporté par monseigneur le prince d'Anhalt, comm'il estoit à Prague au mois de May passé, ensemble l'occasion qui esmeult Son dicte Altesse d'entrer aux propos que m'escrivez, et aultres que i'entendit lors de luy, avec toutes les particularités des personnes qui y assistèrent, comme d'aultres circonstances; dont à la verité ie n'ay esté seulement resioui singulièrement, comme un chacun peult penser, en ayant telle occasion, mais aussi fort esmerveillé, ne m'ayant iamais persuadé, comme ne sçachant de l'avoir merité en aucune manière que ie deusse estre si avant empreint au coeur de ce noble et grand prince. Je confesse à la verité qu'une faveur si remarquable surpasse tout ce que ie puis meriter, mais ie la recognoy de Son Altesse et principalement de Dieu; à laquelle combien que ie ne puisse correspondre en aucune sorte de services, néantmoins mon coeur et la volonté qui y est logée, sera tousiours preste et apareillé à y pretendre au moins iusques à tant que Dieu luy face la grace de la féconder, de sorte qu'il en puisse naistre quelqu'effect qui soit fruict digne et qui puisse représenter la devotion et sincerité, dont il est pleine, pour ne dire enceinte. J'avoy quasi resolu en moy mesme à en remercier Son Altesse par mes lettres, mais après y avoir [. . . .] pensé, i'eus assez d'avoir declaré le gré de mon ame à mon dict seigneur le prince, dont la relation, de laquelle il me fict offre gracieuse, seroit sans comparaison plus digne, plus aggreable que tout ce que ie pourroy escrire.

Mon procès pendt tousiours, et depuis le mois de Mars de l'an passé ie ne fais que d'attendre que la sentence soit donnée d'entre ce bellistre et moy; et parceque de six ou sept mois on n'a point tenu des iugements, i'ay eu un peu de repos, mais à ce mois de Février prochain ie retourneray Dieu aidant à Prague, si aultre chose ne me distourne, d'où ie vous feray part de ce qui pourra succeder. De la paix ne se parle point. Le demeurant va le vieulx train; mes affaires domestiques se passent assez bien, Dieu merci, mes enfants et mon frère se portent bien, nostre

cousine, qui nous querele la succesion de feü nostr'oncle, se marie avec le capitaine du pays, le baron Berka, qui est le plus grand ennemy que nous ayons.

Voici les nouvelles que ie vous puis donner de nostre estat. Dieu me face la grâce de vous en pouvoir mander bientost de meilleurs, lequel aussi ie prieray vous donner, monsieur, et à madame vostre espouse en bonne santé longue e très heureuse vie. De Rossicz ce 27. de Dec. 1603.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 73. č. 54.

641. Jeronymu Bonacinovi, že za nepříznivého počasí odjeti musí do Prahy; prosí za zprávu, v jakém čase mohl by býti shotoven vůz pro šest osob, vyložený hedvábím s poduškami hedvábnými ꝛc. — Na Rosicích 2. února 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 74 č. 2.)

642. Jeronymovi Bonacinovi: dopis i noviny za týden předešlý obdržel; děkuje, že mu opatřil novináře; popisuje, jakým způsobem má býti shotoven vůz, vyložený aksamítem, který by se nedal zvedati, leda tam, kde se kladou nohy. Železa mají býti černá, hladká, dvířka široká; vůz pohodlný, práce dobrá. Objednává čtyry vědra vína rivoly; vína rozmarinového nežádá, poněvadž nepije rád víno připravované. Oznamuje, že rozsudek v jeho rozepři znova odložen. — V Praze 18. února 1604. (Opis vlašský v knih. Blud. 3881 f. 74 č. 3.)

643. Jeronymovi Bonacinovi oznamuje, že účastnil se sněmu v Brně; žádá, aby mu posílal zprávy z Cařihradu ꝛc. — V Brně 9. března 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 75 č. 5.)

644. Donně Manriquesové starší oznamuje, že po rozkazu jejím shledav se v Brně s bratrem a bratrancem svým, promluvil s nimi; oba jsou ochotni vyhověti žádosti její. Končí prosbou za odpuštění, jestli nevykonal rozkazu jejího, jak měl. — Na Rosicích 15. března 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 75 č. 6.)

645. Štěpánovi Illésházymu: pro stálé a přílišné zaměstnání nezbývá mu chvíle ku psaní; v těchto dnech opět bude míti boje v Krumlově a brzy potom musí se vrátiti do Prahy. Co v záležitosti Illésházyho jednáno, o tom zvěděl již od manželky. Původně usneseno, aby stavové podali císaři prosebný spis; poněvadž však se nahledlo, že by krok takový jemu i stavům více uškodil nežli prospěl, zůstáno na tom k návrhu přátel Illésházyho, aby se na ten čas raději o věci jeho přešlo mlčením, než aby se zhoršila směšným, ba nebezpečným odprošením. Zatím nechť v začatém sporu se pokračuje. — V Brně 30. března 1604. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 75 b č. 7.)

646. Jeronymu Bonacinovi oznamuje, že ze zaslaných mu věcí pro nevěstu podržel jen diamant, který cení na 250 tolarů; ostatní zpět posílá; rovněž tapety kožené, kteréž se mu nelíbí, až na kus zlatý a zelený s drobnými květy ꝛc. — Na Rosicích 5. dubna 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 75 č. 8.)

647. Jeronymovi Bonacinovi oznamuje, že v příčině klenotů vyjednává v Praze o náhrdelník velmi hezký. Žádá, bude-li moci sehnati damašek pro lože o drobných květech, aby jej koupil. — V Praze 12. dubna 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 76 č. 9.)

648. Janu Petrovi Orchimu: ač stížen jest mnohými svízeli, a mezi jiným zvláště nebezpečím, v němž vězí Prostiborský, jemu tak milý, přece píše mu několik řádek, aby ukázal, že ho chová v paměti, a ohlašuje úmysl svůj, znova se oženiti. Žerotín rozhodl se k tomu po

zralé úvaze a doufá, že bude spokojen, požehná-li Bůh časům pozdějším tak, jako začátkům. Nevěsta je z rodu Waldšteinů, asi dvacetiletá, moudrá a cnostná, postavy prostřední, přiměřena věku i postavení Žerotínovu, a nadána všemi ostatními vlastnostmi, kterých Žerotín si cení a sobě přál, tak že má mnoho příčin děkovati z toho velebnosti božské. — V Praze 12. dubna 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 76 č. 10.)

649. Fridrichu Pieriovi: omlouvá se, že přátelům svým dlouho nepsal pro jiná zaměstnání i proto, že hodlá pojmouti za manželku Kateřinu z Waldšteina. Těší se, že s Janem Fridrichem z Žerotína šťastně se dostali do Basileje a dobře jsou ubytováni. Žádá ho, aby oznámil, mnoho-li bude potřebovati peněz. — V Praze 12. dubna 1604. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 76 č. 11.)

650. Jeronymovi Bonacinovi: že bude posláno k němu pro křesla a vůz objednaný; oznamuje, že v Praze ztratil svého správce domu Jachyma Prostiborského, kteréhož velice želí. — V Praze před 9. květnem 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 76 č. 12.)

651. Jindřichovi z Eberbachu: projevuje soustrast nad úmrtím jeho manželky a syna; o zákeřném přepadení kurfiršta Saského; o svém brzkém novém sňatku s hraběnkou z Waldšteina; o smrti svého služebníka Prostiborského; žádá za zprávu o jistém šlechtici z Pemelburku v zemi Hesenské, který prý dle vnuknutí ve snu sám sebe i jiné uzdravil od pakostnice, a k němuž by poslal strýce svého Karla. — V Praze 9. května 1604. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 76 č. 13.)

652. Mark-Antoniovi Lombardovi oznamuje úmysl oženiti se znova se slečnou z rodu Waldšteinského, již velmi chválí, a slibuje si, že dobře volil; jakmile vyjednávání pokročí, a bude ustanoven den svatební, pozve Lombarda na veselí. Soužení Žerotínova chýlí se ponenáhlu ke konci, ale zloba nepřátel jeho je tak veliká, že Žerotín není jist, bude-li zcela prost všeho trápení. V Praze chystá se dále válka, vojákův i důstojníkův je tam plno, ale nedostává se peněz. Bude nutno přestati na obraně. Turci prý zbrojí silně. — V Praze 10. května 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 77 č. 14.)

653. Jeronymu Bonacinovi: žádá za zaslání tapet kožených, křesel, ovoce ꝛc. — V Praze 15. května 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 77 č. 15.)

654. Ancelovi: že se rozhodl na novo oženiti se, aby nezemřel bez dědiců; doporučuje mu Marka Antonia Lombarda, jehož vyslal, aby jemu vymáhal peníze dlužné. — V Praze 15. května 1604. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 74 č. 1.)

655. Jeronymu Bonacinovi, že smrti Rennerovy velmi želí; touží zle do opilství, jež bylo její příčinou. Žádá Bonacinu, aby mu opatřil nového zpravodaje z Uher a z Vídně a hleděl dostati nazpět listy Žerotínovy, psané kdysi Rennerovi, aby nevznikly mu odtud nové nesnáze; prosí, aby Bonacina mu objednal noviny italské, a děkuje za Cařihradské. Ovoce již došlo, ale na díle shnilé. — V Praze 29. května 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 77 č. 16.)

656. Jeronymu Bonacinovi oznamuje, že dostal pokrývku postelní, s níž je spokojen, ale dal ji okrášliti, aby důstojně sloužila slavnostní příležitosti. Píše o vzorcích tapet hedvábných, o konfettech a cukroví; žádá ho, aby dal dodělati prostěradla a objednal 150 loket atlasu černého na livreje, 60 loket černého sukna italského, vzorky hedvábí šedého, víno rýnské, je-li dobré, a tucet nízkých křesel. Dodává, že by měl rád novou bednu ovoce k 16. dni srpna, poněvadž asi v ten čas přivede si domů svou nevěstu; ale Bonacina má pomlčeti o tom,

jelikož si tak přejí příbuzní její. — V Olomouci 8. července 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 77 č. 17.)

657. Janu Petrovi Orchimu: velmi lituje ztráty, již Orchi utrpěl, a těší ho srdečnými slovy. Slibuje mu ke konci měsíce září pomoc penežitou; rád by mu ji poslal hned, ale že jest určen den svatby Žerotínovy na polovici srpna, sám pro stálé výdaje má peněz tak málo, že mimořádné vydání sebe menší mohlo by mu způsobiti rozpaky. Nabídnutý pohár z rohu nosorožce Žerotín vděčně přijímá, ale s podmínkou, že Orchi oznámí mu jeho cenu. Se zaslanými olivami jest velmi spokojen. — V doušce píše o smrti Prostiborského a velice lituje, že ho ztratil. — Na Rosicích 13. července 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 78 č. 18.)

658. Jeronymu Bonacinovi: posílá si vůz pro konfetty italské, křesla, prostěradla, hedvábí, sukno a víno rýnské, prose, aby Bonacina přidal k tomu soudek malvazu nebo vína muškátového, je-li dobré; chtěl by také bochník parmezánu, tucet šunek, solených jazykův a jiných salámův italských, ač-li nebude možno dostati věci ty lépe o trhu; jest dost času, neboť nevěsta Žerotínova přijde teprve 21. nebo 22. dne srpna, ke kterémuž dni Žerotín přál by si kus jesetra, mohl-li by se dostati ꝛc. — Bez místa 13.—23. července 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 78 č. 19.)

659. Jeronymovi Bonacinovi, že cukroví Janovské cestou utrpělo, stekl všechen cukr; a ještě hůře dopadly konfetty Bergamské, neboť nehledě k tomu, že schází při nich objednané koření, konfetty samy nejsou k jídlu, nýbrž spíše jen na oko, a to ještě spíše pro malé děti, než pro lidi dospělé. Žádá, aby objednal o trhu Kremžském nové koření a přidal k němu piškoty, marcipán, kandity; víno rýnské Žerotín již si opatřil. Křesla, když bylo je objednati znova, Bonacina byl by mohl dáti dělati v jiné barvě, nežli v černé. Píše o prostěradlech, o hedvábí na livreje, od něhož upouští, jelikož by bylo proň příliš nádherné; místo toho objednává některé látky pro sebe. Vřele děkuje Bonacinovi, že ho zakládá penězi, jelikož nemůže sehnati je na ten čas z panství svých pro přehlídky vojska. Žádá, aby Bonacina mu oznámil, zdali by mohl dostati a zač ke svatbě své, již tajiti už není potřeba, kapelu hudební a výpomocného kuchaře. — V Praze 23. července 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 78 č. 20.)

660. Jeronymu Bonacinovi omlouvá se, že si ztěžoval do konfettů Bergamských; cukroví Janovské že dá opraviti. Žádá za objednání rozličných věcí (tucet knoflíků stříbrných, 160 loket ovrubí stříbrného); hudba k svatbě líbila by se Žerotínovi spíše vážná. — Bez místa 28. července 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 78 č. 21.)

661. Jeronymu Bonacinovi, že odjede dne 13. srpna do Čech a navrátí se 21. neb 22. dne téhož měsíce s nevěstou svou. Přistupuje k návrhu Bonacinovu o hudebnících a přijímá čtyry za smluvených 70 tolarů. Poněvadž k jízdě do Čech vezme všechny své koně, žádá Bonacinu, aby dal dopraviti hudebníky na Rosice povozem zjednaným ve Vídni, tak aby byli na Rosicích již 20. dne srpna, aby mohli odpočinouti si do příjezdu Žerotínova a uspořádati své nástroje. Věci zaslané došly a Žerotín je s nimi spokojen. Jenom hedvábnou látku černou, jež se nenašla ve Vídni, má Bonacina objednati z Italie. — Bez místa. Dne 1.—12. srpna 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 79 č. 22.)

662. Jeronymu Bonacinovi oznamuje, že hudebníci i kuchař od svatby se navracejí. Za noviny z Flander děkuje; milejší byly by mu noviny z Uher a z Vídně. — Na Rosicích 27. srpna 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 79 č. 24.)

663. Fridrichu Pierovi: posílá peníze, těší se ze zdraví jeho a jeho žáka. Žádost Zwingerovu co nejdříve přednese příbuzným. Oznamuje mu, že již je ženat. — V Praze 12. září 1604. (Konc. lat. v knih. Blud. VI – 3881 f. 79 č. 25.)

664. Janu Petrovi Orchimu: po slibu svém, učiněném předešle, posílá mu 200 tolarů na potřeby domácí s přáním, aby mu Bůh více žehnal. Dále mu oznamuje, že se oženil a dosud má mnohou příčinu chváliti Boha za družku, již mu popřál, i doufati chce, že mu ji zachová, aby mu nahradil zármutky a soužení, jež ho stihaly od smrti předešlé manželky. V Uhřích nevykonáno nic. Turci oblehli Ostřihom, ale zdvihli obležení, a pokračuje se dál beznadějně u vyjednávání o mír. — Na Rosicích 28. října 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 79 č. 26.)

665. Jeronymu Bonacinovi: děkuje mu za ochotu, s jakou se nabídl opatřiti věci pro paní (Žerotínovu). Oznamuje, že obdržel poslanou canevu, ale nezapírá, že zdá se mu poněkud drahá; caneva Pražská že jest levnější a krásnější; objednává 20 loket černého hedvábí florentského. — Na Rosicích 29. října 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 79 č. 27.)

666.

Ottonovi Casmanovi se omlouvá, že mu déle nepsal, protože potřetí se oženil. Děkuje mu za spis jeho zaslaný Budovcovi, jemu a bratru jeho. Jménem svým a bratrovým posílá mu jako odměnu 200 tolarů. — Na Rosicích 9. listopadu 1604.

(Ottoni Casmanno.) Tardius rescribo, fretus mutua benevolentia nostra et, quam superioris anni epistola professus sum, libertatem in literis ad amicos dandis tecum quoque retinens, quo accedit, quod propter alias occupationes meas, quibus ab officio hoc avocari potui, praecipuo impedimento mihi fuerunt nuptiae nuper initae et ob desiderium masculae prolis iam tertio (ut id quoque per occasionem inseram) repetitae, quas ut pater ille noster coelestis sua benedictione fortunatas reddat, et ipse peto et tuis quoque precibus adiuvari cupio. Rogo autem modis omnibus, ne moram hanc moleste feras, ex qua nihil aliud incommodi, quod equidem coniciam, provenire potuit, quam quod tardius certior fis, quo vultu et quo animo munus tuum cartaceum quidem, sed omni auro pretiosius a nobis acceptum est. Verum quia nihil videtur subesse, quod interim suspicionem ullam de nobis movere merito potuerit, nec istud quoque magni momenti esse statuo. Eram porro Pragae tum, cum literae tuae XIIII. Martii exaratae, quibus tria exemplaria Scholarum tuarum adiuncta erant, redderentur, et oportune accidit, ut ipso tempore negociorum suorum causa ibidem versaretur amicus meus singularis, Wencislaus Budovicius, cui librum ipsius nomini dedicatum et peculiariter destinatum, quod ex characteribus extrinsecus impressis agnoscere licuit, tradidi. Sed quia mihi longior illic mora trahenda erat ob improbitatem hostium meorum, qui Christum in me iam ab annis aliquot variis modis persequuntur, tertium volumen, quod ad fratrem meum pertinebat, tardius consignare potui; feci tamen postea, cum circa principium Quintilis in patriam reversus cum eo convenissem.

Et Budovicius quidem quam gratum habuerit donum tuum, nisi iam fecerit, haud dubie testabitur brevi; de me autem et fratre vere affirmare possum, gratissimam nobis fuisse tam illustrem et splendidam voluntatis tuae in nos adeo propensae significationem, quam ut aliquatenus saltem imitemur potius quam remuneremur, ad testificandam grati animi gratam recordationem ducentos taleros per tabellarium iam ante tibi notum mittimus, quos ut hilari fronte in gratiam nostram suscipias, diligenter rogamus.

Ad librum vero et argumentum eius quod attinet, aliorum quidem iudicia, qualia sint, ignoro nec ea hac in parte magnopere moror, ipsemet autem tanti facio, ut rara sit ea dies, quae mihi absque lectione illius transeat; et novit Deus, me multoties ipsi gratias toto corde egisse, quod inter tot huius saeculi theologos te unicum propemodum excitarit, qui sauciis et infirmis conscientiis remedium adferres, vires adderes; sciunt illi et mecum consentiunt, qui in hoc agone versati discernere norunt, quid intersit inter ieiuna illa scripta, quae leviter sensus afficiunt, et ea, quae penetralia ipsius cordis ingresssa totum hominem occupant. Non facile de ratione instituendae defensionis iudicabit, qui hostem ignorat; qui vero semel atque iterum conflixit, non tantum de armis comparandis sollicitus erit, sed quae aliis meliora, quae ad ictus excipiendos et inferendos aptiora, non difficulter internoscet. Ego singulari Dei benignitate adiutus et hostem nosco et inter tela discrimen facere aliquo modo didici. Ac proinde iure te et tua suspicio, cuius opere Dominus in confirmandis et roborandis militibus suis uti voluit. Peculiarem quoque pro appendice tua gratiam habeo et referam, quotiescunque res postulabit, non invitus. Sed haec sufficiant hactenus; cum plus otii nactus fuero, plura scribam et epistolae tuae, quam nunc vix attingo, plenius respondebo. Significabo etiam de rebus meis et quo pacto me Deus non tantum adversus internos, sed etiam externos hostes hactenus mirabiliter tutatus sit, perscribam. Interim te, mi Casmanne, quam optime valere iubeo et Iohanni Bechero, amico nostro, plurimam salutem ascribo. Rossicio 5. Id. Nov. [1604].

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 80. č. 28.

667. Jeronymu Bonacinovi oznamuje, jaké věci od něho dostal; v příčině věcí sněmovních soudí, že berně zase poplyne přímo do rukou císařských, jako roku minulého, neboť císař si toho přeje, a stavové chtějí mu vyhověti. — Na Strážnici 11. listopadu 1604. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 80 č. 29.)

668. Janu Fridrichovi z Žerotína: kárá ho pro nepěkné vlastnosti, k nimž se v dopise svém byl přiznal, a napomíná, aby se polepšil. — Na Dřevohosticích 21. list. 1604. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 80 č. 30.)

669. Fridrichu Pieriovi, pěstounu Jana Fridricha z Žerotína. (List není dopsán.) — B. m. [21. list. 1604]. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 80 č. 31.)

670. Přerovským nařizuje stran obstávek Kojetínských. — Na Dřevohosticích 1605, 1. ledna. (Brandl II. 2. 282.)

671. Vilémovi z Vickova o dluhu svého poddaného. — Na Dřevohosticích 1605, 3. ledna. (Brandl II. 2. 282.)

672. Tobiáši Seidnmelcerovi: aby dojel s počtem na Dřevohostice. — V Olomouci 1605, 5. ledna. (Brandl II. 2. 283.)

673. Arklebovi z Vickova svoluje, aby poddaná jeho ještě rok u něho sloužila. — V Olomouci 1605, 5. ledna. (Brandl II. 2. 283.)

674. Jana Mošovského žádá, aby mu propustil jednu poddanou. — V Olomouci 1605, 5. ledna. (Brandl II. 2. 283.)

675. Janovi Rafaelovi Chroustenskému radí, aby nejel nyní do Olomouce. — Bez místa 1605, 6. ledna. (Brandl II. 2. 284.)

676. Janovi Opařenskému: aby nejel nyní do Olomouce vydati svědectví. — V Olomouci 1605, 8. ledna. (Brandl II. 2. 285.)

677. Václavu Žalkovskému, že Přerovští vydají spravedlnost poddanému Žalkovského. — — V Olomouci 1605, 10. ledna. (Brandl II. 2. 285.)

678. Barboře z Waldšteina oznamuje o nemoci své manželky. — V Olomouci 1605, 10. ledna. (Brandl II. 2. 285.)

679. Hannibalovi z Waldšteina píše o nemoci své manželky. — V Olomouci 1605, 10. ledna. (Brandl II. 2. 286.)

680. Zdeňkovi z Waldšteina omlouvá se, že mu nemohl nyní peněz zjednati. — V Olomouci 1605, 11. ledna. (Brandl II. 2. 286.)

681. Štefanovi Šmidovi oznamuje, že nemůže propustiti zběhlou poddanou svou Kateřinu Kordíkovou. — V Olomouci 1605, 11. ledna. (Brandl. II. 2. 287.)

682. Doktora Timina žádá, aby spěšně k němu přijel. — V Olomouci 1605, 11. ledna. (Brandl II. 2. 287.)

683. Pavlovi Pekaři v Přerově radí, jak se v jisté záležitosti zachovati má. — V Olomouci 1605, 12. ledna. (Brandl II. 2. 288.)

684.

Štěpánovi Illésházymu: radí, aby v neblahých poměrech svých obrátil se k císaři a přijal jeho podmínky, budou-li snesitelné; neradí však, aby se vystěhoval z vlasti. Slibuje, že nedá ublížiti jeho manželce. — V Olomouci 13. ledna 1605.

(Domino Stephano Illesshazi.)*) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice sincero amore mihi coniunctissime et plurimum observande, ut pater ille omnis consolationis spiritu suo MDV^{ae} praesto sit et in his adversitatum procellis tranquillam et securam mentem largiatur, hoc illi ex animo precor et simul omnem in praestandis illi officiis debitis et gratis promptitudinem polliceor. Cum Lessenio, qui non ita pridem binas mihi litteras MDV^{a} reddidit et his diebus multam ipsius nomine salutem dixit, de negotiis ad ipsam pertinentibus locutus sum, neque dissimulavi, in me vix quidpiam rebus MDV^{ae} afflictis esse praesidii, qui impetum adversariorum solus sustinere nequeo et ipsemet tanto adhuc ardore et assiduitate impugnor, ut aegre me meaque tueri possim. In ceteris quoque nostratibus nihil esse

spei non obscure indicavi; nam qui privatim sibi metuunt, invidiam et offensionem declinant, qui vero res suas agunt, ut alienis periculis et damnis sua commoda augeant, ex re ipsorum est. Iam in eum statum res devenerunt, ut nulla tutior via evitandis futuris malis videatur quam ferendo et connivendo ad haec, quae praesentia sunt, quibus qui aliquomodo assuescunt, detrahi sibi aliquid permittunt, ne penitius spolientur. Vetus proverbium est, colaphos accipiendo et gratias agendo vivi inter homines, hoc si unquam alias, his certe temporibus ad usum referri oportet, et non vulgaris est prudentiae, cum transilire nequeas, ita te demittere, ut rependo saltem, quo tendis, pervenias.

Quia itaque hoc statu rerum frustra a nobis quidquam auxilii expectari potest, consultissimum videtur, ut MDV[a] eo confugiat, unde post Deum omnis ipsius pendet incolumitas, ad caesarem nempe, qui si tolerabiles offerat condiciones, ne eas recúset omnino suadeo; condonandum est enim aliquid tempori et publicarum miseriarum, quibus promiscue omnes premimur, habenda ratio. Iam utut MDV[ae] apud exteros bene sit, exulare tamen a patria non inter minima incommoda numerandum est, neque ea est aetas MDV[ae], ut trahendo moram laetum tandem rerum suarum exitum sperare facile possit, maxime in his turbis, quibus omnia universali quodam incendio correpta videntur; carere carissima coniuge, abesse ab amicis et consanguineis, facultates suas alienae potestati permittere, vivere in perpetua solitudine et sollicitudine, meo quidem indicio non potest esse non longe miserrimum. Cedat itaque fatali omnium, ne acerbius dicam, patientiae, et ut sua recuperet, se ipsam sibi et suis restituat. Ego interim occasione data non deero hic illustrissimae coniugi suae, et quidquid a me praestari poterit in tuendo ipsius iure et conservanda dignitate, id omne promptissimo animo in ipsam conferam. Valeat MDV[a] et me solita benevolentia complectatur. Olomucio, idibus Ianuarii 1605.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 82 č. 1.

*) Illésházy Štěpán (István) pocházel z mocného a bohatého rodu Illyésházů de Eadem. Narodil se r. 1540. Bojoval proti Turkům, potom věnoval se politice. Vedle statků v Uhřích získal také panství moravské Hodonín a Tovačov, při čemž nabyl práva domovského na Moravě. Jako horlivý kalvinista byl náboženské strany té v Uhřích náčelníkem. Ve sporu o tři města, jež držel zástavou na Slovensku, prohlášen byl velezrádcem, pročež prchnul do Polska r. 1603. Když r. 1604 zamítl císař Rudolf II. žádost sněmu Prešpurského za svobodu náboženskou, strhla se v Uhřích brzo bouře odboje, jejž vedl Bocskay Štěpán. Ohnivě napsanými, hojně rozšířenými manifesty volal všechny Uhry k uhájení svobod zemských i náboženských. Povstání se šířilo. Nespokojení Uhři a zvláště jich náčelníci se domýšleli, že stavové Moravští k nim se přidají, když vojsko povstalců ukáže se na hranicích. Prostředníkem takového sjednocení měl býti Illésházy, jenž po delší dobu byl v korrespondenci s Žerotínem. Na začátku r. 1605, kdy Bocskay v Uhřích vítězil nad císařskými, napsal Illésházy ze svého polského exilu list, jímž žádal Žerotína za radu, jak by vůči povstalé v Uhřích bouři se měl zachovati ke dvoru císařskému ve svých osobních a soukromých záležitostech. Snad Illésházy tím vyzvěděti chtěl, jaké jest Žerotínovo o celé takové situaci smýšlení, a jaké budou asi naděje Uhrů na možnou pomoc Moravanův. Žerotín odpověděl tímto listem ze dne 13. ledna 1605, že sotva bude mu moci něčím prospěti, i aby raději k císaři se obrátil. Illésházy nezachoval se podle rady Žerotínovy: několik totiž měsíců potom byl v táboře Bocskayově jako spolunáčelníkem. Štěstí povstalcům přálo; zmocnili se celých severních

Uher. Hledali ve všech zemích sousedních spojence. Psali do Turecka, Rakous, Polska, Slezska i na Moravu. V listech stavům Moravským a Slezským zaslaných apeloval Bocskay na jich vlastenectví, jež zajisté válečné jeho sbory jako osvoboditele uvítá, ponévadž jim svobody zemské i náboženskou vydobude. Zvláštním listem ze dne 8. května 1605 z Košic zaslaným lichotil Karlovi z Žerotína jako muži, jenž přízni, důstojností a vážnosti králův byl vyznamenán a nejznamenitějšími muži Evropy oslavován, i ubezpečoval ho, že vojákům uherským jest zapovězeno dotknouti se jakýmkoli způsobem hranic Moravských, dokud smýšlení jeho nezvědí a odpověď jeho nedostanou. Když pak odpověď z Moravy dosti rychle nepřicházela, upomínal jiný náčelník Michal Czobor Žerotína, aby vyzváni Bocskayova uposlechl a s celou Moravou k němu se přidal, jináče že hrozila by té zemi úplná záhuba a vypálení. Jaký byl názor Žerotínův, poznati možno zvláště z toho, že Žerotín zaslaný jemu list Bocskayův poslal císaři, aby nebyl v podezření, že by s povstalci uherskými v nějakém byl spojení. (Viz list ze dne 20. května 1605.) Také stavové moravští dvoje jim učiněné vyzvání, jedno dne 19. května a druhé po 21. květnu, poslali císaři s ujištěním poddané, poslušné věrnosti. Podobně učinil biskup Vratislavský Jan, jenž zaslal císaři (dne 23. září) opis listu Bocskayova knížatům a stavům Slezským učiněného; také Adam ze Šternberka dal odevzdati císaři psaní, jež mu sedláci z Trnavy od povstalců přinesli.

Morava k Uhrům se nepřidala, a povstalci uherští přes Bocskayův slib, že ničeho proti Moravanům nepodniknou, dokud nebudou míti Žerotínovu odpověď, udeřili již dříve dne 3. května 1605 na Brod Uherský a dne 5. května na Strážnici, kdež Žerotín sám činil opatření proti vpádům uherským. Při uzavření míru mezi vítězným Bocskayem a císařem Rudolfem ve Vídni r. 1606 byl Illésházy předním jednatelem. (Viz list 1605 16. prosince a 1606 4. ledna.) Po míru Vídeňském přijat Illésházy opět na milost, statky mu vráceny. Jako palatin přičinil se, že arcikníže Matyáš byl vyhlášen a korunován králem Uherským. Zemřel ve Vídni 1609. (O vpádu Bocskayovců na Moravu viz Tomka v Časop. mus. král. Č. 1855; Chlumecky, Carl von Zierotin; Kameníček, Vpády Bočkajovců na Moravu, v Čas. mus. kr. Č. 1895, a Prameny ke vpádům Bočkajovců 1894.)

685. Přerovským píše stran výtržnosti v městě jich sběhlé a stran městských počtů. — V Olomouci 1605, 13. ledna. (Brandl II. 2. 288.).

686. Pana Losinského ptá se, zdali do Olomouce přijede. — V Olomouci 1605, 13. ledna. (Brandl II. 2. 288.)

687. Janovi Odkolkovi děkuje za propůjčení posla na Losín. — V Olomouci 1605, 13. ledna. (Brandl II. 2. 289.)

688 Matěji Špačkovi rychtáři Přerovskému píše o zprávy stran jakési stížnosti. — V Olomouci 1605, 13. ledna. (Brandl II. 2. 289.)

689. Maximiliana Lva žádá, aby mu knihu nálezů vrátil. — V Olomouci 1605, 14. ledna. (Brandl II. 2. 289.)

690. Pana Wolfa táže se, zdali odvedeny jsou peníze, odkázané od neb. Fridricha z Žerotína špitálu v Přerově. — V Olomouci 1605, 15. ledna. (Brandl II. 2. 290.)

691. Alíně Roupovské z Zástřizl projevuje soustrast nad její nemocí; žádá jí, aby dceru jeho napomínala, a oznamuje jí, že manželka jeho těžce churaví. — V Olomouci 1605, 16. ledna. (Brandl II. 2. 290.)

692. Janovi Divišovi z Žerotína oznamuje, že okolo 27. ledna na Strážnici a 10. února do Prahy k soudu pojede. — V Olomouci 1605, 17. ledna. (Brandl II. 2. 291.)

693. U Zdeňka Žampacha přimlouvá se za poddaného svého, aby mu dědictví od ouřadu Hranického bylo vydáno. — V Olomouci 1605, 17. ledna. (Brandl II. 2. 292.)

694. Přerovskému úřadu nařizuje, aby některé stížnosti a žádosti vyšetřil. — V Olomouci 1605, 18. ledna. (Brandl II. 2. 292.)

695. Zdeňkovi z Waldšteina slibuje objednati peníze. — V Olomouci 1605, 19. ledna. (Brandl II. 2. 294.)

696. Jindřicha Blektu žádá, aby jej založil penězi. — V Olomouci 1605, 19. ledna. (Brandl II. 2. 294.)

697. Přerovským píše stran stížnosti Martina Koníčka. — V Olomouci 1605, 20. ledna. (Brandl II. 2. 295.)

698. Arkleba z Vickova žádá, aby propustil písaře svého Přerovským k učinění počtu. — V Olomouci 1605, 21. ledna. (Brandl II. 2. 295.)

699. Kašparovi Melicharovi z Žerotína omlouvá se, že mu posud nepsal v jisté záležitosti. — V Olomouci 1605, 21. ledna. (Brandl II. 2. 296.)

700. Panu Třebíčskému píše v záležitosti peněžité. — V Olomouci 1605, 21. ledna. (Brandl II. 2. 296.)

701. Kateřinu Obešličku z Lipultovic a Elišku Morkovskou z Zástřizl žádá o půjčku peněz. — V Olomouci 1605, 24. ledna. (Brandl II. 2. 296.)

702. Kryštofovi Ulštorferovi píše v záležitosti peněžité. — V Olomouci 1605, 24. ledna. (Brandl II. 2. 297.)

703. Joachyma Haugvice táže se na svědomí jeho Elišce Berkové. — V Olomouci 1605, 25. ledna. (Brandl II. 2. 297.)

704. Elišce Berkové z Žerotína omlouvá se, že nemůže jí dáti žádané svědomí. — V Olomouci 1605, 25. ledna. (Brandl II. 2. 297.)

705. Alíny Roupovské z Zástřizl ptá se, zdali manžel její již domů se navrátil. — V Olomouci 1605, 25. ledna. (Brandl II. 2. 298.)

706. Barboře z Waldšteina oznamuje o nemoci své manželky. — V Olomouci 1605, 26. ledna. (Brandl II. 2. 298.)

707. Bohuslavovi Bořitovi stěžuje si do jeho úředníka Říčanského. — V Olomouci 1605, 29. ledna. (Brandl II. 2. 299.)

708. Jiříkovi Rouckému píše stran ručení statku Morkovského. — Na Strážnici 1605, 1. února. (Brandl II. 2. 299.)

709. Jetřicha Podstatského žádá, aby mu propustil poddanou. — V Olomouci 1605, 1. února. (Brandl II. 2. 299.)

710. Viléma z Vickova žádá, aby mu propustil poddaného. — V Olomouci 1605, 2. února. (Brandl II. 2. 300.)

711. Karlovi z Lichtenšteina posílá výkaz škod jemu i poddaným od vojska činěných. — V Olomouci 1605, 4. února. (Brandl II. 2. 300.)

712. Jiřímu z Vrbna oznamuje, že bývalá jeho poddaná míní se opět vdáti. — V Olomouci 1605, 4. února. (Brandl II. 2. 301.)

713. U pana Weikharta hraběte z Solmu přimlouvá se za svého poddaného. — V Olomouci 1605, 4. února. (Brandl II. 2. 301.)

714. Přerovským dává rozličné rozkazy stran vyřízení sporných věcí. — V Olomouci 1605, 5. února. (Brandl II. 2. 301.)

715. Jana Flašera z Dolan napomíná, aby odeslal peníze špitálu Přerovskému. — V Olomouci 1605, 5. února. (Brandl II. 2. 303.)

716. Janovi Divišovi z Žerotína píše v záležitostech rodinných. — V Mohelnici 1605, 6. února. (Brandl II. 2. 304.)

717. Janu Divišovi z Žerotína píše v záležitostech rodinných. — V Praze 1605, 14. února. (Brandl II. 2. 305.)

718. Jindřichovi Prostiborskému píše v záležitosti peněžité. — V Praze 1605, 14. února. (Brandl II. 2. 306.)

719. Fridrichu Pieriovi: vybízí ho i příbuzného svého Karla k dalším studiím; ježto pro smrt macechy Jana Fridricha z Žerotína nestalo se dosud žádné rozhodnutí o jejich odcestování do Francie nebo do jiných krajin, aby zůstali zatím v Basileji; rozhodnutí stane se teprve na schůzi poručníků ve Strážnici, jež se jim pak sdělí; posléze ukládá Pieriovi, aby společně s Karlem na radu Gryneovu a Amandovu podali Zwingerovi čestný dar, a aby mladé dva čekance kněžství dle potřeby opatřil šatstvem a prádlem. — V Praze, 15. února 1605. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881. f. 82, č. 2.)

720. Adamovi Slavatovi píše o pohřbu jeho dcery. — Na Nových Dvorech 1605, 15. února. (Brandl II. 2. 306.)

721. Joachyma z Téchenic žádá, aby paní jeho zastoupil při soudě Pražském. — Na Nových Dvořích 1605, 15. února. (Brandl II. 2. 307.)

722. Viktorinovi z Žerotína, že mu z Olomouce pošle zevrubnější odpověď. — V Pardubicích 1605, 16. února. (Brandl II. 2. 307.)

723. Janovi Divišovi z Žerotína, že pro nemoc manželky své musí zdržeti se v Olomouci. — V Olomouci 1605, 20. února. (Brandl II. 2. 308.)

724. K Bohušovi z Zástřizl přimlouvá se za strýce jeho. — V Olomouci 1605, 20. února. (Brandl II. 2. 309.)

725. Přerovským káže, aby propustili Martina Jonatova z vězení. — V Olomouci 1605, 21. února. (Brandl II. 2. 309.)

726. Jana Diviše z Žerotína zve k sobě a dává mu zprávu o soudě Brněnském. — V Olomouci 1605, 22. února. (Brandl II. 2. 309.)

727. Janovi st. z Žerotína píše v záležitosti jeho pře. — V Olomouci 1605, 23. února. (Brandl II. 2. 310.)

728. Hannibalovi z Waldšteina píše o nemoci své manželky a o učiteli pro jeho strýce. — V Olomouci 1605, 25. února. (Brandl II. 2. 310.)

729. Zdeňkovi Žampachovi píše stran svědectví svého poddaného. — V Olomouci 1605, 25. února. (Brandl II. 2. 311.)

730. Albrechtovi a Jindřichovi bratřím Dčbánovským píše o smrti jejich matky. — Na Přerově 1605, 1. března. (Brandl II. 2. 311.)

731. Jindřichu Vodickému: že nemohl k sněmu dojeti. — Na Dřevohosticích 1605, 2. března. (Brandl II. 2. 312.)

732. Albrechtovi Dubčanskému píše o smrti jeho sestry. — Na Dřevohosticích 1605, 2. března. (Brandl II. 2. 312.)

733. Vilémovi z Vickova píše o propuštění poddaného. — Na Dřevohosticích 1605, 2. března. (Brandl II. 2. 313.)

734. Janu staršímu Brochyňovi radí, aby pro neteř zemřelé paní Dčbánovské poslal. — Na Dřevohosticích 1605, 2. března. (Brandl II. 2. 313.)

735. U Jana Hodějovského přimlouvá se, aby Tomáš z Soběhrd přijat byl do stavu rytířského. — Na Dřevohosticích 1605, 4. března. (Brandl II. 2. 314.)

736. K Maxmiliánovi Lvovi přimlouvá se za Tomáše Soběhrda. — Na Dřevohosticích 1605, 4. března. (Brandl II. 2. 315.)

737. Zdeňkovi Žampachovi oznamuje, že mu pošle k svědectví svého poddaného. — Na Dřevohosticích 1605, 4. března. (Brandl II. 2. 315.)

738. Hejtmanu zemskému píše stran svědomí Daniele Jonaty. — Na Dřevohosticích 1605, 4. března. (Brandl II. 2. 315.)

739. Danielovi Jonatovi dává instrukce, jak má se při svědčení zachovati. — Na Dřevohosticích 1605, 4. března. (Brandl II. 2. 316.)

740. Tomáši Soběhrdovi z Kozlova odesílá přímluvná psaní. — Na Dřevohosticích 1605, 4. března. (Brandl. II. 2. 316.)

741. Viléma z Vickova žádá, aby mu propustil poddaného. — Na Dřevohosticích 1605, 5. března. (Brandl II. 2. 317.)

742. Přerovským píše, že úřad brzo obnoví. — Na Dřevohosticích 1605, 5. března. (Brandl II. 2. 317.)

743. Arkleba z Vickova žádá, aby propůjčil písaře svého Přerovským k činění počtu. — Na Dřevohosticích 1605, 5. března. (Brandl II. 2. 318.)

744. Jindřicha Blektu žádá, aby obnovil za něho Přerovský úřad. — Na Dřevohosticích 1605, 5. března. (Brandl II. 2. 318.)

745. Karlovi Hiršovi měšťanu Olomuckému posílá peníze. — Na Dřevohosticích 1605, 5. března. (Brandl II. 2. 318.)

746. Diviše Slavatu žádá o prominutí, jestliže nepřijede k svatbě. — Na Dřevohosticích 1605, 6. března. (Brandl II. 2. 319.)

747. Albrechtovi Dubčanskému oznamuje den pohřbu jeho sestry. — Na Dřevohosticích 1605, 7. března. (Brandl II. 2. 319.)

748. Arkleba z Vickova zve ku pohřbu Kateřiny Dčbánovské. — Na Dřevohosticích 1605, 7. března. (Brandl II. 2. 320.)

749. Janovi Divišovi z Žerotína oznamuje den, který míní ustanoviti ku pohřbu paní Strážnické. — Na Dřevohosticích 1605, 8. března. (Brandl II. 2. 320.)

750. Danielovi Jonatovi píše v záležitosti jeho svědčení. — Na Dřevohosticích 1605, 8. března. (Brandl II. 2. 321.)

751. Jindřichovi Blektovi píše stran obnovení úřadu Přerovského. — Na Dřevohosticích 1605, 8. března. (Brandl II. 2. 321.)

752. Přerovským píše stran propuštění z úřadu. — Na Dřevohosticích 1605, 8. března. (Brandl II. 2. 322.)

753. Přerovským píše v záležitosti Mikuláše Ležátky. — Na Dřevohosticích 1605, 9. března. (Brandl II. 2. 322.)

754. Jiříkovi Čechočovskému píše stran Mikuláše Ležátky. — Na Dřevohosticích 1605, 9. března. (Brandl II. 2. 323.)

755. Karlovi Azanellimu: aby mu podal zprávu, proč Pozzo objednané látky mu nezaslal. Žádá, aby mu poslal listy a noviny došlé a oznámil mu, zdali by bylo možno dostati ve Vídni samet barvy mořské, nebo hrající barvou uschlé růže a šedivou. — Na Dřevohosticích 1605, 9. března. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 82 č. 3.)

756. Vilémovi z Roupova píše o rodinných záležitostech. — Na Dřevohosticích 1605, 10. března. (Brandl II. 2. 323.)

757. Matěje Kročitého táže se, kdy vrátí se na Rosice. — Na Dřevohosticích 1605, 10. března. (Brandl II. 2. 324.)

758. Jindřicha Blektu žádá o půjčku peněz. — Na Dřevohosticích 1605, 10. března. (Brandl II. 2. 325.)

759. Přerovským nařizuje, aby ostře zakročili proti Mikulášovi Ležátkovi. — Na Dřevohosticích 1605, 11. března. (Brandl II. 2. 324.)

760. Jindřichovi Blektovi děkuje za obnovení úřadu Přerovského. — Na Dřevohosticích 1605, 11. března. (Brandl II. 2. 325.)

761. Vilémovi z Roupova píše o rodinných záležitostech, — Na Dřevohosticích 1605, 12. března. (Brandl II. 2. 326.)

762. V dopise Stiborovi Říkovskému ujímá se svého poddaného. — Na Dřevohosticích 1605, 12. března. (Brandl II. 2. 326.)

763. Janovi Divišovi z Žerotína píše stran svědomí paní Berkové. — Na Dřevohosticích 1605, 12. března. (Brandl II. 2. 327.)

764. Dru Vavřinci Schuchartovi: žádá ho důtklivě, aby co největší péči věnoval jeho nemocné tchyni a jemu ihned oznámil, je-li naděje na uzdravení či je li se báti smrti. — Na Dřevohosticích 1605, 12. března. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 82 č. 4.)

765. Ladislava z Lobkovic žádá, aby propustil z poddanství jednoho sirotka. — Na Dřevohosticích 1605, 14. března. (Brandl II. 2. 328.)

766. Kateřině Slavatové z Chlumu oznamuje den pohřbu její sestry. — Na Dřevohosticích 1605, 15. března. (Brandl II. 2. 329.)

767. Janovi Divišovi z Žerotína píše stran pohřbu paní Strážnické. — Na Dřevohosticích 1605, 16. března. (Brandl II. 2. 329.)

768. Jindřichovi Blektovi píše v záležitostech jeho poddaného. — Na Dřevohosticích 1605, 16. března. (Brandl II. 2. 329.)

769. U probošta Olomouckého přimlouvá se za svoji poddanou. — Na Dřevohosticích 1605, 17. března. (Brandl II. 2. 330.)

770. Jindřicha Vodického žádá, aby k němu přijel. — Na Dřevohosticích 1605, 17. března. (Brandl II. 2. 331.)

771. Janovi Šmerovskému oznamuje, že mu pošle jeho nemocného syna. — Na Dřevohosticích 1605, 18. března. (Brandl II. 2. 331.)

772. Pana Freibergera upomíná z dluhu povinného židovi v Přerově. — Na Dřevohosticích 1605, 17. března. (Brandl II. 2. 331.)

773. Vilémovi z Vickova: přimlouvá se za své poddané. — Na Dřevohosticích 1605, 17. března. (Brandl II. 2. 332.)

774. Úřadu Přerovskému píše o hájení mýta. — Na Dřevohosticích 1605, 17. března. (Brandl II. 2. 332.)

775. Janovi Vankovi, rychtáři Přerovskému, káže, aby přijal žalobu od žida. — Na Dřevohosticích 1605, 17. března. (Brandl II. 2. 333.)

776. Divišovi z Žerotína píše o odložení soudu Brněnského a Zřízení Zemském. — Na Dřevohosticích 1605, 19. března. (Brandl II. 2. 333.)

777. Viléma Zoubka táže se, kde prodává se nové Zřízení Zemské. — Na Dřevohosticích 1605, 19. března. (Brandl II. 2. 334.)

778. Vilímovi z Roupova: že k němu vypravuje Zdeňka z Roupova. — Na Dřevohosticích 1605, 21. března. (Brandl II. 2. 335.)

779. Alíně Roupovské z Zástřizl: omlouvá se nemocí své ženy, že jí posud nenavštívil. — Na Dřevohosticích 1605, 21. března. (Brandl II. 2. 334.)

780. Napomíná dcery své Bohunku a Alenu, aby paní Alínu z Zástřizl dobře obsluhovaly. — Na Dřevohosticích 1605, 21. března. (Brandl II. 2. 335.)

781. U Jana Viléma z Žerotína přimlouvá se za poddaného svého žida Beneše. — Na Dřevohosticích 1605, 24. března. (Brandl II. 2. 335.)

782. U Jiřího z Vrbna hájí poddaných svých proti úředníku Lipnickému. — Na Dřevohosticích 1605, 24. března. (Brandl II. 2. 336.)

783.

Dru Luckovi: prosí ho, aby mu poslal avisa, má-li jaká po ruce; aby připomenul jeho zpravodaji, že německé zprávy má posílati obšírnější; aby mu dal od knihkupce poslati vyznačená defekta knih; o útratách za posla Pražského že se smluví, až přijede do Prahy. — Na Dřevohosticích 24. března 1605.

(Dem Herrn D. Luck.) Demnach ich diesen Poten zue meinem Herrn Vettern, dem Herrn Caspar, abgefertiget, hab ihm beneben befohlen, dass er vollends auf Prag zue dem Herrn sich verfugen und dieses Schreiben überantworten solle, damit ich denselben besuechen und darauf vernehmen möchte, wie es ihme sambt seiner Hausfrawen gehet; wie ich dann den Herrn bitte, er wolle mich dessen berichten, auch wo er etwas von Avisen bei Handen, mir dieselbe uberschicken.

Und sintemal ich befunden, dass die teutsche Zeitungen, so mir von Prag zuekommen, nicht allein gar kurzlich und nicht viel besonders, sondern auch nicht völlig und nicht richtig zuegeschickt werden, so wollet derhalben den Novellisten erinnern und vermahnen, dass er mich hinfort mehr nicht so kurzlich contentirn, sondern etwas weitläufiger und gründlicher berichten, sowohl auch die hinderstellige Avisen, nemblich die Antorfische von 7. Januarii bis auf den 4. Februarii, desgleichen die Romische von derselbigen Zeit ubersenden solle.

Und wie ich den Herrn zum oftermals mundlich sowohl auch schriftlich gebeten, er wolle bei dem Buchfuhrer, von dem ich etlich Bucher (wie dem Herrn bewusst) erkäuft, anhalten, dass er mir die Defecta, welche bei denselben Bucher[n] befunden worden, inmaßen das ihm zuvor uberschickte Verzeichnus ausweiset, erstatten sollte; und ob er dasselbe bishero nicht geschehen, also thue ich dem Herrn diesfalls erinnern, mit Bitt, er wolle ihn derwegen weiter vermahnen, mir obgemelte Defecta ohne fernern Verzug zue ubersenden, denn so es nicht geschehen sollte, kunt ich damit nicht zuefrieden sein.

Ferner was nun des Herrn Entschuldigung wegen des Poten, den er negstmals der Prägischen Reis halb zue mir abgefertigt, anbelangt: alldieweil dieselbe nicht genugsamb ausfurlich, kann ichs also nicht annehmen, bevoraus weil ich nicht allein dardurch in Unkosten gebracht, sondern auch die Zeit so vergebens und mit großer meiner Ungelegenheit zuebringen müßen, so will ich es gleich anstehen lassen

bis zue meiner geliebts Gott Hinkunft nach Prag, da ich denn wohl wissen werde, was ich nach Gebur mit ihme weiter furnemben solle. Darneben uns sambtlichen ꝛc. Datum Dřevohostic den 24. Martii 1605.

Konc. v hrab. knih. Žerot. VI—4138 f. 30 *b*.

784. Přerovským píše stran sporu o vedení vody. — Na Dřevohosticích 1605, 25. března. (Brandl II. 2. 337.)

785. Janovi Wolfovi: aby urovnal spor mezi Přerovskými a Předmostskými. — Na Dřevohosticích 1605, 25. března. (Brandl II. 2. 337.)

786. Janu Divišovi z Žerotína oznamuje, že snad přijede ku pohřbu do Strážnice. — Na Dřevohosticích 1605. 25. března. (Brandl II. 2. 338.)

787. Joachimovi z Těchenic děkuje, že chce zastoupiti jeho manželku před soudem. — Na Dřevohosticích 1605, 26. března. (Brandl II. 2. 338.)

788. Přerovským posílá stížnost předešlého jejich rychtáře. — Na Dřevohosticích 1605, 26. března. (Brandl II. 2. 339.)

789. Ctiborovi, Albrechtovi, Vilémovi a Jakubovi Janovi bratřím vlastním Žernovským slibuje, že ujme se jejich věci. — Na Dřevohosticích 1605, 26. března. (Brandl II. 2. 339.)

790. Viktorýnovi z Žerotína píše, že od čtyř neděl na Dřevohosticích sídlí. — Na Dřevohosticích 1605, 27. března. (Brandl II. 2. 340.)

791. Janovi Divišovi z Žerotína oznamuje, že nemůže přijeti k pohřbu paní Strážnické. — Na Dřevohosticích 1605, 28. března. (Brandl II. 2. 340.)

792. Danieli Staudiovi: že jest ochoten bratru jeho poskytnouti příležitost k vyšším studiím; doporučuje mu však, aby dříve prozpytoval bedlivě bratrovy schopnosti a jakému povolání ho míní věnovati, a pak jemu [Žer.] o tom obšírněji a otevřeněji napsal. — Na Dřevohosticích 1605, 27. března. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 82 č. 5.)

793. Jindřichovi Vodickému děkuje za odeslání nového Zřízení Zemského. — Na Dřevohosticích 1605, 28. března. (Brandl II. 2. 341.)

794. S Barborou z Waldšteina sdílí zprávy o zdraví své manželky. — Na Dřevohosticích 1605, 29. března. (Brandl II. 2. 341.)

795. Hannibala z Waldšteina táže se, má-li objednati učitele pro jeho strýce. — Na Dřevohosticích 1605, 29. března. (Brandl II. 2. 342.)

796. Viléma z Vickova žádá, aby dal propuštěnému poddanému list výhostní. — Na Dřevohosticích 1605, 29. března. (Brandl II. 2. 342.)

797. U Jana Viléma z Žerotína přimlouvá se za poddaného svého žida. — Na Dřevohosticích 1605, 26. března. (Brandl II. 2. 343.)

798. Anně Slavatové z Smiřic dává zprávy o nemoci své choti. — Na Dřevohosticích 1605, 2. dubna. (Brandl II. 2. 343.)

799. Jindřichovi Vodickému děkuje za odeslání sněmovních artikulů. — Na Dřevohosticích 1605, 2. dubna. (Brandl II. 2. 343.)

800. Přerovským oznamuje, že obdržel zprávu o jejich předešlém rychtáři. — Na Dřevohosticích 1605, 2. dubna. (Brandl II. 2. 344.)

801. Ladislavovi z Lobkovic: že může dluh svůj sečkati zemi pouze do sv. Václava. — Na Dřevohosticích 1605, 2. dubna. (Brandl II. 2. 344.)

802. Ctiborovi, Albrechtovi, Vilémovi a Jakubovi Janovi bratřím Žernovským oznamuje, že nemohl se s ujcem jejich shledati. — Na Dřevohosticích 1605, 4. dubna. (Brandl II. 2. 345.)

803. Divišovi Slavatovi posílá jeřábky. — Na Dřevohosticích 1605, 4. dubna. (Brandl II. 2. 345.)

804. Přerovských žádá za zprávu o Václavu Ambrožovi. — Na Dřevohosticích 1605, 4. dubna. (Brandl II. 2. 345.)

805. Pana Peče ptá se, kde zdržuje se jeho poddaný Bloudil. — Na Dřevohosticích 1605, 4. dubna. (Brandl II. 2. 346.)

806. Václavovi Sudličkovi děkuje za vyléčení koně. — Na Dřevohosticích 1605, 4. dubna. (Brandl II. 2. 346.)

807. Jiřímu z Vrbna v příčině žida Šimka. — Na Dřevohosticích 1605, 5. dubna. (Brandl II. 2. 346.)

808. Janovi Jetřichovi z Kunovic v příčině Václava Ambrozova. — Na Dřevohosticích 1605, 5. dubna. (Brandl II. 2. 347.)

809. Jindřichovi Blektovi posílá dva jeřábky. — Na Dřevohosticích 1605, 7. dubna. (Brandl II. 2. 347.)

810. Oproti Zdeňkovi Žampachovi ujímá se své poddané. — Na Dřevohosticích 1605, 13. dubna. (Brandl II. 2. 348.)

811. Vilémovi Brabanskému z Chobřan posílá nazpět supplikaci p. z Lobkovic a zve jej k sobě. — Na Dřevohosticích 1605, 13. dubna. (Brandl II. 2. 349.)

812. Janovi Wolfovi: o sporu, který mezi Předmostskými a Přerovskými vznikl o vedení vody. — Na Dřevohosticích 1605, 14. dubna. (Brandl II. 2. 349.)

813. Jana st. Skrbenského z Hříště žádá, aby mu dal zprávu, zdali na zámku Fulneckém nacházejí se staré znaky Žerotínské. — Na Dřevohosticích 1605, 14. dubna. (Brandl II. 2. 349.)

814. Stiborovi Říkovskému připomíná věc Jana Janouše. — Na Dřevohosticích 1605, 15. dubna. (Brandl II. 2. 350.)

815. Hejtmanu markr. Mor. Karlovi z Lichtenšteina omlouvá se, že nemůže přijeti k sjezdu od něho ustanovenému. — Na Dřevohosticích 1605, 16. dubna. (Brandl II. 2. 351.)

816. Jiřího z Vrbna žádá za ustanovení dne, kdy by mohl býti rozeznán spor mezi jeho poddanými a poddanými p. z Vrbna. — Na Dřevohosticích 1605, 16. dubna. (Brandl II. 2. 351.)

817. Přerovských žádá o půjčku 2000 zl. — Na Dřevohosticích 1605, 18. dubna. (Brandl II. 2. 352.)

818. Zdeňkovi Žampachovi píše v záležitosti své poddané. — Na Dřevohosticích 1605, 18. dubna. (Brandl II. 2. 352.)

819. Janovi Opařenskému: aby ujal se záležitosti bratra Agaba. — Na Dřevohosticích 1605, 18. dubna. (Brandl II. 2. 353.)

820. Bernarta Podstatského žádá, aby mu propustil jednoho poddaného. — Na Dřevohosticích 1605, 19. dubna. (Brandl II. 2. 353.)

821. U Jana Viléma z Žerotína přimlouvá se za poddaného svého žida. — Na Dřevohosticích 1605, 19. dubna. (Brandl II. 2. 354.)

822. Jana Saka zve, by k němu přijel. — Na Dřevohosticích 1605, 19. dubna. (Brandl II. 2. 354.)

823. U Přerovských přimlouvá se, aby vyslyšeli stížnost P. Nepoložila. — Na Dřevohosticích 1605, 19. dubna. (Brandl II. 2. 355.)

824. Joachima Bítovského z Slavikovic žádá, aby mu dal nahlédnouti v jakési obdarování učiněné jeho poddaným. — Na Dřevohosticích 1605, 20. dubna. (Brandl II. 2. 355.)

825. Přerovské vyzývá, aby psali p. Nekšovi ještě jednou v příčině Matouška řezníka. — Na Dřevohosticích 1605, 20. dubna. (Brandl II. 2. 356.)

826. Přerovským posílá zápisy na 2000 zl. — Na Dřevohosticích 1605, 20. dubna. (Brandl II. 2. 356.)

827. Doktoru Vavřinci Schuchardovi: děkuje za svědomitou pečlivost, již ukázal při ošetřování jeho nemocné tchyně, a prosí ho pro svou manželku (Kateřinu Annu) za uspavací prostředek, jehož se zdarem užíval při léčení jeho tchyně. — Na Dřevohosticích 1605, 20. dubna. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 83 č. 6.)

828. Janovi Wolfovi píše stran počtu, který učiniti má matka p. Wolfa panu Žampachovi. — Na Dřevohosticích 1605, 21. dubna. (Brandl II. 2. 357.)

829. Přerovským oznamuje o roku Kateřiny Bílé s p. Žampachem. — Na Dřevohosticích 1605, 21. dubna. (Brandl II. 2. 357.)

830. Jiřímu z Vrbna píše o narovnání sporu mezi Žakovskými a Vitovskými. — Na Dřevohosticích 1605, 21. dubna. (Brandl II. 2. 358.)

831. Arkleba z Vickova, Viléma Pražmu a Viléma z Vickova žádá, aby přitiskli k novému zápisu své pečeti. — Na Dřevohosticích 1605, 21. dubna. (Brandl II. 2. 359.)

832. U Jiřího z Vrbna přimlouvá se za svého poddaného. — Na Dřevohosticích 1605, 22. dubna. (Brandl II. 2. 359.)

833. U Jindřicha Blekty přimlouvá se za svého poddaného. — Na Dřevohosticích 1605, 23. dubna. (Brandl II. 2. 359.)

834. Bartoloměji z Waldšteina slibuje, že mu zaplatí svůj dluh o sv. Jiří. — Na Dřevohosticích 1605, 23. dubna. (Brandl II. 2. 360.)

835. Zdeňkovi Žampachovi píše v příčině Kateřiny Bílé. — Na Dřevohosticích 1605, 23. dubna. (Brandl II. 2. 360.)

836. Zikmundovi Čertorejskému omlouvá se, že nemůže dáti synu jeho přímluvné psaní do Němec. — Na Dřevohosticích 1605, 24. dubna. (Brandl II. 2. 361.)

837. Janovi Urbanovi z Domanína, úředníku na Břeclavi: že sirotka poddaného svého ponechá u něho ještě rok. — Na Dřevohosticích 1605, 25. dubna. (Brandl II. 2. 362.)

838. Jiřímu z Vrbna: v příčině Pavla Zaglejta. — Na Dřevohosticích 1605, 26. dubna. (Brandl II. 2. 362.)

839. Přerovským káže, aby na zprávu Předmostských učinili své podání. — Na Dřevohosticích 1605, 27. dubna. (Brandl II. 2. 363.)

840. Jindřichovi Blektovi: v příčině mlynáře Valenty. — Na Dřevohosticích 1605, 27. dubna. (Brandl II. 2. 363.)

841. Přerovských žádá za zprávu o mlynáři Valentovi. — Na Dřevohosticích 1605, 27. dubna. (Brandl II. 2. 364.)

842. Přerovským: aby někdo z úřadu pro záležitost žida z Lipníka k němu dojel. — Na Dřevohosticích 1605, 27. dubna. (Brandl II. 2. 364.)

843. Joachimovi Haugvicovi píše v záležitosti jednoho poddaného. — Na Dřevohosticích 1605, 27. dubna. (Brandl II. 2. 365.)

844. Voldřichovi z Kounic přeje štěstí k narození dcery. — Na Dřevohosticích 1605, 28. dubna. (Brandl II. 2. 365.)

845. Jana st. Kravařského z Šlevic zve, aby přijel do Olomouce. — Na Dřevohosticích 1605, 28. dubna. (Brandl II. 2. 366.)

846. Marii Magdaleně Haugvicovně z Žerotína a Bohunce z Žerotína slibuje, že přičiní se dle možnosti o narovnání v příčině sporného nápadu mezi nimi a Viktorinem z Žerotína. — Na Dřevohosticích 1605, 28. dubna. (Brandl II. 2. 366.)

847. Karla z Lichtenšteina žádá, aby poddaným jeho nahrazeny byly škody válečné. — Na Dřevohosticích 1605, 29. dubna. (Brandl II. 2. 367.)

848. Janovi st. Kravařskému z Šlevic: aby přijel do Olomouce. — Na Dřevohosticích 1605, 29. dubna. (Brandl II. 2. 367.)

849. Jiřímu z Vrbna oznamuje, že vyhrazuje poddanému svému právo k odvolání se. — Na Dřevohosticích 1605, 29. dubna. (Brandl II. 2. 367.)

850. Jakubovi Vojskovi projevuje přání, aby smlouvu mezi jeho poddaným a poddaným p. z Vrbna změnil. — Na Dřevohosticích 1605, 30. dubna. (Brandl II. 2. 368.)

851. Jiřímu z Vrbna posílá smlouvu mezi poddaným svým a p. z Vrbna, připomínaje mu narovnání sporu mezi Vitovskými a Žákovskými. — Na Dřevohosticích 1605, 30. dubna. (Brandl II. 2. 368.)

852. Joachima Bítovského žádá za odeslání nějakého obdarování. — Na Dřevohosticích 1605, 30. dubna. (Brandl II. 2. 369.)

853. Úřadu Strážnickému káže, aby dali svědomí p. Kašparovi z Žerotína. — Na Dřevohosticích 1605, 30. dubna. (Brandl II. 2. 369.)

854. Jindřicha Blektu žádá, aby přijel do Olomouce. — Na Dřevohosticích 1605, 2. května. (Brandl II. 2. 370.)

855. Janovi st. z Žerotína píše stran listů rodinných. — Na Dřevohosticích 1605, 2. května. (Brandl II. 2. 370.)

856. Karlovi z Lichtenšteina omlouvá se, že k němu nepřijel. — Na Dřevohosticích 1605, 2. května. (Brandl II. 2. 371.)

857. Přerovským píše stran jakési koupě peněz. — Na Dřevohosticích 1605, 2. května. (Brandl II. 2. 371.)

858. Přerovským píše v záležitosti své i jejich. — Na Dřevohosticích 1605, 2. května (Brandl II. 2. 372.)

859. Arklebovi z Vickova děkuje za odeslání svědomí. — Na Dřevohosticích 1605, 2. května. (Brandl II. 2. 372.)

860. Vilémovi z Vickova o pronajetí louky náležité k Dřevohosticím. — Na Dřevohosticích 1605, 2. května. (Brandl II. 2. 373.)

861. Bartoloměji z Waldšteina navracuje dluh 1000 zl. — V Olomouci 1605, 4. května. (Brandl II. 2. 373.)

862 Kašparovi Melicharovi z Žerotína píše o rozličných záležitostech. — Na Dřevohosticích 1605, 4. května. (Brandl II. 2. 374.)

863. Arklebovi z Vickova: žádá jej za půjčku peněz pro sirotka Strážnického. — V Olomouci 1605, 4. května. (Brandl II. 2. 374.)

864. Janovi st. z Žerotína píše v příčině jeho pře. — V Olomouci 1605, 4. května. (Brandl II. 2. 375.)

865. Přerovským káže, aby desátého člověka vyzdvihovali pro vojenskou službu. — Na Dřevohosticích 1605, 5. května. (Brandl II. 2. 375.)

866. Barboře z Waldšteina omlouvá se, že nemůže k ní nyní dojeti. — Na Dřevohosticích 1605, 5. května. (Brandl II. 2. 376.)

867. Janovi Vilémovi z Žerotína píše v příčině jeho pře. — Na Dřevohosticích 1605 5. května. (Brandl II. 2. 376.)

868. Melichara Pirnusa děkana Olomuckého žádá, aby mu zaslal vidimované listy. — Na Přerově 1605, 7. května. (Brandl II. 2. 377.)

869. Vilímovi z Roupova píše o vpádu Uhrů. — Na Přerově 1605, 7. května. (Brandl II. 2. 378.)

870. Kašparovi z Žerotína děkuje za zprávu, že soud v Čechách držen nebude, a sděluje s ním noviny moravské. — Na Přerově 1605, 8. května. (Brandl II. 2. 378.)

871. Karla z Lichtenšteina táže se, co státi se má se dvěma Poláky v Přerově chycenými. — V Přerově 1605, 11. května. (Brandl II. 2. 379.)

872. Úředníku Židlochovskému a úředníku Náměštskému káže, kam lid pěší a jízdný z obou statků poslati mají. — Na Přerově 1605, 11. května. (Brandl II. 2. 379.)

873. Jana Diviše z Žerotína napomíná, aby pro obranu vlasti rychle do země se obrátil. — Na Přerově 1605, 11. května. (Brandl II. 2. 380.)

874. Janovi Divišovi z Žerotína dává zprávu o válce na Moravě. — Na Přerově 1605, 11. května. (Brandl II. 2. 380.)

875. Jiřímu z Vrbna dává zprávu o vpádu Hejdukův. — Na Přerově 1605, 11. května. (Brandl II. 2. 381.)

876. Úředníku Židlochovskému vytýká liknavost u výpravě lidu poddaného. — Na Rosicích 1605, 16. května. (Brandl II. 2. 382.)

877. Smilu Osovskému: v příčině kvitance na postoupení statku Krumlovského. — Na Rosicích 1605, 16. května. (Brandl II. 2. 382.)

878. Viktorinovi z Žerotína píše o staré listy Žerotínské. — Na Rosicích 1605, 16. května. (Brandl II. 2. 382.)

879. Jihlavských žádá, aby vidimovali jeho strýcům některé listy. — Na Rosicích 1605, 16. května. (Brandl II. 2. 383.)

880. Hynka st. z Vrbna žádá, aby zhotovil jeho strýcům potřebné svědomí. — Na Přerově 1605, 17. května. (Brandl II. 2. 383.)

881.

Karel z Žerotína oznamuje císaři, že mu od uherských stavů učiněn jakýsi návrh císaři nepřátelský, předkládá císaři zaslané mu uherské listy. — Na Hradišti 20. května 1605.

Nejjasnější a nejnepřemoženější Římský císaři, Uherský a Český králi, pane pane můj nejmilostivější. VCMti své ponížené a poddané služby vzkazuji, a vždycky šťastného panování a dlouhého zdraví poníženě na pánu Bohu žádám. Nejmilostivější císaři! Dnešního dne, když sem ze Strážnice (kamž sem pro lepší opatření zámku toho proti nepříteli, kteréhož na ten čas v zemi máme, včerejšího dne s povolením pana hejtmana mark. tohoto byl odjel) zase do města tohoto VCMti Hradiště [se]

navrátil, jest mi od téhož pána odesláno dvoje psaní z Uher přinešené, kteréž po přečtění sem ihned pánu, aby v ně nahlídl a čeho se při mně proti vší nadálosti mé vyhledává, vyrozuměl, k rukám odvedl, s tím při tom ohlášením, že VCMti z poddané povinnosti taková psaní bez meškání odeslati chci; což i činím a VCMti ve vší poníženosti pokorně žádám, abyšte mne pro ně v nemilost ňákou, od kteréž mne pán Bůh uchovati rač, bráti, ani taky jestliby mne kdo pro tu příčinu VCMti způsobem nějakým ošklivíti aneb v domnění uvésti chtěl, tomu místa u sebe dávati neráčili, nýbrž mne jakožto VCMti vždycky věrného a poslušného poddaného každého času k milostivé otcovské ochraně ráčili poručena míti. S tím VCMt ochraně všemohoucího pána Boha poroučím. Dat. v Hradišti 20. Maii 1605. — VCMti věrný a ponížený poddaný Karel starší z Žerotína a na Dřevohosticích.

[A tergo:] Nejjasnějšímu a nejnepřemoženějšímu kníže̊ti a pánu panu Rudolfovi z boží milosti volenému Římskému císaři, Uherskému a Českému králi, arciknížeti Rakouskému, margkrabí Moravskému, Lucemburskému a Slezskému knížeti a Lužickému margkrabí ɔc. pánu mému nejmilostivějšímu, JCMti.

Orig. arch. kolleje piaristské v Praze. — Na rubu poznamenáno: 27. Maii 605 Prag. Fiat recepisse.

882. Přerovským: aby rychle vypravili posla na Nové Dvory. — V Hradišti 1605, 21. května. (Brandl II. 2. 384.)

883. Přerovským: aby vypustili vězně a zapravili berně a posudné. — V Hradišti 1605, 23. května. (Brandl II. 2. 384.)

884. Přerovským káže, aby poslali peníze vojákům od nich najatým. — V Hradišti 1605, 25. května. (Brandl II. 2. 384.)

885. Viktorinovi z Žerotína radí, aby odstěhoval se do Olomouce. — V Hradišti 1605, 25. května. (Brandl II. 2. 385.)

886. Přerovským káže, aby mu poslali císařský patent. — V Hradišti 1605, 26. května. (Brandl II. 2. 385.)

887. Jindřichovi Blektovi píše v příčině pře svých strýců. — V Hradišti 1605, 26. května. (Brandl II. 2. 385.)

888. Janovi st. z Žerotína posílá svědomí k jeho při náležité. — V Hradišti 1605, 26. května. (Brandl II. 2. 386.)

889. Janovi Skřížkovskému a Šťastnému Matúškovi z Topolčan píše stran svědomí pro své strýce. — Na Rosicích 1605, 30. května. (Brandl II. 2. 386.)

890. Janovi Divišovi z Žerotína píše stran 1000 zl. p. Slavatovi dlužných. — Na Rosicích 1605, 30. května. (Brandl II. 2. 386.)

891. Tobiáše Seidenmelcera žádá, aby Jihlavským zaplatil za vidimací listů. — Na Rosicích 1605, 30. května. (Brandl II. 2. 387.)

892. Hannibalovi z Waldšteina: o vpádu nepřítele, o nemoci své choti; žádá, by Čechové rychle přispěli Moravanům ku pomoci. — Na Rosicích 1605, 30. května. (Brandl II. 2. 387.)

893. Přerovským radí, jak mají se opatřiti proti nepříteli. — Na Rosicích 1605, 31. května. (Brandl II. 2. 389.)

894. Mikuláše Pitruše žádá, aby mu nalezl nějakou ženu pro hospodářství. — Na Rosicích 1605, 31. května. (Brandl II. 2. 390.)

895. Brněnských se táže, zdali neb. Jan Jetřich z Žerotína odvedl dům v Brně své manželce. — Na Rosicích 1605, 31. května. (Brandl II. 2. 390.)

896. Jer. Bonacinovi, že za zmatkův a přebídného stavu země jest (Žerotín) ve velké tísni peněžité, tak že prositi musí, aby dva nebo tři týdny mu poshověl, pokud by nevymohl peněz na vlastních dlužnících; ubezpečuje však, že nemusí míti žádné obavy o zaplacení. — Na Rosicích 31. května 1605. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 83 č. 7.)

897. Vilémovi z Roupova omlouvá se, že nemůže k němu přijeti pro nemoc své manželky. — Na Rosicích 1605, 1. června. (Brandl II. 2. 391.)

898. Foltinovi Uherčickému kupci v Ivančicích píše stran záplaty za zboží. — Na Rosicích 1605, 1. června. (Brandl II. 2. 391.)

899. Přerovským radí opětně, jak mají opatřiti se proti nepříteli. — Na Rosicích 1605, 1. června. (Brandl II. 2. 392.)

900. Hejtmana mor. prosí, aby poslal Přerovským vojenskou pomoc. — Na Rosicích 1605, 1. června. (Brandl II. 2. 392.)

901. Hejtmanu mor. omlouvá se, že nyní do Hradiště přijeti nemůže. — Na Rosicích 1605, 1. června. (Brandl II. 2. 393.)

902. Janovi Sudličkovi káže, aby vrátil se na Rosice. — Na Rosicích 1605, 1. června. (Brandl II. 2. 393.)

903. Jiříka Hodického prosí, aby poslal Přerovským praporec vojáků. — Na Rosicích 1605, 1. června. (Brandl II. 2. 394.)

904. Přerovským píše, jak by se proti nepříteli měli opatřiti. — Na Rosicích 1605, 2. června. (Brandl II. 2. 395.)

905. Viktorina z Žerotína prosí, aby mu zaslal listy rodinné. — Na Rosicích 1605, 3. června. (Brandl II. 2. 396.)

906. Bonacinovi děkuje za laskavost a slibuje, že dluh zaplatí co nejdříve; prosí, aby mu opatřoval zasílání novin uherských, které zpravodaj Vídeňský posílal až dosud poštou, při čemž se jich mnoho ztrácelo. — Na Rosicích 3. června 1605. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 83 č 7.)

907. Hejtmanu markr. Mor. omlouvá se opět, že nemůže nyní dojeti do Hradiště. — Na Rosicích 1605, 5. června. (Brandl II. 2. 397.)

908. Vilémovi z Roupova omlouvá se, že nemůže k němu přijeti, a slibuje učiniti tak později. — Na Rosicích 1605, 6. června. (Brandl II. 2. 397.)

909. Jihlavských žádá za svolení, aby mohl najmouti si dům v Jihlavě. — Na Rosicích 1605, 6. června. (Brandl II. 2. 397.)

910. Hynkoniusovi, písaři Jihlavskému, děkuje za pronajetí domu. — Na Rosicích 1605, 6. června. (Brandl II. 2. 398.)

911. Kašparovi Melicharovi z Žerotína posílá věci k jeho při potřebné, a dává mu zprávy o vpádu nepřátelském. — Na Rosicích 1605, 7. června. (Brandl II. 2. 398.)

912. Joachimovi z Těchenic a Adamovi Linhartovi z Neimperku: aby jej omluvili před soudem, že nedal svědomí paní Berkové. — Na Rosicích 1605, 7. června. (Brandl II. 2. 400.)

913. Viktorinovi z Žerotína omlouvá se, že nemůže mu poslati dobrého zdání. — Na Rosicích 1605, 7. června. (Brandl II. 2. 401.)

914. Úředníku Židlochovskému píše v záležitosti peněžité. — Na Rosicích 1605, 9. června. (Brandl II. 2. 401.)

915. Arklebovi z Víckova posílá půjčené listiny. — Na Rosicích 1605, 9. června. (Brandl II. 2. 401.)

916. Mikulášovi Petrušovi: aby mu opatřil ženu spůsobilou k hospodářství. — Na Rosicích 1605, 9. června. (Brandl II. 2. 402.)

917. Wolfovi píše, že mu nyní místnější odpovědi dáti nemůže. — Na Rosicích 1605, 9. června. (Brandl II. 2. 402.)

918. Kašparovi Melicharovi z Žerotína: o jeho při a o nemoci své manželky. — Na Rosicích 1605, 11. června. (Brandl II. 2. 402.)

919. Úředníku Židlochovskému: že sám pošle peníze do Čech. — Na Rosicích 1605, 11. června. (Brandl II. 2. 403.)

920. Viktorinovi z Žerotína slibuje dáti později zevrubnou odpověď. — Na Rosicích 1605, 11. června. (Brandl II. 2. 404.)

921. Smilovi Osovskému píše, kterak páni Čeští mají býti uvítáni. — Na Rosicích 1605, 11. června. (Brandl II. 2. 404.)

922. Karlovi z Wartemberka omlouvá se, že k svatbě jeho dcery nemůže přijeti. — Na Rosicích 1605, 12. června. (Brandl II. 2. 405.)

923. Smilu Osovskému na Třebíči posílá psaní od hejtmana mor. — Na Rosicích 1605, 12. června. (Brandl II. 2. 406.)

924. Viléma z Roupova prosí, aby dcery jeho ponechal u sebe ještě několik dní. — Na Rosicích 1605, 12. června. (Brandl II. 2. 406.)

925. Zdeňkovi Brtnickému z Waldšteina oznamuje, že propůjčuje se mu za rukojmě. — Na Rosicích 1605, 12. června. (Brandl II. 2. 406.)

926. Přerovských žádá, aby mu noviny z bojiště rychleji posílali. — Na Rosicích 1605, 14. června. (Brandl II. 2. 407.)

927. Hejtmana markr. Mor. žádá, aby Přerovským škody válečné byly nahrazeny. — Na Rosicích 1605, 14. června. (Brandl II. 2. 407.)

928. Jindřichovi Bozděchovskému posílá 20 zl. na stravování. — Na Rosicích 1605, 14. června. (Brandl II. 2. 408.)

929. Martinovi Rosickému káže, aby mu posílal zprávy z Hradiště. — Na Rosicích 1605, 14. června. (Brandl II. 2. 408.)

930. Hannibalovi z Waldšteina dává zprávu o nemoci své manželky a o válečných událostech. — Na Rosicích 1605, 14. června. (Brandl II. 2. 408.)

931. Joachimovi Haugvicovi píše o vysvětlení jakési výpovědi učiněné v příčině Viktorina z Žerotína. — Na Rosicích 1605, 15. června. (Brandl II. 2. 409.)

932. Kašparovi knězi novokřtěnskému v Oleksovicích: aby pro něho a čeládku jeho lázeň připravil. — Na Rosicích 1605, 16. června. (Brandl II. 2. 410.)

933. Vilímovi z Roupova děkuje, že syn páně Vilémův doprovodil jeho dcery na Rosice. — Na Rosicích 1605, 19. června. (Brandl II. 2. 410.)

934. Jakubovi Vojskovi píše v příčině Matěje Kročitého. — Na Rosicích 1605, 19. června. (Brandl II. 2. 410.)

935. Ejvančickým propouští k jich přímluvě jednoho poddaného. — Na Rosicích 1605, 19. června. (Brandl II. 2. 411.)

936. Jihlavských žádá, aby písař jejich v jeho záležitosti do Prahy mohl přijeti. — Na Rosicích 1605, 20. června. (Brandl II. 2. 411.)

937. Úředníku Náměštskému: aby mu poslal zvěřinu. — Na Rosicích 1605, 21. června. (Brandl II. 2. 412.)

938. Hynkonyusovi z Velenova posílá přípis listu císařského. — Na Rosicích 1605, 21. června. (Brandl II. 2. 412.)

939. Viktorinovi z Žerotína odesílá dva listy rodinné. — Na Rosicích 1605, 21. června (Brandl II. 2. 412.)

940. Fridrichu Pierovi: líčí spousty učiněné vojskem nepřátelským na statku Strážnickém. Oznamuje, že na potřeby jeho a Jana Fridricha z Žerotína pošle 1000 tolarů, a napomíná ho, aby s nimi šetrně naložil. — Na Rosicích 1605, 21. června. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 83 č. 8.)

941. Kašparovi Melicharovi z Žerotína: aby odeslal do Prahy přiložené psaní. — Na Rosicích 1605, 22. června. (Brandl II. 2. 413.)

942. Přerovským oznamuje mezi jiným, že náhrady válečné nemohou dostati. — Na Rosicích 1605, 24. června. (Brandl II. 2. 413.)

943. U Bohuslava Bořity přimlouvá se, aby Přerovským posečkal s dluhem. — Na Rosicích 1605, 24. června. (Brandl II. 2. 414.)

944. Mikulášovi Pitrušovi píše stran ženy, již přijal do své služby, a o svázání některých knih. — Na Rosicích 1605, 25. června. (Brandl II. 2. 415.)

945. Divišovi Lacmbokovi Slavatovi omlouvá se, že pro nemoc své choti a válku v zemi nemůže přijeti k svatbě jeho sestry. — Na Rosicích 1605, 25. června. (Brandl II. 2. 415.)

946. Barboru Křineckou z Žerotína žádá, aby mu dluh zaplatila. — Na Rosicích 1605, 26. června. (Brandl II. 2. 416.)

947. Smila Osovského z Doubravice zve na Rosice. — Na Rosicích 1605, 27. června. (Brandl II. 2. 417.)

948. Doktoru Luckovi: o nepříteli, že tu a tam ukáže se a uloupí co může; českého lidu že co den přibývá; najatí jezdci i pěší mají býti mustrováni. Vyslovuje své překvapení nad tím, že by mu byl více dlužen než 15 tolarů, jež mu zaplatil Kašpar z Žerotína. — Bez místa 1605, 27. června. (Opis něm. v knih. Blud. 4138 f. 74.)

949. Adamovi ml. z Waldšteina omlouvá se, že choť jeho zdržel u manželky své o den déle. — Na Rosicích 1605, 28. června. (Brandl II. 2. 417.)

950. Karla z Lichtenšteina žádá, aby poddaným Dřevohostickým nahrazeny byly válečné škody. — Na Rosicích 1605, 29. června. (Brandl II. 2. 418.)

951. Úředníkovi Židlochovskému: že již 1000 zl. odeslal do Prahy. — Na Rosicích 1605, 29. června. (Brandl II. 2. 418.)

952. Janu Wolfovi posílá jeho ženu. — Na Rosicích 1605, 29. června. (Brandl II. 2. 419.)

953. Hejtmanu markrabství Moravského omlouvá se, že nemůže nyní přijeti do Hradiště pro nemoc své ženy. — Na Rosicích 1605, 30. června. (Brandl II. 2. 419.)

954. Augustovi Křineckému omlouvá se, že pro nemoc manželky své nemůže přijetí na jeho svatbu. — Na Rosicích 1605, 1. července. (Brandl II. 2. 420.)

955. K Jiříkovi Hodickému z Hodic vypravuje Václava Mitrovského. — Na Rosicích 1605, 1. července. (Brandl II. 2. 421.)

956. Jindřichovi Vodickému píše v příčině jakýchsi psaní. — Na Rosicích 1605, 1. července. (Brandl II. 2. 421.)

957. Zdeňkovi Žampachovi píše v příčině své poddané. — Na Rosicích 1605, 3. července. (Brandl II. 2. 421.)

958. Kateřině Bílé posílá přímluvné psaní k panu Žampachovi. — Na Rosicích 1605, 3. července. (Brandl II. 2. 422.)

959. Jakubovi st. Vojskovi píše stran Matěje Kročitého. — Na Rosicích 1605, 5. července. (Brandl II. 2. 422.)

960. Přerovským píše stran svědomí, kteréž se na nich žádá. — Na Rosicích 1605, 6. července. (Brandl II. 2. 423.)

961. Jindřicha Vodického ptá se, zda bylo by lze klavír v Brně koupiti. — Na Rosicích 1605, 6. července. (Brandl II. 2. 423.)

962. Barboře z Waldšteina píše o nemoci své choti. — Na Rosicích 1605, 6. července. (Brandl II. 2. 424.)

963. Hannibalovi z Waldšteina píše o nemoci ženy své a o vpádu nepřátelském. — Na Rosicích 1605, 7. července. (Brandl II. 2. 424.)

964. Adamovi z Šternberka odesílá jakousi věc. — Na Rosicích 1605, 8. července. (Brandl II. 2. 425.)

965. Úřadu Kynickému oznamuje, že bez vědomí jejich pána věcí jejich nemůže se ujímati. — Na Rosicích 1605, 8. července. (Brandl II. 2. 426.)

966. Jihlavským děkuje, že dovolili písaři svému, aby jel v jeho záležitosti do Prahy. — Na Rosicích 1605, 8. července. (Brandl II. 2. 426.)

967. Úředníku Židlochovskému oznamuje, že pan Slavata obdržel již svůj dluh. — Na Rosicích 1605, 9. července. (Brandl II. 2. 426.)

968. Jiříkovi Hodickému stěžuje si, že poddaní jeho při návratu z ležení domů musili zbraně své hejtmanu odvésti. — Na Rosicích 1605, 9. července. (Brandl II. 2. 427.)

969. Kašparovi z Žerotína píše o nemoci své ženy a o vpádu nepřátelském. — Na Rosicích 1605, 10. července. (Brandl II. 2. 427.)

970.

Nejvyššímu důstojníku pluku Althaimova: podává stížnost obyvatelů vsi Kynic (na Znojemsku), poddaných jeho bratra Jana Diviše nepřítomného, na vojáky téhož pluku; žádá ho, aby je odtud odvedl a jiného vojska neuváděl. — Na Rosicích 11. července 1605.

(Dem obersten Leitenampt über des Herrn von Althaimb Knechte.) Edler, gestrenger, insonders lieber Herr und Freund ɔc. Dem Herrn thue ich freundlich zue wissen, dass sich meines Brueders Herrn Johann Dionisii Herrn von Zierotin ɔc Unterthanen aus dem Dorf Kynic in Abwesen seiner als ihres Erbherrn gegen mir zum höchsten beschwert, wie sie von den umb Znaim herumbliegenden Knechten, die schon von funf Wochen her bei ihnen still liegen und ihren freien bösen Willen unter ihnen brauchen, nicht allein großen Schaden und Ungelegenheit leiden mueßen, sondern noch mehr an ihren Nahrungen gar sehr verhindert, geplündert und umb das Ihrige jämmerlich gebracht werden, und wann dasselbe noch länger währen

sollte, dass ihnen unmuglich wäre, bei ihrer Nahrung länger zue bleiben und derselben abzuewarten, denn sie gezwungen wurden, dieselbe zue verlassen und sich demnach blos davon zue machen.

Welches ich nicht allein von obgedachten Leuten verstanden, sondern auch von andern vor gewiss bericht bin worden; und uber das alles dass sie auch in gedachtes Herrn Ma[ie]rhof sich zue gehen und allda, was ihnen von Putter und andern Sachen geliebt, wie ihr eigens wegzunehmen, auch die Leute darinnen zu schätzen unterstehen, welches doch ihnen in keinem Weg zustehet noch geburet.

Weil mich dann dieselben Unterthanen umb Rath und Hulf gebeten, so hab ich nicht unterlassen kunnen, nachdem ich erfahren, dass mein geliebter Herr Schwager der Freiherr von Altheim als ihr Obrister ihnen zue seinem obristen Leutenambt behandlet, demselben mit diesem meinem Schreiben anstatt gedachten meines Herrn Brueders, der itzo aus dem Land ist, freundlich zu ersuchen, er wolle benennte ihm untergebene Knechte, so sich von frewen Muthwillen dahin losieret (wie sich dann auch keinen andern geburt hat, sie dahin zue losieren) aus obgenanntem Dorf ausschaffen, auch keine andern an ihre Statt hinlegen lassen, auf dass die armen Unterthanen möchten desselben Last überhoben sein und also ihrer Nahrung besser abwarten und dieselben ohne Furcht und Hinderung versehen.

Bin derwegen der gänzlichen Hoffnung, der Herr werde mir dieser meiner Bitte gewähren, welches ich auch umb ihn mit meinen freundlichen Diensten in allen Wegen zu verdienen und zue verschulden willig und bereit bin. Zweifel auch gar nicht, wenn es mein Herr Brueder erfahren wird, dass er sich auch wird gegen dem Herrn wegen der gethaner Freundschaft wissen zue verhalten.

Im Fall aber des Herrn untergebene Knechte von oftgenannten Dorf nicht werden abgeschafft, und er also dieser meiner freundlichen Bitt nicht statt wollte geben (welches ich mich zwar zue ihm nicht versehen thue), so wurde ich verursacht sein, dasselbe dem Herrn Landshauptmann, als der anstatt Ihr. kais. Maj. diesem Lande zum Schutz vorstehet, anzutragen und demselben im Namen meines Herrn Brueders, der itzo wegen Ihr. Maj. Diensten außerhalb des Landes ist, zu bitten, er wolle tragendes Ambts halben die Sachen dahin dirigieren, damit oftgemelte Unterthanen ungehindert blieben. Und wofer auch dasselbe aus Ungehorsamb der Knechte gegen Herrn Landshauptmann nicht helfen wollte, dessen ich mich doch nicht versehe, so werd ich auf Mittel und Wege gedacht sein, wie man etwan dem Unheil vorkommen kunnte, also dass mein Herr Brueder sowohl auch seine Unterthanen vor mehrerm Schaden möchten verhütet werden. Datum Rositz, den 11. Julii 1605.

Konc. v knih. Bludov. VI—4138 fol. 79 *b*.

971. S hejtmanem zemským sděluje, že dopis jeho obdržel a že se dle něho zachová. — Na Rosicích 1605, 13. července. (Brandl II. 2. 428.)

972. Úředníka Židlochovského žádá za zprávy o nepříteli, který položil se okolo Hustopeče. — Na Rosicích 1605, 13. července. (Brandl II. 2. 429.)

973. Pana Vodického žádá, aby do domu p. Slavaty nikoho nepřijímal. — Na Rosicích 1605, 13. července. (Brandl II. 2. 428.)

974. Janovi Divišovi z Žerotína posílá věci týkající se pře o Židlochovice. — Na Rosicích 1605, 14. července. (Brandl II. 2. 429.)

975. Zikmundovi Čertorejskému píše, aby vojáci z Kynic přeloženi byli někam jinam. — Na Rosicích 1605, 14. července. (Brandl II. 2. 429.)

976. Jiříkovi z Hodic děkuje za zprávy. — Na Rosicích 1605, 14. července. (Brandl II. 2. 430.)

977. Kašparovi z Žerotína píše o při jeho s panem Berkou a o vpádu nepřátelském. — Na Rosicích 1605, 15. července. (Brandl II. 2. 430.)

978. Jindřicha Blektu žádá, aby napsal titul pana hofmistra na dopis pana Kašpara z Žerotína. — Na Rosicích 1605, 16. července. (Brandl II. 2. 432.)

979. Kašparovi z Žerotína píše o vpádu nepřátelském. — Na Rosicích 1605, 17. července. (Brandl II. 2. 432.)

980. Janovi Divišovi z Žerotína: aby dal odvézti do Brna sirotčí věci ze Židlochovic. — Na Rosicích 1605, 17. července. (Brandl II. 2. 433.)

981. Janovi st. Skrbenskému klade otázku o rodokmenu druhé své ženy. — Na Rosicích 1605, 17. července. (Brandl II. 2. 433.)

982. Martinovi Rosickému poroučí, aby vrátil se na Rosice. — Na Rosicích 1605, 17. července. (Brandl II. 2. 434.)

983. Přerovským píše stran nebezpečenství nepřátelského. — Na Rosicích 1605, 18. července. (Brandl II. 2. 434.)

984. Doktoru Schuchartovi: děkuje za knihy a zprávy zaslané a prosí ho, aby mu i na dále dával zprávy na jeho útraty; na otázku, kterak se vede jeho nemocné paní, odpovídá, že nemoc neustává, naopak že se věc obrací spíše k horšímu. — Na Rosicích 1605, 18. července. (Opis něm. v knih. Blud. 3148 f. 83.)

985. Philibertovi du Bois: omlouvá, že neodpovídal na četné dopisování přes rok trvající, svým zaměstnáním, jímž byl přetížen; ačkoli ani teď není o mnoho volnější, přece mu píše, aby jen mohl s vděčností vysloviti, kterak mu jeho listy byly milé jak po stránce obsahové tak slohové; vybízí ho, aby stanovil odměnu za svou námahu. — Na Rosicích 1605, 19. července. (Konc. franc. v knih. Blud. 3881 f. 83 č. 9.)

986. Janovi Divišovi z Žerotína posílá věci pře jeho o Židlochovice se týkající. — Na Rosicích 1605, 21. července. (Brandl II. 2. 434.)

987. Mark-Antoniovi Lombardovi: omlouvá se, proč mu tak dlouho nepsal, a uvádí jako příčinu svízele válečné, kteréž byly vznikly povstáním Bocskajovým v Uhřích a vpády válečnými do Moravy, jimiž způsobeny škody ohromné; nepříteli se odpírá, ale chabě. Panství Žerotínova zůstala dosud od vojákův ušetřena, za to sbírky na vojnu ničí majetníky. K těmto strastem přidružila se dlouhá nemoc jeho manželky. Projevuje nelibost nad tím, že ochota Lombardova ke službám krále Francouzského došla špatné odplaty. — Na Rosicích 1605, 22. července. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 83 č. 10.)

988. Lidmilu Kounickou z Roupova žádá o prášek proti božci. — Na Rosicích 1605, 23. července. (Brandl II. 2. 435.)

989. Hynkoniusa z Velenova táže se po svých věcech uložených v Jihlavě. — Na Rosicích 1605, 23. července. (Brandl II. 2. 435.)

990. Kašparovi z Žerotína píše o nemoci své ženy a žádá, aby syn jeho Karel poslán byl do Brandejsa. — Na Rosicích 1605, 23. července. (Brandl II. 2. 436.)

991. Jana Diviše z Žerotína žádá, aby mladého Karla z Žerotína přechoval u sebe několik dní. — Na Rosicích 1605, 23. července. (Brandl II. 2. 436.)

992. Doktoru Luckovi: sděluje, sám že je zdráv, ale s paní jeho že je čím dál tím hůř; táže se, co je nového v Praze; posílá mu troje psaní k dalšímu doručení: jedno paní z Waldšteina, druhé francouzské p. Gerhartovi de Bois a třetí do Norimberka. Prosí, aby mu objednal dva česko-německé slovníky pro dceru, a kdyby v těchto dvou jazycích nebyly k dostání, tedy latinsko-německo-české. — Na Rosicích 1605, 23. července. (Opis něm. v knih. Blud. 4138 f. 85.)

993. Jiříka Hodického žádá, aby poddaný jeho propuštěn byl od vojska. — Na Rosicích 1605, 24. července. (Brandl II. 2. 437.)

994. Kašparovi Melicharovi z Žerotína radí, aby ponechal ještě syna svého na Nových Dvořích. — Na Rosicích 1605, 26. července. (Brandl II. 2. 437.)

995. Divišovi z Žerotína posílá některé věci. — Na Rosicích 1605, 27. července. (Brandl II. 2. 438.)

996. Matyášovi Pěcovi děkuje za práci, kterou pro něho vykonal. — Na Rosicích 1605, 28. července. (Brandl II. 2. 438.)

997. Barboře Křinecké z Žerotína slibuje, že jí s dluhem posečká. — Na Rosicích 1605, 29. července. (Brandl II. 2. 439.)

998. Janovi Hynkoniusovi píše o nemoci své manželky. — Na Rosicích 1605, 30. července. (Brandl II. 2. 439.)

999. Přerovským píše stran ubytování jezdců u nich. — Na Rosicích 1605, 31. července. (Brandl II. 2. 439.)

1000. Janovi Divišovi z Žerotína posílá dopis došlý na něho z Basileje. — Na Rosicích 1605, 1. srpna. (Brandl II. 2. 440.)

1001.

Amandovi Polanovi se omlouvá, že pro nemoc manželčinu dlouho mu nepsal. Vypisuje škodu, již země vzala od nepřátel i od vojska domácího, a líčí zhoubné následky války. — Na Rosicích 1. srpna 1605.

(Doctori Amando Polano.*) Ne tabellarius vestras, qui nudius quartus tuas mihi ab ultima Maii reddidit, absque meis reverteretur in patriam neve inutilem moram apud nos in gratiam meam traheret, totum me scribendo postridie addixeram iamque in manus sumpseram calamum, cum propere ad uxorem meam convulsionibus ab epilepticis non valde absimilibus correptam avocor, quo casu adeo consternatus sum, ut nec eo die nec heri vel literulam unam in chartam referre potuerim. Hinc factum, ut occasione, quae mihi per eum oblata fuit, e manibus elapsa, nunc ad consuetam mercatorum operam convertere me necesse habeam, qui quoniam ut plurimum sunt negligentes, quando hae ad vos sint perventurae, in incerto est; atque

id ego eo molestius fero, cum non immerito verear, ne ex diuturno silentio, quod sane omnes aequitatis fines praetergressum est, decedat aliquid vel de tua et amicorum erga me perpetua benevolentia vel de mei constantis in vos amoris existimatione. Sed calamitates tam publicae tam meae privatae, atque inter eas potissimum uxoris meae gravissimus morbus, qui illam in septimum iam mensem lecto affixam detinet, causam meam apud vos agant necesse est, nam ego adeo sum occupatus a moerore, ut nec verba reperiam nec materiam idoneam excusationi.

Porro ea est rerum nostrarum condicio, ut deterior vix esse possit. Ut taceam, quod optima et fertilissima provinciae huius pars continuis hostium excursionibus direpta et vastata, iacet propemodum inculta: quomodo silentio praeteribo, id quod ab immanitate hostili superfuit, ab iis, quos auxilio nobis esse oportuerat, absque ullo Dei et hominum respectu conculcari? Neque eos solos accuso, qui ob stipendia a caesare non persoluta nobis graves sunt, sed ii ipsi, quos sumptu nostro alimus et in quos incredibiles facimus impensas, nihilo in nos sunt mitiores. Tam proiecta licentia his temporibus militiam nostram obtinet, ut omnia sui iuris et potestatis sse nebulones isti existiment, ad quae vel cupiditate vel oculis feruntur, neque id dissimulant, cum se non nostri sed sui locupletandi gratia arma induisse plenis buccis glorientur.

Iam quae bellum sequuntur incommoda, ea omnia nostra sunt: mores corrupti, fides nulla, iuris et iustitiae altum silentium, in religione mirus tepor, literarum et honesti contemptus, et quae his similia animo concipi possunt, ita ut nihil nobis nunc sit miserius, quibus paucis retro annis nihil fuit fortunatius. Sed quid agamus? Si bona suscepimus, quidni suscipiamus etiam mala? Et certe praeteritis temporibus magnam partem felicitatis humanae in hanc provinciam derivavit Deus, ne dicam, quod luce evangelii universam illustravit: quare non immerito aequiore animo nobis ferendum est, quidquid nunc permittente illo calamitosum nos affligit.

Interim ut ipsimet nos nostraque omnia illi commendamus, ita etiam precibus piorum iuvari cupimus, quas te pro nobis concipere cum minime dubitem, supervacuum fuerit currentem excitare. Ego utcunque valeo, quamvis mole adversitatum vix non depressus; domi autem me contineo, ne uxorem aegram et diuturno morbo valde afflictam imo fere consumptam deseram. Haec sunt, quae hoc tempore ad te scribenda putavi. Vale, vir optime et magno bonorum commodo nate. Kal. Aug. [sic, Rossicio 1. Aug.] Tui studiosissimus et observantissimus.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 84. č. 11.

*) Amand Polanus z Polansdorfu, vynikající bohoslovec kalv., narodil se dne 16. prosince 1561 v Opoli ve Slezsku, zemřel jako professor theologiae v Basileji 17. července 1610. Studoval ve Vratislavi, Basileji, Geneve a v Heidelbergu. Byl vychovatelem Diviše z Žerotína. V Basileji oženil se s dcerou prof. Grynaea. Vydal mnoho náboženských spisů.

1002. Janovi Petrovi Orchimu: o strastech veřejných i soukromých, kteréž mu vyloží Santino z Bussi, který domů se navracuje; v zemi jest vojna, doma stůně mu manželka, zemřela mu tchyně, musel tudíž dcerušky své vzíti si domů; prosí, aby Bůh brzy seslal osvobození, poněvadž by život Žerotínův konečně musel ustoupiti přemoci zla. — Na Rosicích 1605, 1. srpna. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 84 č. 12.)

1003. Marii Manriquesové z Pernšteina: děkuje jí za prášky, jež byla poslala churavé manželce jeho, ale nedal jí jich dosud užívati, poněvadž neví, zda byla jí dobře oznámena povaha nemoci. Vyličuje jí průběh choroby manželčiny. — Na Rosicích 1605, 1. srpna. (Konc. vlašský v knih. Blud. VI—3881 f. 84 č. 13.)

1004. Cesarovi Calandrinimu: prosí, aby přiložený dopis, svědčící Amandovi, dal dopraviti do Basileje. — Na Rosicích 1605, 1. srpna. (Konc. vlašský v knih. Blud. VI—3881 f. 86 č. 20.)

1005. Zdeňkovi z Roupova: omlouvá svou stručnost ve psaní nevýslovným hořem z manželčiny nemoci, jež se pořád zhoršuje; ubezpečuje ho svou přízní. — Na Rosicích 1605, 2. srpna. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 85 č. 14.)

1006. Diviše z Žerotína táže se, kde nachází se strýc jejich Karel. — Na Rosicích 1605, 4. srpna. (Brandl II. 2. 440.)

1007. Jeronymovi Bonacinovi: poněvadž colmistr moravský peníze Bonacinovi neposlal, chce Žerotín zaplatiti mu sám. Ale že nenašel v Brně nikoho, kdo by byl ochoten učiniti tak směnkou, umínil si poslati Bonacinovi peníze hotové. Žádá za noviny z Italie i z Vídně a za krabici granátových jablek. — Na Rosicích 1605, 5. srpna. (Konc. vlašský v knih. Blud. VI—3881 f. 85 č. 15.)

1008. Kašparovi Melicharovi z Žerotína ohlašuje smrť své manželky. — Na Rosicích 1605, 7. srpna. (Brandl II. 2. 441.)

1009. Jana Diviše z Žerotína žádá, aby dal rozšířiti hrobku v Brandýse (nad Orlicí). — Na Rosicích 1605, 7. srpna. (Brandl II. 2. 441.)

1010. Kašpara Melichara z Žerotína táže se, zda bude držen soud při postranních. — Na Rosicích 1605, 7. srpna. (Brandl II. 2. 442.)

1011. Mikulášovi Pitrušovi píše stran svázaných knih. — Na Rosicích 1605, 8. srpna. (Brandl II. 2. 442.)

1012. Janovi Divišovi z Žerotína připomíná opět, aby dal rozšířiti hrobku v Brandýse. — Na Rosicích 1605, 8. srpna. (Brandl II. 2. 443.)

1013. Úředníka Židlochovského táže se, kde leží jezdci Teuflovi a Turnovi. — Na Rosicích 1605, 11. srpna. (Brandl II. 2. 443.)

1014. Úředníku Náměštskému píše, aby mu poslal kopu slepic. — Na Rosicích 1605, 11. srpna. (Brandl II. 2. 444.)

1015. Adama ml. z Waldšteina zve na pohřeb své manželky ke dni 30. srpna. — Na Rosicích 1605, 11. srpna. (Brandl II. 2. 444.)

1016. Adama st. z Waldšteina zve ku pohřbu své manželky ke dni 30. srpna. — Na Rosicích 1605, 11. srpna. (Brandl II. 2. 445.)

1017. Kašparovi Melicharovi z Žerotína posílá psaní Jindřicha Blekty. — Na Rosicích 1605, 12. srpna. (Brandl II. 2. 444.)

1018.

Amandovi Polanovi dává zprávu o smrti své manželky; pře jeho ještě není ukončena; země od nepřátel mnoho trpí. — Na Rosicích 15. srpna 1605.

(D. Amando Polano.) Hactenus non aliam quam tristem suggerit mihi Deus scribendi materiam, nam post meas proximas, quibus te de rerum nostrarum infelici et perturbato statu certiorem feci, uxor mea ex gravi et diutino morbo, cum quo tum adhuc, cum illas scriberem, conflictabatur, paucis elapsis diebus decessit, relicta mihi ob brevitatem temporis, quo una viximus, et dolores, quos in morbo acerrimos sustinuit, tristi et acerba sui memoria et extremo desiderio coniunctionis nostrae et amoris mutui, cuius fructus ne perciperem, obstitit immaturus ipsius obitus, quo simul abrupta est omnis spes eorum bonorum, quae mihi ex illo coniugio promiseram. Sperabam ego tot annis sine intermissione iactato et exagitato nova hac coniugii societate relaxationem aliquam et remissionem a curis et turbis obventuram; sed aliter disponente Deo accidit, nam quietem expetitam multi labores exceperunt, laetitiam desideratam novi dolores consecuti sunt, et tandem mors ipsa, quidquid adhuc spei et exspectationis supererat, uno momento eripuit. Video me nunc non tantum ad easdem angustias redactum, quas prior solitudo, viduitatem intelligo, secum attraxerat, sed maiores, nam et aetas paulatim ingravescit et deficiunt vires, et res familiaris minuitur, quae omnia erant integra, cum sub initium huius saeculi amatissima uxore privarer. Quo accidit, ut assiduitate curarum, miseriarum et dolorum animus quodammodo perpetuae moestitiae et aegritudini involvatur et sensim obdurescat adversus eas, quae in eiusmodi malis adferri solent, consolationes. Unica spes est in Deo, qui fortasse aliquem modum tot adversitatibus statuit, quam diuturna tolerantia valde labefactatam, ne magis flaccescat vel deficiat penitus, ut ille erigat et confirmet, tuis et aliorum piorum precibus impetrari mihi expeto.

Et haec quidem domestica mala sunt; foris autem non multo melius mecum agitur, nam lis mea adhuc pendet, quae et vitae et famae et fortunarum periculum secum trahit. Patriae autem miserabilis condicio quantopere me torqueat, vix edicere possum: adhuc his ipsis diebus hostes facta irruptione magnam miserae plebis stragem ediderunt. His incommodis qui obviam eat, nemo est; nam etsi numerosum exercitum habeamus, tamen ob imperitiam eorum, qui praesunt, nulli hactenus fuit usui, et quod Scaliciorum oppido, quod finibus nostris proximum est, potiti sumus, non virtuti nostrorum, sed hostium calliditati, qui et in fuga sibi et praedae partae consulunt, vacuum et desertum nostris occupandum reliquerunt, tribuo. Ita undique aerumnis et difficultatibus obsesso quid animi sit, facile ipsemet statuere potes.

Tu autem quod cum socero valeas, magno est mihi in hoc luctu solatio; omnipotens Deus utrumque vestrum ecclesiae suae et reipublicae, quin etiam mihi

quam diutissime conservet. Agnatum meum Fridericum diligenter tibi commendo. Vale, vir optime et omnibus bonis carissime. Rossicio 15. Aug. 1605 Tibi ex animo amicus.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 85. č. 16.

1019. Přerovských táže se po chování Jiříka Čermáka. — Na Rosicích 1605, 15. srpna. (Brandl II. 2. 446.)

1020. Jiříkovi Hodickému: aby propustil koně jeho a jeho poddaných. — Na Rosicích 1605, 16. srpna. (Brandl II. 2. 446.)

1021. Bohušovi Morkovskému z Zástřizl děkuje za jeho soucit. — Na Rosicích 1605, 16. srpna. (Brandl II. 2. 447.)

1022. Hannibalovi z Waldšteina píše o válce. — Na Rosicích 1605, 17. srpna (Brandl II. 2. 448.)

1023. Přerovským dává radu, jak mají se chovati v nebezpečí válečném. — Na Rosicích 1605, 17. srpna. (Brandl II. 2. 448.)

1024. Jindřichovi Bozděchovskému: aby vrátil se s koňmi domů. — Na Rosicích 1605, 18. srpna. (Brandl II. 2. 449.)

1025. Jer. Bonacinovi se omlouvá, že tak dlouho odkládati musí s posíláním peněz pro nebezpečí na cestách. Prosí za zprávu, zdali zaplacen byl Orchimu sýr březnový. — Na Rosicích 1605, 18. srpna. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 85 č. 17.)

1026. D[ru] Janovi Jakubu Grynaeovi otvírá dokořán své srdce: po tolika ranách, jimiž ho navštěvuje Bůh, posledně úmrtím manželky, vidí jedinou spásu svou v křesťanské trpělivosti a odevzdanosti do vůle boží. — Na Rosicích 1605, 18. srpna. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 85 č. 18.)

1027. Fridrichu Pieriovi: sděluje svou sklíčenost z úmrtí manželčina; líčí, jak krutě a zběsile řádí roty Bočkajovy na zbožích Strážnickém a Ostrovském, všecko vydrancují, a co nelze uloupiti, to zapálí a rozmetají. — Na Rosicích 1605, 18. srpna. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 86 č. 19.)

1028. Kašparovi Melicharovi z Žerotína děkuje za projevený soucit. — Na Rosicích 1605, 19. srpna. (Brandl II. 2. 448.)

1029. Oldřichovi z Kounic děkuje za vyplnění jakési žádosti. — Na Rosicích 1605, 19. srpna. (Brandl II. 2. 459.)

1030. Wejkartovi hraběti z Solmu píše o vyvazení strýce jeho z rukojemství. — Na Rosicích 1605, 19. srpna. (Brandl II. 2. 450.)

1031. Janovi Wolfovi káže, aby zvěděl, zdali Iliašhazy [sic] spolčil se s Bočkajem. — Na Rosicích 1605, 21. srpna. (Brandl II. 2. 450.)

1032. Oldřicha z Kounic žádá, aby mu propůjčil kuchaře ku pohřbu jeho manželky. — Na Rosicích 1605, 21. srpna. (Brandl II. 2. 451.)

1033. Divišovi z Žerotína posílá noviny a žádá jej o propůjčení kuchaře. — Na Rosicích 1605, 22. srpna. (Brandl II. 2. 451.)

1034. Viléma z Roupova žádá o propůjčení kuchaře. — Na Rosicích 1605, 22. srpna.

1035. Přerovským potvrzuje, že noviny od nich obdržel. — Na Rosicích 1605, 22. srpna. (Brandl II. 2. 452.)

1036. Jeronymovi hraběti z Turnu oznamuje o smrti jeho služebníka. — Na Rosicích 1605, 23. srpna. (Brandl II. 2. 452.)

1037. Jindřichovi Blektovi píše v příčině psaní hraběti z Salmu zaslaného. — Na Rosicích 1605, 23. srpna. (Brandl II. 2. 453.)

1038. Úředníku Náměštskému píše, aby mu poslal zvěřinu. — Na Rosicích 1605, 23. srpna (Brandl II. 2. 453.)

1039. Oldřicha z Kounic prosí, by mu zapůjčil kuchaře a paštikáře. — Na Rosicích 1605, 23. srpna. (Brandl II. 2. 453.)

1040. Joachimovi Haugvicovi z Biskupic projevuje soustrast nad onemocněním. — Na Rosicích 1605, 25. srpna. (Brandl II. 2. 454.)

1041. Tristramovi Hošťakovskému posílá pozvání na pohřeb své choti. — Na Rosicích 1605, 26. srpna. (Brandl II. 2. 454.)

1042. Jana Diviše z Žerotína žádá, by mu propůjčil svého kuchaře. — Na Rosicích 1605, 27. srpna. (Brandl II. 2. 455.)

1043. Zdeňkovi Žampachovi píše v příčině své poddané. — Na Rosicích 1605, 27. srpna. (Brandl II. 2. 455.)

1044. Kateřině Bílé posílá psaní zaslané od něho p. Žampachovi. — Na Rosicích 1605, 27. srpna. (Brandl II. 2. 455.)

1045. Kateřině Zámrské z Třebomyslic píše v příčině Evy Čejkovské. — Na Rosicích 1605, 28. srpna. (Brandl II. 2. 455.)

1046. Divišovi z Žerotína děkuje za zaslání zvěřiny a propůjčení kuchaře. — Na Rosicích 1605, 28. srpna. (Brandl II. 2. 456.)

1047. Jiřího Kryštofa Teufla žádá, aby na zejtří k němu dojel. — Na Rosicích 1605, 28. srpna. (Brandl II. 2. 456.)

1048. Jiřímu Krištofovi Teuflovi: přijímá omluvu jeho, že nemůže dojeti k pohřbu. — Na Rosicích 1605, 29. srpna. (Brandl II. 2. 456).

1049. Hynka z Náchodu žádá, aby přitisknul pečeť k jeho poručenství. — Na Rosicích 1605, 29. srpna. (Brandl II. 2. 457.)

1050. Marii Mandaleně z Žerotína omlouvá se, že nemůže jí poslati svého lékaře. — Na Rosicích 1605, 31. srpna. (Brandl II. 2. 457.)

1051. Úředníka Brandejského n. Orl. táže se, zda již hrobka jest rozšířena. — Na Rosicích 1605, 31. srpna. (Brandl II. 2. 458.)

1052. Pánu Třebíčskému projevuje lítost nad jeho nemocí. — Na Rosicích 1605, 31. srpna. (Brandl II. 2. 458.)

1053. Jeronymovi Václavovi hraběti z Turnu píše v příčině vychovatele pro jeho syna, — Na Rosicích 1605, 31. srpna. (Brandl II. 2. 458.)

1054. Mark-Antoniovi Lombardovi oznamuje o smrti manželky i o velikém bole svém. Zmiňuje se o válce, kteráž hubí zemi, naděje na mír mizí. — Na Rosicích 1605, 31. srpna. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 86 č. 21.)

1055. Amandu Polanovi: oznamuje, že pochoval manželku, a že morem zemřel Jindřich Ryhinerus, rodák Basilejský, jehož na jaře hodlal vypraviti s Karlem do Italie. — Na Rosicích 1605, 30. srpna. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 86 b č. 22.)

1056. Maximilianovi Lvovi píše, že mu nyní nemůže peněz poslati. — Na Rosicích 1605. 1. září (Brandl II. 2. 459.)

1057. Adamovi Linhartovi z Neumperku: o prostředcích pro slezinu. — Na Rosicích 1605, 1. září. (Brandl II. 2. 460.)

1058. Danieli Staudiovi posílá po Fridrichu Bergerovi list, v němž ho žádá, aby vypravil bratra svého do Moravy, aby, hodí-li se k tomu, stal se preceptorem syna Jeronyma hraběte z Thurnu. — Na Rosicích 1605, 1. září. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 87 č. 23.)

1059. Jeronymovi hraběti z Turnu píše v záležitosti vychovatele pro jeho syna. — Na Rosicích 1605, 2. září. (Brandl II. 2. 459.)

1060. Janovi Divišovi z Žerotína: že na Brandýs přijede, až bude hrobka hotova. — Na Rosicích 1605, 3. září. (Brandl II. 2. 460.)

1061. Úředníku Brandýskému nařizuje, jak mrtvoly manželek jeho složeny býti mají. — Na Rosicích 1605, 4. září. (Brandl II. 2. 461.)

1062. Janu Františkovi Castiglionimu v Basileji oznamuje, že syn jeho (Castiglionův) Samuel vrací se domů, poněvadž mu nesvědčilo moravské podnebí; vrací se ve společnosti p. Hubra, mladíka skromného a slušného, jehož doporučuje co nejvřeleji; děkuje, že přijal do domu svého poručence Žerotínova. — Na Rosicích 1605, 4. září. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 87 č. 24.)

1063.

Jaroslavovi ze Smiřic se omlouvá, že mu dlouho nepsal, zdržen byv vpádem nepřítele do země a smrtelnou nemocí manželky. Chválí při listu Jaroslavově uhlazenost a květnatost slohu. — Na Rosicích po 4. září 1605.

(Jaroslao a Smirzicz baroni.*) Dabis veniam, illustris Jaroslae, morae paulo diuturniori, quam perturbatae et prope eversae res patriae meae, quominus absque cunctatione humanissimis litteris tuis responderem, attulerunt primum, domesticae postea afflictiones produxerunt: quo enim tempore tuae mihi fuerunt redditae, eo ipso hostis provinciam ingressus caedibus et incendiis longe lateque saeviebat, cum interim domi gravis uxoris meae et letalis morbus totum me ita occuparet, ut uni de removendo et depellendo illo cogitationi inhaerentem ad alias omnes inutilem plane et ineptum redderet. Minus itaque mihi succensebis, si tamen necessarium hoc peccatum iram meretur, quoties perpensis aequa lance tam gravibus impedimentis animum adieceris ad seriam earum causarum considerationem, quae me curis et angustiis circumseptum a reddendo tibi officio hoc amicitiae ad tempus abstraxerunt. Non enim omnino urbanitatis tuae et benevolentiae erga me declaratae memoriam exui nec ideo calamum seposui, ut nunquam resumerem, sed ut cederem tantisper tempori, donec sedatis turbis externis et interiore quiete recuperata possem aliquo modo et tuae de me conceptae exspectationi satisfacere et simul meae erga te propensissimae voluntati. Quamvis autem et nunc animus nondum a curis et maerore immunis desiderio meo frigide respondeat, quia tamen emergere aliquatenus ex his perturbationum fluctibus annitor, nolo te diutius suspensum tenere, quin seras ita mihi fuisse litteras tuas acceptas, ut gratiores esse non potuerint. Dudum

enim eas exspectabam, accessit illarum desiderium ex litteris [illegible] ad quam ad nobilissimum virum, singularem amicum meum Venceslaum [illegible] aliquanto prius dedisti, ita quidem, ut spem etiam [illegible] et occupationes meae et status rei publicae [illegible] permisissent [illegible] mihi eas quodammodo tum propter similem studiorum communionem [illegible] tum et affinitatem non pridem ante contractam, quam [illegible] non existimabam te ignorare. Quare cum comparuissent — comparuissent autem exspectatae magis quam speratae — ingenti me laetitia impleverunt. Nam ut taceam elegantiam orationis, dispositionis rationem, verborum et [illegible] copiam, quae enumerare supersedeo, ne auribus tuis dare aliquid vel summam dulcedine laudis delenitum capere velle videar: summa illa modestia tua singulari humanitate permixta, quae per omnes partes epistolae tuae resplendet, ita me affecit, ut merito gavisus fuerim dari mihi occasionem necessitudinis nostrae amicitiae vinculo tum amplificandae tum stabiliendae. Non enim minus mihi quam et tibi curae fuit, ut eorum tantum susciperem amorem, qui et ipsi amore virtutis tenerentur, eos autem mihi conniungerem, qui cum virtute etiam sapientiae studium coniunxissent; sic enim demum illam firmam fore iudicabam amicitiam, quae non corruptibilibus et perituris, quibuscum ipsa et interire et destrui posset, sed solidis et perpetuis innixa fundamentis per omnem vitam certa et stabili possessione conservaretur. Cum itaque litterae tuae amicitiam mihi offerunt, ex qua non caducos et incertos, sed permanentes et duraturos fructus sperarem, avide illam sum amplexus, quam et nunc constanter me tueri et imposterum etiam favente divino numine diligenter colere velle profiteor, modo tu quoque in fovenda et alenda illa partes tuas non deseras. Quod te facturum omnino spondet mihi magna, quam de virtutibus tuis apud nos excitasti, fama, cui te minime imparem esse fidem faciunt theses ad disputandum a te propositae, de quibus nunc nihil pronuncio, tum quia tempore excludor, tum vero quia in illis nihil non laude et applausu dignum legitur. Modo tempori servirent, quod, quia corruptissimum est, non facile fert monitores. Vale, mi affinis, et amicitiae nostrae fructibus, quoties opus fuerit, utere. [Rossicio, post 4. Sept. 1605.]

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 87. č. 25.

*) Jaroslav Smiřický ze Smiřic, syn Zikmunda S., byl na něm ve Švýcařích. Oženil se r. 1610 s Annou Alžbětou Zápskou ze Záp. zemřel již dne 16. února l. 1611 na Skale.

1064. U Brandejského úředníka přimlouvá se za svého poddaného. — Na Rosicích 1605, 5. září. (Brandl II. 2. 461.)

1065. Vilémovi z Roupova oznamuje, že poveze mrtvoly svých manželek na Brandýs. — Na Rosicích 1605, 5. září. (Brandl II. 2. 462.)

1066. Zdeňkovi z Roupova děkuje, že jest na něho pamětliv. — Na Rosicích 1605, 5. září. (Brandl II. 2. 462.)

1067. Benešovi Pražmovi z Bílkova omlouvá se, že jsa napomenut k ležení, posud nevlebl. — V Litomyšli 1605, 8. září. (Brandl II. 2. 463.)

1068. Jindřichovi Blektovi píše stran ležení pro rukojemství. — V Litomyšli 1605, 8. září. (Brandl II. 2. 463.)

1069. Mandalenu z Žerotína těší nad smrtí jejího manžela. — V Litomyšli 1605, 8. září. (Brandl II. 2. 464.)

1070. S Mikulášem st. z Bubna sdílí o chování se svého služebníka. — V Kostelci n. Orl. 1605, 13. září. (Brandl II. 2. 464.)

1071. Benešovi Pražmovi píše opět stran ležení rukojemského. — Na Rosicích 1605, 17. září. (Brandl II. 2. 465.)

1072. Jana Vaneckého zve, aby k němu přijel. — Na Rosicích 1605, 17. září. (Brandl II. 2. 465.)

1073. Ladislavovi ml. z Lobkovic oznamuje, že k sjezdu dojeti nemůže. — Na Rosicích 1605, 17. září. (Brandl II. 2. 466.)

1074. Jeronýmu Bonacinovi: táže se ho, zdali vyjednával s Brněnskými kupci, kteří měli jemu (Bonacinovi) v Linci vyplatiti peníze, jež mu byl Žerotín dlužen; žádá ho, aby mu posílal zprávy a noviny, jichž se doví. — Na Rosicích 17. září 1605. (Konc. něm. v knih. Blud. 4138 f. 98

1075. Janovi Wolfovi nařizuje, aby k jeho příjezdu vše v Přerově připravil. — Na Rosicích 1605, 18. září. (Brandl II. 2. 466.)

1076. Štefanovi Šmídovi: že mu propouští jednu poddanou. — Na Rosicích 1605, 19. září. (Brandl II. 2. 467.)

1077. Marii Bohumile šlechtičně z Waldšteina posílá věci jí náležité. — Na Rosicích 1605, 19. září. (Brandl II. 2. 467.)

1078. Jiřímu Krištofovi Teuflovi píše přátelsky o jeho záležitosti. — Na Rosicích 1605, 20. září. (Brandl II. 2. 467.)

1079. Barboře Křinecké z Žerotína slibuje s dluhem posečkati. — Na Rosicích 1605, 21. září. (Brandl II. 2. 468.)

1080. K bratru Zachariášovi do Ejvančic posílá pro jednoho poddaného. — Na Rosicích 1605, 21. září. (Brandl II. 2. 469.)

1081. Pánu Třebíčskému děkuje za zprávu o sjezdu Brněnském. — Na Rosicích 1605, 21. září. (Brandl II. 2. 469.)

1082. Janovi Wolfovi v Přerově píše, aby ve sboru druhou stolici dal udělati. — Na Rosicích 1605, 21. září. (Brandl II. 2. 469.)

1083. Janovi Munkovi z Ejvančic píše stran zlovení dvou rybníčků. — Na Rosicích 1605, 24. září. (Brandl II. 2. 470.)

1084. V dopise Samuelovi Radešínskému ujímá se svého poddaného. — Na Rosicích 1605, 25. září. (Brandl II. 2. 470.)

1085. Krištofovi Teuflovi děkuje za odeslání psaní pána z Hodic. — Na Rosicích 1605, 26. září. (Brandl II. 2. 471.)

1086. Janovi Hynkovi z Velenova píše v záležitosti peněžité. — Na Rosicích 1605, 26. září. (Brandl II. 2. 471.)

1087. Janovi Jakubu Huberovi, který opouští dům pánů z Roupova, nabízí, aby na

místě Jindřicha Rihynera, jenž zemřel, na jaře provázel příbuzného jeho Karla na cestě po Italii. — Na Rosicích 1605, 26. září. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 87 v. č. 26.)

1088. Ladislavovi ml. z Lobkovic píše, aby mu zaplacen byl dluh, který má za stavy. — Na Přerově 1605, 30. září. (Brandl II. 2. 472.)

1089. Zikmundovi Onšovi: ptá se na Daniele Socina z Basileje. — Na Přerově 1605, 30. září. (Brandl II. 2. 472.)

1090. Jana Strnisko žádá, aby mu propustil poddaného. — Na Přerově 1605, 30. září. (Brandl II. 2. 472.)

1091. V dopise Jiříkovi Krenicarovi ujímá se svého poddaného. — Na Přerově 1605, 30. září. (Brandl II. 2. 473.)

1092. Tomášovi Čebínskému káže, aby brzo věci z Rosic dovezl. — Na Přerově 1605, 30. září. (Brandl II. 2. 473.)

1093. Úřadu Dřevohostického táže se stran půjčky peněz Matěji Odráčkovi. — Na Přerově 1605, 3. října. (Brandl II. 2. 473.)

1094. Úředníku Augwaldskému panu Jakubovi Písařovskému píše stran propuštění poddaného. — Na Přerově 1605, 4. října. (Brandl II. 2. 474.)

1095. Zdeňku Brtnickému z Waldšteina: táže se po jménech několika příbuzných. — Na Přerově 1605, 4. října. (Brandl II. 2. 474.)

1096. Doktoru Timinovi píše o nemoci strýce svého Karla. — Na Přerově 1605, 4. října. (Brandl II. 2. 475.)

1097. Janovi Zahrádeckému píše v příčině jeho syna cestujícího do Basileje. — Na Strážnici 1605, 6. října. (Brandl II. 2. 475.)

1098. Oldřichovi z Kounic slibuje, že mu bude rukojmím. — Na Strážnici 1605, 7. října. (Brandl II. 2. 475.)

1099. Jeronymu Bonacinovi: ptá se, zda mu bylo vše řádně zaplaceno; oznamuje, jak by v příčině požadavků doktora Magna mělo býti jednáno s pány z Tiefenbachu; žádá, aby mu Bonacina poslal zpět poddaného krejčího, aby u paštikáře vzat byl do učení Žerotínův poddaný. Prosí za noviny z Italie a z Vídně. — Na Strážnici 7. října 1605. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881, f. 88, č. 27.)

1100. Wolfovi píše v záležitostech hospodářských. — Na Strážnici 1605, 8. října (Brandl II. 2. 476.)

1101. Mandě Gbelské: jak opatřiti má dcery jeho v případě, že by odjela. — Na Strážnici 1605, 8. října (Brandl II. 2. 477.)

1102. Karla ml. z Žerotína ptá se po zdraví. — Na Strážnici 1605, 10. října. (Brandl II. 2. 477.)

1103. Mandě Gbelské rozkazuje stran učení se dětí. — Na Strážnici 1605, 10. října. (Brandl II. 2. 477.)

1104. Ladislavovi z Lobkovic píše, že zemi dluh ještě posečká. — Na Strážnici 1605, 11. října. (Brandl II. 2. 478.)

1105. Mandě Gbelské: že odjede za týden do Přerova. — Na Strážnici 1605, 13. října. (Brandl II. 2. 478.)

1106. Wolfovi píše o hospodářských záležitostech. Na Strážnici 1605, 13. října. (Brandl II. 2. 478.) — Témuž dává rozkazy ve věcech hospodářských. Na Strážnici 1605, 16. října. (Brandl. II. 2. 479.)

1107. Ladislavovi ml. z Lobkovic omlouvá se, že nemůže dojeti do Kroměříže. — Na Strážnici 1605, 18. října. (Brandl II. 2. 480.)

1108. Dru Timinovi: aby pečoval o nemocné v Rosicích. — Na Strážnici 1605, 19. října. (Brandl II. 2. 480.)

1109. Zdeňkovi z Roupova: chválí ho, že při svých studiích hřivnu sobě od Boha svěřenou nezakopal, nýbrž z ní těží; schvaluje mu, že se učí španělštině, jazyku to krásnému a nad to nám i do jisté míry potřebnému; jen aby zase k vůli němu nezanedbával jiných jazyků, jimž se již naučil, zejména latiny, základu to jazyků i věd; stran latiny radí mu, aby za četbu vybíral si díla vynikající nejen po stránce jazykové, nýbrž i pro užitečnost obsahu, Sallusta, Caesara, Tacita, Suetonia a j. — Na Strážnici 20. října 1605. (Konc. franc. v knih. Blud. VI-3881 f. 89 č. 29.)

1110. Jeronymu Václavovi hraběti z Turnu posílá vychovatele pro jeho syna. — Na Strážnici 1605, 21. října. (Brandl II. 2. 481.)

1111. Wolfovi píše v hospodářských záležitostech. — Na Strážnici 1605, 22. října. (Brandl II. 2. 481.)

1112. Jindřichovi Blektovi píše stran rukojemství za p. Pražmu. — Na Strážnici 1605, 22. října. (Brandl II. 2. 482.)

1113. Pertoldovi z Lipého píše v záležitosti peněžité. — Na Strážnici 1605, 22. října. (Brandl II. 2. 482.)

1114. Donně Marii Manriquesové starší děkuje mnohými uctivými slovy za zaslaný mu list soustrastný k úmrtí ženy jeho dne 24. srpna, list došel však teprve 21. října. — Na Strážnici 22. října 1605. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881., f. 89, č. 30.)

1115. Petrovi z Rozmberka, Kateřině Hradecké hrabince z Montfortu a Vilému Slavatovi omlouvá se, že nemůže k svatbě přijeti. — Na Strážnici 1605, 24. října. (Brandl II. 2. 483.)

1116. Petrovi z Rozmberka, Kateřině Hradecké hrabince z Montfortu a Vilémovi Slavatovi omlouvá se, že nemůže přijeti k svatbě. — Na Strážnici 1605, 24. října (Brandl II. 2. 484.)

1117. Wolfovi oznamuje, že pojede do Brna. — Na Strážnici 1605, 24. října. (Brandl II. 2. 484.)

1118. Adamu Huberovi z Risenpachu: sděluje, že svazek listů, jež od něho dostal z Basileje, poslal do Hradiště za Danielem Socinem, který sice okřál z těžké choroby, na niž churavěl ve svém dřívějším věku, nicméně však že pořád ještě duševně i tělesně postonává. Děkuje mu za soustrast vyslovenou nad úmrtím manželky jeho. — Na Strážnici 24. Oct. 1605. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 89 č. 31.)

1119. Jeronymu Bonacinovi schvaluje úmluvu učiněnou s paštičkářem a zavazuje se zaplatiti mu 100 zl., když paštičkář pošle mu o Novém létě poddaného jeho vyučeného v paštičkářství. Slibuje opatřiti nějaké honicí psy jistému Vlachovi, avšak připomíná, že neslibuje si mnoho, poněvadž sám nemaje záliby v honech, nemá psů, a není v obyčeji psy prodávati; prodává-li je kdo, žádá obyčejně cenu přemrštěnou, třebas chrtové na Moravě nejsou zvláště ceněni. Táže se, jakým způsobem mohl by zaslati Orchimu jelení paroby, a mnoholi je pravdy na zprávě o porážce jízdy papežské od Turkův. — Na Strážnici 24. října 1605. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881, f. 89, č. 32.)

1120. Diviše Slavatu žádá, by jej vyvadil z rukojemství. — Na Strážnici 1605, 25. října (Brandl II. 2. 485.)

1121. Karlovi knížeti z Münsterberka: děkuje za milostivou blahosklonnost dosavadní a slibuje, že se vynasnaží svými službami se odvděčovati; sděluje, že manželku pochoval, nejmladší dcerušku že má nemocnu, sám pak, jakkoli rovněž jen napolo zdráv, že je velmi zaměstnán. — V Brně 26. října 1605. (Konc. něm. v knih. Blud. 3881 f. 89 č. 33.)

1122. Janovi ml. Bruntalskému z Vrbna odpovídá na vyzvání, aby šel do ležení. V Brně 1605, 28. října. (Brandl II. 2. 485.)

1123. Maximilianovi Lvovi píše, aby o byt v Jihlavě sám jednal. — V Brně 1605, 28. října. (Brandl II. 2. 486.)

1124 Brňanům píše stran jakéhosi zedníka. Bez data a místa. (Brandl II. 2. 486.)

1125.

Amandovi Polanovi: o válce v Uhřích a na Moravě; za příčinou moru přestěhoval se z Rosic na Přerov: má za to, že Huber už je v Basileji, a diví se tomu, že neodpověděl na nabídnutí jeho, aby provázel Karla na cestě po Italii. Bratra jeho došla zpráva, že Pierius s chovancem svým špatně nakládá: žádá Polana, děje-li se tak, aby mu to netrpěl.

Na Přerově 31. října 1605.

(D. Amando Polano.) Puto te, mi Amande, accepisse, quas mense Augusto de publicis et privatis doloribus nostris scripsi ad te epistolas; interim redditae sunt mihi tuae a Kal. eiusdem mensis, ad quas nihil rescripsi, eo quod meo quidem iudicio nihil continerent, quod responsum requireret. Et quod nunc scribo, magis equidem id facio, quod vacet, quam quod necesse sit. Bellum nostrum nondum exstinctum est, imo inflammatum potius prosperis hostium successibus, quibus nuper Strigonium, Neuheusel et Novigrod, arces munitae, cesserunt, non tam expugnatae quam sponte deditae ob male soluta militibus, qui in praesidiis erant, stipendia. Agitur quidem nunc impetratis induciis de pace, verum adeo frigide, ne dicam inepte, ut non videam sane, quam ob rem illam sperem. Boczkaius non longe a nobis abest cum exercitu, a quo tamen minus nobis metuimus quam ab auxiliariis, imo stipendiariis nostris, qui militari licentia omnium hominum facultates in praedam convertunt. Turcae in hiberna discesserunt. Ego ab obitu coniugis meae Rossicii subsedi; postquam pestis illic invalescere coepit, mutavi domicilium Preroviam familia translata; ibi adhuc maneo vix ante Januarium alio migraturus.

Excurri per hos dies Straznicium, ut subditis istius dicionis valde calamitosis aliquid opis ferrem, quos nostri e vicinis castris magnis damnis affecerunt. Praestiti sane aliquid, sed non pro votis: quia enim ob angustiam rei nummariae stipendia parce subministrantur militibus, non ferunt iugum, nec amplius se a ducibus in officio contineri patiuntur, quin omnia libere invadant. Hi sunt fructus, quos bellum secum trahit, cui quidem peccata nostra nos implicarunt; sed occasio ab insolentia sacrificulorum profecta est, qui haud dubie nobis manus iniecissent, nisi eos cohercuisset Deus armis Hungaricis. Ferenda itaque est aequiori animo miseria nostra, quae nobis fortasse salutem peperit.

Socinum his diebus vidi, apparet ex facie eum graviter laborasse; sumptus non puto illum deficere; sciscitanti enim, utrum egeret pecunia, negavit. Expectat reditum promarchionis nostri ab aula, in eius enim potestate est Catharinorum pecunia, quem quidem non autumo denegaturum solutionem, quam promisit, sed protracturum fortassis ob difficultatem temporum, cui aliquid est condonandum. Huberum et Castilionaeum iam vobiscum esse opinor: hunc rediturum in Moraviam mei domestici affirmant, illum, cum a nobis discederet, misso Pragam tabellario, per literas invitavi, ut proximo vere Carolum meum in Italiam comitaretur, sed nihil respondit; quid causae sit, non assequor. Si existimarem intercidisse litteras, repeterem scriptionem, sed rediit tabellarius nullo tamen ab ipso allato responso. Fridericus Pierius male apud fratrem meum audit, nescio a quo delatus. Accusatur, incertis tamen, ut ego coniciio, autoribus et rumoribus, quod discipulum nimis aspere habeat, imo quod crudeliter in eum saeviat pugnis, calcibus, verberibus et aliis indignis modis. Ego bonum virum non ita insanire puto, ut nulla habita ratione aetatis, condicionis, virium et valetudinis adolescentis tantum sibi permittat, neque te, cui utrumque commendavimus, id passurum mihi persuadeo, si ita se res haberet. Poteris tamen, illi aliquid innuere, nam ego, nisi certi quid resciam, nolo ipsi molestus esse. Vale, vir optime et clarissime. Prerovia pridie Kalendas Novembres 1605. Tibi maxime addictus. Plurimam salutem ascribo venerando viro socero tuo et omnibus amicis.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 88. č. 28.

1126. Jiřímu Bruntalskému z Vrbna píše v příčině Václava Květona. — Na Přerově 1605, 31. října. (Brandl II. 2. 487.)

1127. Weikartovi hraběti z Salmu píše v příčině rukojemství. — Na Přerově 1605, 31. října. (Brandl II. 2. 487.)

1128. Oldřicha z Kounic ptá se na koupeného koně. — Na Přerově 1605, 1. listopadu. (Brandl II. 2. 487.)

1129. Proti Václavu Nekšovi ujímá se svého poddaného. — Na Přerově 1605, 2. listopadu. (Brandl II. 2. 488.)

1130. Weikartu hraběti z Salmu píše stran jeho strýce. — Na Přerově 1605, 2. listopadu. (Brandl II. 2. 488.)

1131. Wolfa táže se na zdraví své dcery. — Na Strážnici 1605, 2. listopadu. (Brandl II. 2. 489.)

1132. Mark-Antoniovi Lombardovi oznamuje o válečných událostech na Moravě, a že se čeká na výsledek jednání o mír. Zatím co příměří bylo na Moravě, válčilo se v Uhřích, kde také horlivě jedná se o mír, avšak činí se výminky velmi nesnadné; Uhři chtějí míti vlastního krále (mluví se o arciknížeti Matyášovi), žádají za svobodu náboženství a záruku, že jim bude dodrženo, co jim bude slíbeno. Žerotínovi velmi by bylo vhod, kdyby dostal zbytek dluhu od krále francouzského. — Na Strážnici 1605, 9. listopadu. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 90 č. 34.)

1133. Lékaři Matěji Timinovi: děkuje za zprávu o svých dcerách, že jsou zdrávy, zejména Helena že okřála. — Na Strážnici 1605, 10. listopadu. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 90 č. 35.)

1134. Bohunce z Žerotína odpovídá na její list. — Na Strážnici 1605, 11. listopadu. (Brandl II. 2. 489.)

1135. Burjanovi Šlechtovi ze Všehrd píše o pozůstalosti Joachima Prostiborského. — Na Strážnici 1605, 11. listopadu. (Brandl II. 2. 489.)

1136. Jiříkovi Prostiborskému stran poručenství jeho bratra. — Na Strážnici 1605, 11. listopadu. (Brandl II. 2. 490.)

1137. Jaroslavovi Sakovi: aby mu poslal listy Illésházyho. — Na Strážnici 1605, 13. listopadu. (Brandl II. 2. 490.)

1138. Kardinalovi (z Dietrichsteina) píše stran obilí pro lid vojenský. — Na Strážnici 1605, 14. listopadu. (Brandl II. 2. 491.)

1139. Jaroslavovi Sakovi děkuje za zaslání listův Illésházyho. — Na Strážnici 1605, 14. listopadu. (Brandl II. 2. 491.)

1140. Jiříkovi Šárovcovi: aby syn jeho do služby se navrátil. — Na Přerově 1605, 18. listopadu. (Brandl II. 2. 492.)

1141. Janovi Leandrovi doktoru lékařství: aby dojel k jeho dceři. — Na Přerově 1605, 18. listopadu. (Brandl II. 2. 492.)

1142. Zdeňkovi Žampachovi píše stran jakési výpovědi. — Na Přerově 1605, 18. listopadu. (Brandl II. 2. 492.)

1143. Opatu Hradištskému: aby mu propustil poddaného. — Na Přerově 1605, 19. listopadu. (Brandl II. 2. 493.)

1144. Vilímovi Zoubkovi píše v příčině vražedníka. — Na Přerově 1605, 19. listopadu. (Brandl II. 2. 493.)

1145. Jiřímu z Vrbna píše v příčině poddaného svého. — Na Přerově 1605, 19. listopadu. (Brandl II. 2. 494.)

1146. Janovi Vilímovi z Žerotína píše v příčině svého poddaného. — Na Přerově 1605, 21. listopadu. (Brandl II. 2. 494.)

1147. Albrechtovi Sedlnickému: že pojede do Prahy. — Na Přerově 1605, 21. listopadu. (Brandl II. 2. 495.)

1148. Úřadu Opavskému píše v příčině poddaných sirotků. — Na Přerově 1605, 21. listopadu. (Brandl II. 2. 495.)

1149. Lékaři Janu Leandrovi: líčí, v čem se ve všem změnila nemoc jeho dcery po jeho odchodu, a žádá ho za radu. — Na Přerově 1605, 22. listopadu. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 90 b č. 36.)

1150. Vilímovi z Vickova píše stran poddané jeho Zuzany, dcery Martina Helmana z Bystřice. — Na Přerově 1605, 22. listopadu. (Brandl II. 2. 496.)

1151. Pana Okrutského žádá o nějaké zprávy. — Na Přerově 1605, 22. listopadu. (Brandl II. 2. 496.)

1152. Jindřichovi Blektovi píše v příčině jmění svého poddaného. — Na Přerově 1605, 23. listopadu. (Brandl II. 2. 497.)

1153. S Kašparem Melicharem z Žerotína sděluje, že do Prahy pojede. — Na Přerově 1605, 23. listopadu. (Brandl II. 2. 497.)

1154. Vilímovi Zoubkovi píše v příčině nějakého vězně. — Na Přerově 1605, 24. listopadu. (Brandl II. 2. 498.)

1155. Jiřímu Zikmundovi z Zástřizl: že mu Beza knihy poručil. — Na Přerově 1605, 24. listopadu. (Brandl II. 2. 498.)

1156. Majdaleně Píčkovně, převoryši kláštera sv. Kateřiny: aby zaplacen byl dluh jeho poddanému. — Na Přerově 1605, 24. listopadu. (Brandl II. 2. 499.)

1157. Elišce Morkovské z Zástřizl posílá dlužní úpis. — Na Přerově 1605, 24. listopadu. (Brandl II. 2. 499.)

1158. Jindřichovi Blektovi děkuje za zaslané zprávy a sdílí s ním, že pojede do Prahy. — Na Přerově 1605, 24. listopadu. (Brandl II. 2. 500.)

1159. Kašparovi Melicharovi z Žerotína oznamuje, že na cestě své do Prahy nemůže u něho se zastaviti. — Na Přerově 1605, 25. listopadu. (Brandl II. 2. 500.)

1160. V dopise Jindřichovi Blektovi ujímá se spravedlnosti svého poddaného. — Na Přerově 1605, 25. listopadu. (Brandl II. 2. 501.)

1161. Volbramovi Jindřichovi zanechává 1000 zl. na vydání. — Na Přerově 1605, 25. listopadu. (Brandl II. 2. 501.)

1162. Viktorinovi z Žerotína: že žádost jeho po návratu svém naplní. — V Olomouci 1605, 26. listopadu. (Brandl II. 2. 501.)

1163. Mandu Gbelskou žádá za zprávy o nemoci dcery Bohunky. — V Praze 1605, 2. prosince. (Brandl II. 2. 501.)

1164. Mandě Gbelské oznamuje, že brzo domů přijede. — V Praze 1605, 3. prosince. (Brandl II. 2. 502.)

1165. S Mandou Gbelskou sdílí, kdy přijede na Přerov. — V Praze 1605, 5. prosince. (Brandl II. 2. 502.)

1166. Bohušovi z Zástřizl píše o jednom jeho sběhlém pacholeti. — V Praze 1605, 5. prosince. (Brandl II. 2. 503.)

1167. Pánu z Brederode: omlouvá se, že na jeho několik listů neodpovídal, nevěda, kam adresovati; neboť psaní byla pokaždé odjinud datována. Chce to nyní vynahraditi častějším dopisováním na důkaz a k zachování starého přátelství. — V Praze 1605, 5. prosince. (Konc. franc. v knih. Blud. 3881 f. 90 b č. 38.)

1168. Burjanovi Šlechtovi píše v příčině sporu jeho s Prostiborským. — V Praze 1605, 6. prosince. (Brandl II. 2. 503.)

1169. Staré paní z Pernšteina píše v příčině poddaného. — V Praze 1605, 6. prosinci. (Brandl II. 2. 504.)

1170. Mark-Antoniovi Lombardovi: o smrti Bezově že dověděl se 15. října, a že nebyl překvapen tou zprávou, poněvadž pro vysoké stáří a značné slabosti jeho úmrtí očekával. Prosí za básně i článečky prosou psané na počest zesnulého. Stará pře jeho v Praze dosud není ukončena, z čehož mu nastává svízel, poněvadž čtyřikráte v roce musí jezditi do Prahy. Mluví se ustavičně o míru, jehož si i Uhři přejí, nejhorší však je, že arcikníže Matyáš není náchylen přivoliti k žádostem Uhrů. V Praze byl stat Russwurm. Žádá Lombarda, aby mu zaopatřil šlechtice ze Ženevy, který by nejen mluvil, nýbrž i psal francouzsky, poněvadž se obává (Žerotín), že by tu řeč pomalu zapomněl. — V Praze 1605, 6. prosince. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 91 č. 39.)

1171. Mark-Antoniovi Lombardovi doporučuje co nejvřeleji syna Václava Budovce z Budova, který jede do Paříže spíše podívat se jen na město, nežli aby tam chtěl déle pobýti. — V Praze 1605, 7. prosince. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 91 č. 40.)

1172. Janovi Divišovi z Žerotína připomíná dluh, kterým povinen jest kupci Pražskému. — V Praze 1605, 8. prosince. (Brandl II. 2. 504.)

1173. Kašparovi Melicharovi z Žerotína oznamuje, že k němu přijede k večeři. — V Praze 1605, 10. prosince. (Brandl II. 2. 505.)

1174. Adamovi ml. z Waldšteina: upomíná jej z věna nebožky své manželky. — V Praze 1605, 11. prosince. (Brandl II. 2. 505.)

1175. Kašpara Melichara z Žerotína táže se na jeho zdraví. — Na Brandejse 1605, 13. prosince. (Brandl II. 2. 506.)

1176. Bohušovi Morkovskému z Zástřizl ohlašuje příjezd svůj z Prahy. — Na Přerově 1605, 16. prosince. (Brandl II. 2. 506.)

1177. Jiřímu Zikmundovi z Zástřizl posílá psaní z Genevy. — Na Přerově 1605, 16. prosince. (Brandl II. 2. 506.)

1178.

Štěpánu Illésházymu: želí nešťastného stavu Uher, ubezpečuje ho o stálosti svého přátelství. Chválí jeho mysl křesťanstvu nakloněnou a věrnost jeho císaři osvědčenou. List Illésházyho sdělil Žerotín při dvoře předním mužům. — Na Přerově 16. prosince 1605.

(Domino Stephano Illesshazi.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice plurimum colende, officia mea pridem MDV^{ae} addicta atque inter has etiam turbas sedulo et diligenter servata et nunc cum omni cultu defero et in posterum, quantum in me erit, retinenda spondeo. Ad literas MDV^{ae}, quas Jacobus Gerylz primis huius mensis diebus mihi Pragae reddidit, dum respondeo, variae animum meum species cogitationesque perturbant; nam partim amor meus, qui in ipsam semper fuit maximus, de rebus suis sollicitum reddit, quod eas per hos tumultus bellicos non eo loco esse coniiciam, quo vellem; partim celeberrimi Hungariae regni, hactenus reipublicae Christianae clipei, nunc vero hostium muri, calamitosus status mirum in modum me affligit. Addo, quod summopere me commovent tum nostra tum vicinorum pericula, in quae ut praeter spem et opinionem omnem innocentes incidimus, ita praeter ius et aequitatem iis immeriti circumdamur; quibus si adiecero, quod privatim me premit, forsan nil praeter rem fuero dicturus, metum nempe nec omnino ineptum nec plane inanem, ne amicitiae nostrae stabilitas, quam a tot annis communis principis obsequium firmavit, per haec temporum incommoda et dissidia voluntatum vacillare incipiat. Atque haec quidem cum natura sua talia sint, ut animum, quamlibet constantem, varie afficere possint, me tamen, cui multum imbecillitatis adhaeret, graviter percellunt; neque enim intermissio officiorum mutuorum, quibus loco nutrimento amicitiae aluntur, ullam adhuc imminutionem benevolentiae meae erga MDV^{am} attulit, qua curarum parte, quae res adversas ipsius

perpetuo comitatae sunt, liberarer; neque clades patriae meae, fera immanitate e vicinia illata inveteratam familiae meae erga Hungariae regnum observantiam, quam et ego a maioribus meis acceptam retinui, extinxit. Quae cum apud me intentiori cogitatione perpendo, quid mihi sit deplorandum, quid timendum video, quid scribendum, quid respondendum non invenio; nam si animum ab epistola MDV^{ae} abduco, omnia tristia occurunt, neque aliud superest argumentum scribendi, quam luctuosum; si ad eam oculos et mentem converto, plus aliquanto maeroris quam laetitiae vel solatii ex ea reporto.

Etsi enim illa ut omnes aliae gratissima mihi fuit, tum quod MDV^{am}, cuius iam dudum conspectum desidero, quodammodo praesentem mihi exhibuerit, tum quod eam confirmandae coniunctioni et consuetudini nostrae luculento pignori fore judicarim, non potuit tamen non acerba esse exilii MDV^{ae} per eam repetita memoria, non molesta tanti tamque clari regni in perniciem suam conspirantis facies, non formidolosi hostium Christiani nominis successus, non denique gravis eorum, pro quorum conservatione a tot annis vitam et fortunas omnes liberaliter impendimus, tam hostilis in nos animi recordatio, quorum omnium sparsim hic et illic mentio per epistolam MDV^{ae} iniecta est.

Utut autem res se habeat, gratias ago MDV^{ae} quas possum maximas, quod non oblita sincerae amicitiae nostrae hoc quamvis perturbatissimo rerum statu literis humanissimis et benevolentiam erga me veterem undiquaque spirantibus compellare me voluerit; nec dubito, quin pro singulari sua prudentia excusatum me habeat, quod me praeveniri sum passus, cum non ignoret, quanta mihi circumspectione in rebus agendis opus sit, ne calumniae adversariorum, quarum pungentes aculeos iam pridem sentio, penitus me involvant. Longe vero maiorem gratiam meretur beneficium patriae in prohibendis barbarorum incursionibus et coercenda praedonum licentia bestiali praestitum, quod multi ex nostris, quibus res patriae cordi sunt, grato animo agnoscunt et praedicant, quoties in memoriam revocant, nullam vim hostilem a reditu MDV^{ae} ad suos Moraviam sensisse, sed praecipua laude et commendatione digna est tam egregia erga gentem Christianam optimae voluntatis inclinatio et erga caesaream maiestatem fides, quem regem agnoscere ut aequissimum, ita etiam sine omni disceptatione consultissimum est, quod MDV^{a} prudenter et iudicat et profitetur.

Ac sane apud me, quia in principem hunc optimo semper animo fuerit, nunquam in controversiam venit; quod tamen non deessent, qui forsan aliter sentirent, valde opportune accidit, ut literae ipsius ad manus meas in aula pervenirent, in qua occasio mihi data est amicis meis nonnullis, viris primariis, illas communicandi, inter quos etiam Gulielmo Slavatae, principi cúbiculariorum caesaris, qui haud dubie officio suo non defuit in re tanti momenti Suae Maiestati aperienda et tam praeclara

ad conciliandam Christianis pacem et redducendos ad officium Suae Maiestatis subditos propensione collaudanda. Pergat porro MDV^a in promovendo tam salutari opere, quo laudabiliter confecto, immortalis illam gloria consequetur. Valeat denique quam diutissime et me nullis verae amicitiae partibus unquam defuturum certo sibi persuadeat. Przerovia ad 16. Dec. 1605. MDV^ae amicus devinctissimus et ad omnia officia obsequia paratissimus Z.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 91. č. 41.

1179.

Pánu de Baugy (jednateli krále Francouzského): děkuje mu za půjčení knih Hermaphrodita a cestopisu Jacophila. Ujišťuje ho o své věrné oddanosti pro službu královu. Komisaři uherští, kteří přibyli do Vídně, nechtěli přistoupiti k žádnému jednání o mír pro nepřítomnost Illésházyho. Zatím blíží se Hajduci k hranicím Moravským. — V Přerově 18. prosince 1605.

(A monsieur de Beaugy.) Monsieur. Ayant achevé de lire à mon retour à la maison vostre Hermaphrodite avec le voyage de Jacophile, pour ne manquer point à ma promesse, ie vous renvoye le livre qui en traite, en vous remerciant bien humblement de me l'avoir communiqué à lire et laissé pour tant de temps entre mes mains. L'autheur du premier traité monstre à mon avis d'estre homme d'esprit et de bien et avoir de la cognoissance et esperience beaucoup. Jacophile me semble estre un de ces philosophes que monsieur l'Hermaphrodite tenoit en sa cour pour l'entretenir quand il se faisoit chausser [?] ses moustaches ou entortiller ses cheveux; ce que pourtant ie ne veulx point estre dict comm'y vouloir interposer mon iugement, mais pour entendre le vostre, lequel i'estime et prise sur beaucoup d'aultres. J'ay trouvé par la lecture de l'un et l'aultre, que ie ne suis plus bon pour aller à l'Isle flottant ni à voyr le royaulme du grand roy, ayant la teste boudée ailleurs qu'à faire le mignon et l'amoureulx, qualités requises pour ceux qui y veulent demeurer, au dire de ces deux ci qui en escrivent. En échange ie vous redemande avec vostre permission la lettre du sieur Marc-Antoine Lombard que ie vous envoyay par vostre homme à l'heure quand ie devay monter en coche, par laquelle vous aurez pu entendre la reconnaissance de ma fidèle affection au service du Roy, auquel néantmoins ie n'imput rien de tout ce que ses ministres me font soufrir, me contentant de honneur que le nom de luy estre très-humble serviteur m'apporte.

A mon arrivée, ie trouvay ici des nouvelles, et entre aultres que les commissaires Ongrois, arrivés à Vienne, n'avoyent voulu entendre à aucun traité de paix pour l'absence du seigneur Illeshazi, lequel avoit recusé d'y aller sans saufconduict, et luy en ayant esté envoyé un, il l'avoit renvoyé parce qu'il ne l'avoit trouvé assez ample et suffisant, en demandant un aultre mieulx specifié et au surplus un seigneur du pays d'Austriche pour ostage. Mais depuis i'ay reçeu de lettres du dict

Illesházi, qui m'escrit bien qu'il iroit à Vienne, mais sans faire mention aucune de ces difficultés, qui me faict croire qu'il n'en est pas tant comm' on a escrit. Cependant les Heyducques s'approchent derechef de nos frontières en grand nombre, et est à craindre que ne se faisant point la paix, nous n'ayons à voir d'aultres feux de ioye semblables à ceulx de l'esté passée, desquels Dieu par sa bonté nous veuille garder. Lequel après vous avoir baisé bien humblement les mains et supplié d'estre favori des nouvelles de France, ie prieray, Monsieur, vous donner l'accomplissement de tous vos bons désirs. De Prérovie ce 18. de Dec. 1605.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 92. č. 43.

1180. Hannibalovi z Waldšteina omlouvá se, že tak dlouho nepsal. — Na Přerově 1605, 19. prosince. (Brandl II. 2. 506.)

1181. Zdeňka Žampacha žádá, aby poddaného svého propustil na jeho statky. — Na Přerově 1605, 19. prosince. (Brandl II. 2. 507.)

1182. Bernartovi Podstatskému: žádá za propuštění jednoho poddaného jeho. — Na Přerově 1605, 19. prosince. (Brandl II. 2. 508.)

1183. Barbory šlechtičny z Waldšteina dotazuje se na její zdraví. — Na Přerově 1605, 19. prosince. (Brandl II. 2. 509.)

1184. Janovi Vilémovi z Žerotína posílá zprávy po Janu Wolfovi. — Na Přerově 1605, 20. prosince. (Brandl II. 2. 509.)

1185. Benešovi Pražmovi z Bílkova píše v příčině ležení. — Na Přerově 1605, 20. prosince. (Brandl II. 2. 509.)

1186. Jaroslavovi Sákovi z Bohuňovic: táže se po novinách. — Na Přerově 1605, 20. prosince. (Brandl II. 2. 509.)

1187. Dru Janovi Jakubu Grynaeovi: zaplašuje jeho osudové předtuchy, jimiž si věští svou blízkou smrt; sděluje mu, že za posledního svého pobytu v Praze opět nic nevyřídil k urychlení neb skoncování své pře, od čtyř let se vlekoucí; utěšuje ho v žalu nad úmrtím dcery. — Na Přerově 20. pros. 1605. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 92 č. 44.)

1188. Majdaleně Píčkovně, převoryši kláštera sv. Kateřiny, píše v příčině dluhu, kterým povinna jest jeho poddanému. Na Přerově 1605, 21. prosince. (Brandl II. 2. 510.)

1189. Dru Amandu Polanovi: projevuje mu soustrast nad úmrtím manželky; sděluje, že nijak nepokročil ve při s Italem; koncem tohoto roku bude se ve Vídni vyjednávati s Uhry, kteří se zasazují o svobodu náboženskou a zachovávání svých privilegií; postará se, aby Socinus přišel ke svým penězům, aby netrpěla pověst Moravanů; pozůstalost po Ryhinerovi byla rozdělena. Poroučí přízni jeho dva mladiky: Zahrádeckého a Bukůvku. — Na Přerově 21. pros. 1605. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 93 č. 45.)

1190. Viktorinovi z Žerotína píše v příčině přátelského jednání. — Na Přerově 1605, 22. prosince. (Brandl II. 2. 510.)

1191. Pavlovi Bethovi, sousedu v Hrubčicích: že mu nemůže nyní rady dáti. — Na Přerově 1605, 23. prosince. (Brandl II. 2. 511.)

1192. Janovi Skřížkovskému: objednává jej do Olomouce. — Na Přerově 1605, 23. prosince. (Brandl II. 2. 511.)

1193. Vilémovi z Vickova děkuje za zaslaný dar. — Na Přerově 1605, 23. prosince. (Brandl II. 2. 511.)

1194. Jaroslavovi Sákovi děkuje za noviny. — Na Přerově 1605, 23. prosince. (Brandl II. 2. 512.)

1195. Jiřímu z Vrbna omlouvá se, že nemůže nyní žádosti jeho vyhověti. — Na Přerově 1605, 23. prosince. (Brandl II. 2. 512.)

1196. Vilímovi Dobřikovskému zjevuje soustrast nad úmrtím jeho sestry. — Na Přerově 1605, 25. prosince. (Brandl II. 2. 512.)

1197. Janu Františkovi Castiglionovi: že psal mu po synu jeho Samuelovi, když tento vracel se do Basileje; oznamuje mu, že sice jest dosti zdráv, ale že smrt poslední manželky přimnožila strasti jeho. Nastal větší klid naději na brzký mír. Uherští vyslaní k jednání o mír mají se tento týden dostaviti do Vídně, kdež císaře bude zastupovati jeho bratr arcikníže Matyáš, jehož Bůh osvětiž, aby věc tu vyřídil k slávě Boží a na prospěch křesťanstva. — Na Přerově, 26. prosince 1605. (Konc. vlašský v knih. Blud. VI—3881 f 93 č. 48.)

1198. Štěpánovi Illésházymu: projevuje srdečnou radost z toho, že uherský sněm v Krupině zvolil Illésházyho za plnomocného jednatele, a horlivě přimlouvá jemu, aby působil všemožně k míru. — Na Přerově 26. prosince 1605. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 93 č. 46.)

1199. Fridrichu Pieriovi: těší jej, aby si z nevůle bratra jeho nic nedělal; co se peněz týče, že je jistě dostane, až se na jaře se svým žákem do vlasti navrátí. — Na Přerově 26. pros. 1605. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 93 č. 47.)

1200. Jaroslava Sáka žádá, aby odeslal psaní panu Iliésházymu. — Na Přerově 1605, 28. prosince. (Brandl II. 2. 512.)

1201. Alšovi Strancovi píše v příčině postoupení statku Myslibořského. — Na Přerově 1605, 28. prosince. (Brandl II. 2. 513.)

1202. Zdeňkovi Žampachovi píše v příčině jeho poddaného. — Na Přerově 1605, 28. prosince. (Brandl II. 2. 513.)

1203. Jiřímu Pavorynovi, opatu Hradištskému: o propuštění jeho poddaného. — Na Přerově 1605, 29. prosince. (Brandl II. 2. 514.)

1204. Kašparovi Melicharovi z Žerotína: přimlouvá se za jednu Pražanku. — Na Přerově 1605, 30. prosince. (Brandl II. 2. 514.)

1205. Jakubovi Jeryčovi omlouvá se, že mu nezanechal psaní na bratra svého v Nových Dvořích. — Na Přerově 1605, 30. prosince. (Brandl II. 2. 515.)

1206. Dru Luckovi: posílá dvojí zásilku do Basileje, jednu panu de Beaugymu, francouzskému sekretáři, jedno psaní mladému pánu ze Smiřic do Genevy, aby je dále doručil. Lituje pana Sedlnického, zemského hejtmana Opavského; žádá za oznámení, kdo se uvázal v panství Chomutovské; stěžuje si na nedbalé zasílání zpráv z Antorfu a Kolína (nad Rýnem). — Na Přerově 30. pros. 1605. (Opis něm. v knih. Blud. 4138 f. 120.)

1207.

Pánu de Beaugy, jednateli krále Francouzského: že milosti královy váží si nad peníze. O nezdařeném prachovém spiknutí v Londýně proti králi Anglickému (v listopadě 1605); o sněmu Moravském, na kterém zase nová břemena budou uložena; ve vyjednávání o mír se pokračuje;

Illésházy již odebral se do Vídně. Podmínky míru nebudou se asi lišiti od požadavků sněmu Krupinského. — V Olomouci 3. ledna 1606.

(A monsieur de Baugy, agent du roy tres-chrestien.) Monsieur. Je vous remercie bien humblement de m'avoir renvoyé la lettre du sieur Marcantoine Lombard, et beaucoup plus de bon et courtois office faict envers Mr de Villeroy pour faciliter mes iustes poursuites. Je sçay très-bien qu'estant esloigné de la court, vous ne pouvez apporter en ce faict aultre que la bonne volonté et quelque mot favorable en passant; aussi est ce assez pour m'obliger, et ie n'en vouldray demander d'avantage, me remettant du reste à tout ce qui plaira au roy, la grâce duquel ie prefère à tous thresors, non qu'à une petite quantité d'argent, sans laquelle ie puis vivre, quoy qu'il m'incommode d'en manquer en ceste si miserable saison.

De la malheureuse entreprinse des traistres d'Angleterre contre la personne de leur roy, de ses enfants et des principaulx seigneurs du royaulme estoyent venues les nouvelles deux iour devant que ie partisse de Prague; depuis i'en ay eu toutes les particularités venues du pays mesme. C'est ainsi à la vérité, comme vous dictes, que Dieu monstre d'avoir un soing particulier de la personne des roys, mais il veult aussi qu'ils la recognoissent, et à faulte de cela ils tombent en des grands inconvenients; ie désireroy qu'aultres princes de la Chrestienté en prennent exemple, et prie Dieu de leur en faire la graçe.

Vous aurez bien entendu ce qui s'est passé avec Père Cotton; ie tiendrays à grand service d'en avoir la confirmation par les vostres, comme aussi d'entendre la bonne santé de leurs Maiestés, et particulièrement la continuation de la grossesse de la reyne, à laquelle ie souhaite, quand il plairoit à Dieu la bénire, un aultre masle.

Nous tenons nos etats et nous fauldra venir derechef à la conclusion de secouer la bourse qui est desia reduicte à tel terme, qu'elle auroit plus de besoing d'estre remplie que d'estre vidée, mais la necessité nous contraindra à faire encors quelqu' effort.

On est tousiours après à continuer le traité de paix, laquelle par adventure se pourra conclure bientost, puisque le sieur Illesházy est desia, qu'on avoit tant attendu, passé à Vienne. Il m'avoit escrit devant que d'y aller, que les conditions qu'il porteroit estoient fort raisonnables, mais il ne specifia rien. Toutesfois i'estime qu'elles ne seront guères différantes des demandes proposées à la diète de Carpone à celui qui y estoit pour l'empereur, à sçavoir: que le dicte seigneur est à laisser un chacun en liberté de conscience, qu'il se plait à faire la paix avec le Turc, à restablir l'office de Palatin au royaulme d'Ongrie, à faire garder la couronne et aultres ornements royaulx dedans le royaume, à casser la chambre et au lieu d'icelle establir un thrésorier general, à pourvoir la noblesse des dignités ecclésiasticques sans les conceder à d'aultres, à restreindre le nombre des evesques, à chasser les

Jésuites, à donner les estats, charges et offices du royaulme, la garde des forteresses et des frontières aus naturels du pays, à former un conseil des Ongrois mesmes pour les affaires d'Ongrie, et reformer les abus et désordres qui ont donnés occasion à cest esmotion, à se trouver en personne à la première assemblée des estats qui se tiendront, à restituer les biens confisqués, à ne chastier personne sans qu'il ait esté auparavant ouy et condamné en justice, à confirmer les grâces concédées par Botschkai à ceux qui l'ont suyvi, et à octroyer un pardon général. Je ne doubte pas que vous n'ayez veu tout ceci auparavant, mais i'ay voulu obéir au commendement que m'avez faict à mon partement, comme ie feray à tous aultres qui me viendront de vostre part.

Où faisant la fin, après vous avoir baisé bien humblement les mains, ie prieray le Créateur, monsieur, vous avoir en sa saincte sçauvegarde. D'Olmucz ce 3. Janvier 1606.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 94 č. 1.

1208. Štěpánovi Illésházymu do Vídně: doufá, že ho došly listy předešle napsané. Sděluje mu, že stavové Moravští sjeli se v hojném počtu v Olomouci na sněm, aby se připravili dle výsledku vyjednávání Vídeňského buď k míru nebo k válce. Vyslovuje svou obavu oň, ježto zrovna ve Vídni zuří mor. — V Olomouci 1606, 4. ledna. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 94 č. 2.)

1209. Jeronymu Bonacinovi oznamuje, že hned po svém příchodu do Olomouce jednal s bratrem svým v záležitosti Bonacinou mu svěřené. Dověděl se od něho, že Piznone Bonacinu úplně uspokojil. Vypravuje se, že ve Vídni vzmáhá se úmrtnost; proto by snad Bonacina uchýliti se měl na místo bezpečnější. — V Olomouci 1606, 5. ledna. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 95 č. 3.)

1210. Mark-Antoniovi Lombardovi: doufá, že již obdržel jeho list, kterýmž podal mu zprávu, že vyjednávání o mír ve Vídni již se počíná, kamž také odjel Illésházy. Jedná se o mír nejen s Uhry, ale i s Turky. Má naději, že dojde o tom zpráva, kteráž pohne stavy v Olomouci k jisté resoluci, závislé od výsledků Vídeňského vyjednávání. List Lombardův odevzdal sluhovi agenta krále Francouzského. Žádá za noviny z Francie, za nové spisy, jmenovitě za knížku Hermaphrodit. — V Olomouci 1606, 9. ledna. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 95 č. 4.)

1211. Augustovi knížeti z Anhaltu: vyslovuje soustrast nad úmrtím jeho sestry, děkuje mu za soucitný projev k úmrtí své manželky. Omlouvá se, že nedovede mu poraditi ve věci, na kterou se ho tázal. — Na Přerově 1606, 27. ledna. (Konc. něm. v knih. Blud. VI—3881 f. 95 č. 5.)

1212. Štěpánovi Illésházymu: oznamuje, že musí jeti do Prahy; táže se ho, jak to dopadá s mírem, jehož si jest tolik přáti zemím tak postiženým; že Jakubovi Gerycovi sobě doporučenému nemohl dosud zaopatřiti příhodného zaměstnání. — Na Přerově 1606, 27. ledna. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 95 č. 6.)

1213. Jeronymu Bonacinovi, že bratr jeho zvěděv obsah dopisu Bonacinova z 12. ledna, projevil ochotu s ním se vyrovnati; děkuje Bonacinovi, že doručil list Illésházymu a poslal mu

jeho odpověď; žádá zprávu o věku a vlastnostech Cambiagových, zvláště pak o tom, je-li znalý řeči francouzské. — Na Přerově 1606, 28. ledna. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 96 č. 7.)

1214. Štěpánovi Illésházymu: míní o příměří smluveném s arciknížetem, o čemž se dověděl z posledního dopisu jeho, že jest spokojiti se prozatím aspoň tím, když nebylo lze dosíci přímo míru, k němuž ostatně také může ono příměří vésti; opětně mu sděluje, že pojede do Prahy; kdy se odtamtud vrátí, že mu rovněž oznámí. — Na Přerově 1606, 4. února. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 96 č. 8.)

1215. Janovi Jakubu Grynaeovi: stěžuje si, kterak je stíhán od nepřátel jak v životě veřejném tak soukromém; přes zármutek, jejž pocítil z úmrtí jeho (Grynaeovy) dcerky, že v posledním psaní prosincovém se té věci jen zlehka dotekl z toho důvodu, aby nevhodnou snad útěchou znova nejitřil jeho bolest; že Socinus se vrací do Basileje, urovnav své záležitosti; že jest (Žerotín) sproštěn cesty do Prahy, ježto rozsudek v jeho při jest na několik měsíců odročen. — Na Přerově 1606, 10. února. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 96 č. 9.)

1216.

Amandovi Polanovi: posílá dopis po Socinovi, který se domů vrací. Zmiňuje se o smrti Bezově, o níž mu podali zprávu přátelé z Ženevy. Napomíná ho, aby se šetřil. Kárá mladé bohoslovce moravské, kteří u něho bydlí, že neuposlechli ihned rozkazu starších jednoty. — Na Přerově 10. února 1606.

(Amando Polano.) Cum Socinus vester recepta pecunia ad suos redire constituisset, obtulit mihi operam in deferendis litteris, si quas Basileam dare decrevissem; quam libenter amplexus sum, ne tuis, quas 12. Nov. exaratas ante dies octo accepi, non responderem. Theodori Bezae ex hac vita excessum illis ipsis diebus, quibus in patriam coelestem migravit, amici Genevenses mihi renunciarunt; cum quo praeclare actum puto, quod superatis vitae periculis, molestiis laboriosae functionis, morbis aetatis, addo etiam adversariorum odiis, calumniis et insidiis factus sit particeps illius felicitatis, ad quam omnem [čti: omnes] aspiramus, qui Christo nomen dedimus, neque nostrum est lugere magnopere iacturam eius viri, qui tam praeclaris monumentis gratam et utilem sui memoriam nobis et posteritati reliquit, quam fortassis tristiorem reliquisset, si diutius illi cum incommodis senectutis colluctandum fuisset. Tibi autem, qui adhuc in ea aetate es constitutus, ut ecclesiae et reipublicae litterariae utiliter praeesse, plurimum prodesse possis, et annos duplicatos opto et valetudinem firmiorem, quam denuo excitari doleo, et moneo proinde amice, ut magis accuratam eius tuendae rationem habeas. Vereor enim, ne nimii et assidui labores, attrito paulatim robore corporis, vigorem animi ac demum vitam ipsam consumant, quam ceu bonae fidei depositum studiose conservare nos decet, donec a Domino reposcatur, neve absumere vel dissipare. Etiam honestas occupationes et maxime necessaria studia ita moderari convenit, ne ab onere superentur vires, quae quo exquisitius foventur, eo ad fruendum sunt accommodatiores. Non omnis a labore cessatio dissidia est, et multum interest inter otium et quietem, quam qui parcius

sibi vel aliis indulgent, in naturam quodammodo iniurii videntur, a qua plus exposcunt, quam ab ea concessum est, et non valde meo iudicio aberraverim, si affirmarem, tantundem peccari ab iis, qui vim nobis ingenitam immoderatis studiis obruunt, quam qui per ignaviam diffluere patiuntur. Quam difficile sit modum tenere in rebus, non ei scribo, qui haec ignorat; sed non semper observamus, quae salutaria agnoscimus. Haec ad te paulo liberius, sed fretus conscientia mei erga te amoris et utilitate consilii, quod si admiseris, fructus, quos ex eo percipies, faciliorem te reddunt ad condonandam, si quam licentia hac contraxi, culpam.

Adolescentes nostrates, qui tecum vivunt, incurrerunt aliquo modo in offensionem seniorum ecclesiae, quod Zachariae Aristoni, qui his diebus vitam clausit, revocanti eos in patriam parum modeste respondissent; recte ergo fecerint, si absque tergiversatione et mora voluntati eorum quam primum assenserint, quibus se oboedientiam deberi non ignorant.

Aliud, quod scribam, non habeo, praeterquam pactas esse cum hoste indutias duraturas ad exitum Junii, quarum beneficio fruemur, donec pax, quam speramus, constituta fuerit. Vale et valetudinem cura diligenter. Prerovia 10. Febr. 1606.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 96*b*.

1217. Janovi Jakubu Huberovi do Basileje: ukládá, aby se počátkem května vydal na cestu do Italie s Karlem, a koncem května až budou odjížděti odtamtud, aby se připojili k Pieriovi, který rovněž v tu dobu bude odvolán se svým chovancem do vlasti. — Na Přerově 13. února 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI - 3881 f. 96 č. 11.)

1218. Fridrichu Pieriovi: oznamuje, že Socinus konečně dostav peněz, vydal se na cestu do Basileje; zle že činí, kteří podle příhody jeho špatně soudí o Moravanech. Poručníci se ustanovili na tom, že Jana Fridricha z Žerotína, jehož sestra jest těžce nemocná, povolají do vlasti. Aby se vydal s ním na cestu počátkem měsíce května k vůli lepší bezpečnosti zároveň s Huberem. — Na Přerově 16. února 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 97, č. 12.)

1219. Janu Fridrichovi z Žerotína: napomíná ho k pilnosti; oznamuje mu, že je povolán domů, ale že se přičiní, aby brzo vypraven byl do ciziny. Dává mu zprávu o zpustošení statku jeho Strážnického. — Na Přerově 17. února 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 97 č. 13.)

1220. Gian-Francescovi Castiglionimu slibuje, že synu jeho Samuelovi ve všem bude nápomocen; žádá, aby pokračoval v zasílání zpráv, neboť rád dovídá se o tom, co děje se ve světě, zvláště na místech jemu milých, k nimž náleží Basilej a Švýcary; s Uhry bylo již docíleno dohodnutí, s Turky se vyjednává; Turci chtějí býti pokládáni s Uhry za jedno; vojsko Bočkajovo stahuje se do Sedmihrad a Horních Uher, císařské vojsko se rozpouští. — Na Přerově 17. února 1606. (Konc. vlašský knih. Blud. VI - 3881 f. 97, č. 14.)

1221. Pánu de Baugy: srovnává se s úsudkem jeho o spisovateli knihy „L'Hermaphrodite"; děkuje mu za přípis, který v jeho (Žerotínově) prospěchu zaslal pánu z Villeroy. — Na Přerově 23. února 1606. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 97 č. 15.)

1222. Filibertovi du Bois: vděčí mu za to, že se spokojí s nabízenými 40 tolary za bedlivost jeho při zasílání novin; kdyby nebyl stížen „chudobou bídného toho času", ukázal by mu, že není z těch, kteří by úsporami na svých starých přátelích chtěli zbohatnouti. Žádá ho, aby mu neposílal tištěné nebo psané věci jazykem anglickým neb flamandským, leč by je sám přeložil neb dal přeložiti do frančiny neb němčiny. — Na Přerově 25. února 1606. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 97, č. 16.)

1223.

Václavu Budovcovi: že netěší se příliš z pokoje příměřím získaného, poněvadž vojsko hubí zemi jako lid nepřátelský. Diví se tomu, že všichni bídu takovou pociťují, však nečinně tomu se poddávají. — V Pouzdřanech 1. března 1606.

(Vencislao Budovicio.) Utrinque tacemus, utrinque ut puto exspectantes, uter facturus dicendi initium. Faciam ego, ut lacessitus prodeas. Sed unde exordiar, ubi aliis desinere mos est, ut nempe te diu et bene vivere valereque jubeam. Id exprimit amor meus erga te, cui longum esset continere se ad finem usque epistolae, et qua est fiducia, non obscure sibi promittit, haud aegre te laturum, quod consuetum scribendi ordinem perverterit, ne a cursu reliquae orationis anteverteretur. Ejus fervori si benevolentia in me tua responderit, primo omnium de statu vitae et valetudinis tuae, in quibus potissima mearum curarum et votorum pars, me facies certiorem, deinde quid rerum apud vos agatur, expones. Quam partem ne ipse praeteream, significandum tibi duxi, nos quiete per inducias parta et ab hoste extraneo immuni non magnopere laetari, cum per militem in subsidium quidem nostrum destinatum, verum, ut apparet, ad excidium huius provinciae introductum, frui illa non liceat. Jam annus prope effluxit, ex quo Teufeliani equites nunc hanc nunc illam regionis partem depopulantur. Secutae sunt cohortes Turrianae et Vresoviciae, quae propemodum hostili modo in miseram plebem grassatae sunt. Auxiliares deinde copiae vestrae nihil mitius cum iis egerunt, a quibus hospitio exceptae sunt, quam si illis in praedam dati fuissent. Jam ea colluvies, quam nostra pecunia conduximus, per provinciam dispersa potius quam distributa, ita rem gerit, ut gemitibus et lamentis aër personet. Nihil fingo, nihil exaggero; ita haec clara, ita sonora sunt, ut etiam ad vos clamor oppressae plebeculae pertingere possit. Hostis ipse quibus pepercit, hos egregii isti nostri defensores spoliarunt. Taceo Saxones, Silesios, Belgas, Polonos, qui in hunc usque diem miseram provinciam non secus ac hostile solum, solis caedibus et incendiis exceptis, vastando penitus evertunt. Haec dum patimur, dumque iam non minas tantum et vim experimus, sed ludibria insuper et voces contumeliosas ferre cogimur, nemo tamen est, qui commiseratione aliqua ductus nos sublevet. Quorum maxime intererat nos tutari, sub specioso praetextu provincia excesserunt, ut sub velo boni publici privata emolumenta nostris sumptibus alibi procurarent; qui nobiscum remanserunt, locum supplent, non munus, a cuius operibus subeundis

tam alieni sunt, quam alioquin ad honores obeundos prompti. Talia dum apud me perpendo, quid aliud indicem, quam magnam esse iram Domini adversus nos, ad quam avertendam utinam ipse ita animos et mentes nostras anflecteret, ut per resipiscentiam ad eum conversi, quaereremus eum dum inveniri posset, et dum superest adhuc aliquid, quod nos spem omnem salutis abjicere nondum sinit. Nihil ita miror, quam cum omnes haec videant, omnes sentiant, omnes quaerantur, omnes tamen ad omnia conniveant. Tacemus, ac si lingua nobis exaruisset; stupemus, ac si nervi obriguissent; sedemus, ac si manuum et pedum usum amisissemus. Sed quid facias? Et haec plaga a Deo est tanto acerbior, quanto ad praesentem rerum statum incommodior, ad futurum periculosior.

O domus antiqua, quam dispari incoleris inquilino! Ubi Marcomanni illi veteres, ubi fortitudo illa maiorum, ubi avorum et patrum virtus?

Fuimus Troës, jacet Ilium et ingens gloria Teucrorum! At quid iuvat unam vel alteram paginam querimoniis implere? Orandus est potius Deus, ut nostri misereatur. Quod ut ipse facio, ita minime dubito, te quoque hoc pietatis et caritatis christianae officium nobis saepius praestare, et ut in posterum praestes, diligenter rogo. Ego Dei beneficio utcunque cum meis valeo, quod utinam de te diu et saepe audiam. Pauzdranii apud fratrem. Kal. Mart. 1606.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 98 č. 17.

1224.

Bartoloměji Němčanskému omlouvá se, že mu dlouho neodpovídá na dopis, jímž ho těšil při úmrtí manželky; líčí, v čem viděl předzvěsti nešťastného manželství a budoucí smrt manželky. Doufal, že se s ním shledá v Praze nebo jinde v Čechách. — Na Rosicích 3. března 1606.

(Bartholomaeo Niemczanio.) Dum occasionem tecum conveniendi expecto, negligo eam, quae saepius mihi data est ad te scribendi. Ita mihi accidit, quod iis, qui dum aliena concupiscunt, sua amittunt. Sed recuperandum est tamen quoquo modo, quod hactenus e manibus effluxit; dico rescribendum esse tandem aliquid, quando affari non licet, ut me eximam iustae accusationi, quam ob non redditum responsum ad humanissimas literas tuas in summo luctu meo ad me missas contra me instituere possis. Certum est ita me tum maerore oppressum fuisse, ut respondere minime potuerim, postea vero aliis et aliis curis non ab officio solum, sed etiam a voluntate respondendi abductum: totum enim me occupabat spes illa, quod data opportunitate aliqua vel Pragae te visurus essem, vel alibi in Bohemia, atque tum coram de beneficio in me collato gratias acturus. At nunc postquam illa frustratus sum, nec causa extat ulla, cur mihi ante mensem unum vel alterum congressum nostrum pollicear, resarciendum est, quod deperiit.

Opportune tuae cum scripto consolatorio adfuerunt, redditae enim mihi sunt eodem tempore, quo domum hanc luctu squalidam, lue pestifera infectam et congerie

malorum quodam modo obsessam ingredebantur amici ad comitandum funus uxoris defunctae invitati. Legi confestim et perlegi, ut non absque lachrimis, ita nec penitus sine fructu. Vera enim cum agnoscerem omnia et e veritatis fonte deducta, quomodo non admisissem, non approbassem! Sed ita dolor animum possidebat, ut remediis non magnus esset locus, quae, ut in corporibus male affectis et diuturnis aegritudinibus exhaustis fieri solet, in nutrimentum potius morbi transibant quam in allevamentum.

Non enim mihi una tantum maestitiae causa, sed quoties prioris viduitatis subibat recordatio, excipiebat eam consideratio infelicis, quod iam consecutum est, coniugii; quoties diuturnum et gravissimum morbum miserae feminae revocabam in memoriam, toties obversabatur ob oculos saevitia mortis, quae eam mihi eripuit; quoties repetebam mecum difficultates varias, quae connubium nostrum antecesserant, tot videbantur mihi fuisse auguria secuturae mortis, imo ipsas nuptias non sine lachrimis traductas praeludium quoddam fuisse cogitabam ad celebrationem exequiarum. Hinc deveniebam ad iudiciorum divinorum investigationem, perscrutabar me ipsum diligenter, convertebam etiam animum ad aliorum praeiudicia. Ex alia parte affligebat me iactura ex obitu socrus meae, materna plane benevolentia me complectentis, non ita pridem accepta; conturbabat domesticum periculum, quod ex serpente mortifera contagione iam ad familiam usque meam pertigerat; patriae autem calamitas, cuius tot et tanta mala eo tempore fuerunt, ut ne enumerari quidem possent, exanimabat me.

Quapropter cum in eo statu offendissent me piissimae tuae et solidissimae commendationes, feriebant quidem hostem, qui me vinctum detinebat, sed non dimovebant: cedebat enim ratio et consilium recipiebat, ad depellendam autem perturbationis violentiam non satis erat virium. At cum labente tempore labesceret paulatim ipsum malum, et ratio suo loco restituta acrius pro tuenda veritate pugnaret, ibi tum*) tuae ex[s]erere se ac instar solis caliginem discutere, donec eo me deducerent, ut a concussione illa turbidorum motuum liber moderatius nunc lugeam. Magnam proinde apud me iniisti gratiam, quod tam necessario tempore non me deserueris, quo, si unquam alias miser, gemebam sub onere afflictionum; imo haec ipsa scribens ingemisco adhuc et vix a lacrimis abstineo, tam graviter me casus iste perculit. Nunquam finis foret epistolae, si omnia, quae mentem aegram tum temporis convellebant mala, recensenda essent. Sufficiat dixisse reliquias solas, quae adhuc supersunt, mihi prostrando satis esse, nisi manus Dei me sustineat. Omitto illa itaque et tibi, mi pater, quas possum maximas nomine gratissimi illius muneris gratias ago. Ita te Deus ob hanc beneficentiam beet, ut alios consolandos diu superstes ipse nunquam consolatione indigeas. Vale. Rossicio V. Nonas Martii 1606.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 98 č. 18. — *) V konceptě zde následuje slovo *rationes*, kteréž však jest přeškrtnuto.

1225.

Zdeňkovi z Roupova oznamuje, že otec jeho zamýšlí opět se oženiti; napomíná ho, aby tu zprávu přijal s klidem a macechy se nebál. — Na Přerově 12. března 1606.

(Zdeňkoni Raupovio.) Pater tuus cum in transitu ad me divertisset, aperuit mihi consilium suum de repetendo coniugio, et causis, quae eum ad hanc deliberationem compulissent, expositis, simul quo loci oculos coniecisset, animum mancipasset, declaravit. Venit mihi ista audienti in mentem filius Catonis, qui per occasionem paternarum nuptiarum clarissimo elogio ad posteritatem nobilitatus est. Cum enim intellexisset patrem, quamvis grandaevum, ad novum connubium inclinare, atque aegre ferret, ut fere fieri assolet, novercam sibi maturo annis superinduci, adscitis aliquot e familiaribus patrem adiit sciscitaturus, utrum qua in re eum offendisset, quod non contentus eo filio de propaganda subole cogitaret. Cui Cato: „Non tu", inquit, „fili me offendisti neque consilium hoc mihi ex peccato tuo, sed ex desiderio meo plane tui similes filios suscipiendi." Memorabilis sane commendatio et ut illi, qui eam tulit, apprime honorifica, ita omnibus iis, qui ad pietatis et observantiae filialis laudem aspirant, summopere expetenda. Et tu quidem, mi Zdeňko, non longe meo iudicio ab eo abfueris, sicut in ceteris consuevisti, qua decet animi moderatione et alacritate voluntatem hanc patris tui exceperis, qui, ut ego sane existimo, non inter postremas instituti sui rationes hanc habuit, ut domesticam familiam pluribus Zdeňkonibus exornaret. Aliter me iudicare non permittit eximius amor, quo ille te semper, me etiam teste, complexus est: nam unde quaero illa de te praeclare instituendo et formando tam sollicita cura; unde impensae illae ad evocandos e longinquis regionibus eos, qui iuventuti tuae moderandae praeficerentur, tam liberaliter collocatae; unde denique tibi in hac aetate tot variarum linguarum cognitio, unde armorum tractandorum peritia, unde scientia musicae et quae alia in te extant nobilis ingenii nobilia ornamenta, nisi haec omnia a paterno affectu proficiscantur? Decet te omnino hoc agnoscere et ut grata mente recolere, ita quoque gratis officiis et obsequiis, quantum in te est, compensare. Cum enim natura fere ita comparatum sit, ut omnia a parentibus accipiamus, cum interim illi nihil a nobis exspectent, solis reverentiae filialis testimoniis possumus partem aliquam eius gratiae pendere, quam merita illorum et pietas nostra a nobis requirunt. Atque tanta est huius vinculi obligatio, ut verbum quidem Dei absque exceptione ad honorem parentibus deferendum nos adigat, philosophiae vero praeceptis non aequos tantum sed etiam iniquos parentes aequo animo ferre erudiamur; neque id magis a ratione absonum, quam alioquin veritati ipsi consentaneum: si enim servos patronis, subditos dominis, discipulos magistris, inter quos nulla naturae coniunctio, iuris tantum relatio quaedam agnoscitur, parere idque cum veneratione quadam convenit; si adolescentes senibus assurgere, plebei nobilitatem in honore habere, privati eos, qui in dignitate aliqua constituti sunt,

naturae quodam instinctu colere edocti sunt: quidni atque id longe exactius praeberi parentibus, in quibus Deus praecipuam maiestatis suae imaginem relucere, potestatis partem residere voluit, concedant? Porro si ad iniquos haec pertinent, quid ergo indulgentes, mansueti, nostri amantes nonne [di]gnissimi erunt, quorum nos arbitrio plane subiciamus et substernamus? Ita omnino atque ut semper et ubique, sic etiam omni ex parte, quotiescunque oboedientiae nostrae experimentum facere collibuit. Nulla enim res ferendo gravis est, modo si animus adsit ad subeundum onus paratus. Haec si penitius introspexeris, facile, quid muneris tui sit, percipies. Alio loco eo magis, cum nihil sit, quod, si dextre singula expenderis, ferre debeas. Pater tuus uxorem ducit. Hoc quis prohibet? Non Deus, non leges, non honestas, non consuetudo. E contrario multa sunt, quae iubent: vitae ratio solitudini non assueta, aetas non indecens coniugio, familia clara quidem per se, sed affinitatibus amplianda; res familiaris, at ea curatrice indiget, et ne singula enumerare necesse habeam, amor fortassis, a cuius dominatione nemo, ut puto, immunis est. Sed times forte fratre uno atque altero augeri. Verum non decent mentem ingenuam sordes, nec prudentis est ea metuere, quae optanda sunt. Fluxae sunt opes, exiguum in divitiis praesidium, obnoxia invidiae opulentia. At sanguinis necessitudine quid firmius? fratrum numerosa et unanima coitione [quid] vel splendidius vel robustius? Revoca tibi in memoriam notum illud patris filios exemplo bacillorum in unum fascem colligatorum ad concordiam exhortantis, revoca Thebanam illam, quae fratrem ut servaret, maritum neci exposuit. Quid haec declarant? quam fraterno nexu ut nihil sit gravius, ita nihil esse fortius, nihil validius. Iam vero nimis absurdum est novercam extimescere, nam alioquin non fieret hoc absque iniuria patris, cuius ea est prudentia, ut uxorem recturus sit, non ab ea regendus. Quod si ita est, ubi ergo periculum? Illecebras si dices, oppono constantiam, si calumnias, sollertiam; infers dolos, do perspicacitatem iudicii, si denique improbitatem, at illam severitate cohercere sciet. Sed nec sine iniuria sponsa haec foret, de cuius pietate, moribus, indicio ea nunciantur, ut vana et quodam modo impia fuerit omnis de illa suspicio.

Ex quibus omnibus satis superque constat nihil huic negotio inesse, quod te perturbare iure debeat, nisi forte patrem tuum iis septis inclusum velis, quibus nemo hactenus se coarctari passus est. Nihil quotidiano usu magis evenire videmus, quam repetitas nuptias. Ad has imperatores, reges, principes, nobiles, plebei, omnes omnium ordinum, aetatum et generum homines subinde recurrunt. Exemplis plena sunt omnia. Tu ipse, quid de te Deus statuerit, ignoras, et quoniam ignarus, cautus esto, ne, si rigidior in alios fueris, in simili causa sub alio iudice condemneris.

Verum sistendus est calamus, ne oratio epistolae inclusa videatur. Hoc unum adicere libet: paterna consilia tibi instar mysterii esse oportere, sententiam instar religionis, atque ut non facile in sacra et abdita manus ingerimus, ita nec in cogi-

tationes parentum curiosius inquirendum. Quae quidem omnia non tam tibi scripsi, mi Zdenko, cuius modestia mihi plus satis cognita est, quam ut occurrerem iis, qui ab auribus tuis pendentes possent fortassis ea paulatim instillare, quae aliquando exitio tibi futura essent. Quod ut Deus a te clementer avertat, eum demissis precibus implorare non desino. Vale et vive laetus. Prerovia IIII Idus Martias 1606.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 98 č. 19.

1226. Gianpietrovi Orchimu, že po několikaměsíční přestávce začíná opět přerušené dopisování; v příčině kavalíra, kterýž nabídl mu své služby, nemohl Žerotín ve válce přítomné ničeho podniknouti, ponévadž mír brzo bude uzavřen; děkuje mu za ochotu, kterou mu společně s manželkou byl projevil, že chtěli přijmouti k sobě dcery Žerotínovy, kdyby byl nucen uprchnouti z vlasti před hrozícím nebezpečím válečným; peníze, které mu Žerotín dluhuje za různé předměty a které omylem dosud nebyly zaplaceny, že dostane od Bonaciny. — Na Přerově 15. března 1606. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881 f. 99, č. 20.)

1227. Jeronymu Bonacinovi, že podle jeho přání nejednal již dál s bratrem svým o jakési renunciaci, že odeslal dopis a 307 a půl tolaru pro Bonacinu. Doporučuje mu doručitele listu tohoto, mladého svého poddaného, jehož posílá do učení k mistru kuchařskému. — Na Přerově 15. března 1606. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881 f 99, č. 21.)

1228. Fridrichu Pieriovi oznamuje, že jest nutno, aby s chovancem svým co nejrychleji vydal se na cestu, protože sestra jeho jest těžce nemocna. Posílá mu 1000 tol. a radí, jak se má chovati při udílení darů. Zpravuje ho o nemoci Karlově. — Na Přerově 1606, 20. března. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 99, č. 22.)

1229. Gian-Francescovi Castiglionovi děkuje za laskavost, s kterou opatroval bratra jeho v Basileji, odkudž pro nemoc své sestry byl domů povolán. — Na Přerově 20. března 1606. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881 f. 99, č. 23.)

1230. Amandu Polanovi: oznamuje, že sice už se umluvil s Huberem, aby provázel Karla do Italie, ale kdyby (Amandus) zpozoroval u Hubera, že nějak váhá nebo lituje úmluvy učiněné nebo jinak se vymlouvá, aby ho šetrně sprostil daného slova a na jeho místo dosadil Socina, ač-li by se týž nezpěčoval; pakli by ani Socinus neměl k cestování chuti, aby se po jiném neohlížel, nýbrž jemu (Žerotínovi) to ihned oznámil. — Na Přerově 27. března 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 100, č. 24.)

1231. Jeronymu Bonacinovi, že do Prahy nejel, ponévadž soud se nekonal. Choroba jeho že se poněkud zlepšila. Táže se, jakým způsobem dostával bratr jeho (Žerot.) prostřednictvím Bonacinovým zprávy z Vídně a z Uher. — Na Rosicích 24. dubna 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 100, č. 25.

1232. Mikuláši Eberbachovi se omlouvá, že píše italsky, protože je málo zběhlý v psaní německém. Ačkoliv smrt bratra Eberbachova Jindřicha delší dobu byla očekávána, přece ho (Žerot.) velice zarmoutila. Odpovídá k dotazu v příčině jakéhosi zlatého náhrdelníku po zesnulém. — Na Rosicích 28. dubna 1606. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881 f. 100, č. 26.)

1233. Mark-Antoniu Lombardovi oznamuje, že se mu nyní lépe daří. Cesty do Prahy k soudu že sice mu nepříjemnosti působí, však že bývá zbaven nemilé té povinnosti častými odklady soudu. Vypráví se, že spor asi ukončí se smrtí Žerotínova protivníka, který jest toho

času již ode všech opuštěn; poměry veřejné jsou dosti klidné; lze doufati, že dojde k míru, jemuž toliko vojsko se protiví. — Na Rosicích 7. května 1606. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881 f. 100, č. 27.

1234. Césaru Lombardovi oznamuje, že četl pořad pohřebních slavností zesnulého Bézy, jehož životopisu dosud nedostal. Žádá opětně, aby mu byl opatřen člověk, s nímž by mohl se cvičiti v jazyku francouzském. — Na Rosicích 7. května 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 100, č. 28.)

1235. „Apologia neb obrana ode mne Karla staršího z Žerotína ku p. Jiříkovi z Hodic“: Očisťuje se z výtky pana z Hodic, že nemaje účastenství v politice a nedbaje o veřejné záležitosti, dary boží v sobě udušuje; Karel udává v obraně této příčiny, pro které zemských záležitostí tak horlivě jako dříve se ujímati nechce a nemůže, při čemž tehdejší poměry i při dvoře i rozervanost v zemi velmi živými barvami popisuje. — Datum mezi 22. květnem a 23. červnem 1606. (Brandl II. 3. 6.)

1236. Jeronymu Bonacinovi posílá peníze a list pro svého bratra a pro hrab. Maxmiliana ze Salmu; žádá za napomenutí benátského dopisovatele Žerotínova k větší svědomitosti v posílání zpráv; rád by toho byl vděčen, kdyby mu opětně zasílány byly zprávy z Cařihradu. — Na Rosicích 24. května 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 101, č. 29.)

1237.

Václavovi Budovcovi radí, aby syna svého Adama neposílal do Montpellieru, kamž ho láká soudruh jeho Smiřický, neboť účelem cestování jeho po Francii jest, aby se naučil správnému jazyku francouzskému; v Montpellieru a v okolí však lidé celým způsobem mluvení liší se od ostatních Francouzů. Proto radí Budovcovi, aby syna svého dal do města Bourges nebo do Orleansu. — Na Rosicích 2. června 1606.

(Vencislao Budouicio.) Nullas, quod sciam, a te accepi, quae filii tui Adami reditum nunciarent, quamvis alioquin litteris amicorum et de adventu ipsius et de morbo eius Beraunensi non tam, ut puto, contracto quam erumpente vi mali ibi demum prodito certior sim redditus; quia vero crebris nunciis primum de spe certa vitae retinendae, deinde de restituta et iam et recuperata valetudine ad me perferebatur et instaret iter Pragam, quod postea prorogatis iudiciis in aliud tempus provectum est, nolui tibi de salute filii plus satis haud dubie sollicito litteris meis legendis, mihi autem, quod eodem tempore ex molesta defluxione decumberem, scribendis negotium facessere, quod indicasse satis sit, ne me curarum tuarum expertem, rerum negligentem falso suspectum habeas. Ceterum ut tuis, quae heri mihi redditae sunt, cum ratione aliqua respondeam, antequam sententiam meam de profectione a filio tuo suscipienda exponam, necessario mihi paulisper excedendum est meta, quam praescripsisti; nam cum consilium, quod a me exquiris, eo tantum dirigendum esset, utrum profectio ea in autumnum differenda, an vero hoc ipso tempore suscipienda esset, mihi prius deliberandum videtur, an Montempessulum [sic] sit ablegandus necne. Ratio, quam adfers, quod a barone Smiřicio, cum quo illi et studiorum et

vitae et victus et morum non exigua communicatio antecessit, eo per litteras evocetur, quamvis alicuius sit momenti, non tamen tanti aestimanda mihi videtur, ut interim filio tuo absque fructu anni abeant. Nam cum citra dubitationem non alia te causa impellat, ut ei Galliae perlustrandae potestatem facias, quam ea, qua plerique ducimur, ut linguae eius regionis cognitionem assequatur, certe ea alibi haurienda erit quam in Gallia Narbonensi, cuius provinciae Monspessulus non postrema urbs est. Notissimum enim est incolas eius urbis et totius provinciae non dialecto tantum et accentu, sed universo loquendi genere ita a reliquis Gallis differe, ut alio propemodum sermone uti videantur. Licet autem politiores et ii praesertim, qui in aula versati sunt, accommodent se, quantum possint, ut quam proxime ad elegantiam et puritatem linguae Gallicae accedant: retinent tamen semper nativum quiddam, quod etsi maxime conentur exuere, tamen nunquam possunt, cuius rei experimenta et in ipsa regione, cum eam peragrarem, et apud regem cum essem, multa habui. Jam si filius tuus in primis initiis eos loquendi modos et sonum et voces imbuat, ut adolescentum ingenia sunt tenacia, nunquam dimittet. Quod si acciderit, nunquam Gallicum idioma ita addiscet, ut cum laude aliqua eo uti possit. Consulerem itaque Biturigos potius vel Aurelias ablegandum, quibus in locis, si uspiam alibi, mundicia et subtilitas orationis Gallicae viget. Porro quamvis utraque urbs pontificiae superstitioni addita sit, cum ex adverso apud Montepessulanos religio orthodoxa floreat, tamen cum in hac libertate conscientiarum, quae per universum istud regnum est maxima, nulla urbs, nullum oppidum exercitiis pietatis careat, sufficere id mihi videtur illi, qui ita in doctrina fidei institutus est, ut non sit metuendum, eum pravis exemplis, quae tamen nec in patria ipsa effugere poterit, ab ea facile dimoveri posse.

De progressu in studiis, ubi ille firmior, ubi uberior futurus esset, iudicium non facio, cum sciam iuvetutem nostram deliciis et licentia regionis illius plerumque ita occupari, ut, si non penitus animum a discendo abducat, multum tamen de diligentia priore remittat. Et praeterea scholae Gallicae, ut fere alibi idem accidere solet, nunc sua incrementa accipiunt, nunc diminutiones patiuntur. Olim vivente Cuiacio Bituricensis academia, nunc, postquam Julius Paccius Montempessulum migravit, haec claret. Sed sive hanc sive illam accedat, nisi privati et domestici labores potissimam operam praestant, publici doctores quamvis celeberrimi non multum proficiunt; ita ut hinc quoque colligere quodammodo liceat, non magnopere interesse, quo mittatur, vel ut potius dicam, parum momenti adferre, ut Montempessulum mittatur. Tuum iam erit statuere, ubi filium tuum esse velis; ego autem ob amicitiam nostram silentio haec praeterire non potui.

De tempore quod quaeris, si eo solum respicerem, quo tu mihi mentem intendisse videris, maturandum suaderem iter, ut quam primum ab exspectatione periculorum, quae multa nobis minantur, amoveretur et quam longissime a conspectu

nostrarum miseriarum abesset; sed quia iam in ipso fervore aestatis versamur, non videtur mihi consultum adolescentem reliquias morbi quodammodo adhuc gestantem et constitutione virium non admodum saltem per aetatem firma ante principium autumni tam longinquo itineri committere, praesertim si in Galliam Narbonensem eundum sit, quae regio ut fertilitate et amoenitate, ita etiam ardoribus solis et intemperie ac crassitudine aeris ob maris vicinitatem Italiae respondet.

Haec fere habui, quae tibi rescriberem; quae si filio tuo, quem fortassis sodalis desiderium alio trahit, minus grata fuerint, rogabis eum meo nomine, ut iudicium tantisper differat, dum eos annos attigerit, quibus nihil iucundum agnoscet, quod simul etiam utile non fuerit. Tu autem pro prudentia tua haec in eam partem accipies, ut tibi nihil a me praescribi, nihil praefiniri intelligas, sed sententiam nude exponi, in qua ita tibi a me dissentire liberum est, ut mihi necessarium fuit voluntati tuae obsequi. Cetera epistolae tuae non attingo, ut haec, quae longius, quam initio putaram, progressa est, modum teneat. Vale, nobilissime Budovici. Rossicio 2. Iunii 1606.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 101 č. 30.

1238. Jeronymu Bonacinovi: že nestalo se jeho vinou, že peníze nebyly mu dodány; omluvu Benátského dopisovatele že přijímá, jen když budoucně bude bedlivější. — Na Rosicích 3. června 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 101, č. 31.)

1239. Gianpietrovi Orchimu oznamuje o nemoci své manželky a rodinných poměrech: koncem dubna vrátil se s dcerami svými ze zimního pobytu v Přerově na Rosice. — Na Rosicích 3. června 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 101, č. 32.)

1240. Philibertovi du Bois: sděluje, které dopisy jeho dostal a který ne; žádá ho, aby na příslušných místech zakročil o správnější doručování listů. Na zakoupení atlasu Mercatorova pošle k budoucímu trhu Frankfurtskému 34 tolary. Žádá za zprávu, kdo jest nyní vyslancem krále Francouzského v Nizozemsku, a ví-li co o panu de Busonnel. — Na Rosicích 5. června 1606. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 102, č. 33.)

1241. Jeronymu Bonacinovi: táže se, jaké vlastnosti má míti žádaný mimochodník; žádá za vyzvání Cambiaga, aby Žerotína navštívil na Rosicích, kamž navrátiti se hodlá koncem týdne. Bonacina má mu objednati v Benátkách troje přesýpací hodiny. — Na Strážnici dne 12. června 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 102, č. 34.)

1242. Eliáši Bergerovi: děkuje za dopisy milé mu jak pro vytříbenou formu, tak pro jich obsah, jenom si přeje, aby mu nelichotil; že se bolestně dotklo přísné naložení s Uhry; jakmile se vrátí domů, že dopíše ihned Illésházymu. — Na Strážnici 13. června 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 102, č. 35.)

1243. Štěpánovi Illésházymu: blahopřeje k výsledku jeho jednání ve Vídni, jež ho sice stálo mnoho námahy a potu, za to však slibuje býti blahodárným. — Na Rosicích 20. června 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 102, č. 36.)

1244. Jeronymu Bonacinovi oznamuje, že dostal z Norimberka a Lyona poukázku na peníze z Francie, které mu má vyplatiti doktor Stoppa ve Vídni. Žádá, aby Bonacina peníze

ty jménem jeho přijal; táže se, komu by měl svěřiti vyzvednutí peněz v Norimberce. — Na Rosicích 16. července 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 102, č. 37.)

1245. Cesaru Calandrinimu oznamuje, že peníze, kteréž mu má vyplatiti, převezme Bonacina. Žádá, aby oznámil Mark-Antoniovi, že doktor Stoppa nepřijal směnky Pestalozzovy z Lyona. — V Brně 25. července 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 102, č. 38.)

1246. Amandu Polanovi: líčí nesnáze stran průvodčího Karlova do Italie, raději by měl Socina, ale s Huberem se již umluvil; že je znepokojen o Jana Fridricha, poněvadž už ode dávna nemá o něm zprávy; s Ryhinerem že se vyrovná co možná nejdříve. O míru že neví dosud nic jistého, zdali císař podepsal úmluvu, již jeho jménem bratr Matiáš učinil pod jistými podmínkami s delegáty stavův uherských. — Na Rosicích 25. července 1606. (Konc. lat. VI—3881 f. 103, č. 40.)

1247. Jeronymu Bonacinovi posílá poukázku na 3233 zl. 20 kr., které mu má vyplatiti (pro Žerotína) Calandrini; neví, proč doktor Stoppa nechtěl přijmouti směnku z Lyona. — Na Rosicích 27. července 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 103, č. 39.)

1248.

Pánu de Beaugy: projevuje svou radost nad zázračným zachráněním krále a královny Francie z nebezpečí života při přepravě přes řeku Sekvanu. Pán ze Smiřic žádal pro svého syna za doporučující listy ke dvoru; ale poněvadž Žerotín zná jenom vévodu z Bouillonu a pána le Granda, myslí, že by tyto známosti málo prospěly u tolika pánů. Žádá pána de Beaugy za informaci. — Na Rosicích 29. července 1606.

(A monsieur de Beaugy.) Monsieur. Je ne me puis tenir de ne tesmoigner par la présente une partie de la ioye que i'ay senti à entendre de la merveilleuse délivrance envoyée proprement du ciel, ou pour parler en Chrestien, de la main de Dieu au roy et à la reyne, tirés par sa bonté divine de l'extrême danger, auquel ils se sont trouvés au passage de la rivière de Seine; car combien qu'au premier abord et à la première apprehension d'une telle nouvelle ie fusse saisi d'un estonnement si grand que plus il ne le pouvoit estre, néantmoins s'estant au mesme instant reppresenté à l'imagination la soudaine et miraculeuse assistance de Dieu, par laquelle leurs majestés furent remises en sçauveté, l'allegresse qu'en survint, fust telle qu'ell'engloutit tout l'effroy, dont i'avoy esté espris auparavant. Certes il faut bien dire que le roy soit bien avant aux graces de Dieu, puisqu'il le daigne de si frequents et signalés indices de son soing et protection paternelle, n'y ayant quasi plus espèce de péril dont il ne l'ait delivré, ni genre de mort dont il ne l'ait retiré, si que très bien se peult accommoder sur la personne de Sa Majesté la promission generale faicte de Dieu à son peuple, quand il dict: Si tu ira par eau, ie seray avec toy, si tu passeras les fleuves, ils ne te noyeront point, quand tu chemineras par le feu, tu ne seras point bruslé, et la flamme ne t'embrassera point. Nous avons desià veu les armes, les cousteaulx, le feu, la poison, il ne nous restoit

aultre que l'eau: l'en voilà aussi garanti! Cela merite qu'on chante le Te Deum, comme ie ne doubte point que tous les bons serviteurs de Sa Maiesté l'ont faict, voire qu'elle mesme l'ait faict en reconnaissance d'un si solennel benefice.

J'estay quasi en pensée d'en escrire au roy deus paroles pour faire foy de la très-humble affection que ie continue à son service et prosperité, mais ayant depuis compensé mes petites qualités avec sa grandeur, ay trouvé plus à propos de n'importuner point sa personne, mais afin de ne faire du tout me présenter à celuy qui le represente, comme ie fais par ceste-ci, n'ayant point de doubte de n'avoir moins satisfait à mon debvoir par ce moyen, que si ie fuss'allé devers le maistre mesmes, auquel comme ie désire tout l'heur dę ceste vie et l'autre, ainsi vous supplie, monsieur, de me consoler de quelque bonne nouvelle que depuis ce temps-là aurez recevé de sa part pour l'entretenement et nourriture de ceste liesse qui me dure encores par l'agréable souvenir d'une tant heureuse avanture.

Au demeurant, monsieur, ie ne veus laisser de vous dire que i'ay esté prié par le baron de Smirzicz, que vous cognoissez sans doubte, d'envoyer pour son fils quelques lettres de recommandation en court; ce que ie ferais très volontiers, si ie pensoy qu'elles luy pouvayent servir; mais oultre ce que ie n'y ay point de connaissance hors de M^r le duc de Bouillon et de M^r le Grand, ie voy qu'elles luy donneront fort peu d'accès parmi tant des gens qui ne cognoissent pas seulement mon nom, non que la personne. J'escriroy à Mr Ancel, mais estant en doubte s'il se tenoit à la maison, i'en ay voulu prendre premièrement information de vous, laquelle me donnerez, s'il vous plaît, à vostre commodité. Et n'ayant aultre à vous dire, ie feray fin en cest endroit, où après vous avoir baisé bien humblement les mains, ie prieray Dieu, monsieur, vous avoir en sa saincte garde. De Rossicz ce 29. de Juillet 1606.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 103 č. 41.

1249. Mark-Antoniu Lombardovi oznamuje, že peníze, které mu byly poslány přes Norimberk, 2000 scudů, Calandrini vydá Bonacinovi, kupci ve Vídni; poněvadž doktor Stoppa směnku na 3000 scudů zamítl, žádá, aby peníze mu byly poslány jiným způsobem. Děkuje mu za přičinění, že (Žerotín) přišel k svým penězům. — Na Rosicích 30. července 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 103, č. 42.)

1250. Samueli z Castiglionu: děkuje za jeho dopisy z března a dubna, prose zároveň, aby v dopisování pokračoval. Je žádostiv zvěděti, co se děje s jeho bratrancem pánem ze Strážnice, jaké to nedorozumění měl s ním, a v případě, že odejel z Basileje, jaké dostiučinění dal jeho vychovatel domu Castiglionskému. — Na Rosicích 30. července 1606. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 104, č. 43.)

1251. Jeronymu Bonacinovi oznamuje, že peněžní zásilku z Norimberka raději by si vyzdvihl ve Vídni, než aby posílal pro ni do Lince. Proti hraběti Salmovi že bude nucen za-

kročiti soudně. Koní Bonacinových že si nepřeje, mimochodníka slibuje mu opatřiti. — Na Rosicích 8. srpna 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 104, č. 44.)

1252. Jeronymu Bonacinovi v příčině výplaty peněz, kteréž Bonacina již dostal z Norimberka od Calandriniho, že je chce vyzdvihnouti při terminu sv. Michala; diví se, že vrátil mu mimochodníka, kterého mu opatřil; vad že na něm neshledává. Aby kuchaři, u něhož se učí Žerotínův poddaný, o novém roce zaplatil ještě 50 zl. — Na Rosicích 18. září 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 104, č. 45.)

1253. Doktoru Matěji Timinovi: projevuje soustrast nad nebezpečným stavem jeho nemocného, kterého vždy mezi své přední přátele čítal. Přeje si však, aby byl doktor u něho doma, poněvadž kašel Ecdorfův hrozí zvrhnouti se v úbytě, a stav zdraví komorníka jeho, Šmerhovského, jest tak zoufalý, že Tiburcius v Brně, kdež jmenovaný komorník s velkými útratami jest živen, nedává naději na uzdravení, leč by nemoc přemohl častým užíváním teplých lázní. Zemře-li pacient Timinův, aneb polepší-li se stav jeho, žádá Žerotín, aby co nejdříve přišel. — Na Rosicích 21. září 1606. (Opis lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 104, č. 46.)

1254. Jeronymu Bonacinovi oznamuje, že posílá si pro peníze zaslané z Norimberka a z Lyona. Mimochodníka že zjednal dobrého, ale ne pěkného. — Bez místa 27. září 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 104, č. 47.)

1255. Jeronymu Bonacinovi stvrzuje, že dodány mu byly peníze z Norimberka a z Lyona. O hodinkách a knihách že vzkázal Trussimu, ale nedostal odpovědi ꝛc. — Na Rosicích 8. října 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 104, č. 48.)

1256. Baltazaru Peverellimu: že Cambiago dosud nepřišel do jeho domu, že však přijme ho, chce-li u něho žíti, jako jiní v jeho postavení. V Brně ať očekává návratu Žerotínova z Čech. — Na Rosicích 8. října 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 105, č. 49.)

1257. Pánu z Baugy: nabízí pro případ, že by se chtěl před nakažlivými nemocmi jinam uchýliti, svůj zámek Rosický za příbytek. Vzpomíná nebezpečí, z něhož zachránil Bůh královnu, když jela s vévodkyní Mantovskou po mostě, a žádá za zprávy o novém hnutí v Benátkách. — Na Třeboni 13. října 1606. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 105, č. 50.)

1258.

Václavu Budovcovi: ačkoliv doslechl, že statky Budovcovy byly ušetřeny od moru, předce strachuje se o život a zdraví jeho rodiny; toho času jest na návštěvě u pána z Rozmberka, jenž z nebezpečné nemoci se zotavuje. — V Třeboni 14. října [1606].

(Vencislao Budouicio.) Sane relatum est ad me, nescio porro quam certis autoribus, eam Bohemiae partem, quam possessiones tuae occupant, cum circumvicina regione hactenus adhuc divino beneficio a lue pestifera fuisse immunem. Id etsi me de tua et tuorum salute aliquanto securiorem reddit, non tamen penitus a metu liberat, quem malum hoc non tam serpens quam desultorium amicorum magis pericula quam meum ipsius reformidanti incussit. Licet enim eos Deo curae esse omnino confidam, et firmiter assentiar [sa]lvatori nostro dicenti, capillos etiam capitum nostrorum omnes numeratos esse: non tamen ita mihi imperare possum, ut ad mentionem pestis subeunte eorum, quos caros habeo, recordatione non commovear. Arguis

tu id fortasse, et sin minus, constantiam, fiduciam forsan maiorem requiris. At ego, dum me christianum profiteor, non diffiteor tamen esse hominem nec ita carnem abdicare posse, quin eius [s]arcinam nimio plus gravem semper et ubique circumferre cogar. Insunt enim mihi affectus, nec tantum quatenus a Deo insiti, sed quatenus a natura perdita vitiati, qui dum inter se saepius decertant, saepius a ratione pressi adversum me insurgunt, non semper permittunt, ut intra mediocritatis fines consistam. Id ut alias crebro, hoc ipso etiam tempore experior, quo fides inter spem metumque, curas inter et securitatem fluctuans vacillat interdum, ut plerisque aliis contingit, nunc defectiones suas patitur, nunc accrescit. Hinc est, ut quamvis plane persuasus sim, ab iis, quorum vita mihi cordi est (sunt autem ut plurimum ii, quibus pietas et religio cordi est), auxiliatricem Domini dexteram nunquam abesse, sollicitudine tamen non caream, dum experimentis edoctus et exemplis confirmatus virus hoc promiscue ferme grassari et non minus in bonorum quam in sceleratorum capita saevire solere considero.

Ea ipsa causa est, ut, quoties tui subit cogitatio, non mediocriter expavescam atque eoque magis, quo magis apud me perpendo, qualem morte tua, quam utinam multos in annos protrahat Deus, patria, qualem domestici, qualem amici, qualem ego denique iacturam essemus facturi.

Auget etiam formidinem, quod ab aliquo tempore nihil a te acceperim literarum, proinde ad liberandum me ex parte aliqua huius anxietatis tentandus mihi visus es per epistolam, non utrum viveres ([nam] absit, ut hoc ad me[am] mentem venerit), sed quo modo, quam tuto, quam commode viveres, quo loco; nec filius tuus, unicum familiae Budouicianae columen, nec primariae et probissimae foeminae socrus tua et coniunx mihi praetereundae videntur, nam quia hos omnes coniunctissimos tibi esse scio, pari cura eos complector. Rescribe igitur quam primum, quo facto et exoptatum mihi dabis solatium et simul me magna et ferme superstitiosa levabis solicitudine.

Ego valeo, meos quoque omnes domo discedens propria usos valetudine reliqui. Accessi huc, ut dominum loci inviserem, quam ex lethali morbo convalescentem quidem reperi, non tamen omnino restitutum. Ad 16. mensis hinc discedo. Vale, nobilissime Budouici, et me amare perge. Ex arce Rosnbergensi Wittingau 14 Oct.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 105—105 *b* č. 51.

1259. D^ru^ Vavřinci Schuchartovi: žádá ho, aby se o to všemožně přičinil a poslal mu sem vodáka, jehož nutně potřebuje, ještě než začne mrznouti. — Na Rosicích 21. října 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 105, č. 52.)

1260. Petru Bergerovi, duchovnímu správci ve Strážnici: omlouvá se, že mu dosud nepsal; lituje ho pro předchozí nehody, jež vystál od nepřátelského lidu válečného; blahopřeje mu k novému sňatku, slibuje přispěti, seč bude, k svatebnímu veselí. Oznamuje, že úředníku

napíše, aby vybídnul městskou radu k řádnější podpoře duchovního správce; táže se, kde se nalézá bratr jeho Eliáš, dále, co zvěděl o vyjednávání Illésházyho a o míru s Turky. — Na Rosicích 24. října 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 105, č. 53.)

1261. Jindřichovi Vodickému posílá strýcovu odpověď na přímluvné psaní. — Na Rosicích 1606, 24. října. (Brandl II. 3. 18.)

1262. Bohuslavovi Matuškovi omlouvá se, že k svatbě jeho sestry nepřijede. — Na Rosicích 1606, 24. října (Brandl II. 3. 19.)

1263. Matiáši Ungarovi, lékaři v Opavě: omlouvá se, že nemůže přijeti na svatbu jeho dcery, protože v tu dobu právě pojede do Prahy k vůli své při. — Na Rosicích 25. října 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 106, č. 54.)

1264. Jindřicha Vodického ptá se, kterým časem lze dostati čerstvé vyziny. — Na Rosicích 1606, 25. října. (Brandl II 3. 18.)

1265. Janu Divišovi z Žerotína oznamuje, že k němu přijede. — Na Rosicích 1606, 26. října. (Brandl II. 3. 19.)

1266. Hynka st. Bruntálského z Vrbna táže se, kdy konán bude soud v Opavsku. — Na Rosicích 1606, 26. října. (Brandl II. 3. 19.)

1267. Janu Leandrovi lékaři: obdivuje se jeho mužnosti, s jakou snesl smrt nadějného syna, a omlouvá se, že nebude moci vyhověti pozvání na svatbu. — Na Rosicích 27. října 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 106, č. 55.)

1268.

Theobaldu Hockovi, sekretáři pána z Rožmberka: lituje, že se nesešel s nejmenovaným pánem (Tschernemblem?), kterýž přibyl téhož večera, když Žerotín (z Třeboně) odjel; vyslovuje své posudky o jiné osobnosti, která jednala o mír (o Illésházym?). Posílá mu artykule míru Vídenského. — Na Rosicích 27. října 1606.

(Theobaldo Hock, secretario Rosenbergensi.) Tout va bien. Puisque vous entendez françois, cela facilitera nostre correspondance; car bien que ie soy aussi peu versé en ceste langue qu'en la vostre, si puis-ie un peu mieulx exprimer mes conceptions en l'une qu'en l'aultre. Ie ne suis pas moins marri d'avoir perdu l'opportunité de m'entrevoir avec le Seigneur qui arriva le soir de mon depart au lieu de vostre demeure, ce que luy-mesmes peult avoir esté; et si i'eusse pensé qu'il y deust venir, i'eusse çerché occasion d'y seiourner encores pour ce soir-là, afin d'avoir ce bien de pouvoir renouveller avec luy la vieille connoissance. Mais à chose faicte n'y a remede. Ie tacheroy d'y remedier par aultre moyen et suiveroy vostre advis.

La relation que le dict seigneur a faict du personnage dont nous avons parlé ensemble et auquel i'ay rendu tesmoignage qu'il s'estoit fort employé au traitté de la paix, n'est aucunement contraire au iugement, que i'en fais; car ce n'est pas l'oeuvre qui donne proprement la qualité à l'ouvrier, mais la fin et le desseing, par quoy il le faict. Ie sçay que tous ses desseings ne tendent qu'à sa propre grandeur et son propre interest, mais cela n'empeche point que pourtant il n'ait

faict son debuoir à solliciter ceste reunion que nous voyons par effect; car n'estant point homme de guerre, mais bien homme d'estat, il a fort bien preveu que son avancement dependoit plustost de la paix que de la guerre. C'est ce qui l'a poussé; s'il eust veu le contraire, il se fust mis du parti de ceus qui vouloient la guerre. La religion et ceus qui en font profession, ne sont point aimés de luy en son interieur, mais il s'en sert non pour leur benefice, mais pour l'avantage de ses affaires, comm'il sçait aussi de se servir de l'aultre parti mesmes à leur preiudice, moyennant qu'il aperçoit quelqu'occasion de s'en prevaloir. Voilà comme il faut entendre ce que i'en ay tesmoigné, et il me semble d'en estre ainsi expliqué aux discours qu'en avons tenus ensemble.

Vous aurez à reçevoir avec ceste-ci les articles de paix traittée à Vienne. D'aultres choses qui se passent, vous escriray avec l'homme qui dans peu de iours se mettra en voyage pour vous aller trouver. Ce 27. d'Octobre 1606.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 106 č. 56.

1269. S Petrem Vokem z Rožmberka sděluje, že doktor Matyáš Timin v jeho (Petra) služby vstoupí. — Na Rosicích 1606, 27. října. (Brandl II. 3. 20.)

1270. Bohuše z Zástřizl ptá se po zdraví. — Na Rosicích 1606, 27. října. (Brandl II. 3. 20.)

1271. Kryštofovi Vinarskému z Křišova děkuje za odeslaná psaní. — Na Rosicích 1606, 28. října. (Brandl II. 3. 21.)

1272. Zikmundovi Čertorejskému omlouvá se, že nemůže mu nyní obšírně odpověděti. — Na Rosicích 1606, 28. října. (Brandl II. 3. 21.)

1273. Viktorinovi z Žerotína dává radu v příčině jeho pří. — Na Rosicích 1606, 29. října. (Brandl II. 3. 22.)

1274. Jiříkovi Rouckému píše v příčině sirotka páně Cetlicova. — Na Rosicích 1606, 29. října. (Brandl II. 3. 22.)

1275. Jiříkovi z Hodic píše stran zápisů Teuflových. — Na Rosicích 1606, 29. října. (Brandl II. 3. 23.)

1276. Hynkovi Novohradskému z Kolovrat o vidimování listů. — Na Rosicích 1606, 29. října. (Brandl II. 3. 23.)

1277. Ladislavovi z Lobkovic, místodržícímu úřadu hejtmanského na Moravě, píše stran Jiřího Zabrádeckého. — Na Rosicích 1606, 3. listopadu. (Brandl II. 3. 24.)

1278. Janovi Divišovi z Žerotína píše o jeho dluhu. — Na Rosicích 1606, 3. listop. (Brandl II. 3. 24.)

1279. Gianpietrovi Orchimu oznamuje, že v rodině jeho i ve veřejnosti panuje nyní klid, ani morová nákaza rodiny jeho se nedotkla; ačkoliv neshody s Uhry byly vyrovnány a také s Turky jedná se o mír, jsou poměry veřejné neutěšené, poněvadž panuje obava před drahotou, neboť množství lidí z Rakous a Uher přichází na Moravu pro obilí; žádá o zaslání dvou traktátů od kardinála Bellarmina a kardinála Baronibo. — Na Rosicích 4. listop. 1606. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881 f. 106, č. 57.)

1280. Karlovi z Lichtenšteina píše o střelbě s Prostějovem zároveň koupené. — Na Rosicích 1606, 4. listopadu. (Brandl II. 3. 25.)

1281. Bratru Martinovi Polykarpovi posílá peníze za německé písně. — Na Rosicích 1606, 4. listopadu. (Brandl II. 3. 25.)

1282. Jana Diviše z Žerotína ptá se po zdraví. — Na Rosicích 1606, 4. listopadu. (Brandl II. 3. 25.)

1283. Kateřině Hrubčické z Čechtína: že na Budkov nedojede. — Na Rosicích 4. listopadu 1606. (Brandl II. 3. 26.)

1284. Vilímovi z Roupova píše v příčině jakýchsi psaní. — Na Rosicích 1606, 4. listopadu. (Brandl II. 3. 26.)

1285. Martinovi Puchamérovi, úředníku statku Želivského, píše stran spravedlnosti poddaného. — Na Rosicích 1606, 9. listopadu. (Brandl II. 3. 27.)

1286. Janovi Zahrádeckému: aby mu úrok vyplatiti dal. — Na Rosicích 1606, 8. listopadu. (Brandl II. 3. 29.)

1287. Pertoltovi Bohubudovi z Lipého oznamuje, že přijede na Krumlov. — Na Rosicích 1606, 9. listopadu. (Brandl II. 3. 27.)

1288. Zikmundovi a Frydrychovi bratřím vlastním z Tifnbachu: žádá je, aby Roucký obstavován nebyl. — Datum 9. listopadu 1606. (Brandl II. 3. 28.)

1289. Václavovi Ambrozovi odesílá přímluvné psaní. — Na Rosicích 1606, 9. listop. (Brandl II. 3. 29.)

1290. Antonínu Fayiovi, kalvinskému knězi v Geneve: děkuje, že si naň vzpomněl listem. Stručně oznamuje, že nastal konečně pokoj v zemi: válka turecká a nepokoje uherské ukonejšeny; co se jeho týče, že po tolika obviňování a pomluvách se strany nepřátel přece posléze ukázala se jeho nevinnost; bratrská církev že požívá dosti pokoje. — Na Rosicích 10. list. 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 106, č. 58.)

1291. Pertoltovi Bohubudovi z Lipého: že mu kuchaře pošle. — Na Rosicích 10. listopadu 1606. (Brandl II. 2. 28.)

1292. U Zdeňka Žampacha z Potnšteina ujímá se svého poddaného. — Na Rosicích 1606, 10. listopadu. (Brandl II. 3. 29.)

1293. Bratru Petrovi Kostickému daruje dříví a obilí. — Na Rosicích 1606, 10. list (Brandl II. 3. 30.)

1294. Jana Diviše z Žerotína žádá, aby na Rouckého v Židlochovicích obstávky nedopouštěl. — Na Rosicích 1606, 10. listopadu. (Brandl II. 3. 30.)

1295. Jindřichovi Vodickému děkuje za zprávu o příměří uzavřeném s Turky. — V Rosicích 1606, 12. listopadu. (Brandl II. 3. 30.)

1296. Ondřejovi Srbovi posílá peníze na máslo a žádá, aby se poptal po vidimování listu. — Na Rosicích 1606, 12. listopadu. (Brandl II. 3. 31.)

1297. Baltazaru Peverellimu: žádá za zprávy o sporu mezi papežem a Benátčany. Stěžuje si, že dostává málo novin; z Prahy, odkudž rozprchl se dvůr před morem, nemohou ho docházeti zprávy. Katolíci, snad z náboženských ohledů, jsou zdrželiví v podávání zpráv, a protestanti sami málo vědí. Peverelli, poněvadž má obchod v Benátkách, mohl by mu podávati spolehlivé zprávy. Žádá za opatření jakýchsi traktátů. — Na Rosicích 13. list. 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 106, č. 59.)

1298. Jeronymu Bonacinovi: že posílá mu mimochodníka ne sice hezkého, ale dobrého.

Že z Kremže dostal díla Aldrovandova. Žádá zprávy o míru uzavřeném s Turky. Oznamuje, proč propustil ze služby kuchaře Polarta, kterýž dopustil se výtržnosti v domě. — Na Rosicích 13. listopadu 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 107, č. 60.)

1299. Panu z Rožmberka oznamuje, že dr. Timin brzo k němu přijede a že mír s Turky jest uzavřen. — Na Rosicích 1606, 13. listopadu. (Brandl II. 3. 31.)

1300. Voldřichovi z Kounic posílá články míru uherského. — Na Rosicích 1606, 13. listopadu. (Brandl II 3. 32.)

1301. Kašparovi Braunovi, měšťanu Slavkovskému, oznamuje, že dříví pro jeho práci bude přichystáno. — Na Rosicích 1606, 13. listopadu. (Brandl II. 3. 32.)

1302. Bohuše z Zástřizl ptá se po zdraví. — Na Rosicích 1606, 13. listop. (Brandl II. 3. 32.)

1303. Mark-Antoniu Lombardovi: že učiněn mír s Turky, obě však strany jsou málo spokojeny, neboť Turci jen domácími rozbroji donuceni byli vzdáti se vítězství skoro jistého, císařští zase teskně vzpomínají, že před 2 roky mohli dosáhnouti míru příznivějšího; pokoj však předce přinese zemi prospěch, protože zaveden bude v zemi pořádek. Čeho však jest se obávati, že za míru vzejíti může nebezpečí pro svobodu náboženskou. — Na Rosicích 14. listopadu 1606. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881 f. 107, č. 61.)

1304. Panu Malletovi: děkuje za opatření francouzského tajemníka, ačkoli by si byl přál staršího a v slohu zběhlejšího. Sděluje mu jako novinu od té doby, co z Moravy odejel, že pán z Roupova se opět oženil. — Na Rosicích 14. listopadu 1606. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 107, č. 64.)

1305. Janovi Divišovi z Žerotína píše o hotovosti země a o sečtení s Cedlicem. — — Na Rosicích 1606, 14. listopadu. (Brandl II. 3. 33.)

1306. Vilímovi Munkovi píše o zakoupení ovsa. — Na Rosicích 1606, 14. listopadu. (Brandl II. 3. 33.)

1307. Janu Balcarovi Cetrycovi z Kynšperku omlouvá se, že mu nemůže doktora poslati. — Na Rosicích 1606, 14. listopadu. (Brandl II. 3. 34.)

1308. Hynku Novohradskému z Kolovrat, proboštu Brněnskému, děkuje za vidimování listu. — Na Rosicích 1606, 14. listopadu. (Brandl II. 3. 34.)

1309. Jana Zahrádeckého žádá o zaplacení úroku z 8000 zl. — Na Rosicích 1606, 14. listopadu. (Brandl II. 3. 35.)

1310. Adamovi Ernstovi Hrubčickému omlouvá se, že na Budkov nemůže přijeti. — — Na Rosicích 1606, 17. listopadu. (Brandl II. 3. 34.)

1311. Dru Luckovi do Prahy: posílá 34 tolary za knihu a slibuje, že mu v několika dnech po jiném poslu dá obšírnější zprávy. — Na Rosicích 18. listopadu 1606. (Opis něm. v knih. Blud. XVI Briefe f. 117.)

1312. Ondřejovi Srbovi káže mezi jiným, aby vybral úrok z 8000 zl. — Na Rosicích 1606, 18. listopadu. (Brandl II. 3. 35.)

1313. Jana Diviše z Žerotína žádá, aby poslal do Prahy dru Lukovi 34 tolary. — — Na Rosicích 1606, 18. listopadu. (Brandl II 3. 36.)

1314. Bohuslavovi Markovskému ze Zástřizl píše v příčině Jindřicha Vodického a Judity Pekařky. — Na Rosicích 1606, 20. listopadu. (Brandl II. 3. 36.)

1315. Bohuchvalovi Berkovi odporučuje mladého Bořitu. — Na Rosicích 1606, 20. listopadu. (Brandl II. 3. 37.)

1316. Úřadu Dřevohostickému poroučí, aby mladému Horovi peníze vydali — Na Rosicích 1606, 21. listopadu. (Brandl II. 3. 38.)

1317. Hynkovi z Náchoda píše o koupi ovsa. — Na Rosicích 1606, 21. listopadu. — (Brandl II. 3. 38.)

1318. Přerovským píše v příčině Judity Pekařky. — Na Rosicích 1606, 22. listop. (Brandl II. 3. 39.)

1319. Adamovi Linhartovi píše stran ujištění věnných peněz nebožky své manželky. — Na Rosicích 1606, 22. listopadu (Brandl II. 3. 39.)

1320. Jindřichovi Vodickému odesílá odpověď pana ze Zástřizl. — Na Rosicích 1606, 22. listopadu. (Brandl II. 3. 40.)

1321. Petrovi Vokovi z Rožmberka projevuje radost nad jeho uzdravením a sdílí s ním zprávy o míru s Turky. — Na Rosicích 1606, 23. listopadu. (Brandl II. 3. 40.)

1322. Hynkovi z Náchoda píše stran prodeje ovsa. — Na Rosicích 1606, 23. listop. (Brandl II. 3. 41.)

1323. Ladislavovi Šlejnicovi píše stran zápisu na 2000 zl. — Na Rosicích 1606, 23. listopadu. (Brandl II. 3. 41.)

1324. Matouše Židlochovského žádá, aby odvedl některé věci kardinálovi. — Na Rosicích 1606, 24. listopadu. (Brandl II. 3. 41.)

1325. Adamovi Ernstovi Hrubčickému z Čechtína omlouvá se, že nemůže přijeti k svatbě. — Na Rosicích 1606, 24. listopadu. (Brandl II. 3. 41.)

1326. Přerovským píše, aby svolili k sňatku apatykáře Daněla. — Na Rosicích 1606, 25. listopadu. (Brandl II. 3. 42.)

1327. D[ru] Schuchartovi: prosí ho za přímluvu u Znojemských, aby mu ještě na čas ponechali vodáka, až by byl hotov se začatou prací. — Na Rosicích 27. listopadu 1606. (Opis něm. v knih. Blud. XVI. Briefe f. 119.)

1328. Tomáše Soběhrda z Kozlova žádá, aby mu prodal 2 kopy kaprů. — Na Rosicích 1606, 27. listopadu. (Brandl II. 3. 42.)

1329. Úřad Znojemský žádá, aby mu opět městského vodáka propůjčili. — V Rosicích 1606, 27. listopadu. (Brandl II. 3. 42.)

1330. Štěpánovi Illésházymu: uznává jeho zásluhu při vyjednávání o mír s Turky a přeje mu brzkého uzdravení. — Na Rosicích 28. listopadu 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 107, č. 62.)

1331. Oldřicha z Kounic žádá, aby mu vrátil články míru uherského. — Na Rosicích 1606, 28. listopadu. (Brandl II. 3. 43.)

1332. Viléma Munku žádá, by mu opatřil oves. — Na Rosicích 1606, 28. listopadu. (Brandl II. 3. 43.)

1333. Janovi Lešenymu děkuje za zprávu o míru uzavřeném s Turky. — Na Rosicích 1606, 29. listopadu. (Brandl II. 3. 44.)

1334. Janovi Divišovi z Žerotína slibuje, že starati se bude, aby mu peníze zaopatřil. — Na Rosicích 1606, 29. listopadu. (Brandl II. 3. 44.)

1335. Hynkovi z Náchoda posílá peníze za oves. — Na Rosicích 1606, 29. listopadu. (Brandl II. 3. 45.)

1336. Petrovi Vokovi z Rožmberka posílá obšírnější články míru Žitva-Torockého. — Na Rosicích 1606, 29. listopadu. (Brandl II. 3. 45.)

1337. D[ru] Luckovi do Prahy: táže se, co nového slyšeti je v Praze; žádá ho, aby doručil poddanému Přerovskému list svolovací, že smí ještě rok k vůli zdokonalení ve svém řemesle ztráviti v cizině. Táže se, kde tou dobou se zdržuje Maximilián hrabě ze Salmu. — Na Rosicích 30. listopadu 1606. (Opis něm. v knih. Blud. XVI. Briefe f. 120.)

1338. Panu Laurentovi: omlouvá svou opožděnou odpověď; neměl co příjemného sdělovati. „Až dosud trvala válka nejenom s dědičným nepřítelem, nýbrž i se sousedy a přátely; mimo to i uvnitř země, v útrobách vlasti, a možno říci, také v našich domech.“ Sám také byl ohrožován, pronásledován. Nyní konečně z milosti boží umluven věčný mír s Uhry a dvacetileté příměří s Turky. — [Na Rosicích, list.] 1606. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 107, č. 63.)

1339. Janovi Vaneckému odkládá bližší zprávy do osobního vzájemného shledání se. — Na Rosicích 1606, 2. prosince. (Brandl II. 3. 45.)

1340. S Oldřichem z Kounic sděluje noviny. — Na Rosicích 1606, 2. pros. (Brandl II. 3. 46.)

1341. Jeronymu Bonacinovi: lituje, že mimochodník nebyl mu řádně dodán. S hodinami, které mu Bonacina poslal, že jest spokojen. Žádá o zaslání několika italských mluvnic a slovníků pro svá pážata, jež dává učiti italštině. — Na Rosicích 3. prosince 1606. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881 f. 108, č. 65.)

1342. Mikulášovi Kfelerovi píše v příčině jakéhosi sirotka. — Na Rosicích 1606, 3. prosince. (Brandl II. 3. 46.)

1343. Pánu de la Baulme: děkuje mu za rozpravu o generálu Bastovi a za dopis. — Na Rosicích 7. prosince 1606. (Konc. franc. v knih. Blud. VI—3881 f. 108, č. 66.)

1344. Mikuláše Tunkla vybízí, aby koupil statek sirotka po Václavu Váhanském. — Na Rosicích 1606, 7. prosince. (Brandl II. 3. 46.)

1345. Maruši Váhanské píše v příčině statku sirotka Váhanského. — Na Rosicích 1606, 7. prosince. (Brandl II. 3. 47.)

1346. Vypovídá smilníka z města Přerova a posílá obci Přerovské registra důchodní. — Na Rosicích 1606, 8. prosince. (Brandl II. 3. 47.)

1347. Janovi Vaneckému slibuje pozdější odpověď. — Na Rosicích 1606, 8. prosince. (Brandl II. 3. 48.)

1348. Jiříkovi z Hodic oznamuje, že k němu nepřijede. — Na Rosicích 1606, 8. prosince. (Brandl II. 3. 48.)

1349.

Janovi Jakubovi Grynaeovi píše, že nemůže se z míru nastalého tak radovati jako ostatní, protože obává se nebezpečí pro jednotu Bratrskou, jíž nepřátelské své smýšlení i vysoce postavení šlechtici katoličtí při jednání o mír v Komárně násilím ve chrámě dali na jevo. — Na Rosicích 10. prosince 1606.

(Joanni Jacobo Grynaeo.) Concordia cum Hungaris sancita, cum Turcis etiam confecta pace plerique una cum cessatione ab armis publicam quietem sibi pollicentur; ego vero vel quia aetas timidiorem me reddit, vel animus exulceratus suspicacem, vel quia improbitas hostium veritatis omnem boni exspectationem mihi praecidit, vel denique quod existimem ecclesiae hoc fatum esse, ut quocum certet

semper habeat, nihil minus mihi promitto. Eamque ob causam, quamvis multos securos agere videam, multos etiam exaltare, ipse tamen animo minime quieto sum, semper oculis in malitiam adversariorum, iram draconis et extremam hanc mundi senectam defixis, quae, ut pauca sperem, multa metuam, non inanibus argumentis me impellunt. Premo tamen hunc metum, et quae ab imis praecordiis suspiria duco, simulata fiducia celo, ne ex impendente timoris confessione tantum inimicis confidentiae adderetur, quantum nostris fuisset ademptum securitatis. Sunt quidem hactenus pacata omnia, et quemadmodum nautis nunquam ita placidum apparet mare, quam ubi magna aliqua tempestas desaevierit, ita et hic accidere videmus, ut sedatis belli tam diuturni motibus communis quaedam nos sit complexa tranquillitas. Sed quam vereor, ne non sit diuturna! Novi enim istos, novi mentem et ingenium: iactabant minas, cum adhuc idem utrisque immineret periculum, idem utrosque absumeret ignis. At quid dico minas: quam parum abfuit, quin manus inicerent, cum promulgatis edictis et famam et vitam et facultates nostras sub exoso Piccardorum nomine promiscue publicassent. Quid nunc facturos putas, ubi foris tuta omnia, domi nihil, quod interpellet? Eadem semper illis est voluntas exstirpandorum, ut vocant, haereticorum, idem conatus, eadem consilia, quae et nunc eodem tendere non obscuris indiciis collegimus. Et apparuit hoc nuper, cum congregatis ad Comaromium pacis stabiliendae gratia legatis duo ex nobilitate pontificia claris familiis editi et alicuius apud suos autoritatis temerario plane ausu templum, in quo tum temporis orthodoxus minister sacram ad populum concionem habebat, equis ingressi, displosis in concionantem tormentis et aliis petulantis licentiae vestigiis in populo impressis, pium illum coetum violare impudenter non dubitarunt, et quamvis ille salutem fuga sibi peperit, ex his tamen aliqui in turba obtriti. Quodsi his tantum fuit audaciae rebus adhuc dubiis, quos existimamus stabilitis iam rebus spiritus accessuros iis, qui pridem exitio nostro invigilant? Scio omnia ista in Deo sita, non tamen ab illius voluntate alienum est, quod ille monuit: vigilandum semper esse, cum multae insidiae struantur bonis.

Haec ut, quid mihi sit hoc rerum statu animi, intelligeres, paulo prolixius exposui, caetera vix merentur, ut attingam. Vivo nunc domi et novo in otio vetera studia recolo, a peste, quae Praga meos iudices eiecit, hoc beneficii accipiens, ne cum iactura temporis et pecuniae, quod hactenus accidit, vagari necesse habeam. Rossicio 10. Xbris 1606. Vale, mi Grynaee, et me, quod facis, ama. Qui te unice diligit et observat.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 f. 108 č. 67.

1350. Amandu Polanovi: oznamuje, že byl s Turky umluven mír, jehož podmínky dopodrobna vyčítá. Jan Fridrich z Žerotína že se vrátil do vlasti, avšak z cestování že si odnesl pramalý užitek. V Pieriovi že se sklamal, který bez jeho (Žerot.) vůle podnikl s Janem

Fridrichem cestu do Francie. Cestu Karlovu do Italie že pro nepokoje tamější odložil. Timinus že přijal službu u pána z Rožmberka, ale asi ne na dlouho. — Na Rosicích 11. pros. 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 108, č. 68.)

1351. Mikulášovi Kfelerovi píše v příčině statku sirotka Váhanského. — Na Rosicích 1606, 11. prosince. (Brandl II. 3. 48.)

1352. Janovi Šmerhovskému z Lidkovic posílá nemocného syna. — Na Rosicích 1606, 11. prosince. (Brandl II. 3. 48.)

1353.

Jakubovi Zwingerovi se omlouvá, že mu zřídka píše, ač počítá ho k přátelům nejmilejším. — Na Rosicích 12. prosince 1606

(Jacobo Zuingero.) Rarius scribo, fateor, sed non ideo vel segnius illos colo vel amo frigidius, ad quos non scribo; non est itaque, quod te commoveat, suavissime Zuingere, quod vel nullas vel certe infrequentes a me accepis litteras: qui enim in postremis es, quos epistolis meis compello, es tamen inter primos, quos mea complector benevolentia. Vivit adhuc apud me nunquam interitura parentis tui memoria, vivit amor, vivit observantia, vivit honos, quae viri virtuti et summae eruditioni adolescens dicavi, quae etiamsi tot annorum curriculo praetergresso intermori potuissent, tu tamen vitae restituisses patrem, cuius vestigiis magna cum laude insistis, ut in aliis ita etiam in diligendo me et officiis amicitiae prosequendo imitatus. Vidi ego hoc ipsemet, cum ante annos quinque Basileae veteres amicos invisissem, ostendunt et litterae, quas non semel ad me, imo hoc ipso anno, addito praeterea munere, multo lepore et elegantia conditas misisti; sed multo maximam fidem faciunt labores litterarii publico omnium commodo et tuo singulari ornamento editi, quibus quantopere et familiae meae et meum illustratum nomen, non est obscurum. Quae dum repeto, hoc unum ago, ut tibi omnem, si quem taciturnitas mea iniecit, scrupulum eximam securumque reddam de animi erga te propensissimi, qui tibi mutua obligatione a me debetur, quemque iure successionis a me exposcere potes, constantia et fide. Verum tamen, ne imposterum novis argumentis obliteratam suspicionem expurgare necesse habeam, frequentiam spondeo, sin minus solidam caritatem, quam res meae et tempora permittent. Quam dum praesto, diligenter interim, ut te et tua omnia mihi carissima esse semper[que] fore commendatissima plane tibi persuadeas, oro. Felici Platero, Lucae Iselio* et amicis, qui apud vos sunt, inter quos etiam Arragosius, si adhuc superstes, plurimam salutem adscribo. Vale. Rossicio pridie Idus Decembres.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 108 č. 69.

1354. Janovi Jakubu Huberovi: zprošťuje ho závazku provázeti Karla z Žerotína na cestě po Italii, poněvadž v předurčený čas mu asi nebylo možno vydati se na cestu, a nynější období už není k cestování příhodné. — Na Rosicích 12. prosince 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 109, č. 70.)

1355. Hynkovi z Náchoda naznačuje, kde oves v Ivančicích skládati má. — Na Rosicích 1606, 12. prosince. (Brandl II. 3. 49.)

1356. Zikmundovi Čertorejskému píše, že mu nemůže udati posud žádaná jména. — Na Rosicích 1606, 12. prosince. (Brandl II. 3. 49.)

1357. Janovi ze Schneknhausu: žádá ho, aby syn jeho odvolal jízdu z jeho gruntů a bez jeho vědomí netrestal poddaného, který jest obviněn ze zabití furýra. — Na Rosicích 13. prosince 1606. (Opis něm. v knih. Blud. XVI. Briefe f. 122.)

1358. Janovi ze Schneknhausu: žádá ho, aby mu vydal poddaného, jejž rytmistr jeho Rohr zajal pro podezření, že zabil furýra. — Na Rosicích 14. prosince 1606. (Opis něm. v knih. Blud. XVI. Briefe f. 122.)

1359. Janu Frant. Castiglionimu posílá opis míru s Turky uzavřeného, kterýž ovládá všechen veřejný zájem. — Na Rosicích 14. prosince 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 109, č. 71.)

1360. Jeronymu Bonacinovi: že přimluví se u zemského maršálka českého, aby jeho přání vyhověl, ač nemá s ním důvěrných styků. Ti, kdo jej Žerotínovi vymkli z rukou, přičinili se, aby udusili v něm všechnu k němu příchylnost. — Na Rosicích 15. prosince 1606. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 109, č. 72.)

1361. Janovi Divišovi z Žerotína posílá listy z Prahy došlé. — Na Rosicích 1606, 15. prosince. (Brandl II. 3. 50.)

1362. Mikuláše Kfelera zve, aby k němu v neděli přijel. — Na Rosicích 1606, 15. prosince. (Brandl II. 3. 50.)

1363. Janovi Diviši z Žerotína: stvrzuje, že obdržel zaslané peníze. — Na Rosicích 17. prosince 1606. (Opis český v knih. Blud. XVI. Briefe f. 123.)

1364. Petrovi Skálovi Otomarovi z Holohlav, úředníku na Hrušovanech: oznamuje, že panu ujci vyhoví, co nejdříve bude moci. — Na Rosicích 18. prosince 1606. (Opis český v knih. Blud. XVI. Briefe f. 123.)

1365. Janovi Divišovi z Žerotína píše stran dříví na stavbu. — Na Rosicích 1606, 18. prosince. (Brandl II. 3. 50.)

1366. Václavovi Nekšovi a Bohušovi z Zástřizl oznamuje, že poddaná jeho Pekařka z Přerova proti Pravlovským právem bude nastupovati. — Na Rosicích 1606, 18. prosince. (Brandl II. 3. 51.)

1367. Jana Prema žádá, aby vedl při sirotka Strážnického. — Na Rosicích 1606, 19. prosince. (Brandl II. 3. 52.)

1368. Přerovským dovoluje, aby poddaná jeho Judita Pekařka postupovala právně proti Pravlovským. — Na Rosicích 1606, 19. prosince. (Brandl II. 3. 52.)

1369.

Theobaldu Hockovi: byl by se získal výhodnější mír s Turky, kdyby kommissaři rakouští nebyli pojali nedůvěru k Illésházymu a jiným poslům strany Bočkajovy, kteří, aby Turky sobě naklonili a od nich získali Jager neb Kanižu, předstírali srozumění s nimi. Vinou rakouských kommissařů nedosažen mír na delší dobu. Illésházy mešká na Trenčíně churav, dosud neuveden ve své statky. Hajduci loupí vesnice. Ujvár ještě neodevzdán císařským. — [Na Rosicích] 20. prosince 1606.

(Theobaldo Hock, secretario Rosenbergensi.) Il m'a esté rapporté qu'il eust esté fort aisé de faire la paix avec les Turcs avec beaucoup plus d'avantage qu'il

n'a esté faict, et en tirer de conditions et plus honnorables et plus profitables, n'eust esté la desfiance, que les commissaires d'Austriche ont eu de l'Illeshazi et aultres deputés de la part du Botskaj et estats d'Ongherie, lesquels pour amener les Turcs à leur desseing et leur tirer des mains quelque place importante, comme pourroit estre Agria ou Canise, faignoient avoir intelligence avec eulx, de quoy estans ceus d'Austriche entrés en soupçon, quoy qu'ils eussent esté advertis que le tout se faisoit à bonne fin, n'eurent patience d'en attendre l'issue, mais un iour, comm'il estoient assemblés au conseil, l'Althan, un des commissaires, print la parole et en la présence des Turcs demanda à l'Illesshasi: si maintenant, puisque Botschkaj et les Ongrois estoient d'accord avec l'empereur, il recognoissoit aultre pour roy d'Ongherie que le dict Seigneur? A quoy ayant faict response qu'il ne recognoissoit aultre, il continue à luy demander qu'au cas que la paix ne se faist point avec les Turcs, s'il n'entendoit point de prendre pour le service de l'empereur les armes contre eulx? Ce qu'ayant accordé, les Turcs ayants par ce moyen discouvert l'interieur de l'Illesshazi et des aultres Ongrois, en prindrent un si grand déspit qu'ils ne vouloient en sorte aulcune avoir plus d'accointance avec les Ongrois, avec pleinte d'avoir esté trompéz par iceulx, et depuis ne voulurent entendre à d'aultres articles qu'à ceus, sur lesquels a depuis esté la paix arrestée. Là où si on eust procedé avec plus de moderation et discretion, l'on estime qu'on en eust eu meilleur marché. La faulte est aussi attribué aus dicts commissaires que la paix n'ait esté faict ou à jamais ou au moins pour quelque terme plus long, et dict-on que du commencement ils ne la vouloient que pour cinq ans, puis pour dix, enfin leur ayant esté remonstré que cela tendoit au dommage de l'empereur et de ses pays, ils condescendirent à ceste paix de vingt ans.

Quant a Botschkay, on le tient plus pour mourt que pour veuf [čti: vif], n'y ayant moyen d'amortir le poison que son chancelier Rataj, offensé qu'il n'avoit peu obtenir de luy la confiscation des biens à luy échus par la mort du capitaine Lipaj, executé par son commandement au commencement de ces troubles, luy avoit donné à boire; et quoyque pour le recouvrement de la faute il se soit non seulement aidé du service des medecins, mais outre ce ait eu recours aus sorciers et sourcières, desquels il auroit faict soigneuse recerche par le royaulme d'Ongrie, si ne sentoit-il point de soulagement, auns [sic] allant de mal en pis, donnoit aus les siens peu de sperance de vie et aus aultres matière des nouveaulx troubles.

L'Illeshazi de mesmes commence à se resentir des travaulx passés, il a esté au baings; à present en estant de retour, il se tient à sa maison de Trenchin. On tient qu'il ne la pouvoit faire gueres plus longue, tant à cause de son grand âge que pour luy estre descendue aus jambes une certaine humeur malaisé à tirer hors, parce qu'il n'est homme qui se puisse donner beaucoup de repos, chose néantmoins

requise en telles maladies. Il n'a point esté remis encor en ses biens de Moravie que l'on luy a sequestrés, après qu'il se fust absenté de Vienne, cependant ses serviteurs les gouvernent, mais on ne sçait, à qui il[s] en pourront rendre conte.

Les Heiducs font du mal beaucoup en leur pays vers les frontières de la Moravie, ne se contentants point de loger sur le bonhomme, s'ils ne l'avoient quant et quant pillé et despouillé. On craint qu'ils ne facent quelque descente en dict pays de Moravie, quoyque le capitaine de la province ayt envoyé n'aguères le lieutenant-colonel avec quelque cavallerie aus frontières, à la venue desquels les Heyducs passèrent la rivière du Wag, mais s'estant la dicte cavallerie retirée depuis, ils sont revenus et ont bruslé quelques villages delà les monts, où ils se trouve [sic] encores les plus accorts, estimant que la demeure des dicts Heiducques vers les frontières de la Moravie n'est point sans mystère, estans tenues pour encor quelques places d'Ongherie, comme Skalicz, Brancz, Holeicz et aultres, au nom des estats de la dicte province, lesquelles devoient avoir esté consignées entre les mains des estats d'Ongherie bon temps y a. On estime que la diète d'Ongherie s'intimera au mois de Janvier prochain. Uyvar n'avoit point encor esté remis entre les mains de l'empereur. 20. Xbris 1606.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 109 č. 73.

1370. Petrovi z Rožmberka poroučí dra Timina z Ottenfeldu do přízně. — Na Rosicích 1606, 20. prosince. (Brandl II. 3. 52.)

1371. Janovi ze Schneknhausu: žádá po třetí syna jeho, aby propustil poddaného uvězněného pro podezření, že zabil furýra. I kdyby mu ho bývalí poddaní vydali a úředník k tomu svolil, přece neměl práva ho zatýkati on, nýbrž jedině jeho vrchnost. Pakli ho ani tentokrát nevydá, že zakročí (Žerotín) rázněji na příslušném místě. — Na Rosicích 20. prosince 1606. (Opis něm. v knih. Blud. XVI. Briefe f. 124.)

1372. Mikuláši Kfelarovi a Mikuláši Tunklovi oznamuje, že chce s nimi jednati o pozůstalosti panny Maruše. — Na Rosicích 1606, 21. prosince. (Brandl II. 3. 53.)

1373. Pavlovi Volbramovi z Stějkře slibuje v brzké době obšírněji odpověděti. — Na Rosicích 1606, 23. prosince. (Brandl II. 3. 53.)

1374. Janovi Divišovi z Žerotína omlouvá se, že k němu dojeti nemůže. — Na Rosicích 1606, 24. prosince. (Brandl II. 3. 53.)

1375. Jana Hynkonia žádá, aby k němu přijel. — Na Rosicích 1606, 26. prosince. (Brandl II. 3. 54.)

1376.

Václavovi Budovcovi: že se svou rodinou jest zdráv; v kraji jeho že není nakažlivé nemoci, kteráž zmahá se hlavně v končinách Slezsku blízkých; uzavřený mír s Uhry nepovažuje za stálý z příčin, o nichž v listu svém blíže uvažuje. — Na Rosicích 27. prosince [1606].

(Vencislao Budouicio.) Lucas Trnauius, qui in transitu epistolam abs te mihi christianae pietatis et elegantiae literatae plenam tradidit, cum in reversione praeter

expectationem meam accelerata hic substitisset, occupatum literis Basileam scribendis me deprehendit adeo quidem, ut absque responso mihi dimittendus, cum importune retinendus non esset, imo etiam absque alloquio fuerit. Id te pro amicitia nostra et leniter accepisse et tulisse humaniter minime dubito; cum enim in iis potissimum peccemus, in quibus errorem ac voluntatem adiungimus, erremus autem, quando a culpa consilium removemus, facile mihi persuado te non gravate errorem hunc mihi condonasse, qui in ignoscendis peccatis non soles esse morosus. Verum quia ille, quamvis absque literis, non tamen omnino vacuus hinc discessit, tulit enim secum excusationes et promissa, quae etiam haud dubie retulerit: conveniens est, ut [cu]m aliquanto nunc expe[di]tior sim ad persolvendum [o]fficium hoc, quam tum essem, scriptura succedat verbis, epistola nuncium sequatur. Eam itaque nunc mitto, tum ut me fide data liberet, tum ut fidem conciliet excusationi, quam sane non negligentiae meae praetexui, sed opposui iustae quaerimoniae, quam de silentio meo habere potuisses.

Porro ego quidem Dei beneficio valeo, valent et mei, nec hoc tractu Moraviae ulla, quid sciam, pestiferi contagii cernere est vestigia, sed in ea parte, quae versus Silesiam vergit, rarus est pagus, ne dicam oppidum vel civitas, quem infectio haec non corripuerit hactenus. Ita malum malum trudit, calamitas calamitatem excipit, et videtur Deus multiplicare plagas, ut ad multiplices poenitentiae fructus ferendos nos excitet.

Pacem, quam nacti sumus, modo ea firma sit et fida, laetis animis gratisque excipere nos decet; at ego, dum omnia circumspicio, nihil reperio, quod aliquam spem mihi faciat diuturnae quietis. Non enim me latet, quam non facile animi irritati offensas remittant; et fidem extortam vix diutius servari, quam dum occasio honesta obveniat, ut citra periculum frangi possit, non ignoro. Jam quae voluntatum sit distractio, quae in relligione [sic] dissidia, quanta odiorum seges, quam multa ad turbas ciendas instrumenta, qui non videam? Quid est ergo, quod mihi sponderem? Cum a necessitate, quae pacem hanc peperit, possum quidem tantisper spem mutuari, dum ea constricti tenemur: at ubi inopiam nostram rei familiaris copia sublevabit, ubi difficultates belli obliterabit pacis dulcedo, ubi prosperioris aurae suavitas tristiciam rerum adversarum oblivione inducet, ego ne putem aliud fore, quam quod de Mithridate dixit olim Cicero, ut reliquum tempus non ad oblivionem veteris belli, sed ad comparationem novi conferamus? Tu ipse tecum reputa, an non in his coniecturis imo rationibus potius sit aliquod pondus. Quantopere Hungari Germanorum imperium fastidiant, in confesso est; Germani quod se ab administratione regni exclusos dolent, nemo ambigit. Hic tam non levis animorum offensio, ut si progredi utrinque contingat, ut non facile comprimantur odium et ira, ne erumpant, et hi quidem de veteri sede recuperanda consilium ineant, illi vero stent in sen-

tentia de antiquis dominis non admittendis, certe ad manus erit veniendum. Nec me movet, quod objici potest, Botschcaium et Illezchasium non minus custodes fore pacis conservandae, quam conciliandae autores fuerint, quod ex [ea] maxima emolumenta perveniant ad utrumque; nam ut hoc maxime concedam et praeteream penitus, quae in [con]trariam partem adduci possint: quae fiducia hinc in sene caduco, illinc in homine morbis, curis, ne dicam intemperantia [con]fecto esse potest? Et illi quidem disperata est salus, huic vero ipsa aetas, ut frequentes morbos tace[am], mortem minatur. Uterque liberis caret, nec ulla prolis expectatio; ni quidquam aliud interveniat, de haereditate demum, postq[uam] vivere desierint, certamen erit; nam imperator non negligit, ut opinor, ius suum, et Hungari, ut tantam successionem eripi sibi pa[tian]tur, non mihi quis facile persuadebit. Quodsi eam ob rem ad arma fuerit redeundum, quid de pace fiet? E[t] quis prohibebit, ut in tanta opportunitate non minus ab una parte veteris iniuriae ulciscendae*) desiderium, quam ab altera studium novae libertatis asserendae subeat. Id si fiet, actum est de pac[e].

Haec dum meditor, etsi non ita in sententia confirmor, ut omnem spem stabilis concordiae mihi praecidam, duo tamen co[n]sequor, alterum quidem, ne ita me blanditiis pacis deleniri patiar, ut de omni periculo sim securus, alterum, ut qu[o]niam in humanis consiliis nihil tuti, nihil certi, nihil plani video, in coelum erigam oculos, unde et huius et futuri secu[li] manat tranquillitas, cuius ut ambo compotes fiamus, patiatur hoc piis a se precibus impetrari, qui per angelos coe[lestes] olim promulgatam in terris pacem, per terrestres angelos his diebus nobis annunciat.

E Belgio nihil ad [me] perscriptum de Mauritii victoria, sed de impedimentis ad Grollium amissis et clade aliqua accepta non unus fuit n[uncius].

Quis ille Lesarius in Anglia sit, et qui novi isti proditores, ut proximis literis ad me perscribas, oro.

Vale, nobilissim[e] vir, et mutuam coniunctionem nostram fovere non desine. Filio tuo plurimam salutem ascribo. Ross[icz] 27. D[ecembris].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 109 č. 74.

*) původně „iniuriarum ulciscendarum".

1377. Zdeňkovi z Roupova: kárá ho, že mu dlouho nepíše, a vybízí, aby ony vědomosti, na něž věnováno tolik času a peněz, cvikem udržoval a z nich těžil. — Na Rosicích 27. prosince 1606. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 110, č. 75.)

1378. Jiříkovi z Hodic slibuje, že bude dceři jeho kmotrem. — Na Rosicích 1606, 28. prosince. (Brandl II. 3. 54.)

1379. Janovi Divišovi z Žerotína píše v příčině sirotka Váhanského. — Na Rosicích 1606, 28. prosince. (Brandl II. 3. 54.)

1380. Zdeňkovi z Waldšteina dává radu v příčině soudu o věc sirotčí. — Na Rosicích 1606, 30. prosince. (Brandl II. 3. 55.)

1381. Vilímovi z Vickova píše v příčině dluhu po neb. panu Teuflovi. — Na Rosicích 1606, 30. prosince. (Brandl II. 3. 55.)

1382. Adamovi st. z Waldšteina přeje k novému roku. — Na Rosicích 1606, 30. prosince. (Brandl II. 3. 56.)

1383. Mikulášovi Kfelarovi a Jindřichovi Vodickému píše stran tržní smlouvy o statek po nebožce paní Váhanské. — Na Rosicích 1606, 30. prosince. (Brandl II. 3. 56.)

1384. Žádá úřad Olomucký, aby se ujali poddané jeho proti Hranickým. — Na Rosicích 1606, 30. prosince. (Brandl II. 3. 56.)

1385. Štěpánovi Illésházymu: přeje mu k novému roku a odporučuje hraběte Alfonsa de Montedolio, Vlacha, který procestoval Německo, Rusko a téměř celý sever, v poselstvích u knížat dlel, a nyní do Uher odebrati se chystá. Páni Hornorakouští jej vřele doporučili. Muž ten má „zásobárnu v hlavě a med na jazyku". — Na Rosicích 6. ledna 1607. (Konc. lat. knih. Blud. 3881 f. 110 č. 1.)

1386. Baltazaru Peverellovi starému, že ihned zaplatiti dá knížky tištěné v Benátkách, kteréž mu zaslal; žádá za zprávy o sporu Benátčanů s papežem a o hraběti z Montedolia. — Na Rosicích 10. ledna 1607. (Konc. vlašský knih. Blud. 3883, I.)

1387. Jeronymovi Bonacinovi: že chtěl poslati vůz do Vídně, až cesty budou schůdné; poněvadž však dosud nemrzne, posílá zatím posla, aby mu oznámil, že (Žerotín) vyjednával s panem maršálkem kr. Č. písemně a skrze jiné osoby i ústně; a shledal, že jest velmi ochoten vyhověti, ale že konečné rozhodnutí pozdržel, poněvadž osoba, která má veškeré účty u sebe, dosud z Prahy se nevrátila. — Na Rosicích 10. ledna 1607. (Konc. vlašský v knih. Blud. VI—3881 f. 110, č. 2.)

1388. Žerotín Erasmovi baronu ze Starhenberka píše, že hrabě Alfons di Montedolio, kterého mu byl doporučil, zdržel se u Žerotína dvě neděle a pak odebral se na další cestu do Uher. List doporučovací daný mu od deputovaných Hornorakouských otevřel Žerotín sám v jeho přítomnosti, protože zatím nebylo možno předložit jej jiným pánům zemským; stane se to však při prvé příležitosti; list ten obsahuje toliko prohlášení křesťanské lásky a soucitu s hrabětem, a proto snad netřeba k němu odpovídati. Rakouští pánové ať nepochybují, že Moravané ve všech spravedlivých potřebách hraběti budou pomocni. — V Rosicích 13. ledna 1607. (Koncept vlašský v knih. Blud. 3881 f. 110 č. 3.)

1389. Matějovi Timinovi*) dává zprávu o smrti Štěpána Bočkaje a o zvolení Gabriele Bathoryho za knížete Sedmihradského; žádá Timina, aby to oznámil svému pánovi a jeho sekretáři Theobaldovi Hockovi. — Na Rosicích 17. ledna 1607. (Konc. lat. knih. Blud. 3881 f. 111 č. 5.)

*) *Timinus* byl od r. 1590 do 1607 ve službách Žerotínových. Vystudoval 1594—97 na náklad svého chlebodárce lékařství, povýšen za doktora v Basileji, na přímluvu pána svého byl nobilitován a doporučen ke dvoru Petra Voka z Rožmberka jako lékař.

1390.

Jiřímu Erasmovi baronovi Tschernemblovi*): že chce obnoviti přátelské styky, kterými někdy ve Francii byli spojeni, majíce společné náboženství a jsouce poslušni jednoho panovníka. — Na Rosicích 17. ledna 1607.

(Georgio Erasmo baroni a Tschernembl.) Cum alias per hos annos nec semel nec uno in loco commendatio et fama nominis tui, illustris baro, ad aures meas

delata excitarit et memoriam veteris consuetudinis nostrae, qua olim in Gallia coniuncti fuimus, et desiderium renovandae amicitiae, a qua diuturna usus remissione discessimus propemodum, tum vero ut serio de te cogitarem omninoque mecum constituerem de ratione aliqua ineunda, qua animi nostri eiusdem religionis vinculo alioquin connexi et unius principis oboedientia sociati in firmiorem eamque familiariorem coniunctionem, qua sola hactenus disiuncti fuerunt, denuo coirent, maxime me perpulerunt sermones de te non ita pridem in illustri Bohemiae loco habiti, quibus et insueta honestas et facilitas in moribus et in excultissimo ingenio varia doctrina toties tibi tributa, ut obtegere silentio eos malim, ne modestiam tuam tentare voluisse videar, quam, ut v[er]as laudes tuas publicarem, litteris consignare.

Quod itaque per epistolam hanc in familiaritatem tuam me insinuo, quod idiomate ordini nostro non valde consueto te compello, quod me meaque importune fortassis, ultro tamen tibi, usibus tuis potestatique tuae offero, dedico, permitto, id omne tibi ipsi imputa et iis, quos existimatione virtutis tuae ita implevisti, ut ad me etiam tandem se effunderet.

Ac proinde cum tuum potius hoc sit peccatum quam meum, si tamen peccatum est amicitiam clarorum virorum appetere, non est, quod valde deprecor, ut culpam hanc mihi condones. Si nihilominus precibus opus sit, obnixe mihi indulgentiam tuam spondeo, quae nunquam ab animis, bonarum artium disciplina mansuefactis et expolitis abesse solet. At ego, tantum abest, ut suspicer promptitudinem hanc meam in te amando, alacritatem in deferendis tibi studiis meis offensionem ullam allaturam, ut etiam mihi pollicear animum talem erga te non minus hilariter te amplexurum, quam ego cupide eum offero. Scio enim non tam horrido te esse ingenio, ut nolis amari, nec ita tibi soli vivere, ut omnium aliorum consuetudinem defugias, nec me denique ita tibi ingratum, ut in numero cultorum tuorum, ne dicam amicorum, habere me recuses.

Eo igitur fidentius te accedo certus propositi, si non omnino voluntatem erga te meam sordere tibi comperero, non prius a colendo te et officiis demerendo desistere, quam odorem eius aliquem apud te excitassem. Verum ne inter initia haec magis verbosus tibi videar quam consideratus, finem faciam; malo enim, ut ex effectis potius, quomodo in te affectus sim, iudices, quam ex dictis. Vale vir illustris et vive diu bono publico. Rossiczii XVI. Kal. Febr. [1607.]

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 111 *a* č. 4.

*) *Tschernembl* Jiří Erasmus, svobodný pán, z rodu v Krajině někdy usedlého. Léta 1535 přestěhoval se Krištof Tschernembl do Horních Rakous, kdež vnuk jeho Jiří r. 1598 byl delegatem panského stavu a proslul později jako předák nekatolických stavů rakouských. Vynikající hrál úlohu již r. 1606, kdy kníže Kristian Anhalt vyjednával s některými čelnějšími osobami, aby „terminus fatalis domus Austriacae" byl urychlen. S Anhaltem byl ve spojení Tschernembl. V tu dobu počínalo se již připravovati odtržení od poslušenství císaře Rudolfa II. a podávání se bratru jeho Matyášovi. Byl přednějším účastníkem jednání mezi Rudolfem II.

a Matyášem před smlouvou Libeňskou (z 25. června 1608). Byl také návštěvou v Třeboni u Petra Voka z Rožmberka, kdež sešel se a vyjednával s Kristianem z Anhaltu. Zvláštní vynikal činností, když počal odboj stavů českých proti Vídni. V těch dobách Žerotín s Tschernemblem (s nímž horlivě o věcech politických i náboženských si dopisoval) se rozešli. Žerotín odvrátil se od bouřlivého počínání stavův, zůstal dynastii věrným; Tschernembl však stál v popředí nespokojených stavů rakouských a spojil se s odbojnými v Čechách proti Ferdinandovi II. Byl jako vyslanec opposice Rakouské na sněmu českém v Praze 15. června 1619. Po bitvě Bělohorské uprchl ze zemí rakouských a zemřel v Ženevě dne 18. listopadu 1626.

1391. Petrovi Revayovi děkuje za přátelskou vzpomínku, kterou mu věnoval v dopise k Lesseniovi, a prosí ho o sdělení novin z Uher. — Na Rosicích 21. ledna 1607. (Konc. lat. knih. Bludov. 3881 f. 111 č. 6.)

1392. Doktorovi Vavřincovi Schuchartovi děkuje, že jím a jeho manželkou byl pohoštěn se svojí družinou. — Na Rosicích 1. února 1607. (Konc. lat. knih. Blud. 3881 f. 111 č. 7.)

1393. Štěpánu Illésházymu dává zprávu o sobě: „My zde žijeme dle zvyku našeho s malým pohodlím, a ačkoli jiní z míru se těší, my však jsouce vystaveni násilí cizinců, nuceni jsme pohltiti řádné zbytky žalostné války.“ — Na Rosicích 4. února 1607. (Konc. lat. knih. Blud. 3881 f. 111 č. 8.)

1394. Jeronymu Bonacinovi oznamuje, že posel, který byl vyslán k maršálkovi do Prahy, dosud se nevrátil. Povozem, který Žerotínův bratr vypravil do Vídně, posílá Bonacinovi 103 tolary, jež tento za něho vydal, a zároveň jiných 100 tolarů, aby mu za ně koupil nádobu k pití, úhlednou a umělecky pracovanou, která by se hodila za dar někomu, jenž mu prokázal nějakou službu. Žádá ho, aby dodal přiložený list Illésházymu, a dva jiné listy osobám, kterým náležejí; nejsou-li však ve Vídni, aby jim listy poslal poštou. — Na Rosicích 5. února 1607. (Konc. vlašský v knih. Blud. VI—3881 f. 111, č. 9.)

1395.

Janovi de Molart doporučuje svého švakra Albrechta z Waldšteina, který by přál si býti přijat mezi dvořany arcivévody Matyáše. Krom toho Waldštein rád by účastnil se ve službách arcivévody Albrechta války v Nizozemí. — [5.—20. února 1607.]

(A Monsieur Gian de Molart.) Monsieur. Je n'ay jamais aimé de faire l'importun envers mes amis, et si i'ay esté parfois contrainct de l'estre, ie m'y suis la[issé] aller plustost pour complaire aus aultres, que pour faire benefice à moy mesmes, n'ayant esté en ma puissançe de le pouvoir entierement eviter, veu le desir de servir et gratifier à un chacun: non obstant, quand ie n'ay peu faire de moins, ie me suis au moins estudié de les incommoder avec le plus de respect que i'ay sçeu y apporter, et ne vouldroy à çeste fois avoir manqué d'en faire de mesmes en vostr'endroit: qui est l'occasion que, en retenant le mesme terme de discretion, vous prieray, Monsieur, avant que [de] passer plus avant, de croire que si la requeste que ie pretends de vous faire pour mon beaufrere le baron Albert de Waldstein, vous de[ust] apporter de l'ennuy ou de l'incommodité, que desia cest'heure ie la desavene et revocque, n'ayant moins à coeur de ne vous pleinre [sic] point, que de luy faire plaisir. Ce ieune seigneur, plein de bonnes et louables qualités et qui

a faict preuve signalée de sa valeur plus d'une fois, comme vous en peuvent donner relation çeus qui cognoissent, desireroit, si tant d'honneur luy pouvoit advenir, d'estre reçeu en la chambre de Son Altesse l'archeduc Mathias, tant pour satisfaire à une affection particuliere qu'il a au serviçe de çe prinçe, que pour avoir un maistre du quel l'authorité et grandeur luy eust à servir d'appuy et d'eschelle à s'advanç[er]. Ayant conferé çe propos avec moy et desiré sçavoir les moyens d'y parvenir, ie luy ay remonstré que par advanture il y pourroit avoir de la difficulté en çela, veu le nombre des gentils hommes de la chambre, que desia Son Altesse avoit à son serviçe, [oul]tre çe que i'avoy entendu que mon dict seigneur estoit un peu retenu à conceder çeste graçe à ceus dont il n'estoit bien asseuré de se pouvoir servir auprès de sa personne, et que luy faisant desseing d'aller à la guerre au Pays-Bas pour se mettre [au] serviçe de l'archiduc Albert, pourroit malaisement vaquer à tel serviçe. Mais comm'il m'en eut faict plus grand instançe, ie n'ay peu fair aultrement que di luy promettre de m'en vouloir enquerer; et sur çela ay deliberé vous en escrire, comme à çeluy duquel ie fay tant d'estat, que pour l'amitié qui est entre nous, ne prendrez point en mauvaise part çeste sienne ou plustost mienne hardiesse. Si doncques, Monsieur, vous estimez qu'il y peust avoir quelque esperançe de luy impetrer telle graçe de Son Altesse, ie vous supplie luy faire tant de faveur pour amour de moy, que de luy y donner entrée et monstrer en quelle façon il s'y faudroit conduire pour n'estre poins esconduict. Si au contraire vous y trouvez de l'empechement, vous prie de tenir la chose secrette et m'en advertir de bonn'heure, pour ne le faire perdre du temps en chose qu'il ne pourroit obtenir. Au reste il est bien né, comme vous sçavez, et apparenté avec les principales maisons de Bohême, bien nourri, bien apprins et bien sage pour sa ieunesse; et combien que ie sçay que Son Altesse en çe particulier n'a point accoustumé de faire differençe de religion, si est çe que ie vous fay à sçavoir d'abondant qu'il va à la messe. Vous me respondrez s'il vous plaist à vostre bonne commodité, sans laquelle ie ne veus rien, protestant tousiours que çe que i'en fay, s'entende d'estre faict sans preiudice de vostre aise. Où faisant fin, après vous avoir baisé bien humblement les mains, ie prieray le Createur, Monsieur, vous avoir en sa saincte garde et me faire la graçe de vous faire cognoistre que ie ne suis moins en effect, qu'en volonté et obligation vostre . . . Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 112. č. 10.

1396. Janu Petrovi Orchimu: těší se z uzdravení svého kmotřence (syna Orchiova) a z lepšího zdraví paní kmotry; přeje si potěšitelných zpráv o rozmnožení rodiny Orchiovy narozením nového člena mužského neb ženského. Sděluje, že v kraji jeho ulevil mor, a válka se upokojila. Záležitosti domu Žerotínova trvají v dřívějším stavu, a nová věc způsobená mu Antoniem di Monte jest nepatrná. — Na Rosicích 20. února 1607. (Konc. vlašský v knih. Blud. VI—3881 f. 112, č. 11.)

1397. Jeronymovi Bonacinovi: o vyjednávání s maršálkem v Praze v záležitostech peněžných; žádá ho, aby doručil jeden list jeho Janovi z Molartu ve chvíli, když tento bude sám, a druhý list panu Petrovi (Orchimu). — Na Rosicích 20. února 1607. (Konc. vlašský v knih. Blud. VI—3881 f. 112, č. 12.)

1398. Pánu de Baugy: žádá ho za přímluvu k vyslanci francouzskému v Benátkách, aby italský šlechtic Lodovico Petrucci, jenž po několik let sloužil císaři ve válce proti Turkům, přijat byl do služeb republiky Benátské. Byl asi 20 dní u Žerotína, tento nepozoroval však při něm žádnou špatnou vlastnost. Ačkoli je katolík římský, není přítelem kněžstva, poněvadž s ním příkře zacházeli při inkvisici, která proti němu byla vedena pro podezření, že jest srozuměn s duchy, a to z té příčiny, že umí dělati všeliké kejkle s kartami. Žerotín nechtěl nic takového viděti ve svém domě; když však jmenovaný šlechtic ve společnosti některých pánů na žádost jich několik svých kousků ukázal, považoval to spíše za hbitost rukou nežli za věc ďábelskou. — Na Rosicích v únoru 1607. (Konc. franc. knih. Blud. 3881, f. 112 č. 13.)

1399.

Karel st. z Žerotína markraběti Janovi Jiřímu z Brandenburku (Krnovskému) děkuje za přízeň a nabízí své služby. — Na Rosicích 3. března 1607.

(An Markgraf Johanns Georg zue Brandeburg.) Durchleuchtiger, hochgeborner Fürst, gnädiger Herr! Euer fürstl. Gnad. gehorsame und willige Dienst zue leisten erkenn ich mich jederzeit schuldig. Aus Euer fürstl. Gnd. gnädigem Schreiben, welches mir Euer fürstl. Gnad. Kammerjunker, der edle und veste Samuel von Castillion uberantwort und ich es mit schuldiger und gebürlicher Reverenz von ihm empfangen, hab ich dero gnädige fürstliche Affection gegen mir, zwar unbekannten, jedoch willigen und gehorsamen Euer fürstl. Gnd. Diener, mit sonderer Freude und dankbarem Gemüthe vernommen und es vor eine fürnehme Gnad angenommen, dass sich Euer fürstl. Gnad., ohn einige meine derselben bishero geleiste Dienste, sich so gnädig gegen mir erklären und ihre Gunst und gnädigen Willen, ehe ich es zu verschulden und zu verdienen gewusst, aus angeborner Mildigkeit anerbieten wollen. Hab derohalben aus schuldiger Pflicht nicht umbgehen können, wiederumb schriftlich und gehorsamlich mich bey Euer fürstl. Gnad. anzumelden und zueförderist umb die mir unverdienterweis erzeugten Gnaden zu danken, so auch meine zwar geringe, jedoch willige und geflissene Dienst derselben anzuetragen, mit dienstlicher und demüthiger Bitt, solche derselben gefallen lassen, auch mich so viel würdigen und zu fürfallender Occasion sich deren gnädig zue gebrauchen geruehen, damit ich desto mehr versichert, dass dieselbe von Euer fürstl. Gnad. nicht ausgeschlagen und mir dero Gnad und Gunst ferner erhalten. Auf welcher tröstlicher Hoffnung beruhend Euer fürstl. Gnad. ich hiemit göttlichem väterlichem Schutz treulich empfehle. Datum Rossicz den 3. Mart. 1607.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 112 b.

1400. Alfonsovi hraběti z Montedolio z Santa Sophia: lituje, že nemůže přání jeho vyhověti, neboť nemá koní, a které má, těch sám potřebuje denně pro sebe; podobně má se to s penězi a jinými věcmi. Chválí jeho úmysl, představiti se v Krnově markraběti Braniborskému. Sám psal vlastnoručně dva listy, jeden služebníku pána z Kounic, správci panství Slavkovského, aby jemu (hraběti z Montedolio) zjednal povoz nebo koně k cestě k jednomu zámku Žerotínovu, na den cesty od Slavkova vzdálenému, a druhý kastellanovi toho svého zámku, aby hraběte doprovodil do Olomouce a dal mu dvacet tolarů na cestu do Krnova, kamž dospěje za dva neb tři dni. — Na Rosicích 9. března 1607. (Konc. vlašský v knih. Blud. VI—3881 fol. 113, č. 15.)

1401. Baltazaru Peverellovi starému: opětně prosí za zaslání traktátů; že obdržel zaslanou knihu, a upomíná o zprávy o hraběti z Montedolia. — Na Rosicích 16. března 1607. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881—I.)

1402. Vavřince Sucharta lékaře žádá, aby mu poslal nebo raději sám přivezl mladíka, jehož mu byl doporučil za správce lékárny. — Na Rosicích 22. března 1607. (Konc. lat. knih. Blud. 3881, f. 113.)

1403. Jeronymu Bonacinovi: po kom by mu mohl poslati Neapolský brokát, za který ihned peníze zašle, jak obdrží účet. — [Po 22. březnu 1607.] (Konc. vlašský v knih. Blud. VI—3881 f. 113, č. 18.)

1404.

Oktaviovi Cavrianimu, vrchnímu štolbovi arcivévody Matyáše: žádá ho, aby se ujal jeho švakra Albrechta z Waldšteina, který horoucně touží sloužiti arcivévodovi Matyáši; Žerotín dověděl se od Molarta, že arcivévoda je ochoten vyhověti přání Waldšteinovu. — Na Rosicích 10. dubna [1607].

(Al Sr Ottavio Cavriani, cavalarizzo maggior dell'arciduca Mattias.) Illustrissimo signore et padrone mio osservandissimo! Se gli miei meriti passati inverso VSIll^ma^ non sono tali, (come di fatto io non ne presumo altro), che mi possino metter' in speranza d'haver' a ottenere da lei favore ò beneficio, l'esperienza pure ch'io ho fatta della molta cortesia e gentilezza sua in diverse occorrenze, non mi toglie l'animo ch'io non habbia da sperare, anzi da credere, che la mia intercessione o racommandatione che sia, non habbia a giuovar' al Sr Alberto di Waldstein mio cugnato, il qual' ardentissimo della gratia del Ser^mo^ arciduca Matias, mio Sig^re^, per rendersene più degno, desidera infinitamente con la pruova d'una fedele servitù, fare chiara la sua humil' affettione inverso questo gloriosissimo principe, et a questo fine m'ha ricercato, qualche settimane sono, che per il parentado stato tra noi, io effettuassi potendo, che Sua Altezza gli facesse gratia di dargli luogo nella camera sua; di che io per molti rispetti mi sono scusato verso di lui, ma prevalendo finalmente alla conoscenza del mio dovere l'obligo d'una congiontione tanto stretta, et il desiderio di gratificarlo, gli ho promesso di voler prima cercare per vie competenti d'intendere la mente di Sua Altezza e lo stile della sua corte, e poi avvisarlo dello

che potesse o havesse a sperare. Et perciò n'ho scritto al Sr Giovanni di Molart, mio antico patrone et amico, più per informatione mia che per altro, et havendo compreso dalla risposta che Sua Altezza non era a fatto aliena dal concedergli questa gratia, ho consigliatolo di transferirsi a Vienna, per guadagnarsi l'animo di VSIma e d'altri Sigri grati a Sua Altezza, accioche con il favore, ajuto e consiglio loro si facilitasse la strada a questo honore. Il che havendo deliberato di seguire et pregato mi di più di dargli qualche indrizzo, a potersi fare conoscer' in quella corte, ho voluto con questa inviarlo alla presenza di VSIma, alla quale quando si ritrovarà, non dubito che non habbia con molte sue vertuose qualità a conciliarsi la volontà et affettione sua; alla quale raccomandandolo diligentemente, la prego che con l'innata amorevolezza sua l'abbracci, l'avanzi, e quando sia possibile, l'ajuti anchora a ottenere quanto aspetta dalla clemenza di questo Sermo Principe, et si promette dalla gratiosità di VSIma, a cui offerendomi reciprocamente, bascio le mani, pregandoli da Dio nostro Signore continua prosperità. Da Rossicz agli 10. Apr. [1607].

Kop. souč. v knih. Bludov. 3881 fol. 113 č. 20.

1405.

Janovi de Molart píše, že jakmile zvěděl od něho o úmyslech arcivévody [Matyáše], dal o tom zprávu svému švakrovi [Albrechtovi z Waldšteina]; žádá Molarta, aby mu [Waldšteinovi] poskytl ochrany a podporoval jeho žádost u arciknížete; toliko jest se obávati, že ve své válečnické horlivosti bude se domáhati dovolené na nějaký čas, aby mohl bojovati v Nizozemí ve službách arcivévody Albrechta. — Na Rosicích 10. dubna 1607.

(A Monsieur Gian de Molart.) Monsieur, Dès que i'eus reçeu la vostre par laquelle m'avez faict entendre quelle estoit l'intention de Son Altesse, ie depeschay aussitost vers mon beau-frère, lequel estant informé que Son Altesse n'estoit plus en deliberation d'aller à Prague, s'est acheminé vers Vienne pour y poursuivre de plus près çe que desia par vostre faveur et par mon entremise il a commençé à prétendre. Et d'aultant qu'il n'est point de ceus qui par presomption se fourrent partout et veulent estre veus des premiers, pour luy fair' ouverture, ie l'ay voulu accompagner de la presente, m'asseurant que pour ses merites et pour l'affection qu'avez envers moy, l'embrasserez de vostre protection et ne luy manquerez d'adresse, ayde et faveur, pour luy fair' obtenir de Son Altesse la graçe laquelle tres humblement il luy veult requerir. Je ne fay aucune doubte qu'il n'ait à vous donner contentement et satisfaction; car combien que pour sa ieunesse il ne peult estre de jugement aussi meur et avoir le sens tant rassis qu'un aultre de plus grand aage, si est çe que les dons de nature sont bons et la façon de proçeder et de traitter louable pour l'aage: une chose craing-ie seulement, de laquell' aussi ie touchay quelque mot en ma premiere, qu'il est tant echaufé après le mestier des armes que,

si Son Altesse le daigne de sa chambre, il ne vous donnera aucun repos qu'il ait obtenu congé d'aller pour quelque temps en Flandrez y servir le serenissime archeduque Albert; mais parçe que ie estime qu'en çela il pourra meriter plustost louange que blasme, ie ne pense pas qu'il y ait à avoir de la difficolté du costé de Son Altesse et de la peine du vostre. Non obstant ie remet et çela et tout aultre chose luy conçernante à vostre discretion, vous priant l'avoir pour raccommandé et croire que tout çe que apporterez en sa faveur, i'estimeray l'avoir reçeu moy-mesmes. Où finissant, après m'estre raccommandé bien affectuesement et humblement à vos bonnes graçes, ie prieray le Createur vous donner, Monsieur, en bonne santé longue et tresheureuse vie. De Rossicz le 10. d'Avril 1607.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 113 č. 19.

1406.

Richarda barona ze Starhemberga ubezpečuje o své lásce a je hotov účastniti se radou i skutkem při jeho předsevzetí. — Na Rosicích 12. dubna 1607

(D. Richardo baroni a Starrhemberg.*) Non minor est, illustrissime domine, vis bonitatis, quae ut omnia ex se aestimat, ita, quia nihil est, quod non mereatur, omnia omnes mereri credit. Hinc factum, ut quae virtutes tuas comitatur celebritas et qui meritis tuis debetur honos, ab ingenita bonitate tua mihi ascriberetur mihique humanissimis litteris tuis tribueretur virtutis fama, quem pridem clarissimum nomen tuum ad meam aliorumque notitiam devexit. Hinc etiam amor ille erga me tuus, hinc vota, hinc preces, hinc fides, quae cogitationum tuarum participem me fecit; quae omnia sin minus ex te, ego quid afferre potui, quod ad amandum me, piis desideriis prosequendum, orationibus iuvandum, in communionem denique consiliorum tuorum admittendum impellere debuerit? Nam quae recenses, quanti quaeso sunt momenti? Litterulae ad Zündelinum olim vel primis adolescentiae annis vel paulo post scriptae quid proferre potuerunt, quod non iuvenile saperet? Praeconia Britannica a benevolentia amicorum et humanitate eius gentis profecta. In illustrissimum sane fratrem tuum nihil a me Neapoli collatum; Pragae vero quidquid praestitum, imo quod non praestitum, venia dignum, non gratia: nec magis movere potuerunt hostium laudes, quae ut plerumque plus artis habent quam candoris seu veritatis, simulatione illimant potius quam ornant. Tibi itaque et tuae, quam omnes praedicant, nativae bonitati omne id debetur, quod me mereri existimas, nec ego benevolentia tua adeo praeter expectationem mihi oblata aliunde potior, quam a te ipso, eoque mihi illam perpetuam promitto, quia te perpetuo tui similem minime ambigo.

Creiconem porro nostrum audivi et quae mea esset in negotio praeposito sententia, aperui, quod si minus tibi satisfactum, explicabo me, ubi opus fuerit et tu iusseris, prolixius. Offero interim operam meam, ubi eam existimes tuis servire posse

commodis; sin minus, voluntatem attamen et fidem polliceor, quae consiliis tuis promovendis nunquam oberunt, si factis adiumento esse non permittat ingenii et fortunarum mearum tenuitas. Vale, illustrissime domine, et me amore complecti tuo porro perge. Rossicio pridie Idus Apriles 1607.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol, 114 č. 21.

*) *Starhemberg Richard* náležel k přednějším osobám stavů Rakouských, kteréž byly v opposici protivládní. Chtěl státi se českým bratrem, dva syny své dal na vychování do bratrské školy v Ivančicích.

1407.

Jiřímu Erasmovi baronu ze Starhenberka: nemůže mu poslati žádané nové vydání bratrské konfesse, protože takové vydání nevyšlo; za to posílá nové rozšířené vydání kancionálu bratrského, který jedná o všech otázkách víry. — Na Rosicích 12. dubna 1607.

(D. Georgio Erasmo baroni a Starrhemberg.) Illmo Sig^{re} et P^{ne} mio osservandissimo! Sicome sommamente mi diletta il servire V^{ra} Sig^{ria} Illma in ogni cosa che sta in poter mio, uguale alla volontà et intentione sua, così ov'io mi veggo senza facoltà di secondar' i desiderii suoi, ne sento non picciolo dispiacere. Et in questo termine mi ritruovo hor, poiche riducendomi a memoria, qualmente gli ha piacciuto nell' ultima sua d'addimandarmi la confessione delle nostre chiese, laquale dice essere stata nuovamente ristampata, non ho modo di accompiacerla, non per mancamento di volontà, ma per non esserci la cosa che mi chiede. Questa confessione non è stata innovata, ch'io sappia, in parte alcuna dalla prima sua publicatione, tanto manca che ne sia uscita un altra fuori, che contenesse senso contrario alla prima; vero è che più volte è stato trattato, più presto per satisfattione d'altri che per necessità nostra, di ampliarla et in alcuni luogi dichiararla anchora, ma sin' adesso per varii disturbi publici et privati et per molti accidenti sopravenuti si è tralasciato. Piacerà adunque a V^{ra} S^{ria} Illma di havermi per iscusato in questo caso, non dubitando che se avviene mai che revista et aumentata venghi a esser posta in luce in lingua intesa da lei, non habbia a esserli presentata tra li primi. Intanto gli mando il libro di canti spirituali, li quali usiamo nelle nostre congregationi, stampato di fresco corretto et accresciuto di molte canzoni nuove; il quale perche tratta di tutti gli articoli della fede nostra Christiana, haverà forse dato occasione a quegli, che gli hanno fatto raporto della confessione, d'igannarsi non tanto nel soggietto e materia, quanto nel nome e la forma. Leggendolo diligentemente e confrontandolo con la confessione che ha, si chiarirà che la dottrina è la medesima, consentanea alla parola di Dio et non contraria alla theologia sincera, a confusione delli nimici, di quali parla nella sua; i quali con quanto chiachierar' et calonniar che ponno fare, non denigrazanno mai la fama di questi huomini, e per santità di vita e per la professione della verità e per la costanza nelle persecutioni chiarissimi, i quali se

fossero tanto conosciuti da Lei quanto da me, sono sicuro che non sariano meno preggiati.

Finirei quivi, ma perche duoi giorni sono ricevei una lettera dall' Illmo suo fratello, a cui rispondo, La voglio prima supplicare che mi favorischi di fargli capitare sicuramente la mia, et ch'io dispongo cosi liberamente di Lei, lo perdoni alla confidenza che ho nella molta cortesia sua; ove basciateli le mani, gli prego da Dio nostro Sig^re^ contento et allegrezza. Da Rossicz agli 12 d'Aprile.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 114 č. 22.

1408. Jeronymu Bonacinovi oznamuje, že dostal list jeho z 3. dubna spolu s listem Marc-Antonia, z něhož se dověděl, že Marc-Antonio k žádosti Bonacinově dal vyplatiti dědicům Tomáše Odescalchi 2000 skudů; protože tyto peníze měly býti vyplaceny o trhu Frankfurtském, nenadál se Žerotín, že to bude trvati 2 měsíce, než se dostanou do Vídně. Kuchař František Bonacinovi lhal a neprávem od něho si vymohl 10 zlatých; nechť mu Bonacina již nic neplatí. — V Rosicích 14. dubna 1607. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881 f. 113 č. 23.)

1409. Štěpánovi Illésházymu: těch málo slov, která o věcech uherských pronesl a o nichž hrabě Alfons (de Montedolio) vypravoval, zdála se mu (Žerotínovi) býti zázračná a významná, věštící spíše nebezpečí, než pokoj. Že Branice s ostatními tvrzemi dosud nebyla odevzdána Uhrům a zákonitým majitelům, tím Moravané nejsou vinni. Těžko však souditi, kde vlastně příčina vězí. Zbytky této nebohé země spásá vojsko Geisbergovo. — Na Rosicích 21. dubna 1607. (Opis lat. knih. Blud. 3881 f. 114 č. 24.)

1410. Panu du Pan oznamuje do Ženevy, že syn jeho Isák du Pan, který byl v jeho službách, při koupání v rybníku blíže zámku utonul, i snaží se otce potěšiti. — Na Rosicích 5. května 1607. (Konc. franc. knih. Blud. 3881, f. 115, č. 28.)

1411.

Jiřímu Erasmovi baronu Tschernemblovi děkuje, že neodmítá jeho návrh, aby si vzájemně dopisovali. — Na Rosicích 8. května 1607.

(Domino Georgio Erasmo baroni Tscherneml.) Facile mihi persuaseris, illustris domine Tschernemli, erubuisse te ad mearum lectionem; quia enim epistola, ut ait ille, non erubescit, verecundia tua compensavit, quod illa non tam confidentia scribendi quam germana quadam et litterarum propria impudentia praestare non potuit. Sed erit tibi deinceps minus verecunde mecum agendum, quando enim coniunctionem mutuam nostram non aspernaris, imo diligentiam promittis in ea colenda, frequentius tibi meae legendae erunt quam negotioso otio tuo forsan expediat; ad quarum aspectum, scio enim quam horridas ut plurimum et incomptas emittere solet, vereor, ne alioquin pallescere magis oporteat quam rubescere. At qualescunque tandem illae futurae, certe praeter sinceram erga te benevolentiam nihil spiraturas, nihil allaturas, quod ad amicitiam nostram alendam, fulciendam, consummandam denique non faciat, exitus ipse docebit. Argumento vero ut semper laeto semper desiderato veniant, id

quidem minime polliceor, nec si maxime velim, condicio horum tristissimorum temporum. quae eiusmodi dare vix ullum potest, id permiserit; nosti enim ad quam fortunam devenerimus, quae rerum omnium facies, quae rei publicae conversio, quanta confusio in politiis, in religione discrepantia, in moribus corruptela, ita ut tecum quidem sentiam, non defore nobis materiam scribendi, quoties ad considerationem praesentium temporum nos converteremus; talem vero ut nanciscamur, quae nos delectet magis quam conturbet, id sane unde mihi persuadeam non reperio. Sed obfirmandus erit animus et ad constantiam ad quam pridem formari coeptus, utili quidem sed acerba communium calamitatum commemoratione firmandus. Inchoarem ego et nunc quidem, sed nondum videtur melli nostro aloëm aspergere opportunam.

Tu interim dispice, utrum via, per quam haec ad te deferentur, an altera ulla, qua priores tibi redditae, ad communicationem litterarum nostrarum accomodatior tibi videatur, et postquam discusseris, significare non gravator. Vale, illustris baro, et me etiam valere scito. Rossicii VIII. Idus Maii 1607. Tibi semper addictus C. Z.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 114 č. 25.

1412. Baltazaru Peverellovi starému: že balíček knih nedošel, dopíše sám Calandrinimu do Norimberka; knihy došlé z Benátek aby u sebe podržel a účet zaslal. Žádá za bližší zprávy o míru papeže s Benátčany. — Na Rosicích 18. května 1607. (Konc. vlašský knih. Blud. 3883—I.)

1413. Jeronymu Bonacinovi: nechtěje obchodovati s penězi, jichž Bonacina nechce užiti, oznamuje, že hned po návratu z Prahy pro ně si pošle; svoluje, aby jeho kuchař zůstal ještě rok u mistra v učení. — V Praze 18. května 1607. (Konc. vlašský knih. Blud. 3883—I.)

1414.

Janovi z Kounic: chválí jeho pilnost a napomíná ho k vytrvalosti. — Na Rosicích 1. června 1607.

(Johanni baroni a Kaunicz.) Scio te sponte currentem, Johannes, non egere calcaribus; quia tamen equos licet maxime alacres voce quandoque incitamus non tam ad exstimulandam quam ad iuvandam, quae in iis est, promptitudinem, id ipsum mihi tecum faciendum censui per epistolam, minime quidem ut per eam excitareris ad faciendum officium, sed ut potius in eo, quod facis et cui insistis diligenter, confirmareris. Et sane non levis est stimulus ad retinendos in curriculo virtutis animos nostros habere aliquem actionum nostrarum et industriae non aestimatorem tantum, sed approbatorem etiam, quo illi ceu teste quodam imo iudice ut securiores redduntur, quod a recto tramite honesti et boni non aberrent, ita, ne in cursu deficiant, novis quodammodo instruuntur viribus. Nec id abs re, nam cum tanta sit humani ingenii volubilitas et inconstantia, ut nunc hoc velit nunc illud, naturae vero imbecillitas et impotentia, ut, quod velit, non semper possit, omnes viae quaerendae et tentandae

sunt, quibus et voluntas nostra intra metas recti et veri contineatur et, ubi semel cohibita fuerit, ne fluccescat aut exolescat, roboretur. Proinde et ego, mi Johannes, cum officii multiplicis ratione, quo non minus tibi quam tu mihi devinctus sum, tum ex amicitiae et consanguinitatis, qua patri tuo sum coniunctus, debito cum intellexissem ex litteris tuis sub principium huius anni ad me Sigena datis, quam laudabili conatu et felici successu feraris ad studia litterarum, minime mihi praetermittendum putavi, quin mea etiam approbatione et collandatione tam praeclari instituti tui aliquantulum adiumenti adferrem ad reficiendum et recreandum vigorem illum ingenii tui, qui fortassis silentio meo obtundi et hebescere posset. Atque id ego quidem merito, ut qui iniquissimum iudicem sua laude privari, qui eam quoquo modo meruerit, quanto te magis, qui eam honestis laboribus, liberalibus studiis tuis propriam propemodum tuam fecisti.

Noveris proinde plurimum mihi probari diligentiam tuam, probari etiam quos per eam fecisti progressus, maxime vero probari animum ad studia litterarum propensum, qui nulli contingit, quem Deus benignioribus oculis non aspexerit. Hinc est, ut ad meritas laudes gratulatio etiam addenda mihi videatur, ut qui ea acceperis a Deo dona, quibus si recte utaris, facile in eum virum evadere possis, cuius opera quandoque reipublicae nec ingrata nec inutilis nec indecora sit futura. Cave itaque, ne expectationem de te conceptam fallas et famam surgentem ipsemet deprimas, qua semel amissa frustra deinceps ad culmina honoris aspires. Vale, mi propinque. Kalendis Junii 1607.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 115 č. 27.

1415. Richardovi ze Starhenberga: těší se na jeho návštěvu, až navrátí se z Prahy ke sněmu a soudu Olomouckému. — Na Rosicích 3. června 1607. (Konc. lat. knih. Blud. 3881 f. 116, č. 29.)

1416. Žádá Cesara Lombarda, aby odevzdal panu du Pan přiložený list, obsahující zprávu o smrti jeho syna Isaka du Pan, který se utopil při koupání. Oznamuje, že 2000 skudů, které mu poslal Marc-Antonio, bylo posláno zpět do Vídně, kde zůstanou k potřebě Žerotínově, a že dostal balík knih. — V Praze, 10. června 1607. (Opis vlašský v knih. Blud. 3881 f. 116 č. 30.)

1417. Jiřímu Erasmovi baronu ze Starhemberka: Omlouvá se, že byv nucen vrátiti se náhle z Prahy na Moravu, nemohl již k svému velikému zármutku Starhenberka navštíviti; den před odjezdem marně ho hledal v jeho bytě. Prosí za zprávu o tom, v jakém stavu je záležitost, kterou u dvora projednává. Žerotín dověděl se sic o ní některých podrobností od barona z Zeltingu, s nímž se před měsícem setkal v Praze, ale přál by si dalších zpráv o tom, jakou lze míti naději v mír. Starhenberkovi netřeba obávati se z toho nepříjemností, protože osoba, která mu dodá list Žerotínův, je spolehlivá a doručí zase bezpečně Žerotínovi list Starhenberkův. Žerotín očekává návrat posla vyslaného k bratru Starhenberkovu, který snad v letě přijede na Moravu, i zve Jiřího Erasma, aby také s ním přijel. — Na Rosicích, 19. června 1607. (Opis vlašský v knih. Blud. 3881 f. 116 č. 31.)

1418.

Chválí Fridricha z Kounic, že jest pilný, a napomíná, aby neochabl. — [Na Rosicích asi 19. června 1607.]

(Friderico baroni a Kauniez.) Non imperite de virtute quidam prodidit, rem eam esse, non verba: in agendo enim vertitur et omnis eius laus in actione consistit. nec magna fides est verbis, nisi rerum adsint testimonia. Recte tu proinde, Friderice, qui ut viam illius semel ingressus es, ita ut in ea solidius consisteres, ea tibi coepisti comparare adiumenta, quae et in rem ipsam te deducerent et, ubi deduxissent, ita stabilirent pedem, ne facile de ea dejicereris. Eius rei non vanam mihi faciunt fidem tum aliorum testimonia, quae non incertis rumoribus ad me delata sunt, tum epistola tua, quam ante non multos menses ad me dedisti, ex qua non obscuris indiciis mihi innotuit id te agere, ne bonus et doctus quandoque habereris tantum vel potius dicereris, sed esses etiam. Hinc haud dubie manarunt, quae in consideratione institutionis et studiorum vestrorum, quae de schola et doctore vestro domestico, viro clarissimo, mihi ex sermonibus Opsimathis vestri et ex scripto quodam ipsius probe cognito, inseruisti; hinc etiam quae de voluntate illustris patris tui et tua erga me cum amore coniuncta observantia adiecisti, quae me facile adducunt, ut minime dubitem in eo te totum esse, ut specie et forma illa externa virtutis neglecta in veram et solidam eius possessionem te immittas. Laudo animum, probo institutum, hortor etiam, ut coeptis strenue insistas, nec enim tam egregii consilii unquam te poenitebit. Erit sua quandoque sudoribus et vigiliis merces, sequuntur labores praemia et deterget pulverem scholasticum, quae aliquando, si perviceris, gloria te circumfundet; imo tu ex te ipso fructus percipies copiosissimos, et questus hic tibi erit uberrimus bene collocati temporis conscientia. Nullum enim maius, nullum verius solatium eo, quod ex nobis ipsis haurimus, in nobis sentimus, nobis damus. Hoc ne excidas, diligenter tibi laborandum erit, ne sera poenitentia occasionem neglectam temere requiras, inaniter deplores. Spem ergo, quam de te excitasti, sequere et, quae speras, praemia assequaris. Vale, consanguinee carissime, et praeceptores tuos meo nomine amanter saluta. [Bez datum, cc. 19. června 1607.]

Opis v knih. Bludov. 3881 fol. 116. *b* č. 32.

1419. Vilémovi Ludvíkovi z Freiberga: slibuje mu své přátelství, o kteréž ho byl prosil, a nabízí mu svou pomoc. — V Olomouci 4. července 1607. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 116 č. 33.)

1420. Jakubovi Zuingerovi: ubezpečuje ho o své lásce a posílá po něm Vilémovi Ludvíkovi z Freiberka odpověď na dopis, který mu byl zaslal. — V Olomouci 4. července 1607. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 117 č. 34.)

1421. Jeronymu Bonacinovi, že obdržel od jeho posla balík dopisů. — Na Rosicích 1. srpna 1607. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3883—I.)

1422. Mark-Antoniu Lombardovi, že dva tisíce skudů do Vídně došlých si vyzvedl. Těší se, že opět poukázáno k výplatě dalších čtyry tisíce skudů, a že by rád byl, aby ostatek peněz mohl brzy obdržeti; při čemž trpce stěžuje si do rádců krále Francouzského i do něho samého, že tak dlouho odkládají zaplacení dluhu. Nejistota, zdali dojde k míru, dosud trvá. Konati se má v brzku sněm uherský, k němuž arcikníže jako místodržící císařův činí branné přípravy, sbíraje 3000 pěších a 1500 jízdných pod záminkou, že lidu toho jest potřebí do pevností pohraničných. Zmiňuje se o zmatcích vzniklých v Sedmihradech po smrti Bočkajově mezi Homonayem a Rakoczym, kteréž, jak se zdá, jsou již urovnány, ale při dvoře císařském rádi by je zase rozdmýchali, aby potrestati mohli stavy Sedmihradské za předešlé povstání. Dlouhý spor Žerotínův trvá dosud a neskončí se leč smrtí jednoho nebo druhého. — Na Rosicích 14. srpna [1607]. (Konc. vlašský v knih. Blud 3881 f. 117 č. 37.)

1423. Richardovi ze Starhenberga: zve ho k sobě. — Na Rosicích 16. srpna 1607. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 118 č. 38.)

1424. Jiřímu Erazimu Starhenbergovi děkuje žertovným způsobem za návštěvu jeho a bratrovu. — Na Rosicích 10. září [1607]. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 118 č. 40.)

1425. Richardu ze Starhenberga: táže se, jak se dostal od něho domů, a posílá mu seznam vynikajících šlechticů moravských, jež třeba získati. — Na Rosicích 10. září 1607. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f 118 č. 39.)

1426.

Richardovi ze Starhenberga: že byl příjemně překvapen příchodem jeho dvou malých synků, kteří jsou dáni na vychování sboru bratrskému v Ivančicích. Oznamuje mu, že zítra odebéře se do Brna ke sněmu od císaře svolanému. Spis Filipa Nicolaie že odevzdá Bratřím. Karel z Lichtensteina vrátil se ode dvora. — Na Rosicích 14. září 1607.

(Domino Riccardo a Starrenberg.) Quam in me soleo desiderare in exequendis deliberationibus celeritatem, eam a te, illustrissime domine, non exspectabam nec persuadere poteram mihi, pignora adeo amata, pueros tam tenellos ab utriusque parentis conspectu et convictu tam cito avelli posse. Quapropter cum emergente post abitum a nobis et virtutum tuarum recordatione et mei erga te amoris flamma desiderium tui ferre non possem, ad liniendum taedium epistolam scripsi, quae et memoriam mei apud te renovaret et eliceret simul responsum, quod me de tua et tuorum salute et incolumi, quem sperabam et optabam, ad tuos reditu redderet certiorem. Sed dum tabellarius eam Policium defert, perrecturus inde porro ad tuam Austriam, cognoscit a loci domino de filiorum tuorum et maritae ad me instituta profectione, atque ex consilio ipsius domum regreditur et ea ipsa hora, qua pueros integra valetudine Czeiko noster mihi tradidit, eam cum altera, quae ad illustrissimum fratrem tuum scripta erat, restituit.

Aegre rem tulissem, nisi laetitia ex tuorum adventu et conspectu et ex lectione gratissimarum litterarum tuarum concepta discussisset molestiam; videbar enim mihi te coram aspicere, te alloqui, tecum esse, atque sic sensim indignationem

ex errore commisso concitatam exhalabam. Remitto illam nihilominus hanc potissimum ob causam, quod in ea mentio facta quorundam nostratium, quos consilio tuo promovendo idoneos esse iudicavi et quod ex oblivione praetermisi eam rem tibi indicare. Tabellarium in vicinam Silesiam ablegavi, qui de venditione Jaispicii certi aliquid cognosceret; nunc id suppleo et ubi reversus fuerit, nulla interposita mora de voluntate ducis, eius dicionis domini, plenius te edocebo.

Porro ut ad tuas veniam, ipse tibi, mi domine, iniurias facis, qui missis ad me liberis tuis et cura eorum quodammodo mihi concredita onus mihi imposuisse existimas. At tantum abest, ut tibi assentiar, ut ex adverso maximi muneris loco illos acceperim laetus liberalitate tua tantum ad me delatum pignus tuae erga me minime simulatae benevolentiae; nec ergo id negligenter sum habiturus, sed conservaturus eo studio, ea diligentia, qua par est et quam res tanti pretii meretur. Heri et hodie ad meridiem usque apud me retenti, dum interea, quae ad excipiendos novos hospites necessaria Evancicii appararentur, a prandio isthuc a me deducti et tum seniori tum illi, qui eorum peculiarem curam habiturus est, commendati. Bono animo esto, inter bonos bene illis erit, et qui solus vere bonus est Deus, pro bonitate sua adlargietur, ut, cum eos revocaveris, ad te quam optimi, quatenus enim nostra humana infirmitas patitur, revertantur.

De ceteris ex Veneto plenius cognosces, ad quem te remitto, quia cras summe mane Brunam ad conventum iussu caesaris nostris ordinibus indictum profecturo prolixiori esse non licet. Compensabo id inter breve tempus et de statu rerum nostrarum ad te perscribam. Nunc hoc tantum scire te volo, Carolum Liechtensteinium ab aula reducem nobiscum aliquamdiu, ut aiunt, mansurum et pertaesum honorum et splendoris aulae, privatam fortassis acturum vitam; de reliquis tuum opto iudicium. Libros, quos misisti, coepi legere; ubi absolvero, remittam. De Philippo Nicolai nihil adhuc pronuncio, ne cum praeiudicio ad lectionem videar accessisse. Nostris ostendam, quia ita vis, sed scias, non tantum illis esse otii, ut de eiusmodi scriptis iudicium suum interponant, nec id illis privatim licet nisi re prius in senatu ecclesiastico deliberata.

Conjunx Althimii unice opem tuam implorat et chirurgum desiderat; eum si miseris, maximo bonam feminam beneficio afficies. Rescribo salutem quam plurimam et officiosissimam illustrissimae et lectissimae feminae coniugi tuae, utque omnem de filiis sollicitudinem deponat, oro. Te quoque, illustrissime domine, cum tota familia divinae custodiae diligenter commendo, et quod nunc domino Henrico respondere non vacat, ut in bonam partem accipias, rogo. Vale. Rossicio XIIII. Sept. Tui observantissimus simul et amantissimus.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 118.*b* č. 41.

1427.

Štěpánovi Illésházymu: táže se, je-li pravdivá zpráva o připravovaném vpádu hajduků do Moravy; co mu známo o Turcích u Budína; na Moravě že propuká mor; přeje si býti zpraven o Rimaiovi. (Ch.) — Na Rosicích 26. září 1607.

Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice singulari studio mihi observande! Unice id ego quidem desidero, ut MDV^a^ officia mea non minus opportuna et accomodata rebus suis experiatur, ac id mutua coniunctio nostra postulat; quod vero minus rem assequor, ex eo est, quod vires non respondent voluntati, quae utut est hoc quidem tempore infrugifera, ut tamen MDV^ae^ grata sit, etiam atque etiam rogo.

Cum nuper negotiorum quorundam causa Brunam excurrissem, relatum est ad me spargi per urbem litteras a MDV^a^ ad Ladislaum Berkam, qui nunc vices praefecti provinciae gerit, allatas, quibus periculum ab Haidonibus de novis excursionibus et depopulationibus consilia agitantibus denunciaretur, easque confestim ad aulam missas, et quo in loco res essent, significatum. Quia vero hactenus observatum fuit, ut si quid istius modi ad notitiam promarchionum pervenisset, statim per expeditos tabellarios ii, qui proximi discrimini essent, commonefierent, nec tamen in hanc usque diem quidpiam ad me vel alium ex iis, qui in vicinia Hungariae possessiones habent, quod sciam, pervenit: incertus sum, utrum rumori huic fides adhibenda sit necne. Sed quia utcunque verisimile est, homines rapto vivere assuetos de nova praeda cumulanda cogitare et fortassis sustentari ab iis, qui propriis sedibus metuentes ad aliena pericula connivere tutius existimant, pro amicitia nostra scribendum ad MDV^am^ putavi, et utrum quid nobis ab ea parte metuendum esset, exquirendum. Certe iniquissimum esset nos denuo praeter meritum violari ab iis praesertim, qui nullo nostro nec facto nec dicto laesi essent. Rem faciet MDV^a^ mihi longe gratissimam et ex qua non mediocris utilitas ad provinciales meos perventura est, si me de re tota certiorem fecerit. Comitia Hungarica soluta et proceres re infecta ad sua discessisse hic narratur. Turcas praeterea magno numero circa Budam consedisse intentos, quo tandem tractatio ista pacis evasura esset. Alii alia disseminant, certi aliquid a MDV^a^ expecto; utinam daretur alicubi convenire et de perturbato hoc rerum statu mutuos sermones conferre.

Apud nos tristia omnia, nulla salus, etiam in posterum salutis exigua spes, praeterea pestis multis in locis nobis infesta; in vicina Silesia bellum intestinum: dura patimur, acerbiora timemus, in Deo tamen confidimus, qui cum humana auxilia nulla apparent, suis adesse solet. Iterum MDV^am^ rogo, ut si quas praevideat imminentes nobis calamitates, non gravetur de iis per litteras significare, quo mature consulamus rebus nostris. Joannes Rimaius, utrum MDV^ae^ notus sit, qui vivat et ubi

nunc locorum sit, aveo cognoscere. Valeat MDV[a] et me solita benevolentia prosequatur. Rossicio, 26. Septembris 1607.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 118. *b* č. 42.

1428. Lékaři Matějovi Timinovi vyčítá, že činí jemu neodůvodněné požadavky, a vypočítává dobrodiní, jež mu byl prokázal. — Na Rosicích 30. září 1607. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 119 č. 43.)

1429. Jeronymu Bonacinovi: posílaje psaní svakovi svému Albrechtovi z Waldšteina, připomíná, aby kastelánu Krumlovskému vydal kvitanci, kterou Bonacina mu má dáti. Zpravodaje Vídeňského Žerotín sám propustil, poněvadž neposílal mu zpráv, které by za něco stály. — Na Rosicích 5. října [1607]. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 119 č. 44.)

1430.

Grynaeovi omlouvá se, že málo mu píše, jsa příliš zaměstknán záležitostmi veřejnými; potrvá-li mír s Turky v platnosti, bude stálé otroctví tížiti vlast; zmaří-li se, hrozí jí jistá porážka od ukrutného nepřítele; již nediví se Žerotín nářkům Ciceronovým nad záhubou vlasti ɔc. — Na Rosicích 5. října 1607.

(Joanni Jacobo Grynaeo.) Doleo sane, mi Grynaee, et vehementer doleo, non licere mihi, ut frequentius te compellam, frequentius edoceam de rebus nostris; sed qui circum me sunt, norunt, quam parum mihi ab aliis negotiis reliquum sit temporis ad conscribendas vel dictandas epistolas, quamvis alioquin longe mihi iucundius, imo utilius etiam foret, posse earum beneficio tecum potius colloqui, quam abstractum a consuetudine tua molestissimis mihi laboribus animum et corpus exercere. Sed serviendum mihi hac quoque in parte vocationi, quae quia pluribus me implicuit, pluribus etiam occupatum detinet, atque eo molestius, quod ita me alienis negotiis addixit, ut mea propemodum negligere necesse habeam. Nec video huic malo exitum, emergentibus a perversissima hostium nostrorum voluntate novis subinde periculis, ex quibus novae curae, novae occupationes nascuntur. Praeterea metus, in quo sum de patria, et exspectatio futurorum valde me sollicitum habet, ita quidem, ut sensus omnes penitus in hac cogitatione defixos raro non sine difficultate ad alia officia possim [. . . .][1]) revocare. Malo loco sunt res nostrae, mi Grynaee, et peiore, quam vel credat aliquis vel ego dicere ausim. Omnino vereor, ne ad faeces iam ventum sit et deprimat nos, quae alia regna et res publicas oppressit, fatalis periodus. Ac utinam nobis non congruat Comici illud, nec ipsam salutem servare nos posse, si vellet. Saepissime mihi in mentem recurrit historia de cardinali Castilionaeo, tibi etiam fortassis audita vel lecta, qui cum ultimo bello Gallico, quod frater maris praefectus[2]) cum pontificiis gessit, profugus in Angliam ultra biennium a patria exulasset, pace infausto illo coniugio conciliata cupidus visendorum suorum ac invitatus ad cruentas illas nuptias Navarraeas de reditu in Galliam cogitare instituit,

cumque regina et amici ex proceribus, quibus suspecta esset Gallica (ut tum res erat) fides, a discessu eum dehortarentur, deliberare coepit, quid ageret. In ea cogitatione dum versatur et magis tamen in eam partem, quae profectionem suadebat, propendit, visus est sibi videre in somnis virum porrigentem pyxidem argenteam, ex qua pulverem medicatum ad imbecillitatem ventriculi minuendam sumere oculto solebat, qui eum his verbis allocutus est: Si utaris, morieris; si non utaris, nihilominus morieris. Nec eventus defuit somno; nam fraude cubicularii a pontificiis subventi[3]) permixto pulveri veneno interiit, cum alioquin, si Parisios se contulisset, in horrendam illam lamiam, sicariorum sceleri occumbendum illi fuisset. Hanc ego cum mecum ipso recolo, non absimili ratione ad nos pertinere iudico: nam cum non me lateant consilia adversariorum, quocunque tandem ista tendant, video nos vel certum interitum vel extrema pericula manere. Si enim pax cum Turcis evaluerit, perpetuo nobis impendet servitus: si irrita fiat, certa ab immanissimo illo hoste clades, ita ut, quomodocunque tandem res cadat, non praevideam, qua ratione incubum hunc variarum calamitatum evitare possimus. In his angustiis quid mihi mentis sit et quam litteris scribendis accomodatus continuis, colligere tibi licet eo facilius, quod et ipsemet adversitatum expers non fueris et multa doctrina instructus, quae sensu non percipis, agitando hinc [?] tamen assequi potes. Condona itaque infelicitati temporum quidquid hic peccatum, nec aliter tibi persuade, quam semper me esse memorem, quamvis non semper symbola memoriae epistolas ad te emittam. Comitia Hungarica bis iam indicta et toties revocata tertio nunc ad Novembrem proximum promulgata sunt, ad ea frater caesaris Matthias cum aliquot consiliariis, quos ipsi caesar adiunxit, profectionem parat, turmas aliquot equitum et peditum manum secum ducturus vel ad securitatem vel ad terrorem. Hinc iudicium facito, quam tuta illa pax, quae nec principem de subditis nec subditos de principe absque metu esse sinit. Apud Polonos bellum intestinum recrudescere aiunt. Nos pestis multis in locis affligit. Ego cum filiabus et familia Dei beneficio satis commode adhuc valeo, sed perturbant me et fratres plus quam deceat[4]) pericula patriae. Scio nihil in rebus humanis firmum, sed quod in haec tempora inciderim, doleo: non ego amplius querelas illas miror, quas olim puer in Cicerone reprehendebam reipublicae ruinam deplorante, sed hoc magis demiror, quod Christianus cum sim, hominis ethnici affectus in me deprehendam, quos nisi reprimerem, perderent me. Iuva nos et me sigillatim in praecibus piis, ut ad aeternam illam patriam aspirans, hanc caducam non magis amem, quam conveniat amari res terrenas. Vale mi Grynaee et pristino in me animo esse non desine. Ross. III. No. Oct.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 117 č. 35.

[1]) Slovo nečitelné. — [2]) Původně: ammiralius. — [3]) Původně: corrupti. — [4]) Následující slova „hominem Christianum" jsou škrtnuta.

1431.

Polanovi: omlouvá své dlouhé mlčení svojí zaměstknaností, zvláště spisováním díla o právu moravském; z mnohých důvodů jest obávati se o budoucnost vlasti; nalézáť v ní Žerotín všechny příčiny, jež působívají pád říší a království. Opavští vpustivše vojsko Gersbergerovo do města, uvalili na sebe veliké útrapy. Příbuzný Žerotínův Ladislav oddává se teď zcela životu rodinnému. — Na Rosicích 5. října 1607.

(Amando Polano.*) Confido te nihil de meo erga te animo dubitare, nec de tuo quidquam mihi decedere; quamvis jam a multis mensibus literis meis careas. Quid me non segniorem sed tardiorem faciat in scribendo, ex iis, quas ad socerum tuum dedi, intelliges; magnam praeterea partem temporis minui in concinnanda defensione causae haereditatem Solovicianam contingentis, quae nedum judicata, sed ne audita quidem adhuc: ut taceam, quod novam mihi occupationem ipsemet accersiverim operis, quod de jure nostro conscribere coepi, accurata elaboratione, quae etsi mihi fortassis minus necessaria, posteritati forsan aliquid utile esse poterit, si quam tamen Deus extare voluerit: nam ut hoc etiam in dubium revocem, multis moneor. Video ab una parte religionem hostiliter oppugnari et frigescere pietatem, jus et justitiam conculcari, labefactari fidem, virtutem nullo haberi in precio, concidere honestatem; ab altera familias illustriores video extingui, regionem occupari ab extraneis, peregrinum idioma invalescere, opprimi libertatem, obsolescere antiquum morem; si quis in adulationem pronior, eo altius illum extolli; si quis patriae amantior, eo intensius deprimi, ut non obscure omnia in perniciem nostram conjurasse nedum conspirasse appareant. Moneor quin etiam exemplis et quoties considero, quae regnorum et imperiorum interitum praecesserunt causae, toties nobis non frustra timeo, quod easdem apud nos invenio. Quam velim falsus esse vates, sed non reperio, unde nobis bene ominer, nam et coelum nobis minatur: stella crinita, quae non ita pridem nobis quamvis obscurior apparere coepit, haud dubie non levium malorum praenuncia.

Tui Oppavienses militem Gersbergeri, ut audio, intromiserunt; ex factiosis Titanis, si ita illos appellare licet, qui inconsiderato zelo sibi ipsis fuerunt exitio, aliquot in carcerem conjecti, qui absque dubio rei non bene administratae luent poenas. Infelix oppidum, quantis calamitatibus se involvit imprudenti suorum civium consilio! — Vitiarium tuum non leve damnum accepisse audio in suburbii conflagratione. Hungari hactenus fidem nobis datam servant, de nostra tacite conqueruntur, sed tantisper dissimulant, dum comitiorum suorum exitum videant. — Utrum jam sponsus, an brevi futurus, an viduitatis incommodis adhuc involutus, aveo cognoscere. — Ladislaus agnatus iniquiore est in te animo; causam explorare non possum, sed conjicio, ex Schenkelii calumniis aliquid incidisse menti, quod expurgare ob imbecillitatem judicii non valeat. Benedicit illi Deus in conjugio, in quo

jam altero filio auctus est. Totum nunc rei familiari movendae se dedit; alioquin vitam agit, dixerim, propemodum belluinam, sed malo dicere, animalem. — Literae, quas ad te et socerum scribo, ne aliis facile communicentur, etiam atque etiam rogo, praesertim adolescentibus et nostratibus; multa ego ad vos, quia inter nos est sincera benevolentia, minus caute, quae si ab aliis vulgarentur, periculum mihi creare possent. Parum abfuit, quin epistola ad Bezam scripta, reperta inter schaedas Paludii, nonnullas mihi molestias excitasset. Ros. III. No. Oct.

Salutem dico amicis, Placero, Arragono, Zvingero, Castilionaeo, et si qui alii sunt, quibus officium hoc gratum fore existimes.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 117. č. 36.

*) K tomuto a k předcházejícímu psaní, znějícímu na Jana Jakuba Grynaea, je na okraji v originálu poznamenáno rukou Žerotínovou: „Tato dvoje psaní měla býti dána in Julio; pro rozličná má zaměstnání prodlilo se s nimi až do této chvíle. Protož kdyby někdy tato kniha k přepisování přišla, musí se přeložiti in Octobrem post epistolam ad dominum Bonacinam, quae est numero 44.“

1432. Janovi Becherovi ze Stadenu: s velikou lítostí přijal zvěst o úmrtí vyslance krále Francouzského Busenwalla ke stavům belgickým, s větším pak ještě zármutkem zprávu o smrti svého přítele a rádce ve věcech náboženských Otty Casmanna; prosí Bechera, bude-li vůbec možné, aby hleděl mu třeba proti náhradě zaopatřiti u dědiců Casmannových listy jeho k němu, poněvadž by je velice nerad viděl v cizích rukou. Táže se ho, je-li na živu ještě kazatel Bremský Urbanus Pierius, a jakou dal odpověď kazateli Heidelberskému Filipovi Nicolai na spis: De omnipraesentia corporis Christi. — Na Rosicích 9. října 1607. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 119 č. 45.) .

1433. Zdeňkovi z Roupova: nebylo zapotřebí omluvy, že po několik měsíců nemohl psáti Žerotínovi. Přijímá omluvná jeho slova jako znamení jeho ušlechtilosti vůči každému a upřímné náklonnosti, již má k němu (Žerotínovi). — Na Rosicích 10. října [1607]. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 120 č. 47.)

1434.

Richardovi ze Starhemberka: oznamuje, že chirurg jeho domů se vrací, poněvadž Althemius se již uzdravil; synů jeho že neviděl od té doby, co je svěřil dozoru mužů z jednoty v Ivančicích; Jevišovické panství by vévoda rád prodal, ať předem Starhemberk snaží se dosíci inkolátu; poslední sjezd svolán byl jen proto, aby Ladislav Berka prohlášen byl hejtmanem; zmiňuje se o poměrech v Uhřích, Opavsku a Rakousích; žádá Starhemberka, aby dopisy jeho buď ničil nebo bedlivě opatroval; o smrti Casmannově. — Na Rosicích 10. října 1607.

(Domino Riccardo baroni a Starrenberg.) Chyrurgus tuus, illustrissime domine, restituto iam penitus valetudini (ut aiunt) Althemio et adeo opera ipsius non indigente, domum revertitur; doleo vicem boni senis, quod tot dierum iter frustra illi fuerit suscipiendum, tuam tamen ut agnosco humanitatem et in nos benevolentiam, ita praedicare illam gratumque et ipse habere et alios stimulare ad gratitudinem non praetermittam. Filios tuos et valere et absentiam a domo minime moleste ferre

singulis fere diebus intelligo; ipse quidem illos ab eo tempore, quo eos fidei et curae nostrorum hominum commendatos Evancicii reliqui, nondum vidi, quod sane meae vel negligentiae vel incuriae ne asscribas, diligenter rogo, sed ita tibi potius persuadeas, me, quae mihi ipsi praestare non semper vacat, per alios ea officia exequi, et hoc quidem cura, sedulitate et frequentia nunciorum compensare meam in illis invisendis tarditatem. Videbo tamen illos, si Deus voluerit, intra paucos dies, et qui vivant, qui proficiant, quid in posterum promittant, minutiose exquiram, ut proximis litteris plenius omnia de eorum statu renunciem. — De Jaispicensi ditione non ita pridem responsum accepi, verum ambiguum, sed ante biduum diverterunt apud me duo ex consiliariis ducis, ex quibus intellexi non eum alienum esse a voluntate vendendorum illorum bonorum, si modo emptorem nanciscentur certum et bene nummatum. Aestimat ille quidem ea ultro ducenta millia talerorum sed haud dubium, si libentem venditorem agere voluerit, non parum de summa remittet, nam ultra centum viginti millia nescio, an a quopiam sit accepturus. Ulterius progredi non licet ob leges patrias, quae poenam in contrahentes cum exteris constituunt. Agendum ergo, ut quamprimum nostras sis, ut liberius tecum agere liceat. — Comitio[rum] diem adhuc nescimus, quamvis non longe abesse posse coniciamus omnes; conventus porro noster, quem nuper egimus, ea sola de causa fuit indictus, ut Ladislaus Berka, qui aemulos supp[lan]tavit apud caesarem et ab aula removit, in promarchionem vel potius substitutum illius renunciaretur. Graviter id plerique accepimus, sed sustinemus tamen hominem versatum et i[niu]riosum tantisper, dum non ita nos exacerbet, ut ad cupiditatem excutiendae servitutis exardescamus. — Apud Hungaros omnia esse quieta scribit Illes[shazi]; credo ego id, sed vereor, ne eo acrius erumpat flamma, que diutius cohibetur; Oppavienses (est id oppidum, nisi prius scias, in confiniis Moraviae et Silesiae) plane domiti sua quidem culpa, sed vicinorum vel ignavia vel imprudencia conciden[t]. Quae misisti, legi. Video nullum exactionum finem, sed praetextus tantum speciosos quaeri; nobis nihil minus est expectandum, et terret praeterea cometa, quem nos quoque ab aliquot diebus conspicimus, quamvis fere absque coma. — De homine fido, cuius opera de rebus Austriacis certior fieri possim, conducendo puto te esse oblitum; repeto, quod pecieram, si tamen ex usu vestro id esse existimes. Litteras meas vel ut discerpas vel ita tamen asserves, ut citra periculum ad te scribere possim imposterum, rogo. Quia enim preter te non sane alium ex vestris mihi magis et corde et animo addictum non minus credo, quam tu id credi vis, ita cum nemine libe[rius] et sincerius me acturum spondeo, quod ne mihi damno sit, tuum erit praecavere ac meum pro conservatione tui etiam vitam ipsam exponere.

Filiae meae domo nunc absunt, earum tamen nomine omnia obsequia et officia illustrissimae coniugi tuae ipse defero pro dicta salute, adhibita ea quam decet reverencia, magnas gracias ago. Fratrem Erasmum et filium Henricum amanter

saluto et huic quidem diligencia concedo, sed non illi amore. Vale, illustrissime domine, et me ita tuum esse, ut ipse non tuus magis sis, statue. Bonum nostrum Casmannum dum obiisse ad me perscriptum est, valde fatum hominis ipsi quidem desideratum, nobis vero triste lugeo. Vale iterum. Rossicz VII idus Octobris. Tibi ex animo fide, officiis et amore coniunctus.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 119 b č. 46.

1435. Cesarovi Calandrinimu: zvěděv o smrti Otty Casmanna a boje se obyčejné nediskretnosti dědiců, posílá přiložený dopis Janu Becherovi do města Stadenu s prosbou, aby vyžádal si a jemu poslal listy jeho, které byl psal Casmannovi; nevěda však, zda Becher je ještě na živě, či mrtev, prosí Calandriniho, aby v prvním případě doručil dopis Becherovi, v druhém však případě navrátil ho jemu zpět a sám prostředkem známých anebo přátel svých opatřil při dědicích Casmannových, oč jej žádá. — Na Rosicích 11. října [1607]. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 120 č. 48.)

1436.

Václavovi z Budova vykládá, proč obmezuje psaní dopisů na míru nejnutnější. S velkým napjetím očekávají výsledek sněmu Prešpurského; na Moravě obávali se v těch dnech vpádu Hajduků. — Na Rosicích 15. října 1607.

(Vencislao Budovicio baroni.) Video te memoriam mei non abiecisse, illustris domine, etsi calamum ad tempus aliquod seposueris, nec ego te incuso propterea, cum eiusdem culpae tecum sim reus. Sed quid ego culpam dico, cum propemodum beneficium sit, si rerum et temporum condicionem expendamus, litterarum hanc consuetudinem inhibere, ne amici utrinque moesta et dolente hinc commemoratione illinc lectione onerentur. Ego fere eo iam deveni, ut legem mihi tacendi imposuerim, vel saltem, ne officio penitus desim, more Jesuitarum Japonensium annuas scribendi, ut mihi dum parco, simul quoque amicorum habeam rationem. Vellem quidem et possem crebriores dare, sed non video, qui fructus inde ad me vel ad amicos: etenim si vera scribo, dolorem affero, si libera, periculum excito, si serio curas, nugas si futilia, ita ut satius videatur omnino non scribere, quam scribendo vel damnum facere vel in discrimen et suos adducere. Deplorandum sane est, quod et nos ista iam tyrannis invaserit, ut nec dicere, quod sentias, nec credere, quod videas, tutum sit. Ipse tu mihi huius rei testis, qui proximis litteris etsi ad me, qui non puto te alium habere vel fidum magis vel magis familiarem, ad me inquam etsi scriberes, aliter tamen scripsisti, quam scio te sentire. Et tu quidem quod caute agas, non admodum improbo, sed a me extorqueri hoc nequit, ut ita mihi cavendum sit; subinde liberiores voces mihi excidant, quam tempora haec nefaria patiantur. Conor quidem exuere naturam amicam veritati, sed parum proficio, etsi enim linguam ut maxime comprimo, vultus forsan tamen prodit, quae [sentio]. Nec vero id, ut puto,

damnandum . . . . simulasse et dissimulasse in omnibus nunquam habitum fuerit prudentis sed callidi, sicut silentio omnia comprobasse paventis potius quam patientis.

Porro nos hic in magna exspectatione sumus comitiorum Posoniensium, quae nos dubitatione, in qua haeremus hactenus, eximent. Eo archiducem circa finem mensis accessurum intelligo, nam quae in Julium indicta fuerant et dissoluta fuisse et ex proceribus praesertim Superioris Hungariae paucos comparuisse audivisti haud dubie. Agunt per legatos, ipsi ad conservationem sui attenti domi se continent, parati interim, ut fertur, armis resistere, si vis intentata fuerit. Fuimus per hos dies in metu aliquo, ne Heidones impatientes morae et avidi praedae novis correptionibus infestam provinciam haberent, sed redemit eum Illiesshasius litteris ad me scriptis perquam amicis, quibus me de periculo securum reddit, modo ne ipsi nostra culpa nobis id accersamus; quod valde vereor ne fiat, quoties callida nostrorum, quae tamen minime callide aguntur, consilia considero. Reliqua mediocriter se habent, nisi quod pestis multis in locis provinciam vastat.

Mei mecum valent Dei beneficio, et filia maior natu consobrinae Svihoviae de munere accepto magnas agit gratias, simul etiam illustri matronae coniugi tuae una mecum officia sua defert. Domino Adamo plurimam salutem ascribo et reverendo quoque patri Niemczianio, cuius res mihi sunt curae, sed finem vindemiae expecto. Vale, illustris domine. Rossicio Idibus Oct. 1607.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 120. č. 49.

1437. Dru Matěji Timinovi odpovídá na jeho list, v němž se omlouval, že po svém odchodu od něho (Žerotína) zaslal mu psaní důtklivé a skorem nevážné, v němž ho vinil z nevděku a neuznalosti za dlouholeté služby; omlouvá Timina tím, že to učinil z nerozvážnosti a starosti o budoucnost; prosí, aby mu ihned poslal odpověď pána z Kolovrat, obdržel-li již jakou; sděluje mu, že Ladislav Berka nová osidla mu klade. — Na Rosicích 19. října 1607. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 120 č. 50.)

1438. Panu de Baugy: táže se na zdraví; zve ho k sobě, aby si u něho odpočinul; oznamuje, že u nich je zdrávo, na straně k Olomouci však že zuří mor. Těší se na shledanou s ním v Praze, prosí ho o noviny z Francie. — Na Rosicích 20. října 1607. (Konc. franc. v knih. Blud. 3881 f. 120 č. 51.)

1439. Cesaru Calandrinimu: prosí, aby přiložený list dal doručiti Mark-Antoniovi Lombardovi. — Na Rosicích 22. října [1607]. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 121 č. 54.)

1440. Mark-Antoniovi Lombardovi: oznamuje, že se má dobře i jeho rodina, mešká však stále mimo dům, dílem ze zvyku, dílem pro mor, jenž zuří na Moravě i v okolních zemích, v němž vidí trest boží a obává se horších věcí, ba zkázy konečné, čemuž prý nasvědčuje právě ukazující se na nebi vlasatice. Sněm uherský se nekonal, jelikož nedostavil se arcikníže, a stavové se rozejeli z Prešpurku se slibem, že vrátí se tam, až budou zavoláni. Domnívá se, že již sejde se sněmu toho, jelikož císař je míru málo nakloněn, ačkoli volají po něm jeho poddaní, ba přeje si ho také Turek pro zápletky na hranicích perských a pro odboj vypuklý,

Proto dán rozkaz bašeti Budínskému, aby nepřerušoval jednání o mír, ale byl také přichystán k válce, zavrhnou-li mír křesťané. Posla zvláštního, kterého císař vypravil se stížnostmi do Cařihradu, baše Budínský zadržel, tvrdě, že sám má plnou moc jednati o mír, kdežto císařští trvají na tom, aby posel císařský odevzdal list jeho sultánovi samému. Stavové sedmihradští svrhli Rákóczyho a zvolili knížetem mladého Bathoryho. Na Moravě trvá dále zmatek a v brzku má se sejíti sněm, hlavně proto, aby vymoženy byly peníze. V doušce doporučuje Lombardovi mladého Vtelenského, který byl 3 léta v jeho službách a odjel do Ženevy. — Na Rosicích 22. října [1607]. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 120 č. 53.)

1441. Janu Petrovi Orchimu: píše mu proto, aby dostal od něho dopis. Rád by mu oznámil něco veselého, ale stav věcí veřejných je tak nejistý a spletený, že nelze mluviti ani o míru, ani o válce; spíše se bojí, že vzplane zase válka, k níž pojí se zájmy mnohých, a rovněž se obává, že Morava bude první, která zakusí tíhu zbraní. Příkladem toho jest mu předešlé povstání Bočkajovo. Pozornost všech obrácena ke sněmu uherskému, ustavičně odkládanému; posledně odložen byl na měsíc příští, a soudí, že bude zase znova odložen. Na Moravě zuří mor, a na jeho statcích veliké již škody způsobil. On i jeho rodina jsou zdrávi. Mistr Santino uprchl mu od díla, zavraždiv mu cihláře. Prchl prý do Italie, ale domnívá se, že se skrývá v některém Brněnském klášteře. Lituje, že stavitel ten je povahy tak zbujnické, již předešle byl by mu málem zabil poddaného, a i s jiným Vlachem ve službách jeho (Žerot.) žil v nepřátelství. Předpovídá mu špatný konec. Ve službách svých ho míti nechce. — Na Rosicích 23. října [1607]. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 121 č. 55.)

1442.

Štěpánovi Illésházymu: žádá za zprávy o sněmu uherském, o výpravě sultána proti Peršanům; dává zprávu o moru v Praze a o smrti tamního hospodáře Illésházyho. (Ch.) — Na Rosicích 23. října 1607.

Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice plurimum mihi colende. Nihil tam gratum IDV^{ae} accidere potest, quod ex animo illi non optem, nec tam arduum mihi ab ea imperari, quod summa voluntate, modo vires mihi constent, non exequar. Vix queo exprimere, quam acceptae mihi fuerint IDV^{ae} litterae, quae me suspicione vanis rumoribus mihi iniecta et sollicitudine, in qua ob periculum patriae fui, liberarunt. Non hoc novum est, ut talia spargantur ad tentandas voluntates et secundanda consilia, quae alioquin veris et legitimis rationibus promoveri non possunt; sed bene res habet, quod detecta, nescio an artem dixerim an mendacium, in tuto nos esse intelligam et ordines regni Hungariae non abscedere a consiliis pacis et a fide in transactione Viennensi utrinque stipulata, erga quos eadem voluntate, eodem animo esse omnes bonos, qui apud nos sunt, IDV^{a} nihil ambigat. Quamvis autem litteris meis semper ad eam aditum esse scio, non tamen nunc illis essem molestus, nisi tempora essent eiusmodi, quibus nos semper arrectis auribus, exporrecta et fronte et mente esse opportet; scribo proinde ea potissimum de causa, ut de comitiis Posoniensibus certi aliquid explorem; quia enim alii in

Novembrem, alii in Januarium indicta vel reiecta potius ferunt, non habeo cui insistam; et quandoquidem ex celebratione istius conventus non exiguum lumen rebus nostris accedere potest, operae pretium esse existimo, diem, qui illis habendis dictus sit, compertum habere, quem quia IDV[ae] optime cognitum nihil ambigo, ut mihi quoque per eam innotescat, desidero.

Quaererem porro, utrum iis interesse instituerit; sed quia vereor, ne curiosius in arcana ipsius descendere videar, contineo me et tantisper cupiditatem hanc supprimo, dum eventus ipse consilium ipsius detexerit. Vidi quidem non ita pridem litteras, quibus eam non discessuram Trencinio, quod operibus et munitionibus sollicite saepiret, affirmabatur; sed quia illae ab animo non valde amico profectae videbantur, nihil illis commotus sum.

Utrum Petrus ille Armenus, quem caesar Constantinopolim destinavit, adhuc apud bassam Budensem detineatur, et utrum Ragocziius Bathoryo sponte Transylvania cesserit an coactus, nec non quid de expeditione sultani in Persas inaudiverit, ut data occasione me certiorem faciat, rogo. Oppavienses intermissa legione Geissbergeri commissarios ab aula expectare, interim multos a civibus passim carceribus inclusos ad supplicium fortasse asservari iam haud dubie intellexerit.

Pestem Pragae alii incrementum sumere alii imminui scribunt. Scribunt etiam civem illum, cuius, ut puto, hospitio IDV[a] utebatur, taedio carceris an alia magis urgente de causa consilium evadendi cepisse atque in eum finem dissectas vestes linteas instar funis colligasse, per quas se e fenestra demitteret, sed praeponderante mole corporis et ruptis ligamentis decidisse et cervice fracta mortuum postridie repertum. Valeat IDV[a] et me tamdiu amet, dum ego illam colere et observare non desinam. Rossicio X. Kal. Nov. 1607.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 121*b*. č. 56.

1443. Jeronymu Bonacinovi: prosí za noviny italské od předešlého týdne; knihu nabídnutou nemůže koupiti, ježto potřebuje peněz na berně a jiné nevyhnutelné věci. — Na Rosicích 24. října [1607]. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 121 č. 57.)

1444.

Richardovi ze Starhenberka: oznamuje, že sněm byl právě ohlášen na 20. listopad do Brna: radí, aby on a bratr jeho neotáleli s provedením svého záměru: pojedou-li ke sněmu do Brna, zve je, aby se zastavili v Rosicích; syny jeho že nedávno viděl. — Na Rosicích 6. list. 1607.

(D. Riccardo baroni Starrhenbergio.) Ad X kal. Decembris comitia nostris ordinibus Brunnam indicta, hodie demum ex diplomate promarchionis ad me de more allato intellexi; id quia interesse tua et Ill. Dom. fratris non ignoro, ut quamprimum ad noticiam vestram perveniat, curae mihi est, et quod non alia tutior commodiorve videtur ratio nuncii huius ad te perferendi, quam si tabellarium certum misissem,

qui literas meas tibi quidem soli scriptas, sed et illi communicandas, mature ad manus tuas deferret, volui hunc ablegari, quem non indiligenter rem curaturum, etsi ipse non admodum gnarus sit, mihi persuadeo. Iam vestrum erit deliberare, utrum in sententia persistere an mutare consilium vel in aliud tempus reicere consultum opportunumve magis fuerit; mihi quidem si obsequi velitis, maturabitis potius quod statuistis semel, quam protrahetis, quando quidem res adhuc tali sunt loco, ut ab adversariis non magnopere nobis timendum sit. Praeterea in celeritate nihil incommodi, non parum autem in mora; nam quid comitia Hungarica, quid imperii, quid Belgarum conventus nobis allaturi, nondum constat. Dum ergo omnia adhuc in tuto sunt et non periculo solum careant, sed etiam periculi suspicione satius videtur negocio huic finem nunc imponere, quam procrastinando inexpectatis rem implicare difficultatibus. Verum id totum perspicaci iudicio vestro permitto; caeterum si stare in proposito vosque huc conferre decreveritis, ut non alia quam Rossiciana via Brunam petatis, omnibus modis rogo; nam licet tenui et incommodo hospitio excipiendi sitis, cupio tamen, ut mihi hac in parte gratificemini.

Filios tuos non ita pridem vidi prospera utentes valetudine et iam principiis linguae Bohemicae imbutos, etiam ab Erasmo fui exceptus (sic) ab eo tempore nihil incommodi passos esse, et heri medicus meus cum ab invisendo seniore ecclesiae rediisset, quod et illos viderit et bene habere intellexerit, retulit. Vale Ill^me^ D^ne^ et Illustrissimum fratrem meo nomine amanter et honorifice saluta. Rossicz VIII idus Novembris. Tuus ex asse.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 121 *b* č. 58.

1445.

Timinovi: od Petra z Rožmberka dověděl se, že Timin žádal na něm spis Casmannův „Školy pokušení“; z toho soudí, že Timinovi jest zápasiti s pokušeními, a doporučuje mu, aby se nedal vésti moudrostí světskou, tělesnou, která pod rouškou spravedlivého a čestného odvádí lidi od vůle Boží; dále jest se varovati přirozené snahy po výstřednostech, které svádějí lidi k tomu, že místo pravé nábožnosti raději mají zástupy andělů, tělesná trýznění a pověrečné obřady; velmi nebezpečná je chorobná obraznost, kterou Žerotín sám mnoho trpěl; lze ji léčiti dovolenou zábavou. — Na Rosicích 10. listopadu 1607.

(Mathiae Timino medico.) Praeteritis diebus senex noster venerandus, cum tui facta esset inter nos mentio, recitavit mihi verba aliquot epistolae tuae, quibus ab eo Scholas Tentationum a Casmanno nostro, non ita pridem, ut fertur, vita functo, editas petiisti. Hoc altius in animo meo subsedit quam crederes, et actutum subiit recordatio ultimarum tuarum et cum ea cogitatio, num et te forsan in palaestram hanc adduxerit Deus. Proinde cum et tibi obsecundare cuperem et, quod ex lectione libri illius multiplicam carpsissem fructum, colligerem a te quoque non inutiliter legi posse, constitueram exemplar, quod unicum habeo et id ipsum a Casmanno donatum,

ad te mittere; sed quia baro Riccardus Starrenbergius, cum nuper discederet hinc, secum illud asportavit, adempta mihi est facultas tibi hac in re commodandi, compensabit autem id bonus senex et suum ad te transmittet; cuius lectionem non minus tibi prodesse cupio, quam ego eam in meis luctis utilem sum expertus. Etsi autem ignorem, quibus cum tentationibus tibi potissimum sit certamen, quia tamen vix existimo ullam esse, quae te lacessere possit, a qua non etiam me senserim agitatum, pauca quaedam in usum tuum inserere huic epistolae constitui, quae mihi maximo adium[ento] ad victoriam obtinendam fuerunt. Non ego te hic ad obedientiam, fidem, patientiam excito, nec attingo preces, sacra, verbum, ministerium et quae alia eius modi sunt, nam te virum piu[m] et religiosum ista minime negligere scio, et cum totius vitae nostrae norma in his consistat, ad eam te omnes tum actiones, tum cogitationes tuas [por]rigere nihil dubito. Sed quia satan, ut nobis imponat, nihil non artis, nihil non industriae adhibere solet, ne te inca[utum] alicunde adoriatur, de quibusdam, quae in utramque partem faciunt plurimum, praemonendus mihi paucis visus es. Primo sane moneo, ut intelligere tuum [sic] carnis laqueos cum Apostolo diligenter fugiat, et a nullo [venena]to telo ita tibi caveas ac a prudencia carnali. Imminet enim vorago et multis gyris flexuosa humana ratio, in cuius gurgites qui semel inciderit, non facile evincit, ut non ab ea absorbeatur; et eo quidem periculosior est, quod sub blandimento recti et honesti venen[um] perditionis propinat, cum a verbo Dei et voluntate in eo patefacta abductos in aeternam ruinam praecipites agit. Ut res clarius pateat, exemplo ill[u]strabo. Dictabit humana ratio nihil ita solicite curandum, quam ut fama integra nobis constet; id cum per se verum sit, homo carnalis omnes actio[nes] suas ad gloriam referet, suborietur interim tentatio et periculum ignominiae erit adeundum. Hic ingens statim certamen. Deum sequi si volueris, cogitabis pe[r] bonam et per sinistram famam esse perrumpendum; at negabit id ratio et infamiam amovendam statuet. Hic si victor esse [volue]ris, obscurandi erunt oculi et bibendus calix, ideoque famae potius facienda iactura quam salutis.

Alterum est, et quidem cum non minore discrimine coniunctum, praeposteritatis studium; nescit humana natura intra mediocritatem consistere, plerumque ab uno extremo ad alterum impellit et non raro pro solida pietate [le]gionem angelicam, exercitia corporalia, superstitiosos ritus obtrudit. Haec qui non intelligit, capucinos, flagellantes, eremitas et ex colluvie antichristi portenta intueatur, qui abiectis sincerae fidei exercitiis, totos se externis disciplinis et inhumanae macerationi dediderunt, Christique merito longe post relicto omnem fiduciam collocarunt in hiis figmentis. Sumus omnes natura proni ad ἐθελοθρ[ησκείαν], et quem sibi quisque diligit cultum, fervidius sequitur. Hinc apud pios etiam nimius ieiunii usus pro sobrietate invaluit, solitudinis studium pro declinatione consortii improborum, austeritas pro abstinentia,

immanitas tum adversum se, tum adversus alios pro necessaria severitate, a quibus non minus facilis est descensus ad Orcum, quam a contrariis vitiis.

Sed et hoc diligenter observandum est, Deum ut plurim[um] per contrarias vias eo nos deducere, quo ipso praeeunte tendimus; saepe accidit, ut multa videantur nobis valde noxia, quae tamen salutaria [even]tus probat, et ex adverso multa plurimum conducere rebus nostris arbitramur, quae tamen maxime officiunt. Caute itaque et valde accurate incedendum hic est, nec unquam ita urgendum in rebus mediis institutum nostrum, ut nullus mutationi consilii locus relinquatur. Proinde si uspiam alibi, in tentationibus lente est festinandum et temporis utendum beneficio, quod obscuris et dubiis rebus nostris lumen ut plurimum afferre [solet]. Huius rei exempla plura occurrunt in sacris literis, sed longe illustrissimum est in Josepho et fratribus. Horum consilium fuit vel interempto v[el] procul amoto adolescente fidem somniorum, quibus illi supremum honoris fastigium, ipsis vero subiectio praenunciabatur, eludere, [sed] nihilominus ita gubernante animas ipsorum Deo, autores illi extiterunt ipsimet tantae adeundae dignitatis. E contrario Joseph[o] in Egyptum cum Madianitis proficiscenti haud dubie nihil aliud quam mors vel perpetua servitus obversa[ri], nihil tristius, nihil acerbius accidere potuisse videbatur, et nitebatur tamen ad regnum. Quae si consideraverimus, non inviti sequem[ur] Deum, et quemadmodum cum Jeremia vias hominis non esse in potestate eius agnoscimus, ita cum Davide vias nostras a Deo diri[gi] precabimur. Unum adhuc adiciam, periculosissimum videlicet esse imaginationis morbum, et proinde diligenter vitandum, quidquid eam vel accersere vel confirmare potest. Tu ipse ex arte tua id nosti, ego vero meo malo sum expertus, atque id adeo, ut ne nunc quidem vim morbi plane extinctam sentiam. Remedia, quibus utare, longe melius intelligis, quam ab ullo alio praescribi possint. Suadeo tamen, ut mentem quibuscunque modis, honesti dummodo sint et liciti, recrees, nam hac ratione multis incommodis occurres, quae spontanea moesticia adducere consuevit.

Haec cum inter nos agantur, nulli alii [sic] communicata, non iniquo animo te accepturum spero, pr[ae]sertim quod in eum finem a me scripta sint, ut fructus aliquis inde ad te redeat; quem si perceperis, iucundissimum mihi erit tibi profuisse. Si vero res tuae eo loco sunt, quod sane percupio, ut eiusmodi adiumentis opus non habeas, mihi tamen revocasse haec in memoriam non erit omnino inutile. Vale mi Timine et benevolentiam meam erga te nosce, ut ego merita tua. Rossicz IIII idus Novembris.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 121 *b* č. 59.

1446. Jeronymu Bonacinovi: aby upozornil jeho poddaného, kterýž učí se ve Vídni kuchařství, že již končí se povolená mu lhůta dvouletní, aby se domů navrátil; Bonacina aby po něm poslal jednu nebo dvě paštiky jesetří a také několik liber čerstvého masa jesetřího;

stěžuje si, že nedocházejí správně noviny Benátské a Římské. — Na Rosicích 19. listopadu [1607]. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 122 č. 60.)

1447. Jiřímu Erazimovi ze Starhemberga: posílá mu po svém služebníku listy, jež byl včera z Wildberga od otce jeho obdržel; nabízí se mu, že zaslání jeho listů do Rakous obstará; zasílá mu koroptve a j.; napomíná, aby hlavně pilen byl řeči české, které aby se naučil, vyslán byl do jejich země, při tom však aby nezanedbával latiny. — Na Rosicích 21. listopadu 1607. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 122 č. 61.)

1448.

Jiřímu Er. bar. Tschernemlovi omlouvá se, že mu dlouho nepsal; stěžuje si na všeobecný zlý stav věcí i na utiskování náboženství evangelického. — Na Rosicích 6. prosince 1607.

(Domino Georgio Erasmo baroni a Tschernemmel.) Non negabo, baro illustrissime, ut mentes hominum ad deteriora pronae sunt, responsum ad ultimas meas in septimum usque mensem dilatum nescio quam — non negligentiae quidem sed neglectae potius vel leviter saltem admissae amicitiae — suspicionem in animo meo generasse; sed expurgasti omnem et delevisti gravi et erudita epistola, qua perturbatam et tristem patriae vestrae nimio plus, proh dolor! horum infelicium temporum formam veris certisque expressisti notis, non ut difficile agnoscere mihi fuisset, communem tibi cum aliis bonis ut afflictissimi reipublicae status noticiam, ita etiam esse ex eo dolorem immensum. Sed non vos soli, quos iniqua sors premit, nec aliis miseriores; circumfer oculos et hos illosque intuere, num alibi meliore condicione vivatur, num mitius, num aequius, num honestius habeantur alii, circumspice: ubi fides data Hungaris, ubi Bohemorum libertas, nostra tum iura, tum privilegia, tum consuetudines quo loco sunt? Pari omnes servitutis iungimur iugo, unum omnibus iniectum capistrum, quo ad ergastulum trahamur. Imo ipsius imperii tanta potentia armati, tantis viribus muniti, tot aetatum continuata serie*) confirmati gloria ubi est?

Quae si tecum perpendas, minus aegre fortunam vestram tolerabis, nam alioquin quid facias? omnes et ego quidem non minus aliis haereo nec exitum tantis malis invenio nisi in Deo. Nam gravissimus hic morbus et propemodum lethalis, non vulgaribus . . .*) consuetis remediis curari potest; fortius invaluit, quam ut communi medendi ordine depelli queat, omnes artus invasit, omnia occupavit membra et ab aegro capite per universum se diffudit corpus.

Unus itaque et solus meo iudicio expectandus Deus et assiduis ferventibusque sollicitandus votis, ut vel ipse desperatis perditisque rebus nostris salutarem adhibeat medicinam, vel occasionem porrigat, qua optata nobis restituatur salus. Et ea quidem, ut ego autumo, non longe abesse potest, siquidem in externis hominum rebus plerumque exercere se solet eius potentia, ut ad eas sane jam adigit nos hostium improbitas, qui proiecto pudore, fide promissorum prostituta humanos etiam

exuisse videntur affectus, nihil iam est reliquum . . . . .*) faciunt, occupavit laqueus gulam, franget etiam cum primum licuerit, nec est aliud, quod aut exspectes aut speres ab illis, qui homines esse desierunt.

Satis est exemplorum, quae hoc docent. Et certe utut apertissimis verbis exprimant, quomodo in nos, quos ab haeresi [sic] infamant, animati sunt: non tamen clarior in scriptis quam in factis se prodit impietas, cum nullus sanguinis nexus, nullum vinculum fideï, nullus societatis, foederis, legum, contractuum nodus tanti sit, quem non illis dissolvere, infringere, rumpere ius et fas sit, dummodo impugnentur haeretici, stabiliatur catholica, si diis placet, religio, hoc est, opprimatur veritas, superstitio regnet. Ni itaque ille admoveat initium, frustra impendetur, quicquid monendo, minando, rogando, largiendo, disceptando, indulgendo tentatur, alia provisione mala nostra indigent, acer morbus et anceps acrem et ancipitem requirit medicinam. Induratum est cor Pharaonum, Moise opus est, qui suos Aegypto educat, quem patienter praestolemur, quando alia non est emergendi via. At si ille, dices, non veniat. Nolo adeo sinistre ominari nec diffidere Deo, liberationem oppressis promittenti: plenae sunt monumentis historiae, repressit Abrahamus liberato Lotho Assyrios, fudit Gedeon Moabitas, restituit libertati Judaeos Cyrus, Macabaei . . . .*) quantis claruerunt victoriis! Profanas praetereo, quamvis illae quoque illustribus documentis non careant. Nullum est saeculum, quod non vindicem senserit ac celebrarit Deum, quì suos non deserit, licet affligat.

Verum si non veniat tamen, quid tum? Feram, quod vitare nequeo, et cum Seneca Deo parere libertatem esse, cum Augustino meliorem tristitiam iniqua patientis quam laetitiam iniqua facientis agnoscam; audiet tamen Deus gemitus, et quos corporaliter non eruit, eruet spiritualiter, ut eiusdem Augustini verbis utar.

Sed hoc, inquies, est dare manus. Fateor, nam inter haec extrema nullum video medium: aut vincere aut pati, tertium nihil est. Constat hactenus nihil legationibus actum, nihil profuisse querelas, contestationes, obtestationes ludibrio vel calumnia exceptas, tot annorum tributa, tantam pecuniae vim, tam prompta tamque valida auxilia non emoliendis, sed obstinandis animis, non alliciendae benevolentiae, sed firmandae superbiae serviisse longe dispari a maiorum nostrorum fortuna . . . .*), qui officiis et fide erga principes ea posteris meruerunt praemia, et quae nos fide et officiis illa nempe tuenda his cumulandis amisimus.

Habes, illustrissime domine, quae mea sit hoc rerum statu sententia, quam tibi, licet non citra periculum aperire malui, quam candori et sinceritati tuae non respondere, facturus id etiam in posterum, quoties ratio temporis et rei publicae id permittet. Deus, in cuius manibus cor regis esse scimus, flectat mentem et voluntatem principis nostri ad colendam iustitiam, praestandam fidem, ut sub imperio ipsius pacatam et commodam vitam agere nobis liceat, concedatque benignus, ut

emendatione vitae et morum impetremus, submissione animorum assequemur, quam alioquin, si indignitatem nostram spectemus, minime meremur gratiam. Vale, illustris baro, et me redama. Ross. VIII. Id. Dec. 1607. Tibi plane addictus.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 122 *b* č. 61. — *) Rkp. má mezerky 1—2 slov.

1449. Jiřímu Erazimovi ze Starhemberga: posílaje mladého služebníka svého k bratrovi jeho (Starhenbergovu), nemůže opominouti pozdraviti jej přítomným listem; nežádá však od něho odpovědi, nechtěje psaním svým ničeho jiného, než osvědčiti mu svou lásku a pozornost, jako činil už mnohými listy předešlými; nemůže však zatajiti, jak mu bylo líto toho, že (Jiří Erazim) se u něho nezastavil při svém návratu; jest jemu toho tím více líto, že tam, kde se zastavil, padl do rozepře, i přeje mu, aby vyhrál tu při. — Na Rosicích 9. prosince [1607]. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 123 č. 63.)

1450.

Richardovi ze Starhenberka: vyslovuje lítost nad neštěstím v jeho domácnosti; při posledním sněmu byli Žerotín a Jiří Hodický ustanoveni za posly císařské ke stavům, to proto, aby odstraněni byli ze shromáždění stavů; protože nikdo neodporoval, dosáhl Ladislav Berka povolení tak veliké berně, jako ještě nikdy nebyla povolena; teď snaží se Berka utvrditi svou moc libovolným udílením úřadův a hodností; hlavně pak bude pracovati proti Žerotínovi; před nedávnem již dosáhl toho, že dekretem císařským měl býti Žerotín vyloučen ze zemského soudu; doufá, že Tschernembl i Starhenberg budou souhlasiti s jeho návrhy, ale o těch věcech lépe jest promluviti ústně. — Na Rosicích 9. prosince 1607.

(Domino Riccardo baroni Starrenbergio.) Licet spe mea, qua te iam presentem amplexabar, Ill^{me} D^{ne}, decidisse non mediocriter fuit molestum, longe tamen gravius accepi, quae de domesticis adversitatibus tuis per literas mihi renunciasti. Hoc piorum fatum est, ut quocum decertent numquam careant, imo pro expectata liberatione saepius duriorem experiantur fortunam. Id tibi etiam nunc usu venire super apparet, quod ad iniurias humanas accesserit insuper plaga divina, quae etsi periculo non vacet, ipso tamen metu, quem horror mortis, vitae desiderium plerumque in animis humanis excitare solet, multis fit atrocior. Dolerem magis vicem tuam, nisi solatium mutuarer a prudentia tua et pietate, quarum haec non minus emendantem patrem ac blandientem aequo animo te ferre docuit, illa vero, dicerem, incertos hominum casus et sortis mortalis varietatem ita instruxit, ut non verendum sit te ab iis superari posse; quod tamen absque Dei auxilio et ope vires nostrae nullae sint, ut illam assidue praesentem nec minus pestilentis luis mortifera tela avertentem, quam vim et insidias inimicorum propulsantem habeas, impetrabunt haec tuae cum aliorum piorum coniunctae preces.

Caeterum quod nostras,*) habuimus ad diem dictam comitia et ea intra novem dies absolvimus, in quibus ego praeter meam et omnium aliorum opinionem legatum caesareum ad ordines cum Georgio nostro Hodicio egi; facile autem per-

spicies honori id nobis datum, quo sane spoliare nos, non augere adversariis pridem ([q]uantum quidem in ipsis) constitutum, sed quia alia ratione nos a consessu ordinum excludere et a suffragio ferendo prohibere non potuerunt, hac arte usi citra turbas et contumeliam publicam moverunt nos loco, ut ipsi soli praesiderent. Et sane successit dolus, nam Ladislaus Berka, quem vices promarchionis sustinere scripsi alias, cum nemo esset, qui se opponeret, et qui aderant, ad eius voluntatem et nutum se converterent, impetravit tributum [a] provincia, quo gravius a triennio nullum impositum est. Ita ille pecunia nostra, consiliis suis fidem sibi firmavit apud caesarem, cui ab aula discedens promiserat, nihil se non effecturum, quod iussisset, modo illi summa rerum committeretur. Et nunc hoc agit, ut parto dominatu etiam potentiam stabiliat distribuendis ex arbitrio officiis et dignitatibus inter eos, quos ex se pendere vel esca hac ad obsequium illici posse intelligit, nec eventus consilio deerit, nisi Deus ipse interveniat; nam suffultus auctoritate caesaris, cuius gratiam facultatibus nostris facile et aucupabitur et nutriet, praeterea praesidio et custodia amicorum stipatus, nihil non tentabit, quod ad profligandam concordiam, libertatem, iustic:am, religionem conducere iudicaverit. Et prima haud dubie in me cudetur faba, cui ob privatas et publicas simultates, quarum tamen origo ab ip[so], infestissimus est, nam et nuper criminationibus suis in aula seminatis hoc fere effecerit, ut denuo senatu nostro eicerer, iamque Stralendorfius, quem ist[e] muneribus et simulato religionis zelo suum fecit, ita a caesare decretum esse ad procancellarium Bohemiae retulit; sed ille astutior in aliud tempus rem consuluit differendam; ita a vi aperta ad insidias itum est, a quibus, nisi prohibeat Deus, circumventum me quandoque iri valde timeo. Vos utrum ad comitia vestra redieritis, et qu[o] sit loco controversia cum equitibus, quae denique spes asserendi iuris vestri adversus praetorem, nisi sit molestum, vel per hanc occasionem vel quando otium fuerit, facies me certiorem, quibus adicies, si placet, quid responsi a proceribus regni Bohem[iae] acceperitis.

Litterae baronis Tschernemelii multis nominibus gratissimae mihi fuerunt; ad eas quia liberius respondi, quam haec a[etas] ferat, nolui tabellario epistolam committere, sed tutiore consilio adolescenti huic nobili deportandam exhibendamque tradidi; eum ut Schwerdbergam, nisi absi[t] baro, deduci mandes; quod si vero abesse compertum habeas, ut dimmisso et ad me redire iusso tantisper eum apud te retineas, dum illum domum rediisse cognoveris, amanter rogo. Non dubito communia nobis esse consilia, eatenusque communem etiam fore illius lectionem; caeterum si sententia mea minus utrique vel alterutri satisfaciat, ostendenda erit alia ratio, qua la[bo]ranti reipublicae succurratur. Sed cum ista longe expeditius coram quam per literas tractari consultarique posse manifestum sit, non abs re fortasse fieret, si de commodo congressus loco et tempore idoneo cogitaretur; id si ita vobis

videatur, mihi quoque res curae erit; sed de tempore praecipue statuendum aliquid esset, nam de loco facilius conveniet. Fasciculus hic, quem meis adiunxi, literas tuorum inclusas habet; ex iis utrumque valere cognosces, dabimus operam adiuvante Deo, ut etiam imposterum valeant et proficiant. Illustrissimae coniugi tuae plurimam salutem asscrib[o] et valetudinem utrique vestrum prosperam et diuturnam ex animo precor. Rossicz V. idus Decembris. Tuus non minus quam m[eus].

Konc. v knih. Blndov. 3881 fol. 122 *b* č. 62. — *) Prvotně psáno: quod *ad publica attinet;* poslední tři slova jsou přetržena, nad nimi připsáno *nostras*, a scházejí asi slova: *res attinet.*

1451.

Štěpánovi Illésházymu: že mu nepsal, když byl v Brně, toho bylo příčinou přijímání návštěv; Lessenius mohl k němu (Žerotínovi) jenom v noci docházeti. Tuto obtížnou službu připravili mu ti, jejichž radou svěřeno mu od císaře poslání k stavům Moravským. Zvláště želel, že nemohl k tomu působiti, aby Hodonín byl odevzdán Illésházymu. Žerotín chce v Olomouci se přičiniti, aby o soudu zemském v Olomouci hrabě Salm po ujištění věna manželky dskami Olomouckými dal panství Hodonínské zapsati do desk Brněnských a přenesl vlastnictví na Illésházyho. Přimlouvá se, aby se Illésházy ujal osvobození manželky Tobiáše Balzama, duchovního správce Hodonínského, která jest v zajetí Bělehradském. — Na Rosicích 12. pros. 1607.

(Domino Stephano Illesshazi.) Illustrissime, spectabilis ac magnifice domine, domine et amice semper mihi observande! Ut IDV^am^ perpetua incolumitas comitetur, perpetuis meis votis illi hoc precari, perpetuis etiam officiis quantum in me erit procurare non desistam. Quod, Brunae cum essem, IDV^ae^ non rescripserim, excusavit me haud dubie apud illam in reditu Lessenius; non tam sane occupationum et negotiorum multitudine, quam continuarum distractionum et avocamentorum gravi molestia prohibitus fui calamum fere in manus sumere. Scit ille ipse, a mane ad vesperam ab excipiendis salutatoribus nunquam immunem fuisse domum, nec propemodum accessum ei ad me commodum patuisse nisi de nocte. Implicarunt me huic molestae servituti, qui mihi in aula et domi bene sc. cupiunt, quorum consiliis et arte legatio mihi ad ordines caesaris nomine demandata, in eum haud dubie finem, ut exclusus a deliberationibus publicis nec patriae nec amicis auxilio esse possem; effeceruntque id, ut segregatus quodam modo a consortio ordinum et aedibus meis inclusus, et me et meos deserere coactus fuerim. Praecipue autem mihi dolori fuit, quod iustissimae petitioni IDV^ae^ suffragari et restitutionem dicionis Gedingensis urgere vel promo[ve]re saltem non potuerim. Testes mihi erunt, si opus sit, aliquot e proceribus nostris, cum quibus, antequam comitia inchoata essent, inscius adhuc, quid in me molirentur aemuli mei, de hoc negotio egi, ut eos in partes IDV^ae^ pertraherem; testis etiam ipse Carolus Lichtensteinius, cui finitis comitiis, iniquissime cum illa agi et fidem ipsius haud dubie haerere, nisi IDV^ae^ satisfiat, exprobravi; sed ille nihil aliud a se promissum, quam quod laboraturus esset, ut IDV^a^ in posses-

sionem eius dicionis reduceretur, asserebat, et sane obligationis istius formula, quae mihi a Lessenio ad legendum exhibita fuit, vix aliud quid, si recte memini, continet. Quod tamen fraude aliena Brunae praestare non potui, dabo operam, ut Olomuczii compensem, nec quidquam praetermittam diligentiae et laboris, ut comiti a Salmis persuaderi possit, ne diutius in re aequissima IDV^a^ ludificetur, sed iuxta pacta et conventa inserta tabulis publicis Olomuczensibus uxoris dote proximis iudiciis dicionem Gedinensem tabulis Brunensibus inscribat, inductoque et extincto suo quod in illam dicionem habuit iure, ius et proprietatem dominii in illam transferat. Si autem id recusaverit, quod sane non suspicor, quantus iam aequitati et iustitiae locus sit, nullo negotio intelliget, et interim ius suum consueto in provincia ordine persequetur. Porro his addere visum est, magnopere apud me institisse Tobiam Balsamum ministrum ecclesiae apud Gedinenses, ut intercessione mea apud IDV^am^ impetrarem tum consilium tum auxilium etiam ad recuperandam uxorem, quae ante triennium hostiliter illi erepta nunc apud Albam Graecam captivitate detinetur; eius rei indubitatum testimonium habere se affirmat ex femina quadam nostrate, quae ante non multos dies inde redux liberata mercatorum quorundam Ragusaeorum beneficio inter duas captivas etiam coniugem illius nominavit. Scio non multis opus esse in re tam pia apud illam precibus, cum eam non tantum calamitatibus miserorum compati, sed etiam ministerio favere non ignorem: ne tamen illi desim, praesertim cum sibi persuadeat commendationem meam alicuius momenti apud IDV^am^ fore, rogatam illam quam maxime volo, ut miserta adversae infortunatorum coniugum sortis id praestet, quod pietas, humanitas et multa, a qua instructa est, rerum peritia illi dictabunt quodque occasio et opportunitas temporis et facultatum permittet. Devinciet sibi hoc clementiae et religionis officio et probum illum virum et me etiam, Deoque sacrific[i]um haud dubie offeret acceptissimum, qui inter alia opera etiam beneficiorum, in captivos collatorum memorem et munificum remuneratorem se fore promisit. Valeat IDV^a^ multos in annos. Rossiczio pridie Id. Decembres 1607. Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 123 *a* č. 64.

1452.

Budovcovi píše, že jeho Lukáš dosud k němu nepřišel; Budovec asi podiví se, až uslyší, že Žerotín z vlastizrádce stal se poslem císařovým; není tu však třeba obávati se nástrah, protože Žerotín dosáhl od císaře všeho, oč jménem stavů žádal; Žerotín závidí Budovcovi, že v domě svém může hostiti Mansfelda a hraběte Hanavského, které již dávno přál si blíže poznati; kdyby Žerotín nespolehal v Boha, již by pomýšlel na odchod z vlasti. — Na Rosicích 13. prosince 1607.

(Venceslao Budovicio baroni.) Illustris baro! Expectavi hactenus Lucam tuum, verum ille nondum adfuit; ubi moram faciat, an vero praeterita voluntate

tua alio deflixerit, colligere nequeo; venienti libenter ea praestabo officia, quae a me requiris; quod si emanserit non dabis mihi, ut opinor, vitio, quod desiderio tuo non fuerim obsecutus. Sed tu nunc quid dices, cum intelliges, me ex perduelle et maiestatis reo in legatum caesaris evasisse? Ridebis fortasse et facile concedere, ut tanto honoris fastigio solus absque invidia fruar, inquies; at falleris, nullus hic metus, nullae insidiae, meritis nostris hoc datum est et fidei et auctoritati, quibus effectum etiam, ut pleraque obtinuerimus, quae nomine caesaris ab ordinibus provinciae postulavimus. Videre, quo ventum sit; illi ipsi, qui alias hostes, iam autores et adiutores dignitatis nostrae. Jubeo te bene sperare, etiam tu aliquando ornaberis, si legatione ad Rhadamanthem fuerit opus.

Sed ad seria. Accepi utramque tuam, et ut dicam, quod res est, invideo tibi felicitatem illam, quae tibi tam splendidos hospites domum adduxit; utinam licuisset fortunae tuae aliqua saltem ex parte communicare; dudum enim mihi in optatis comites illos videre posse et alloqui.

Cum Mansfeldio nulla mihi est nedum consuetudo, sed nec noticia, quamvis nomen saepius auditum, tum virtus et condicio et multa, Germanarum rerum praesertim, peritia laudata apud me non semel. Hanovium vidi Viennae ante plures annos, ab eo tempore non raro salus mihi eius nomine ascripta, literae etiam ni fallor bis datae. Postquam intellexi a caesare evocatum, in spe fui Pragae me illum convenire posse, eaque potissimum retentus sum, quominus interim compe[l]larem per litteras, sed ommissa deinde per intermissionem iudiciorum profectione, amissa est simul occasio et videndi praesentem et ad absentem scribendi; excusabo culpam per amicum meum Brederodium, internuncium ordinum Belgii apud principes Germanos, qui in oppido comitis Hanoviae sedem fixit. De negotio, cuius mentionem facis, ita sentio, ut scribis, sed quia spatiosus nimis ingrediendus mihi esset campus, si sententiae meae argumenta proponenda et exponenda essent, reservabo ea ad congressum nostrum, qui utinam brevi nobis contingat felix, nam conspectu tuo et colloquio aegre tam diu careo. Quod literas Basilea allatas ut recte acc[i]perem curasti, ago gratias; Amandum imitarer, si Moraviae res tam in securo essent, quam Basilienses, sed quum vereor, ne novus hic annus novas det turbas, nihil est, quod me non teneat. Coelestia et terrest[r]ia signa nobis magni aliquid praesagiunt. Praeter cometam, qui iam disparuit, terrae motum in variis provinciae locis senserunt multi, ignem etiam coelo decidisse quidam affirmant. Brunnae qui fuimus, ut alii alibi, duabus ab occasu solis horis tanta repente luce circumfusi sumus, ut tenebrae difugisse viderentur et coelum conspiceretur non secus ac interdiu. Haec frustra accidisse nemo mihi persuadebit. Si non me Deo commisissem et mea, de deserenda patria cogitarem; sed quia fiduciam collocavi in auxilio ipsius et protectione, expectabo eventum, si diutius me vivere voluerit. Interim te quoque illi

commendo et illustrem domum tuam, in eaque praecipue coniugem et filiam, quibus plurimam [sa]lutem nunciari a me cupio. Rossicii idibus Decembris [1607]. Tui semper amantissimus et observantissimus.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 123 *b* č. 66.

1453.

Lékaři Matyáši Timinovi oznamuje, že návodem nepřátel svých stal se císařovým komisařem při sněmě. Děkuje mu, že ho upozornil na úklady, které mu strojili nepřátelé a zejména Berka. Prosí ho, aby tak činil i na příště. — Na Rosicích 13. prosince 1607.

(Matthiae Timino medico.) Litterae tuae, charissime Timine, in ipsis comitiis mihi redditae sunt. Interfui illis non quidem ut constitueram, sed ut voluerunt ii, qui me exclusum a consultationibus publicis cupiebant. Horum enim sententia renunciatus sum caesaris ad ordines legatus, atque ut omnibus pateret, quo animo et consilio id fieret, adiunctus mihi Georgius Hodiczius cum Joanne Bukuvka. Novum hoc commentum, quamvis non omnino novum, sed longo intervallo repetitum, apud multos risum excitavit, apud alios admirationem, apud plures eosque patriae amantiores maerorem. Ego cum sociis videbar mihi referre Christum, cum purpura amictus a satellitio Pilati „Rex Judaeorum“ salutaretur. Tuli patienter contumeliam cum calumnia coniunctam, quamvis apud cordatiores non dissimularem, intelligere me, quid sibi vellet fictitius iste honor. Utut res cecidit, non habebunt tamen mea opinione, quod iure cavillentur, nam si opera nostra negotium nobis demandatum promotum non fuit, certe neque fuit conturbatum. Impetravit enim caesar, quod voluit, et quod iussit ille, qui nunc apud nos rerum potitur.

Tibi porro magnas gratias ago, quod me de insidiis adversariorum monuisti; iam dudum experientia ipsa me docuit, quid ab illis mihi exspectandum. Sed tendant sane, si ita velint, laqueos, aeque facile permitente Deo illis capiendis quam mihi irretiendo servituros. Sufficit mihi nulla mea culpa id fieri; ipsi viderint, quo instigante me perditum volunt, cum se sciant nunquam a me lacessitos. Religionem si obtendant, ostendant prius me errare; si rempublicam, ipsimet prius a culpa se liberent, nam me conservandae illius studuisse semper omnibus manifestum est. Quamvis autem grave sit iniurias placide ferre posse, facio tamen pro viribus, non ut conatus illorum patientia frangam, nam hac ratione nihil hactenus profectum, sed ut obsequar Deo, constantiam hanc in adversis a suis exigenti.

Nescio, utrum ad notitiam tuam pervenerit agitasse hoc hostes meos autore Berka, ut denuo senatu moverer, et obtinuisse fere, sed postea mutato consilio, cum id nimis indignum videretur, rem in aliud tempus distulisse. Si imposterum eiusmodi quid tibi innotuerit, non exigui beneficii loco habebo, si me quam primum fecisses de eo certiorem.

Quod vero et tu aemulos et obtrectatores experiris, equidem non valde miror: habet ubique sua instrumenta diabolus, quibus exercet pios. Tu modo officio tuo insta, cetera Deo committe; non potest enim haec vita nostra non habere, cum quibus confligetur, si quidem lenitas perpetua obnoxia est. Hic pugnandum est, ut victores illic coronemur. Dabit poenas aliquando hypocrita ille perfidiae suae, cum tu ut servus bonus bene administrati muneris commissi testimonium luculentum accipies; neque te hoc perturbat nunc, quod multos sub fidelium nomine absque fide vel fidei effectis vivere videas. Nosti etiam magistrum nostrum inter proximos habuisse Judam, novisse et tolerasse. Quanto magis te id facere decet, cuius est exemplum domini sui imitari, neque plus illo velle sapere, cum discipulus non sit supra magistrum. Praeterea monet apostolus, ut opus suum unusquisque probet, alterius autem servum non judicet, qui domino suo stat et audet; se ipsum excutiat, utrum in fide sit, cum sua quisque fide vivit, non aliena. Impios et hypocritas Deus suo iudicio reservavit; nostrum est, non condemnare illos, sed monere, si correctionem non admittunt, declinare, interim tamen commendare illos Deo, quandoquidem in multis latet fides, quae ipsi authori illius cognita, etsi nobis ex manifestis fructibus non apparet. Interim ut aliena improbitas nostrae pietati, sic reprobatio aliorum nostrae saluti nihil officit; neque hoc nobis damno est, quod ab aliis caritatis officia non experiamur, dummodo nos ipsi caritatem exerceamus in alios. De ministerio verbi externo eadem ratio est. Contemptum tantum aversatur Deus, non ita alligat his mediis, ut absque illis salutem nostram in periculo esse velit; novit ille animum tuum, hunc probat, hoc contentus est. Scit, si tuae est potestatis, aulam vestram absque exercitiis pietatis non futuram. Jam quod illis careas et tu et alii, domini tui erit respondere, non tuum; tu interim cogites, nos omnes esse regium sacerdotium, omnes accepisse spiritum sanctum et fidem, quam auditu verbi divini et sacramenti perceptione firmare non potes, lectioni interim fove et precibus, dum Deus tibi et aliis de fideli verbi sui praecone prospiciat. Copiosius fortassis ista, quam opus est, sed non potui non facere, quin evellerem spiculum istud, quod ab hoste immissum animo tuo inhaesisse ex epistolae tuae una et altera sententia animadverti. Caetera lubens perticeo .... mentionem primarum epistolarum .... tibi adhuc acerbius scriptae vi[den]tur, quamvis ego, quantum maxime [po]tui, moderationem adhibere conatus sum; et quod ipse cupiam te videre et de rebus meis tecum conferre, scribo penitius domino tuo, ut in dies aliquot copiam tui nobis faciat. Vale. Rossicio Idibus Decembris [1607].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 123 *b* č. 65.

1454. Panu de Beaugy: omlouvá se, že svým dopisem vyrušuje jej z jeho zaměstknání; nemůže mu nic zajímavého psáti, ale chce pouze ujistiti jej, že stále chová k němu stejnou

oddanost; že uznává přízeň, kterou mu Beaugy projevil, chce poděkovati za jeho dopis. — Na Rosicích 16. prosince 1607. (Konc. franc. v knih. Blud. 3881 f. 124 č. 67.)

1455. Paní Isabelle z Pernšteina hraběnce z Fürstenberga blahopřeje k sňatku její dcery se synem knížete de Venosa. — Na Rosicích 17. prosince 1607. (Konc. franc. v knih. Blud. 3881 f. 124 č. 68.)

1456. Petrovi Brederodeovi: děkuje za dva listy jeho, kteréž obdržel skrze Jana Opsimatha, i doufá, že dlouhá doba, po kterou si byli nepsali, neublíží přátelství jejich. Ve věcech veřejných vládne zmatek; nepřátelská strana neštítí se žádných prostředků, by ho zničila. O věcech soukromých mu vše potřebné sdělí hrabě z Hanau po návratu svém z Čech od Budovce. Děkuje mu za knížečku „De Antichristo" a prosí, aby jej u hraběte z Hanau omluvil, že ho neuvítal na půdě české. — Na Rosicích 18. prosince 1607. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 f. 124 č. 69.)

1457. Janovi Diodatimu v Ženevě: děkuje za dopis vynikající jak slohem, tak obsahem, z něhož poznati lze vznešenost mysli, vynikající nadání a velmi jemné způsoby; čemuž se nediví, znaje dobře otce Diodatova Karla. Přeje si převésti lásku, kterou chová k otci, na syna, a to tím spíše, že zprávy pochvalné, které měl o Janově veliké učenosti, potvrdil zaslaným překladem Písma sv., za nějž mu prozatím slovy děkuje, ponechávaje si ku příští příležitosti dokázati mu vděčnost svou skutky. Diví se vlohám daným mu od Boha, aby mohl jich hodně užiti. — Na Rosicích 29. prosince [1607]. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 125 č. 71.)

1458. Mark-Antoniovi Lombardovi: stav jeho vlastní i rodiny jest ucházející. Co se týká věcí veřejných, jest naděje na mír, která však mizí pro sobecké zájmy osob při dvoře, ačkoli míru jest nevyhnutelně třeba; obává se, že ti, kteří radí ke zrušení míru, špatně poslouží panovníkovi. Uhři přejí si pokoje a nechtějí ničeho jiného, leč aby zaručena jim byla svoboda svědomí a zajištěna privilegia; ale při dvoře tváří se, jakoby jim nerozuměli. Turci pojali podezření ze mnohých úkazů, že císařští chystají se k válce, a proto také sami chystají se k ní; jakož pak síly jejich jsou roztříštěny válkou s Peršany, získali si pěší lid uherský, který se vzbouřil, a pánové uherští marně se snaží upokojiti je, z čehož hrozí záhuba zemi. V Sedmihradech podařilo se smířiti Rákóczyho s Batorym. Těší se z toho, že pan du Pan trpělivě vzal na vědomí zprávu o smrti synově. Vypisuje Lombardovi po jeho žádosti pohřeb nešťastníkův a dokládá, že mu vyplatil mzdu řádně. Věci zůstalé po nebožtíkovi prodá a peníze pošle do Ženevy. Poroučí se manželce Lombardově a panu Cesarovi. — Na Rosicích 29. prosince 1607. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 124 č. 70.)

1459. Jeronymu Bonacinovi: žádá za noviny v příčině uherského sněmu. Připomíná mu hodiny, které byl zaslal ke správce v čas trhu Kremžského. — Na Rosicích 31. prosince 1607. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3883—I.)

1460. Cesarovi Calandrinimu: posílaje mu balík listů, jejž dostal od přítele svého v Olomouci, prosí ho, aby jej dodal do Paříže. — Na Rosicích 26. led. 1608. (Konc. vlašský. knih. Blud. 3883.)

1461.

Rich. Stahrenbergovi omlouvá se, že pro svou chorobu dlouho neodpovídal; nyní je zdráv, ale duch jeho je sklíčen obavou věcí budoucích; jest si přáti, aby císař dal se pohnouti k jednání o mír, ale sotva lze doufati; z dopisu císařova ke kardinálovi, jejž Žerotín v Olomouci

četl, poznal, že císař má Moravany v podezření tajného spolku s Uhry; dověděl se též o jakýchsi tajných rozkazech daných Tillimu, ale nemůže o tom psáti. — Na Rosicích [před 29. lednem 1608.]

(D^no Riccardo Baroni Starrenbergio.] Dies circiter octo sunt, illustrissime domine, cum tuae, quas per fratrem Johannem Dionisium ad me dedisti, mihi sunt redditae.*) Invitus responsum protraxi hactenus: sed accessit ad alia incommoda et impedimenta scribendi febris catharralis ex intemperie aëris et itineris molestia contracta, quae domum venientem ipso reditus puncto excepit et in tertium usque diem lecto affixit, gravius etiam quidpiam minari visa, ut vix tandem adhibitis opportunis remediis me recollegerim. Valeo nunc Dei beneficio mediocriter, quamvis animo parum, quem praesentia involvendo, imminentia mala terrendo perpetuo fere motu circumagunt, quippe cum videam, quantis hinc periculis, illinc difficultatibus cingamur, quam parum, quocunque te vertas, tum consilii tum praesidii adversus tot adversa. Nec in deliberationibus vestris, quantum quidem ex eo colligere licuit, qui non ita pridem, ut nosti, me convenit, et ego quamvis caecutiens in hoc praesenti tanti momenti negocio perspicere possum, roboris tantum deprehendo, ut fructum inde eum speram, quem literae tuae polliceri videntur. Optandum sane esset, caesarem ad consilia pacis, tum ipsi tum nobis salutaria, pellici posse; sed quem in minimis quibusque obfirmato animo sententiam suam tueri sciam, in re adeo ardenti, in qua dignitatis, amplitudinis, autoritatis non conservationem solum, sed amplificationem etiam versari existimat, tam facile a proposito posse alienari, non levibus argumentis opus est, ut id mihi quis persuadeat. Nam quod in ministros culpam, quam ab illo removes, rejicis et rerum statum aliter illi descriptum, aliter, quam sit revera, ob oculos positum judicas, recte tu id quidem et vere cogitare . . .**), sed non tam facile eximi humanis animis semel impressas opiniones, quam instillari, nec quod aliquando collibuisset, tam promptum esse remittere quam amplecti. Non ignoras, quibus jam pridem artibus animum, a suapte natura gloriae et imperii avidum, occuparunt, quibus calumniis aures credendo faciles imbuerunt, quibus suspicionibus aegram mentem infecerunt ii, quos sui quam principis amantiores ab annis aliquot in aula vidimus. Has penitus infixas et cum aetate firmatas induratasque emollire, evellere qui voluerit, cum magna dexteritate magna solertia pollere necesse est. At eum ubi reperias? et si praesto sit, quis de fide, quis de mente, quis de constantia, quis denique de successu securos reddet? nam inter voluntates adeo distractas, ingenia adeo discrepantia, ubi hunc zelus religionis, illum patriae amor, res familiaris alium, alium ambitio, ira, libido, ditescendi vel novandi cupiditas abripit, non facile credidissem, talem dari posse, in quo vota omnium consentiant, omnium animi conquiescant. Si enim nostrarum fuerit partium, pontificii habebunt suspectum; si pontificius, nostri non immerito de homine dubitabunt. Si

Germanus, Hungaros, si Hungarus, Germanos suspiciosos et sollicitos reddet; atque utut simulata fiducia omissum religionis et gentis crimen contegatur, alio praetextu tamen tanto muneri obeundo ineptus proclamabitur. Meliore in spe essem, si sopitis domesticis dissidiis, obliteratis externis offensionibus, unam omnibus mentem, unam voluntatem, unum et eundem scopum agnoscerem: at cum omnia odiis, invidia, aemulatione, ut taceam alia, videam misceri, qui, quaeso, bene mihi de eventu pollicebitur? Minus iam, ut puto, mirum videbitur, quod [sic] me animo angi, quamvis valetudine utcunque constante, principio epistolae fassus sum; nam qui haec accuratius expendit, quae ego primis tantum lineis designare sat habui, firmo sit necesse et valido animo, ne concutiatur. At navigandum tamen esse etiam inter hos scopulos, non nego, sed vestrum erit rectum tenere navem, qui ad clavum sedetis; ego venientes a longe spectabo et expectabo. Nihil porro opus fuit in excusando liberatae urbis Tonauertanae***) nuncio tam prolixa diligentia, cum nemo sit ab erroribus immunis; impingunt etiam curiosissimi et diligentissimi rerum novarum investigatores, quod in aulis principum accidere non rare videmus. Ego autem quamvis nihil propemodum, quod hinc scribam, habeo, si tamen alicujus ponderis haec esse videntur, nolo apud te dissimulare, legisse me, cum Olomucii essem, literas caesaris ad cardinalem nostrum, ex quibus apparet, Moravios in suspicionem illi venisse occultae cum Hungaris conjunctionis; intelexisse me etiam de mandatis quibusdam Tillio, equitum magistro, cum ab aula discederet, secrete datis, sane perniciosis et nihil minus quam priscam fidem redolentibus, ita quidem, ut nec exprimere ea audeam, quia vereor, ne in ipsius caput recidant, si in lucem proferri contigerit. — Filii tui valent, quamvis Erasmus non ita pridem in periculum adiit oculi amittendi, cum inscio praeceptore in aream domus descendisset et per tenebras iniens in temonem rhedae incurrisset. Vale ill. D^{ne} et meo erga te amori summo respondere perge. Ross.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 126 č. 1. — *) Původně: „Quas per fratrem meum misisti, Olomucii accepi.“ — **) Dvě nebo tři slůvka nečitelná. — ***) Donauwörth.

1462.

Jiřímu Erasmovi svob. pánu Tschernemblovi, toho času v Prešpurce: děkuje, že pro něho získal služby Martina Nöldla, i prosí ho, aby mu zprávu podal o tom, co stavové rakouští s uherskými vyjednali; jenom Richard ze Starhemberka listem z Vídně jemu několika slovy naznačil úmysly arciknížete a stavů. Má mnohé obavy, a nedůvěřuje ani arciknížeti (Matyášovi). — Na Rosicích 29. ledna 1608.

(Domino Georgio Erasmo baroni à Tschernemmel.) Illustrissime baro. Si frater meus, qui non ita pridem ab archiduce ad sua reversus est, non me fefellit, vel potius non ipse falsus est, conicio meas Posonii te adhuc morantem offensuras, quod sane tum multis aliis tum hoc potissimum nomine optarim, ut eo citius ad manus

tuas pervenirent. Pudet me enim tarditatis meae, quamvis nulla mea culpa, quod sciam, accersita, et tenet simul declarandae meae erga te officiosae voluntatis et grati animi, quem tibi ob conciliatam mihi Martini Nöldl operam debeo, testandi non exiguum desiderium. Interim nec haec inter postremas scribendi causas, ut, quid conventus ille vester cum proceribus Hungaris peperit, te indice percipiam, nam ex quo Ludovicus Starrenbergius, quem non ita pridem cum litteris et mandatis archiducis apud me fuisse non ignoras, in Austriam rediit, nihil ad me relatum, quod summam rerum concerneret aut me scire aliquo modo referret. Solus Ricardus noster Starrenbergius litteris ad me Vienna datis, quid archiduci et vobis esset consilii, paucis adumbravit, atque ita quidem, ni a vero aberro, ut mihi potius satisfaceret, quam sententiam vestram serie explicaret. Ceterum nos omnes, quibus res patriae curae sunt, exitum harum deliberationum avide expectamus, non ignari, ita pericula vestra cum nostris coniuncta, ut vobis pereuntibus frustra nos incolumes salvosque speremus. Sive enim recrudescente bello ad arma redeundum sit, quod sane nobis vel conniventibus vel consentientibus unquam fiet, sive pace com[pa]rata cum domesticis hostibus decertandum, non meliore loco res nostras fore, quam vestrae sint futurae, sat certi sumus.

[Pro]inde . . .*) quidem nobis in votis est, ut successus felix conatus hos vestros consequatur, sed quo magis eum optamus, eo speramus minus; ego praesertim. qui nec ab aula caesaris quieti quidquam et moderati expecto, nec de aequitate et fide Papanorum quidpiam mihi promitto, nec tantum constantiae omnium, qui archiducem secuti sunt, tribuo, ut aliquos non corruptelis, si quae accedant, cessuros, et si invitentur in adversam partem, concessuros existimem, quin nec de ipso archiduce ita certus sum, ut non verear posse cum spe, metu, diffidentia, aemulatione et aliis id genus machinis percelli et ab hoc fastigii, quod laudabiliter ascendere coepit. gradu deturbari.

Praeterea cum mecum perpendo, ita propemodum comparatum esse, ut alii laborum et sumptuum vestrorum fructum ferant, vos autem, quod conseveritis, illis metendum et fruendum relinquatis, vix serio vos puto agere, nec ita propriae incolumitatis oblitos censeo, ut non prius vestris rebus consulendum, vestrae securitati prospiciendum statuatis, quam in commune consilia et auxilia conferatis, cum hoc non aliud foret. quam gladium adversariis vestris porrigere, quo ipsimet postmodum essetis iugulandi. Et sane nihil ambigo, eos, ut scribis, freta poenitentia animos tot iniuriis exacerbatos delinire et demulcere conari, nam et nos quoque ante triennium idem experti; sed scio vos ea esse prudentia praeditos, ut consideretis, quanta verbis habenda sit fides, ubi nulla rerum testimonia apparent.

His itaque haesitationibus ut me eximas, quid hactenus actum transactumque ad me ut (nisi molestum quid impediat) perscribas, pro amicitia nostra rogo.

Reliquum est, ut gratias agam, quod seu desiderii mei seu intercessionis Riccardi Starrhembergii memor cum Martino Nöldl nomine meo, ut suum mihi studium et operam navaret, egeris. Obtulit ille sane utrumque perofficiose, quamvis id tardius ad notitiam meam pervenit, cum tuae demum circa Idus huius mensis mihi sint redditae.

Scio hoc officii, quod sane mihi acceptissimum ab humanitate tua et erga me benevolentia profectum; utinam intelligam, in mea aliquid esse potestate, quo merito referri tibi a me queat gratia. Interim certus esto, me omnibus modis hoc expetere, ut si qua liceat ratione officia mea et obsequia tibi probem, quae si non fastidieris, ipse occasionem porriges tui demerendi. Vale. Rossicii IV. Kal. Febr. 1608. Tibi plurimum devinctus, sed non minus ad omnia officia praestitissimus.

Konc. v knih. Blud. 3881 fol. 126 č. 2. — *) Rkp. 3883 ponechává mezerku as jednoho slova, v rkp. 3881 stojí nečitelné slovo.

1463. Jeronymovi Bonacinovi: posílaje k němu zvláštního posla pro obvyklé zprávy, žádá, aby hodiny pokažené, které nikdo nedovede spraviti ve Vídni, poslal ke správce buď do Benátek nebo do Norimberka; pro peníze, které mu došly k Bonacinovi, pošle své lidi. — Na Rosicích 1. února 1608. (Konc. vlašský knih. Blud. 3883.)

1464. Štěpánu Illésházymu: omlouvá se, že pro přílišné zaměstnání v Olomouci a pro churavost po svém návratu do Rosic mu dlouho nepsal; s hrabětem Salmem že jednal, aby věno manželčino dal ujistiti dskami Olomouckými, aby později v příčině vtělení panství Hodonínského do desk Brněnských nenastaly nové obtíže, ale do té chvíle bez účinku. Od svého odchodu z Olomouce nedostal žádných zpráv o záležitostech uherských. Všeobecně se vypravuje o schůzi arciknížete se stavy uherskými (což dle mínění jeho nestalo se bez příčiny); poněvadž věci uherské nemálo dotýkají se Moravy, žádá za sdělení, co bylo při tom jednáno vzhledem k Moravanům. „My znenáhla hyneme, není skoro dne, aby něco neubylo na blahu obecném; nové mravy, nové zvyky a zákony se zavádějí; bojím se, aby nezpůsobily bouři, již nebude snadno ukliditi; kdybych nespoléhal na ochranu boží, dal bych se s nevelkou obtíží pohnouti, abych sobě jiné sídlo vyhledal" — Na Rosicích 1. února 1608. (Koncept lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 126 č. 3.)

1465. Jeronymovi Bonacinovi: posílá schválního posla, aby se optal v příčině dopisů, které po zprávě Jana Petra Orchi-Sappa nedošly svého určení. Žádá Bonacinu, aby vytekl kuchaři Vídeňskému skrovné pokroky, které učinil u něho kuchtík jeho (Žerotínův); pro peníze si pošle při příležitosti. — Na Rosicích 12. února 1608. (Konc. vlašský knih. Blud. 3813.)

1466.

Štěp. Illyésházymu: děkuje za zprávy o konfederaci mezi stavy rakouskými a uherskými, uzavřené v Prešpurku. Od stavů uherských nedostal ještě žádné zprávy. Dojde-li ho list, odpoví naň v takovém smyslu, který každý dobře smýšlející schvalovati bude. S horlivostí bude hájiti, co původem císaře samého bylo ujednáno (mír Vídeňský). Stěžuje si na poddané Bránické, že činí opět útoky na poddané Strážnické. — Na Strážnici 14. února 1608.

(Eidem [Domino Stephano Illesshazi].) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice mihi observandissime! Deus, a quo non tantum vivere

nostrum est, sed etiam bene vivere, praestet pro clementia sua IDV[ae] annos non tantum longiores, sed laetiores etiam, ut firmiore valetudine et patriae conservandae operam dare commodius et amicorum officiis et obsequiis diutius frui possit. Nemo de iis, quae Posonii acta, certius edocere me, nemo etiam de iis, qui in confoederationem veniunt, accuratius et fidelius monere potuit IDV[a]. Scripserunt quidem alii et nonnulli prolixius, sed qui paucioribus verbis solidius rerum statum exposuisset, legi sane adhuc neminem. Ceterum ad me ab Hungariae proceribus nihil adhuc allatum est; si quid vero litterarum perveniat, rescribam in eam sententiam, quam bono cuique probatam iri non dubito. Sciunt omnes, quibus aliqua mecum consuetudo intercedit, me fide et constantia promissorum a Dei cultu et salute mea nihil habuisse unquam religiosius vel sanctius, ita ut privatarum aliquando rerum iacturam facere maluerim, quam discedere a verborum veritate: quo ergo magis ea tueri et propugnare, quantum in me fuerit, conabar, quae tanta cum sollemnitate ipso autore et conciliatore caesare pacta conventaque fuerunt; neque popularibus meis, indigenis praesertim, et qui cum vita amorem in patriam et antiqui moris observantiam induerunt, aliam mentem esse existimo, qui cum numero superant advenas et eos, qui ex ruinis nostris suas erigunt moles, non dubium est, potiores illos quosque fore et consilio et suffragiis, ut id tandem obtineant, quod iuri et aequo maxime est consentaneum.

Turcae num in hanc pacem consenserint, aveo cognoscere eamque ob causam tabellarium meum ad IDV[am] mitto, qui responsum referat; quod eam minime denegaturam spero, cum intelligat communem rem agi et ad omnium nostrum salutem negocium hoc pertinere; neque ego, si quid ab hac parte contigerit, quod ponderis aliquid habeat, silentio praeteribo, ut ad noticiam eius tanto citius deferatur.

Braniczensis dicionis homines denuo hostilia moliuntur et facto ante triduum impetu in fines Strazniczenses, villicos aliquot una cum iumentis abduxerunt. Cuperem eos auctoritate IDV[ae] contineri in officio, ne ex privatis discordiis res ipsa publica aliquid detrimenti patiatur. Lessenium a praefectura Gedinensi remotum esse heri, cum huc venissem, intellexi, quodsi res IDV[ae] requirant, ut de iis sit in posterum cum aliis conferendum, cum quo me id facere velit, ut significet oro; litterae etiam meae, quas Kalendis huius mensis ad eam scripsi, num illi redditae sint, eadem opera, ni fuerit molestum, indicabit. Valeat IDV[a] et me ex amore et observentia erga illam nihil remittere persuasum habeat. Strazniczii XVI. Kal. Martii 1608. IDV[ae] virtuti et amplitudini addictissimus.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 126 *b* č. 4.

1467.

Štěpánovi Illésházymu: děkuje za zprávu, že Turci jednání Prešpurské o mír pochválili; vykládá, jak žádoucí jest uzavření míru. Vyslovuje svou nelibost nad opanováním hradu Hodonína. — Na Strážnici 16. února 1608.

(Eidem [Domino Stephano Illessházi].) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice plurimum colende! Salutem dico et quidquid officiorum et servitii a propensissima erga IDV^{am} voluntate proficisci potest, illi offero. Heri rescripsi ad litteras IDV^{ae} et quid Turcis animi esset, cum eorum consensus magnum stabiliendae paci momentum allaturus videretur, exquisivi. Sed praevenit quodam modo desiderium meum diligentia IDV^{ae}, a qua hoc mane reddita mihi est epistola, ex cuius lectione ratum habuisse Turcas, quod Posonii actum fuisset, intellexi. Mea quae sit sententia, hesternis litteris exposui; ab ea discedere minime cordi est, nec existimo saniorem provinciae partem aliter animatam esse, quidquid fortasse sentiant alii quidam, quibus res privata pluris est quam publica. Pax enim omnium in votis est et vocibus, sine cuius beneficio nec se nec sua consistere posse non ignorant. Forsan et imperator unanimem hunc consensum sequetur, quod intra breve tempus palam fieri necesse, cum in hac fluctuatione res diu subsidere non posse perspicuum sit. Utinam Deus eam illi det mentem, quae voluntati et suffragiis subditorum consentiat; hac enim tum imperio ipsius et autoritati, tum saluti nostrae optime consultum foret.

Quod ad occupationem castri Gedingensis vel Hodolin [sic] attinet, ea mihi ita displicuit, ut et privatim et in publicis congressibus eam semper fuerim detestatus, nec dissimulavi apud ordines, quoties occasio data fuit, rem mali exempli ultronea potius restitutione obliterandam, quam abiecta conniventia ad posteritatem transmittendam esse, nec hactenus quemquem audire contigit, qui rem aut impugnaret aperte et improbaret. Sed cuius artibus mora haec interponatur, non est obscurum. Ego tamen, quod mihi ab IDV^{a} commissum est, curabo sollicite, et cum primum aliquid in negocio hoc praestitero, quamvis rebus adeo incertis multas praevideo difficultates, eam confestim faciam certiorem. Valeat IDV^{a}, Strazniczio XIIII. Kal. Mart. 1608. IDV^{ae} studiosissimus et obsequio promptissimus.

PS. Hoc ipso temporis puncto allatae sunt ad me litterae ordinum regni Hungariae, quibus, cum primum me hinc expediero, rescribam.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 127 č. 5.

1468. Baronu Petru Revayovi: jelikož v záležitostech svého příbuzného a svěřence prodlévá ve Strážnici v sousedství Uher, nemůže opominouti, aby mu listem nesložil svou poklonu a neprosil o další přátelství; přeje mu zdaru k cestě, kterouž jakožto vyslanec stavů uherských ke dvoru císařskému má podniknouti. — Dat. na Strážnici 17. února 1608. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 127. č. 6.)

1469. Štěpánovi Illésházymu: že pro schůzi stavů v Brně a pro soud zemský v nejbližší době nebude moci se s ním sejíti v Stupavě; žádá ho, aby mu oznámil jména osob, jimž na Moravu a do Čech byly poslány listy stavů uherských. — Na Strážnici, 18. února 1608. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 127 *b* č. 8.)

1470.

Richardu Starhenbergovi: z listu Jiřího Hodického poznal, že nebyly marné jeho obavy a pochybnosti, jež v rozmluvě s Starhenbergem a Tschernemblem pronesl o stálosti těch, kdož se zúčastnili jednání v Prešpurku; spojené zbraně uherské a turecké hrozí Rakušanům velikým nebezpečím, a proto nikdo nemůže neschvalovati jejich jednání, také Žerotín rozhodl se spojiti s těmi, kdo milují vlast; přeje Starhenbergovi, aby poslání jeho ke knížatům říšským dobře se vydařilo. — Na Strážnici 18. února 1608.

(Domino Riccardo baroni Starrenbergio.) Illustrissime domine: Ex iis, quae Georgius Hodicius, intima familiaritate mihi coniunctissimus, heri ad me perscripsit, non omnino vanam fuisse, quam ultimis meis tibi aperui, sollicitudinem, nec ita absurdas, quas interieci epistolae, coniecturas, ut non aliquo modo ratione niterentur, prolixe intellexi; nam poenitentia illa tam festinata ecclesiasticorum vestrorum, tum vacillantium civitatum ad eandem inclinatio, tum etiam metus, ne reliqui ordines eodem paulatim delabantur, non obscure comprobat, quae ego de fide et constantia eorum, qui negocio Posoniensi manus admoverunt, apud te et Tschernemelium nostrum disserui. Sed est, ut est, erigendus est animus, nec in medio iam cursu subsistendum, quando regressui nullus est locus. Pacem bono et salutari consilio optastis, confecistis, f[or]mastis, pacem forti et constanti animo retinete, servate, defendite; quis enim hoc improbet sanae mentis, quis probet, si aliter fiat, nisi qui vos omnes velit perditos. Arma Hungarorum cum Turcicis coniuncta non vicina tantum habetis, sed cervicib[us] vestris imminentia: quis non illa potius reformidet, quam minas ab impotente magis animo, quam recta ratione profectas? Ip[sum] sanctissimae pacis nomen, ad omnes plausibile, causam vestram sat satis tuebitur: quid, si accedat necessitatis, quae vo[s] ad rem desiderandam impulit, voluntatis caesareae, quae ad illam amplectendam invitavit, contemplatio, quid praeterea, si fid[ei] datae religio, si impendentis exitii certitudo in considerationem prodeat, nemo profecto meo indicio institutum vestrum damnabit, nisi qui ab omni pietate et humanitate discesserit. Ego sane, quamvis multis angustiis circumseptus et iniuriae periculisque magis quam ullus vestrum obiectus, aequitate tamen rei et boni publici studio, quin imo conscientia officii mei et sacramenti sanctimonia adductus, plane meum constitui cum iis me coniungere, qui alieni ab ambitione et patr[iae] amantes ab infaustis illis consiliis, quibus in perniciem harum provinciarum novi ignes excitantur, se segregarunt, nec ita a sp[e] absum, ut non confidam Deum, qui corda hominum scrutatur et preces audit, auxilio suo et numine tum mi[hi], tum aliis, quibus eadem est propositi ratio, adfuturum.

Haec ad te paucis, cum didicissem ex Martini vestri literis te non solum Viennae adhuc morari, sed de discessu incertum esse; quod reliquum est, quando te legationi ad imperii principes destinatum intelligo (quamvis nec hoc ita ratum esse scribat Hodicius, ut rescindi non possit), eum tibi ducem, eos comites exopto, quos mihi liberisque meis adesse desidero; caetera omitto, cum perspecta sit mihi tua prudentia, modo felicitate non destituatur. Sit tibi semper prae oculis fortuna Hofkirchii et legati Boczkaini carere, quae mala ita a te arceat Deus, ut tibi perpetua in meis impetretur precibus prosperitas. A Martino singulis septimanis ad me dari litteras non puto te ignorare; quaeso effici apud illum auctoritate tua, ut pleniores mittat et rebus, negociis, consultationibus iisque, quae in aula geruntur, magis refertas. Vale illustrissime domine et amorem mei numquam depone, ut ego te amare numquam desinam. Straznicii XII. kal. Martii. Qui te semper colit studiosissime.

P. S. Utrum ordines imperii ad instaurationem belli Turcici quid contrib[u]ant, si certi quid habes, mecum ut communices rogo.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 127 č. 7.

1471. Paní Isabelle z Pernštýna hraběnce z Fürstenberku vyslovuje soustrast nad úmrtím matky její. — Na Rosicích 24. února 1608. (Konc. franc. knih. Blud. 388. f. 127. č. 9.)

1472. Štěpánovi Illésházymu dává zprávu o roztržce mezi stavy a Ladislavem Berkou, jehož císař ustanovil hejtmanem Moravským. Stavové pro špatnost jeho byli nuceni odpadnouti od něho a sami starati se o záležitosti. Psali obšírně císaři, přiloživše také dopis k stavům Českým, a do Slezska také oznámili příčiny svého jednání a žádali prostřednictvím jich za schválení míru. Mimo to viní Berku z těžkých zločinů a žádají, aby byl na jeho místě jiný ustanoven, který by s větší láskou k vlasti o blaho její pečoval. — Na Bozkovicích, 15. břez. 1605. (Konc. lat. knih. Blud. 388, f. 127, č. 10.)

1473. D[ru] Matěji Timinovi: odpovídaje kratičkými slovy na dopis Timinův, omlouvá se přílišným zaměstnáním, že nemůže šíře mu psáti. — Na Rosicích 15. března 1608. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 127 č. 11.)

1474.

Marc-Antoniu Lombardovi píše, že nespokojenost s úmyslem dvora, porušiti mír s Turky a s Uhry uzavřený, byla všeobecná; aby zmařil tento úmysl, arcikníže Matyáš učinil s Uhry spolek proti každému, kdo by se pokoušel o porušení onoho míru. Moravané uvažovali, jak by bylo lze mysl císařovu nakloniti k míru; s tím úmyslem dostavil se dne 7. března Karel z Lichtenšteina asi se 60 šlechtici do Brna a žádali o připuštění k sezení zemského soudu, s jehož členy společně by se uradili o vécech veřejných; když to hejtman Berka odepřel, stavové odešli z Brna do Slavkova, odkud dopsáno císaři, aby na místo Berkovo dosadil jiného hejtmana a stvrdil mír; odpověď dosud nepřišla, ale kardinál a Slavata vysláni k urovnání těchto sporů. (Ch.) — Na Židlochovicích 19. března 1608.

(A Marcantonio Lombardo.) V. S. haverà inteso dalle ultime mie la mala sodisfattione, che generalmente s'haveva della rottura della pace, che si cercava fare

in corte con gli Ongheri e Turchi; da quella poi prevedendosi manifestamente la ruina che a tutti questi paesi soprastava dalla continuatione della guerra, si è venuto a pensare agli rimedii, con i quali si potesse rompere questo disegno, che vie più et più cresceva nell' animo dell' imp[eratore] di ritornar' alle armi. Il principio fù fatto dall' arciduca Matthias, il quale dubitando et non senza gravissime cagioni, che gli Ongheri disperati della pace non si sollevassero di nuovo et si facessero un Rè a sua posta et che la casa d'Austria per questa non venisse a perdere un tanto reame, guadagnatisi prima gli Austriaci, i quali ricevuti grandissimi danni dalle scorrerie et saccheggiamenti del anno 1605, temevano di nuova ruina, si è colligato con gli Ongheri reciprocamente a mantenimento della pace contra chiunque la volesse distorbare. Onde gli Ongheri assicurati da quella banda, per rendersi sicuri di noi anchora, hanno scritto alle provinicie di Bohemia, Moravia, Silesia et ad alcuni particolari, et tragli altri a me anchora, avvisandoci di questa lega et pregando di volerne interporre apresso la Maestà Cesarea a non violare la fede data et mantenerli quello gli e stato tanto solennemente promesso con intervento et obligatione delli deputati di tutte queste provincie, adducendo l'esempio del Rè Wladislao, il quale pago con la perdita della propria vita et uccisione di tutto l'esercito suo l'havere rotto la fede a Baiazeth, Rè di Turchi, mentre ch'egli occupato altrove, non poteva attendere alla guerra de Ongheria. Ma tutto questo è stato preso malissimo in corte, et in luogo che un tal mezzo doveva servire ad allentar ed intepidir gli dissegni della guerra, ha servito ad accenderli. Onde noi vedendoci in mezzo degli Ongheri, Austriaci et Bohemi, et comprendendo che tutto lo peso della guerra doveva cascare sopra di noi, habbiamo deliberato di supplicare a Sua Maestà a voltar l'animo agli pensieri et consigli della pace per la conservatione et beneficio de' suoi paesi; et con questa intentione comparve agli 7 di questo il Sr. Carlo di Lichtenstein accompagnato da circa 60 baroni et gentilhuomini de' principali del paese nella sala del consiglio, ove dato lo raguaglio dello stato nel qual' eravamo, pregò il capitano del paese (che hora è il Berka) et gli altri del consiglio, a esser intromesso con la compagnia nel luogo, dove sogliamo a sedere, come Lei sa, per deliberare con noi, di quanto s' havea a fare per ovviar' a tanti peri[co]li: ma esso Berka havendo altri fini in capo ch' il bene publico, lo ricusò, onde è seguito un grandissimo contracto che ha durato duoi giorni, et finalmente, doppo fatto il protesto publicamente, ci siamo separati da lui; et havendo havuti avvisi d'importanza, come si cercava di metterci la mano a dosso, ci siamo partiti da Bruna in grandissima compagnia et ritiratici a Austerlicz, dove habbiamo tenuto consiglio tre giorni, scritto al' Imp., accusato il Berka, dimandato un altro capitano et chiesta la confirmatione dela pace, et per la securtà nostra habbiamo assoldati mille cavalli per difenderci dalli soldati stranieri ch'il Berka ha introdotto secretamente nel

paese. La risposta non è venuta sin' hora dalla corte, ma ben arrivato il Cardinale et il Barone Slavata per comporre questi dissidii, ma sin' hora non si è venuto a mente. Questo è lo stato delle cose d'adesso; dello che succederà, non mancharò darne li avviso. Si Dio non vi rimedia, le cose non sono per pigliare buon piego; Dio ci voglia preservare da ogni male et non ridurmi alla necessità di cercare riposo altrovi, poiche men ça (?) non lo posso havere. Et con cio me gli racommando. Da Selowicz agli 19 di Marzo 1608.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 128 č. 12.

1475.

Jiřímu Erasmovi baronu Tschernemblovi: o zrádě Berkově, o sněmu Brněnském, o žádosti císaře, aby vysláni byli poslové do Prahy ke sněmu a j. (Ch.) — Na Strážnici 5. dubna 1608.

(Domino Georgio Erasmo baroni de Tschernembl.) Non tam perfidia Bercae, quae semel detecta extra periculum nos locavit, quam commotio haec nova et repentina patriae nostrae privavit me aspectu tuo et colloquiis, illustrissime Tschernemle; sunt enim eo loco res nostrae, ut praesentiam meam requirant, absentiam non facile ferant: proximi enim periculo cum simus et hostem intra provinciam habeamus armatum, nostros conventus agere et assiduis propemodum consultationibus, ut violentiae et insidiis adversariorum eamus obviam, vacare nos oportet.

Praeterea indixerat caesar comitia Brunam missis pro more legatis, quibus addidit moderatorem consiliorum cardinalem; caput legationis erat, ut ex ordinum numero certos homines, qui Pragam ad comitia irent, autoritate et potestate plena instructis deligeremus. Multa hic venerunt in deliberationem, utrum Brunam eundum, utrum Berka gravissime non ita pridem accusatus apud caesarem ad consessum nostrum admittendus, utrum petitioni caesaris annuendum et aliqui destinandi Pragam. Versabatur enim adhuc ob oculos periculum, quod non ita pridem evaseramus, civitas nobis infesta, Bercanarum vero partium maxime tenax augebat suspicionem, metum vero addebat equitatus Tillii, qui tribus tantum milliaribus nostratibus inde aberat, nos porro inermes, intra urbis inimicae moenia expositi iniuriae eorum, qui paulo ante vel in capita nostra, vel saltem in communem libertatem coniuraverant, quid sperare potuimus? aut quid non debuimus timere?

Ceterum cum cum cardinali et legati caesaris fidem suam interposuissent, ingressi sumus oppidum cedente Berka, auditi legati et eodem die dimissi moesti, quod nihil impetrassent, et libertate, quam scriptis et dictis declaravimus, non leviter perculsi. Quis enim non olfecisset obsides peti Pragam, non delegatos, agique de tempore lucrando, non de salute tuenda? Nos tamen his dissimulatis alias causas praetexuimus, veras quidem, sed non proximas.

Petiit praeterea per eos caesar minis additis, ut conventum, quem Evanczicii ad 14. huius mensis provincialibus nostris constituimus, abrogaremus, sed et id quoque negavimus. Plura quin etiam habebant in mandatis, sed sive rei novitate — nihil enim antehac praeter adulationes audire asueverant — obstupefacti, sive quod desperarent se quicquam obtinere posse, nihil exposuerunt ulterius. Nos vero illis Brunae relictis, quamvis multa iam nocte, discessimus tamen.

Haec nostra aulae haud dubie insperata sed animosa deliberatio homines prius fluctuantes magis adhuc dubios et incertos reddet, bonos vero et cordatos atque forsan etiam Rosenbergium nostrum excitabit. Hac enim ratione comitia illa Bohemica irrita facta omnino existimo, nam nec Silesii, ut plane mihi persuadeo, suos mittent, cum eo ipso tempore marchio Brandenburgensis, qui Jagrndorfii agit, quendam ex suis apud me habuerit, et adesset etiam quidam ex consiliariis ducis Minstrbergensis, qui ad suos principes, quae apud nos acta, diligenter referent: ea enim de causa huc missi.

Spero etiam Bohemos laetis animis consilium nostrorum excepturos. Vestrum nunc erit, instare apud archiducem, ne ipse sibi desit, nam cardinalis et Khleselius, missi a caesare, strenue haud dubie partes suas agent. Iis nos opposuimus Carolum Liechtensteinium et Georgium Ho[di]czium, quin etiam per Illeshazium stimulare eum non desino.

Hungaricae copiae iam in finibus nostris adsunt, eo vix cohibeo, ne Moraviam ingrediantur, sed diu non poterunt contineri. Quas in posterum scribam, transmittam ad Hockium, quamvis coram tecum agere mallem, si res tuae id permitterent. Aderis forsan cum archiduce, quod maxime opto. Vale illustrissime baro, et me, ut facis, amare perge. Strazniczio Nonis April. 1608.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 128 č. 14.

1476. D^ru^ Matěji Timinovi: žádá ho, aby mu vysvětlil některá temná místa v posledním dopise, zvláště aby jmenoval toho, který nazval jej „autorem turbarum Moravicarum“; co se dálo na sněmu v Brně, že píše sekretáři [pána z Rožmberka] Theobaldu Hockovi: prosí Timina, aby ho omluvil u svého pána [p. z Rožmberka], že mu málo píše; s Illésházym se sejde ze 2 dny; ke 14. t. m. že strojí se stavové i proti vůli císařově na sjezd do Ivančic; dcery své chce poslati do Vídně. — Na Strážnici 5. dubna 1608. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 fol. 128 č. 15.)

1477. Františkovi Turimu: velice rád vyhověl by žádosti jeho obsažené v listu Sigfrida z Kolnic i ústně přednesené skrze jeho vyslané, aby totiž vojsku, které stojí na hranicích Moravy, vyplaceno bylo předem hotově 2000 tolarů; jelikož však on sám vojsko nenajal aniž je vydržovati se zakázal, nemůže o své újmě nic učiniti; ve třech dnech bude však mluviti s Karlem z Lichtenšteina a jinými předními šlechtici a přičiní se, aby peníze vyčteny byly. — Na Strážnici 11. dubna 1608. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 128 č. 16.)

1478. Jiřímu Erasmovi ze Starhenberka: omlouvá se, že píše jen málo a ne vlastní rukou; vzhledem k řádům církve bratrské bylo těžko dosíci toho, aby Crispino byl poslán domů, a konečně stalo se to jen s tou výminkou, že po návratu Richarda ze Starhenberka zase bude poslán nazpět. — V Ivančicích 17. dubna 1608. (Opis vlašský knih. Blud. 3881. f. 128, č. 17.)

1479.

Václavovi Budovcovi: dosud nepsal mu o stavu věcí na Moravě, protože nechtěl uváděti jej v nebezpečí; posílá listy arcivévody Matyáše pro Budovce i jiné pány; vyzývá Budovce, aby přišel do Čáslavě, kde Moravané chtějí raditi se se stavy Českými o prostředcích k povznesení vlasti. (Ch.) — Ve Znojmě 4. května 1608.

(Vencislao Budovicio baroni.) Illustris Baro, amice et affinis patris loco colende! Rerum nostrarum statum non puto te ignorare; nec tamen poenitet, quod ab aliis potius quam ex me resciveris; non enim diffitebor me data opera consilia nostra apud te celasse, ne te in periculum adducerem, cum nec ipse extra periculum essem. Iam vero cum beneficio divino eo res nostrae perductae sint [sic], ut nobis non loqui solum, sed et scribere libere et tuto liceat; nisi [sic] quid prohibeat (quod sane nolim), quominus brevi conveniamus, rem totam tibi per literas exponam. Interim ex mandato Ser^mi^ Archiducis hunc fasciculum literarum ad te mitto, in quo eiusdem principis ad te epistola; reliquas non dubito te iis, quibus inscriptae sunt, transmissurum. Hortor omnino, ut Cziaslaviam venias; nam in eo plane sumus, ut cum vestris Ordinibus in eo oppido conveniamus. Quod ubi fiet, facile Deo adiuvante rei publicae afflictae opportunis adhibitis remediis consulemus. Noli quaeso deesse patriae opem tuam postulanti et denegare praesentiam tuam amicis conspectum tuum desiderantibus. Vale, illustris domine. Znoymae IV. Mai 1608.

Opis v knih. Bludov. 3881 fol. 128v č. 18.

1480.

Václavovi Budovcovi: oznamuje, že s arcivévodou a vojskem přibyli přes Čáslav do Kolína, kde očekávají příchodu kardinálova; žádá, aby nejmenovaného přítele vyzval dostaviti se ke sněmu do Prahy. — V Kolíně 15. května 1608.

(Vencislao Budovicio baroni.) Venimus Dei beneficio cum principe et exercitu Cziaslaviam incolumes, ibi mora per triduum facta, pergendum duximus. Nunc Coloniae sumus, Cardinalis adventum praestolantes, cuius opera Caesar in negotio hoc componendo usus est hactenus. Amicum, quem nosti, ut omnino Pragam ad comitia se conferat, diligenter hortare, sed ea conditione, ut seposito inani metu et adulatione valere iussa, libere patriae consulat: quod fieri vix potest aliter, quam ut Archidux in Regem Bohemiae cooptetur. Precor omnipotentem Deum, ut vobis animos addat, et spiritus illos veteres Bohemos plane propemodum corruptelis, luxuria et libidine

extinctos exsuscitet. Ah recordemini, quid passi, et maiorum vestigiis insistite, ne de vobis, quod olim Tiberio de Romanis suis dicere liceret: homines vos esse ad servitutem natos. Amicum nostrum certum redde etiam fide interposita, me illi optime velle et conspectum ipsius summopere desiderare, commendatum quin etiam habere apud meos. Vale. Coloniae Idibus Mai 1608. Quem optime nosti.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 129 č. 19.

1481.

Bartoloměji Němčanskému: věc Moravanů a jich spojenců jest spravedlivá; diví se Čechům, že nechápají se takové příležitosti k svržení jha otrockého. — V Kolíně 15. května 1608.

(Bartholomaeo Niemczanio.) Quod recuperata valetudine paulisper convalescas, mi pater, sane tum nostra tum ecclesiae causa impense gaudeo Deumque precor, ut te plane viribus pristinis restituto incolumem diu piis omnibus conservet. Rem ipsam quod attinet, quisquis eam introspiciat penitius et exactius examinet, facile aequitatem causae nostrae agnoscet. Non nos fidem fregimus, sed fidem violatam et fractam vindicamus, et quod nobis per nefas ablatum, per fas, ut nobis restituatur, urgemus. Non haec unius hominis aut duorum consilia, sed multarum simul coniunctarum provinciarum unanimis consensus, qui non aliunde quam a Deo. Quo magis miramur Bohemos, qui ut proximi regi ita principes in serviendo, tanta opportunitate oblata de iugo excutiendo cogitare minus, gryllo similes, qui pristinae formae noluit restitui. Vestri homines non soli errarunt, sed communem errorem secuti involvissent se publicae omnium calamitati, si ipsis res cum hoste esset, non cum principe, qui nihil minus quam minas spirat. Nos vero tantum abest, ut ultionem meditemur, ut summopere nos misereat eorum, qui infestissimis publicae libertatis hostibus adhaerere malunt, quam liberatoribus suis se coniungere. Proficiscantur ad comitia, ubi quidquid peccatum, facile emendabunt, velint modo. Haec paucis ad tuas, quia nunc per occupationes pluribus non licet. De me nihil addo, nisi quod me tuis precibus imo totum hoc institutum commendem. Vale. Coloniae Idibus Mai 1608. Qui nunquam ab obsequio tuo discessit.

Konc. v knih. Bludov. 3881 f. 129 č. 20.

1482.

Beaugymu: oznamuje mu, že jest s vojskem před Prahou; Čechové nabízejí již Moravu, ale za nepřijatelných podmínek; arcivévoda a spojené země žádají opravu porušené vlády všude; sněmem v Prešpurku a vojsky arcivévodovými odvráceno bylo nebezpečí turecké. — Před Prahou 15. června 1608.

(A monsieur de Baugy.) Monsieur. Nous eusmes hieur [sic] une mauvaise nouvelle, Dieu façe, qu' ell ne soit vraye; c' est que le compte de Dampierre a reçeu des lettres du secretaire de monsieur de Lorraine, par lesquelles il luy mande,

bien que sans l'affirmer, la mort du roy, disant que çe iour-la on en avoit faict courir le bruit à Nancy; et combien qu'il ne l'aseuroit, si est çe que le remue-mesnage de Paris luy la faisoit croire. Je vous en ay voulu avviser pour vostre information.

Quant est de nous, nostre armée est à commençe [sic] de se camper et sommes désormais plus près de Prague qu'on ne le vouldroit. Ces messieurs de Bohême avec leur dilations en sont cause: il ne veulent point venir au poinct. Ils nous ont desia offert la Moravie, mais ils y entremeslent des conditions que nous ne pouvont point accepter; si est ce qu'il faudra que nous en venions un jour à la fin. Les raison[s] de l'archiduc et çelles de provinçies [sic] unies sont très justes; nous ne demandons que la paix et le retablissement du gouvernement qui est, comme vous mesmes le sçavez, corrompu et perverti que plus il ne le peult. Nostre désir est de le reformer partout, mais si nous ne le pouvons ailleurs, au moins nous le voulons chez nous, car nous ne voulons plus vivre en continuelle crainte et danger perpetuel de nos vies, biens, honneurs, dignités, et attendre qu'on nous vienne couper les gorges avant que nous en puissions apperçevoir. C'est asses enduré, on n'en pouvoit plus; le plus grand péché estoit vivre en homme de bien, et la patience servoit d'amorçe aulx violence et injustices. Dieu soit loué qu'il nous a envoyé ce prince-ci et donné par çe moyen occasion de nous delivrer de la peine. Au moins avons nous maintenant esperançe que, si l'on nous bat, nous nous pourrons plaindre, si nous nous plaignons, que nous serons ouys, çe qui parcidevant nous ne pouvions souhaiter seulement. On estoit desia venu si avant que le propre frère d'un empereur estoit reduict à endurer d'estre gourmandé de certaines petites gens, lesquels, pour s'avançer et accommoder en leur particulier, n'ont tenu compte de mettre en danger manifeste tout le general. Et de faict si Dieu par sa grâce ne se fust servi de ce moyen içi, vous auriez maintenant ainsi les Turcs aus portes, comme vous avez l'armée de vos bons amis. La diète de Prespurg les a arrestez, et les forçes de Son Altesse les tiennent en bride; le present envoyé aus despens des provinçes unies affermit la paix et par ainsi sert de moyen à la conservation de la Chrestienté. Où sera l'endroit qu'après vous avoir baisé bien affectuesement les mains, je supplieray le Créateur vous donner, monsieur, en parfaicte santé bonne vie et longue. Du camp à une lieu de Prague ce 15. de Juing l'an 1608. Vostre plus humble et plus affectioné serviteur Charles de Zerotin.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 f. 129 č. 21.

1483. Janu Milnerovi: k listu, kterýž byl Milnerovi zaslán na rozkaz arciknížete od Karla z Lichtenšteina a od něho jakožto listina úřední, připojuje Žerotín soukromý dopis, v němž Milnera vyzývá při svém dávném přátelství, aby zanechal všech ohledův a přijal na

Moravě místo, kteréž oním listem arciknížecím se mu nabízí. — V Pulkavě (Polkau) 9. července 1608. (Opis souč. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 129, č. 22.)

1484.

Jiřímu hraběti Thurzovi: odpovídá na omluvu jeho v příčině vyloupení hradu Brumovského, jehož dopustili se zeť Thurzův Ondřej Jakusič a Emerik Dozi. Poněvadž pan Kavka uveden býti má v držení statků svých, žádá Žerotín hraběte Thurza, aby působil na Jakusiče, aby vzaté věci navráceny byly. Oznamuje, že vypraveni budou poslové k arciknížeti Matyáši, kteří ho mají pozvati, aby 25. srpna do Brna přijel a ve správu země se uvázal. (Ch.). — V Olomouci 24. července 1608.

Illustrissime domine, amice et vicine mihi observandissime. Salute et servitiorum meorum praemissa commendatione. Legi litteras ab Illustrissima D^ne^V^a ad dominos Carolum Lichtensteinium, Georgium Hodiczium et ad me datas, quibus excusat arcis Brumoviensis direptionem; ita enim appellari potest, si quidem ad nos relatum est, commeatum et supellectilem maxima ex parte, quin etiam numeratam pecuniam, quae apud rationum ministros inventa, a magnifico domino Andrea Jakusith, genero suo, et domino Emerico Dozi ablatam et in usum eorum conversam. Quamvis autem IDV^a tum exemplis adductis tum consuetudine belli prolata factum id a culpa liberare conetur, nemini tamen nostrum dubium est, quin pro prudentia sua et iudicio eximio ipsamet agnoscat, nulla ratione res nostras cum tumultu Boczkaino conferri posse. Nullus enim nunc in Moravia miles, qui provinciam devastaret, qualem Hungaria tum intra viscera sua alebat, neque dominus Jakusicz aut dominus Dozi hostes, quo nomine merito insigniri possunt, qui arcem Berencz et civitatem Zakolczensem hostiliter aggressi, sed mandatarii tantum et executores alienae voluntatis armati autoritate publica, non viribus propriis, quibus nihil attentare ausi fuissent, nisi accessisset nomen et existimatio supremi, qui tum in provincia erat magistratus. Quapropter minime illis licuit absque consensu illius in rem alienam ipsorum fidei et administrationi creditam manus inferre, quin potius officii ipsorum fuit, vim extraneam propulsare et a damnis detrimentisque praecavere, ut quoties opus fuisset, res integra vel possessoribus legitimis restitui vel aliis administratoribus, qui in locum eorum successissent, consignari potuisset. Id enim apud nos moris, quem neuter ignorare potuit, quando ambo provinciae nostrae ascripti.

Proinde tum nomine dominorum Lichtensteinii et Hodiczii, tum quoque ratione officii et muneris, quod mihi per hos dies impositum, quin pro amicitia etiam nostra ab IDV^a obnixe peto, quandoquidem non illam latet, dominum Kavkam vi pacificationis et concordiae in Bohemia initae et stabilitae in bona sua reducendum, quod etiam his comitiis confirmatum et ab omnibus ordinibus approbatum est, ut autoritatem suam apud magnificum dominum Jakusith interponat, ne difficultatem moveat in restituendis rebus ablatis, quandoquidem id aequitati maxime est consentaneum

et illi summopere honorificum fuerit, si suspicionem a se removerit, quod privati lucri cupidine potius quam publici commodi studio operam suam ordinibus detulerit et locarit; neque illum arbitror renitentem fore, cum legum nostrarum et consuetudinum non possit esse imperitus nec immemor. Existimo illam brevi ab ordinibus litteras accepturum [sic], ex quibus intelliget, quae nunc scribo rata ab illis haberi. Porro IDV^am^ certiorem facio intra paucos dies legatos nostros ad principem Viennam concessuros, ut Regiam ipsius Serenitatem ad VIII Kal. Sept. Brunam invitent. Illic enim constituimus eam excipere et dominum provinciae proclamare. Nihil dubito IDV^am^ serenissimum principem ad nos comitaturam, quod toti provinciae, in qua multos habet nomini suo addictos, mihi autem praesertim, qui totum me illi dicavi et devovi, gratissimum accidet. Valeat IDV^a^ et me amet. Olomuczii IX. Kal. Aug. 1608.

Opis v knih. Bludov. 3881 f. 129 *b* č. 23.

1485.

Hraběti Jiřímu Thurzovi: že jednal se stavy Moravskými o povolení, aby zeť Thurzův Ondřej Jakusič mohl od pana Kavky koupiti tvrz Broumov s příslušným zbožím; Ramé, nejvyšší jízdy císařské, k radě a na pobádání nepřátel evangelických stavů chystá výpravu proti Uhrům, Moravanům a jiným, kteří s arciknížetem Matyášem do Čech vtrhli. Psali do Čech i do Slezska, také to oznamují jemu Thurzovi a Illésházymu; Moravané mají pěší vojsko své rozloženo v místech příhodných i doufají, že Uhři pomoci své neodeprou. — V Olomouci 25. července 1608.

(D. Georgio Thurzo comiti.) Illustrissime, magnifice domine, amice et vicine mihi plurima benevolentia conjunctissime et simul plurimum observande. Ill^mae^ D. V^rae^ salutem dico et officia mea offero. Rescripsi hesterna die ad litteras, quas coniunctim ad me et DD. Lichtensteinium et Hodicium praeteritis diebus Illma DV^a^ dedit. Paulo post allata est epistola ipsius, qua mihi magnificum D. Andream Jakusyth, generum suum, commendat, utque mea tum intercessione tum auctoritate apud ordines marchionatus Moraviae, quin etiam apud ipsum D. Kawkam efficiatur, quo illi arcem Brumow cum ditione annexa per contractum emptionis acquirere liceat, petit; quod iam a me, qui in omnibus IDV^rae^ gratificari cupio, minime neglectum, sed in consilio statuum, nulla interiecta mora, propositum, verum tum propter absentiam D^i^ Kavka, tum praecipue quod decretum, de quo heri ad IDV^ram^ perscripsi, de restituendis illis bonis rescissum et certis de causis omnis illa deliberatio ad comitia Brunensia, quae ad XII. Kal. Sept. indixi, rejecta, nihil hactenus impetratum; quod si tamen D^no^ Jakusith visum fuerit in proposito perstare, poterit proximis comitiis rem ad ordines referre, ubi opera mea et studium illi in gratiam IDV^rae^ non deerunt.

Nolo autem IDV^ram^ latere, pervenisse ad nos iam pridem ex Bohemia rumores minime vanos, qui litteris amicorum heri confirmati sunt. Ramaeum, tribunum equitum

caesareorum, coniunctis quas habet copiis cum aliorum praefectorum equitatu ex consilio et instinctu hostium nostrorum, praesertim Berka, Althami et nonnullorum quorundam, expeditionem in Hungaros, Moravos et alios, qui cum Ser^{mo} principe nostro coniunctis viribus Bohemiam ingressi sunt, parare, jamque in procinctu esse, ut per provinciam hanc quanto ocyus ad Hungariae fines se conferat illicque cum Haydonibus, Cosacis et id genus praedonibus, a quibus eum exspectari ferunt, se conjungat, ut turbatis in utraque provincia rebus novo bello nos implicet et unacum Ser^{mo} principe novis objiciat periculis. Minime nobis hunc nuntium negligendum duximus, sed praeter litteras, quas in Bohemiam et Silesiam expedivimus, Ill. D^{m} V^{ram} et Ill. D. Illeshazium necessario putavimus certiores faciendos, ut hac de re admoniti, tum regno prospicere tum nobis etiam, si opus sit, suppetias ferre possint. Nos etiam nobis non desumus, sed disposito peditatu nostro in locis commodis et a finibus Boëmiae non procul dissitis, ut tota provincia in armis sit, quam primum curabimus, nihil dubitantes, si periculum ingruat, dominos Hungaros ratione vicinitatis et foederis initi sua auxilia, ubi postulata a nobis fuerint, non denegaturos. Toti huic conspirationi, quam sciente et volente Imperatore, sed dissimulante, initam scribunt, praetexitur weiwodae Marci in patriam reducendi consilium. Conati sunt praeterea adversarii nostri Sigismundum Batorium in partes pertrahere et Armeni Petrum, sed uterque recusavit. Si quid in posterum ad me perferretur, ut quam primum Ill^{mae} D^{i} V^{rae} communicetur eficiam. Valeat Illma D^{o} V^{ra} et me sibi habeat commendatum. Olomucii VIII Kal. Aug. 1608.

Opis v knih. Bludov. VI—3881 f. 129 *b* č. 24.

1486.

Štěp. Illésházymu: o nebezpečném stavu záležitostí veřejných; prosí o pomoc jeho, bude-li potřebí; hodlá v též příčině obrátiti se k Thurzovi. — V Olomouci 27. července 1608. (Ch.)

Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice plurimum observande. Omnia, quae meae sunt potestatis, illi offero et felicia cuncta precor. Si unquam alias mihi silentii vel potius intermissionis litterarum iusta et legitima causa in Bohemia certe fuit, nec minus postquam in patriam redii, quae novis laboribus priores occupationes cumulavit, imposito mihi provinciae administrandae munere tantisper, dum serenissimus princeps, quem nobis delegimus et dominum creavimus, aliter nobis prospexisset. Non est itaque, quod verear vitio mihi ab IDV^{a} dari posse, quod a me totis his tribus mensibus nihil acceperit litterarum, cum sciam illam pro summa prudentia sua facile iudicare negocia, quibus interfui et quorum pars aliqua fui, totum quodammodo hominem requirere parumque ceteris officiis praestandis loci relinquere potuisse et opportunitatis. Deposita itaque excusandi mei cura, et si quid culpae inest, ea plane benevolentiae ipsius erga me permissa, dicam, quod res est,

me maximam voluptatem cepisse ex narratione Lessenii nostri, qui mihi his proxime elapsis diebus, quam constanti affectu IDV[a] me prosequeretur, exposuit, quo nomine, ut debeo, equidem maximas illi gratias ago, utque me porro amore suo complectatur, rogo diligenter, nec ego in eo alendo futurus sum in posterum negligens, praesertim ubi plus quietis nactus fuero et patria nostra plus securitatis. Fluctuat enim adhuc in his principiis nec ita stabilita est, ut, si impetus externus accederet, spes magna sit illius sustinendae, et sane maxima est in Deo, nam alioquin vires nostrae non sufficerent resistendo, nisi auxilia aliunde, quae potissimum ex Hungaria nobis pollicemur, si quid appareret discriminis. Et non plane ab eo absumus, nam quid ad nos ex Bohemia relatum, intelliget IDV[a] ex pagella adiecta, quae perfidiam adversae partis egregie depingit. Nondum sibi potest temperare noster [sic] toties iam a Deo monitus et peccata peccatis adiciendo accersit novas poenas, quae utinam illum solum involverent, sed dum ille plectitur, pertingunt plagae ad subditorum latera. Vindictam cogitat, at vereor, ne ipsemet eam in perniciem suam accersat, si Deus crimina ipsius severius ulciscatur.

Ceterum quia nova illa non minus regnum Hungariae quam nos contingunt, vigilabit IDV[a] ex parte sua. Ego quoque hic daturus sum operam, ne quid nobis inferatur incommodi. Scripsi etiam ad dominum comitem Thurzo, facturus id quoque in posterum, si requirat necessitas. Valeat IDV[a] et me sibi habeat commendatum. Olomucio XXVII. Julii 1608.

Opis v knih. Bludov. 3881 fol. 129 b č. 25.

1487.

Jiřímu Erasm. bar. Tschernemblovi: že byl zvolen za zemského hejtmana Moravského; že očekáván do Moravy arcikníže Matyáš, jedná se o to, aby byla vymožena svoboda vyznání také městům; odporučuje mu pána z Hodic do Vídně vyslaného a z měšťanů Hinconia. — [27. července—až 5. srpna] 1608.

(Domino Georgio Erasmo B. de Tschernembl.) Condona, quaeso, occupationibus meis, quod intra tot dies nihil a me acceperis litterarum. Postquam a nobis discessisti, nullus fere dies mihi vacuus a negociis, et reverso in patriam impositum est munus proregis, quem nostrate idiomate capitaneum vocamus, quod me vix non enecat, praesertim moliente novas turbas caesare, si vera sunt, quae scribit Gotthardus Starrhenbergius. Magno in metu essem, si me non erigeret protectionis divinae fiducia, confirmarent copiae nostrae, quas propemodum adhuc habemus integras; quamvis enim equitatum dimiserimus, peditem tamen habemus numerosum, et domesticus miles non plane est inutilis. Archiducem expectamus ad VIII. Kal. Sept., ad eum destinati quidem legati, sed non ante dies sex vel septem Viennae futuri. Religionis exercitium plane liberum poscimus, urbibus etiam nostris, quae hactenus

a pontificiis oppressae, concessimus consentiente cardinali, solis concionibus intra urbes exceptis tantisper, dum absque principe sumus. Ubi autem ille advenerit, non minorem earum quam nostri habituri sumus rationem. Quod vestri ordines te cum Erasmo Starrhenbergio delegerint, qui nos consiliorum suorum facerent participes, gratissimum est; non vos tamen existimo prius nos accessuros quam cum principe, cum ante ingressum illius in provinciam nullum acturi simus conventum.

Tabellarium domini Starrenbergii non vidi. Plura nunc non possum aliis implicitus, ubi autem Rossicium venero, prolixius de omnibus. Viennae Hodiczium nostrum habebis, cum eo poteris consilia communia conferre. Ceteri, qui aderunt ex baronibus, solo Kaunicio excepto, in quo tamen parum praesidii, adversarii sunt. Ex nobilitate vero nostra Zahradecius autem et Golczius prudentiores et peritiores ceteris, e civibus Hinconius, quem tibi, quia inter amicos meos intimos est, peculiariter commendo. Reliqui duo peius cane et angue nos oderunt.

Opis v knih. Bludov. 3881 fol. 130 č. 26.

1488.

Jiřímu hraběti Thurzovi: děkuje za nabízenou pomoc Moravanům; obává se, že brzy k ní se budou musiti utéci. Vojsko protivníků se množí. Císař a radové jeho s legatem papežským Melinem jenom na pomstu pomýšlejí. Ramé a Trautmansdorf válečný lid na novo najmou a na hranicích Horních Rakous a Moravy rozloží. Prosí Thurza, aby měl pomocné sbory své pohotově a upomenul také Illésházyho. — Na Rosicích 5. srpna 1608.

(D. Georgio Turzo comiti.) Illustrissime ac magnifice Domine, Domine amice et vicine mihi plurimum observande. Salutem plurimam dico simulque officia et obsequia mea defero. Ad litteras Ill^{mae} D. V^{rae} Bytschae pridie Kal. Aug. exaratas multis mihi esset respondendum, praesertim in negotio d. generum suum concernente; verum cum res possit differi ad comitia Brunensia, quo d. Jakusith ipsemet est concessurus, nolo illi pluribus esse molestus. Hoc unum addo, me certis de causis, ut praesidium Brumoviense dimitteretur, praecepisse, administrationem istorum bonorum duobus ex nobilitate nostra commisisse. Gratissimo autem animo excepi tam propensam Ill^{ae} D. V^{rae} erga ordines Moraviae voluntatem et in offerendis auxiliis necessariis promptitudinem. Utinam ita firmet Deus pacem, quam nobis est largitus, ut illis numquam indigeamus! Sed quam vereor, ne brevi nobis sit ad ea confugiendum. Augentur enim in dies rumores illi, de quibus nuper ad ipsam, et augetur simul exercitus adversae partis, quae praeter numerosum equitatum non contemnendas pedestres copias collegit. Scribitur autem Praga, caesarem et consiliarios cum Melino legato nihil magis cogitare, quam ultionem. adeoque esse efferatos pontificiorum animos, ut omnes haereticos internecioni jam destinarint. Ramaeum et Trautmannsdorfium dimissos partim, partim intra paucos dies dimittendos, sed in speciem

tantum, caeterum eodem tempore novo stipendio conducendos et diversa in loca ad Austriae Superioris et Moraviae fines distribuendos, in eum haud dubie finem, ut vel facilius excursionibus indulgere possint vel ut provinciarum unitarum vires distractae difficilius coire queant. Vienna autem hac nocte accepi litteras, quibus admoneor, Valones iam in procinctu esse Moraviamque petere: sed quia nihil eiusmodi aliunde ad me perfertur, non omnino fidem nuntio illi adhibeo. Intra duos vel tres dies res omnis palam fiet; ubique enim dispositos habeo tabellarios, per quos cum primum quid animadversum exploratumque fuerit, mihi innotescet. Interea Ill^am^ D. V^ram^ plurimum rogatam volo, ut auxilia sua parata habeat, admoneat etiam ea de re Ill^um^ D^um^ Illeshazium. Quamvis enim hostes nostri culpam omnem in Moravos conferunt, eorumque consilio Hungarorum et Austriacorum, qui (ut isti ajunt) nihil tale somniassent, copias in Bohemiam introductas affirmant: scopus tamen, ad quem tendunt, non alius est, quam ut subjugatis et subactis omnibus his provinciis, nos omnes, qui Christo nomen dedimus, funditus exscindant, exstirpent, eradicent; adeoque id non celant, ut etiam publice spargant, vel ultionem de haereticis sumendam, quorum opera Ser^mus^ Princeps noster in regem Bohemiae sit designatus, vel nullum catholicum amplius in rerum natura futurum. Transactionem Pragensem ab agnato meo cum epistola acceptam his diebus Ill^ae^ D. V^rae^ transmisi; et quia hodie vel ad summum cras alias ex Bohemia litteras exspecto, si quid accepero, quod referat ad Ill^am^ D. V^ram^ perscribi, dies et noctes illam faciam certiorem. Valeat Illma D. V^ra^ Rossiczio Nonis Augusti 1608. IDV^ae^ devinctissimus et ad omnia obsequia paratissimus Carolus Zerotinus. Opis v knih. Bludov. 3881 fol. 130 *a* č. 27.

1489.

Rich. Starhenbergovi píše, že poslední dobou znepokojován jest zprávami o chystaných nástrahách a nebezpečích; pokus Raméův, vpadnouti se zbytkem vojska císařského do Moravy, nezdařil se, ale vojsko stále se sbírá; vyslanci moravští dosud meškají ve Vídni u designovaného krále, jejich návrat do Brna očekává se k 25. srpnu; tam zve Žerotín i Starhenberga. Na Rosicích 8. srpna 1608.

(D^no^ Riccardo Baroni Starrenbergio.) Ill^me^ D^ne^. Et accusare me iure potes negligentiae et damnare; quid enim praetexam? cum octavus hic jam sit dies, postquam tuae mihi sunt redditae. Sed ad benevolentiam tuam perfugium est, quae culpas meas non obtegere solum, sed inducere solita est; faciet et nunc, si de ea nihil imminutum, aut peccatum hoc non pr[io]ra excedat. Res nostras quod spectat, non caruimus per hos dies solicitudine, nec illa frustra contracta aut e nobis ipsis structa, sed frequentibus nunciis et indiciis, qui insidias nobis parari, novis fraudibus nova pericula intendi significabant, illata. Ramaeum designabant, qui cum reliquiis exercitus caesarei irruptionem in provinciam moliebatur conscio legato et factione adversa,

nec ignaro aut repugnante caesare, si certa sunt (qua de re mihi sane nullum dubium), quae adeo constanter asseverabant magni nominis viri, quorum literis quotidie pene assiduam ad vigilantiam excitabamur. Sed dimissus est ille, ut aiunt, manu illa, quam circum se habebat, dissoluta: nec mirum, detectis consiliis et arte aliis artibus delusa. At quia hac non successit, alia forsan aggredientur via. Cogunt enim militem et huc illuc sparsim et clam distribuunt, minis subinde intermixtis et praecique in nostrae religionis homines vibratis. Haec autem omnia divinae dispositioni committo, cujus opus fuit, quidquid gestum, cujus cura erit, quidquid gerendum. Legati nostri Moravi adhuc Viennae haerent apud designatum nostrum regem, quem ad VIII. Kl. Sept. Brunam expectamus. Eo te, illustrissime D[ne], invito et casulam meam, quamvis ad excipiendum tam splendidum tamque carum hospitem plus satis tenuem, offero. Magna in spe sum, te venturum consilioque tuo affuturum rebus nostris, quae vereor ne plures experiantur adversarios, quam putabam; nam pontificii nostri valde ringuntur, quod liberam religionis professionem omnibus ordinibus postulemus. Filii tui qui valeant, ex ipsorum literis cognosces: ii mihi erant semper quam commendatissimi; nondum illos a reditu vidi, sed intra paucos dies ad me invitabo. Laudat Crispinus puerorum diligentiam et praesertim Gasparis in addiscenda lingua Bohemica studium. Velim tibi persuasissimum esse, me illos non alio loco, quam si mei essent, habere; et nisi mihi constaret, illis optime de omnibus prospectum, re ipsa experirentur, quantopere mihi sint curae. Illustrissimae matronae, conjugi tuae, plurimam et officiosissimam salutem scribo et te, mi domine, quam optime valere jubeo. Rossicii, VI. Id. Sextil. Tibi plane et omni modo addictus.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 130 č. 28.

1490.

Jiřímu Erasmovi baron. Tschernemblovi: o jednání sněmu Olomouckého, zvláště v příčině náboženství, že zajisté zvěděl od Moravských vyslaných; rád by věděl, jak byli přijati od arciknížete Matyáše; žádá ho, aby list jeho dodal pánovi z Hodic a napomenul ho, aby brzy psal Žerotínovi. — Na Rosicích 8. srpna 1608.

(Domino Georgio baroni de Tschernembl.) Dudum vacillasset fidei mei existimatio, si ex promissis, quibus me ad scribendas litteras obligavi, aestimanda fuisset, nec tu forsitan, illustrissime domine, inter postremos esses, qui constantiam in verbis desiderares maiorem, si summo iure mecum agere collibuisset. Sed accuso me ipsum, tu modo ut excuses, imo non dissimulabo aliquam mereri delictum meum paenam, dummodo clementer me habeas. Recepi in me, teste epistola, qua litteris tuis proximis respondi, ubi Rossicium venissem, de omnibus copiosius ad te perscripturum, sed quam egregie promisso steterim, docet te ipsa; et quidem nec nunc adeo de fide liberanda sollicitus essem, si non me puderet tot tabellarios meos per dies hosce

octo Viennam abiise, quorum nullus nec apicem quidem minimum ad Tschernemelium meum. Accipe igitur has et tibi ipsemet, quod debeo, retribue, reliquum vel remitte vel summae [sic] ascribe, ut cum fructu recipias.

Ex legatis nostris minime ambigo intellexisse te, quid in comitiis nostris Olomucensibus decretum, praesertim in capite religionis, quod potissimum urgemus. Eos quo vultu acceperit designatus noster princeps, nondum ad me perscriptum. Nobis tamen stat sententia a proposito non discedere, nec scio, quo iure nobis id non concedat, quod nemo superiorum principum negare ausus est. Nostrum hoc ius est, non principis privilegium, quod parte quidem aliqua sed exigua imminuit Ferdinandus, nec restituit filius, sed nepos, alieno potius consilio quam suo, plane infringere est conatus; quando autem divino beneficio vim omnem nobis per superiorum temporum iniuriam illatam et intentatam repulimus, aequum est, ut ex omni parte in integrum restituamur.

Avide expecto Viennenses litteras; sollicitum etenim me habet tam longum silentium, et vereor, ne forsan plus difficultatis nostri experiantur quam sperarint: sed si te fuerint usi consultore, facile se ex tricis istis explicabunt. Certe si res nostrae non meliore loco quam antehac essent constituendae, miseros nos, qui tot impensis laboribus et vigiliis novam nobis comparassemus servitutem! Flectat omnipotens Deus cor principis istius, ne fraternis vestigiis incedendo imprudens Deum insanus sibi propositum [?] reddat.

Litteras, quas huic adiunxi, ut Hodiczio nostro tradi iubeas obnixe peto: expostula cum eo meo nomine, quod ab eo tempore, quo Viennam rediit, nihil ad me licet provocatus litterarum dederit. Illustrissimo domino Erasmo, collegae meo, de filiolo, quo liberalitate divina auctus est, plurimum gratulare et benevolentiam tuam mihi conserva. Rossicii VI. Idus Sextiles 1608. Qui te sincere amat et colit.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 130 v č. 29.

1491.

Jiřímu hr. Thurzovi: omlouvá se, že krátce odpovídá na tři listy jeho; podává zprávu o rozpuštění vojska Raméova; stavové moravští též rozpustili vojsko své; podává zprávu o brzkém příjezdu krále Matyáše na Moravu, jakož i o příjezdu jakéhosi staršího bratra sultánova do Prahy a přijetí jeho císařem. V doušce zmiňuje se o chystaném útoku hajduků na tvrz Broumovskou a připojuje žádost, aby zeť Thursův Jakusic hleděl odvrátiti je od toho činu. — V Brně 19. srpna 1608. (Ch.)

Illustrissime ac magnifice domine, domine amice et vicine mihi plurimum observande. Salutem et in officiis praestandis diligentiam. Ternae per hos dies ab IDV[a] mihi redditae, quibus ut simul respondeam, exigit tum necessitas tum temporis, quod ad trutinam propemodum mihi appendendum est, summa angustia; quapropter

ignoscat IDVa brevitati, quam compensabo, ubi me paulisper a negotiis nostris expedivero.

Hic Dei beneficio omnia quieta sunt, nec caruisset tam diu IDVa litteris meis, si quid praesensissem periculi. Dimissus est Ramaeus et alii, postquam ex iis, quas ad senatum Bohemiae hinc dedimus, insidias detectas esse Pragae cognitum est. Haerent tamen nihil nunc isthinc tentaturi, ut ad me perscribitur, sed commodiorem occasionem et tempora magis opportuna expectaturi. Conscribunt enim militem, quamvis clanculum, et auxilia pontificis atque Hispani sibi pollicentur, omnia tamen summo teguntur silentio; quo fit, ut multi sint in ea sententia, non adversum nos haec arma parari, sed in Bohemos, qui ad Martini, ut IDVa non ignorat, comitia, armata fortassis, sunt habituri. Cum itaque turbae istae sint sedatae, nos quoque copias nostras dimittendas iudicavimus, ne suspicionem moveremus Bohemis, adversus ipsos ali exercitum. Interim tamen domesticum equitatum in promptu habemus, quo impetum hostilem, si quis ingrueret, aliquantisper sustinere possemus, donec suppetias tulissent amici; quas etiam Silesii pollicentur et inter alios dux Teschinensis, qui operam suam serenissimo principi et provinciae huic per quendam e suis obtulit; quo magis miror, ducem Münsterbergensem heri ad me scribere, Ramaeum Teschini cum duce esse. Quia autem ad me nihil eiusmodi ex Bohemia, unde singulis diebus ad me litterae afferuntur, hactenus relatum est, verba data Münsterbergensi existimo, sed brevi res patebit: in singulas enim horas litteras Teschino expecto.

IDVae pro tam egregia erga nos voluntate summas ago gratias, nec intermissurus sum meritis laudibus eam apud ordines nostros eferre, qui data occasione omnibus amicitiae officiis IDV illam rependent.

Ad diem Lunae proximum serenissimum principem expectamus, a quo legati nostri redierunt cum benignis responsis, sed mea quidem sententia non satis perspicuis. Hic tamen omnibus negotiis manus extrema erit imponenda: quam velim IDVam nobis adesse, sed iudico praesentiam illius in patria necessariam.

Finem facerem, sed unum mihi adhuc addendum est: scribi ad me Praga, venisse eo fratrem maiorem natu sultani Turcici cum litteris commendaticiis a bassa Budensi, eique tum de hospitio tum de pecunia ad expensas ab imperatore prospectum esse. Vereor, ne hic alter sit Demetrius, Moscoviae princeps, exclusus ex ovo Jesuitico ad res turbandas; fortassis ex re esset Turcas ea de re admoneri, ne, si aliunde res ad ipsos deferatur, insidias sibi strui a nobis opinentur.

Valeat IDVa et me sibi habeat commendatum. Bruna XIV. Kalendas Septembris [1608].

PS. Cum iam obsignanda esset haec epistola, certior fio litteris ex pluribus locis ad me missis, Haydones, qui in praesidio arcis Brumoviensis collocati fuerant,

verum iussu meo ex praescripto ordinum dimissi, consilia agitare de ea expugnanda et diripienda. Quamvis autem minime existimem conscio domino Jakusith id ab illis tentari, rogandam tamen IDV^am^ duxi, ut et illum admoneret officii et petulantiam istorum militum compesceret, quod eam facturam nullatenus ambigo. Ego etiam, imo ordines universi dignam pro beneficio hoc relaturi sunt IDV^ae^ gratiam.

Konc. v knih. Bludov. 3881 č. 30.

1492.

Štěp. Illésházymu: o úkladech v Čechách strojených, zmařených bdělostí stavů moravských; o jednání s arciknížetem Matyášem ve příčině privilegií a svobody náboženství a jiné. (Ch) — V Brně 19. srpna 1608.

(Domino Stephano Illesshazi.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice plurimum observande, ut fausta et felicia cuncta IDV^ae^ ex animo opto, ita non minus officia mea et obsequia lubens offero. Colligo ex iis, quae ante triduum mihi ab IDV^a^ redditae, meas, quas Olomucio ad ipsam dedi, nondum ad manus illius tum temporis pervenisse, credidero tamen ab ea die delatas ad eam esse et rite exhibitas. Quod tamen interea ab illustrissimo domino Thurzone de rebus nostris certior facta sit, id sane tam gratum mihi est quam gratissimum; ipsius enim diligentia repositum est, quod per meam tarditatem e manibus quodammodo exciderat et efluxerat, id nempe ut de cura et providentia IDV^ae^, qua provincias has toties iuvit, quoties opus visum est, eo maturius extra dubitationem poneremur. Quamvis autem, postquam artes et molitiones adversariorum patefactae, nihil in nos praeterea attentatum, imo dimissae copiae, quae circum Pragam consederant, litterae praeterea allatae humanissimae a Bohemiae proceribus, quibus tum suo tum caesaris nomine fidem nobis faciunt, nulla adversum nos foveri arma, nihil uspiam ab aliquo hoste periculi, prolixe quin etiam testantur, omnes eorum cogitationes eo conversas, ut pacem nobiscum colant et foedus ictum religiose tueantur; non tamen ita omnis nobis exempta sollicitudo, ut fraudes eorum non pertimescamus, quos fallere doctos ipsa nos docuit nosse experientia. Committimus tamen pericula nostra tempori et Deo, cui curae erit, quam hactenus tutatus est, salus nostra.

Habeo in Bohemia fidos homines, quorum nuntiis edoceor, si quae nobis struuntur insidiae; omnes in eo iam nunc consentiunt, elusas quidem vigilantia nostra hostium machinationes, sed non ita extinctas, ut in posterum non aliquid conentur, si queant. Sunt tamen in speculis mei et observant consilia, actiones, voces etiam eorum, quos male in nos animatos norunt; a quibus si quid accepero, ut IDV^a^ eiusdem quam mox particeps fiat, operam dabo.

Quod reliquum, sumus nunc in expectatione principis nostri, cuius adventum intra quatriduum proximum praestolamur; cum eo egerunt legati nostri Viennae,

ratione mei muneris in patria me continere cogor, quod sane permolestum mihi accidit, cum considero me eatenus deportationis quodammodo poenam subiisse. Illustrissimis Starrenbergiis plurimas salutes ascribo, et te illustrissime Tschernemmeli quam optime et quam diutissime valere cupio. Brunae IIII. Idus VIIbris 1608.

Konc. v knih. Blud. 3881 fol. 131 b č. 33.

1495.

Štěpánovi Illésházymu: o šťastném výsledku jednání s arciknížetem Matyášem. — V Brně 10. září 1608.

(Domino Stephano Illesshazi.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice veteri benevolentia mihi coniunctissime et perpetuo observande. Salutem et sinceram in praestandis $I^{ae}D^{i}V^{ae}$ omnibus amicitiae officiis voluntatem. Existimo in fatis mihi hoc esse, ut semper alios subsequar in renunciandis IDV^{ae} rebus nostris. Dimisi nuper absque litteris Lessenium, dimisi etiam Bergerum: nunc licet adsim ipsemet, quid tamen adferre possum, quod illi non iam retulerint? Primi fuimus in recipiendo principe nostro, non ambitione impulsi, ut multi falso suspicantur, sed quia periculo proximis prae aliis remedia securitatis maturanda erant: quamdiu absque principe fuimus, patuit semper hostibus nostris ostium ad res novas, nunc sub legitimi magistratus protectione constituti praecidimus omnem segetem insidiarum et molitionum, qui nobis male cupiunt. Haec autem propria est nostra laus, quod primi fuerimus in transigendis et componendis absque strepitu et dissidiis cum principe negotiis nostris; omnia obtinuimus, ut quidem ego opinor: nihil enim petiimus, quod non prius nostrum fuerit, nusquam quoque repulsam tulimus, ubi nihil recusatum a prioribus principibus ostendimus. Ita et principis benevolentia nobis conservata et principi firmata nostra fides. Hoc in statu reliquit nos, in hoc etiam nos tuemur hactenus, futura Deo committentes, cui curae sunt res humanae.

Ill^{ae} autem $D^{i}V^{ae}$ magnopere gratulor, quod rebus tanta felicitate compositis ad suos reversa sit; non minus certe omnes illi debemus, quod nos ab istis partibus tutos reddiderit, quam iis, qui detectis fraudibus et insidiis aulae Pragensis incolumitati nostrae consuluerunt. Quis enim non videat in extremo nos futuros fuisse discrimine, si hinc a Caesarianis, illinc a Transylvanis petiti, a fronte et a tergo hostem sustinere coacti fuissemus. Excubavit certe et vigilavit pro nobis Deus, et inter alios opera IDV^{ae} usus est, ne miserae hae provinciae et regna per alienam improbitatem pessum irent. Mallem posse coram illi gratulari, et sane constitueram ad comitia Posoniensia me conferre, sed munus mihi a serenissimo principe creditum domi me detinet. Dabitur forsan alias occasio cum ea conveniendi et tam de his quam de aliis conferendi.

Res IDV^ae^ mihi quam commendatissimae; iubeat solummodo suos, ut, quoties occasio postulet, opera mea utantur. Mitto has per agnatum meum, cui ad thermas Threncinenses valetudinis gratia proficiscendi veniam dedi; commendo eum IDV^ae^ benevolentiae et favori, simulque eam in multos annos valere et florere cupio. Brunae IIII. Idus Septembris 1608. IDV^ae^ studiosissimus et ad omnia obsequia et officia paratissimus C. Z.

Konc. v knih. Blud. VI—3881 fol. 131 č. 34.

1496. Jeronymovi Bonacinovi: užívaje příležitosti kommissařů vypravených do Vídně z Moravy, žádá ho, aby poslal mu po jednom z nich, p. Janovi Zahrádeckém, peníze jeho a spolu podobizny dcer jeho a nějakou zprávu. — Na Rosicích 3. srpna 1608. (Konc. vlašský knih. Blud. č. 3883.)

1497. Jeronymovi Bonacinovi: posílá listy, jež mají býti dodány některým pánům rakouským; žádá zpráv o Gianpietrovi a o poměrech v Rakousích; táže se, zda by se dostaly ve Vídni dřevěné truhly do pokoje. — V Brně 12. září 1608. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881 f. 132, č. 36.)

1498. D^ru^ Janovi Leandrovi: žádá o strpení, až Žerotín dohodne se s těmi, jimž na sněmu Ivančickém byla svěřena otázka peněžní, o způsobu, jakým mají býti vydány veřejné peníze. — V Brně 12. září 1608. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 132. č. 35.)

1499. Jiřímu hraběti Thurzovi: přimlouvá se za Jana Luchina kupce, který v čas války z Košic v Uhrách uprchl, v městě Hradišti na Moravě se usadil a nyní do vlasti navrátiti se hodlá. — V Brně 13. září 1608. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 132. č. 37.)

1500.

Evangelickým stavům Dolnorakouským: oznamuje, poněvadž sněm moravský v poslední době shromážděn nebyl, že jich dvoje listy mohl předložiti jenom některým v Brně přítomným čelnějším osobám stavovským; proti jeho návrhu, aby ihned vypraven byl přímluvný list ke králi Matyášovi, že uznali shromáždění za prospěšnější, aby se tak stalo na budoucím sněmu. — Na Rosicích, 19. září 1608.

Wohlgeborne Herren, edle, gestrenge auch ehrenfeste, sonder freundliche, liebe Herren Freund und Nachbaren! Den Herren sein hinwider meine jederzeit ganz willige und freundliche Dienst neben Wünschung von dem allmächtigen Gott aller Wohlfahrt zuvor ɔc.

Es werden sich zweifelsohne die Herren meiner vorigen, ihnen auf das erste denen evangelischen Ständen in Mähren gethanes Schreiben gegebner Antwort noch wohl zu erindern wissen, nemblich dieweil damals kein gemeiner Landtag weder Zusambenkunft nicht war, dass ich gedachtes ihr Schreiben denen Ständen nicht vorbringen können, jedoch solches bei der ersten der Stände Zusammenkunft, oder wo es sich mit derselben verziehen wollte, auf nächst künftige Landrechten zu thuen, was auch für Antwort darauf erfolgen wird, dieselbe den Herren zur Nachrichtung unverzogentlich

zuezuschicken mich erboten. Bei gedachter meiner damals gegebener Antwort lass ich es auch jetzt verbleiben mit Vermeltung darneben, dass seithero diese Tag etliche vornehme Landherren bei mir zu Brün sonsten etlicher Geschaft halber erschienen, und weil mir gleich eben zu der Zeit der Herren ihr ander Schreiben angehendigt worden, hab ich ihnen beide vorgebracht, auch der Meinung gewesen, man sollte in denen Sachen bei Ihr Königl. W. mit einer unterthänigen Intercessionschrift den Herren beispringen; sie aber für besser ansehen und vermeint, weil ihr gar keine [kleine] Anzahl, man sollte dies auf den nächst künftigen Landtag oder Zusambenkunft sparen, damit es desto erspriesslicher und fruchtbarer geschehen möchte. Darbei ich es auch endlichen verbleiben lassen. Was ich aber für mein Person in denen Sachen bei den Herren thun kann, soll von mir jederzeit willig und treulich gelaistet werden. Bitt allein die Herren ganz freundlich, sie wollen sich hierinnen, weil es Gottes Ehre antrifft, einer solchen Moderation gebrauchen, die von dergleichen ansehenlichen Herren und vornehmen Personen (wie sie dann zwar sein) zuvor allezeit rühmlich ist gespürt worden. Hiemit thue ich die Herren in den gnädigen Schutz und uns sambentlich der Bewahrung Gottes treulich befehlen. Datum Rossitz den 19. September anno 1608.

Der Herren dienstwilliger Freund Carol der älter Herr von Zierotin auf Rossitz, Drehowositz [sic] und der Burg Prere (Prerau), Landshauptmann des Marggrafthumbs Mährern und der Kgl. W. Herrn Mathiae designirten zum König in Ungern und Behaim Rath und Cammerer.

[In tergo:] Denen wohlgebornen Herren, edlen gestrengen auch ehrenfesten Herren Herren und Ritterstands der evangelischen Religion zuegethanen Landstanden in Erzherzogtumb Österreich ɔc, meinen sonders freundlichen lieben Herren Freunden und Nachbaren zu H.*)

Souč. opis v zemsk. arch. Štýrském.

*) Evangeličtí stavové Dolních a Horních Rakous odpovídajíce zemskému hejtmanu markrabství Moravského, Karlovi z Žerotína, na přípis jeho ze dne 19. září 1608, žádají ho nalehavě: ačkoliv evangeličtí stavové moravští nejsou shromážděni na sněmu a snad ještě za delší dobu teprve se sejdou, aby je co nejdříve svolal, na kolik jich v rychlosti bude po ruce, a přednesl jim, oč stavové rakouští v nejvyšší potřebě své žádají; až dosud že zachovávali mírnost v chování svém ke králi Matyáši, a jenom o tom s ním jednali, k čemuž jsou nepochybně oprávněni. Doporučují jemu jednatele svého Quintina z Althanu svob. pána z Goldburgu a Muerstettenu a na Einödtu. (Něm. list.) V Hornu 25 září 1608. Souč. opis v zemsk. arch. Štýrském.

1501. Jeronymovi Bonacinovi: že nebylo třeba tolik se omlouvati, protože omyl zavinil zahradník jeho (Žerot.); o oddanosti Bonacinově Žerotín jest úplně přesvědčen; žádá, aby proň koupil dvě dřevěné truhly. — Na Rosicích 19. září 1608. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881. f 132, č. 38.)

1502.

Jiřímu hraběti Thurzovi: šíří se o nových neshodách vzniklých pro náboženství mezi králem Matyášem a stavy rakouskými, ve kteréžto příčině přál by si přímluvy Thurzovy za věc stavů

ke králi; dotýká se činnosti nuncia papežského při dvoře Matyášově, nastávajícího odjezdu králova do Prešpurku a překážek, kteréž jemu samému stojí v cestě v úmyslu jeho předešlém doprovoditi tam krále a získati si při tom právo obyvatele království Uherského. (Ch.) — Na Rosicích 20. září 1608.

(Domino Georgio Turzo comiti.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice mihi plurimum colende. IDV^ae^ salutem dico, officia dedico. Dum ad illum scribo, huic respondeo, nunc haec ago, nunc ista expedio, interim mihi tempus abiit, quo ad IDV^ae^ epistolas Brunae acceptas rescribere constitueram, atque ita sane abiit, ut propemodum piaculum existimem, cum pleraque iam per alios, nisi me decipio, ad notitiam ipsius sint perlata, recensendis iisdem et repetendis aures illius onerare.

Sed est mihi nova scribendi causa, dissidium nempe religionis causa in Austria his diebus exortum, de quo, quamvis ab aliis ad IDV^am^ perscriptum non dubitem, nolui tamen ea, quae ad me pervenerunt, silentio apud ipsam praeterire. Supplicarunt nostrae fidei consortes, antequam adhuc serenissimus princeps ad nos se contulisset, amplo oblato scripto et multis argumentis adductis, ut pristinae libertati quoad conscientiam, priori dignitati quoad rei publicae administrationem restituerentur; nihil tamen datum responsi, sumpta excusatione a festinato in Moraviam discessu. Ubi Viennam reditum est et comitia provinciae inchoata, petierunt renovato priore scripto, ut ad postulata ipsorum responderetur: sed recusavit princeps, quamvis verbis ambiguis, quibus hoc saeculum apprime studet, antequam ordines in verba ipsius pro more iurassent; interim Gayerus quidam ex nobilitate Austriaca, quod templum in Viennae vicinia iussu ordinum, quorum iuris est, aperuisset et concionatorem introduxisset, nostrae religionis hominem, domi suae sub diluculum oppressus per commissarios, satellitis armatis Viennam adductus et in custodiam datus est. Ea res reliquam nobilitatem nostratem mirum in modum offendit, ita quidem, ut plane in eo consenserint non prius sacramentum obsequii principi praestare, quam illis de religione cautum esset.

Non admodum aequo animo libertatem hanc accepit princeps, et acriore rescripto reprimere eos conatus magis irritavit. Inde factum, ut solutis comitiis et Vienna relicta se domum reciperent, et libello apologetico in discessu principi tradito, de tutiore loco et consiliis ipsorum magis accomodato convenirent.

De his postquam certior factus sum, sane rem, quia ad novos motus spectare videbatur, permoleste tuli, et confestim ad Liechtensteinium principem et alios ex proceribus litteris datis, ne novis turbis occasio praeberetur, multis rogavi; cumque nullum responsum acceperim, serenissimun ipsum prolixiuscula exarata epistola obsecratus sum, ut placide cum suis ageret neque iis consiliis aures praeberet, quibus ad maiorem amplitudinem aditus illi praecluderetur. Utrum quid impetraturus sum necne, an potius dixero, utrum quid responsi habiturus, dies dabit.

Interea tamen eos, qui ex nostris sunt, amice monui, ut intra fines moderationis se continerent: fateor enim me omnes turbas atque eas maxime, quae nonnihil affinitatis cum seditione habent, odisse et nunquam ad arma accedere, ubi aliquis est consilio locus; et certe si ulla spes fuisset de imperatore ad meliorem mentem reducendo, nunquam me ab obsequio ipsius abduci passus fuissem, sed desperatis rebus desperata remedia adhibenda fuerant.

Haec ideo ad IDV^am^ copiosius, ut intelligeret, quam lubrico in statu res Austriae essent positae, utque pro prudentia sua serenissimo domino nostro autor et hortator esse vellet, ne Austriacos suos, quibus pro officiis praestitis debet plurimum, minore indulgentia complecteretur, quam regni Hungariae incolis spem fecisset et Moravos fuisset prosecutus; nam nos certe nihil non impetravimus, modo ea nobis praestentur et serventur, quae accepimus in promissis. Certe erit hoc ex re ipsius principis, quem non dubitarem sanioribus consiliis facile obtemperaturum, si ab iis, quos circum se habet, non obsideretur quodam modo; quibus pro virili, citra vim tamen est resistendum, ne in nos quandoque dominatum sibi vindicent.

Legatus, qui a pontifice adest, eiusmodi consilia vel ipsis suggerere vel ab aliis subministrata autoritate sua fulcire mihi videtur; nec mirum: sua enim agit, cum haec agit. Heri ex litteris serenissimi ad me datis intellexi, quod circa finem huius mensis Posonium esset iturus. Quam vellem posse ipsum comitari! Sed non permittunt res nostrae, ut provincia nunc egrediar. Perit mihi hoc modo occasio conveniendi Illustrem DV^am^, perit etiam spes, quae non exigua mihi de recipiendo me in civem et incolam regni Hungariae facta est. Verum quia patriae omnia debeo, etiam commoda mea in illius gratiam postponenda mihi agnosco. Forsan aliquando oportunius poterit recuperari, quae nunc elabitur occasio. Finem facio et IDV^ae^, quam ex animo amo, diligentissime me commendo. Rossicii XII. Kal. Oct.

Konc. v knih. Blud. VI—3881 fol. 132. č. 39.

1503.

Rich. Starhenbergovi: táže se ho, zda pravdivy jsou zprávy o dobytí Lince od Rakušanů a o neuctivém jich zacházení s arcivévodou Maximiliánem; obává se, že se snad přílišnou horlivostí o obnovu náboženství dali svésti ke skutkům nerozvážným, jež náboženství samému odporují; žádá, aby Starhenberg spolu s Tschernemblem poučili jej o příčinách takového jednání i o pravém stavu věcí. — Na Rosicích 22. září 1608.

(D^no^ Riccardo Baroni Starrhenbergio.) Multa hic et gravia de vobis, illme Baro, quam certa, nescio: arcem Linczii occupatam, praesidium impositum, oppidanis ademptas claves, magistratibus jurisdictionem, conspirationem cum civibus rate [?] initam; archiducem Maximilianum, cum isthac transiret, parum reverenter, nec pro more, nec pro dignitate habitum, et quae alia sunt hujus generis: et quod gravis-

simum est, haec omnia, ut servem ita (?), praeter causam in vilipendium principis attentata. Non haec tantum sparguntur in vulgus aut rumoribus incertis afferuntur, sed literis hinc inde ad me datis ita affirmantur, ut etiam invitus fidem iis adhibere cogar, praesertim vobis silentibus et non minus, ac si res vobis cum externis esset, omnia in nos dissimulantibus. Scio, non meum esse, de tantis rebus judicium ferre, nec ego mihi id arrogo, ut earum me judicem constituam; inquirere tamen et audire et monere, imo sententiam etiam meam interponere non tantum licet pro amicitia nostra, sed jubet hoc amor christianus, ratio foederis inter nos initi, jus vicinitatis et vinculum obedientiae, quo eidem principi simul obstringimur. Atque haec potissima mihi tabellarii hujus ad vos ablegandi causa; nam alioquin de rebus nostris vix habeo, quod referam, cum non ita pridem eorum, quae hic cum principe acta, summam literis, ad illustrissimum Tschernemelium datis, complexus sim, quas tibi quoque lectas fuisse existimo. Fac ergo, mi D[ne], ut quam primum me, verene ista ita se habeant, an vero ad gravandos vos et invidiam faciendam confingantur, et si vera, utrum animi impetu aliquo, an jure vel ratione ista aggressi, facias certiorem; nec in eam partem accipias, ac si prudentiae vestrae et pietati, mihi sane non minus quam aliis perspectissimae, demptum aliquid vel derogatum velim, dum quaerere audeo, an ratio vobis coeptorum dux ac magistra fuerit, an nimium restituendae et instaurandae religionis desiderium. Novi etenim, quid possit zelus, quoties pietatis speciem induit, et quam facile imponat iis, qui in examine spiritum discretionis non adhibent! Quo et si minime suspicor, vos in suscipiendo tanti momenti negocio caruisse, facit tamen rei magnitudo, ut verear, ne quid vobis humani acciderit; quod in vestram injuriam trahi nullatenus potest, quando magnis animis et ingeniis solitum fere sit, moderationis excidere limine. Ego sane non magis nobis cupio prospectum, quam patriae vestrae res bene constitui, in perpetuum firmari desidero; sed si vera sunt, quae referuntur, non video, quam vobis in tanta commotione rerum tranquillitatem, in tantis periculis securitatem possitis polliceri; imo non video, cum vobis propositum sit odium religionis patefacere, quo pacto in religionem, ut quidem videtur, peccantes finem vestrum assecuturi sitis. Quid enim arx, quid praesidium, quid magistratus, quid vobis portae cum religione habent, quae principibus obsequium, magistratibus reverentiam, amorem inimicis, honorem cui honorem, vectigal cui vectigal, pacem denique cum omnibus colendam docet. Non haec ego ideo, ac si reos vos faciam maiestatis; sed quia haec mere civilia, ut quid affine religioni habeant, vel ad propagandum cultum divinum faciant, plane non intelligo. Conjicio ego quidem, vos fortasse non tantum religioni asserendae, sed etiam reipublicae repurgandae operam dare; memini enim, quae ad Losensteinium, cum hic cum principe esset, a nobis perscripta et quae querelae de mandatis, ab aula ad praesidem vestrum profectis, intermixtae; sed quia nihil mihi certi de

consiliis vestris, nihil de jure, nihil de statutis et libertate provinciae constat, quocunque me verto, nihil, cui, ita ne titubem, insistam, reperio. A te itaque et domino Tschernemelio nostro, cui plurimam non secus ac fratri tuo ill^mo^ salutem adscribo, plenam actorum et deliberationum vestrarum expositionem expecto; interim a vobis modis omnibus peto, ne ulla calumniandae veritatis divinae occasio praebeatur. Nosti enim, quam semper, licet falso, hostes Dei turbas, seditiones, discordias, bella, minas nobis objiciant: ita ut praestet tuendi honoris divini causa aliquid de jure nostro remittere potius, quam praecise nimis et severe omnia exigendo sacra et humana novis perturbationibus implicare. — Austriae inferioris ordines hactenus omnia sua nobis communicarunt. Scripsi in eorum gratiam principi et quibusdam ex proceribus, quos non adeo a concordia invenio alienos, Lichtensteinium praecipue, qui res brevi compositas iri pollicetur. Vale, illustrissime domine, et me tui amantissimum redama. Rossicii X Kl. Oct.

Konc. v knih. Blud. 3881 fol. 132 e.

1504.

Štěpánovi Illyesházymu: žádá ho, aby působil k tomu mezi přátely svými rakouskými, aby nepokoje mezi stavy utichly; prosí za zprávy o sněmu Prešpurském ꝯc. (Ch.) — Na Rosicích 22. září 1608.

(Domino Stephano Illesshazi.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice singulari studio et observantia mihi colende. Ubicunque officiis meis locum fore, IDV^a^ iudicaverit, ut illis pro arbitrio ibi utatur, etiam atque etiam rogo. Cum nuper ad Ill^am^ DV^am^ per agnatum meum litteras darem, nihil adhuc ad me de Austriacorum dissensione pervenerat; paulo vero post nuntiis amicorum, quid apud eos ageretur, edoctus sum. Cumque prospicerem rem periculo non carere, primum ad eos, quibus plus autoritatis in aula, deinde ad principem ipsum litteras dedi hortatusque sum, ut relaxaret potius subditis habenas conscientiae quam induceret, quando quidem si quid gravius in restringenda religionis libertate statueret, id non plane citra rerum suarum detrimentum et absque multis difficultatibus facturus esset. Nihil adhuc responsi habeo, sed Liechtensteinius spem magnam negotii amice transigendi facit neque alii eam praecidunt, quamvis acrius impetum et immodestiam nostrorum accusent. Quia autem, nisi mature ignis hic restinguatur, in magnum incendium excrescere potest, quo non minore facilitate vicinae provinciae corripi et deflagrare possunt quam Austria ipsa: idcirco quantum in me est, et quidem ex officio, ne ulterius serpat, do operam nec quidquam intentatum relinquo, quod ad reconciliandos animos plus satis utrinque exacerbatos adiumentum adferre posse prospicio. Cumque sciam, quanta autoritate IDV^a^ valeat tum apud serenissimum principem, tum apud capita factionis adversae, in qua praecipui IDV^ae^ affinitate sunt

coniuncti, reliqui autem virtuti et iudicio ipsius tribuunt plurimum, ne tacite hos motus praetereat, sed coniuncta cum Ill° domino Thurzone et aliis Hungariae proceribus opera in ipsis principiis eos potius opprimat, amice moneo, non quia existimem rem tanti momenti ab IDV^a negligi, sed ut mihi quoque eam cordi esse animadvertat. Et haud sane dissimulo non parva me eam ob rem sollicitudine teneri; novi enim utriusque partis animos et vires, atque eo magis laboro, ut mature consopiatur hic fervor, ne in maiorem flammam erumpat. Sed satis sit innuisse rem IDV^ae, cuius prudentiae reliqua dirigenda et pertractanda permitto.

Comitiis Posoniensibus me non interfuturum nuper scripsi; multis de causis id mihi grave est, sed inter ceteras, quod nec per hanc occasionem dudum mihi speratus et desideratus congressus cum IDV^a succedit; sed succedant saltem publica, privatis prospiciet Deus. Nullas forsan conventus ille turbas dabit compositis pridem omnibus; multi hic nugantur, de corona Hungarica asservanda facile controversiam oriri posse, ego vero de prudentia ordinum incliti illius regni longe aliud mihi promitto.

Nicolaum Horvatum, qui feminam quandam nobilem in hac provincia commorantem sua pecunia redemit a Turcis, novit IDV^a; ei quaeso significare non gravetur, res illius mihi curae esse, et quamvis ingrata femina tergiversando tempus protrahat, non me tamen prius ab illa urgenda destituturum, quam bono viro satis fecerit. Valeat IDV^a et me solito amore prosequatur. Rossicii X Kalendas Oct. 1608.

Konc. v knih. Blud. VI—3881 fol. 133. č. 41.

1505. Eliáši Bergerovi: žádá ho, přijede-li císař skutečně ke korunování do Prešpurka, aby podal Žerotínovi zprávy o všem, co se díti bude. — Na Rosicích 24. září 1608. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 133. č. 42.)

1506.

Hrab. Jiřímu Thurzovi: oznamuje, že sněm Brněnský měl šťastný výsledek. Doufá, že stavové Rakouští na sjezdu v Rozích se smíří, jelikož obě strany jsou nakloněny mírnějším radám. Žádá za zprávy o sněmu Prešpurském. — Na Rosicích 26. září 1608.

(Domino Georgio Turzo comiti.) Illustrissime, spectabilis et magnifice comes, domine vicine et amice fratris loco mihi semper amande et colende. Salutem IDV^ae ut plurimam ex animo opto, ita etiam officia mea dedico. Certe si voluntate peccatum fuisset in protrahendo litterarum ad IDV^am scribendarum officio, nec culpa carerem nec excusatione uterer. Non enim me latet, quid benevolentia ipsius erga me postulet, quid requirant merita, quid observantia, qua ipsam merito colo, iubeat, sed necessitas ex negotiorum multitudine, quae et princeps et ordines absolutis comitiis mihi expedienda reliquerunt, introducta coegit me tantisper quasi silentio illam obvolvere, dum aliquid quietis et remissionis nactus fuissem. Et sane cum primum

Bruna domum redii, contuli me ad scribendum, ut appareret praeter otium et opportunitatem nihil mihi defuisse ad praestandum hoc genus officii. Non enim alioquin soleo esse indiligens in firmandis et retinendis cultu et obsequio iis, quos mihi virtus amicitiae vinculo coniunxit, paucos enim habeo et ideo cariores.

Epistolam autem meam, cum ante plures dies amandata sit, redditam iam IDV^ae^ credidero; quae etsi verbis exiguam prae se ferat excusationem, quia tamen plenior est, re ipsa haud dubie purgaverit, quidquid mora hac contractum fuit criminis.

Brunensis noster conventus sic satis Dei beneficio feliciter cessit nec falso ad IDV^am^ relatum est, consilia nostra optatum eventum sortita esse, quem eo praecipue assecuti sumus adiumento, quod rebus contenti noluerimus de verbis disputare. Sed ut alii gratulari sibi possunt, ita meum est, de sorte mea conqueri, quae mihi maius imposuit onus, quam humeri mei sustinere queant; et quamvis IDV^a^ pro suo erga me studio aliter existimat, et loco commiserationis, qua dignior essem, epistola ipsius laetitiae exprimit voces: tamen si omnia examinaverit, facile animadvertet, neque mihi neque amicis amplam esse ex hoc munere gaudendi causam. De patria taceo, cui pridem me totum consecravi.

Ex Austria postquam ad IDV^am^ scripsi, litteris amicorum certior factus sum, ordines nostrae confessionis in oppidulo Horn conventum habere. Spero tamen rem brevi compositam iri, utraque parte, ut audio, ad moderatiora consilia inclinata. Faxit Deus, ut dudum optata et tantis laboribus quaesita quies nos tandem omnes complectatur. Non audeo petere, ut ex comitiis Posoniensibus (quibus non minus, ac nostra habuerunt laetum principium, fortunatos progressus et exitum desideratum exopto) litteris suis, quid isthic succedet, me edoceat, certus de occupationibus IDV^ae^ et culpae meae mihi probe conscius. Rossiczii VI Kal. Oct. 1608.

Konc. v knih. Blud. VI—3881. fol. 133 č. 43.

1507.

Oznamuje evangelickým stavům Dolních a Horních Rakous, že dle žádosti jejich svolá na den 6. října do Znojma schůzi čelných osob stavu panského a rytířského, na blízku sedících, aby jim ve známost uvedl listy stavů Rakouských. — Na Rosicích, 27. září 1608.

Wohlgeborne Herren, auch edle gestrenge, auch ehrnfeste sonders freundlich liebe Herren und Freund u. s. w.

Meiner Herren Schreiben hab ich von dem auch wohlgebornen Herrn Herrn Quintin Freiherrn von Althan ɔc neben einer ausführlichen mündlichen Relation, welche er in der Herren Namen bei mir angebracht, wohl empfangen, und daraus, dass sie mit meiner treuherzigen wohlmainenden zu ihnen tragenden Affection wohl zufrieden, sehr gerne vernumben, bin auch nit anders gesinnt als solche jederzeit zu erhalten

und neben Erzaigung meiner willigen willfährigen Dienst wirklich zu erweisen. Will beneben nit unterlassen, weil es die Noth erfordert und sie es begehren, ohne längern Aufschub etliche der fürnembsten von Herren- u. Ritterstand unserer evangelischen Religion, so hie in der Nähent gesessen, gehen Znämb auf den 6. kunftigen Monats October zu beschreiben, denselben der Herren Missivschreiben sowohl auch die beigelegte Einschlüss zu überantworten, und ihr billiche Begehren, soviel mir müglich, zu befürdern; verhoffe auch, sie werden ihrem vorigen Erbieten nach nicht unterlassen, der Herrn in allen billichen Sachen und insonderheit in diesem negotio sich nachbarlich anzunehmben; wie ich auch für meine Person zu ihren Diensten mich freundlich und treulich erbiete, sie hiemit Gottes Schutz und Segen treulich empfelchend. Datum Rossitz den 27. September anno 1608. M[einer] H[erren] d[ienst]-williger Knecht und Freund Carl der Älter Herr von Zerotin.

Souč. opis v zem. arch. Štýrském. — Tištěno v Zeitschr. für die Gesch. Mähr. u Schles., Jahrg. IV. (1900) str. 267.

1508.

Timinovi: vyslovuje obavu, že z nepokojů rakouských vzniknou nepříjemnosti i Moravanům a Uhrům; dobře jednali Moravané, že nečiníce přílišných požadavků, spokojili se povolením svobody vyznání a práva občanského pro všechny; dosáhne-li se později větších uspěchův, i Žerotín bude se z toho radovati; zatím však nemá valné naděje. — 30. září 1608.

(Mattiae Timino medico.) S. D. Vellem et tibi et coeteris amicis frequentia mearum literarum satisfacere posse, sed quae impediunt, non ignoras: totos fere dies scribendo consumo, nec tamen praesto, quantum sat sit et quantum ipsemet judico, rationem muneris mei, rationem etiam officii erga amicos requirere. Verum danda est mihi venia et non pro summo jure mecum agendum, cogitandum potius, me non solum firmam conservare meorum memoriam, sed quoties licet, quoties graviores occupationes non prohibent, libenter eam testari, erga te praesertim, quem non minore observantia quam amore semper sum prosecutus. Nos hic Dei beneficio optata fruimur quiete, sed vicini Austriaci adhuc fluctuant. In eorum gratiam conventum indixi Znoymam ad Nonas VIIIbris: non quidem improbo, quae agunt, sed vellem, minus turbarum dedissent. Vereor enim, ne, si res non componantur, et nobis et Hungaris non exiguam creent molestiam. Haec cum vides, judica, utrum jure nos accusaris, quod Olomucensibus et Brunensibus publicum concionum in urbe habendarum privilegium non petierimus; multa sunt expendenda iis praesertim, qui ad clavum sedent, ne navim reipublicae vel intempestis fluctibus nimis fidenter permittant, vel in scopulos minus caute impellant. Plus satis adepti sumus, quando et professio religionis omnibus libera et jus civitatis omnibus commune concessum; qui plus obtinuerint, iis sane tantum abest, ut invideam, ut etiam gratulari paratus sim; quamvis dum perspicio, quid genus hominum nostri orthodoxi promoveant, exigua mihi erit

laetandi causa, etiam cum rem illis ex animi sententia successisse intellexero. Quid enim mea refert, utrum pontificius conviciis me proscindat an pseudoevangelicus, cum utrique pari in nos odio, proh dolor! ferantur. Scripsisti nuper ad senem nostrum, nos omnibus esse exosos, exceptis bonis; id quomodo intellexeris et num peculiariter etiam haec ad me pertineant, quaeso, ut te explices. Seniores nostri synodum celebrant Lipniczii, ad eos misi bonum senem, quia mihi nunc domus est carcer. Vale, mi Timine. Prid. Kl. Oct. 1608.

Opis v knih. Blud. 3881 fol. 133.v. č. 44.

1509. Jeronymu Bonacinovi oznamuje, že po jízdním poslu posílá mu listy pro krále. — Na Rosicích 30. září 1608. (Opis vlašský knih. Blud. 3881, f. 133, č. 45.)

1510.

Štěpánovi Illyeshazymu: že mu psal dva listy, na něž nedostal odpovědi: v prvním listu byla zpráva o jednání arciknížete se stavy v Brně, a v druhém o nesvornosti stavů rakouských, o čemž opět vykládá; slibuje, že po sněmu Prešpurském ho kdekoli vyhledá, a oznamuje, že za deset dní pojede do Slezska. — Na Rosicích 30. září 1608.

(Domino Stephano Illesshazi.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice plurimum observande. Ut IDV[a] in multos annos bene sit utque mihi benevolentia ipsius diu conservetur, ex animo opto et officia mea illi offero. Cum IDV[a] nullam epistolarum mearum mentionem faciat, venio propemodum in suspicionem, quod nondum illas acceperit. Scripsi a discessu serenissimi principis nostri bis, primo quidem per agnatum meum, cum ad thermas Trenczinianas profisceretur, scripsi deinde per quendam ex meis, cui Strazniczium abeunti, ut in itinere Gedingam diverteret et arcis praefecto meas consignaret, diligenter iniunxi. Priores litterae, quid inter principem et nos Brunae actum fuisset, continebant, posterioribus facta mentio de Austriorum discordiis; nolim eas periisse, non tam ob argumentum ipsum, quod, etsi magni momenti, leviter tamen fuit delibatum, sed ut essent notae diligentiae ex observantia mea erga ipsam profectae; quare illam rogatam velim, ut cum otium illi fuerit rescribendi, utrum illi redditae sint nec ne, faciat me certiorem. Vehementer doleo, quod non prius mihi de adventu IDV[ae] in Moraviam constiterit. Sane non passus fuissem, insalutatam illam abhinc discedere; cum enim tot iam annos conspectu ipsius careo, non infitior me nec immerito desiderio illius teneri. et sane nisi litteris suis IIII Kal. Octobr. ad me datis reditui suo in Hungariam diem praefiniisset, omnino nihil me retinuisset, quominus ad eam excipiendam et amplectandam actutum excurrerem. In Austria res nihilo adhuc sunt pacatiores; vocati ordines Viennam; qui ex pontificiis adfuerunt, sat, ut audio, frequentes, aucto numero ex Hungaris et alienigenis in provinciam receptis, reliqui per legatos apud archiducem Maximilianum, qui mediatorem se harum dissensionum constituit,

absentiam excusarunt; de homagio, priusquam illis satis fiat, nulla mentio, nec se a sententia dimoveri patiuntur. Habuerunt nuper apud me quosdam ex suis impetraruntque, ut nonnullis nostrum ex utroque ordine conventum indicerem Znoymae; isthinc forsan ad designatum nostrum regem mittentur legati intercessuri, ut ipsorum postulatis, quae sane nihil iniqui nec immoderati habent, modo convenienti ratione tractentur, annuere non recuset. Scripsi heri ea de re Viennam, ubi velim nonnulli ex parte adversa saniorem induerent mentem.

De affine IDV^ae^ multi conqueruntur, ego tamen bonum virum iudico, quamvis fervor ille iuvenilis cum impetu quodam naturali coniunctus voces aliquando mittat acriores, quae animos prius exulceratos facile vulnerant. Habeat IDV^a^ curam valetudinis et cogitet, quantopere Hungariae illam vivere et valere expediat. Absolutis comitiis Posoniensibus omnino operam dabo, ut illam, ubiubi fuerit, conveniam. Valeat IDV^a^ et me amet. In Silesiam non ante dies decem sum profecturus; si quem ex suis interim ad me miserit, conferam cum eo libenter. Valeat iterum. Rossiczii, pridie Kal. Oct. 1608.

Opis v knih. Blud. VI—3881 fol. 134. č. 46.

1511.

Rich. Starhembergovi: hájí se z výtek, obsažených v dopise Starhembergově Žerotínovi ze dne 27. září; Moravané i v soukromých vyjednáváních se svým designovaným králem pamatovali zájmů rakouských stavův; Žerotín sám u krále se přimlouval, aby neodpíral přáním Rakušanů; ani v jednání s králem u Štěrbohol nezradili Moravané Rakušanů. Podle přání Starhembergova Žerotín svolal sjezd šlechty moravské ke dni 7. října do Znojma, kde by se jednalo o poselství ke králi. Slibuje podporovati snahy Rakušanův, ale žádá, aby zbytečně nepočínali sporů s králem. — Na Rosicích 1. října 1608.

(D^no^ Riccardo Starrhenbergio.) Illustrissime D^ne^! Rudolphus Tiefenbachius, qui una nocte Quintinum Althamium ab ordinibus Austriae ad me delegatum praecessit, epistolam mihi a te non minus verborum, quam multarum et maxime arduarum rerum refertam, V. Kl. Oct. tradidit. Ea praeter enarrationem eorum, quae apud vos gesta, plenam omnino et valde enucleatam accusationem nostri continet, multis capitibus comprehensam. Ad eam si respondere, et quae nobis non citra injuriam objiciuntur, refellere esset animus, non lineolis, quas occupationibus meis indulges, sed oratione, quae absolutam nostri ex omnibus partibus expletam defensionem complecteretur, esset agendum; at quia illa altioris est ingenii, affluentioris otii, quam natura mihi concessit, tempora largita sunt, satis mihi fuerit praecipua membra paucis percurrere, et quae nobis a te, illustrissime Starrenbergi, vel, si mavis, ab aliis, qui palam et quotidie nos, ut ais, incusant, crimini dantur, diluere. — Principio quidem, nihil [sic] adhuc a nobis esse praetermissum, quod ad incolumitatem vestram tuendam pertineret, nullo negocio demonstrari potest; nam et Brunae cum designato

rege nostro privatim egimus, ut vestri haberet rationem, et postquam a nobis discessit, binis ad vestros ordines datis literis, alteris ad evangelicos, ad pontificios alteris, aperte professi sumus, nos a foedere, cum provinciis unitis inito, minime discessuros, neque defuturos ope et auxilio nostro, si cui religionis nomine vis inferretur. Jam ubi a reditu principis in Austriam Gayerus custodiae traditus est, quod tum temporis nulli adessent ex ordinibus, nec tam facile convocari possent, diligenter sane cum primoribus ex consilio regio per literas egi, ne res ad manifestam discordiam deduci pateretur, quin potius ea consilia exquirerent, quae ad pacem resarciendam facerent, non dirimendam. Cumque rescissem, evenisse quod verebar, excessisseque ordines evangelicos ab urbe,*) non minus diligenter ipsum regem, et quidem prolixis verbis, sum obtestatus, ut si illi res suae, si unitarum provinciarum salus, si amor subditorum, si favor imperii, si denique fama ipsa curae essent, Austriacorum suorum precibus non repugnaret, conscientiis laqueos non indueret. Quid hic desideras?

A Moravis, o Dii boni, inquis, ne consilium quidem, nedum auxilium. Consilio non video, quid opus fuerit, rebus jam non tantum deliberatis et constitutis, sed peractis. Aperui nihilominus, cum caeteri ex nostris a me abessent, quid ego sentirem, et inopinatam illam secessionem non ex mea mente esse, literis ad Hofkirchium sum testatus; usus quoque sum in responsione mea ad ordines ejusmodi verbis, ex quibus non difficile fuit colligere, hoc unum me maxime desiderare, ut quidquid in posterum tentarent, id animo sedato ab ipsis susciperetur et contineretur [sic]. De rebus vestris quin etiam quae mea sententia esset, literis ante dies decem circiter ad te exaratis exposui. At de auxilio quomodo infitiabere? An vero ista, quae recensui, nihil apud te sunt? praesertim si angustiam temporis consideres. Octo solum modo dierum spacio circumscripti, quo vix coire ordines potuissent, nedum praestare aliquid amplius. An tu forsan statueres, ideo vos spe vestra dejectos, auxilio nostro destitutos, quod ad primum rumusculum, ad primam querelam non statim classicum canere jusserim, non statim concurrerim ad arma? Et quis hoc consuluisset? quid hoc rei esset, si nulla controversia, nulla disceptatio inter principem praesertim et subditos decidi aliter, aliter definiri posset, quam ferro? Ubi esset consilio locus, ubi modestiae, ubi rationi, ubi fidei? Omnia necesse esset misceri, humana et divina, si non alius esset rerum agendarum modus. At mihi nihil non prius tentandum videtur, quam ad ista extrema deveniatur. Precibus primo agendum, argumentis deinceps, deprecationes postea adhibendae, arbitri vocandi, legationes instituendae: ubi haec nihil profecerint, non negaverim, vim, si illegitima sit, legitima vi posse repelli. Ista vero quis vobis negavit? nemo tamen, dicis, exhibuit: ab Hungaris nulli legati, a Moravis ne literae quidem. Hungari quod ad conventum publicum omnia rejiciunt, faciunt more gentis; nobis quid intra octidui

intervallum licuerit amplius, vel potius non licuerit, ostende. Video tibi omnem moram longam, at quid facias? non omnia sunt confundenda et intricanda festinatione. Etiam medici lentis remediis magnos morbos curant. Permitte reliqua tempori, quod ad maturitatem perducet, quae cruda adhuc, quae inmitia. At nos opprimemur interea, inquies. Vis quidem, quod sciam, nulla hactenus apparet; istud si dicas, nec vos, nec nos, nec ipse princeps tutus, si dolo et fraude agere libeat.

Sed ad alterum caput accedo, ubi potissima haec culpa, quod nostras res composuerimus vobis neglectis. Id quomodo se habeat, videamus. Meministi absque dubio, quid in castris ad Sterboholium inter nos convenerit: ut quam primo provinciam imperii capessendi causa ingressus esset princeps, rebus suis constitutis, nihil detrectando, nihil declinando, fidem illi obsequi decet — hac una exceptione adhibita, ne id damno esset pactioni, inter foederatas provincias confectae. At quis est ille, qui ita pudorem exuit, ut deferre nos ad te fuerit ausus, ac si praetermissum id a nobis fuisset? Voco in testimonium Moravios omnes et quotquot adfuerunt ex Austriacis, me disertis verbis eam conditionem ante praestitum homagium reliquae orationi apposuisse, ne fides data esset imposterum fraudi privilegiis nostris, immunitatibus, confoederationibus et caeteris, quae una fuerunt adjecta. Bone Deus, quid possis praeterea! Nam quod non expresserimus principi, ut instas, solemne jurium vestrorum et inter ea praecipue religionis illibate conservandae votum, nihil hoc loco peccatum est, cum nostri hoc non fuerit officii, neque pacta hoc nostra postulent, neque id moris sit uspiam. At fecissetis vos ipsi, si primi fuissetis in recipiendo principe, aut fecissetis saltem praeter rem et rationem? Non enim ignoras, publice hoc ad Sterboholium, cum de legatis ad prima, quae deberentur, comitia mittendis ageretur, rejectum repudiatumque fuisse. Nec tamen privatim intermissum, quod publice silentio praeteritum fuit; nam mihi ipsi, taceo alios, princeps promisit, ita se adversus vos gesturum, ne haberetis de eo conquerendi causam. Et quid, si et num adhuc dicat hoc ipsum? sed ista non tango, cum hoc tempore non illum, sed nosmet ipsos defendendos susceperim. — Vides jam, quam facile tibi persuaderi passus es, ut nos damnares inauditos; imo vides, quam vera ista, quod vos deseruerimus, quod malam pro officiis retulerimus gratiam, quod foedus ictum violaverimus factis, licet verbis tueamur. Quae cum longe aliter se habeant, quam ad te relatum est, recte feceris, si iis, qui quotidie et palam nos, ut scribis, accusant, melius eos facturos fuisse, si tantum studii posuissent in imitandis nobis quam arguendis, responderis.

Caeterum nos minime in eo sumus, ut pericula vestra spectemus otiosi; imo cum ex literis ordinum Austriae intellexissem, gratum illis fore, si proceres nostros quam primum convocassem, ut illis morem gererem, conventum indixi Znoymam ad Nonas proximas, in quo de legatione ad Serenissimum mittenda deliberabitur: nec

imposterum res vestras neglecturi sumus, quoties justa et legitima causa proposita nobis fuerit juris vestri tuendi, nam ulterius ex foedere non tenemur. Interim vos quam possum maxime hortor, rogo, obtestor, ne de rebus non necessariis moveatis litem, nec obstinate nimis de iis disceptetis, quibus salva conscientia potestis carere: aegre enim patiuntur sibi eripi principes, quae sui juris esse existimant; et quae concedunt, gratis volunt videri fecisse, non coacti. Haec ad tuas prolixius, quam institueram; essent quidem plura addenda, sed nolo tibi gravis esse in negocio ex se molesto. Libere respondi, quod hoc sit amicorum proprium, imo ex libera accusatione tua colligo, me a te sincere amari. Vale, mi illustrissime D^{ne}, et omnes tuos peramanter et officiose saluta. Filii tui valent. Ross. Kl. Oct. 1608. Qui te non minus ac se ipsum amat —.

Konc. v knih. Bludov. 3881. fol. 134. č. 47. — *) (Na str. 376.) Původně bylo napsáno: Vienna.

1512.

Jiřímu Erasmovi baronovi Tschernemblovi: neschvaluje, že do měst zavedena bohoslužba evangelická, i uvádí následky, které by to mohlo míti. — Na Rosicích 2. října 1608.

(Domino Georgio Erasmo baroni a Tschernemel.) Quo tempore postremis tuis, illustrissime baro, rescripsi, nihil mihi adhuc de iis, ob quae passim hic accusamini, innotuerat: hoc solum constabat, quod Lincii et alibi per Superiorem Austriam concionibus sacris omnia personarent et praecones verbi divini hic inde per oppida et vicos essent recepti. At ubi de milite a vobis conducto, urbibus in potestatem redactis, magistratibus autoritate exutis invaluit fama, confestim rei cognoscendae causa ad Starrenbergium nostrum scripsi: sed tabellarius, qui ad eum missus est, a te quidem binas epistolas, ab illo vero nihil attulit, nec multum refert: satisfecit enim ille interim, quamvis ignarus et aliud agens, meo desiderio, cum ad pleraque, de quibus certior fieri cupiebam, copiose et diligenter ad me Hornâ per Rudolphum Tiefenbachium datis litteris prius, quam se provocatum sciret, responderit. Quam metuo, ne haec principia tristem nacta exitum grauioribus nos irretiant periculis, quam unquam experti simus! Quoties enim vos palam dicto et scripto contestantes video extrema potius esse tentaturos quam extra condiciones praescriptas fidem daturos principi; illum vero, ut per omnia illis assentiatur, nisi coactus, minime mihi polliceor. Quid expectem aliud, quam ut aut ille in vos arma sumat, aut vos tuendarum opinionum vestrarum causa bellum illi indicatis?

Haec cum meditor — meditor autem quotidie — fateor, me anxium animi et tam de principe quam de vobis, imo de universis his provinciis sollicitum, varia versare animo, sive enim ab illo fiat principium, sive a vobis, multis malis nos omnes implicari necesse est: quanto praestaret evangelium pacis pacate promovere, iura patria iure tueri, rem publicam legibus, non armis constituere, et vim potius

repellere quam inferre! At miles, at arma, at machinae bellicae, at feciales (quid enim aliud ille fuit, quem Maximiliano obviam misistis), quam levia pacis sunt indicia, quam aliena instrumenta, tu ipse responde. Quid dicam cetero? Sat mihi constat, nihil non optimo animo a vobis susceptum; quia tamen modus, quo ista aggressi, nescio quid violentis sapit, fit, ut non plane facti vestri rationem probem.

Plausibiles quidem sunt causae, quas adfertis, sed non minus speciosas habet ipse princeps, qui constanter hactenus affirmat nihil se vobis in religione negasse. Sed utut sit, si institutum vestrum armis sit vobis tuendum, cogita quaeso, quam vobis id factu difficile fuerit. Hostibus undique cincti, unde vobis auxilia pollicemini? Imperii principes data opera praetereo, ut abstineam a dicenda de ipsis sententia; sed Moravos et Hungaros si inferas, non dubitarem, quamdiu negotium per litteras intercessionis, legatione, dixero etiam minas, tractari sustinerique poterit, habituros vos illarum subsidia; at si urgente necessitate, ut viribus suis opem vobis ferant, petieritis, quam vereor, ne re ipsa experiamini satius fuisse, coluisse pacem!

Primo erit cogendum consilium ordinum, deinde de causa, justane ac legitima sit, deliberandum, explorandi postea vicinorum animi, inde pecunia paranda, copiae conscribendae, exercitus lustrandus, quae omnia quantum temporis requirant, considera. Taceo subterfugia: quid si dicant pontificii, non minus cum principe ipsisque confoederationem initam, quam vobiscum? Quid si princeps vocato hoc, illo, alio, persuadeatur, hoc agere, ut imperio ipsius vos subtrahatis, ut alium principem vivente adhuc, non minus ac imp[eratori] accidisset, surrogetis, ut in eam, qua regna Hungariae et Bohemiae fruuntur, libertatem vos vindicetis, ut domesticas iniurias persequemini, ut privatis cupiditatibus et ambitioni religionem et pietatem praetexatis? Existimasne haec in audientium mentibus non haesura? Imo certe et pluribus facile datam occasionem, ut quietis potiundae, sumptuum comparandorum gratia, vos etiam innocentes condemnent.

Sed sint sane hae meae coniecturae et certum sit utramque gentem a partibus vestris stare decrevisse: num hoc sufficiet adversus Hispanos, Italos, Germanos et alios sedis Romanae clientes, si princeps opera ipsorum imploret? Et licet sufficiat, num propter externa, quibus cultui divino nec accedit quidpiam nec adimitur, universus orbis combustioni erit tradendus? Externa dico, ut me sane intelligas, qua voce tamen omnia complector, citra quae pax sane conscientiis constare potest: nam si ad exemplum Styriae principis omni facultate religionis profitendae et exercendae privare vos attentaret, novi, quid tum opus facto foret. At ego longe aliud mihi de ipso persuadeo et in re quidem ipsa nihil esse difficultatis vel parum existimo, sed hoc illi displicere video, quod non impetrare, sed extorquere ab ipso, quod vultis, conamini.

Fac ergo, prudentissime vir, quem ego nihil praecipitanter egisse, nihil temere prolocutum, non facile vultum mutasse unquam vidi vel audivi, ut in re tanti momenti et ex qua non harum regionum tantum, sed dixerim propemodum totius Christiani orbis conservatio vel perturbatio pendet, eam in consiliis adhibeas moderationem, eam in aliis cohibendis sollertiam, ut quantum fieri possit ad placita principis salvo iure vestro et salvo cultu divino vos applicetis, nec ita eum urgeatis, ut dominari potius ipsi quam dominum agnoscere velle videamini.

Fecimus et nos pacis tuendae causa, cum fortassis si pertinaciter nostrae sententiae haerere voluissemus, plura potuissemus obtinere, sed maluimus cum bona principis gratia paucioribus contenti esse, quam invito et compulso aliquid per vim eripere, non ignari, vim et metum in principibus praecipue malos esse diuturnitatis custodes.

Haec te non minus candide interpretaturum, quam a me scripta sunt, certo certior sum, nec propterea dubitaturum de mea erga vos voluntate, quam a te et Starrhembergio nostro atque ceteris amicis neminem alienaturum, sine cura esto. Vale illustrissime domine, et me solito amore prosequere. Utinam ad unam vel alteram horam te conveniendi esset facultas! Rossicio, VI. Non. Oct. 1608. Tibi sincera benevolentia coniunctissimus, studiis et officiis additissimus.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 134 č. 48.

1513.

Stavům Horních a Dolních Rakous: oznamuje, že sjezd čelných osob moravských do Znojma svolaných, právě se koná; co bude usneseno, že jim o tom dá vědomost; žádá je, aby zachovali mírnost a sečkali, co vyřídí poslové moravští ke králi Matyášovi vyslaní. — Ve Znojmě 8. října 1608.

Wohlgeborne edl gestrenge ꝛc. Auf der Herren Begehren und meinem vorigen Erbieten nach hab ich etliche fürnembe Personen aus denen Ständen allhero gegen Znaymb beschrieben, und vorgestern hieher gelangt, gestern aber in der Zusambenkunft nach Verhörung der Herren ihrer Herren Abgesandten Anbringen ihnen die Sachen fürgebracht. Was nun nach geschehner Deliberation hierinnen ihr der zusambenkombenen Stände Mainung ist, das werden die Herren aus ihrer Antwort, die sie an die Herren ergehen lassen, mit mehrern vernemben; ich aber für mein Person thue die Herren, wie zu vormalen durch meine Schreiben, also auch noch durch dieses ganz freund- und treulich bitten, die wollen sich der billichen Moderation gebrauchen und diese Sachen zu keiner Weitläufigkeit (weilen der eventus allein bei Gott stehet) nit komben lassen, sondern in allweg darauf bedacht sein, dass sie dieses also für die Hand nemben, damit sie es konftig vor Gott und den Leuten verantworten können. Und dieweil die Stände von hinen aus ihre Gesandten

zu Ihr Kon. Wrd. allein dieser Sachen halben abgeordnet, auch kein Zweifel ist, dass ihre Intercession fruchtbar abgehen werde: also ist an die Herren mein freundliche Bitt, sie wollen in allen diesen Sachen unterdessen nichts weiters, was etwann zur Uneinigkeit geraichen möchte, tentieren und fürnemben, sondern es bis zu entlicher Verrichtung dieser der Stände abgeordneter Gesandten ihnen aufgetragnen und anbefolchener Commission verbleiben lassen und sich gedulden, dass auch Ihr Kon. Wrd. gegen den Herren mit allen Gnaden sich anerbieten. Das werden die ieren [sic] *) auch aus beiliegender Ihrer Kön. Wrd. an mich gethanes Schreiben Copi leichtlichen verstehen und spüren können.

Und solches hab die Herren ich zu ihrer Nachrichtung hiemit freundlich unerindert nicht lassen wollen, dieselben und uns alle göttlichen Gn. Bewahrung ergeben. Znaymb den 8. Octob. Ao. 1608.

Der Herren dienstwilliger Freund, Carl der älter Herr von Zierotin ꝛc.
Lands-Haubtmann des Marggrafthumbs Mährern und Ihrer Kön. Würden
Herrn Mathiae designirten zum König in Ungarn und Behaimb ꝛc
Rath und Cammerer ꝛc. C. h. v. Z.

[In tergo:] Schreibens Abschrift an die lob. zwen Stend von Herren und der Ritterschaft ob und under der Enns ꝛc. von Herrn Carln von Zerotin ausgehund. So datirt Znaymb den 8. October anno 1608 und p. f. den 9. eiusdem mensis et anni. Horn No. 12.

Souč. opis v zemsk. arch. Štýrském. (Tištěno v Zeitschr. für die Gesch. Mähr. u. Schles. roč. IV. (1900) str. 270. — *) má býti: Herren.

1514.

Evangelickým stavům Rakouským: doufá, že již slyšeli, co ve Znojmě bylo jednáno a jaká další opatření učiněna; žádá, kdyby snesitelné podmínky byly podány, aby je přijali. — Na Rosicích 10. října 1608.

Wolgeborne Herrn, auch edle gestrenge und ehrnveste, insonders günstige, freundliche, liebe Herrn; denselben seind meine freundliche und willige Dienst jederzeit bevor.

Ich will verhoffen, meine Herrn werden von dem wolgebornen Herrn Herrn Quintin von Althan, Freiherrn ꝛc, wie auch seinem Mitconsorten, dem edlen und gestrengen Herrn Màxmilian Hör, was verschienener Täg zu Znaymb gehandelt und wessen sich die anwesende Personen von den Ständen entschlossen, wol vernomben haben, und zweifelt mir nicht, es werde meiner Herrn Begehrn ein Beniegen beschehen sein, in dem wir unsere Abgesandten, die nicht allein ansehlich im Land, sondern ihnen auch sonder Zweifel annemblich, als die mit ihnen befreund und ihrer Sachen wohl kündig, zu Ihr Kön. Würden, unserm gnädigsten Herrn, mit einer

gnuegsamben Instruction abgefertigt haben, und dass sie nunmehr unbeschwert zu erwarten sich gedulden werden, was obgemeldte Abgesandten zur Antwort für ein Beschaid bekomben, und mit was Resolution sie anhaimb gelangen möchten. Wie ich auch nicht umbgehen will, bei gewisser Gelegenheit auf das eheiste solche ihnen zu wissen zu thuen, der gänzlichen Hoffnung, dass Ihr. Kön. Würden sich so gnädigst erklären werden, dass die Herrn billiche Ursach haben sollen, damit zufrieden zu sein, wie sie dann zu Thail aus der von mir uberschickten Copei, dass Ihr Kön. Würden zu allem guetem genaigt, allbereit werden vernomben haben. Und weil sich die Herrn allzeit dahin erboten, dass sie sich nicht allein alles Glümpf, Discretion in diesem fürgenombenen negotio (dessen ich auch nie nicht, weil sie mir des maisten Thails wohlbekannt, und zu dem übrigen kein anders Vertrauen ich nie gehobt, in Zweifl gestanden, und sie dorzue mehr meines allhier tragenden Ambts holber und zu erzaigen, wie gerne ich wollt, dass mehrs den Weg zue ainer Vergleichnuss dieser Differenz spüren sollte, als dass es ihrerseits beturft hätte zu ermahnen, mich understanden) gebrauchen, sondern auch der Billichkeit nach leben wöllen, soll ich sie dienst- und freundlich zue bitten nicht umbgehen, wann etwann von Ihr. Kön. Würden erträgliche Conditiones fürgeschlagen oder aber von den hieigen löbl. Ständen güetliche Mittl gefunden würden, dass sie sich zu denselben accomodiern und zu Verhüetung grösseres Unraths dieselben auzunehmen sich nicht wägern wöllen; welches ich gegen ihnen mit allen angenehmen Diensten und treuer Freundschaft gerne vergleichen und verdienen will, erbietend mich darneben zu allem dem, was sie mir hinfüro zue glimpflicher und verantwortlicher Befürderung ihrer Sachen schaffen werden. Und weil ich den obristen Landofficiern und Landrechtsbeisitzern und welchen auch Ihr Fürstl. Gnaden der Herr Cardinal von Dieterichstain sowohl auch etlichen andern Personen aus den gemainen Ständen ain andere Zusambenkunft unserer Landsachen halben auf den 21. dieses benennet, stelle ich es meinen Herrn haimb, ob sie dahin was schreiben oder sonsten andeuten wollen. Und thue uns hiemit alle Gott in seinen hailigen Schutz befelchen. Rossicz den 10. Octob. a° ɔc 608.

Der Herrn jederzeit williger Diener und Freund
Carl der elter Herr von Zerotin.

[In tergo:] Schreiben Copi von Herrn Landshauptmann in Mährern. datumb den 10. Octob. anno 608.

Opis souč. v Štýrsk. zemsk. arch. — Vytištěno z části v Zeitschrift für Gesch. Mähr. und Schles., roč. IV. (1900) str. 272.

1515.

Budovcovi: vysvětluje, že proto tak dlouho jemu nepsal, poněvadž slyšel, že by Budovec nesměl jeho dopis ani otevříti bez přítomnosti nejvyššího úředníka: z posledního listu Budovcova

poznal však, že Čechům není ještě docela odňata svoboda řeči a písma; postavení Žerotínovo je velmi těžké; poměry jsou celkem klidné, ale Moravanů nejsou tajny nástrahy a lsti, jimiž dvůr Pražský chce je vehnati do záhuby; Čechové zatím buď o tom nevědí, nebo mlčky souhlasí; mnohem lépe bylo by bývalo, kdyby Čechové byli se spojili s Moravany. — 13. října 1608.

(D. Vencislao Budovicio, baroni.) Idcirco potissimum abstinui a literis ad te scribendis, vir illustris, quod ad me relatum esset, te meas nedum legere, sed nec aperire nisi praesente prorege aut ex aliis istis patriae vestrae archontibus aliquo. Ad hunc modum quia silentium non obscure mihi indici videbam, — quid enim ego ad te, quod istis aspicere liceret? — constitueram continere me tantisper, dum proximis comitiis Martinensibus, quid inter crimina laesae Maiestatis referri oporteret, fuisset explicatum. Si enim literas in Moraviam dare aut accipere ex Moravia, in crimine habendum esse decrevissent vestri, quamvis me aegre a consuetudine tua avelli passus fuissem, ne tamen fraudi tibi essent meae, cessatione saluti tuae consuluissem interim, dum secessio ab imperio vestro in mutuam unius principatus coniunctionem iterum coaluisset. Sed exemit mihi scrupulum hunc epistola tua, quae nondum ita vos in ordinem coactos docet, ut licentiam linguae et calami, quo sensus animi exprimere vobis integrum sit, plane amiseritis; nec tu enim adversarios Christi impios et malevolos dixisses, qui in exitium meum conspirarunt, quando ii non alii sunt, quam qui ad gubernacula regni vestri sedent, nisi adhuc vobis ex avita illa libertate aliquid esset reliquum; unde est, quod gaudeam, non ita praecisam facultatem familiaritate tua fruendi, ut, licet conspectu tuo, nisi ad nos accedas ipse, carendum mihi sit, non tamen communicatio animorum, quae literarum auxilio foveri poterit, quod per corporum disiunctionem decesserit, utrique facile suppleat.

Porro non aliter se res habet ac refers: deiecti de sede superbi, et exaltati humiles. Mihi enim nihil tale cogitanti nedum ambienti, imo invito, provinciae administrandae honorem detulerunt primo ordines nostri; deinde princeps, postquam inauguratus est, non quidem in inscium, sed qui tamen recusare multis de causis non auderet, eam ipsam dignitatem de integro contulit. Illam adhuc sustineo non alioquin imparem humeris meis, si alia tempora obtigissent. Sed quam lubricus sit et periculis plenus tot inter hostes, tot inter aemulos, qui insidiis hinc illinc vires nostras oppugnant, ubi ad calumnias, ad obtrectationes transitiones sunt perviae et apertae; quam praeceps, inquam, et difficilis sit incessus, non aegre colliges, ubi saeculum hoc miserum et extremum, tot angustiis intextum et implicatum attentius consideraveris. Sed non insuetum est hoc Deo, ut per eius modi difficultates exerceat suos et deprimat quodammodo etiam tum, cum extulisse illos videtur, ne exorbitent. Sumus enim ferme tales, ut nisi variarum molestiarum vinculis constricti sustineamus, facile ad luxuriam propendeamus, cum nihil sit difficilius, quam intra mediocritatem consistere.

Res nostrae utcunque quietae sunt, quamvis turbarum nonnihil in Austria; sed quas fraudes denuo concipiat aula vestra, scelerum magistra, quibus technis in novum praecipitium impellere nos moliatur, non ita est obscurum, ut nos lateat. Vos interim aut ista ignoratis aut taciti ad omnia connivetis, ac si nihil ad vos attineret, quid isti faciant, cum tamen non nesciatis, in quantum discrimen non ita pridem culpa ipsorum regnum Bohemiae adductum fuerit. Et quid, si nos opprimamur, num vos propterea absque periculo futuri? Stat enim illis sententia, nihil eorum largiri, quae vos spe devorastis; adeo frustra sibi oppido blandiuntur, qui non intelligunt edicta non ita pridem promulgata ad aucupandam imbecillitatem vestram in officina illa nequitiae excogitata. Hoc sole ipso clarius est. Qui enim illi sunt, qui discordias inter nos serunt? Legi ego epistolas inter te et Schlickium commutatas: unde illa in homine tam repentina conversio nisi ab axe illo? An non ego aliter loquentem audivi Pragae? quis tam cito a sententia abduxit, si isti non fecerunt? Vide quibus vos credidistis. Quanto melius fuerat, consilio nostro obsequi, nobiscum iungi et conjunctis potius viribus quam divisis scortum istud abominationum oppugnare! Utinam vobis tantum animi fuisset ac Silesiis, numquam duo domini nobis fuissent dominati! Faxit Deus, ne per istorum improbitatem ad istius modi consilia adigamur, quibus nostra tantum salus stabiliatur, non vestra. Ego sane non minus vestrae quam meae sum cupidus; ni tamen velitis, proximus ero egomet mihi. A Turzone nostro cum his accipies epistolam. Vale. III. Idus [Oct. 1608].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 135 č. 49.

1516.

Štěpánovi Illésházymu: dává zprávu o bouřích v Rakousích; hrabata Trautson a Fürstenberg že se vrátili s nepořízenou. Dvůr Pražský se nepovažuje za bezpečného, dokud nepotrestá ty, od nichž domnívá se býti uražen. Moravané vypravili posly k arciknížeti, aby nedopustil dohnati Rakušany k zoufalství. — Na Rosicích 15. října 1608.

(Domino Stephano Illesshazi.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice plurimum observande. Quoties IDV^ac^ recordor, toties cogito, ut meus illi animus grato aliquo officii et studii genere probari queat. Ad epistolam IDV^ae^, quam heri accepi, nihil habeo, quod respondeam, praeterquam motus, qui in Austria sunt, nondum esse compositos, imo, nisi Deus manum adhibeat, nec facile componendos. Reversi sut Trautsonius et Fürstenbergius comites re infecta; interim clandestina quaedam consilia agitantur, valde periculosa, quae litteris credere non audeo. Pragensis aula eorum inventrix est, quae se non prius tutam existimat, quam sumpta de illis poena, a quibus se violatam confingit. Potest IDV^a^ pro prudentia sua colligere, quales rivi ab illo fonte. De profectione principis ad comitia Hungarica nihil adhuc accepi. Nos legatos misimus Viennam, qui illum hortarentur, ne Austriacos

permitteret ad desperationem adduci, ne extremis suis malis extrema remedia adhibeant. Valeat IDVa. Rossiczii Idibus Octobr. [1608].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol, 135 č. 50.

1517.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: napomíná ho, aby raději hleděl pracovati k míru než k válce, obávaje se, že boj takový skončí žalostně a zhoubně, jak ukazují příklady; arcikníže, s nímž mluvil ve Vídni, jest ochoten učiniti stavům po vůli vedle privilegia císaře Maximiliana II. Žerotín oznamuje svůj úmysl vypraviti se do Rohů, aby mohl s ním pohovořiti si o všech věcech podrobněji. — V Přibicích 20. října 1608.

(Domino Georgio Erasmo baroni a Tschernemmel.) Prolixe non ita pridem ad te scripsi, illustrissime domine, sed quia litterae post tuum in Hungariam discessum Lincium demum delatae, non adhuc tibi constare puto, quid scripserim. Dehortatus sum, ut paucis multa complectar, ab armis et ad obsequium principis, quo integrum vobis ius vestrum et conscientiae illaesae conservarentur, cohortatus. Facio iterum atque eo magis, quo certius scio, vos et militem conducere et pecuniam parare et auxilia undequaque conquirere, quae omnia non pacem pridem desideratam, sed bellum aliquod funestum et nobis omnibus, ni Deus avertat, exitiabile praenunciant. Accedit ad id, quod te Posonii Hungaros ad arma capienda instigare aiunt; et quamvis mihi, cui prudentia tua probe perspecta est, id non persuaderet, quia tamen comitia eius regni de die in diem differri video, ne praesentia tua moram aliquam inaugurationi regiae adferat, non frustra timeo. Insto proinde repetitis precibus et quantum maxime possum, ut concordiam tibi et quietem publicam cordi esse patiaris, obtestor. Anceps est alea belli, et si semel vos superari contingat, nulla vobis reliqua esse spes potest reparandarum virium et rerum in integrum restituendarum. Sit exemplo Saxoniae dux, sit Talassiarchus Gallia [sic], sit Northumbrius apud Anglos,*) quibus omnibus religionem armis tueri voluisse non tantum parum cessit feliciter, sed exitus fuit; nec vobis Belgium imponat, cum vulgari proverbio una hirundo non faciat ver, et magna sit inter vos et provincias illas disparitas; quin potius modum exquire, quo noxium hoc dissidium ita componatur, ut et vobis satisfiat et principis dignitati atque authoritati nihil decedat: nec in eo inveniendo magnam fore autumo difficultatem, cum de privilegio, quod a Maximiliano habetis, vobis permittendo non amplius ambigatur.

Redeo nunc Vienna, ubi principem non semel conquerentem de vobis audivi, quod licet multis viis in placandis et conservandis vobis usus sit hactenus, nihil tamen praestiterit, sed nec responsum acceperit ullum, unde quid vobis animi esset, posset colligere; et nihilominus audivi pollicentem, quod omni benignitate vos esset complexurus, modo tales vos praeberetis, quales in principem subditos esse convenit.

Nihil hic ego, quod desiderem, habeo, nec vos meo iudicio habere potestis, quod a praestanda debita illi oboedientia avocare vos queat.

Effice igitur, amabo te, ut intelligant omnes, non tantum non culpa vestra res esse turbatas, sed lenitate et modestia esse compositas; et de iure vestro remitte potius aliquid, quam ut patiaris evangelium salutis probris et calumniis hostilibus exponi. Quamdiu Posoniae adhuc detinere te constituisti et quo concessurus isthinc, oro, ut me, nisi quid impediat, facias certiorem. Ego fortassis intra paucos dies Hornam me conferam, experturus, si quid ad sopiendos hos motus poterim adferre adjumenti; quam vellem in te isthic incidere posse! Longe opportunius sermonibus mutuis negocium hoc inter nos posset expediri quam per litteras. Si tamen res tuae id non permittant vel ego consilium mutem, tantisper per epistolas colloquamur, dum coram liceat. Salvere plurimum et reverenter iubeo illustrissimos dominos Thurzonem et Illeshazium et ceteros amicos, teque quam diutissime vivere et valere opto. Pribicii XIII. Kal. Nov. 1608. Tibi omnino addictus C. Z.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 135 č. 51. — *) Jan Fridrich vévoda Saský přemožen u Mühlberka 1547. Thalassarchus Galliae = francouzký admirál Coligny jako náčelník huguenottů zavražděn 24. srpna 1572. Protestant vévoda Northumberlandský popraven 22. srpna 1553 jakožto protivník katolické Marie Tudorovny; katolík hrabě z Northumberlandu popraven 22. srpna 1572 v katolickém povstání proti královně Alžbětě.

1518.

Rich. Starhenbergovi: oznamuje, že ke sjezdu předáku moravských dostavili se poslové Rakušanů, žádajíce o podporu v jednání s králem, kterážto jim byla přislíbena. Altheim a ostatní, kteří meškají v Brně, budou vyslechnuti zítra, nebude jim však lze slíbiti něco určitého. Žerotín hodlá 3. listopadu odjeti do Rohů ke králi a tam působiti k smírnému narovnání; žádá Starhenberga, aby též tam se dostavil. — V Brně 23. října 1608:

(D^no Riccardo baroni Starrembergio.) Noli aliter, quam in bonam partem accipere, quod paulo tardius rescribo. Postridie, quam tuas accepi, Viennam ex mandato regis profectus sum: ibi per biduum propemodum fui, reversus conventum egi non ordinum sed procerum quorundam. Ad eum venerunt legati ex Austria conquestum de nobis et rogatum, ut autores essemus vobis amplectendae pacis et eorum consiliorum, quibus illa constitueretur, non tolleretur. Condiximus operam nostram in re non tantum salutari, sed maxime necessaria, ipsos quoque admonuimus, ut quam a nobis expeterent moderationem, ex parte sua non negligerent. Hac ipsa hora accesserunt me vestri, Altheimius nempe et reliqui: illi cras audientur, quid allaturi, nescio. Hoc scio, praeter ea, quae Viennensibus responsi loco data sunt, nihil relaturos, quia de auxiliis, suppetiis et summa rerum deliberare et decernere ad solos ordines pertinet. Cum tamen omnibus nobis componendi tam gravis et ancipitis negocii maxima cura sit, non intermittemus sedulo et suppliciter rogare regem, ne rem ad arma venire permittat. Ego ipse Hornam cogito; III. Kl. IXbris, nisi quid me retineret magni momenti, isthic futurus tentabo, utrum res amice com-

poni possit, sin minus, ne provincia haec detrimenti quid accipiat, curaturus. Summopere cupio, si tua negocia id ferre possunt, ad eum diem vel sequentem saltem illuc accedas, ut communicatis sententiis nostris, conservationi communis patriae conjuncta opera prospiciamus. Reliqua ad congressum nostrum rejicio, plenus spei, conspectum nobis tuum non te facile denegaturum. Si quid tricarum literis nostris utrinque inductum est, ne diutius illis immoremur, isthic explicabitur; hinc, etsi maxime velim, per occupationes nec licet, nec si liceat, commode praestari posset. Nunc in expectatione eorum sumus, quae Posonii agentur; dedi eo ante triduum literas ad Tschernemelium nostrum, malim eum in patria esse, metuo enim insidias, non a rege, qui optimo est in nos animo, sed ab iis, qui hactenus rebus vestris obstiterunt. Vale, illustrissime baro. Brunae X. Kl. Nov.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 135 č. 52.

1519.

Hraběti Jiřímu Thurzovi: o napnutých poměrech mezi stranama náboženskýma v Rakousích, kdež plno vojska, pročež i Moravané byli přinuceni najmouti 500 jezdců; o jednání v Rozích a o svých snahách, aby udržel mír. — Na Rosicích 27. října 1608.

(Domino Georgio Turzo comiti.) Illustrissime, spectabilis et magnifice comes, domine et amice fraterno amore mihi coniunctissime et plurimum observande. Ut IDV^{ae} diu bene sit et officia mea ad fructum aliquem ipsius redundent, opto ex animo. Etsi constitueram ad occupationes IDV^{ae}, quae per haec comitia absque dubio non leves, nihil adiicere molestarum cogitationum; ne tamen, dum illius habeo rationem, colorem quaerere videar illiniendae indiligentiae meae, paucis eam compello, tum ut magis magisque intelligat, me non solum memoriam illius imis penetralibus infixam conservare, sed cura valetudinis, status ac fortunarum ipsius peculiariter tangi, tum vero maxime, ut negotia rei publicae hoc tempore tractantem in certiorem rerum nostrarum, quae ea condicione nunc sunt, ut periculo non plane sint vacuae, adducam cognitionem: cuius adminiculo, ubi de nobis iudicium fecerit, de se etiam et patria id consilii capiat, quo et regno isti inclito salus sua, nobis vero publica quies curari constituique possit.

Quos motus per Austriam excitavit a mense uno et altero liberum religionis nostrae exercitium, non denegatum quidem, sed nec admissum tamen, ita iam palam est, ut pluribus explicari nihil opus sit. Scripsi ipse ego in primis initiis ad IDV^{am} ea de re prolixe satis, et litteris Austriacorum, tum etiam legationibus ad ordines Hungariae institutis plenius et planius quis dubitet edoctam fuisse. Ii ut sedati sint, tantum abest, ut nunc magis quam umquam impelli et inflammari videantur. Utraque Austria milite plena est, utrinque tum a nostris tum a pontificiis arma induuntur, nos etiam recordatione praeteritorum periculorum excitati, ne e vicinia incommodi quid ad nos perveniret, praeter copias domesticas quingentorum equitum conducti-

ciorum custodia nos munivimus. Haec quo spectent, facile videre est. Quamvis enim nobis nihil aliud consilii fuit, quam ut securitati provinciae prospiceremus, quae ad excursiones hostiles aperta cum sit, iniuriae cuiusvis, nisi sat ad resistendum armata, est exposita, tamen cum dissidio huic principem quodammodo immixtum appareat, ne in societatem belli etiam inviti pertrahamur, valde est verendum. Hinc cum non ignarus sim malorum, quae bella, civilia praesertim, attrahunt, et per litteras et coram serenissimum principem, quem iam regem vestrum autumo, sum obtestatus, ut periculo huic mature occurreret; ab altera vero parte amicos, quos isthic habeo, continuis fere precibus, monitis et obsecrationibus, ut ab armis abstinerent, obtundere hactenus non destiti, multis argumentis adductis, cur potius negocium hoc amice et placide tractare oporteret, quam vi et armis. Sed parum profeci, fateor, verbis splendidis, amplis promissis, prolixis excusationibus utrinque relatis, rerum vero et factorum nulla utrobique mentione audita saltem, ita ut non frustra patriae, cuius incolumitas meae curae commissa, metuens, meos etiam armandos iudicaverim, ne incauti opprimerentur. Nihilosecius, ne quid a nobis praetermitteretur tum erga principem obsequii tum officii erga vicinos, legatos ad principem expedivimus, qui suppliciter ab eo peterent, ut malis his imminentibus opportuna adhiberet remedia. Ipse quoque Hornam quam primum excurrere constitui, facturus periculum, utrum adhuc aliquis pacificis consiliis sit locus: inde reversus quam spem futurae reconciliationis, quem insequentium calamitatum motum retulero, cum IDV^a^ communicabo. Interim quid ordinibus incliti Hungariae regni sit animi, quam bene illis cum serenissimo principe conveniat, quae expectatio felicis comitiorum exitus, ut IDV^a^, si tantum illi est otii, uno atque altero verbo me faciat certiorem, amanter peto, meque simul unice IDV^ae^ commendo. Rossiczii VI Kal. Nov. [1608].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 135 č. 53.

1520.

Štěpánovi Illésházymu: nepřijímá daru mu poslaného; slibuje, že postará se o to, aby Illésházy obdržel peníze, které má u stavů moravských; s hrabětem ze Salmu chce jednati o jeho věcech; dává zprávu o poselství obou stran stavů rakouských do Moravy, o najímání vojska, o poslech moravských vypravených do Prešpurku. Žádá za zprávu o jednání na sněmu uherském oc. (Ch.) — Na Rosicích 27. října 1608.

(Domino Stephano Illesshazy.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine amice mihi plurima observantia perpetuo collende. Post delata et dicata IDV^ae^ officia mea plurimam salutem illi ascribo. Quid Johanni Lessenio nomine IDV^ae^ Brunae mecum agenti responsi dederim, non dubito ad eam perscriptum esse, significatum praeterea, quam grato animo exceperim benevoli erga me animi ipsius tam amplam tamque munificam et nunquam a me expectatam declarationem. Sed

quid obstiterit, quominus illam tam prompte amplecterer, quam illa liberaliter obtulit, facile aestimare pro prudentia sua IDV[a] potest: non id permittit condicio mea, nec ratio muneris; et alioquin a natura beneficus, quod citra ambitionem tamen dictum sit, ab accipiendis beneficiis sum alienissimus. Fateor quidem, non minus in accipiendo, quam in dando aliquam constitui liberalitatem, ego tamen illa quidem in parte adeo sum inurbanus, ut a nulla re magis abhorream, quam ubi aliquid est acceptandum. Cum itaque naturae hoc potius sit vitium quam iudicii, excusabit IDV[a], quod nequeam deponere, quod per annos et consuetudinem ita invaluit, ut proprium factum sit.

De pecunia, quam apud ordines IDV[a] habet, nulla sit suspicio; mihi erit curae, ne solutio diutius protrahatur, quam IDV[ae] expectare commodum fuerit, dummodo mature de voluntate IDV[ae] admonear. Cum comite Salmensi, ubi primum convenerimus, diligenter agam, ne in re aequissima diutius IDV[a] ludificetur; nec minus commendata mihi erunt reliqua IDV[ae] quae habet in provincia hac negotia, cum opera mea, studium et facultates pridem IDV[ae] dicata sint.

Haec non dubito consona esse iis, quae meo rogatu Lessenius IDV[ae] exponenda in se recepit: quibus vellem addidisset, quae eodem tempore, illo ut puto non ignaro, in ea civitate acta sunt. Binam ibi habuimus legationem ab ordinibus Austriae, alteram quidem ab iis, quos Viennae princeps sibi fide obstrinxit, alteram ab illis, qui in oppido Horn subsederunt hactenus; utraque pars res suas egit, illi his seditionem obicere, hi istis vim et iniurias; amice utrique auditi, amice dimissi, et summatim omnia ut complectar, ad comitia reiecti. Nos tamen, quod rem nostram agi videremus, proximo ardente, ut proverbium habet, pariete, ad incendium restinguendum duplex inivimus consilium: legationis ad serenissimum principem instituendae alterum, alterum conscribendorum quingentorum equitum non ad vim aliis inferendam, sed eam potius a limitibus nostris propulsandam; non enim frustra nobis cavemus, cum vicinam Austriam totam videmus in armis et lustrationes quasdam ad confinia nostra institutas, noscamus etiam militum ingenia et ad praedas agendas non minus quam ad bellum gerendum proclivem mentem. Et legati quidem nostri, si quidem Posonium ibunt, quid apud principem acturi, quid ab eo impetraturi, cognoscet isthic IDV[a]; miles vero noster nihil tentaturus, dum aliqua rerum componendarum spes superfuerit. Et haec quidem de rebus nostris. Sed in comitiis vestris, quid agatur, ab IDV[a] expecto, et utrum illic etiam aliqua rerum Austriacarum cura, rescire ex ipsa cupio. Forsan non tantum ab aliis negotiis vacabit illi temporis, ad me ut scribat, sed poterit per Wodiczium, quae scitu opus fuerit, significare, cum in eum potissimum finem Posonium eum ablegarim; per eum IDV[a] de valetudinis meae ratione, de itinere non ita pridem Viennam confecto et de profectione, quam in Austriam instituo, copiosius cognoscet. Plura non addo, certus occupationum, quae

illi hoc tempore et hoc rerum statu incumbunt. Valeat IDV[a], imo ut valeat, valetudinis suae diligentem habeat curam. Rossicio VI. Kal. Novembris. 1608.

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 136 č. 54.

1521.

Rich. Starhenbergovi: oznamuje, že král listem ho požádal, aby napomenul Rakušany k umírnénosti; vybízí tedy Starhenberga, aby obecný mír vždy měl na mysli. — Na Rosicích 4. listopadu 1608.

(D[no] Riccardo baroni Starrembergio.) Heri sub crepusculum domum redii. In itinere literas a rege accepi, quibus consilium nostrum de conducendo milite comprobat; monet etiam, quando nihil a vobis postularet hactenus, quam ut more consueto et a majoribus recepto homagio vos illi obligaretis, et de caeteris omnibus vobiscum agendi et conveniendi fratri dederit potestatem, ne desisterem a vobis hortandis et persuadendis, ut aequitate et moderatione consilia vestra temperaretis. Hoc me semper fecisse nosti; pergo porro, et quantumvis mihi multo nunc magis, quam antehac de rebus vestris compertum est, ut tamen pacis publicae, quae pretiosum est donum Dei, conservationem semper geras in oculis et in mente, amice moneo. Hunc, qui tibi literas reddet, tam diu Viennae manere jussi, donec transactioni finis impositus esset; illum poteris de iis, quae aguntur, edocere, ut ipso internuncio, quid nobis porro expectandum, intelligam. Intra paucos dies scribam prolixius. Vale, illustrissime D[ne] et mihi carissime. Rossicii pridie No. Nov. [1608].

Kop. souč. v knih. Bludov. 3881 fol. 136 č. 55.

1522.

Jiřímu hr. Thurzovi: děkuje mu za oba listy obdržené, jež ho potěšily, a přeje království Uherskému všeho zdaru; podává zprávu o úmyslech stavů rakouských shromážděných v Rozích a o svém poselství k nim. Stručně se zmiňuje o sněmu českém, odloženém do ledna. (Ch.) — Na Rosicích 8. listopadu 1608.

(Domino Georgio Turzo comiti.) Illustrissime, spectabilis ac magnifice comes, domine et amice instar fratris mihi carissime et singulari observantia colende. Ut IDV[a] in multos annos optima fruatur valetudine et meis officiis et obsequiis solito erga me in amore retineatur, ex animo opto. Cum in itinere Hornam essem, reddita est mihi prior IDV[ae] epistola, quae baroni Waldsteinio, affini meo, fuerat commendata. In reditu alteram accepi, qua ad litteras meas proximas rescripsit. Utraque iucundissima fuit, quamvis quae de difficultatibus publicis praesertim attingit, non nihil maestitiae attulerunt; mihi certe incolumitate regni Hungariae nec propriae patriae salus potior est, adeo cupio, ut regno illi bene sit, quod tot annis totius Christianitatis propugnaculum vim et iniuriam barbarorum a nobis arcuit: et sane magna in spe sum, quamvis principia non adeo laeta videantur, exitum fore fellicissimum et exoptatissimum, modo utrinque hoc agatur, ut et regno sua dignitas et

regi, quae tantum principem decet, amplitudo et autoritas conservetur, utque sepultis privatis offensis et tacitis discordiis, quae eo magis noxiae, quo magis occultae, extinctis, utilitati publicae ex omni parte incumbatur.

Hornae fui et quae videbantur paci conciliandae apposita, in medium protuli, neque proceres illos difficiles, ut putabam, reperi et a concordia alienos, cui eos apprime studere vel inde apparet, quod numerosam legationem ad serenissimum archiducem Maximilianum Viennam nuper miserint: sed maxima in eo est difficultas, quod vinculo fidelitatis tantisper principi se obligare recusent, quamdiu illis de religione libere profitenda et exercenda, de statu rei publicae emendando, de tollendo inter pontificios et evangelicos, quod ad munia et officia publica spectat, discrimine sufficienter cautum abunde non fuerit.

Adducunt pro argumentis veterem consuetudinem, rescripta principum, rei aequitatem, vicinarum provinciarum non absimilia iura: et si quis principis bonitatem, fidem, pollicitationes obiciat, opponunt exemplum Styriae principis, opponunt successionem principum non uno modo in eos animatorum, opponunt consiliarios, quibus, ut dicam quod res est, non valde aequi sunt, ita ut si quis omnia ad amussim examinaverit, non facile eos damnarit penitus. Arma non ad offendendum quempiam, sed ad se suosque tuendos sumpta aiunt, nec sumpta prorsus concedunt, sed iis, quae in illos parabantur, tantum opposita. Quamvis autem non faciunt, ut credam ullam vel principi vel consiliariis cogitationem de vi illis inferenda incidisse, coniecturae tamen, quas afferunt, ita sunt probabiles, ut vera argumenta videantur. Confoederationem plane urgent, auxilia Hungarorum sibi pollicentur, me quoque de iis interpellarunt: sed ego medium me gessi et ad concordiam suadendam, non opem ferendam venisse me respondi.

Scripsi de his omnibus ad serenissimum designatum nostrum: nunc erunt partes IDV^ae^ et aliorum procerum incliti illius regni, ut operam suam utrinque interponant, quo facilius motus hic perniciossimus comprimatur: ni enim id fiat, ni mature periculo occuratur, tantum incendium ex his favillis conflari poterit, quo universus Christianus orbis inflammetur. Comitia Bohemica in proximum annum delata sunt, dies dictus XXVII. Januarii, ut intelliget IDV^a^ ex diplomate caesareo, quod descriptum mitto, et indicabit fortasse Budovicius noster, cuius litteras meis adiunxi. Plura scriberem, sed nolo augere curas et molestias miscere molestiis. Valeat IDV^a^ et me amet. Rossicio VI. Idus Novembris [1608]. Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 136 č. 56.

1523.

Štěpánovi Illésházymu: píše o své cestě do Rakous, o sněmě českém a sjezdech krajských v Čechách. Poselství slezské v Praze bez pochyby vrátí se s nepořízenou. — Na Rosicích 8. list. 1608.

(Domino Stephano Illesshazi.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice observandissime, IDV^ae^ ut officia mea defero, ita etiam felicem in

rebus agendis successum ex animo precor. Quando consultius IDV^{ae} videtur, ut epistolae nostrae quo facilius et celerius inter nos commutentur, deferantur ad castrum Geding, quamvis expeditior mihi videatur quae recta ducit Posonium via: malui tamen IDV^{ae} obsequi quam priori instituti meo inhaerere. Accipiet itaque has IDV^{a} per praefectum suum et intelliget, ni prius iam id aliunde illi innotuerit, rediisse me ex profectione Austriaca, quae etsi alioquin non iniucunda ob tantae nobilitatis conspectum, nec plane inutilis ob uberiorem rerum, quae controvertuntur, acquisitam cognitionem, hac tamen in parte minus felix fuit, quod dispositis iam procerum istorum animis ad concordiam, si commodae offerantur condiciones, parum forsitan possit necesaria aestimari; feci tamen, quod meum erat, et si inclinationem illam ad obsequium principis promovi nihil, quod sane dicere non ausim, non tamem certe retinui vel repressi.

Erant tum in eo, ut legatos Viennam mitterent, sane magnae autoritatis viros et multae experientiae ac doctrinae; quam ego deliberationem per amicos, quos illic reperi, iuvi diligenter ea spe potissimum, quod a moderatissimo ingenio archiducis Maximiliani et a prudentia tot clarissimorum virorum nihil non temperatum, conveniens et salutare mihi pollicerer. Nunc in expectatione sum, quem exitum consultatio illa sit habitura, quem eo magis feliciter cadere opto, quod valde vereor, ne, si aliter eveniat, longius absimus a pace, quam e re nostra sit. Ne itaque novis calamitatibus implicemur, a Deo id primum erit impetrandum, procurandum deinde quantum in nobis est, ut reconcilientur subditorum animi principi, et princeps cum subditis in gratiam redeat; quam ad rem IDV^{a} tum ob authoritatem, qua pollet, tum quod negotio propemodum adsit, plurimum emolumenti adferre potest; ego quia longius absum, si maxime velim, parum tamen praestare queo, cum non aliter quam per litteras agere mihi liceat. Sed sufficit, dummodo IDV^{a} rem sibi curae esse patiatur. Scio enim, quantum possit, ubi intensius in cogitationem aliquam incumbit.

Comitia Bohemica ad 27. Januarii prorogata sunt, interim singulis districtibus, in quos divisum est regnum, peculiares conventus indixit caesar. Legati Silesii adhuc Pragae detinentur et complures in ea sunt sententia, re infecta dimissos iri. Bavarus ad fines Bohemiae exercitum habere fertur, nisi iam reduxerit, postquam timor comitiorum evanuit. Hungarica ab IDV^{a} expecto et me benevolentiae ipsius commendo. Rossiczio VI Idus Nov. 1608.

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 136c č. 57.

1524. Eliáši Bergerovi: děkuje za podané zprávy a oznamuje, že asi v deseti dnech bude ve Strážnici. — Na Rosicích 9. listopadu 1608. (Opis lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 137. č. 58.)

1525. Vilémovi Bedř. ze Žerotína: těší se, že šťastně vrátil se do Paříže z cesty po Anglii a Skotsku, a že na té cestě přivětivě přijali jej někteří vynikající mužové; neboť jest účelem jeho cesty, aby nabyl vědomostí, znalosti jazyků, pěkných způsobů, aby se seznámil s vynikajícími lidmi, a ne aby prohlížel stavby, obrazy, sochy a pod.; teď však měl by již navrátiti se domů, aby záležitosti své spořádal; také jest potřebí, aby jejich synovec se již vrátil. — Na Rosicích 11. listopadu 1608. (Konc. franc. knih. Blud. 3881, f. 137, č. 59.)

1526.

Výborům evang. stavů Rakouských: že listy přijal; sám že nemůže k traktaci někoho vyslati bez svolení stavů anebo nejvyšších úředníků zemských; chce však neprodleně úředníkům zemským žádost jich předložiti a s nimi se uraditi. — Na Rosicích 12. listopadu 1608.

Wolgeborne Freiherrn, edlgestrenge Ritter, insonders fr. liebe Herrn; denen Herrn seind hinwiderumben meine willige fr. Dienst nach Vermögen jederzeit zuvoran berait.

Der Herrn Schreiben von 7. dits ist mir heut dato gegen Abend wol uberantwort worden, als dess von den drei zu Horn versambleten euangelischen Ständen abgeordneten löb. Ausschuss Ankunft zu Wien, wie auch deren an Ihr Fürstl. Drl. Erzherzogen Maxmilian zu Österreich geschehenes Anbringen, sowol die darauf erfolgte Resolution, und endlich Ihr fr[eundliches] Ansinnen und Begehrn, zu der vorstehenden Tractation gleichermassen, wie es von den hungerischen Ständen geschehen, Abgesandten aus diesem Land abzeordnen wol vernomben.

Hierauf kann ich denen Herrn zur Antwort dienst- und freundlich nicht verhalten, dass ich unserm Landsbrauch nach, wie es auch zu Horn in Beisein etlichen aus irem Mittl mündlich vermeldet, nicht Gewalt habe, ausser der gemainen Landsständ oder zum wenigisten der Herrn obristen Landofficier und Landsrecht-Beisitzer dieses Markgrafenthumbs Bewilligung und Consens zu obgemeldter Tractation oder dergleichen wichtigen Sachen jemand abzusenden, und wann es gleich geschehen sollte, so würde es doch keine Kraft haben, und möchte bederseits vielmer Schaden dann Hülf beibringen. Damit aber hierinnen an meinen Fleiss und Zuethuen nichts erwinden möge, will ich aufs eheiste ernennte Herrn obristen Landsofficiern für mich beschaiden, inen der Herrn Schreiben füerbringen, mit inen erwegen, und wessen sie sich diesfalls vergleichen werden, denen Herrn unverzüglichen zu wissen thuen. Welches ich den Herrn, welchen ich nach Vermügen willige fr. Dienst zu erzaigen jederzeit willig, hinwiederumb kurzlich zu besserer Nachrichtung vermelden wollen, göttlicher Betrachtung uns alle hiemit empfelchend. Geben Rossicz den 12. November anno 608. Der Herrn jederzeit und dienstgeflissener Carl Herr von Zierotin.

[In tergo:] Abschrift Herrn Landshaubtmanns in Mährern Schreiben an die osterreichischen Herrn Ausschüsse. N. 27.

Opis souč. v Štýrsk. zemsk. arch. (Reg. vyt. v Zeitschr. f. Gesch. Mähr. u. Schles. Roč. IV. (1900) str. 277.)

1527.

Timinovi: oznamuje, že svolal sjezd předáků moravských do Brna na den 17. listopadu; bude se jednati o odpovědi, kterou přinesli poslové od krále z Prešpurka; obává se, že králem bude povolán do Prešpurka, čímž by mu odňata byla možnost sejíti se s knížetem Anhaltským; brání mu v tom i jeho úřad. — Na Rosicích 14. listopadu 1608.

(Mattiae Timino.) Ad XV. Kl. Xbris, qui in diem Lunae proximum cadet, evocavi primores provinciae Brunam, audituros responsum, quod nostri ad regem legati non ita pridem Posonio retulerunt. Ad XIII. equitatus, quem conduximus, ad confinia Austriae collocabitur. Praeterea nullus fere est dies, quo vel ex Ungaria vel ex Austria non ad me nuncii; ad haec accedit, quod vocatus Posonium, excusavi profectionem, et quia tabellarii, quos isthic habeo, praeter expectationem detinentur, vereor ne rex etiam renuentem adesse jubeat. Molestiam itineris et viarum pericula mihi praesertim, cui ubique insidiae struuntur, non frustra metuenda, non tango; longe enim superat ista desiderium meum salutandi principis Anhaltini et patroni tui conveniendi. Sed quae impediunt, vides. Nunquam minus iners fui, quam nunc sum, et quia totus ex alieno arbitrio pendeo, mihi ipsi vel nunquam indulgeo aliquid, vel perraro. Sane permoleste fero, eripi mihi hoc vere servili onere pridem optatam et cupitam mihi occasionem renovandorum officiorum meorum cum ill^{mo} principe Anhaltino, quem ut colui semper prae caeteris, sic et hoc tempore maxime in votis habeo, ut mea studia et officia erga celsitudinem ipsius in conspectu omnium extent. Sed ea est muneris mei conditio, ea horum temporum ratio, ut nihil magis mihi cavendum sit, quam ne frequentius a provincia absim: non tam ad praecludendum ad calumnias, quas nec magnopere fugio, nec si maxime velim, effugere possum. aditum, sed ad praecidendam hostibus tam externis, quam iis, quos adhuc alimus in intestinis, ansam ad artes et machinationes consuetas adversum me et patriam exercendas. Moliuntur enim, sed non me ignaro, quamvis dissimulante, multa et gravia quidem tum in meam tum in provinciae perniciem, quae mihi partim declinanda sunt, partim eludenda; arte vincenda, etiam vi fringenda; et summatim ut dicam, irrita omnibus modis facienda: quod nisi a praesente vix aliter praestari potest. Caeterum potissima spes est in auxilio Domini et frequens tam in mente quam in ore, non sine fiducia erga Deum, quae verba haec Davidi expressit: „Confundam eos, quia Dominus sprevit eos," generosa sententia. — De rebus Bohemicis quae scribis, jam aliunde ad me sunt allata. Tu vero quod nunc sponsus, prope diem maritus futurus, valde gaudeo ex animoque laetor, desideriis tuis finem tandem

optatum divina indulgentia concedi. Sic tandem secundos nactus ventos feliciter ad portum deveheris, ad quem ego reluctante tempestate appellere nondum possum. Vale, mi Timine, et sponsae amantissimae quoties recordaberis, toties mei etiam meminisse velis. Ross. XVII. Kl. Xbris.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 137 č. 60.

1528. Kryštofu Staudiovi ve Zhořelci: píše, že nemůže v dopise odpovídati k tomu, o čem Staudius psal, protože lépe bude o tom pojednati ústně, možno-li v Brně v nejbližších dnech. — Na Rosicích 14.—18. listopadu 1608. (Opis lat. knih. Blud. VI—3881 f. 137 č. 61.)

1529.

Rich. Starhembergovi: vysvětluje, že stavové moravští nemohli vyslati do Rakous své posly, byvše jen od jedné strany pozváni. Žerotín sám nebyl by mohl v Rozích činiti nic jiného než napomínati Rakušany k umírněnosti; Anhalta očekávají do Třeboně. — Na Rosicích 18. listopadu 1608.

(D^no^ Riccardo baroni Starrembergio.) Accipis cum his literas ad collegas tuos. Paucissimi hic convenimus, reliquis domi familiaribus occupationibus detentis. Facile per te ipsum aestimare potes, nec ex dignitate esse, nec ex officio, nec ex re, ut legatos mittamus, ab una tantum parte invitati, alteri vero vel suspecti vel minus saltem accepti. Praeterea non video, cui usui vobis esse possint, rebus jam maxima ex parte confectis, si vera sunt, quae Vienna Posonium attulisse scribitur Georgius Thurso: omnia enim composita jam ait, et duobus tantum exceptis capitibus, de caeteris omnibus convenisse inter vos et archiducem, ut referunt literae, quas hodie ex Hungaria accepi; cui quodammodo asstipulatur, quod Eczdorfius nuper ad me: magna vos in spe esse, inter biduum vel triduum boni aliquid constitutum iri. Quam cupio, ut ita res cadat! Sed literae tuae ante triduum mihi redditae parum me solantur. Video enim Hungaros non pro expectatione vestra comparuisse. At quid ego aliud Hornae, — praesertim cum Tschernemelius noster, Posonio reversus, auxilii Hungariae et tantum animorum*) vobiscum conjunctionem deprendicaret**), — quam, ne incertae spei plus nimio inhaereretis, ac perinde semper adniti, ut aequis conditionibus acquiescentes postulata vestra ad justam mediocritatem accomodaretis, ne per nimiam rigiditatem residuum spei de transigendis his controversiis tolleretur? Scio ego, ipsemet expertus, quid sit multitudini confidere et quam nihil magis instabile sit animis vulgi: quoties me deseruerunt nostri, etiam in vitae periculo constitutum! Ac extraneis quid facerent, cogita. Utinam ita tibi cognitae res essent nostrae, non adeo facilis esses in me accusando. Et tamen hactenus nulla re vobis defuimus. Sed utut se res habeant, noli quaeso plus aequo sollicitus esse de futuris, dummodo praesentia componas. Est omnino permittendum

aliquid tempori, ne dicam Deo, cui omnia credenda sunt. Ipse Salvator nos jussit singulis diebus suas destinare curas; et sane si res nostras ita efferre in securo posset, ut omnibus vicissitudinibus praeclusus esset aditus, nullus reliquus esset fiduciae erga Deum locus. Non est itaque, quod talem hic nobis fingamus vel tranquillitatem vel securitatem, quae omni periculo vacua sit; frustra nam alioquin Spiritus Dei jussisset nos in coelum attollere oculos, si quidem nullam hic permanentem essemus habituri sedem. Hodie adhuc dabo ad principem literas, certiorem eum de vestro desiderio, nostro responso facturus. Vale illustriss. D[ne]. Ross. XIII. [Kl. Dec. 1608.]

Illustrissimus noster Anhaltinus heri Wittingaviae expectabatur, eo me invitavit noster senex et Tschernemelium, ut audio. Ille quid fecerit, ignoro; ego idoneis adductis causis me excusavi. Qui tibi optime cupit et merito te colit et amat . . .

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 137*v* č. 62. — *) Lze též čísti: tantam armorum. — **) Psáno dosti zřetelně deprendicaret, snad místo *depraedicaret?*

1530.

Hraběti Jiřímu Thursovi: po bratrovi, který ke korunování krále Matiáše do Prešpurku jede, posílá list, v němž přeje štěstí k tomuto korunování. — V Brně 21. listopadu 1608.

(Domino Georgio Turzo comiti.) S. D. Proficiscente fratre meo Posonium ad coronationem serenissimi principis nostri omnino aliquid ad IDV[am] scribendum erat, si non alio, hoc saltem fine, ut quam gratae mihi advenerint epistolae IDV[ae] Posonio III. et Vienna IX. Nov. ad me missae intellegeret. Vellem, si permitterent patriae negotia et accederet serenissimi principis voluntas, non inter ultimos adesse, qui illi de tanta accessione, regno de tam nobili principe gratularentur. At quia hic ornanda est Sparta, quam nactus sum, non intermittam etiam absens et regem et regni ordines faustis votis prosequi optareque ex animo, ut alter Mathias primi vestigiis insistens, fortunam aequans, virtutem superans, pristino splendori inclitum istud regnum restituat; quod si caelestis favor optatis meis annuerit, nullum est dubium Hungariam ad summum felicitatis fastigium evectum iri. Utinam Austria quoque extra periculum esset et tam propinqua excipiendo laetis animis principi suo, quam Hungaria proxima est coronando; sed nondum video res eo loco, siquidem non aliud fere Viennae agi, quam disceptationibus et scriptis tempus teri comperio.

Nos hic Dei beneficio quiete vivimus, nec hostile quicquam audimus ex vicinis provinciis. Silesii legatos suos ab aula expectant; Bohemi comitia reiecta, ut scripsi nuper, in sequentem annum: nec in imperio quicquam turbarum, sed in Belgio recrudescit bellum. Plura non addam, vereor enim, ne frater occupatam inveniat IDV[am],

cui in multos annos meritam prosperitatem ex animo precor. Brunae XI. Kalend. Decembr. [1608].

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 137. *v* č. 63.

1531.

Štěpánovi Illésházymu: raduje se ze zvolení arciknížete Matiáše za krále Uherského; těší se na shledání s Illésházym; oznamuje o věcech českých a o sněmě českém. — V Brně 22. list. 1608.

(Domino Stephano Illesshazi.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice plurimum et semper mihi observande. Salutem et obsequia cum omnibus officiis et studiis, quae a me proficisci possunt! Magno me gaudio affecerunt IDV[ae] litterae, quibus de electione serenissimi principis in regem Hungariae, per solemnem coronationem paulo post confirmanda, allatum ad me est laetissimum nuncium. Tandem spem concipio feliciorum temporum et pridem desideratae pacis, postquam eo res feliciter deductae, ut brevi regio diademate insignitum conspiciamus illum, per quem Deus optimus maximus alienae servituti pristina reducta libertate nos eripuit. Jam adversariis concident animi, ubi se frustratos viderint expectatione, quam in discordiis nostris et animorum inconstanti varietate posuerunt. Sic et Turcico freno iniecto cohibebitur luxuries, cum Hungaria suum habebit regem, a quo ceu a capite ad reliqua membra sperata demanabit felicitas. Nostrum iam erit, uti meritas Deo pro tanto beneficio agere gratias, sic precibus instare apud illum, ut, siquidem per eum reges regnant, per eum regna florent, fundatum prius iustitia et pietate regis nostri solium misericordia et largitate sua posthac coronet.

Absoluto actu inaugurationis puto etiam comitiis finem impositum iri; sic mihi tandem exoptata obveniet occasio IDV[am] conveniendi, atque eum potissimum in finem constitui intra non multos dies Straznieczium me conferre, ut IDV[ae] sim propinquior. Interim dispiciat IDV[a], an opera mea et ex munere mihi commisso concessa potestas, qua in re vel quoad negocia quae hic habet vel diciones, utilis illi et fructuosa esse possit, iubeatque ministros suos, ut ea pro arbitrio utantur et in usum IDV[ae] convertant.

Litterae, quas ex Bohemia accepi, nullas ibi copias, nullum militem nunciant. Bavaricus etiam exercitus, qui ad regni confinia consederat, dilapsus est. Conventus, quos indixit caesar, diverso exitu habiti, a plerisque nihil impetratum, a reliquis fere cum condicione; omnes comitia flagitant. Ego autem ea sum in opinione, non prius celebranda esse, quam plane distractis incolarum animis, cuius rei non exigua iam iacta fundamenta. Finem facio et IDV[ae] me commendo. Brunae, X. Kal. Xbris [1608].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 138 č. 64.

1532.

Karel z Žerotína a Jiří hrabě z Hodic evang. stavům dolnorakouským projevují lítost, že z Vídně bez pořízení odjeti museli; Žerotín s Hodicem že přibyli 25. m. měsíce do Prešpurku a jednali s králem, jeho radami i palatinem, a dosáhli tolik, že král ochoten jest věc přivésti k dobrému konci. — V Prešpurku 3. pros. 1608.

Wohlgeborne Freiherrn, edle gestrenge Rittern, sonders viel geliebte Herrn und guete Freunde. Den Herrn seind hinwiederumb unsere willige freundliche Dienst nach Vermögen jederzeit zuvor. Wir haben der Herren Schreiben vom 28. den letzten des verflossenen Monats sambt denen Einschlüssen wohl empfangen, und dass sie aus angezogenen Ursachen unverrichter Sachen von Wien verraisen müsten, schmerzlichen daraus vernommen. Thun uns gleichwohl der beschehenen Communication und in uns gesetztes Vertrauen dienstlich und freundl. bedanken, wollen es auch zu aller gegebener Occasion umb die Herren mit threuem, fleissigem Dienst hinwiederumb gern verschulden und vergleichen. Und können zwar denselben zur Antwort nicht verhalten, dass wir auf Erforderung der kön. Mayt., unsers genedigisten Herrn, den 25. gemelts Monats allhier zu Presspurg ankomben, alldar wir sambt und sonderlich, ehe dann uns der Herrn Schreiben zukomben, wie auch hernacher sowohl bei Ihr Mayt. und dero Räthen, als den Ungerischen Herrn palatino und andern vornehmen Herrn dieses Königreichs zum öftermal der Herren halber nach aller Nothturft angehalten, und soviel uns müglich gewesen, dass die Herrn in ierem Begehrn gewähret würden, allen Fleiss angewendet. Habens auch so wait gebracht, dass sich Ihr Mayt. genädigist gegen uns erklärt, in der angefangenen Handlung nicht allein zue continuiren sondern auch dieselbe zue guetem End zu bringen; wie wir dann gänzlich verhoffen, weil obgemeldter Herr palatinus und die Ständ dieses Königreichs Ungern der Herren sich stark intercedendo und sonsten angenomben, diese Handlung ein glücklichs Ende bekommen werde. Bitten nur allein, die Herren wöllen noch ein kurze Geduld tragen, bis Ihr Mayt. wiedarumb nach iren anlangen, und unterdessen nichts dergleichen fürnehmen, was zu grösserer Weitläufigkeit dieses gefährlichen Unternehmens dienen möchte. Wie wir auch die Herrn in kurzen mündlich oder schriftlich weiter des hieigen Verlaufs halben zu berichten haben, welches wir auf diesmal wegen Kürze der Zeit und anderen Ungelegenheiten underlassen müessen. Die Herren hiemit, denen wir angenembe willige freundl. Dienst jederzeit zu erzaigen berait, in Schutz des Allerhöchsten endtpfehlent. Geben zu Presspurg den 3. Decemb. im 1608 Jahr.

Der Herrn dienstgeflissene, willige: Carl der elter Herr von Zierotin, Herr auf Rossicz, Drewohosticz und der Burg zue Perow, Landshauptmann des Marggrafthumbs Mährern, und der zu Hungern auch designirten in Behaimb Kö. Mayt. Rath und Cammerer. K. H. v. Z. m. p.

Georg Graf und Freiherr von Hodicz und Olbramicz auf Platsch, Pudolcz und Taykowicz, obgedachter Kö. May. Rath und Cammerer. Georg von Hodicz m. p.

[In tergo:] Schreibens-Copie vom Herrn Landshaubtmann und Grafen von Hodicz. (No. 28.)

Opis souč. v Štýrsk. zemsk. arch. — Vytišt. v Zeitschr. f. Gesch. Mähr. u. Schles. sv. IV. (1900) str. 277.

1533.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: po návratu z Prešpurku oznanuje, že král dosud nestaví se proti požadavkům stavů; dotýká se podezření, jako by ne dosti horlivě zastával zájmy stavů rakouských; kárá urážku, která při jednání Vídeňském stala se Bratřím; náčelníci stavů, kteří byli králem neb bratrem jeho povoláni do Vídně, se zajisté dověděli, kterak o konfederaci v Čechách uzavřené jednal s palatinem Uherským a s radami královskými. — V Brně 6. prosince 1608.

(Domino Georgio Erasmo baroni a Tschernemel.) Discedens Posonio, eo loco res reliqui, illustrissime domine, ut omnino sperem, nisi novi quid interveniat, compositionem secuturam: non adeo abhorret rex a postulatis vestris, ut quicquam vobis deneget, quod salva dignitate concedere possit: ipsi quoque consiliarii sive ex sententia regis, sive proprio consilio, sive periculi formidine videntur mitius agere; praeterea ordines Hungariae continua et seria intercessione impetrarunt, ut vestri condigna ratio haberetur. De me, — siquidem in suspicionem apud vos, licet immerito et nulla mea culpa, incidi, acsi in promovendis rebus vestris minus studii et operae impendissem, quam officii mei fuisset et postulasset fides vestra, quam Hornae erga me essem expertus, — nihil attinet, ut dicam: scio tamen, quid et nunc et ante praestiterim, et scit Deus, cuius solius rectum et sanum est iudicium, aliorum sinistras opiniones et praeiudicia excipio, sane non sine dolore aliquo animi, attamen non tanti facio, ut non sit potior apud me propriae conscientiae authoritas subnixa multis ipsissimae veritatis testimoniis, quam cuiusvis alterius ex falsis suppositis praepostere concepta sententia.

Noli mirari, me ista ad te, quem sciam omnium lenissime et modestissime atque cum aliqua mei commiseratione de ea re [?] dixisse: pervenerunt enim ad notitiam meam voces, quae Viennae non ab uno prolatae nec ab uno exceptae, quos lubens silentio praetereo spontanea oblivione sepulturus, ut qui sola recte factorum conscientia contentus sim. Sed non possum dissimulare iniuriam ecclesiis Dei, quae apud nos sunt, cum non levi ignominia impositam. Audivi etenim non infrequentem earum factam mentionem sub odioso nomine Piccardorum, quo nemo illas notavit, qui se non simul adversarium eorum fuerit professus, quaesitumque non sine acerba ironia, an hoc esset fraterne agere, haeccene esset Piccardorum fratrum religio, an sic Piccardi instituerent suos, et quae eiusmodi fuerunt alia. Quibus dicteriis quam

probe conscientiae suae consuluerint, quantam divini honoris habuerint rationem, videant illi, qui in innocentes ea effuderunt; innocentes re vera, nam etsi quid peccatum a me fuisset, quamvis nullius hac quidem in parte delicti mihi sim conscius, quis propterea existimet illis culpam praestandam, poenam luendam fuisse, quibus cum negotiis rei publicae, cum consiliis aulae nihil negotii, nihil consilii?

Ignosce, quod liberius querelas meas apud te depono, cum id faciam fiducia tuae mihi probe cognitae pietatis, quae non patietur, ut in malam partem accipias defensionem piorum coetuum leviter delibatam, cum et tuendae propriae innocentiae meae eam videas praetermissam.

Sed ad res vestras quod attinet, existimo iam facile vos ab ipso rege vel fratre Viennam fuisse revocatos; nec dubito per Hodicium, cum quo conveni, ut vos adiret, de omnibus, quae Posonii acta, peculiariter edoctos esse, qui etiam indicarit haud dubie, quomodo confoederationem nostram in Bohemia initam tum apud palatinum Hungariae tum apud consiliarios regios asseruerim, ac si non alia, hac saltem via liberarim me crimine eo, quod mihi vestrates obiciunt, acsi timide nimis et frigide tractarem omnia.

Verum haec ad aliud tempus, ne, quas seposui defendendi mei partes, consulte reassumere videar. Interim tamen certum te esse volo, me nec in posterum ullam declarandae meae erga vos atque te praesertim tum observantiae tum benevolentiae neglecturum occasionem, et promptissimo animo praestiturum, quicquid in rem vestram fore vestroque commodo et beneficio suscipi procurarique posse intellexero.

Illustrissimo Starrhenbergio et reliquis proceribus amicis nostris plurimam salutem ascribo. Vale illustrissime domine. Brunae, VIII. Id. Decembris [1608]. Tibi constanter et perpetuo addictus.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 138 č. 65.

1534.

Timinovi: píše, že rád byl by přijel, aby setkal se s knížetem Anhaltským, ale povinnosti jeho úřadu nedovolily mu toho; stěžuje si, že ani Timinus ani Hock nedávají mu zpráv o tom, co se u nich děje. Nepříznivců svých, o nichž Timinus se zmínil, Žerotín více lituje než se obává: Žerotín proti nim ničím se neprovinil, leda snad, že zbavil se dlouholeté tyrannie; kdyby (Čechové) se nebyli odloučili od Moravanů, mohlo vše uvedeno býti v lepší stav. I jinak Žerotín hájí svou politiku proti Čechům. Některé osoby označuje umluvitými přezdívkami. — V Brně 8. prosince 1608.

(Mathiae Timino.) Ego vero, mi Timine, non ad avertendam a me suspicionum molem, sed patriae negotiis et muneris, quod sustineo, molesto onere adactus, profectionem non minus a me quam a vobis desideratam excusavi; et sane nec simulatam fuisse excusationem nec frivolam, ostendit iter, quod pauculos post dies iussu

regis in Hungariam mihi fuit suscipiendum, ex quo nudius quartus redux, hodie demum responsum ab Illmo vestro et cum eo literas a te accepi. Nihil certe gratius mihi accidere potuisset, quam dudum optata et expectata Ill^mi principis Anhaltini posse frui praesentia, ex qua longe plus commodi et securitatis rebus meis accedere potuisset, quam ex falsis suspicionibus, quae temporis tractu per sese obsolevissent, periculi et molestiae; sed invitum retinuerunt domi occupationes, quibus adeo sum implicatus, ut nullus earum appareat exitus. Jam, quod admissae rationes meae et datus excusationi locus, acceptissimum sane est; ut enim principis Anhaltini gratiam maxime ambio, ita patroni vestri offensionem caveo quantum possum. Ex adverso molestissimum accidit, quod nec tu nec Hockius ne verbo quidem ad me, quid apud vos actum, quae istius congressus causae; quae ad amicum intima familiaritate vobis conjunctum minime essent dissimulanda. Nam quod hic*) in adventum suum rem rejicit, vana spe lactat et bis deluso falsa accessus sui ad nos pollicitatione non tertio imponet; eo minus, quo certius apud me est, etiam nolentem evocatione ista heri vestri in aulam retentum iri.

Porro ne silentio plane praeteream, quae in ultimis lineis epistolae tuae admiscuisti: miseret me sane istorum, quos profers, quod odio, quo me innoxium prosequuntur et cui omnes alii, quibus aliquid heroicae virtutis inest, plurimum se obstrictos fatentur, naturam produnt simul et vitia animi, quae amore gentis et fortunae commiseratione ego celavi hactenus, ita detegunt, ut omnibus, qui sana mente sunt praediti, irridendos ipsimet se propinent. Quid enim proficiunt, dum occulta malevolentiae spicula in eum jaciunt, quem non offendunt? Nam mihi quidem divino beneficio satis firmus est animus ad sustinendam invidiam istam, ex qua plus damni et ignominiae ad eos redundat, a quibus proficiscitur, quam ad me, quem nec contingit quidem. Praeterea sub alis divini praesidii constitutus non valde reformido injurias, quas nonnisi per summam ingratitudinem bene de ipsis merito, nisi per summam iniquitatem immerenti inferre possunt. Quod enim est meum in ipsos peccatum? quae culpa, quis error admissus? Num hoc forte, quod me tyrannidi tot annos crudeliter in me exercitae subduxerim, quod patriam pristinae asseruerim libertati, quod vim Turcarum et libidinem, confoederatione cum Hungaris et Austriacis inita, a cervicibus nostris et forsan totius Germaniae depulerim? At sint sane haec talia, ut merito reprehendi possint: num ergo omnia ista ego unus praestiti? nullas alii in tanta expeditione habuerunt partes? ab hominibus consilium hoc fuit, non a Deo? Vide, ad quae absurda coeca animi stupiditas eos impellat, et num non commiseratione magis digni quam vindicta. Oderint sane, si quidem nec tot annorum patientia nec tot beneficiis publice et privatim in eos collatis ad me amandum allici potuerunt, me tamen nec hostem habebunt nec inimicum.

Illi viderint, quo pacto Deo sunt responsuri, quod tantam occasionem rei bene

gerendae, propagandi cultus divini, iustitiae restituendae, revocandae libertatis neglexerint. Non ego autor confusionum, quae apud eos sunt; sed turbarum, quas hic dant scelerati homines, nemini alii quam illis culpa imputari potest, quod in causa aequissima vel per ignaviam vel per imprudentiam a nobis se seiunxerint, cum tamen, si conjunctis viribus libuisset agere, omnia ad meliorem statum revocari potuissent.

Sed quid ego defensionem meditor, cum clara sit innocentia mea vel illis ipsis testibus, qui toties nobis adhuc in Bohemia versantibus professi, divinitus me Principi nostro adiunctum fuisse, ut et cupiditatibus ipsius moderarer et retinerem simul impetum exterorum, quos adduxerat, ne in effrenatam peccandi licentiam penitus se effunderent. Haec scilicet est gratitudo illa. Sed meum est ferre talia aequo animo, ne dicam contemnere, quandoquidem nihil magis mihi adversum, quam declinare a modestiae statu. Ad Austriacos quod attinet, toto hoc tempore in eo fui, ut res ipsorum commode transigeretur. Testes sunt literae meae, quas ad Regem eo de negotio dedi saepius; testis Rex ipse eorum, quae a me audivit; testes consiliarii, testes amici, sed certissimus testis propria conscientia. Necdum desisto, quantum in me est, res ipsorum promovere; et spero eo in statu me illas Posonii collocasse, ut non longe absint ab exspectata compositione. Fateor quidem semper me utramque partem dehortatum esse, cum perspicerem, nos hunc qualemcunque rerum statum non aliter quam pacis artibus, pacatis consiliis, concordia et quiete posse retinere. Scio etenim, quantarum calamitatum molem bella attrahant et quam firmandis rebus nostris nihil magis necessarium sit commoda pace.

De Lucido quod mones, recte facis: sed nihil ab ipso periculi. Abutitur quidem ille, ut ais, virtute mea ad dignitatem propriam ampliandam; a[t] ego ambitionem ipsius converto ad patriae salutem: ceterum ita mihi ab ipso caveo, ut tamen omnem a me amoveam diffidentiae suspicionem; hac enim dexteritate retinendus, ne nos secum in praecipitium trahat.

Quae de Rhedario nuper scripsisti, ita falsa sunt, ut nec refutatione indigeant: quaere ex Budovicio et intelliges, quo illos, qui diploma regis Georgii objectare nobis ausi fuerunt, Dubcii in frequenti procerum consessu compulerim. Saxosylvani minas non magis metuimus, quam de largiendis illi bonis, quae ab Imp. contra iura provinciae impetravit, cogitamus. Reliqua, si quae sunt, ad congressum, si quando eum concedat Deus, reservo. Vale, nobilissime Timine, et existimationem meam apud probos et pios a nebulonum calumniis, si quando occasio detur, vindica. Brunae, VI Idus Decembri s[an. 1608].

Konc. v knih. Blud. VI—3881 fol. 138 č. 66. — *) Původně napsáno: Hockius.

1535.

Budovcovi: volbou a korunováním Matyáše za krále Uherského odvráceno bylo nebezpečí Turecké; jest naděje, že i nepokoje v Rakousích budou brzy urovnány a že nastane mír; snahy Pražského dvora, aby odpadlé země vrátily se k jeho poslušnosti, jsou marny; když Žerotín pozoruje, jak zvráceně se v Čechách vládne, zdá se mu, že chtějí státi se slavnými záhubou vlasti. — V Brně 16. prosince 1608.

(Vencislao Budovicio Baroni.) Puto tibi iam constare, quid Posonii actum et quo pacto princeps noster in Regem Hungariae consentientibus procerum suffragiis electus, proclamatus, coronatus. Magno beneficio Dei accidit; metuendum enim erat, ne distractis animis Hungarorum et a consortio Germanorum aversis, Turcis ad vim apertam patefieret ostium, qui hactenus nonnisi occultissimis fraudibus imperium Austriacorum genti isti, alioquin non optime erga alienigenas affectae et dominatum exterorum pridem fastidienti, exosum reddere ausi. Hoc metu iam maxima parte liberati sumus; quod ex eo reliquum est, ab Austriacis manat dissidiis, quae nondum placatae, quamvis spes magna compositionis brevi successurae affulgeat. Nihil enim intentatum relinquimus, ut sublatis gravissimarum offensionum causis et concordia lenitis animis, pax publica reducatur; in ea enim, quantum humanis consiliis providere rebus afflictis licet, omne securitatis nostrae fundamentum posuimus, certi, quamdiu rimula aliqua ad dissuendam coniunctionem nostram patuerit, non cessaturam aulam vestram a nobis infestandis. Et sane non ignotum est, quid tentarit hactenus et quid etiamnum conetur; nec ita caute agit Altheimius, ut artes ipsius ad notitiam nostram non perveniant. Sed si benignitate divina Austriam difficultatibus istis, in quibus haeret, exemerimus, perdet miser operam; nihil enim minus, quam, ut haec nostra sit sententia, ad obsequium veteris redire domini. Frustra prosequuntur, quod elapsum est; retinendi eramus, dum et manere nobis fuit integrum et illorum potestatis abiturientes remorari; sed offuderat Deus oculatis alioquin caliginem, ut respirandi nobis paululum et a metu durioris servitii emergendi, a fluctibus impotentis dominatus requiescendi sub umbra mitioris imperii facultas esset. Video autam Deum necdum quidem detergere nebulam istam oculis offusam; palpant enim adhuc in tenebris nec secus ac coeci nunc in hunc, nunc in illum lapidem impingunt. Quoties expendo, quae ad nos de statu rerum vestrarum referuntur, nequeo demirari satis tam praeposterum rerum administrandarum modum; crediderim enim data opera omnia perdere et patriae incendio celebres fieri velle. Sed quando ita illis videtur, sit sane; doleo ego quidem meorum, quos isthic caros habeo, vicem, iuvandi vero post excussam tantam e manibus opportunitatem rationem nullam invenio. Non tamen dubito, quin et ipsorum malis finem praestituerit [sic] Deus, qui utinam adsit brevi. Comitia Paulina non minus differenda audio, quam de Martinensibus actum sit. Praevidebam ego ista, cum apud vos essem, sed nullus erat

tum consilio locus; utinam nunc sit aliquis! Quo ut vos Spiritus ille roboris et sapientiae instruat, humillimis cum precibus precor et te illustris domine quam optime valere iubeo. Brunae, XVII Kal. Januarii [1608].

Konc. v knih. Blud. 3881 fol. 138 č. 67.

1536. Štěpánovi Illésházymu: děkuje za darované víno, jež jaksi nerad přijímá, poněvadž si umínil odejmouti nepřátelům svým všecku příležitost k pomluvám; prosí ho však, aby budoucně v dávání byl zdrželivější, aby on sám mohl býti v přijímání ochotnějším. — Na Rosicích 17. prosince 1608. (Opis lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 139. č. 69.)

1537. Janu Petrovi Orchimu-Sappovi: jestli zprávy, jež Orchi dostává od Bonaciny, nevysvětlily mu s dostatek, proč Žerotín nepíše mu tak dlouho, a neomluvily ho, Žerotín sám přichází k němu s prosbou, aby nepřičítal mlčení toho ničemu jinému, leč návalu prací a starostí, a ujišťuje ho, že nepominula o něm paměť zásluh jeho, ani nepotuchla láska, ani nezmenšila se touha odvděčiti se mu; což nyní jest jemu možnější, ježto král postavil ho na místo těch, kteří naň sočili, a dal mu vysoký úřad při své osobě. Nepřátelé Žerotínovi činí sice stále jemu úklady, ale Žerotín doufá v pomoc boží. Ostatně že je na ten čas v pokoji, ježto mír s Turky je zabezpečen a učiněna konfederace s Uhry; pouze Rakousy vzbuzují ještě jakési obavy. Žerotín sám nemůže očekávati mnoho klidu pro zaneprázdnění, která mu přináší úřad. Rodina jeho je zdráva. Doufá, že brzy bude moci dáti mu jistou zprávu dobrou, a přeje si podobných novinek veselých též od Orchiho. — V Brně 18. prosince 1608. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881, f. 139 č. 68.)

1538. Mark-Antoniovi Lombardovi: velice jej potěšil dopis, který od něho dostal po tak dlouhé přestávce; nepochybuje, že radost jeho z povýšení Žerotínova jest upřímná a že provázena je modlitbami, jichž velice má potřebí pro obtížnost nového svého úřadu a pro množství nepřátel; poměry jsou dosud neklidné, nemohouce se ustáliti po převratu tak velikém a téměř zázračném; klid ohrožují zvláště nepokoje v Rakousích, které by se však daly utišiti, kdyby na obou stranách bylo více umírněnosti a kdyby se více dbalo dobra všeobecného, než zvláštních zájmů; Žerotín všemožně snaží se prostředkovati mezi králem a stavy rakouskými. Oznamuje, že 1000 skudů bylo mu Bonacinou již z jara zaplaceno. — Na Dřevohosticích 27. prosince 1608. (Konc. vlašský knih. Blud. 3881, f. 139 č. 70.)

1539.

Rich. Starhembergovi: že nesouhlas v některých názorech nemůže porušiti jejich přátelství; Žerotín mínil, že Rakušané měli sleviti něco ze svých požadavků, Starhenberg však soudil jinak a vinil Moravany z nestatečnosti: výtka ta je nespravedliva. Žerotín ničeho tak se neděsí jako nové války a též ho nikdo nepřesvědčil, že lze zákonně užiti zbraní proti knížeti pro věc náboženskou, leda že by šlo o starý zákon a mrav; ostatně i kdyby výprava proti králi šťastně se skončila, zbude nebezpečí se strany císaře, papeže a Španělska. — V Olomouci 29. pros. 1608.

(D^no^ Riccardo baroni Starrembergio.) Hoc te, illustrissime D^ne^, ante omnia scire cupio, me, si maxime velim, alieno tamen esse animo a te non posse, quem virtus tua et probitas, taceo alia, ita tuum fecit, ut dissidere a te nunquam possit, nedum averti. Nolim proinde te in eam sententiam accipere, quae ab Hodicio dicta

sunt, ac si indignationem aliquam, quam non sine injuria amicitiae nostrae deprecaris, prae se ferrent. Nihil enim aliud ille, ut quidem conjicio, voluit, quam non omnia mihi nec semper probari, quae de rebus vestris audirem, nec ubique assentiri, sicubi te crederem vel affectibus perblandiri, cum liceat dissentire interdum, vel aliorum opinione in errorem rapi; in rebus mediis nec tollit amicitias diversitas opinionum, quae minime talem in omnibus consensum requirunt, in quo nihil sit dissimilitudinis, nisi quis fortassis adulationem pro amicitia, simulationem pro veritate invenerit*): quod sincerae et minime fucatae benevolentiae quantopere repugnet, tibi ipsi judicandum permitto. Haec ideo ad ipsum epistolae limen praefigere volui, ut ad primum intuitum discuteretur caligo illa, quam nebulae variarum suspicionum oculis tuis offuderunt; ne videres hominem, tui amantissimum et te quodammodo in ipsis praecordiis ferentem, umquam in animum inducere potuisse, ut curas tibi augeret, ut aerumnis pressum indignatione sua opprimeret, ut succenseret illi, cujus misereri oportuerat, et quae alia querimoniae tuae objicere videntur. Nam etsi non diffiteor, displicuisse mihi voces illas, quae integras provincias aliquo modo perstringebant, duriorem etiam visam fuisse, quae hanc ultimam praecessit, epistolam: quid tamen hoc causae, ut protinus ab amando te desisterem, vel de priore virtutis et dignitatis tuae aestimatione imminuerem aliquid? Non certe ita desipio; ad hunc enim modum omnes amicitiae mihi essent deserendae, nec cuiquam amplectenda mea, quando nec ipse id praesto, ut me probem omnibus, nec alii id efficiunt, ut nihil in ipsis desideretur. Quae cum ita se habeant, satis te firmatum arbitror, ne imposterum quaevis aura opinionem, semel de meo in te summo amore conceptam, commutet, neve ita commovearis, continuo si nos contingat forte discrepare sententiis, ut existimes etiam voluntate dissidere. Cuique enim suae sunt rationes, cuivis sui fines, et quandoque in re eadem diversus modus, suum cuique permittendum est judicium, si quidem sua quisque ducitur et regitur conscientia. Apparet id in negocio, quod nunc tanta sollicitudine tractamus.

Mea fuit sententia, ut contenti generali promisso principis, quo omnium privilegiorum, immunitatum, consuetudinum vestrorum conservationem in se recipiebat, non detrectaretis, fide pro more interposita, dedere vos in illius obsequium. Tu contra sensisti. Mea sententia non fuit, ut arma sumerentur prius, quam necessitas eô vos adegisset; tibi vero ita visum est. Mihi placuisset, ut pacis et quietis publicae tuendae causa remitteretur aliquid de vestris postulatis, tu diversum judicas. Rationes tuas adduxisti, ego meas habui: quis propterea sanae mentis nos inimicos factos arbitretur, quod non convenimus per omnia? Et ne diutius vager extra oleas: quis me proclamabit tibi adversarium, si ita, ut sentio, respondeo ad objectiones epistolarum tuarum? Non enim omnia admitto, quae adfers; nec propterea, quia nos timiditatis arguis, statim in sententiam tuam descendam. Ut enim de me et Hodicio,

quando quidem utrumque accusationi tuae eximas, taceam: ajo, eos, qui Znojmae ex ordinibus convenerant, cordate et mascule, verum adhibita ea, quae subditos decet, modestia et consideratione, omnia pericula, quae principi ex hac animorum et provinciarum distractione impenderent, legatis missis proposuisse; nec minus animose, quamvis paulo extra verecundiae fines eos, qui provinciae administrandae praesunt, illme D^{ne}, destinata alia ad regem, qui tum Posonii aberat, legatione, detulisse in componendis controversiis his operam suam; et ne nunc quidem curam rerum vestrarum abjecisse, postquam, delegatis primariis ex suo ordine viris Viennam, non desistunt urgere regem, ut vobis satisfaciat, nec ut satisfaciat tantum, sed ad eum, qui ultimo a nobis propositus fuit, modum, aliam etiam tentaturi, si haec non successerit, viam. Hic ego quidem nihil abjecti, nihil remissi video, nec, unde tibi haec de nobis opinio, ulla assequor conjectura; nisi tu forsan cum iis censeas, qui nihil animosum, nisi quod iram spiret, minas crepet, ferrum vibret, existimant. At ego longe aliter sentio, nec alio fine vobis toties moderata consilia, tranquillam mentem, sedatos spiritus optavi, inculcavi, quam ut ostenderem, me a nulla re ita abhorrere, quam a renovando bello, cujus funestum exitum, tristes ruinas, horribiles reliquias ut a longe perspicio, ita fugio, quantum possum. Noli mirare itaque, quod nunquam, ut conquerereris, armata vobis spoponderimus auxilia in solatium tot injuriarum et periculorum, quibus undique ab adversariis cingimini. Hoc enim eorum fuisset facere, qui omnia perturbata voluissent; mihi autem aliud consilium est, persuasionibus nempe, argumentis, precibus a rege hoc impetrare, quod alii forsitan armis extortum mallent invito. Nec me hic quidquam a pietate alienum profiteri arbitror; nemo enim mihi persuasit hactenus arma religionis causa adversum principem sumi legitime posse, nisi ubi res in legem vel morem inveteratam transiit; et infausti eventus, quos ejusmodi bella maxima ex parte sunt sortita, utcunque declarant, non omnino Deo probari.

Nec haec fovet exemplum nostrum, quod ad convincendum me adducis: nam nos armis nostris, adversus imperatorem sumptis, nunquam religionem praetexuimus, sed leges violatas, libertatem ademptam, privilegia conculcata, pericula intentata capitibus nostris, quae armis vindicare non tantum nobis per leges licet, sed sub poena famae et existimationis amittendae legibus jubemur. Attamen nec ejusmodi subsidia quisquam nostrum vobis denegavit hactenus, nam cum primum conscribi a vobis coepit exercitus, a nobis quoque cogendi militis initium est datum; postquam copiae vestrae per agros et oppida distributae, nos etiam equitatum nostrum misimus in hyberna. At Golzius, ais, regi scripsit, equitem nostrum ad regis officia conductum. Primo quidem falsum id est, incertum saltem: deinde et si ita se res habeat, quid ad vos Golczius, cum illi nec vices regiae apud nos creditae, nec administrandae provinciae ratio commissa. Sed quod caput est rei: quis vestrum hac-

tenus bellum regi indixit, quis illi intentavit arma, quis militem adversus eum armavit? cur ergo Golczius in re non scripserit, militem nostrum usui et beneficio ipsius destinatum esse? An igitur vis nos primos esse, qui infestis armis eum aggrediamur? satius fortassis esset, nos vobis praeire, ut in nobis postea omnis culpa resideret? Sat scio te nihil minus agitare, quam ejusmodi consilia; ut tamen nemo sit a vestris partibus, qui tales volvit cogitationes, non facile mihi quis persuadeat. Vides ergo, quo jure nobis imputas, res vestras minus nobis fuisse cordi; passos nos fuisse toto hoc tempore, cum tantis difficultatibus res conflictae; majores conatus nostros esse debuisse: cum tamen ab ipso negocii hujus principio nihil aliud privatim et publice a nobis actum, cogitatum, consultatum, quam ut vestrae quieti et securitati prospiceretur.

Sed pergo porro, denuo jure regi inferri posse bellum; spondeat etiam quis datis praedibus expeditionem feliciter cessuram. Quid, tum omnesne erunt superatae difficultates? nihil posthac metuendum est a pontifice, nihil ab imperatore, vel Hispano, vel aliis? Et ut hoc etiam largiar: nihil ergo posthac erit periculi a rege placato? quem tu jam nunc metuis, nondum provocatum ad iram, non timebis postea tantis injuriis exasperatum? Quanto igitur praestat iis auxiliis, iis subsidiis, iis remediis malis vestris succurrere, quibus, quod reliquum est, vita recreetur, foveatur, confirmetur, quam ancipiti cura residuos spiritus, adeoque vitam ipsam extinguere? Et sane si hanc rationem secuti fuissetis, res vestrae fortassis jam in portu essent; quia si res ad iram veniant, nunquam, ut vereor, contingent. Plura addenda essent et causae explicandae, cur nullos legatos ad vos, Viennae cum essetis, decreverimus; cur invito rege vobis, cum Arch[iduce] negocia vestra tentantibus, nos non conjunxerimus. Sed quia illa leviuscula, et nemo est in rebus vestris paulisper versatus, qui non facile hos nodos per se dissolvet, nolo tibi pluribus esse molestus, cui forsan literae meae, non ex animi tui sententia, ut apparet, scriptae, dudum fastidium pepererunt. Finem itaque facio et te cum tota illustrissima familia tua et domo quam diutissime florere ex animo opto. Filiae meae illustrissimae conjugis tuae manus, quamvis a longe, exosculantur et benevolentiae ipsius se commendant. Vale. Olom. III. Kl. Jan. [1608]. Qui te merito suspicit, colit et amat, C. Z.

Konc. v knih. Blud. 3881 fol. 139 *v*. — *) Psáno jako: *invexerit*, prvotně však: *acceperit*.

1540. Janu Hynkovi: slibuje, že vyplní jeho přání, bude však potřebí o věci se uraditi, až Žerotín vrátí se do Brna nebo na Rosice; prosí o zprávy z Čech. — Na Dřevohosticích 29. prosince 1608. (Opis lat. v knih. Blud. VI—3881 f. 140 č. 72.)

1541.

Hraběti Jiřímu Thursovi: jest nespokojen s nesvorností stavů v Uhřích; přeje mu štěstí k povýšení v úřadě; oznamuje, že císař arciknížete Leopolda, hraběte ze Sulcu a ještě dvě osoby

evangelikům příznivé vypravil do Vídně k jednání, a že sám Žerotín jest pohotově, jakmile bude zavolán, tam také jeti. — Na Přerově 30. prosince 1608.

(Domino Georgio Turzo.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, vicine et amice loco fratris mihi plurimum observande et sincero amore coniunctissime. Fortunatum huius anni excessum et ingressum alterius felicissimum IDV^ae ex animo opto et officia studiaque mea simul defero. Iter ingrediebar, cum litterae IDV^ae XV. huius exaratae sane acceptae et mihi gratissimae ad manus meas redderentur, quo factum, ut tabellarius absque responso dimittendus fuerit. Huc postquam veni, feriae Natalitiae me occuparunt, quibus cultui divino et conscientiae curae merito vacandum fuit. Inde mora haec praeter voluntatem quidem meam prolata, sed necessitate extorta, vereor, ut IDV^ae molesta fuerit nec iniuria [sic], sed nunc intellectis causis, quin si minus excusatione, venia saltem dignam [sic] nunc iudicet, minime ambigo. Pertinaciam morbi, qui IDV^am tam diu exercuit, non miror, cum domesticis exemplis mihi constet, quam aegre genus hoc mali reprimatur, ubi semel invaluit; patientiam tamen cum pietate coniunctam, quam epistola ipsius exprimit, ut suspicio, ita merito laudandam et magni faciendam autumo, nec dubito dolores alioquin acerbissimos remedio hoc, quo nullum praestantius asserebat ipse Carolus caesar, plurimum mitigatas et emollitas fuisse. Utinam proximis litteris plane illam ex ea convaluisse edocear, nec unquam postea intelligam recidisse.

Exitum comitiorum Posoniensium pacatiorem optassem; non probo illa in gente vestra dissidia et in deliberationibus tantam sententiarum varietatem; ad unum scopum omnes collimare oportuerat in tanto praesertim periculo constitutos, ad conservationem videlicet communis patriae. Iam cum dissidiis laborare video et ex privatis offensionibus ad manifestam in publicis discordiam progredi, quis illos diu quiete ista, quam tot armis, et licet pauco sanguine, multo tamen periculo et labore quaesiverunt, fruituros auguret? Nulli regno adeo necessaria fuit concordia ac vestro: aeterno Christiani nominis hosti immixti, circumfusi ab amicis quidem, sed partim non satis tutis, partim reconciliatis, certe cum quibus nulla vobis linguae, rara sanguinis, exigua morum communio, quo in discrimine versemini, nisi vos unanimis consensus adversus eos, qui exitio vestro inhiant, tueatur, in aperto est, et IDV^a, quam Deus tot ingenii et iudicii dotibus exornavit, ipsa haud dubie prospicit.

Non temere ego neque ut me rebus vestris curiosius ingererem, reconciliationem illam, cuius meminit absque dubio IDV^a, Posonii ursi. Non enim me latet, quid regnum Bohemiae servituti illi, in qua haerent miseri indigenae, mancipavit, quid nos libertate nostra exuerit, quid perdiderit alios: et sane in recenti memoria est, quid possit consensio voluntatum et animorum, ubi de conservatione rerum publicarum agitur. Proinde rogo IDV^am quantum maxime possum, ut ad mentem re-

vocet, quae tum temporis inter nos amice et sincere contulimus, et si ex usu patriae sit, ut certe est, cogitationes istas non abiciat.

De officio thesaurarii regni in IDV[am] collato plurimum illi gratulor, opto etiam ampliora; nunquam enim res suas adeo secundas experietur, ut non aliquod accedere dignitatis et fortunarum ipsius incrementum expetam.

Res in Austria nondum compositae. Legatos Viennae habet caesar Leopoldum archiducem, comitem Sulczensem et duos alios, rebus nostris optime faventes; de eorum adventu factus sum nuper certior litteris regiis, iussus etiam continere me in provincia, ut si res postularet me isthuc evocari, nulla interposita dilatione ad regem me conferrem: ni intra paucos dies evocer, judicia Olomucii celebrabo, inde, si quid dignum scriptione occurret, accipiet a me litteras IDV[a]. Praeroviae III. Kal. Ian. 1608.

Opis v knih. Blud. VI—3881 fol. 140 č. 73.

1542. Štěpánovi Illésházymu děkuje za dar, lituje, že se s ním nebude moci sejíti, dává zprávu o návratu vyslaných moravských z Vídně, slibuje prostřednictví ve sporu s hrabětem ze Salmu. — V Olomouci 5. ledna 1609. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881, f. 141 č. 1.)

1543.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: posílá stavům rakouským do Rohů odpověď králem danou poslům moravským; radí, aby spor ukončen byl smírem. (Cb.) — V Olomouci 6. ledna 1609.

(Domino Georgio Erasmo baroni a Tschernemmel.) Mitto ad ordines vestros Hornam exemplum responsi legatis nostris a rege dati; ei adiuncta fuit declaratio sententiae regiae, cum qua vestri Vienna nuper dimissi. Refertur ad me, graviter vos illam accepisse; nec ego de eo ambigo, qui aliquo modo intelligam, quantum a postulatis vestris responsio ista absit. Minas, quae intermixtae, non adeo miror, cum nec vos ab iis abstinueritis; ac sane meo iudicio satius fuisset protestationem illam de imperatore omisisse, quae nullo commodo vestro inserta est. Nec enim Hungaris vel nobis animus est caesarem poscere vel ponere arbitrum controversiarum nostrarum, quem scimus etiamnum nihil aliud meditari et moliri, quam vindictam; nec id ex foedere esset: intelligis haud dubie, quid velim.

Nostri hodie convenient ad celebranda pro more iudicia provincialia; cum iis per hanc occasionem deliberabitur, quid porro factu opus sit. Scio omnibus unam esse mentem, ut pax constituatur, nimirum quae et regi honesta sit et vobis tuta; ad quam impetrandam nihil hactenus praetermiserunt diligentiae et laboris, nec, ut spero, neglecturi sunt in posterum, quod bono vestro fieri potuit, cum nemo sit omnium, si opinio non me fallit, qui non quam optimo loco res vestras constitui posse expetat.

Alia praetereo lubens; silentium enim mihi, quatenus non publici officii mei ratione abrumpendum sit, imposui et apud vos et apud regem. Sic fortassis certior mihi apud utramque partem erit benevolentia. Eventum rei Deo commendo et felicioribus consiliis, quam mea fuerunt hactenus.

Tibi autem, illustrissime domine, quem ut non temere amare coepi, ita nunquam desinam, eum successum opto, quem coeptis meis et institutis a Deo soleo precari, ut scilicet prosperitas te secundet, quae promoveat gloriam Dei, tuam et proximi salutem non impediat. Vale, vir praestantissime, et quam optime vale. Olomucii VIII. Id. Januar. 1609. Tui observantissimus et quam maxime tibi addictus C. Z.

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 141 č. 2.

1544.

Jiříkovi Rauckému, aby mu pro budoucí soud Olomoucký připravil záležitosti sirotčí.*) — V Olomouci 6. ledna 1609.

Chtěje věděti, bylo-li by ještě co strany kterých sirotkův při tomto nastávajícím soudu svatotříkrálským Olomouckým přednášeti zapotřebí, toto psaní vám naschvále činím a vás žádám, že to bedlivě vyhledáte, při tom tolikéž i v zápisy ručicí týmž způsobem nahlídnete, a zvláště v zápisu pana Bernarta Podstatského že rukojmě živý i zmrlý poznamenáte, tak abych jich v obnovení listu napomenouti mohl. O čemž o všem pro správu že mně co nejdříve něco místného oznámiti a odeslati nepominete, věřím. Dat. v Olomouci 6. Januarii 1609.

Konc. v knih. Bludov. MS. č. 4146 fol. 1.

*) Žerotín byl jako zemský hejtman také poručníkem všech sirotků v markrabství. Mezi registry listův jeho jest také rukopis z let 1609 až 1617 s nápisem: „Přípisy listův v příčině sirotkův a statkův činěných.“ Ačkoli listy takové mají důležitost pro rodopis i místopis, pomíjíme jich, předkládajíce jen ukázku.

1545.

Štěp. Illésházymu: lituje, že pro jeho cestu ke dvoru nebude se moci s ním sejíti; oznamuje, že byli včera u něho Karel z Lichtenštejna a vyslaní z Rohů; žádá, aby se ujal poddaných Strážnických; za dva dni bude ukončen soud, a pak také půjde za králem v záležitostech rakouských. — V Olomouci 8. ledna 1609.

(Domino Stephano Illesshazi.) S. D. Intellexi ex epistola ab IDV[a] hesterna die accepta, quod evocata Viennam litteris regiis eo pergere constituerit, licet cum aliquo rerum domesticarum dispendio. Ea est ratio officiorum et muniorum publicorum, ut posthabitis rebus privatis ea curare, quae ad conservationem status communis pertinent, necesse habeant ii, qui in magistratu sunt collocati. Id etiam IDV[ae] accidere nil apud me novi, cum quotidie hoc ipsum in me ipso experiar, quamvis curae meae non tam late se extendant, minus operosae administrationis onere mihi incumbente. Sed standum est loco, cum hac in statione Deus nos posuerit, et ferendi

labores utut graves, ne provinciam nobis commissam deseruisse videamur. Scio IDV^{am} id pro virili facere, ac proinde eo minus aegre fero, quod discessu suo reliquum, quod supererat spei cum ea ante reditum in Hungariam conveniendi, adimat, certus profectionem istam IDV^{ae} tum regi tum unitis provinciis non absque fructu evasuram; ac propterea et hortari et rogare eam intermittam, ut clementissimo domino nostro autor sit pacis quam primum conficiendae, cum periculum ingens et manifestum sit in mora iis, qui res novas appetunt et qui inviti collum imperio Suae Majestatis submiserunt, non tantum in omnes occasiones intentis, sed iam quasi aperte hostibus quietis nostrae, quorum potissima pars in aula Pragensi, applaudentibus et non obscure, si ullo detur opportunitas, quod sese cum iis coniuncturi essent, declarantibus.

Heri huc venit excellentissimus Carolus Lichtensteinius et paulo post advenerunt legati Hornenses, publico, ut audio, suorum nomine denunciaturi, si a confoederatione cum iis inita discederemus, alibi amicos et auxilia quaesituros. Eos nondum vidi, sed cras Deo propitio causam adventus certius explorabo.

Interim per absentiam IDV^{ae} res ipsius curae mihi erunt non minus, ac si me ipsum contingerent, quamvis vereor, ne morbo comitis sive simulato sive re vera eum affligente opera mea eludatur. Nihil tamen accuratae diligentiae a me praetermittetur, ut eas deducam, quo IDV^{am} tendere intelligo. Ac in eum finem mitto exemplum epistolarum, quae huc erunt ablegandae, quas descriptas et subsignatas IDV^{a} quam primum mihi remittat, reliqua sollicitudine mihi permissa; quod si accidat, ut comite convalescente negotium tamen imperfectum relinquatur vel effugio aliquo novae dilationi aperiatur aditus, habeat hoc IDV^{a} pro certissimo praeludio pridem meditatae mutationis, et eo magis in foedere communi et amicitia nostra confirmetur, quando me everso et iis, qui mearum sunt partium, bonis viris et patriae amantibus nihil certius IDV^{ae} immineat, quam rerum ipsius in hac provincia indubitata iactura.

Harum litterarum occasione confugiendum est mihi ad IDV^{ae} praesidium nomine agnati mei Straznicensis, domini, cuius subditis publicanus regius, qui in oppido Senicze vectigal exercet, plaustrum molis vel saxis, quibus frumentum frangitur, onustum cum equis et toto instrumento, quod per ignorantiam telonium, ubi unquam antehac vectigal pendere consueverant, praetervecti nihil pecuniae exsolvissent, ademit. Eos agnatus meus, quod in usum eius molae istae coëmptae essent, saepius repetiit, vectigali etiam persolvere iusso, sed nihil impetravit, quin immo subditi illius a consiliariis camerae Hungaricae praeter morem in ius Posonium vocati, acsi iurisdictio totius regni ad illos pertineret. Oro itaque IDV^{am}, ut autoritate sua efficiat, ut equi isti cum reliquo apparatu agnato meo, qui non detractat solutionem vectigalis, vicinitatis amice tuendae causa restituantur. Quod beneficium ego et agnatus meus data occasione aliis amicitiae officiis et studiis rependeamus. Olomuczio, VI. Idus Januar. 1609.

PS. Exempla ista litterarum non mitto, quod, Lessenius cum hic sit, ipsae litterae ut conscribi sic signari etiam hic poterunt. Intra biduum iudiciis finem imponemus propter meam et aliorum festinatam ad regem profectionem in negociis Austriacis. IDV^ae officiis addictus ut maxime.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 141 v č. 3.

1546.

P. Bernartovi Podstatskému, aby paní Annu Hartunkovou, manželku Bernarda Błekty, věnem opatřil a o výpravu na veselí svatební s ní se urovnal; připomíná mu, že musí vydati počet z opatrování sirotčího. — Ve Vídni 21. ledna 1609.

Ačkoli za to mám, že jest vám pan Bernart Blekta i na místě paní Anny z Hartunkova, manželky své, v známost uvedl, že sou Jich Mt nej[vyšší] p[áni] ou[ředníci] a s[oudcové] ze[mští] k snažné jich žádosti a prozbě o tom poručiti ráčili, poněvadž jest se vejš psaná paní Anna před několika léty již vdala, abyšte ji předně věnem z statku otcovskýho náležitě vybyli a vejpravu na veselí svadební učiněnou s ní podle slušnosti narovnali, a což by tak podle takovýho narovnání Karlovi Hyršovi náleželo (jakož pak víte, že od dávna záplaty vyhledávati nepřestává), tím jeho spokojili.

Týmž způsobem co se nápadu po paní Esteře Pivcový, mateři její, dotejče, abyšte i o ten na místě s ní postavili. Proti čemuž bude povinen jakž pan Blekta, tak i paní manželka jeho z věna i ze všeho jiného příjmu vás vykvitovati, a tolikéž že takové věno podle pořádku země obvěněno jest, ukázati. Pakli byšte se o vejš dotčenou vejpravu aneb o vydělení nápadem mateřským porovnati nemohli, budete to moci na mne vznésti a vedle ukázání příčin, pro které ste poručení o Jich Mtech [čti: Jich Milostí] vykonati nemohli, dále zdáním mým se spraviti.

Při čemž toho také před vámi netajím, že sou jakž bratr, tak sestry z Hartunkova velice sobě před Jich Mtí stížili, kterak na statku jejich pod správou vaší zuostávajících [sic] veliká a nenabytá škoda se děje, takže sou i doplnění let sobě na Jich Mti žádali, toliko aby z opatrování vašeho vyjíti mohli.

I ačkoli Jich Mt, šetříce pořádku, toho dopustiti neráčili, však nebespečenství sirotčí ráčili sou vážiti, a poněvadž ti sirotci za strejce mého dobré paměti osiřeli a za tou příčinou nenáleží mně k tomu mlčeti, vidělo mi se vás jakožto svýho milýho a dobrýho pana přítele napomenouti, abyšte dobře na to, že v málo letech přijde vám z takovýho opatrování počet vydávati, pomněli: nebo já neprodleně rukojmí napomenouti do ležení a obnovení listu ručicího a postavení jiných rukojmí podle sebe mínim, z čehož že i vám starost nějaká přibude, nepochybné jest. O čemž časně vidělo mi se vám oznámiti, abyšte i vy tím volněji k tomu se chystati mohli. D. v Vídni 21. Jan. 1609.

Konc. v knih. Bludov. č. 4146. fol. 1.

1547.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: že Moravané přejí Rakušanům ve věcech náboženských zdaru a hodlají je podporovati potud, pokud se snáší s povinnou věrností ke králi; o žalářování měšťanů Kremžských nechtěl věděti ani král, ani arcikníže ani Trautson a j. — Ve Vídni 28. ledna 1609.

(Domino Georgio Erasmo baroni a Tschernemmel.) Nos, quod officii nostri fuit et quod ratio foederis postulavit utrobique, praestitimus hactenus non inviti, illustrissime baro, favemus etiam in posterum, quantum requiret causae vestrae condicio et nostra in regem fidei et subiectionis vinculis obligata observantia permittet. Bis auditi sumus ab ipso, sententiam nostram scripto comprehensam obtulimus, privatim autem non semel de rebus nostris sermones habui cum illo non vulgares. Hodie expectamus responsum, quod consonum fore petitioni nostrae colligimus inde, quod nec eum nec consiliarios alienos videamus a condicionibus legatis nostris a vobis propositis; qui si mittentur, ut plena ipsis contrahendi, statuendi, concludendi facultas concedatur, apprime necessarium iudico in hunc saltem finem, ne res in longum extrahatur, quod et vos ut maxime nec frustra vitare video. Quamdiu spes aliqua superfuerit componendi negocii, non retrahemus pedem: ubi ea plane exciderimus, monebimus vos mature, ne mora lentior rebus vestris sit detrimento.

De carcere civium Cremesensium et rex et archidux et Trautsohnius nihil sibi constare affirmarunt; audivi tamen postea, in vincula quidem fuisse coniectos, sed dimissos.

Legationem ad Hungaros, Bohemos et Moravos institutam ullam esse nihil inaudivi hactenus; mittendus quidem erat Pragam episcopus Nitriensis, sed ad petendam alendis praesidiariis Hungariae subsidiariam pecuniam, verum et hoc certis de causis in tempora magis opportuna dilatum. Ad principes Germaniae missos legatos non dissimulant, sed fraudem, cuius a quibusdam insimulantur, pernegant omnes, nec ego crediderim tam foede lapsos fuisse. De advocato loquor, qui collega datus est Augusto Hardecensi, quem pontificium Luteranam inter Luteranos simulare religionem iussum hic multis persuasum est.

Haec paucis artius heri mihi redditis aliquo modo responderem. Vale, illustrissime domine, et benevolentiam meam perpetuam tibi fore nihil dubita. Viennae, V. Kal. Febr. 1609. Konc. v knih. Bludov. VI—3881 f. 141 v č. 4.

1548.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: že dostal odpověď královu; že nebude překážky, aby stavové rakouští v Rozích shromáždění o odpovědi té pojednali; žádá, by vinou Rakušanů nedošlo k válce, a j. — Ve Vídni 30. ledna 1609.

(Eidem. [Tschernemblovi.]) Heri quarta noctis hora Graplerus, qui a secretis, attulit mihi responsum regis, de quo, cum illucescet, consultabimus; vix satisfaciet

nostrorum expectationi, qui ut candide omnia agunt, facile ambiguis responsis offenduntur. Legi scriptum mordax plus satis et pro imperio; sed ista non difficulter possent dissimulari, modo vestris legatis melius cautum esset. Id omnino erit urgendum apud regem, nec diffido facile impetratum iri, modo a vobis impetretur, ut, qui huc venient, cum limitatis mandatis non mittantur. Nuper sententiam meam hac de re exposui, eam video convenire cum responso regio, nec scio, quid vos ab ea possit deterrere, si eos delegetis, quorum prudentiae, constantiae, fidei non diffiditis. Praeterea quis impediet, quominus hinc omnia vestris, qui Hornae sunt, communicentur, et sententia ipsorum in singulis exquiratur.

Fac, quaeso, illustrissime domine, quantum in te est, ne vestra culpa haec actio pacis tuendae causa instituta reddatur irrita. Bellum raro salutare fuit, nec in civilibus victoria unquam compensat cladem. Haec tibi soli interim, donec explicatis obscurioribus sententiis, quae rescripto insertae, litteris nostris de omnibus certiores reddamini.

Bernartus Puchamius*) epistolam Hockii ad me recentem satis heri huc misit; ei respondere visum est, nolim perire quod scripsi; si illi desit opportunitas remittendae epistolae meae ad Hockium, eam tuae fidei tantisper commendo, dum occasio sese offerat illius Vittingaviam deferendae. Vale, illustrissime domine, et meo nomine omnes istos proceres, et si conveneris vel per litteras inviseris, illustrissimum Starrhenbergium nostrum officiose et amanter saluta. Viennae III. Kal. Febr. 1609.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 141 *v* č. 5. — *) Buchheim.

1549. Jiřímu Erasmovi baronu Tschernemblovi: lituje, že stavové rakouští v Rozích shromáždění nedali svým vyslaným plnou moc dojednati, co bylo do té chvíle na sporu: prosí ho již třetím listem, aby je k tomu přiměl. — Ve Vídni, 31. ledna 1609. (Konc. lat. v knih. Blud. VI.—3881, f. 142 č. 6.)

1550. Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: vyslovuje své politování, že neuposlechli stavové rakouští jeho rady; varuje před válkou; ostatní oznámí pan z Hodic, jenž byl k nim vyslán. — Bez místa 2. února 1609. (Konc. lat. v knih. Blud. VI—3881, f. 142 č. 7.)

1551.

Štěp. Illésházymu: král Matyáš chce, aby zástupci rakouských stavů dostavili se s plnou mocí do Vídně vyjednávat, za kterýmž účelem vypraven do Rohů hrabě z Hodic; plnomocníci stavů sotva se odhodlají vyhověti pozvání královu; upozorňuje na nebezpečí od Turků i z Prahy, a napomíná, aby působil pro dohodnutí a byl co nejobezřelejší. (Ch.) — Ve Vídni 6. února 1609.

(Domino Stephano Illesshazi.) S. D. In tertiam iam hebdomaden hic haereo, vix positis principiis concordiae, nedum superatis offensionum difficultatibus. Impetravimus a rege, ut legatis ordinum tutus huc accessus, tutus etiam ad suos reditus permitteretur. Ad eos evocandos et adducendos profectus est sub initium huius septimanae comes Hodicius Hornam, unde hodie vel cras ad summum redux expectatur. Condicio, quam rex

tulit venientibus, una est, ut instructi potestate plena et absoluta definiendi et terminandi huc veniant, gravis videtur ordinibus et onerosa, tum quia legatis metuunt, tum quia rem tantam paucorum arbitratui credere non satis tutum videtur. Legati ipsi invidiam deprecantur, vim et Viennam formidant minis recentibus, exemplis antiquis cautiores. Ego tametsi periculo rem non carere sat ipse perspiciam, fiducia tamen divini auxilii et fidei datae religione animosior suadeo omnino, ut voluntati regis obsequantur, ne per ipsos stetisse videatur, quominus res ad compositionem deducta sit. Ita nunc in expectatione sumus responsi, quod Hodiczius est allaturus; si ex mente nostra fuerit, non plane despero de negotii exitu, quem optamus; sin minus, nihil bello certius, quo utraque pars pridem inclinat. Etsi autem neutri pacem detrectare videntur, arma tamen utrique instruunt; et hic quidem miles de novo conscribitur, tribus peditum millibus quingentis equitibus ad copias regias adiectis, sed nervo destituuntur, pecunia, quam licet corradunt undique, tantis tamen sumptibus minime sufficit. Interim dum inutiles expensae fiunt, necessaria negliguntur, multis ex eo incommodis et periculis obicimur et hostibus nostris aditus datur ad nos facilius opprimendos. Vigilant haud dubie Turcae, nec dormit Pragensis aula, taceo alios, qui a longe perniciem nobis moliuntur. Rem dignam faceret IDV[a] et dignitate, in qua collocata est, et existimatione prudentiae et autoritatis, qua per orbem inclaruit, si serio moneret regem, ne verba sibi dari pateretur. Verendum est, ne, dum alii de religione decertant, ipse regione exuatur; et huc collimare aemulorum ipsius consilia manifestum est, quibus unus est scopus, excidium ipsius cum nostro, qui ipsi ministri et adiutores fuimus in tanta amplitudine asserenda. Faciat quaeso IDV[a], dum enim incolumitatem regis promovet, suam tuetur, quae consistere vix poterit. si alios rerum potiri contingat. Experto loquor nec ignaro miseriarum exilii: grave fuit solum vertere privato propemodum, longe gravius accideret tam eminentis fastigii apice deiecto. Dum hic sum, veni in cognitionem quarundam rerum, quae scire IDV[ae] maxime referret, sed cartae credere non audeo, cui autem aperiam, neminem habeo; moneo tamen, ut earum partium Hungariae, quae aliis remotioribus provinciis contiguae sunt, deligentem curam gerat. Valeat IDV[a]. Viennae VIII. Idus Februarii 1609. IDV[ae] ad omnia officia praestanda paratissimus.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 f. 142 č. 8.

1552.

Hynkovi z Vrbna: aby dobře rozvážil úmysl svůj pojmouti dceru Žerotínovu za choť: tato od mládí zvyklá jest podřizovati se ve všem vůli otcově; trvá-li tedy p. z Vrbna na svém rozhodnutí, zaslibuje mu Žerotín svou dceru za podmínek s jeho příbuznými umluvených — Ve Vídni 11. února 1609.

(D[no] Hinconi a Virben.) Illustris Baro, consanguinee et fili sincero amore mihi conjunctissime. Nonis mensis hujus reddita est mihi epistola a te eo ipso mo-

mento quidem, quo me, valentem, ut videbar, et cum quodam ex amicis sermones de republica miscentem, corripuit febris catarralis ex inconstantia cordis et incommoda habitatione contracta, quae cum per quatriduum hoc non sine molestia et taedio me detinuit, ita me afflixerit [sic], ut nulli labori ferendo praefuerim: causam praebuit responsi praeter voluntatem meam et sententiam protrahendi. Etsi autem ad multa, quae scribis, multis rescribendum esset; quia tamen negociorum, quibus hic tractandis inhaereo, gravitas id minime permittit, praetereo ea, quae rem ipsam non adeo contingere videntur, illa praesertim, quae de laudibus meis nimis copiose intermixta, quas ut non agnosco, sic nec admitto, tibi autem eo facilius condono, quod te per aetatem minus adhuc moderandis affectibus sufficere posse non ignoro. Ad caput autem rei quod attinet: nondum mihi, quae inter nos Olomucii acta, exciderunt, nec me poenituit hactenus consilii. Sic enim ex re tua et filiae meae arbitratus sum, ut ne quid temere, ne quid festinanter in re tanti momenti utrinque tentaretur; cum enim plerumque, sicubi per inprudentiam peccatum est, poenitentia et solatio et remedio mortalibus esse solet, conjugium tamen ubi semel est contractum, nullus est amplius mutandae sententiae vel erroris emendandi locus. Velim proinde, ut maturitate, quae deceret, adhibita, prudenter tecum deliberares, an discedere a consilio suscepto satius esset, aut in proposito persistere: nam quod ad filiam meam attinet, ita eam ab ineunte aetate institui, ut non aliam sibi sciret voluntatem, quam eorum, qui cum mea conveniunt. Iam cum videam, eandem tibi adhuc mentem esse, quae tum fuit, nec quò ad me ulla sit causa, quae me desiderio tuo, cujus pios et elegantes mores, cum ingenua verecundia conjunctos, magis amo, quam caetera, quibus Deus liberaliter te alioquin instruxit, suspicio, attentari prohibeat; credam etiam omnino Deo autore hanc inter nos necessitudinem consiliari: filiam meam cum Deo tibi despondeo, collocuturus etiam, illo coeptis meis favente, ubi primum de tempore et aliis circumstantiis inter nos convenire, iis tamen, quas agnatis tuis tuo nomine mecum agentibus aperui, conditionibus. Interim nolim a te fratrem meum et agnatos, Gasparem, Bernardum et Victorinum, honoris causa praeteriri, quos conjunctioni huic nostrae favere magis cupio, quam adversari. Vale, illustris Baro, et consilium tuum diligenter Deo commenda, a quo omnis benedictio expetenda et expectanda. Viennae III. Id. Febr. [1609]. Tui et tuarum virtutum amantissimus.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 142 č. 9.

1553. Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: ačkoli by si přál ho viděti, přece neradí, aby jinak přišel do Moravy než v průvodu ostatních vyslaných. — Bez místa, 11. února [1609]. (Konc. lat. v knih. Blud. VI.—3881, f. 142 v. č. 10.)

1554.

Štěp. Illésházymu: o návratu hraběte z Hodic z Rohů a příznivé odpovědi dané od shromážděných stavů; očekává se příchod plnomocníků jejich; mnoho by přispěla přítomnost Illés-

házova; v Praze stavové protestantští úsilně nastupují na císaře, aby povolil jim v nábož. požadavcích, čemuž tuze odpírá strana katolická. (Ch.) — Ve Vídni 15. února 1609.

(Domino Stephano Illesshazi.) S. D. Utrum litterae meae, quas VIII. Idus mensis*) ad IDV^{am} dedi, illi redditae sint nec ne, nondum ad me relatum est. Ab eo tempore rediit comes Hodicius, spe certa regi et nobis facta adventus desiderati legatorum Hornensium, quos ad diem Lunae vel Martis proximum expectamus. Annuunt ordines petitioni nostrae de concedenda legatis plenipotentia, rex etiam venientibus satis commode cavit explicato salvo conductu iis verbis, ut nullus suspicioni augendae videatur relictus scrupulus. Intra spem versor et metum; non enim diffido pacem confici posse, si saltem ab una parte legitimus teneatur petendi modus, ab altera aliqua accedat largiendi voluntas. Id vero intra paucos dies apparebit. Ego interim non desisto pacem a Deo petere, quae vix unquam ita incommoda est, ut quovis bello non magis sit exoptanda. Plurimum desidero IDV^{ae} praesentiam, quae autoritate sua multum afferre possit auxilii in hoc negocio conficiendo. Sed audio occupatam fore in elocanda nepte et nuptiis celebrandis. Si minus itaque eam ob causam adesse nobis posset, consilio saltem nos iuvet et intercessione apud regem, quem scio multum tribuere IDV^{ae} prudentiae.

Pragae comitia nunc habentur, in quibus agitari coepit strenue articulus de religione controversus. Videntur Bohemi non recessuri a sententia nec aliud quidquam indulturi imper[atori], nisi prius de religione libere profitenda et exercenda utrinque conveniat. Obtulerunt libellum, in quo breviter comprehensi articuli fidei nostrae. Confessio est, quae ante plures annos Maximiliano caesari a parentibus nostris eadem in causa oblata et ab ipso approbata. Omnem lapidem movent pontificii frequentibus consultationibus apud Jesuitas et Capucinos institutis, ut irritos reddant nostrorum conatus, sed frustra hactenus. Hodie litterae Pragenses, quid porro actum sit, nos edocebunt. Ego autem IDV^{am} de iis, quae digna scitu iudicavero, faciam certiorem. Negocium IDV^{ae} ut transigatur amice cum comite, mihi curae erit. Scribam ad ipsum, et responsum ubi accepero, ad IDV^{am} transmittam vel sententiam ipsius exponam. Valeat IDV^{a}. Viennae XV. Kal. Mart. [1609].

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 142 v č. 11. — *) Rozuměj: Februarii.

1555. Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: zve ho do Vídně, ať už patří mezi vyslané čili nic; varuje před dlouhými průtahy. — Ve Vídni 16. února 1609. (Opis lat. v knih. Blud. VI.—3881, f. 142 v. č. 12.)

1556.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: omlouvá obsah listu, jímž stavové Dolnorakouští se uráželi, neznalostí němčiny a tou okolností, že účastníci při jeho spisování jsou různých náboženských stran; stavům Hornorakouským bude zaslána odpověď zítra. — Ve Vídni 18. února 1609.

(Eidem.) Illustrissime domine. Si quid asperius videtur in litteris nostris,

imperitiae linguae germanicae tribuendum est, quae vix hoc praestat, ut sententiam nostram commode explicemus, nedum ut delectus in verbis et phrasibus tanto negotio accomodatus a nobis haberi possit. Est praeterea hoc considerandum, diversitatem religionis, quae inter nostros est, parare interdum diversitatem opinionum, quam dum conciliare satagimus, iis interdum vocibus uti cogimur, quae vel utrisque satisfaciant vel neutros offendant; et quia inter alia hoc maxime cavemus, ne in unam partem magis inclinare videamur quam in alteram, liberiores interdum voces omittimus: quae quia bono fine et studio proferuntur, non sunt in malam partem accipiendae.

Occasio tamen scribendi ista praebita est ab Austriae Superioris ordinibus, qui ad nos dederunt epistolam prolixam et quodam modo exultantem, concepta fiducia ex vanis et, ut nobis constat, falsissimis rumoribus, qui ad eos ex Bohemia delati sunt. Ea inter cetera continet quaestionem, utrum illa, quae ultimo scripto archiduci Maximiliano oblato essent comprehensa, possent obtineri necne; ad quam respondere nec nostrae esse potestatis, nec, si esset, actionem tamen [?] praesentem non [sic] id esse laturam, ipsa dictat ratio. Superaddita postea fuit comminatio, quae nobis omnem fere spem mittendorum huc legatorum et concedendae plenipotentiae ademerat, qua non immerito perturbati contestationem opposuimus de abitu nostro: quo tamen nihil nobis molestius evenire posset, quam si re infecta et dissidiis his non compositis succederet.

Quod autem ad vos responsum nostrum missum est, id factum ex ordinum voluntate, qui optionem nobis dederunt vel ad ipsos vel ad vos rescribendi: quapropter cum iter ad vos esset brevius, et praeterea relatum ad nos esset, adfuturos brevi praecipuos ex provinciae illius proceribus, vos potius quam illos delegimus.

Haec in eum tantum finem, ut tibi de animo nostro in vos constaret, qui semper optimus futurus est, qualibuscunque demum verbis exprimatur. Ego toto hoc die decubui, obligato capite et tumidis genis ex catarrho ad dentes labente et dolorem, qui tamen remisit aliquatenus, acerbum excitante. Expectatio adventus tui et vires mihi addit et animum. Vale, illustrissime domine, et meo nomine plurimam et officiosam salutem dicito vestris proceribus, et inter eos illustrissimo Riccardo Starrhenbergio, cui valde gratulor, quod tandem certa et tuta sedes ipsi in Bohemia obveniat beneficio caesaris in nostrae religionis homines adeo indulgentis. Viennae, XII. Kal. Mart. [1609].

PS. Ad litteras ordinum Inferioris Austriae cras respondebitur; conqueruntur consiliarii nomine regis, quod Kinsbergius non tantum militem cogat, sed contra regni Hungariae statuta invito rege et ordinibus peditem inde eliciat in perniciem totius huius provinciae. Graviter praeterea ferunt, quod pontificiorum diciones copiis vestris onerastis, et quod pulverem tormentarium ex Moravia, nobis insciis, adferri

iussistis. De his cras ad vos dabuntur litterae. Querelae vestrorum etiam consiliariis expositae sunt, et commodum responsum relatum.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 143 č. 13.

1557. Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: že po přání jeho zaslal obšírný list stavům rakouským, ale že si přeje, ač pouhou pravdu obsahuje, aby bez potřeby v širší známost uváděn nebyl. — V Brně 24. března 1609. (Opis lat. v knih. Bludov- VI.—3881, f. 143 v. č. 16.)

1558. Jeronymovi Bonacinovi*): obdržel po jeho poslu list královský s kvitancí a se zprávami; žádá ho za poučení v příčině věcí potřebných ke sňatku dcery své, zda došly by v čas z Italie či měly by býti koupeny na trhu Lineckém; ptá se po ceně brokátu, zlatohlavu, hedvábí a zda je nutno poslati mu peníze dřív či teprve po koupi. — V Brně 7. dubna 1609. (Konc. vlašsk. v knih. Blud. I—3883.)

*) Bonacina Jeronym kupec ve Vídni.

1559.

Budovcovi: lituje, že poslední sněm český měl tak nepříznivý výsledek; přál by Čechům, aby také oni toho dosáhli, čeho dosáhli Moravané a Rakušané mírem ve Vídni uzavřeným; Žerotínovi nyní dobře se daří; v jeho snahách o obnovení staré svobody jest mu překážkou zvláště dvůr Pražský; očekává se příchod krále Matyáše na Moravu; zve Budovce na svatbu své dcery. — V Brně 8. dubna 1609.

(Vencislao Budovicio, baroni.) Quem exitum comitia vestra, illustris baro, habuerint, et ab aliis ad me perscriptum et per eas, quas a te nudius tertius accepi, plenius et prolixius est expositum. Non possum non dolere vicem vestram, praesertim quoties ad memoriam revoco, quam facile vobis fuerit omnibus his malis occurrere. Vereor, ne adversarii vestri, libertate asperiore reddita, durius aliquid, si quando possint, in vos statuant; quo enim animo erga eos sint, qui patriae salutem et cultum divini numinis promotum volunt, non est obscurum, nec vos iis praesidiis adhuc munitos video, quae, si quid ingruat, adversus vim externam tutos vos reddant: nam conventus ille ad V. No. Maii indictus an satis opportunum remedium sit contra imminentes difficultates, non discerno. Caeterum consilia vestra cum ignorem, nihil temere de iis, quae toto hoc tempore comitiorum vestrorum ad me relata sunt, pronuncio; at ut vobis bene sit, vero cupio ex animo; et si in me esset positum, nihil cunctatus felicitatis istius participes vos redderem, quam literis tuis praedicas; quam, sane non est negandum, nobis divino beneficio contigisse, et pace hac, quae Viennae nuper non sine difficultate confecta, utcunque esse confirmatam; sed in eo res sita est, ut constet nobis vel perpetua vel diuturna saltem. Speramus et optamus. At quia nihil firmi in humanis, solo in Deo confidimus, quo autore et fautore rem summam potiti imposterum quoque ea nos fruituros non desperamus. Ego Dei beneficio utcunque valeo, sed iis difficultatibus et incommodis

cinctus, quae eos solent comitari, qui publica munia sustinent; multas etiam accersit aetas et tempora haec virtuti infesta. Ago hoc, quantum possum, ut patriam pristino juri, avitae integritati restituam; sed pedetentim res procedit, non eódem omnibus collimantibus.*) Hoc tamen effectum est, ut improbis non levis metus sit incussus, quo retenti modestius agunt, quam consueverant. Magno mihi obstaculo est ad res probe constituendas aula vestra, ad quam retrospectant omnes, quibus in alios impune grassari non licet; sed et illos Deus suis constrictos vinculis tenet. Sumus hic in expectatione regis nostri, cujus adventum ex Austria Superiore circa Idus Maii nobis pollicemur. Constituit peractis comitiis Austriacis apud nos conventum ordinum agere. Exoptatus certe aderit optimus princeps, ac utinam res vestrae id ferrent, ut et tu, mi domine, ad nos circa istud tempus excurreres; at si id non licuerit, paulo post tamen praesentiam tuam mihi spondeo, cum filiam meam Bohuncam Baroni Hinconi a Wirben iam desponsatam elocavero, ad cujus nuptias te ab hac die cum illustri conjuge et filio invito. Vale. Brunae VI. Id. Apr. [1609].

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 143 č. 14. — *) collineantibus?

1560.

Štěp. Illésházymu: o tvrdošijnosti hraběte ze Salmu; oznamuje o neprospěšném návratu poslův uherských z Prahy, o sbírkách konaných za výplatou vyslance Matyášova Herbersteina, dosud zadržovaného v Budíně. (Ch.) — V Brně 9. dubna 1609.

(Domino Stephano Illesshazi.) Illustrissime, spectabilis ac magnifice domine, domine et amice plurima mihi observantia et studio colende. IDV^ae^ officia mea offero et omnia felicia precor. Quid comes a Salmis pervicaciae propriae et alienis pravis consiliis praetexuerit et quam nihil apud eum perfecerint litterae regiae, non dubito IDV^am^ ex Lessenii eorum, quae hic gesta sunt, expositione fusius intellexisse. Mihi haec iniuria illata est, non IDV^ae^, nec ideo petitio ipsius quamvis aequissima denegata, ut ipsi aegre fieret, sed ut labefactata hac ratione qualicunque IDV^ae^ de me existimatione benevolentia etiam erga me ipsius imminueretur. Sed non ablatum, ut aiunt, quod dilatum. Expectemus sane, quando ita vult, tempus iudiciorum Olomucensium, quo apparebit, verane fuerit excusatio ipsius an accersita. Interim revocet IDV^a^ ad mentem, quae praeterita hieme ad eam scripsi, et num longe a rei veritate aberrarim, aestimet. Mihi autem ne culpam huius morae imputet, etiam atque etiam rogo; egi enim diligenter cum ipso non tantum iis periculis propositis, quae leges nostrae iis denunciant, qui temere aliis litigandi occasionem praebent, sed etiam conscientiae stimulis excitatis et iudicio Dei ob oculos posito, qui non impunitum eum dimissurus esset, quod IDV^am^ in causa iustissima tam foede ludificaret.

Legatos regni Hungariae re infecta e Bohemia rediisse haud dubie IDV^a^ iam acceperit. Praedixi ego hoc Viennae episcopo Nitriensi et ut exitus controversiae

istius, quae peculiariter religionis libertatem contingebat, expectaretur, svasi, quae nisi prius composita esset, sciebam legationem hanc in cassum abituram. Et ille quidem in mea erat sententia, sed aliorum voluntati obsecundandum illi fuit. Refertur ad me, eleganter eum in praesentia consiliariorum caesaris perorasse, at quid responsi ab iis acceperit, non scribitur. Facile conicio excusationem sumptam ab inexpectato comitiorum exitu; interim hac ratione male confiniis Hungariae prospectum est, sed compensabit IDV^a^ prudentia sua id damnum, quod ab aliena imprudentia manavit.

Herbersteinium legatum regium adhuc Budae detineri audio; ad eum inde reposcendum pecunia, cum Viennae essem, undique conquisita, nos ipsi, qui isthic eramus e Moravis, pro quindecim milibus talerorum fidem nostram interposuimus. Magna in aerario regio pecuniae penuria est, et tamen hac hieme multi sumptus facti, quos satius fuisset ad expensas necessarias convertisse.

De valetudine IDV^ae^ ab eo tempore, quo Lessenius mihi ipsius litteras reddidit, nihil audivi; rogo, ut me de ea, cum ab aliis negotiis vacua fuerit, faciat certiorem. Ego mediocri utor valetudine. Valeat IDV^a^, et me non solum amare pergat, verum etiam magni se a me fieri et me ipsius officiis addictissimum esse et consiliis ipsius tribuere plurimum, certo sibi persuadeat. Brunae V. Idus Apr. [1609].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 143 v č. 15.

1561. Jeronymovi Bonacinovi: poněvadž ke sňatku dcery jeho věci potřebné sotva by došly v čas z Italie, chce vypraviti bratra svého na trh do Lince; i prosí Bonacinu, aby ho založil, kdyby se mu nedostalo peněz. — Na Rosicích, 14. dubna 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1562.

Hynkovi z Vrbna: jest hotov oddati mu dceru svou dne 16. června; dříve však bude třeba dohodnouti se o některých věcech. — Na Rosicích 18. dubna 1609.

(D^no^ Hinconi a Wirben). Illustris baro, fili et consanguinee mihi unice et merito dilecte. Retulit mihi Smerhovius, docuerunt etiam literae tuae, te felici itinere ad tuos rediisse; pro quo beneficio Deo, omnium rerum autori, gratias ago et prosperum coeptis conatibusque tuis successum ex animo precor. Praesentia tua non minus ipse aegre careo, quam tu absentiam meam tibi molestam esse ostendis. Sed sunt eo consuefaciendi animi nostri, ut et in amore et in rerum amatarum usu sibi temperent et imperent. Interim distantia corporum non impedit, quominus voluntate et caeteris interioris hominis facultatibus conjuncti ac contigui, si loqui ita licet, vivamus. Diem nuptiarum nec accelero lubens, nec protrahere vellem te invito; si non permittis, ut differatur, ad XVI. Kl. Julii, qui incidit in diem Martis, a festo sacrae Triadi dicato proxime labentem, nomino. Ad eum si Rossicii adesse volueris et

nihil impedierit, quod minime velim aut sperem, filiam tibi Deo auspice et pronubo nuptum tradam, qui primus hominem improbavit esse solum, cui reliqua fortunaturo permitto. Cupio tamen, ut de caeteris, quae ejusmodi solemnitates plerumque comitantur, prius inter nos commode conveniat; quod fieri poterit, si ad comitia, quae regem brevi indicturum spero, accesseris; sin minus, per literas inter nos transigendum erit. Quae ad rempublicam attinent, quia te aliis nunc cogitationibus occupatum scio, non confero, facturus alias, cum mens tibi successerit expedita magis a juvenilibus desideriis, quibus tamen video te praeter morem aliorum adolescentum parum implicatum esse. Vale. Ross. pridie Pascham [1609].

P. S. Feriae Paschales, quas Evancziczii transmisi, et postquam inde redii, continuae ab hospitibus interpellationes tabellarium tuum tam diu hic detinuerunt, quod te minime aegre laturum vel ipsi imputaturum spero. Filiam meam, quod ad binas tuas nihil respondeat, excuset virgineus pudor et educatio domestica strictior; cum eam apud te habebis, compensabit, quid nunc videtur negligere.

Opis v knih. Bludov. 3881 fol. 143 v č. 17.

1563. Jeronymu Bonacinovi: o nutném odkladu svatby své dcery a úmyslu svém objednati k ní věci z Italie, z kteréžto příčiny přeje si promluviti o tom ústně s Bonacinou. Upomíná o noviny a zprávy o Orchim. — Na Rosicích, 29. dubna 1609. (Opis vlašský v knih. Blud. VI.—3881, f. 143 v. č. 18.)

1564.

Lavinovi: omlouvá se, že nemůže přijíti na jeho svatbu, a posílá mu víno Strážnické; pověsti, že by král Matyáš strojil něco proti svému bratru, jsou nesprávny; věří, že proti němu (Žerotínovi) najati byli vrahové; o testamentě posledního Rožmberka. — Na Rosicích 30. dubna 1609.

(Matthiae Lavino (olim Timino) medico). Non neglecturus eram, postquam certus factus sum de indubitata expectatione nuptiarum tuarum, defungi amici officio et laeta acclamatione gratulantis animi affectum per literas exprimere, nisi me tum Viennae tum in patria continui labores totum occupassent, ut iis solis hactenus vivendum fuerit. Atque utinam, quae diuturniore mora offensio forsitan contracta est, praesentia mea in solemnitate nuptiali cohonestanda averti posset. Sed nosti, quo loco sunt res meae et quam urgentes oportet esse causas, quae me provincia excedere patiantur; cui si recte praeesse cupio, si convenientem muneri meo ejus tuendae habere curam, affixus domi desidere cogor: nedum ut liceat mihi vel ad libitum amicorum, vel meum arbitrium, quoties occasio postularet, ea egredi. Quapropter facile me veniam absentiae impetraturum puto, cum probe mihi constet, te cupiditates tuas ita moderare solere, ut rationi semper potissimus apud te sit locus. Quod autem neminem loco meo mitto, id haud difficulter aestimare potes, non

absque gravi causa fieri: nosti ingenia aulicorum et quorundam*), quos nominatos nolo, spiritus plus satis elatos; tum non ignoras, quem teneo dignitatis gradum, cui per aliorum superbiam nihil derogatum volo. Aderit tamen aliquis ex meis, qui meo nomine sponso et sponsae gratuletur. Vinum, quod mitto, utinam cum palato convivarum tuorum conveniat; Straznicense est, et cum emeretur, nihil delicatius labris potuit admoveri; nunc suavitas in generositatem transiit, non tamen ingratam, vel quam Bohemi fastidiant, modo a tuis et qua decet diligentia integrum et incorruptum, quo jussisti, devehatur. Nisi mihi filia intra paucos menses esset collocanda viro, alterum dolium vini albi plenum addidissem; et nihilominus, si desit, aliunde, cum primum significaveris, ut habeas, curabo. Rex noster, quem Pragam evocatum scribis, nihil minus cogitat, quam ut se isthuc praecipitet; circa eos dies, quo nuptiae tuae celebrabuntur, conventum aget, ut audio, ordinum Superioris Austriae. Inde ad nos se conferet, comitia habiturus Olomucii, nisi sententiam mutet: minime molitur, quod confingunt vestri in odium ipsius. Satis illi est, destinatum esse fratri successorem et designatum regem; non aegre fert moram, cum haereditatem non ambierit proprio ingenio, sed sua et suorum necessitate coactus. Pacis ut amans est, ita cupidus, modo illi per inquieta ingenia et de fide servanda parum sollicita ea frui liceat. In me quod sicarios conductos scribis, facile persuades: nullum enim flagitium tantum est, ut ad nequitiam istorum non pertineat; sed scio, nihil eos posse praeter id, quod permiserit Deus, in cujus manibus sortes meae sunt. Pridem ille vivendi mihi terminum praestituit et genus mortis, in ejus voluntate acquiesco; quacunque rima hoc carcere eximar, perinde pati est, quamvis non optem tragicum exitum. Illustrissimo vestro et mentem eam et felicitatem gratulor, quae illi divinitus in testamento conficiendo est concessa: non exigua illi est laus, non solum vitae commodis, quamdiu ea potiri datum est, sed etiam ubi fata concessissent, successorum saluti et securitati prospexisse. Ad me nec Budovicius nec alius quispiam ne verbo quidem ea de re; tu et Hockius primi, per quos ad noticiam meam pervenit. Quod reliquum est, te et sponsam divino amori, quo in multos annos imo in perpetuum jungamini, commendo. Vale. Ross. Pr. Kl. Maji [1609].

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 144 č. 19. — *) Původně psáno „Bohemorum“, však vyškrtnuto.

1565. Podžupanovi a stavům komitátu Trenčínského píše, že o stížnosti měšťanů Žilinských nemůže rozhodnouti, dokud věci nevyšetří. — Na Rosicích, 5. května 1609. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881, f. 144 v. č. 21.)

1566.

Rich. Starhembergovi: o stavu věcí veřejných; protivníci Žerotínovy strany těžce nesou, že jim vyrvána moc z rukou; něco nápravy lze doufati od sněmu, k němuž král slíbil přijíti; jest si přáti, aby král i v Horních Rakousích přijat byl tak hladce, jako se to stalo v Dol. Rakousích;

stálost Čechů dle pověsti začíná kolísati; zdá se, že nastane nějaký obrat — Na Rosicích 5. května 1609.

(D^{no} Riccardo baroni Starrembergio). Tempus est, ut puto, Illustrissime Domine, ut ad consuetam literarum communicationem revertamur, nec abs re fuerit a me principium scriptionis duci, qui primus fuerim in ea intermittenda; plures enim adhuc apud me epistolas habes, quibus debitum retribuere aequum esset, si per negocia liceret. Etsi autem te nunc et curis multis et occupationibus assiduis, quas expectatio adventus regii se[cum] gerit, multifariam urgeri sat conjicio, legendae tamen huic aliquid te daturum spacii confido, cum responsum moleste non exquiram, multo minus extorquere in animo habeam, iniquum siquidem ipse judicem ea te necessitate constringi, a qua me liberum esse velim. Res porro nostrae ita se habent, ut publice quidem omnia integra esse, omnia optimo loco videantur; sed qui penitus reipublicae partes introspicimus et exactius examinamus, pleraque, nihil non per simulationem et dissimulationem agi animadvertimus. Graviter enim ferunt adversarii, quidquid in contrarium ostentent, ereptam illis esse potestatem pro arbitrio in nos saeviendi; nec desunt, quibus priorum temporum licentia magis arridet, quam placeat libertas haec vera, quam Dei beneficio obtinemus; qui, si daretur occasio, nulla habita ratione patriae et sanguinis, facile se cum illis conjungerent, qui exitium nostrum machinantur. Supina praeterea illa aulae nostrae negligentia et rerum praecipue nostrarum tum coeca ignorantia, tum incuria plane gravis est; ita quidem, ut nisi assiduitate aliorum compensaretur, quod per inconsiderantiam istorum negligitur, servitus in priore dominatu, quamvis acerbe et superbe tolerata, non ingrata recordatione recoleretur. Ac ne sic quidem impediri potest, quin multi oculis plus nimis cupidis Pragam respectent. Quae omnia non leviter animum vulnerant, cum ad exitum, qui ab his initiis consequi potest, mentem converto. Scio cogitaturum te, cum hoc legeris, merito me plecti, qui maluerim radices mali attenuatas, quam evulsas. Nec ego ita se rem habere negarem. Sed curandum erit aegrum corpus benignis remediis, ne violentioribus absumptum et confectum plane extabesceret. Spes est aliqua emendationis in proximis comitiis, quibus se interfuturum rex promisit: ad eum publice et privatim multae querelae erunt deferendae, si rebus nostris aliquo modo volumus consultum. In Austria Inferiori solemnitatem praestiti juramenti feliciter et regis ex sententia et ordinum peractam esse, gaudeo. Utinam eadem facilitate et laeticia in principem apud vos recipiatur! Quod minime futurum dubito, si in administratione patriae vestrae legitime constituenda bonorum civium consilio potius usus fuerit, quam improborum et externorum. Bohemorum constantia, ut audio, incipit vacillare; conventum, quem ad IIII. No. Maii publica denunciatione statuerunt ordines, edicto inhibuit caesar, quibusdam ex procerum numero in sententiam pellectis, aliis territis. Utrum reliqui

dicto futuri sunt obedientes, intra paucos dies cognoscemus. Videtur nescio quae rerum conversio imminere; faxit Deus, ut in melius. Tu autem, illustrissime Domine, qui valeas cum lectissima conjuge, ut me facias certiorem, etiam atque etiam rogo; et quod reliquum est, te cum tota familia divinae tutelae et me amori tuo et benevolentiae commendo. Ross. III. No. Maii. Qui te suspicit et aspicere nunquam non desiderat.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 144 č. 20.

1567.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: posílá mu svědectví pro stavy hornorakouské o tom, co král Matyáš řekl; sněm moravský odložen snad ze strachu před Čechy; znepokojuje ho nemoc palatina uherského i slabost Thurzova. — Na Rosicích 6. května 1609.

(Domino Georgio Erasmo a Tschernemmel). Sic te de mea erga ordines vestros observantia et amore persuasum esse confido, ut non temere mihi culpam ascribas, si quid in eos a nobis praeter spem et expectationem, imo fortassis praeter aequi et boni condicionem committitur. Hinc fit, ut non excusem tarditatem odiosam et mihi ipsi gravem, qua in expediendo et ad manus vestras tandem exhibendo testimonio, a nostris legatis Viennae vobis promisso, invitus certe uti cogor: maxima enim pars culpae residet in Ladislao Popelio, provinciae, uti dicimus, archicamerario, qui inter ceteros testes ascribi noluit, frivola meo iudicio adhibita excusatione, quod cum ignoraret, qua de causa testimonium eiusmodi postularetur, non posset inscio rege in id consentire. In reliquis quidem, qui promtissimis animis desiderio vestro annuerunt, nulla culpa est; sed quia rarius convenimus, et domicilia aliqui e nostro numero etiam duorum dierum itinere ab invicem dissita habemus, meando et remeando plus quam credas temporis insumptum est. Mitto autem nunc illud, quamvis tardius, a quinque nostrum (excepto enim Popelio non plures regi verba inserta pronuncianti adfuimus) obsignatum, et tibi mitto, quod sic inter nos et legatos vestros convenerit; quod reliquum est, tuae prudentiae et arbitrio committo, ut illud ordinibus, ubi et quando libuerit, offeras. Nec existimo moram facturum comitem Turrianum et ceteros, ut exemplo meo de iis, quorum conscii sunt, peculiari scripto singula testificentur. Veritatis enim rationem habent, non favoris et gratiae in aula aucupandae, quam raro consequuntur ii, qui patriae conservationi student.

Sed ad alia. Aiunt regem ad vos intra paucos dies cogitare, et credo; ipse etenim me, ut illi profectionis comes essem, evocavit, et sane perquam cupide itineri isti me accingerem, sed impedit et excusat etiam, quominus possim, onerosa muneris mei provincia, quae non patitur, ut in tot partes distrahar et absens praestem, quibus vix praesens sufficio. Inde, ut aiunt, rediturus est Viennam et non multo post ad nos accessurus; constituerat prius circa finem huius mensis comitia hic

celebrare, sed quam ob causam consiliarii illa protraxerint et reiecerint in Junium, non sum adeo stupidus ut non animadvertam: Bohemos metuunt et durantibus comitiis ad auxilia nostra confugiant verentur. Vix tamen impedient, si continget vos in apertum dissidium venire cum caesare, qui quidem, ut fertur, parum inclinat ad arma, a natura ab iis alioquin alienus; sed timeo, ne perpetuis consiliariorum susurris et vellicationibus victus cedat importunitati etiam nolens. Imprudentia quorundam, aliorum arrogantia demersit eos in hunc ancipitem rerum statum, quem, si anno superiore consiliis nostris obsequi voluissent, facile securum reddere potuissent.

At vero quid id novi, quod archidux Maximilianus (si certa, quae nunciant amici) contractum Viennae initum appositione sigilli, ut moris est, ratum firmumque habere id recusat? Nemo certe mihi persuadebit non vidisse et legisse me partem epistolae ad Trautsonium ab ipso scriptae, qua dilucide satis testabatur, minime se alienum ab iis, in quae rex vobiscum convenerat, gerere animum, imo ad removendam omnem, quae ex negato reditu oriri potuisset suspicio, iussit Trautsonium, ut me de sua illa voluntate redderet certiorem. Fateor, me ista non assequi ingenio; cui scapha semper scapha, nec sub alio coelo alia mens. Sed distulerit fortassis rem, vel alia commoda animi sui explicatione*) vos contentos reddiderit. Nam de tanto principe quid aliud opiner? Tu mihi Apollo sis oportet ad solvendum hoc dubium.

In Hungaria quieta nunc videntur omnia, quamvis Heidones non plane quiescant. Aetas gravis et morbus difficilis Palatini, praeterea Turzonis imbecilla valetudo haud leviter me terrent; si enim mors utrumque occupet, antequam hi motus plane sopiantur, metuo novas turbas in illo regno.

Silesii ad omnia nunc silent, nec de episcopo multae querelae, et pauciores, si proprio ingenio pateretur eum vivere Gurczensis, quo princeps, ut ad me relatum est, non minus libenter careret, quam subditi. De patrono nostro Anhaltino nihil ab eo tempore, quo tecum fui; tu, si quid habes, imperti communi clienti. Rosembergium testamentum condidisse nosti, de quo nihil aliud mihi communicatum, quam quod Suambergios proximos haeredes et successores Serinio substituerit. Alia omitto, ne modum excedat epistola. Vale, illustrissime domine, et si me valere vis, antidoti promissi adversus nefariorum hominum insidias non obliviscere. Rossicio, pridie Nonas Maii 1609.

PS. Noli, quaeso, in malam partem accipere, quod exceptam a dictante amanuensis conscripserit epistolam; non adeo bene habeo, ita etiam ut decumbere cogar, ut viribus consulam. Qui te unice diligit, observat et officiis demereri studet.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 144 *v* č. 22. — *) Na místě slov: *animi sui explicatione* stálo prvotně jediné slovo: *excusatione*.

1568.

Hraběti Jiřímu Thurzovi*): žádá ho, aby zabránil vpád vojska uherského do Moravy; oznamuje, že král Matyáš stavy Rakous Dolních vzal v poslušenství; Čechové proti vůli císaře sešli se ke sněmu. — Na Dřevohosticích 10. května 1609.

(Domino Georgio Turzo comiti.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice fraterno amore mihi coniunctissime et plurima observantia colende. Ut IDV[ae] diu bene et feliciter sit, ex animo opto et officia mea lubens offero. Postquam in has partes veni, non adeo a finibus Hungariae, iis praesertim, ad quas ID[V[a]] sedem habet, remotas, nihil prius habui, quam ut de valetudine et caetero rerum IDV[ae] statu inquirerem; sed cum nemo esset, qui me pro desiderio meo plene posset certiorem reddere, expeditissima ratio mihi visa est, ut per proprium tabellarium, quomodo se res IDV[ae] haberent, cognoscerem. Hoc itaque facio et familiari responso illius de omnibus edoceri et sollicitudine mea, quae mihi de ipso est perpetua, ex aliqua parte liberari cupio. Mihi per hos dies elapsos satis fluxa et infirma fuit valetudo; sed iam Dei beneficio resumo vires et priorem sanitatem recupero, cuius conservationem nulla magis de causa mihi curae esse volo, quam ut eo commodius et expeditius patriae et amicis praesto esse queam. Cum enim non absque difficultate hoc rerum statu, valida et robusta utcunque corporis constitutione, munia mea exequar, aeger et morbis exhaustus quid possem, non ignoro. Nec leviores aut necessariae minus causae sunt, quae me impellunt, ut toto animo expetam IDV[am] pristinae valetudini restitui. Quanto enim Hungariae regnum nostrae huic provinciae praestat, tanto magis in eo situm est, ut IDV[a] valeat, cuius praesidio et consilio felicitas haec praesens regno Hungariae continuari et ad nos quoque tamquam proximos vicinos et confoederatos redundare possit. Habeat itaque sui curam, si unquam alias nunc certe, postquam capite suo regnum orbatum ad IDV[am] haud dubie respiciet, nec aliunde, meo quidem iudicio, rebus suis dubiis, quam ex ipsius prudentia et peritia subsidia quaeret. Ego quin etiam amisso amico, quem sane ob multas egregias immo summas dotes, licet semper humanae fragilitatis maculis respersas, in pretio habui, si quid obvenerit, quod utriusque regionis commoda vel incommoda concernat, ad IDV[am] referam et consilia mea cum ipsa communicabo.

Interea illam monitam volo, non desistere adversarios nostros a fraudibus texendis et moliendis novis insidiis, et in eum finem occulte miles hic inde conducitur, nec caret suspicione vicinus noster, qui ad fines utriusque provinciae principatum habet, ad quem etiam nuperrime turmam equitum Hungarorum confluxisse pro certo ad me relatum est. Vellem quam maxime autoritate IDV[ae] inhiberi, ne sui externorum principum militiae se condicerent: nulla enim facilior ratio ad nos subigendos, quam si propriis viribus nostris devincamur.

Rex noster postquam Inferioris Austriae ordines in fidem recepit, in Superiorem parat, ubi magno et splendido apparatu excipiendus, circa hos dies expectatur frendentibus Jesuitis et publice bonum principem in concionibus suis proscindentibus. Bohemi, quamvis a caesare prohibiti, ad conventum suum Pragensem magno numero profecti sunt; utrum vero pergant in eo habendo necne, nuntium in singulas horas expecto. Valeat IDV^{a} et me solito amore complectatur. Drzewohosticzii VI. Idus Maii 1609.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 f. 145 č. 23.

***) Thurzo Jiří z předních magnatů uherských, jenž ve sporu císaře Rudolfa II. s arciknížetem Matiášem byl rozhodným stoupencem Matiášovým a obhájcem strany protestantské.**

1569.

Turzovi: blahopřeje mu k jeho pozdravení z těžké choroby; na životě jeho zvláště po smrti palatinově mnoho záleží; proto napomíná jej, aby varoval se úkladů; žádá zpráv o poměrech uherských. — Na Dřevohosticích 13. května 1609.

(Eidem.) Ill^{me}, spectabilis et mag^{ce} D^{ne}, D^{ne} et amice fraterno amore et observantia mihi plurimum colende. Omnia felicia ill^{ae} D^{i} V^{ae} precor et officia studiaque mea diligenter offero. Facile ill^{am} D^{nem} V^{am} excusatam apud me habui, quod a mensibus aliquot nullas ad me dedisset literas, cum non ignorarem, illam Viennae versari et negociis non levis momenti implicitam esse; quin imo commiseratione potius ductus, quod ad gravem morbum, quo illam detineri intelligebam, etiam aliae molestiae ab aula accederent (illa enim ipsa ad me ab amicis Viennensibus perscripta sunt, quae ill^{a} D^{io} V^{ra} suis ad me literis significat), constitueram peculiari epistola solatium aliquod illi adferre, nisi sub id ipsum tempus eam in Hungariam rediisse, ad me pervenisset. Proinde cum id frustra fuisset, quam primum huc concessi, solicitus de valetudine ill^{mae} D^{is} V^{rae}, tabellarium cum literis ad ipsam expedivi, quem tute eas detulisse et reddidisse fideliter non dubito. Gratulor autem ill^{ae} D^{i} V^{rae} ex animo, quod recolligere vim incipiat, nec dubito, vernam hanc amoenitatem et lenitatem, suavitate singulari contemperatam, qua senentes omnes recreari solent, plurimum profuturam ad sanitatem illi non redintegrandam solum, sed etiam conservandam: quod Deus benigne largiatur, cui eam diligenter commendo. Obitu enim palatini, cujus nuperis literis meis feci mentionem, duplo auctae sunt curae meae; cum non me lateat, quanti, illo mortuo, intersit tum regni Hungariae, tum etiam reliquae reipublicae, illam vivere et valere. Caveat proinde insidias et medicata fercula; aegritudinem enim senis illius et mortem ex ea insecutam vix, aliunde quam a pharmaco provenisse, quis mihi persuadeat. Quo porro in statu res istius regni ab excessu tantae dignitatis viri sint constitutae et num mutatio aliqua repentina metuenda, quo etiam animo Turcae nuncium exceperint, et quae spes sit futurae

successionis et comitiorum regni, de iis ab ill^{ma} D^{ne} V^{ra} certior reddi expeto et expecto; rogo etiam, ut, quod facit, invigilet reipublicae et unionem cum reliquis provinciis contractam sibi habeat commendatam. Ego, quod mearum erit partium, auxiliante Deo curabo diligenter, et quidquid ad regnum Hungariae pertinuerit, ne diu illam lateat, operam dabo. De venatore quoque mihi erit curae, quamvis et apud nos rari sint, qui artem cum diligentia et fide conjunctam habeant. Valeat ill^{a} D^{io} V^{ra}. Drevost. III. Id. Maii.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 145 č. 24.

1570. Lavinovi: posílá k němu Jana Locetia, lékaře svého, s přáním ke sňatku, s darem a s 800 tolary na splátku svého dluhu. — Na Rosicích, 28. května 1609. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881, f. 145 č. 25.)

1571. Jeronymovi Bonacinovi: žádá ho, aby osobně dodal přiložené dva dopisy připsané králi a nejvyššímu komorníkovi; v příčině dluhu Žampachova bude nutno počkati do sv. Martina, poněvadž na ten čas nelze poháněti; objednává ke svatbě dceřině 2 kusy atlasu; táže se po kloboucích kastorských, zda lze koupiti je levněji v Miláně či ve Vídni; doptává se, zda možno dostati ve Vídni anglický cín; raduje se z toho, že obavy páně Františkovy byly rozplašeny zprávami došlými z Prahy, a chce věděti, je-li biskup Nitranský ve Vídni. — Na Rosicích, 28. května 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1572.

Janu Hynkovi: žádá ho, aby Jihlavské, kteří posádku Žerotínem k nim poslanou přijmouti odepřeli, napomenul k poslušnosti; na své vlastní síly spoléhati nemohou, a nebezpečí jest veliké, zvláště se strany p. Ladislava Berky. — Na Rosicích 1. června 1609.

(Joanni Hinconio Iglaviam.) Nihil rescriberem, cum propediem ad nos sis accessurus, nisi extrema pars epistolae senatus Iglaviensis, qua adventum Günteri Golcii deprecantur, exprimeret pauculas has voces; quibus praeventum volui, si quid forsan adversus sententiam meam et mandata tum ipsis, tum Golczio, tum iis ex nobilitate, quos illis viae duces et comites itineris adjunxi, data meditari eos contingeret. Itane illis secura videntur omnia, ut nullum sit ab insidiis periculum, atque ea in propriis viribus fiducia, ut externis auxiliis non indigeant? Ac si vero, etiam si milite abundarent, quem tamen nullum habent (nam plebem vestram, utut animosam, nullis tamen militiae regulis institutam non hoc nomine complector), dux non illis desit, et non in illo longe plus esset positum, quam in numerosa licet turba, sed inbelli? Cum vel proverbio vulgatum sit, praestare copias cervinas leone duce, quam leoninas duce cervo. Praeterea, num non animadvertunt, non nobis rem esse cum ordinibus Bohemis, a quibus, ut autumo, nihil impedit discriminis, sed cum Ladislao Berka, antiquo Iglaviensium hoste; qui fraudibus non secus ac lacte materna enutritus, non intermittit fraudem ex fraude sugere et spargere nunc

huc nunc illuc. Frustrane eum Praga abesse putant et domi se continere, in omnes occasiones intentum? Cur tantum illi desiderium ditionis Mesricensis retinendae, quae nec redituum fructu, nec situs amoenitate, nec aedificii splendore Jaroslaviensi par, nisi in eum finem, ut ad confinia utriusque provinciae armatus utramque contineat in metu et prima opportunitate alterutram, si utramque non liceat, invadat? Haec cum ita se habeant, cur non potius grato animo solicitudinem meam amplectuntur, quam recusent? Quid illis metuendum a centum equitibus, militari disciplina probe domatis, qui stipendio suo contenti, non didicerunt ex alieno vivere? Septimus jam hic mensis est, ex quo per provinciam distributi; nulla tamen toto hoc tempore admissa culpa, ob quam vel una querela delata ad me fuisset. Znojmenses in tertium jam mensem intra moenia sua vivere eos passi, in tertium etiam annum, si necessitas exigeret, laturi illos videntur; et Iglavienses non admittent in unum vel alterum diem? quae ista est inurbanitas? primine illi, qui autoritati meae maculam hanc aspergere volunt, ut monitis meis non cessisse dicantur? Aliud quidem mihi de ipsis persuadeo: te tamen oro, ut eos exhorteris, ne majorem ipsi sibi hac in parte fidem habeant, quam mihi, cuive est invigilare saluti patriae et de ea recte vel secus administrata principi et ordinibus respondere. Si non mihi meae constarent rationes, cur non potius Znojmae, ubi fere domicilium jam fixerunt, manere eos juberem, quam alio transferrem, ubi cum detrimento majores eos facturos sumptus satis scio? Commendo rem totam prudentiae tuae. De tabellario conducendo vel conducto nulla a te fit mentio: puto te oblivioni rem tradidisse; revoco itaque ad memoriam, utque tecum, si fieri possit, adducas hominem, rogo. A rege nullum adhuc responsum, audio tamen Viennam reversum. Vale. Ross. Kl. Junii.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 145 v č. 26.

1573.

Gryneovi píše o šťastném a neočekávaném obratu ve svém životě, o nějž také Gryneus modlitbami svými se přičinil. — Na Rosicích 2. června 1609.

(Joanni Jacobo Grynaeo. Bas.) Merito rideri possem, si toties admissae culpae repetitam non semel excusationem denuo obtruderem, mi Grynaee; cum satius sit, ut ea posthabita illam praestem, si animus est ab ea liberari, et veniam errati impetrare facilius. Ut ut tamen agnosco et doleo literis meis te caruisse paulo minus biennio, non tamen propterea, cujus optime mihi sum conscius, ulla amoris mei erga te et observantiae meae veteris secuta est immutatio, quam ab adolescentia pietati tuae et meritis in ecclesiam dicatam etiam nunc, vergente jam ad senium aetate, retineo non invitus. Nec minus libere id ipsum de tua in me benevolentia affirmare audeo, cujus indubitatam certitudinem literae tuae non semel hoc temporis ad nos allatae mihi afferunt: non levi id mihi solatio est in ceteris difficultatibus,

quae non omnino me deseruerunt, cum et me tibi non ingratum, et res meas curae tibi esse perspicio; certamque facio conjecturam, non depositurum te hunc erga me animum, ex quo et vota et preces et salubria consilia et monita manarunt saepius magno meo commodo. Parum etenim ab impietate abessem, si non intelligerem, imo profiterer lubens admirandam illam et nunquam speratam vel expectatam conditionis meae conversionem, ut aliorum cultorum Dei, sic tuis orationibus impetratam. Qui enim unquam, demersus in abyssum miseriarum et calamitatum, illustri adeo liberatione restitui pristinae fortunae, imo nova accessione augeri potuissem alioquin, nisi hoc subsidio, cui post eam, quam in Deo confiteor, omnium rerum praefinitam et praestitutam oeconomicam fere dispositionem, omnia tribuo? Vanum enim citra hoc unum fuisset, quidquid a me et aliis ad eripiendam e manibus iniquissimorum praedonum miseram patriam, cujus oppressione omnes fuimus servituti mancipati, fuisset tentatum. Adeo enim manifesta in liberandis nobis inclaruit divina potentia, ut consiliis humanis qui aliquid arrogare vellet, laesae divinae majesťatis reus non immerito teneretur. Perge itaque porro, mi Grynaee, et me et mea, patriam praesertim, in qua ecclesia et respublica mediocri omnes quiete fruuntur, Deo commenda, ut cujus singulari beneficio liberatam ab hostibus videmus, ejusdem potenti custodia a vi et insidiis eorum servata potiamur. Vale reverende vir, et si quando tantum ab occupationibus ecclesiasticis otii fuerit, rescribe. Ross. IIII. No. Jun.

Konc. v knih. Blodov. 3881 fol. 145*v* č. 27.

1574.

Polanovi píše o chystaném sňatku své dcery; o úspěchu stavů Opavských, jejichž zemi dostalo se nového správce, a o smrti Ladislava z Lobkovic, jehož ďábel nejvíce užíval za nástroj k pronásledování Žerotínovu. — Na Rosicích 2. června 1609.

(D. Amando Polano.) Cum non dubitem, omnia te explorata habere, quae ad statum patriae nostrae pertinent, nec ignorare, quae in negocio religionis tractatio Pragae sit hoc tempore instituta, nolo molestare te iis recensendis vel repetendis, quae ab aliis plene et commode accipere potuisti. Causa autem mihi ad te scribendi nulla nunc alia, quam ut abdicato semel silentio hoc insueto, revertar ad priorem literarum, non data opera sed necessitate quadam interruptam consuetudinem, a qua non temere imposterum sum discessurus, si Deus nobis hanc requiem, quam admirabili plane consilio provinciis his largitus est, imposterum benigne proroget. Invitus enim et non sine animi dolore tam diu a te compellando abstinui, quamvis tempori et negociorum gravissimorum multitudini cedendum fuerit. Ne autem hic subsistam, volo te scire, Deum mihi pro sua clementia concessisse generum et majori filiae sponsum plane ex ingenio meo et sententia. Nepos est ex filio Hinconis a Wirben, Freüdentalii olim domini, quem nosti ante annos aliquot dignitatem

praesidis hujus provinciae, quem alioquin barbaro vocabulo capitaneum vocamus, sustinuisse. Probus sane adolescens, pius et bene moratus, literis utrunque perpolitus, plurimum certe iis deditus, et si hoc quoque in aestimatione est ponendum, corporis et fortunae dotibus non male instructus. Ei intra pauculos menses, ad Kl. VIIbris sc., si Deus vitam et pacis commoda largitus fuerit, filiam conjungam; destinato illo ad nuptias die, quia priori, quem constitueram, adventus regius, quem brevi ad comitia apud nos habenda expectamus, impedimentum attulit. Cum autem sciam, te festivitate nuptiali ob itineris longitudinem et muneris tui et studiorum varias functiones et assiduos labores interesse non posse, ut nihilominus animo nobis praesens sis et novos conjuges precibus tuis Deo insinues, etiam atque etiam rogo. Operae pretium est, ut huic nuncio alium adjungam, non minus, ut existimo, gratum: meliorem nempe spem Opaviensibus, popularibus tuis, affulgere; postquam, abdicato Moschio propter datas turbas et expilatam provinciam, ordines, ut alii provinciae administratio committeretur, impetrarunt. Sic paulatim Deus nos priorum temporum felicitati restituit, hostibus nostris partim domatis, partim sublatis, inter quos Ladislaus Lobkovicius, curiae in regno Bohemiae magister, posteaquam repuerascere ab aliquot mensibus coepisset, vivere ante dies plus minus 12 desiit. Hoc instrumento diabolus praecipue usus est in me persequendo, quamvis et ille postea, vel conscientiae stimulis vel pudore ex manifesta causae meae aequitate omnibus apparente, destiterit a proposito. Non dubito te una nobiscum Deo acturum gratias, quod vindex injuriarum continuis decem annis miseris provinciis atrocem in modum illatarum, nos exemplum misericordiae suae, adversariis vero nostris potentiae et justitiae suae, esse voluerit. Vale, mi Amande, et mei memor, vive diu. Ross. IIII. No. Jun. [1609]. Konc. v knih. Bludov. 3881 f. 145 v č. 28.

1575. Jeronymovi Bonacinovi: mrzí se nad tím, že předešlé listy připsané králi a nejvyššímu komorníkovi nedodal, poněvadž ho nedošly; posílaje znovu list nejvyššímu komorníkovi, prosí, aby mu jej odevzdal osobně. Klobouky kastorské objedná ve Vídni; opakuje předešlou otázku svou v příčině anglického cínu, zdali se dostane ve Vídni. Pro případ příjezdu Bonacinova s králem do Olomouce nabízí mu svůj dům. — Na Rosicích, 6. června 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1576. Panu de Beaugy*): žádá, aby se ujal šlechtice Ludvíka Petrucci, jemuž někteří jeho protivníci národnosti italské působí v Praze nepříjemnosti, po případě aby mu dal listy doporučovací do Francie. — Na Rosicích, 9. června 1609. (Opis franc. v knih. Blud. 3881, f. 146 č. 29.)

*) De Beaugy, agent franc. krále v Praze.

1577. Jeronymovi Bonacinovi: dává mu zprávu, že služebník jeho Antonín šťastně dojel do Krakova; diví se, že v Miláně nelze sehnati damašek, jakého si přeje; oznamuje, jaký samet má koupiti místo něho. — V Olomouci, 2. července 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1578.

Starhenbergovi se omlouvá, že nemohl Horno-Rakušanům poslati písemné svědectví o tom, co ujednáno bylo ve Vídni; oznamuje, že Moravané poslům stavů Českých a Opavských slíbili pomoc proti nepřátelům, a že objeveno bylo spiknutí jakés proti Moravě; vyzývá Starhenberga, aby syny své ponechal v Ivančicích přes zimu, aby se utvrdili v znalosti české řeči. — V Olomouci 3. července 1609.

(D^no^ Riccardo Starrenbergio.) Ill^me^ Baro. Qui a vobis huc missus est, reddidit mihi cum literis ordinum etiam tuas. Attestationem petunt eorum, quae Viennae gesta sunt; eam denegare religio mihi esset, si exemplum, quod apud me retinui, lituris careret et maculis: nam cum Vienna reversus, inter occupationes forenses et festinatam diligentiam, qua delegatis ab ordinibus, summopere enarrationem istam testimonio comprobatam urgentibus, gratificari cupiebam, non tantum otii esset, ut saepius quam semel ad mundum describi posset, mansit apud me autographum, multis inductis lineis et novis subinde invectis tum verborum tum phrasium formulis valde deformatum. Ex eo quominus describendam mandem attestationem a vestris desideratam, retinet me metus, ne aliqua in parte discrepet ab ea, quam retinuerunt Inf. Austr. ordines: de verbis loquor et eorum dispositione, non de sensu, qui diversus esse non potest, praesertim recente adhuc eorum, quae acta et dicta sunt, memoria. Quia tamen, etiam verbis lapsum esse, non potest carere periculo, saltem suspicione, satius mihi videtur, ut descriptam accipiatis ab illis et eorum sigillis munitam, quod facile vos impetraturos minime dubito. Sin vero adeo cordi sit, ut ipsemet hoc vobis officii praestem, petendum mihi erit exemplum ab ipsis; quo accepto, nihil causae erit, quominus desiderio vestro quamprimum satisfaciam. Quae hic rege praesente, qui nudius tertius a nobis discessit, acta transactaque sint, proximis literis significabo; distineor enim etiamnum judiciariis nostris negociis et curis, quae me a prolixioribus epistolis scribendis prohibent. Habuimus legatos a Bohemiae ordinibus, alios ab ordinibus ducatus Oppaviensis: utrisque auxilia adversus hostes, qui injuriam illis inferre tentassent, promisimus. Detecta etiam est conspiratio quorundam adversus hanc provinciam; de quibus omnibus fusius, cum primum liberior a negociis fuero, faciam te certiorem. Filii tui cum nondum pueritiam excesserint, ut per hyemem proximam Evancicii relinquantur et in linguae Bohemicae cognitione confirmentur, suadeo. Eos mihi quam commendatissimos esse, minime dubita. Ill^ae^ matronae, lectissimae foeminae conjugi tuae plurimam salutem asscribo et te quam optime et quam diutissime valere cupio. Ill^o^ Tschernemelio et dilectissimo tuo fratri et omnibus reliquis amicis plurimam salutem meo nomine ut dicas, etiam atque etiam rogo. Olom. V. No. Jul. Tibi apprime deditus, addictus et dicatus C. Z.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 146 č. 30. — Srovnej str. 425 č. 1567.

1579.

Jiřímu br. Thurzovi: snažně žádá za rychlé zprávy v příčině piklů sluhy páně Kavkova s hajduky. (Ch.) — V Olomouci 6. července 1609.

(Domino Georgio Turzo comiti.) Illustrissime domine et amice mihi semper plurimum honorande. Salutem multam cum promptissima obsequiorum officiorumque meorum commendatione. Quod ad litteras IDV[ae] succincte respondeo, in causa est non tam negotiorum, quibus hic distineor, multitudo, quam necessitas quam celerrime expediendi huius nuntii in re, quae dilationem nullam admittit. Proinde omissa verborum ambage illud ab IDV[a] obnixe maiorem in modum peto, ut amplioris certitudinis gratia me quam primum certiorem reddere velit: num litteras ad istos viros militares a domestico domini Kavka scriptas ab illis ipsis acceperit nec ne? et num ille nomine domini sui ipsiusque stipendio conducere tentaverit militem in perniciem regni Hungariae et provinciae huius, numque iidem capitanei dominum Kavkam ipsimet vel per alios accesserint et quid cum ipso egerint? Omnino autem quicquid IDV[a] de hac machinatione amplius exploratum habet vel deinceps habebit, et si quid aliud sit, quod nos scire nostra plurimum interesse existimat, rogo, ut ad me diligentissime perscribat. Occurrendum enim est mature istis machinationibus, quae undique, ut aliis litteris plenius IDV[am] edocebo, pullulare incipiunt. Factura est hac in parte IDV[a] officium nobis quam gratissimum et ad referendam publice et privatim IDV[ae] gratiam quam accomodatissimum.

Brevior itaque nunc sum necessitate nimirum ita postulante, compensaturus istam brevitatem primis quibuscunque litteris. Hunc autem exhibitorem celeri equo noctu et interdiu currentem velit IDV[a] quam citissime expedire, ut ad nos quantum fieri potest intra hoc triduum aut omnino ante exitum proximi diei Jovis, qui erit nonus Julii, in quo conventus noster dissolvetur, recurrere possit. De cetero me amori IDV[ae] ex animo commendo. Datae Olomuczio VI. Julii 1609.

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 146 v. č. 31.

1580. Jeronymovi Bonacinovi: objednává ke svatbě dceřině lůžko s nebesy damaškovými a žíněnky. — V Olomouci, 11. července 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1581.

Jiřímu br. Thurzovi: o nových úkladech strany katolické, vyšlých na jevo zachyceným listem Opavského děkana Mikuláše Sarkandra; o vojsku sbíraném od stavů král. Českého, o žádosti jejich za pomoc ke stavům moravským, o konfederaci česko-slezské, panu Kavkovi a hajducích. (Ch.) — Na Rosicích 15. července 1609.

(Eidem.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine et amice fraterno amore et observantia mihi colende. Officia mea IDV[ae] offero et omnia felicia precor. Cum coniciam IDV[am] Viennae esse, etsi non ignorem non defuturas illi aliunde occupa-

tiones, quibus animum laborum et negotiorum avidum expleat, scribendum tamen illi duxi aliquid, ut intelligeret, quomodo res nostrae se habuissent hactenus. Magnum quid moliti sunt adversarii nostri, sed detectis quibusdam indiciis conticuerunt, ut solent, qui insidiis latent, quolibet strepitu pavidam conscientiam stimulante et simul remorante gressum. Certo tamen certius est non immutatam esse voluntatem nocendi rebus nostris, sed vel consiliis aliam formam indui vel occasionem magis opportunam expectari.

Porro, ut rem omnem melius percipiat, scire eam operae pretium est, ante mensem circiter interceptas esse litteras cuiusdam Nicolai Sarcandri, decani Oppaviensis, qui civibus oppidi illius puriorem religionem ab ipsis doctrinae evangelicae primordiis profitentibus ab aliquot annis multum exhibuit negotii. Is artibus Ladislai Berka, cuius pastorem olim Mesricii egit, eruditus Pragae cum praefecto ducatus Oppaviensis et aliis complicibus conspirationem iniit in perniciem principio quidem illius provinciae, deinde nostram et aliorum, quos contumaces suis litteris appellat.

Ei conspirationi, ut ex iis, quas ad socios dedit, apparet, ducem Teschinensem implicuit opera Brabanský cuiusdam, nobili quidem familia, sed moribus non valde ingenuis; at quia dux rem pernegat strenue et tum ad regem, tum ad ordines Silesiae, tum etiam ad me ampla excusatione innocentiam suam contestatus est, malo principi illustribus natalibus orto adhibere fidem, quam hominis malae famae indicio non satis certo pertinacius insistere.

Res primum ad notitiam meam pervenit, deinde per occasionem comitiorum, quae Olomucii rex celebravit, a legatis Opaviensibus ad ordines nostros delata est, nec multo post tracta in deliberationem, ac post varias disceptationes tandem reus carceri mancipatus, apud cardinalem discrimine admisso accusandus.

Interim ad probationes liquidiores eliciendas institerunt nostri per litteras tum apud Opavienses, tum Silesiae principes, ut ex praecipuis complicibus quidam, qui Opaviae in vincula coniectus est, examini acriori et, si res postularet, quaestioni subiceretur. Nihil equidem adhuc publici responsi accepimus, sed faciunt me privatim certiorem amici, rem nihil habituram difficultatis. Si contingat hominem inter tormenta deponere aliquid, quod huius nostri culpam aggravet, valde vereor, ne brevi ultimum videat diem; sin minus, poenam tamen condignam non effugiturum perspicuum est. Tenemus enim litteras proprio pugno ab ipso exaratas, quibus serio moneri ducem Teschinensem magnis oneratum promissis postulat, ut fortunam periclitaretur et nulla expensarum habita ratione in Oppavienses primo, deinde in Moraviam ac demum ceteros minus dictis obsequentes irruptionem faceret; quas scriptas a se negare cum non ausit, molliore interpretatione verborum atrocitatem lenire conatur, sed rem successuram illi ex sententia vix existimo.

Interea, dum haec apud nos fiunt, ordines Bohemiae copias conscribere coeperunt et missis ad nos legatis, ut si quid hostile in eos quis moliretur, ex pactis et conventis, quae utrique provinciae antiquitus intercedunt, auxilio ipsis essemus, petierunt. Promisimus omnino re ipsa id praestituri, si quis hostiliter eos aggressus fuerit. Silesii arctiorem quodam modo societatem cum illis inierunt, expressa in confoederatione causa mutuae defensionis et numero copiarum auxiliarium.

Ad dominum Kavkam quod attinet, fatetur quidem ille iussu suo Hungaros illos evocatos, causam tamen reticet; sed nobilis ille, qui nomine ipsius istos per litteras evocavit, interrogatus de causa, respondit non alio fine id factum, quam ut se adversus vim subditorum rebellantium muniret; neuter tamen culpa est liberatus, sed res ad iudicia Brunensia dilata, ad quae se compariturum uterque solemniter recepit. Ne tamen interea machinari quid Kavkoni liberum esset, pollicitus est, se toties ad me concessurum, quoties evocatus fuisset. Unde mihi occasio praebetur IDV[am] rogandi diligenter, ut quod fecit hactenus, in posterum etiam id prudenter praecaveat, ne ab illis partibus nobis quis facessat negotium; a Kavka nullum periculum, si externis subsidiis destituatur.

Haec fere habui, quae ad IDV[am] perscriberem. Si ex Hungaria quid accepit, quod mea scire intersit, vel Viennae quid tractetur, quod communicare liceat, non dubito me ab illa, cum primum per negotia licuerit, accepturum. De medico quod iubet, curabo diligenter, modo talis mihi obveniat, qualem IDV[a] desiderat. Venatorem nullum adhuc reperire potui, promiserunt tamen amici quidam diligentiam in inquirendo. Valeat IDV[a] et me amet. Rossicio idibus Julii 1609. Qui IDV[am] colit et observat C. Z.

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 146 v. č. 32.

1582. Jeronymovi Bonacinovi: obdržev dopis jeho, je spokojen s věcmi objednanými, přes to, že jsou poněkud drahé; zaplatí kupci co nejdříve; rád uslyšel, že věci objednané našly se přece v Miláně a budou mu zaslány k trhu Kremžskému; přeje si, aby z Kremže byly hned poslány věci ty do Vídně, aby mohlo v čas býti doděláno lože; je spokojen se vším, co Bonacina ujednal s kuchařem. Současně posílá 2 balíčky listin pro krále a nejvyššího komorníka. — Na Rosicích, 15. července 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1583. Janovi Petrovi Orchi e Sappa: oznamuje, že před několika měsíci zasnoubil nejstarší svou dceru pánovi z Vrbna; doufá, že Orchi pamatuje se na jeho děda, jenž byl předchůdcem Žerotínova strýce Bedřicha v úřadě zemského hejtmana, i na jeho otce; svatba bude se slaviti koncem srpna. Neodvažuje se jej zváti na svatbu, protože ví, že by nemohl přijíti, prosí však ho, aby byl přítomen aspoň myšlenkami; s novým úřadem Žerotínovým je spojeno velmi mnoho práce, mnohem více než bývalo za jeho předchůdců; poměry jsou nyní celkem klidné; minulý měsíc byl král v Olomouci, a byla mu od stavů povolena veliká berně; král zdál se býti velmi spokojen, a stavům líbilo se jeho laskavé chování. — Na Rosicích, 17. července 1609. (Opis vlašský v knih. Blud. 3881, f. 147 č. 33.)

1584.

Jiřímu hraběti Thurzovi: oznamuje mu, že našel mu lékaře, kterýž dotud sloužil Oldřichovi z Kounic, a jest ochoten vstoupiti k jinému pánovi; myslivce však, jakého Thurzo hledá, dotud se nedopídil; ohlašuje o snahách stavů českých uzavříti konfederaci se stavy moravskými, slezskými a snad i uherskými a rakouskými: ze sjezdu Brněnského budou posláni poslové do Čech žádat pomoci k vychování vojska v Uhřích; o příjezdu posla tureckého Achmeta bega. (Ch.) — Na Rosicích 19. července 1609.

(Domino Georgio Turzo comiti). Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine eta mice fraterno amore et observantia plurimum colende! Officia mea IDV^{ae} offero et omnia felicia precor. Reversus ante biduum Viennâ, ubi regem dominum nostrum remissis pedum doloribus, quos acerbiores solito hoc anno sensit, e morbo convalescentem reliqui, cum nullam isthic ad IDV^{am} scribendi oportunitatem nancisci potuissem, hinc illam compellandam per litteras quanto ocius existimavi, tum aliis quibusdam de causis ex republica manantibus, tum praecipue ut, quid in medico procurando praestitissem, cognosceret. Ille mihi obtigit non paucae eruditionis et experientiae vir, Rhetus genere, origine Italus, nostrae religionis et confessionis, si IDV^{a} Helveticam pro sua agnoscit, vitae alioquin probae et moribus honestis, felicitatis quoque in medendo non aspernandae. Vixit hactenus in familia Olderici baronis a Kaunic, Austerlicii domini; sed quia ille attentior ad rem parciori stipendio, quam familiae alendae (uxorem enim habet et ex ea liberos) sufficiat, eum conduxit, si lautior condicio illi obtigisset, non denegaturus esset operam suam novo patrono. Incertus vero, num IDV^{a} liberalius eum habitura esset, quam baro, qui nunc eius ministerio utitur, et pro quo annuam pensionem, si aestimentur singula, ducentorum circiter talerorum illi exsolvit, recusat prius condicionem hanc qualemcunque abicere, quam de splendidiore certior factus esset. Statuet itaque IDV^{a}, quid in illius sustentationem impendere velit, et me de voluntate sua faciat certiorem.

Venatorem nondum habeo, magna est istius modi hominum apud nos penuria; si tamen amici steterint promissis, efficiam, ut ei quam primum de illo prospiciatur.

Ceterum operae pretium est, ut IDV^{a} intelligat Bohemos omnia, quae ad religionem pertinent, pleraque, quae ad rempublicam, a caesare impetrasse, foedus etiam pepigisse cum Silesiis mutuae defensionis ergo: video illos id moliri, ut etiam reliquas provincias in societatem foederis alliciant, et fortassis non praeter rem esset munire nos aliqua coniunctione adversus vim externam et insidias multiplices adversae partis; nam licet nunc res nostrae in tuto esse videantur sub patrocinio et aequo regimine optimi nostri principis, posteritati tamen hac via consulere alienum non esset. Et nos quidem huius provinciae incolae, tot vinculis Bohemiae regno astricti, vix poterimus declinare, si quid eiusmodi a Bohemiae ordinibus a nobis postulabitur; nam et Olomucii in comitiis publicis auxilia illis polliciti sumus, si quis

vim illis inferre attentasset; sed quia forsan illis animus est et Hungaros tentare et Austriacos, quae IDV^ae^ sententia hoc loco sit, aveo cognoscere. His diebus conventum sum acturus Brunae nostrorum procerum, unde legati mittentur in Bohemiam subsidium petituri ad alendos milites vestros praesidiarios et confinia tuenda. Statuerat rex ad eosdem aliquem ex proceribus Hungaris hac ipsa de causa ablegare; id utrum factum sit, ignoro. Legatus regius, qui Constantinopoli fuit, brevi Viennae expectatur; cum eo Achmat begus venturus est atque inde Pragam profecturus. Reliquum est, ut IDV^am^ Deo optimo commendem, utque valetudinis suae habeat rationem, diligenter adhortor. Rossicii XIV. Kal. Sextileis [sic] 1609.

Konc. v knih. Blud. VI—3881 fol. 148 č. 37.

1585. Jeronymovi Bonacinovi: odpovídaje na list jeho právě došlý upozorňuje, že nebude potřebí objednati damašek, nedostane-li se o trhu svato-bartolomějském; připomíná, aby koupil lemovky, a posílaje schválního posla do Kremže nakoupit lahůdek ke svatbě, prosí Bonacinu, aby doplnil, kde by co scházelo, naplně jmenovitě krabičky lahůdek Bergamských. — Na Rosicích, 20. července 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1586. Marc-Antoniu Lombardovi oznamuje, že zasnoubil dceru svou mladému panu Hynkovi z Vrbna, vnukovi bývalého zemského hejtmana moravského; svatba ustanovena jest na 1. září; nezve na ni Marc-Antonia věda, že by pro svou nemoc nemohl přijíti, ale prosí ho, aby se jí účastnil svými přáními a modlitbami; nepřátelé jeho se nyní utišili, ale očekávají příležitost k obnovení dřívějšího stavu; byl zajat jakýsi kněz a jiný jeho soudruh, kteří zamýšleli zradu proti zemi a spoléhali při tom na podporu vévody Těšínského. Za věci po zesnulém du Pan-ovi utržilo se toliko 12 dolarů; Žerotín žádá, aby byly odevzdány jeho chudému otci s 30 tolary, jež přidává ze svého. — Na Rosicích, 20. července 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. VI—3881, f. 147 č. 34.)

1587. Jeronymovi Bonacinovi posílaje listy určené pro krále a Lazara Enkla, žádá, aby je dodal. — Na Rosicích, 21. července 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1588. Cesarovi Calandrinimu: posílaje dopisy do Genevy a Basileje, prosí ho, aby je tam dopravil; stejnou žádost připojuje v příčině 42 tolarů, jež posílá taktéž do Genevy. Táže se po stavu bratra jeho, jemuž vzkazuje pozdrav. — Na Rosicích, 22. července 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1589.

Richardovi svob. pánu z Starhenberka: zve ho i Tschernembla na svatbu své dcery. Veřejné záležitosti nejsou dosud pojištěny před nebezpečím; ukazuje na událost kněze Sarkandera, jenž měl mezi Čechy i Moravany účastníky svého zločinu. Na Moravě byli poslové z Čech, kteří stěžovali sobě na nepřátelské jednání protivné strany v příčině náboženství. Žerotín odebéře se do Vídně, byv tam povolán od krále. — Na Rosicích 26. července 1609.

(D. Riccardo Baroni Stahrenbergio.) Ut exordium saltem epistolae laetum sit, Ill^me^ Domine, invito te, quod faustum et felix sit, ad filiae meae nuptias Kalendis Septembris proximis in Rossiciano meo celebrandas; ad eas ut tum ipsemet

accedas, tum etiam Ill^mam^ coniugem tuam, cuius soror et ex ea neptes cum sponso adventurae sunt, tecum adducas, serio et peramanter rogo, nec aliam mihi spem facio, quam te mihi pro amicitia nostra morem gesturum. Idem a fratre tuo nobilissimo et amicissimo nostro Tschernemelio peto, quamvis hic, ut epularum avidus est et helluari pridem illi in more, etiam non accitus accursurus esset.

Ad rem publicam quod attinet, ea nec a periculo immunis hactenus fuit, nec ab hostibus. Apparuit hoc proximis comitiis nostris, quibus in publicum prolatae litterae tum aliorum, tum Sarcandri cuiusdam Opaviensis decani, quem cardinalis noster — profligato ab ea urbe auctoritate caesarea et auxilio Geisbergeri, cum legione militum Germ. illuc introducti, ministerio evangelico — ad restituendum cultum pontificium ecclesiae urbanae non ita pridem praefecerat. Is vel sua sponte vel aliorum instinctu consilia clandestina agitare coepit cum aulae Pragensis proceribus, ut ex indiciis conjicere licet, ac inter alios cum Feliciano Moschovio, ordinis Melitensis milite, ducatus Opaviensis praefecto. Scopus erat occupata ducis Teschinensis opera Opavia civitate in Moraviam irruptionem facere, inde progredi ad alios, et citra dubium, si principia successissent feliciter, imperio pristino, — abdicata doctrinae purioris publica professione, libertate oppressa, legibus et privilegiis in nihilum redactis, — caesarem restituere. Haec etsi verbis non tam planis et perspicuis expressa in litteris leguntur, sententiam tamen et voluntatem eam fuisse ex multis colligi potest; nam et Moschovius pontificios Opavienses, ut bono animo sint, hortatur, et Sarcander rationem, qua dux Teschinensis Opaviam in suam potestatem citra suspicionem redigat, praescribit; Moraviae etiam et aliorum, quos nomine „contumaces“ appellat, expressa fit mentio; tum potentia et auctoritas caesaris apprime commendatur. Paucis ut dicam, hinc inde eiusmodi verba reliquae orationi intermixta occurrunt, ut qui micam salis habet, non aliam illis mentem fuisse, quam priori jugo, quod vix cervicibus nostris dejecimus, nos submittere, animadvertat. Cum ad nos accesseris, ex lectione epistolarum, quae apud me sunt, ipsemet id intelliges et in meam haud dubie venies sententiam, nec sacrificulo, illi nec militi isti, quamvis utrique improbo, tantum futurum fuisse animi, nisi et inter Bohemos et inter nostros conscios et participes sceleris, imo duces fortassis et auctores habuissent. In examine Sarcander non obscure arguebat Bohemiae cancellarium, nominavit etiam Zampachium, ita tamen, ut appareret, doctum fuisse prius linguam, quam enunciaret tacenda. Ego vero etsi neminem libenter in suspicionem pono, vix tamen mihi persuadeo, non alios esse reos; sed multa mihi sunt per dissimulationem transmittenda tuendae quietis causa. Sarcandrum in vinculis habemus, imo quid habemus? habet cardinalis, quem et ipsum iudicem ex pacto admittere cogimur, coram quo reus causam dicat, quibusdam ex numero nostro ad eum accusandum delectis. Porro litterae istae in Bohemia interceptae a legatis Opaviensibus, quos ordines provinciae

illius ad nos destinarunt, huc allatae sunt; producta etiam alia documenta, quae prolixitatis vitandae causa praetermitto. Et quia in manifesto periculo illos constitutos esse clarissime patuit, promissa illis auxilia, si quis vim intentasset. Idem etiam a Silesiis factum, ita, ut ab ea parte parum appareat periculi.

Habuimus praeterea legatos e Bohemia, per quos ordines evangelici pluribus conquesti de iniquo agendi modo, qui in negotio religionis cum ipsis tractando hactenus ab adversa parte observatus fuit, ne, si necessitas id requireret, a nobis desererentur, postularunt. Promisimus solemniter minime causam illorum neglecturi, si res id exigat, quamvis rebus iam omnibus apud illos compositis et foedere mutuo cum Silesiis inito, non existimem opem nostram amplius desideraturos. Haec aliquo modo ad te pertinentia ignorare te nolui; si quid posthac aliud obvenerit, dabo operam, ut quam primum resciscas. Ego a rege evocor Viennam, III. Non. Aug. isthic Deo volente sum futurus; si quid negotii illic habes, quod per me expediri posse existimes, iube pro iure tuo, non habebis me inobsequentem nec indiligentem rerum tuarum procuratorem. Vale Illme Dne, et salutata perofficiose Illma conjuge tua, me benevolentiae tuae commendatum habe. Rossicii VII Kal. Augusti 1609.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 147 *b* č. 35.

1590. Jeronymovi Bonacinovi oznamuje, že k rozkazu královu brzy přijede do Vídně, kdež zařídí, čeho třeba pro svatbu dceřinu; mezi tím vypraví tam vychovatelku svých dcerušek; žádá ho, aby pamatoval na krejčího a kuchaře, dodal listy připsané králi, a oznamuje, že Kandelbergerovi byly již poslány peníze. Hlavice k nebesům manželského lože mají býti téže barvy jako damašek. — Na Rosicích, 26. čce 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1591.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: zve ho na svatbu své dcery; od Starhenberga může se dověděti, co mu (Žerotín) psal. — Na Rosicích (nejspíš 26. července) 1609.

(Domino Georgio Erasmo a Tschernemmel.) Nondum puto tibi excidisse, illustrissime domine, quid Viennae, cum una essemus, de despondenda tum filia mea Hinconi, seu Ignatium mavis, baroni a Wirben contulerim. Ea iam sponsalibus peractis et ceteris, que ad ea pertinent, rite atque ex consuetudine nostra intra paucas septimanas, ad kalendas nempe mensis Septembris viro coniungenda est. Ad eum diem cum plures ex amicis invitavi, quibuscum primo illorum in ordine sis constitutus, non tantum annumerandum te censui, sed praeponendum et praeficiendum quodam modo, ut ex te, cui foecundos calices et prolixa convivia non displicere omnes scimus, reliqui hospites occasionem hilaritatis geminandae arriperent. Verum omissis iocis rogo te, mi domine, quantum rogari potest, ne difficilem te praebeas in subtrahendo, et dabis tantillum temporis occupationibus et studiis tuis reliquis, quibus etsi [sic] te, quod ea magno reipublicae commodo collocari novi, non temere

subductum velim. Cum tamen laxiori lege vivendum nobis sit, quam ne nihil omnino nobis vel amicis indulgeamus, non inhumane te mecum acturum plane mihi polliceor, atque ea persuasione in certam quodammodo spem adductus, profiteor omnino me nullam excusationem, qua absentiam a nobis purgare volueris, accepturum.

Interim si rerum nostrarum percipiendarum te desiderium tenet, ad Starrhenbergium nostrum te ablego, cui nonnulla ex iis, quae apud nos per hoc bimestre gesta, et quae aliunde accepi, recensui. Videntur quidem postquam patefactae fraudes, sopiti nunc motus hostiles et consilia adversariorum irrita: sed non obdormiendum est nobis hac sub spe nec nimis secure agendum. Invigilant enim rebus suis filii tenebrarum et dolis innutriti tum maxime decipiunt, quum fidem et sinceram amicitiam maxime simulant. Utut verba blandia sint, placida, pacem spirantia, bellum tamen cogitant, tamdiu a perdendis nobis et perimendis aversi, quamdiu vel occasio deest conatibus exercendis vel vita nostra commodis eorum inservire potest.

Vos, quid agitis, aveo cognoscere. Petierunt nuper a me ordines vestri, ut testificatione mea actionem Viennensem confirmarem; rem ipsam, quae aequissima est, quod attinet, nihil omnino habeo, cur eam tergiversarer def . . . ., sane in modo aliquid est difficultatis, quod tamen facile solvi potest, si vel ab Austriae Inferioris ordinibus exemplum descriptum et sigillis eorum munitum accipiatis, vel efficiatis apud ipsos, ut meum mihi restituant vel concedant saltem ad dies aliquot, dum transcribi et in usum vestrum adaptari possit. Fortassis hoc itinere, quod Viennam his diebus iussu regis suscipio, id confici poterit.

Principem Christianum Pragae esse et cum eo legatos alios ab imperii ordinibus haud dubie intellexisti. Videtur mihi fatum urgere nostrum imperatorem, cui aliae ex aliis angustiae enascuntur. Ursinus noster Wittingaviensis ab uno propemodum mense nihil ad me. Rex Cellus [?] profectus est, reliquos archiduces et Bavari fratrem ibi, ut aiunt, aditurus. Desino hic, ne prolixitate taediosa te offendam. Vale, illustrissime domine, et adventus tui permissione me exhilara. Rossicii VI. Kal. Sept.*) 1609. Tui perpetuo ut observantissimus ita amantissimus C. Z.

Konc. v knih. Blud. VI—3881 fol. 147 e č. 36. — *) To by bylo 27. srpna. V originale jest „Sept" přeškrtnuto, a tužkou později připsáno »August« (tedy 27. července). Skutečně dvojí rozdílný způsob zvaní Tschernembla na svatbu k 1. září ukazuje, že č. 1591 psáno dříve, a že teprve po obdržené málo slibné odpovědi psáno č. 1594. I jiné kusy obsahu těch dvou dopisů a č. 1589 vedou k tomu, že č. 1591 mohlo býti psáno 27. července 1609.

1592. Jeronymovi Bonacinovi: žádá ho, aby neodjížděl z Vídně na trh Kremžský před 20. srpnem, poněvadž chce toho dne dodati mu peněz; připomíná, aby poslal mu po jeho poslu hedvábí a knoflíky objednané. — Na Rosicích, 17. srpna 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1593. Jeronymovi Bonacinovi: posílaje mu po tajemníku svém 3000 tolarů na účet útrat, kteréž on měl se svatbou dcery Žerotínovy, slibuje, že ostatek doplatí záhy; žádá ho,

aby mu nakoupil zeleniny, ovoce, šunek, jazyků nasolených a j. — Na Rosicích, 18. srpna 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1594.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: posílá mu po baronovi Ungnadovi opětné naléhavé pozvání k svatbě své dcery; při té příležitosti mohlo by jednáno býti s Budovcem o spojení s Čechy; byl ve Vídni, kde se mu smýšlení při dvoře nelíbilo. (Ch.) — Na Rosicích 18. srpna 1609.

(Domino Georgio Erasmo Baroni a Tschernemmel.) Retulit ante biduum responsum a te tabellarius non ita pridem ad te et Starrhenbergios nostros cum litteris meis missus; quod sane, ut par est, acceptissimum mihi fuit, quamvis non plena spe adventus tui facta, moestitiae inde nonnihil et timoris attraxerit. Itaque cum occasio haec repetendae meae petitionis per Andream Ungnadium baronem, vicinum tuum et, ut intelligo, amicum, oblata sit, rogatum te denuo et quidem iteratis precibus volui, ne me conspectu et colloquiis tuis defraudares, quae me ut desiderasse semper, sic etiam data fruendi opportunitate nunquam neglexisse probe nosti. Si turbam fugis, prospiciemus incommodo; si epulas, ne illis molestius alligaris, curabo nec retinebo invitum, tibi ipsi te plane permittam; satis erit vidisse domi meae et amplexatum esse. Aderit, ut spero, Hoffkirchius, aderit etiam e Bohemia, ut plane mihi polliceor, Budovicius, cum iis poterimus conferre de foedere cum Bohemis instituendo, quod ego sane minime defugio, qui eius desiderandi non unam habeo causam, modo ea conficiendae rei ratio inveniatur, ut ne plus incommodi inde ad nos redundet, quam beneficii. Meis sane popularibus non difficile factu fuerit Bohemis se coniunxisse, ut qui eiusdem gentis, generis, linguae, dicionis sint; sed utrum Hungari eo adduci poterunt, vestris hominibus num id aula permittet, num ipsimet ei se alligari patientur, ut qui prioris repudii memoriam nondum abiecerint, id vero mihi, ut in rebus novis assolet, nondum plane constat.

Proinde licet nulla alia adesset causa desiderio meo assentiendi, haec una certe allicere te potest. Si enim quid tentandum, haec occasio comitiorum Austriacorum minime est negligenda, cum alioquin non alii aditus ad penetrandum in ordinum animos patent.

Viennae ultra octiduum fui, nulla re confecta nec fere intellecta causa, quae ad me accersendum impulerit consiliarios; absens omnia ea commodius praestare potuissem, quae mihi praesenti iniuncta. Regem liberatum quidem a podagrae doloribus, sed nondum ita pedibus firmis, ut incedere posset, reliqui, aulam vero plenam dissidiorum et quaerelarum; nunquam mihi aspectus Viennae tristior visus. Audio te ad principes Germaniae excurrisse. Innuerat aliquid istius modi dictator noster, sed obscurius, ut non itellecturus fuissem, nisi accessisset Ungnadii explicatio; quid isthic actum, malo mihi praesens exponas quam per litteras. Vale, illustrissime

domine, et coniunctionem nostram tuere. Rossicii XV. Kalend. Sept. Tibi plane addictus C. Z. — Hodicius noster, qui heri apud me fuit, plurimum te salutat.

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 148 č. 38.

1595.

Budovce zve na svatbu své dcery, aby mohli spolu pojednati o veřejných záležitostech, zvláště o spolku Čechů s Moravany; Moravané zajisté nebudou spolku tomu činiti překážek. — Na Rosicích 19. srpna 1609.

(Vencislao Budovicio baroni.) Non arbitror me ita a gratia tua excidisse, illustris Baro, ut male collocatum tempus illud existimes, quod adimplendo desiderio meo et concedendae nobis ad dies pauculos praesentiae tuae impenderis. Sic enim tuas interpretor, quibus spem adventus tui per causam comitiorum vestrorum mihi praecidis. At vero sit licet et producantur comitia ultra Kl. Sept., num ergo, maxima jam et potissima confecta negociorum parte, uni ex triginta non licebit ad exigui temporis momentum consiliis abesse? Aut vero res vobis adhuc ita nutantes, status adeo lubricus, ut uno subducto fulcro totum aedificium corruat? Scio ego in rebus arduis interdum solam praesentiam, etsi alia desint, magnum adferre pondus animis in utramque partem inclinandis: quo libentius ergo concessero, consilia, rationes, vocem ipsam posse plurimum in versandis et tractandis deliberationibus. At hic omnia jam expedita, difficultates saltem explicatae omnes, nec quid curas augeat video, nisi nullus curarum finis. Veni itaque, si me amas; nam si ita jam laboribus assuetus [sis], ut ad omne otium nausees, non te sic feriatum inter taedas nuptiales futurum ab exercendo animo existimo, ut non invenias, quod te occupet. Suppeditabunt Tschernemelius, Starrhenbergius, Hofkirchius, Hodiczius, quod volvas, quod mandes, quod rumines, nec alii patientur esurire; modo calentem adferas stomachum, qui digerat, quae hi ingesserint. Atque ego sane invitavi te ad filiae nuptias, fateor, idque pluribus de causis, at non in eum finem, ut te cibis explerem, sed ut ipsemet satiarer potius colloquiis tuis et aspectu, nec deerit conferendis et commutandis sermonibus argumentum. Id ipsum, quod literae tuae innuunt, amplam dabit consultandi materiam, multos enim habes tuae sententiae adstipulatores et qui nihil magis in votis habent, quam ut mutua conjunctione omnes ita coalescamus, ut unum corpus videamur. Sed modus erit disquirendus, ne, dum societatem salutis publicae coivisse studemus, conspirationem inivisse judicemur. A nobis, ut autumo, nullum exoptando huic vinculo objicietur impedimentum; unum enim pridem sumus et multis nexibus constricti. Patet hoc ipsum ex ultimo responso, quod etsi ad prisca pacta utrosque revocet, non tamen alio spectat, quam idem nobis esse consilium, eandem voluntatem et mentem, quae olim majoribus fuerat, nec ita veterum conventionum meminimus, ut non etiam novorum recordaremur. Imo quid potest esse recentius transactione apud Pragam inita, ita ut nihil sit, quod vos merito

dubios tenere possit; ut taceam, nil apertius dici potuisse, quam dum nos omnium vestrorum hostium hostes profitemur et adversus omnes auxilia pollicemur, nemine excepto, quam duobus istis principibus, quos, exemplum vestrum imitati, non nostrum secuti consilium, universitati hostium non minus (absit injuria verbo), quam vos, inepte [sic] exemimus. De Austriacis vero et coeteris quid pollicear, non habeo; prudentiores non dubito eodem propendere, reliquis non magna publici commodi cura. Sed haec inter praesentes melius discuti poterunt, exactius perpendi. Adesto igitur et quid isthic fortasse deperdideris, hic repende. Vale, vir illustris, et amari te a me certus esto. Ross. XIIII. Kl. VIIb. Opis v knih. Bludov. 3881 fol. 148 č. 39.

1596.

Lavinovi vyčítá, že od své svatby dosud nepsal; vyslovuje radost z toho, že Čechové domohli se svobody náboženství; oznamuje, že koupil ves Troubsko. — Na Rosicích 20. srpna 1609.

(Matthiae Lavino.) Ter uxorem habui, nec tamen maritum me factum unquam amicorum oblivio coepit; tu nuper admodum conjugibus novis asscriptus, videris omnium nostrûm memoriam sepelivisse. Ab eo tempore, quo nuptiae tuae celebratae sunt, ne verbum quidem ad me, unde constare potuisset, ubi esses vel qui haberes. Et sane nisi nuper in reditu Vienna diligentius de te inquirenti, Vittingaviae te cum uxore vivere, indicasset tabellarius, adhuc incertus forem, ubi mihi imposterum quaerendus esses. Effice ergo, quaeso, ne deinceps rerum tuarum ignari ostiatim de Lavino perquirere necesse habeamus; ne forsan censeas, aeque a literis scribendis ac ab armis tractandis novis maritis vacationem datam. Ad me quod attinet, valeo utcunque inter insidias et invidiam adversariorum, muneris mei functionibus intentus et patriae securitati, quantum fieri potest, prospiciens. Non enim desunt, quibus male est, quod eam pro libitu convellere nequeant. Bohemis de libertate religionis vindicata et pace parta gratulor, non tamen absque metu, ne libertas illa quandoque in licentiam migret et concordia haec novorum dissidiorum propaginem nobis inducat. Et quidem non valde alienum est a vero, quod timeo, cum principia jam exitum praesagire videantur. Inter biduum cum patriarchis nostris, si Deus voluerit, conveniam, et quomodo ecclesiis nostris prospectum sit, agnoscam. Hodie Brunam cogito, cum proceribus de mittendis in Bohemiam legatis deliberaturus. Si nescis, scire te volo, me Strucznium*) in vicinia a priore domino emisse; magno me quidem oneravi aere alieno, sed vicit periculum infestae et inquietae viciniae, si alius villam illam fuisset adeptus. Vale, etsi ad nuptias nostras non accesseris, sponsis precare felicia. Ross. XIII. Kl. VIIbr. 1609. Opis v knih. Bludov. 3881 fol. 148 v č. 40. — *) Troubsko.

1597. Janu Petrovi Magni, doktoru lékařství; posílaje do Vídně pro věci objednané ke svatbě dceřiné, prosí ho jakožto důvěrníka Bonacinova, aby vše opatřil, jmenovitě aby vypravil na cestu sjednané hudebníky a krejčí. — Na Rosicích, 26. srpna 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1598. Jeronymovi Bonacinovi: objednává ke svatbě dceřině uzenice a pod. věci. — Na Rosicích, 28. srpna 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1599. Jeronymovi Bonacinovi: byv pozván od fourira komory královské Kiliana Salzingera na svatbu, prosí Bonacinu, aby koupě stříbrný pohár, odevzdal jej Salzingrovi i s přiloženým listem. — Na Rosicích, 29. srpna 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1600. Jeronymovi Bonacinovi: posílaje mu účty, aby si je přehlédl, a po případě zaplatil krejčím, žádá ho, aby mu je zase vrátil. — Na Rosicích, 4. září 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1601.

Budovcovi omlouvá se, že posláni byli k stavům českým Burian Berka a Vilém Dubský, oba nezkušení, a žádá ho, aby Čechové neopouštěli Uhrů, kteří vlastními silami nemohou ubrániti svého království. — Na Rosicích 5. září 1609.

(Vencislao Budovicio.) S. D. Quod Burianum Berkam cum Gulielmo Dubskio legatos ad ordines regni Bohemiae destinaverimus, aliis fortassis suspicionem, admirationem apud alios pariet, quibusdam etiam haud dubie movebit bilem, cum adolescentem non adeo expertum, senem alterum imperitum, et si dicere licet, nec certum amicum, nec mea quidem opinione sat fidum civem, utrumque tantis viris tanto in negocio obtrusum conspicient. Sed facio te certiorem, non eam principio fuisse mentem senatui Moraviae, qui Gulielmum Raupovium et Hanussium Petrsvaldium huic legationi destinaverant, viros graves et aetate atque usu rerum aliis nostratibus non inferiores; et hic quidem, cum aliis occupationibus publicis distineretur, facile impetravit, ut alius ei substitueretur; unde factum, ut coeteris ex nobilitate absentibus, in Dubskium vota iverint. Ille vero suscepta legatione, cum jam itineri se committere constituisset, in morbum incidit, nec periculo nec molestia vacuum; qui cum profectionem institutam crescente imbecillitate abrupisset, necessitas ipsa evicit hoc, ut alius illi sufficeretur. Et suffectus quidem fuisset aliquis par muneri huic, nisi conventus in V. Idus Sept. Brunam indictus et mox insequentia judicia publica consilium prohibuissent; cum enim res non parvi momenti domi nobis sint tractandae, delectus est ille, qui et plerumque a nobis abest et quo maxime carere possumus. Hinc Buriano legatio imperata. Excusabis itaque nos tum apud te, tum apud alios, quorum interest: causa quidem, quae nos impulit, ut non alii mitterentur, detecta, epithetis vero, quibus per epistolam hanc legatos notavi, ne invidiam mihi facias, dissimulatis. Coeterum rem ipsam quod attinet, eam tibi diligenter commendo: nisi enim auxilia vestra accedant, necesse est vel perire Hungariam, praesidiis desertis et dilapsis ob egestatem praesidiariis, vel Hungaros in desperationem adduci; qui cum propriis viribus regnum tueri nequeant, nisi aliorum opibus subleventur, ut animo cadant et in potestatem se tradant hostis, necesse est. Si itaque ipsimet salutem vestram et securitatem meditamini, Hungaros non desti-

tuite, quos si deserueritis, vereor, ne postmodum sera poenitentia vobis oculos aperiat. Reliqua legationis capita levioris sunt momenti, quae cum nihil in se habeant difficultatis, non denegaturos ordines certo mihi persuadeo. Plura scribam, ubi plus otii nactus fuero, nunc paucula haec non aliam ob causam, quam ut intelligeres, quo consilio utrumque ex istis ad vos ablegavimus. Vale, Baro illustris, et me ama. Ross. No. Sept. 1609. Tui amantissimus et studiosissimus Carolus Zerotinus.

Opis v knih. Blud. 3881 fol. 148 *v* č. 41.

1602.

Starhembergovi: lituje, že nezastihl ho v Náměšti; Černembl naléhá na zřízení jednoty s Čechy, tito však příliš po ní netouží; Žerotín nabídl spolek hraběti Thurnovi, ale nedostal od něho odpovědi; také navrhl Žerotín Rožmberkovi, že Moravané budou prostředníky k zjednání spolku Čechů s Rakušany a Uhry; zítra odebéře se Žerotín do Brna k zemskému soudu. — Na Rosicích 12. září 1609.

(D[no] Riccardo baroni a Starrenberg.) Cum ad ill[um] Ursinum nostrum Rosenbergium aliquid officii causa de republica scribendum esset, nec dubitarem, te, qui hodie domum discessisti Namestio, Vitingaviae adhuc deprehendi posse, non es mihi visus praetereundus, etsi, quod scribam, ferme nihil habeo, nisi invidere me fratri, quod me absente tam diu praesentia tua frui illi licuisset. Utinam conventus noster Brunensis in aliud tempus potuisset rejici et triduum illud tuae potius suavissimae consuetudini tribui, quam molestissimis istis reliquiis perditissimi regiminis Pragensis aulae. Sed largietur Deus, si utrique prorogabit vitam, ut brevi conveniamus; interim spes illa leniet dolorem ex discessu tuo conceptum. A Tschernemelio nostro, qui Riccardum Solomonium, si nosti, plurimum salvere jubet, circa meridiem literas accepi: urget unionem cum Bohemis, sed animadverto illos non admodum illam expetere, omnes enim epistolae, quas inde accipio, valde frigide eam attingunt. Invitis autem aliquid obtrudere, nescio, quo fructu fieret. Ego Turriano comiti, quem militi suo praefecerunt, proximis literis non unam illius ineundae rationem proposui; ad eas nihil adhuc responsi accepi. Nunc illustriss° Rosenbergio aliam praeterea viam ostendo, meo quidem judicio non incommodam, sed nescio, quantopere illi placituram: tibi autem vix probatum iri puto, ut qui per eam, nobis foedere inclusis, vos excludendos existimabis. Sed aliter se res habet; nam cum vix hoc a Bohemis impetrari posse arbitrer, ut per legatos proprios vestros homines vel Ungaros de foedere cum ipsis contrahendo interpellent, hic modus visus est mihi aptissimus, ut nostra, tanquam internunciorum, opera hoc loco uterentur. Poteris hac de re cum Rosenbergio conferre et communicatis consiliis sententiam tuam mihi vel hac occasione, vel alias, cum fuerit opportunum, aperire. Viennae evangelici articulis transactionis cum rege sancitae prius satisfieri volunt, quam ad propositionem respon-

deant. Hofkirchius senior suspicionem a se amovit; frater nullam incurrit hactenus. Consiliarii aulae ex arbitrio Gleselii creantur. Haec est epistola Tschernemelii, totidem fere verbis excerpta. Ego Deo volente cras Brunam redeo, jus cum coeteris collegis ex more popularibus meis administraturus. Te interim, illme Domine, valere jubeo et ill^{mae} conjugi, filiae meae semper observandae, plurimam salutem asscribo. Rossiczio pridie Id. Sept. 1609. Tui non minus amans, quam observans ɔc.

Opis v knih. Blud. 3881 fol. 149 č. 42.

1603. Smilovi z Doubravice ukládá, aby s rukojměmi se domluvil o den k složení počtu po neb. Petrovi Žerůtském. — V Brně, 27. září 1609. (Konc. český v knih. Blud. VI - 4146, f. 9 v.)

1604. Jeronymovi Bonacinovi: jakmile přehlédne účty, pošle mu peníze. — V Brně, 30. září 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1605.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: omlouvá se, že dlouho neodpovídá na poslední dva dopisy; šíří se o přítomném stavu věcí veřejných. — V Brně 2. října 1609.

(D° G. E. b. a Tsch.) Rescripsissem sane plus quam libenter ad tuas, quas 8. et 16. huius mensis ad me dedisti, mi Tschernemeli: sed non ignoras haud dubie, quam onerosa sit ut plerumque condicio mea, quoties iudicia hic pro more celebrantur, ita ut nihil ferme serii serio praeter domestica tractare liceat. Habe me proinde excusatum et huic paulo longiori morae, quam praesens rerum status eam [sic] requirat, ignosce. Ceterum, quae scribis, multo magis me commovissent, si non pridem essent cognita, praevisa et animus ad ea sustinenda paratus, imo etiam de remediis utcumque prospectum evitandis maioribus incommodis. Inde ab ipsis principiis huius conversionis rerum nostrarum, quam periculosa esset cum improbis societas, non ignorabam, nec me latebat non admodum esse spem firmam emendandi corruptissimi istius, qui tum erat, status, in sola mutatione principis, nec eo consilia mea dirigebam, ut nobis hic beatis esse liceret: sed is erat scopus, ut liberati a dominatione Pragensis aulae aliquam saltem haberemus respirandi facultatem. Id Dei beneficio effectum est, non apud nos tantum, sed et apud Hungaros et dicere licet etiam in Austria, ubi etiam si non magna appareat rerum in melius commutatio, manente eadem prope forma rei publicae, maxima tamen in eo est, quod vobis et obloqui et repugnare et in contrarium niti imo minari libere liceat, cum prius ne mutire quidem tuto esset permissum.

Haec eo dico, ut, quantum citra offensionem conscientiae et reipublicae eversionem tolerari potest, toleremus, nec fastidiamus id, quod nobis benignitate divina obtigit boni, licet non omnia ex voto nostro succedant, imo permittamus adversa-

riis nostris, si quidem ita illis videtur, ut se ipsos malis consiliis perdant et nobis suo tempore liberum reli[n]quant campum reipublicae ex sententia nostra emendandae.

Dum vero moderationem talem suadeo et laudo, non propterea eo sententia mea propendet, ut si quo se libido adversa proripuisset, eo taciti et tanquam compedibus vincti trahi nos patiamur; nec stuporem inducere volo membris, cum dolores vestros prudenter ferendos et leniendos consulo; sed hoc tantum volo, ne vi, ne armis, ne cum interitu provinciarum ius nostrum persequamur, quamdiu in aliis remediis spes aliqua est posita.

Atque eam ipsam ob causam legatos nostros ad regem mittimus, Hodicium nostrum et alium ex nobilium ordine, monitum et oratum, ut promissorum memor et nostri habeat rationem et vestri, nec patiatur ab iis se seduci, per quos non stabit, quominus eum tandem exitus consequatur idem, qui fratrem. Ab eo omnia nostra accipies. De unione cum Bohemis nihil habeo, nec comes Turrianus nec Ursinus noster nec Budovicius vel verbo saltem eam attingunt. Ad litteras meas Ursinus nondum respondit, quamvis ante mensem circiter datas. Comes tacite rem praeterit, alii silent. Video illos hoc unum agere, ut suis comitiis finem imponant: proinde caute agendum, ne, dum alii res suas componunt, nos novis turbis implicemur. Videor enim mihi perspicere mentem adversariorum eam esse, ut exacerbatos iniuriis ad arma compellant, quibus resistendo vel res suas restituant in integrum, vel si pereundum sit, non multi pereant.

Vale, illustrissime baro, et me solito amore prosequere. Brunae VI. Non. Octobr. 1609. Tibi ex animo addictissimus.

Konc. v knih. Blud. 3881 fol. 149 č. 43.

1606. Jeronymovi Bonacinovi: žádá ho, aby dodal presidentovi komory dvorské a tajemníkovi české kanceláře listy připsané králi. — V Brně, 3. září 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1607. Jeronymovi Bonacinovi: neměv dosud času, aby přehlédl účty jeho, posílá mu zatím 2000 tolarů, jež dostane nejpozději do dne sv. Šimona; oznamuje, že odjíždí, chtěje doprovoditi dceru svou do domu manžela jejího; žádá, aby přiložený dopis odevzdal nejvyššímu komorníku moravskému, a připomíná mu hodinky ze slonové kosti, které před rokem byl poslal ke správce. — V Brně, 8. října 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1608.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: že hodlá jeti do Slezska; děkuje za zprávy z Rakous; šíří se o věcech veřejných, o spolku s Čechy a Štýrskem; posílá listy pana z Rožmberka; hodlá navštíviti markraběte Braniborského v Krnově. — V Olomouci 9. října 1609.

(Eidem.) Heri multa nocte reddita mihi est epistola a te, illustrissime domine, ad quam ne per eum, qui attulerat, rescriberem, fecit hodierna festinatio, quod suscepto in Silesiam itinere et praemissis Olomucium versus filiabus et familia consequi eas

quanto celerius constituissem. Puto autem proximis meis exemptum tibi dubium, quo te teneri video, de litteris tuis non recte redditis; iis enim utramque me accepisse significavi, et quod responsum in tot dies distulerim, excusatione vera quidem sed minus fortasse idonea purgavi. Tibi vero, mi domine, multam habeo gratiam, quod non habita ratione occupationum gravissimarum subinde tamen me compelles et de statu rerum vestrarum certiorem facias; mihi, fateor, vel non eam inesse diligentiam vel non sufficere vires, vel alia defungendo officio huic deesse adiumenta, quam ob rem iterum, ut me excusatum habeas, peto.

Hodicium nostrum tecum iam esse non dubito, nec ambigo collatas inter vos mutuo communes querelas, sed nec ego ignoro multa perperam fieri et multa nobis obvenire praeter expectationem; nolim tamen acciri remedia morbo ipso graviora, sed dandum aliquid tempori et naturae, quae, ubi modus tenetur in rebus, solet per se ipsam superfluos et vitiosos expellere humores; nec dubium est apud me, hoc loco eundem rem habituram successum, si praematuris consiliis nostris ordinem in humanis communem non praeverterimus.

At semper me tamen ad eum modum intelligi volo, in quem nuper sententiam meam explicui: a turpi enim et ignava patientia omni abhorrui tempore, sed nec minus aversatus sum intempestivam audaciam, in qua ut venustatis [?] multum ita et multum periculi inesse nunquam non iudicavi. Fidamus Deo quotidie removenti instrumenta, quibus hactenus satan quietem nostram turbavit; aperuit id in Feliciano Moschovio, homine perditissimo, misere nuper e vivis sublato, quem alios secuturos non dubito.

De unione cum Bohemis non me fefellit opinio: amici enim, quos inter illos habeo, vel silentio praetereunt, quae rogatu ipsorum proposui expendenda, vel difficultates et impedimenta opponunt, vel elati prospero in speciem successu negligere eam videntur; atque hinc mihi videtur manare consilium, quod princeps Anhaltinus, a quo hodie litteras accepi, ostendit, ut nempe persuasionibus et precibus nostris (provincias autem intelligit et nominat) pelliciantur Bohemi ad eam amplectendam. Ego autem non adeo abiecto sum animo, ut unquam hoc suadeam, praesertim qui nunquam eam, ut nosti, probarim nec quidquam in ea praesidii esse statuerim unquam, etsi nonnullas eius ineundae rationes potius, ne refragari sententiae amicorum viderer, quam ut meo obsequerer iudicio, et Ursino et Turriano proposuerim.

Ad motus Styriae quod attinet, Styrii nostri Schmidius et Kandelbergerus, qui se frequentes inde litteras accipere testantur, quidquam se de illis scire negant, et ut perspicere mihi videor, tibi tamen soli hoc dictum esto, non multum popularium suorum animis, viribus et zelo tribuunt; scio te ea esse ingenii perspicacia, ut non quivis fumus te excaecet. In fasciculo litterarum Rosenbergicarum, quem heri acceptum hac occasione transmitto, existimo inclusas esse litteras principis Anhaltini.

Ego, ubi filiam marito tradidero, in unum vel alterum diem ad marchionem Brandeburgensem invisendum Jegendorfium me conferam, inde domum, si Deus voluerit, recta via rediturus. Vale, illustrissime domine. Olomuczio, VII. Id. Octobr. Tui vere amicus et observans.

Konc. v knih. Blud. 3881 fol. 149 č. 44.

1609.

Starhembergovi: že král obávaje se nových bouří, zajisté nic proti stavům nepodnikne: hájí se z výčitky, že Moravané jsou příliš umírněni naproti králi; míní, že na spolek s Čechy nelze spoléhati; třeba tedy spokojiti se nadějí v pomoc Boží a smlouvou Ivančickou. — V Bruntále 14. října 1609.

(D^{no} Riccardo Baroni Starrembergio.) Si brevior futurus sum, illme D^{ne}, quam prolixitas et pondus epistolae tuae heri mihi redditae postulat, tribue id loco huic et tempori et condona simul affectui paterno. Sum enim apud generum, turba consanguineorum circumfusus, hastiludiis spectandis et musicis concentibus audiendis distractus, ut vix ad legendum, si quid adfertur, nedum ad rescribendum sufficiam. Accepi autem tuas Vittingaviam missas pridie quam iter huc versus ingrederer; nec dubito, quas ad Anhaltinum scripsisti, tute illi simul redditas, si quidem circa eos dies fuit cum Ursino nostro. Nec te commoveat tardior tabellarii tui reditus; ea enim est Hockii diligentia, ut responsa non in septimanas, sed propemodum in menses protrahat, prout non semel ipsemet expertus sum. De rege non tam sinistre judico, melius enim de ipso meriti sumus, quam ut eam nobis gratiam referat: Dampierium etsi non dimittat, non propterea extirpabit verum Dei cultum, nec nos metu illius diffugiemus; et Puchamius si copias contrahere incipiet, dabit occasionem novis tumultibus, quos regem ex animo aversari certo mihi persuadeo. Pontificiorum Austriacorum ineptias rideo magis quam timeo; misimus tum ea tum aliis quibusdam de causis Hodicium nostrum ad regem; aperuimus etiam, quid nobis mentis esset, cardinali et Lobcovicio, qui seu simulent, seu serio agant, improbare se versutias istas plus quam pueriles affirmant et suasuros regi pollicentur, ut stet promissis. Etsi autem ego illis nullam habeo fidem, quia tamen non ignorant, in quod se periculum conjicerent rebus denuo turbatis, non puto illos oleum camino suffundere constituisse. Miror autem vehementer, exprobrare te nobis moderationem, quam in reconciliandis ordinibus vestris regi et ex adverso rege ordinibus, hyeme praeterita comitiis nostris adhibuimus; quasi vero de consiliis ex eventu sit judicandum, quorum nunquam virum constantem poenitere debet, etsi exitus subsequatur infelicissimus. Sed quid profuisset in eam ivisse sententiam, quae ad arma tendebat? certane vobis erat victoria? Et licet certa, certumne etiam servandas fuisse leges, quas imposuissetis victis? Et si vinci vos contigisset, quid vobis tum miserius, imo

omnibus nobis? quo loco fuisset religio, quid de foedere nostro actum fuisset? libertas, leges, fortunae quem habuissent statum? Omnia haec sunt consideranda, si aequum judicium dicere volueris. Sed valeant haec.

Unionem autem cum Bohemis velim sane, non quidem ex meo ingenio, sed ex sententia vestra plane jam confectam, si eo inclinare illos animadverterem; sed video sua tantum curare et tantisper eam in desideriis habuisse, dum periculum eos urgebat: nunc postquam aliquomodo rebus suis prospexerunt, ne verbulo quidem ejus faciunt mentionem; quin imo eo calliditate adversariorum res ipsorum deductae sunt, ut inter se de rebus nihil [sic] digladiari incipiant. Cum istis itaque quid ages? Rogari fortassis voluissent: at quis hoc cordatus consuluisset unquam. Ipsorum erat rem promovere, non nostrum, si ex ea fructus aliquis percipiendus erit, quem ego sane, etsi multa animo volvens, nunquam praevidere potui, ne nunc quidem, licet multos curiose ea de re disserentes audiverim. Melius enim mihi de rebus Bohemorum constat, quam ulli alii, qui decem integris annis, magnis sumptibus meis, eos nosse didici. Sufficere nobis debet explorata jam Dei custodia et contractus noster Eivancicensis satis firmus, si a nobis ipsis non dissolvatur; cui alios accedere non impedio, invitare autem non meae est sententiae.

Caetera, quae moves, attingerem lubens, si non mihi hac ipsa hora Jagendorfium ad marchionem proficiscendum esset. Abrumpo itaque, quae reliqua sunt, per festinationem, quae haec effudit potius quam dictavit, et me tibi, illme D^{ne}, et conjugi tuae laudatissimae, filiae meae observantissimae, benevolentiae vestrae, quae certe meam in vos non superat, ex animo commendo. Freudentalii pridie Id. Oct. Qui te eodem semper amore et observantia prosequitur.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 149 v. č. 45.

1610. Jeronymovi Bonacinovi: posílá mu připověděné 2000 tolarů, omlouvaje se, že se zdržel tím, že nemohl ničehož vymoci od svých dlužníků, a tudy bylo mu sáhnouti k penězům, které měl připraveny pro vlastní potřebu. — V Brně, 27. října 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1611. Jeronymovi Bonacinovi: posílá listy pro Lobkovice a pro krále; 2000 tolarů pošle mu do Kremže; táže se, nechtěl-li by Bonacina prostředkovati poslání peněz bratrovi Žerotínova zetě, který asi za měsíc vydá se na cestu do Italie, a zdali Jiří Thurzo a Fürstenberg meškají ještě ve Vídni. — Na Dřevohosticích, 28. října 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881, f. 149 v. č. 46.)

1612. Panu Janovi de Molart: doufá, že Molart stav se presidentem válečné rady, častěji bude mu podávati zprávy o záležitostech státních, zvláště o poměrech uherských, než se to dělo dosud; žádá, aby nařídil tomu, kdo mu obstarává expedice takových zpráv, aby Žerotínovi denně oznamoval běžné události a každých osm dní podával zprávu generální; zejména vyslovuje přání, aby mu byl oznámen obsah poselství, jež přinesl vyslanec Turecký,

jakož i odpověď, kterou vyslanec králův dostal v Cařihradě. — V Brně, 28. října 1609. (Konc. franc. v knih. Blud. 3881, f. 150 č. 47.)

1613.

Polanovi píše o radostném obratu ve svém životě; milostí boží byl sproštěn všech útrap a protivenství, jimiž od let byl pronásledován, a protivníci jeho stíženi zaslouženými tresty božími. — V Brně 30. října 1609.

(Amando Polano.) Rediens in patriam Guetlinus epistolam a te, quam, ut videre est, diu apud se et inde a mense Junio, quo scripta est, tenuerat, mihi tradidit; ex cujus lectione facile colligo, meas eodem quidem mense, sed aliquot septimanas ante exaratas nondum tibi fuisse redditas. In spe tamen sum, praestitisse id postea Caesarem Calandrinum, cui commendatae fuerant. Ita sane est, in neminem melius convenire posse, quae sibi et omnibus piis solatio cecinit propheta regius, quam in me, qui diu vexatus variis variarum persecutionum formis et jactatus non unius generis injuriis, et in contumeliam meam data opera, excogitatis afflictionibus, bonitate divina non solum iis omnibus exemptus sum, sed postquam multos in annos spectaculo fuissem angelis et hominibus factus, tandem sum spectator ipse calamitatis et ignominiae, cui Deus hostes meos justo supplicio involvit. Non invitus hanc illius benignitatem erga me praedico, nec reticeo, ubi id sine suspicione ostentationis et exprobrationis odiosae fieri potest, opera potentis manus divinae. Ac utinam, taceo gratiam referre, cum id supra humanas vires, sed gratus esse, grata nempe mente agnoscere et rependere voluntate tam ingens beneficium possim: verum exhorresco, quoties me, quam impar acceptae gratiae sim, examino; ac nisi mihi constaret, non ignorare Deum, quid fictilia vasa possimus, memoremque esse, quod pulvis sumus, quod foenum, quod caro, non frustra eas poenas extimescerem, quae ingratos sequi solent. Juvabis me itaque ipse suspiriis tuis et votis, et quum nihil mihi reliquum sit, quam velle, atque id ipsum multis modis imperfectum et contaminatum, caetera omnia et ea ipsa, quae huic desunt, suppleat ille, per quem et propter quem Deo gratum est, quidquid nostrum est. Nolo autem defatigare te enarratione eorum, quae hoc biennio et praesertim inter initia liberationis meae gesta sunt, cum persuadeam mihi, nihil te omnium latere; satis sit dixisse, vidisse me adversarios meos quodammodo mihi supplices factos et videre nunc plerosque vel caesos flagellis divinis vel occisos. Periit, quod scripsi nuper, et foede periit summus curiae regni praefectus Lobcovicius, princeps eorum, qui me perdendum susceperunt. Eum non ita pridem secutus est alter, non minus illo perniciosus, quamvis non tantae autoritatis, Felicianus Moschius, cujus repentinus interitus et terrori multis est et admirationi. Ladislaus Berka decreto in proximis comitiis renovato plane omni spe ab ordinibus exutus est, ut unquam provinciae restitui possit. Cancellarius Bohemiae

vix dignitatem sustinet, quam dudum coactus fuisset resignare, si statibus regni fuisset animus et concors animus. Reliqui latent, carpunt ubi datur, remoras et impedimenta iaciunt, si possunt, insidias struunt; nemo tamen est, qui aperte denunciet bellum. Sed quam multi, Deus bone, prosilirent, si inclinare fortunam paulisper contigisset, si inquam Deus retraxisset aliquantulum dexteram suam a me protegendo! Proinde vere hoc affirmare possum, nullibi mihi esse spem, quam in solo ejus auxilio; nam si ullibi in humanis, hic certe nihil est firmitatis, nihil praesidii. Sane ita statuo, sicut collibuit Domino restituere me, sic tantisper conservaturum, quantisper collibuisset; proinde et vivo et mortuo, et depresso et evecto spes in illo est, qui id faciet, quod expedierit, nec permittet exerceri me supra id, quod ferendus sum. Filiam meam, in vicinia patriae tuae collocatam, nuper ad maritum deduxi; inde reversus syntagma tuum in manibus nostrorum versari intellexi, mihi tamen nondum videre contigit. Vale, mi Amande, et me, ut facis, ama. III. Kl. IXb. Brunae.

P. S. Rogatum te velim, ne literas meas cuivis communices; tecum enim quod de omnibus libere confero et effundo quodammodo mentem meam, facile ex aliorum sinistris judiciis vel periculum adire vel invidiam mihi conflare possem. In quae incommoda ne incurram, non dubito, habiturum te delectum amicorum, quem requirit circumspecta vivendi ratio.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 150. č. 48.

1614.

Píše Grynaeovi o obtížích svého postavení; všichni uráželi se, když Žerotín snažil se oběma stranám prospěti; svým přičiněním o smír s králem vzbudil hněv katolíků; nyní pak, když katolíci usilují o jeho zvrácení, straníci Žerotínovi myslí, že se dal Žerotín oklamati; ale lidem rozvážným a Bohu samému je známo, že smírem tím odvrátil od vlasti veliké pohromy; souhlasí s Grynaeem, že připravuje se veliký obrat, a obává se, aby hnutí z Uher vyšlé nezachvátilo Čechy i Německo. — V Brně 30. října 1609.

(Joanni Jacobo Grynaeo.) Non semel hoc expertus sum et testatus etiam, literas tuas mihi ut plurimum instar eruditae praelectionis esse, a qua nunquam absque fructu et gustu discedam. Idem nunc quoque usu mihi venisse, vere affirmare possum. Nihil enim habet epistola tua, quam Guetlino deferendam dedisti, quod vel non informet me ad sobriam negociorum publicorum tentationem, vel non evehat ad contemplationem divinorum operum, vel non muniat adversus tela internorum et externorum hostium. Sane itaque depinxisti conditionis meae difficultates, ut nullo penicillo nec coloribus ullis exprimi melius potuerit. Plotinus sum, fateor, nunc ab imbre fugientes excipiens, nunc ictus. Et quid sit *εἰρηνοποιον* agere, sub exitum praecedentis, ingressum hujus anni probe didici. Nemo unquam pluribus

calumniis petitus, nemo iras majores sustinuit. Utrosque offendebam, dum enitebar, ut utrisque prodessem. Confecta pace in odium Pontificiorum incurri; nunc postquam hi more suo id agunt, ut irritum reddant, quod pepigerunt, nostri inciti nimia credulitate simulant, quod decipi me passus consilia ipsorum simul interverterim. Ego tamen utrisque hoc concedo, ut affectibus suis blandiantur, dum tantum id piis et prudentibus, imo Deo ipsi constet, me ingentes et ominosas calamitates a republica, composito gravi illo, quod inter regem et ordines Austriae vigebat, dissidio, avertisse. Si tamen res (quod nolim equidem, valde autem, ne fiat, vereor) denuo turbari contigerit, me mediatore vix componentur; permittendum enim erit obtrectatoribus istis, ut suo damno et periculo amare pacem et colere discant, cui adeo nunc iniqui sunt. Nos hic mediocri cum quiete Dei beneficio degimus, eo ab externis tuti, quod, quae e propinquo illos discruciant, prius sibi removenda statuerint, ne pluribus implicati minus facile se expedirent; a domesticis et inquilinis, ne si citius se prodidissent, quam aliunde sibi comparassent auxilia, a nobis facilius opprimerentur. Malam tamen mentem et malum animum, quem erga nos gerunt, non ignoramus. Ego do operam interim, ut bonos cives, quantum fieri potest, in obsequio retineam, pacis, justitiae et religionis vinculis colligatos; hostes vero reipublicae, ne officio desint, vigilantia contineam et labore. Quod reliquum est, Deo curae committo, quem non latet studium meum in bono publico promovendo. Tibi porro assentior, magnam impendere conversionem rerum, nec immerito, iis, qui in alto sunt constituti, sibi et suis perniciem ultro accersentibus. Quam vereor, ne motus illi, qui ex Hungaria origine ducta magnos et hic et in vicina Bohemia habuerunt progressus, ipsam etiam Germaniam concutiant! Sic enim pleraque videntur disposita, ut quavis ansa data omnia turbis et rumoribus impleantur. In his cogitationibus dum versor, non quid aliud satius reperio, quam ut arbitrio divino me et res meas permittam dicamque cum Davide: Consilio tuo duc me et in gloriam recipies me. Ad quam ut omni conatu aspiremus, largiatur ille, qui mentiri nescius nunquam deest precibus in spiritu et veritate conceptis. Vale, mi Grynaee. Brunae III. Kl. IXb.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 150 v. č. 49.

1615.

Hraběti Jiřímu Thurzovi: má zprávu, že sněm Prešpurský bude slabě navštíven; Uherské poselstvo v Praze se nemůže dostati k císaři; na Moravě je ticho, ale on sám má některé nepřátely, kteří mu úklady strojí; slibuje, že mu bude hleděti opatřiti domácího lékaře. — V Brně 30. října 1609.

(Domino Georgio Turzo comiti.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine et amice fratris loco mihi colende! Salutem multam, officia quae possum omnia. Intellexi IDV^am^ Posonium praecessisse praeparaturam fortassis animos popula-

rium suorum, ut comitia ex voto regiae maiestatis succedant, sed fertur hic vulgo paucos e primatibus adfuturos Valentino Humonaio ex morbo gravissimo vel fatis iam functo vel ab ultima die videnda non longe distante. Sic et Magocium et alios quosdam propinquiores morti quam vitae domo non abscessuros. Sunt etiam, qui male ominantur Sigismundo Forgachio, quamvis alia ex causa, ob illam nempe profectionem, quam, si vera sunt, quae ad me referuntur, armatus Cassoviam suscipit. Haec eum in finem moveo, ut certi aliquid ab IDV[a] accipiam. Ut enim procerum illorum in flore aetatis adhuc constitutorum immaturus obitus, quamvis neuter mihi aliter cognitus quam de nomine, non mediocriter me perturbaret, sic occasionem dari periculoso consilio novis tumultibus sane iniquo ferrem animo. Velim omnino optimo regi bene esse, sic enim optimae securitati horum regnorum et provinciarum consuli posset; sed nescio, quid in fatis sit, ut omnia in peius ruant.

Dissidia illa cum Austriacis, quae studiose aliunde foventur, exterorum principum animos a rebus nostris valde alienos reddunt; et haec fortassis inter praecipuas causas, quod Bohemi, contenti foedere cum Silesiis inito, de nobis in societatem pertrahendis minus fuerint solliciti, cum enim persuasum habeant, multum adhuc apud nos loci malis consiliis, nunquam se quietem certam et stabilem, cuius maximo desiderio tenentur, polliceri sibi posse existimant. Et sane non valde aberrant a scopo, nam ut mihi nunc res videntur constitutae in aula, non longe a novis tumultibus absumus. Interim ut nos omnes sic Hungaria praecipue periclitatur, Turca vicinus gravis et in omnes occasiones intentus, miles praesidiarius ad desperationem prope adactus, regnum factionibus distractum et scissum parum bonae spei relinquunt; nec pro nihilo ducendum est, quod legati nostri propemodum contumeliose habeantur Pragae, in conspectum imperatoris nunquam admissi, a consiliariis et ordinibus vix auditi, in periculo sunt, ut nullis impetratis auxiliis cum ignominia ad suos relegentur. Hic fructus est prudentiae istius, cuius praecipuum axioma, ut ex utilitate aestimetur commissorum [?] fides. IDV[a], quae ad consilia adhibetur et nunc praecipuum in patria tenet autoritatis locum, provideat ex parte sua, ne res publica aliquid tetrimenti capiat. Id ego Deo auxiliante et amicis hic quoque sum praestiturus.

Ceterum quieta hic publica sunt omnia, sed privatim oppugnor a quibusdam malevolis nunc per cuniculos nunc aperte, ast tutabitur me Deus praeses innocentiae meae. Medicus, quem iam servitiis IDV[ae] addixeram, in morbum incidit, non gravem solum, sed ut ipsemet praesagire videtur letalem; a quo sumpta excusatione petit, ut id muneris, quod sane et honorificum illi fuisset et utile, in alium conferatur. Si porro DVI[a] in sententia alendi medici domestici persistet, de alio ero sollicitus. Ubi fine epistolae imposito IDV[am] quam optime valere iubeo. Brunae III. Kal. Nov. 1609.

Konc. v knih. Blud. VI-3881 fol. 150 *v.* č. 50.

1616.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: obává se, že ztratil se list č. 1605; šíří se o věcech veřejných; bylo by dobře, kdyby sešli se k poradě, přiberouce k ní pána z Hodic; žádá, aby ho omluvil u stavů rakouských, že jim neposlal opis odpovědi královy. (Ch.) — V Brně 30. října 1609.

(Domino Georgio Erasmo baroni a Tschernemuel.) Haereo in aliquo metu, illustrissime baro, ne non tibi sint redditae priores meae, quas circa initium mensis, VI. nempe Non. ad te dedi, quae etsi vix quidpiam continerent, quod mihi magnopere occultandum iudicarem, nolim tamen illas periisse. Alteras posteriores, quas Olomucio misi, quia legisse se retulit Hodiczius noster et quia id aliquo modo ex tuis, quas per eum misisti, conicio, gaudeo ad manus tuas pervenisse.

Quae scripsi, non metus novarum calamitatum mihi expressit, quas subire, si ita a Deo constitutum, non abnuo, nec cupiditas fruendae pacis et eorum commodorum, quae ex ea nascuntur: quae licet aetas mea iam declinans non defugit, non ita tamen illis adhaerescit, ut aliam fortunam ferre non possit; nihil dico de regis favore amplificando vel tuenda dignitate, vel facultatibus non minuendis: levia enim haec omnia sunt et nullius momenti apud me prae desiderio, quod me pridem tenet, ut videam res vestras non minus rite quam optemus constitutas. Sed alia sunt, quae in hanc sententiam me deducunt: incerti coeptorum exitus, dubii eventus etiam optimorum consiliorum, levitas et inconstantia vulgi, aemulationes, invidiae, odia inter primates, dissimilitudo rationum, voluntatum, sententiarum, non inter provinciales tantum, sed inter ipsas provincias, rerum publicarum pro privatis commodis neglectus, provinciarum longis bellis et sumptibus exhaustarum egestas et impotentia, penuria omnium eorum, quae ad res novas tentandas nedum fundandas et firmandas necessaria; quae quoties in statera mea exactius appendo, toties ad eas rationes propendeo, quae me ferre potius aliquid iubent, quam prae impatientia extremo discrimini cum divina tum humana omnia obicere.

Verum docebit Deus haud dubie, quid facto opus sit, quem non invitus sequor praeeuntem. Miseret me omnino regis, quem malis consiliis innocentem, vel si culpa non plane vacet, immerentem perire video, et sane quod cum salute ipsius nostra coniuncta sit, non sum vacuus ab illis cogitationibus, quae rationem et viam eximendae illius servituti tum infami et cum periculo tum nostro tum illius interitus coniunctae exquirunt.

Nuper cum essem apud marchionem, varia his de rebus contulimus. Suadet ille foedus cum principibus Germaniae et suadet ex sententia Anhaltini, Anspachensis et aliorum, qui Bohemos, Austrios una cum ceteris confoederationi inter ipsos initae inferendos omnino existimant. Nec ego abnuerem, si persuaderi hoc nostris posset. De Bohemis enim omni spe dudum excidi, sed innumerae sese offerunt

difficultates, quas tamen superari posse aliquo modo non desperarem, si sententias in commune conferre alicubi liceret; si scirem te Viennae substiturum, cogitarem de congressu inter nos alicubi, ad quem etiam Hodicius noster invitandus esset, indicendo.

Styrios copias conscribere retulit nuper Rudolphus Tiffenbachius, cum me alia de causa invisisset; fecit etiam mentionem legationis tum ad vos tum ad nos ab illis decernendae. Habet hoc a Stadelio, qui accitum in Styriam, ut operam suam ordinibus provinciae addiceret, rogavit, sed non impetravit. Scit enim non defuturas illi hic conditiones, si quid movendum fuerit.

Ego utcunque Dei beneficio valeo, te quoque valere, illustrissime domine, quam optime et diutissime iubeo, coniunctionem autem animorum nostrorum mea culpa minime laxandam esse spondeo. Brunae 3. Kal. Novembr. 1609. Qui nunquam a te amando et colendo desistet Car. Zer.

P. S. Ordines Austriae petierunt a me exemplum descriptum responsi regii, sed quia nondum ad senatum nostratem de eo relatum est, non potui illis morem gerere. Da operam, quaeso, ut excusationem meam benigne accipiant; summam ut paucis complectar, haec est: staturum promissis regem, minime autem permissurum, ut quid novi ipso invito attentetur. Altheimius quid rerum Viennae agat, aveo cognoscere.

Opis v knih. Bludov. VI—3883 č. 51.

1617. Cesarovi Calandrinimu: žádá ho, aby dodal balíček listů určených do Basileje i zakazuje se vzájemnými úsluhami. — V Brně, 7. listopadu 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. I—3883.)

1618.

Lavinovi oznamuje, že Olomoučtí a Brněnští, dříve neposlušní, již lépe k Žerotínovi se chovají; bude mu jednati s p. Maximilianem Lvem (z Rožmitála), který jej urazil; zmiňuje se o své návštěvě u markrabí Braniborského v Krnově. — V Brně 8. listopadu 1609.

(Mattiae Lauino medico). Tabellario, quem ad principem Anhaltinum ablego, ut in transitu meas tibi redderet, mandavi: coeterum in commissis habet, iter istud ad omnes alios, te uno excepto, dissimulare,*) ut eo tutius conficere illud et literas, quae sane non levis momenti sunt, ad principem deferre posset. Ad te vero quod attinet, sane graviter ex lectione tuarum, quas proxime ad me dedisti, accepi; non eam retribui officiosae diligentiae tuae gratiam, quam meretur, suspectam reddi fidem tuam ab iis ipsis, quorum officii erat, fulcire eam et a scrupulis dubitationibusque, si quibus boni senis animus occuparetur, liberare. Sed ea est sors piorum, ut raro fideli trutina merita eorum ponderentur, rarius grata compensentur memoria. Jacob nobis exemplo istius ingratitudinis est et Joseph ac David, ne alios memorem, ethnicos praesertim, quorum crebram mentionem faciunt historiae. Hujus modi in

afflictione non alia firmior, imo nec suavior et consolatio occurit, et quae dejectas mentes magis erigat, quam servire nos non hominibus, sed Christo, apud quem non est *πρωσοπολυψια*,**) scireque, mercedem nobis repositam apud DEUM haereditatis aeternae. In illum itaque solum convertendi sunt oculi, quoties indignis modis officia et beneficia nostra rependuntur, qui ut scrutator est cordium, quae res hominibus negata est, ita optime et quid praestitum est a nobis et quae gratia reponenda, discernit. Sic te*) facere velim, cum vel Greineri calumniis vel Hockij autoritate urgeris, quorum hic imbecillitatem mentis, ne quid in eum dicam gravius, amicis pridem prodidit, alter perfidia sua inclaruit dudum. Hos itaque quid moreris? Perge in officio, exitum Deo committe. Sic conscientia recti animum tibi reddet pacatum, constantia laudem pariet, et aemulos fortassis ipsos, ni aliud, mitiores saltem reddet, nisi penitus occalluerunt. Nec leve solatium ex felici conjugio et morigera uxore capere potes, quo beneficio offert Deus lancem alteram, dum alteram imposito pondere deprimit. Sic enim amaris dulcia miscere solet, ne perpetua rerum adversarum acerbitate frangamur. In me experimentum hoc quotidie facio, dum assiduo usu cognosco, etsi non omnia mihi ex voto succedant, aliqua tamen feliciter evenire; tolero proinde, quae hinc inde me divexant, materiamque inde precibus meis suggero, quae fortassis frigidiores essent, si non incalescerent ab hoc igne. Atque ut aliquo exemplo clarius pateat, nolo te ignorare, arte Jesuitarum pene subtractos fuisse ab obsequio meae jurisdictionis magistratus urbium Olomuczii et Brunae; sed hi beneficiis meis victi nunc quidem modestius mecum agunt. Cum illis vero lis mihi est apud regem, illata quidem, sed nondum in judicium adducta. Brevi etiam mihi res erit cum Maximiliano Leone, provintiae praetore, qui graviter famam meam laesit. Taceo alios, qui dum amicitiam simulant, sunt inimicissimi; quae ideo recenseo, ut dum vides, quae mihi ferenda sunt, discas, quid tibi sit patiendum. Ad alias utriusque epistolae tuae partes non rescribo, quia tardius redditae, iisque, quorum mentionem facis, iam maxima ex parte peractis, responsum frivolum redderent. Malo de hoc te facere certiorem, rediisse me nuper domum a genero meo, ad quem filiam deduxeram, et per eam occasionem invisisse marchionem Brandenburgicum Krnoviae, utrobique humaniter acceptus et habitus. De Austriacis et quae ex Hungaria habemus, a patrone tuo accipies, ad quem de iis nonnulla. Vale mi Lavine et amicitiam nostram tuere. Brunae VI. Id. IXb. Tui amantissimus. C. Z.

Opis v knih. Blud. 3881 fol. 151 č. 52. — *) Následuje škrtnuté: vereor enim ne Hockius. — **) Tak napsáno rukou Žerotínovou zřetelně, s dvěma chybami, místo *προσωποληψία* (přijímání osob).

1619. Marc-Antoniu Lombardovi: doporučuje mu mladého šlechtice z rodu Věžníků, který několik let byl v službách Žerotínových a teď hodlá se zdržeti se svými soudruhy nějaký čas v Ženevě; jest zámožný, neboť otec jeho zanechal jemu i jeho bratrovi jmění v ceně asi 100.000 tolarů; proto mu Marc-Antonio může půjčiti peníze, kdyby jich potřeboval, a Že-

rotín ručí za jejich zaplacení. V poměrech veřejných očekávaný klid nenastal; v Rakousích došlo sice v minulém roce k narovnání, ale z podnětu biskupa Vídeňského, muže nad míru nepokojného a zlomyslného, vznikají nové spory; on a jeho stranníci hlásají, že svoboda náboženská byla stavům rakouským povolena bez jejich souhlasu a že tedy jich neváže; dojde-li z toho k novému odboji, nebude dříve konec, dokud jedna strana nepodmaní si úplně strany druhé; také poměry v Uhrách, v Čechách a v říši nedávají naděje v trvalý mír, tak že nezbývá leč oddati se do vůle boží. — V Brně, 13. listopadu 1609. (Konc. vlašský v knih. Blud. 3881, f. 151 č. 54.)

1620.

Antonínu Fayovi*) děkuje za spis jemu věnovaný. — V Brně 13. listopadu 1609.

(Antonio Fayo theologo Genevensi.) Minime equidem antehac dubitantem de tuo erga me amore, Antoni Fayi, confirmavit epistola tua, et munus non ita pridem bino exemplo recte mihi redditum: cui negem gratam mihi voluntatem, a quo manavit et hoc et illa? Utinam respondere queam, non sane benevolentia, quae tuae non cedit, sed benevolentiae demonstratione: conor tamen, ut possum, et quia re et facto vix concessum, verbis suppleo, quod istis deest; atque in hunc potissimum finem nunc rescribo, non interventurus alioquin meditationibus tuis et studiis, quibus lubens parco, cum non ignarus sim ipsemet, quam molestae in negociis frivolae interpellationes. Habeo proinde gratiam tibi non vulgarem, quod dictis lucubrationibus tuis nomini meo non exiguum adjeceris decus; nam licet honorata illa mei mentione careret epistola, qua commentarios tuos mihi dicasti, opus tamen ipsum et operis argumentum et autor nec abhorrentem me a pietatis exercitiis, nec aversum a studiis bonarum literarum, nec a doctissimorum hominum amicitia alienum judicarent; quae omnia cum summa sint in laude mea a te posita, non aspernor, bonis enim placere velle et probari nunquam apud me fuit non honestissimum. Sed quid est habere gratiam, si non referas? Faciam aliquando, si hoc tempore non licet. At tu nunc, praestantissime Fay, pignus hoc accipe a me gratitudinis debitae, quae uberiores fructus feret, ubi plus virium collegerit. Reddet id nobilis Germanus, qui literarum elegantiae addidit militiae decus. Fuit is aliquandiu in familia mea, studio dein visendae Galliae et Italiae, duobus ex nostra nobilitate non postremis juvenibus se adjunxit. Eum tibi commendo, ut si quid in eum conferre officii et studii possit, id in gratiam mei praestes libentius. Vale vir egregie et precibus tuis ad Deum me et muneris laboriosi molestias immisce. Bruna Idibus Nov. 1609.

Opis v knih. Bludov. 3881 fol. 151 č. 53. — *) De la Faye Antonín, biograf, přítel Bezův.

1621.

Budovcovi vyslovuje ostře nespokojenost s odpovědí, kterou Čechové dali Moravanům a Uhrům k jejich žádosti o pomoc; Moravané a Uhři nejsou tak pošetilí, aby pouze od rozumu knížat žádali jako od orakula rozhodnutí o tom, co jest spravedlivo. Jestliže Čechové nyní hlásají, že po právu nemohou se bez souhlasu panovníkova rozhodovati o záležitostech obecných: kdo

obhájí je z nářku velezrády, že proti vůli císařově obsadili vojensky Prahu, učinili spolek se Slezany, že vynutili od něho majestát, jímž povolil vše, čeho si přáli? Jestliže však, co Čechové uvádějí na odůvodněnou odmítnuté žádosti Moravanů, jest toliko smyšleno, znamenalo by to, že nadobro zhynula stará česká věrnost a šlechetnost. (Ch.) — V Brně 26. listopadu 1609.

(Venceslao Budovicio.) Quod a tribus jam pene mensibus taceo, non arbitror parire apud te suspicionem alienati animi, qui semper idem et in te, illustris baro, nunquam iniquus; sed nec ubique nec semper argumentum obvenit, quod te sit dignum; et si quando occurrat, non tamen desunt, quae moram proferendo injiciant vel causam adferrent dissimulando. Ac ne nunc quidem ita mihi ipsi consto, ut, continuemne silentium vel interrumpam, nullatenus haesitem; nam si scribo, justa timendi mihi causa est, ne te commoveam, sin minus, ne scrupulus quis propterea in animo tuo insideat, vereor. Malo tamen istud, minus diffidens probato tuo judicio, quam fluctuantis animi incertis opinionibus.

Habe itaque, rediisse nuper ad nos alterum legatorum nostrorum cum responso vestro, non pluribus sententiis concinnato, quam expectato septimanis, ita quidem, ut si verba horis, lineas diebus conferas, vix dispari numero inter se concurrisse videantur. Sed quia non novum id est apud vos, imo ex inveterata consuetudine vobis proprium, neminem nostrum mora illa diuturnior affecit acrius. At ubi ad publicationem responsi ventum est, principio quidem nemo non cum admiratione audiit tam exiguam habitam rationem, taceo nostri, taceo Hungarorum, sed periculi regno vestro non minus cum Hungaris communis, quam nobis omnibus, imo universae Germaniae metuendi; sed postquam rationes negati auxilii expendi coeptae et inter res, quae de jure apud vos recepto, basis instar et fundamenti collocatae, subsedit aliquantisper stupor ille et in tristem risum cum commiseratione conversus est. Ac quidni? cum id, quod aliis gentibus pro vindice est libertatis, vobis jugum servitutis esse ipsi fateamini: ius nempe, societatis humanae vinculum, justitiae custodem, quod, etsi homines certis gradibus distinguat rursumque inter se mutuo consensu devinciat et colliget, minime tamen ita prosternit et conculcat, ut unius appetitus omnes alios citra rationis discrimen omne submittat et subjiciat. Verum sit ita sane, permittamus bonis civibus jus vestrum vobis, quo non inviti carebimus, si quidem conditione adeo gravi utendum illo est: at quid fiet jure illo integro et illibato de conjunctione illa, qua utrinque ad ferenda nobis mutuo auxilia obligamur? Turcis vicini, ni proximi, inermes, si apparatum hostis respicias et componas cum impotentia nostra, confugimus ad vos, opem petimus non ad lacessendum hostem, sed ad salutem retinendam, non ad inferendam vim, non ad invadenda aliena, sed ad nostra tuenda. Negatur; qua ratione? Jus nobis quod, an in armis? non, sed in usuris legum et praesidio servitutis esse. Etenim vos loquentes audio: Hoc nos Bohemi vobis Hun-

garis, vobis Moravis edicimus et scripto quidem in subsidium memoriae, pro lege id nobis esse, ut nihil audeamus absque principe, quo annuente annuimus, negante negamus; cumque illi hoc tempore minus opportunum periculis vestris prospicere, per nos jam licet vobis perire, si libet. Juris hoc nostri est. Itane? ergo leges istius arctissimae consotiationis nostrae, quam tantopere anno praeterito urgebatis, ut nescio quid non nobis objiceretis, hoc fundamento nituntur, ut salus nostra, imo vestra, a libidine principis pendeat? Bene res habet: non frustra impensae in legatos nostros factae, quando hoc a vobis didicimus.

Sed progrediamur. Non puto te nescire, transactione apud Pragam perfecta hoc cautum esse, ut si legati a rege ad caesarem, ab ordinibus ad vos hoc in negocio ablegarentur, remitterentur cum responso aequo; hac enim tum vocula placarunt animos Hungarorum proceres vestri, luculenta spe facta amplissimorum auxiliorum. Quae his promissis fides, si responsum, quod nostri retulerunt, aequum est? numne ita nos dementes putatis, ut ex sola principum mente tanquam e tripode de aequo et iusto responsum petamus et seu oraculo alicui acquiescamus? At hoc nobis pro lege est, dicitis: quae ergo compositio, qui contractus, quid allibi [sic] firmum apud vos, si jus hoc vobis, ut omnia in vacillante unius hominis judicio vel arbitrio potius sita sint? At hoc ludere est vel aequivocationibus puerorum more nugari, nec id solum, sed fidem prostituere et quodquod allibi certum ratumque est, labefactare.

At audi porro nunc. Quis vobis praes vel sponsor ex responso isto vestro nihil incommodi in vos redundaturus? Non mihi de novo hic obtrudo jus vestrum; silent enim leges inter arma, ea praesertim, quae jus vestrum non agnoscunt. Sed age mecum ratione et ex aequo et bono. Quid si praesidiarii isti milites, quibus stipendia non apud regem, non apud nos et provincias nobiscum confederatas, sed apud caesarem in menses plus minusve triginta, vel fraude ministrorum vel negligentia aut inopia aulae prostant, solutionem a caesare postulent, quis infitiabitur, jus illis hoc esse? Si porro ad urbem, quae caesari sedes et in qua aerarium, unde numerandum illis stipendium, militarium hominum more armati confluant, quis jure hoc illos potuisse negabit? quis si fiat cavebit de damno? imo quis prohibebit aut prohibere poterit transitum? Hungari, ut relictis praesidiis (quod illis in animo est) agros ipsorum populentur, nunquam tolerabunt. Ad nos si concesserint, commeatum fortassis largiemur, sedem castris figendis non concedemus. Reliquum est, ut ad vos in hiberna se conferant: cur hoc illis non liceat? At nos, inquies, in ipsorum aere non sumus. Fateor; sed qui est, apud vos est. Hunc cum fovetis, ut semper est, autores illi esse debebatis, ut se aere liberaret, vos periculo eximeret, eo solum, quando id jus vobis est, ut illo invito ipsimet nec vestrae nec alienae saluti consulere possitis. Non existimes me chimeras pingere aut imitare minas episcopi Ni-

triensis; nihil a vero absimile crediderim, si non persuaserim murmur esse totius Hungariae. Et quid mirum, si desperabundi sine ulla rerum expectatione meliorum eo usque se proripiant? Vos videretis, quibus jus eiusmodi est.

Jam quid dicam? in vos ipsos quid commisistis? Nam si revera citra fraudem vel, uno verbo ut dicam, more maiorum ius vobis id esse, ut absque principe nullae deliberationes publicae ratae esse possint, affirmastis: quis vos a crimine laesae Maiestatis liberabit, quod eo non invito solum, sed prohibente Pragam, caput regni, occupaveritis, comitia ex arce in praetorium Novae Civitatis transtuleritis, legatos huc illuc ad conciliandam ipsi invidiam apud principes expediveritis, repleveritis totum regnum armato milite, nos vocaveritis ad societatem, cum Silesiis reluctante ipso et caeteris provinciis regni inconsultis foedus peculiare pepigeritis, extorseritis denique illi diploma, quo habuit ratum, quidquid vos voluistis, noluit ille. Neque vos adjuvabunt blanditiae, quibus delinire posse animum vi et probris exulceratum frustra putastis; nam caesarem clementissimum nuncupando, titulo supremi per orbem magistratus insigniendo, vos humillimos et obsequentissimos subditos eius nominando, preces denique et supplices rogatus simulando, interim vero ad omnia animi vestri desideria illum terrore armorum compellendo et in personis ministrorum crimina ipsiusmet propria exprobrando: quid aliud fecistis, quam ut ignominiam ipsius magis et magis augeretis? Si vero, ut justior repulsa legatis data videretur, jus vobis, quod non est, conmenti[ti] estis*), horreo ut dicam, quanta vos inde infamia manet: eviruit candor ille Bohemus, extincta est fides, lapsa prudentia, vendita dignitas regni, generositas illa antiqua, quae non fucatis et accersitis integumentis involvit, quod vult, sed fronte aperta et ore masculo denunciat, quod non vult (liceat mihi hoc dixisse sine felle, sine injuria), deperiit omnis. Vide, quo deventum. Miseret me vestri, vestri, inquam, quibus post tantos conatus adeo illuserunt adversarii, ut nullum pateat effugium; quin vel dedecus hoc sustinere, vel adire ab altera parte vitae illa et famae discrimina necessum est. Nec hic locum habet exceptio, quam in comitiis, dum ex cathedra rescriptum hoc legeretur, in medium protulisse te audio: ne fraudi nempe hoc esset foederi cum Silesiis pacto. Nam ut praeteream, quod scholastici affirmant, universalem positionem nihil excludere; patet tamen, non admissam fuisse limitationem illam, et quantumvis admissa fuisset, nullo tamen instrumento publice roboratam, cum e contra responsum Hungaris datum omnium manibus teratur.

Ac vero in his periculis et difficultatibus (ne alia recenseam, de quibus ipse conquereris) cum versemini, videmini tamen triumphare quasi orbe debellato, cum non satis fuisset Hungaros tot mensium expectatione delusos cum contumelia propemodum dimisisse; nos etiam in theatrum producti. Principio, si est fides penes autorem, utrum nostri legati simplici evocatione ad audiendum responsum essent

accersendi, an vero per delegatos ex ordinibus invitandi et honoris causa deducendi, deliberatum; ratio addita, quia non ab ordinibus venirent: quasi vero nos, quibus cura rei publicae commissa, non ex ordinum numero, imo quasi non ordinum instar. Sed leve id est. At hoc quis ferat? Expostulatum publice cum Buriano Berka, quod legationem in se receperit, cum literae commendaticiae alium quam ipsum designant. Quid ergo, quod omnibus gentibus hactenus liberum fuit, nobis non conceditur, ut ex arbitrio nostro legationes, quibus visum fuerit, decernamus**). Praeterea num non satis fuit, rem apud principem senatus, burgravium nempe supremum, et apud alios ex vobis, inter quos tu etiam fuisti, excusasse et causam mutatae sententiae ostendisse. Decius***) quidem sum, non Oedipus, nec aenigmatibus solvendis, nec lynceis oculis ad penetranda quaevis abdita aptus; hoc tamen perspicere mihi videor, nihil aliud quaeri a quibusdam, quam augendorum dissidiorum subjectum. Sed vero quam prudenter et quo cum fructu, tu ipse diiudica.

Me mortuo vel mundus ruat, quibusdam menti est, et si pereundum, hoc agunt, ne soli pereant, ne inulti, sed Samsonis exemplo ruina inimicorum opprimantur. Verum a quo spiritu eiusmodi proficiscantur consilia, non obscurum est; maledictus, qui lites serit inter fratres, quanto magis ille, qui membra unius corporis a se invicem divellere molitur. Multa hoc loco in sententiam hanc proferenda essent, sed plus nimio longus evasi. Ignosce, si quid prolixitate vel stylo peccatum; tibi soli haec scripta, non aliis. Facilius humores in corpore collectos digerimus, si, quod superfluum est, modica evacuatione eduxerimus; sic et ista, quae premebant hactenus animum meum, minori negocio me concocturum existimo, postquam partem aliquam in sinum tuum effudi. Tuae pietatis erit, si quid inverecundius dictum videbitur, in meliorem partem accipere, prudentiae, si quid asperius, mitigare.

Vale vir illustris et me ita amare perge, ac ego te constanti benevolentia complecti non desino. Brunae VI. Kl. Xb.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 151 v č. 55. — *) Původně bylo napsáno: affinxistis. — **) Původně: committamus. — ***) Mohlo by se čísti též Dacius i Dauus.

1622.

Jiřímu hraběti Thurzovi: táže se ho po stavu zdraví jeho a po průběhu sněmu uherského; důtklivě mu přimlouvá, aby nevěřil pověsti roztrušované o dohodnutí učiněném mezi stavy moravskými a rakouskými, že odpadnou od krále Matyáše k císaři, jestliže onen nesvolí k požadavkům jejich; táže se ho, jak přijali stavové uherští zápornou odpověď stavů českých. (Ch.) — V Brně 27. listopadu 1609.

(Domino Georgio Turzo comiti). Illustris, spectabilis et magnifice domine, domine frater et amice mihi unice observande. Ut diu IDV[ae] bene sit et mea in ipsam studia et officia evidentioribus indiciis in posterum extent, toto animo et pectore exopto. Si comitia ista, quibus ante octiduum principium datum intelligo,

magis ex voto IDV^ae^ quam ea, quae superiori anno celebrata sunt, succedunt et valetudine, quam tum temporis valde afflictam vidi, prosperiore utitur, est unde pro ea, quae inter nos est, animi coniunctione gaudeam vehementer; cuius rei explorandae causa litteras has ad IDV^am^ exarandas mihi desumpsi, quamvis alioquin mihi persuadeam, per molestissimas, quae conventus istius modi parere solent, occupationes parum illi temporis superesse, quod amicitiae et humanitatis officiis tribuere possit; ni itaque IDV^ae^ incommodum sit, gratissimum mihi accidet, si me de statu praesenti tum valetudinis suae tum comitiorum fecerit certiorem.

Heri ex litteris a S^a^ M^te^ domino nostro clementissimo mihi redditis intellexi quendam, qui legationem ab ordinibus Austriae nostrae confessionis ad comitatus Hungariae prae se tulit, sparsisse per urbem, ordines Moraviae cum Austriacis in id consensisse, ut, ni postulatis eorum assensum praebuisset SM^as^, ab ea ad caesarem deficerent. Quamvis autem vanitatem rumoris istius omnibus probis et prudentibus ex se manifestam esse non dubitem, monendum tamen IDV^am^ et per eam reliquos proceres operae pretium duxi, ut, si ad aures ipsius quoque pervenisset, nullam illi adhiberet fidem: ut enim omnino mihi persuadeo calumniam hanc in odium Austriacorum conspiratam ab adversariis, ut optimi principis animus suspicione hac imbutus eo infensior illis et eadem opera a nobis alienior redderetur, ita certus sum, neminem per universam hanc provinciam reperiri, qui hoc moliatur. Non negarim quidem esse, qui id cupiant, tuta tamen sunt omnia, cum vires eorum, quibus fortassis haec mutatio grata esset, aut nullae sint aut ita accisae, ut longissime ab hoc periculo absimus. Recte tamen consuluerit IDV^a^ et famae suae et dignitati, si S. M^em^ pro ea, qua illi devincta est, fide commonefecerit non aliam [esse] horum rumorum causam et originem quam pollicitationes innumeras, quibus ab aula Pragensi Austriaci privatim et clanculum lactantur, nec melius comprimi posse, quam si ea inter subditos aequalitas conservetur, ut disparitas religionis vel ad demerendam gratiam illius vel ad amittendam nihil adferat. Omnino opera danda est, ut scintilla illa dissidiorum, quae nescio quos igniculos ex superioris anni incendio adhuc retinent, restinguantur (sic); ni hoc fiat, parum mihi bonae spei reliquum est.

Quomodo ordines regni repulsam Bohemorum ferant, certior ab IDV^a^ fieri cupio: scripsi prolixe ea de re ad Budovicium nostrum: tentandi erunt denuo animi, nec, ut mea quidem fert opinio, frustra, modo prudenter haec iniuria dissimuletur et condonetur aliquid imbecillitati humani ingenii. Valeat IDV^a^ et me sibi habeat commendatum. Bruna V. Kal. Dec. 1609.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 152 č. 56.

1623. Panu de Baugy píše, že posílá mu tento list po doktoru Luckovi, aby odvrátil od sebe podezření, jakoby zapomínal na staré jich přátelství. Stav věcí veřejných jest velmi příznivý; král mešká v Prešpurku, v nejbližších dnech však hodlá ukončiti tamní sjezd a zahájí sněm v Rakousích, který, jak doufá, dobře dopadne: na konec žádá Žerotín zpráv o Francii a o p. Ancelovi. — V Brně, 30. list. 1609. (Konc. franc. v knih. Blud. 3881, f. 152 v č. 57.)

1624. Jakubovi de Claves děkuje, že osvědčil tolik péče o jeho zachránění; nepochybuje, že onen člověk a jeho přívrženci přikročili by od slov ke skutkům, kdyby měli tolik moci, kolik mají zlé vůle; zapomínají však, že Bůh drží nad ním svou ochrannou ruku. Zlí lidé ovšem rádi by viděli záhubu jeho (Žerot.), aby mohli bez bázně páchati zlo a povznésti se zkázou vlasti a lidí čestných. Žerotín skoro může se domysliti, kdo asi byl onen měšťan; žádá však přece, aby de Claves hleděl dopátrati se něčeho bližšího. — V Brně, 2. prosince 1609. (Konc. franc. v knih. Blud. 3881, f. 152 v. č. 58.)

1625.

Budovcovi: žádá ho, aby nepohoršil se příkrostí vloženého listu již před týdnem jemu napsaného (č. 1621); dává mu zprávu o stavu záležitosti děkana Mikuláše Sarkandra souzeného pro podněcování vzpoury. (Ch.) — V Brně 3. prosince 1609.

(Vencislao Budovicio.) Retinui apud me per hos septem dies vel octo epistolam, quam huic inclusi, non tam dubius, cui eam committerem, quam incertus, utrum mitterem; sed pervicit tandem studium veritatis offensionis metum, offensionis, inquam, non tam ab alienis, quorum me parva cura tenet, quam a te ipso mihi pertimescendae. Et sane in ipso scribendi ingressu dubitatio quaedam subiit animum, ne forsan et tu ex eorum esses numero, quibus veritas quidem odium non parit, audire tamen, quae vera sunt, non semper est commodum. Verum cum diligentius rem examinando animadverterem, quantam labem aspersisset toti huic negotio, quod non sine magna laude coeptum, magnis post cum difficultatibus ad desideratum finem a vobis perductum est, rescriptum, quod ordinum nomine legatis Hungaris datum, nostris communicatum fuit; ac quantum in discrimen machina haec, quamvis insigni artificio fabrefacta et multis simulationum involucris contecta, vos omnes conjiceret: non potui mihi temperare, quin deductis velis retegerem, quidquid lateret sub eo incommodi. Nec me hac in parte peccasse existimo, non tantum amici, cuius consulere est et cavere, officio functus, sed cum a Deo in specula hac constitus sim, etiam vigilantis excubitoris, cujus proprium non monere tantum, sed clamorem tollere, sicunde tempestatem, si incendium, si vim, si insidias prospiciat. Atque haec universa cum paucis his verbis non secus, ac magna aliqua procella, a parvis et obscuris initiis commoveri concitarique possint, certe meum fuit non tacere, sed te potissimum, quem etiam ad gubernacula navis hujus posuit Deus, de periculo praemonere. Haec cum ita se habeant, quin omnia, etiam quae asperiora videbuntur, quam commodissime sis interpretaturus, nullum mihi facio dubium; utque ita sit, etiam rogo.

Nobis hoc tempore negotium est cum cardinali nostro; puto te non ignorare (parvulis notum etiam id iam est), quid inter ipsum et ordines de Nicolao Sarcandrio, non ita pridem decano Opaviensi, cujus literae aestate praeterita interceptae, Olomucianis in comitiis conventum fuerit. Is diebus elapsis criminis concitatae seditionis accusatus, convictus, mollissima sententia, quod non legitime sese purgaverit, damnatus est, utque eam ob rem rigidiori examini subjiciatur, adjudicatus. Quaestioni porro dies dictus IIII. Dec. Quamvis autem sententia haec licet atrocitate criminis per se ipsam longe inferior, teneritate verborum et circumstantiarum mollitia adeo lenita fuerit, ut omni pene periculo decanus eximeretur: eo usque tamen conscientiae, ut ego sane existimo, ulceratae irrequietis stimulis res deducta est, ut impetratis a caesare et a rege literis, ab hoc sane minime immoderatis et aliquo rationis et argumentorum cultu vestitis, ab illo vero valde minacibus et vim magis quam aequitatem prae se ferentibus, negocium dilatum fuerit, ni forte cras mutaturus sit sententiam cardinalis. Quod quam grave nobis accidat, ipse conjecturam facito, cum te non lateat, quid sit autoritate potentiorum oppugnari. Sane verissimum id, quod Veritas ipsa protulit: lucem fugere, qui noctis opera exercent. Ad hunc omnino modum adversarii nostri, ipsi sibi male conscii, consilia sua occultant, quantum possunt, manibus et pedibus laborant, ne insidiae in perniciem nostram structae palam fiant. Etsi autem conatibus ipsorum ut plurimum illudit Deus, quia tamen ipsemet nos ad circumspectam sollicitudinem instruit et invitat, plane cogitandum est nobis, ut praesidiis licitis ad securitatem aliquam nobis comparatis immanem illam, qua in nos feruntur, rabiem sic repellamus omnino, comprimamus saltem ita, ut metu conciti ab officio non discedant. Ego sane in his cogitationibus multus sum; tu si eodem applicueris animum, non absque fructu, Dei nos sublevante auxilio, nec absque felici eventu consilia mutua nobis abibunt. Hic quid sentias, poteris te per tabellarium hunc, qui fidus est et certus, explicare. Responsum expecto et te interim, illustris baro, quem optime et diutissime valere jubeo. Brunae III. No. Dec.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 153. č. 59.

1626. Petru Brederodovi*): žádá ho, aby ujal se mladého barona z Kunovic, jenž odchází na gymnasium do Herborna. — V Brně, 5. prosince 1609. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881, f. 153 č. 60.)

*) Brederode Petr, státník. Rodina Brederode náležela mezi nejpřednější šlechtické rody hollandské. Bohatí na statcích, mocní vlivem počínali si někdy jako knížata. Vymřeli r. 1679.

1627.

Starhembergovi: varuje jej, aby neúčastnil se pletek proti králi; oznamuje, že Mikuláš Sarkander, děkan Opavský, byl od kardinála Dietrichsteina pro podněcování vzpoury proti králi

odsouzen k tortuře, ale její vykonání bylo z rozkazu císaře a krále odloženo. — V Brně 6. prosince 1609.

(Riccardo Starrembergio Baroni.) Etsi, illustrissime Baro, dum tabellarium hunc ad te ablego, isthuc potissimum respicio, ne amor noster mutuus assueto suo alimento careat, et imbecillitas, si quae hoc loco esse potest, memoriae nostrae per hoc auxilium sublevetur: est tamen peculiaris causa ad te scribendi haec, quod intelligam, ordines Austriae Evangelicos, licet adhuc obscuris et tenuibus initiis, denuo tamen in caesarem inclinare. Rumor hic ad ipsius usque regis aures pertigit. Scripsit ad me ea de re non ita pridem apertis verbis, cum hac accessione, nos quoque cum illis, quodsi postulatis eorum nimis assentiretur, in novum dominum consensisse. Rescripsi, quod res est, non dissimulatis causis huiusmodi auditionum, fidem tamen nostram, imo etiam vestram, reflexo in adversarios cavillo, a suspicione, ut quidem mea fuit opinio, liberans. Quamvis autem regi id persuasisse me credo, nullum nostrum ab eo defectionem cogitare: quod tamen nimis propensis auribus caesaris nomen non semel a quibusdam, postquam haec dissidia inter vos et regem vertunt, arreptum, et audivi et sensi ipsemet, vix mihi persuadeo sermonem hunc ita temere disseminatum, ut non alicunde veram originem duceret. Cum vero non esset consultum, ejusmodi quid vos periclitari, quod distrahendae conjunctioni nostrae occasionem daret, monitum et rogatum te magnopere pro amicitia nostra volui, ne te ejusmodi consiliis, si quis ea proposuisset, implicari patereris, per quae necesse esset, exitu infelici et vos et alios ad seram poenitentiam retrahi. Non desunt opportuniora remedia, quibus curare morbum hunc communem possimus, dummodo sedatis animis justum tempus adhibendorum medicamentorum praestolemur.

Accidit autem ad hanc causam etiam alia, ut nimirum, quem successum actio Nicolai Sarcandri, decani Opaviensis, de quo ad te superiore aestate nonnulla, ab eo tempore habuerit, facerem te certiorem. Habuit eum, postquam scelus ipsius retectum est, in carcere (si tamen carcer dici meretur habitatio commoda et locus accessui recessuique libere patens, uno saltem vel altero custode ad speciem magis, quam ad formidinem stipatus) ad initium usque mensis praeterit, cardinalis, adductum postea huc, accusari voluit; nec mora accusatus. Datum ei crimini, quod seditionem excitare voluisset, turbare pacem publicam, principes fratres denuo inter se committere. Productae literae ad Felicem, monachum Opaviensem, quibus ducem Teschinensem moneri voluit, ut Moraviam armatus ingrederetur, inde ad alios minus dicto obsequentes procederet. Productae etiam aliae, quibus Brabanskium detectae conspirationis graviter accusat; producta, quae in examine sponte adversus eum protulit praetor urbanus Oppaviensis; ipsius etiam voluntaria confessio prolata: quae omnia partim agnovit, sed religionis zelo excusavit, partim negando refellere conatus est. Verum cum probationibus et clarissimis et certissimis convinceretur, damnatus est

sententia cardinalis ad torturam, cui pridie No. Dec. subjiciendus fuit. Hanc dum expectamus omnes, literis a caesare et rege commendatis inhibita est atque in mensem sequentem dilata; ego autem existimo, mentem caesaris esse, ut tam diu quaesitis effugiis protrahatur, dum quid superveniat, quod eam omnino extinguat et tollat. Hoc num alii nostri permissuri sint, ignoro; mea certe est sententia, nihil in tanta perfidia connivere. Proximis literis, quem progressum res haec sit porro habitura, significabo.

Pragae, ut audio, nutant omnia dissidiis non vulgaribus, in religione et politia inter proceres exortis. Tu quî valeas cum familia et praecipue cum ill^ma conjuge, filia mea honoratissima, ut me facias certiorem, rogo. Filii tui prospera utuntur valetudine. Ego quoque cum meis mediocriter habeo, conspectu vero tuo tam diu valde aegre careo. Brun. VII. Id. Dec.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 153 *v* č. 61.

1628. Philibertovi du Bois*): vyslovuje domnění, že šlechtic Sienský, o jehož příjezdu Philibert píše, jest Ludvík Petrucci, který častěji býval v domě Žerotínově i u jeho rodičů; ačkoli choval se tu vždy skromně, přece jeho zaměstknání i špatná jeho pověst a jeho styky s jesuity nutí Žerotína, aby varoval před ním Philiberta, který ať upozorní na to své přátele a zvláště ty, kteří zdržují se v okolí princů, k nimž Petrucci nyní směřuje; s oním v Kolíně přál by se Žerotín vyrovnati s pomocí Philibertovou, stěžuje si však, že mu nedodává než asi polovici listů jeho (Philibertových), a žádá, aby byl napomenut k větší svědomitosti. — V Brně 9. prosince 1609. (Opis franc. v knih. Blud. 3881, f. 153 *v* č. 62.)

*) Du Bois Philibert, agent kníž. Anhaltského.

1629.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: je ochoten sejíti se s ním na místě, jež ustanoví nedaleko hranic moravských; dopsal králi své mínění o věcech veřejných a o škodlivosti Khleselově, posílá mu výpis jednání proti Opavskému děkanovi Mikuláši Sarkandrovi a j. — V Brně 10. prosince 1609.

(Domino Georgio Erasmo baroni a Tschernemmel.) Heri demum summa nocte ex litteris a Rudolpho Tiefenbachio mihi redditis te una cum aliis legatum ad regem in Hungariam destinatum intellexi atque inde cognovi, quod antea ignoraveram, te domo Viennam rediisse. Hoc exordio purgatum volo, quod, ad alios isthuc dum scribo, te praeteream, illustrissime domine, utque id soli adventus tui expectationi imputetur rogo. Etsi autem congressus nostri meis ultimis propositi nec a te improbati et quem sane rebus nostris maxime expedire adhuc iudico, cogitationem minime abieci, tamen quod intra paucos dies Olomucium abitum paro, quod litteras et alia quaedam ex imperio desidero, consultationi nostrae recte instituendae apprime utilia imo necessaria, cognoscendum prius ex te existimavi, num bona cum venia tua liceret mihi ad aliud tempus illum differre, quo et commodius et utilius quam his ultimis anni

diebus et privatis magis quam publicis meditationibus accomodatis a nobis haberi posset. Nolim autem dilationem hanc mutui colloquii a te ita accipi, acsi fortassis suspicionis, quam apud regem incurrisse nos non frustra vereor, minuendae desiderium mutationem consilii induxisset; si enim moram diuturniorem rei publicae noxiam atque tempus hoc instituto nostro sat opportunum arbitraris, nihil me retinebit, quominus, quam primum modo diem mihi ante XV. Kal. Januar., quo mihi omnino Olomucium versus est commigrandum, et locum non longe a confiniis nostris dissitum constituas, conveniamus.

Ceterum de suspicione, cuius memini, puto te iam rescisse ex Hofkirchio et aliis, quid ad ordines vestros scripserim; data mihi scriptionis causa ab ipso rege prolixe per epistolam exponente, quomodo ad ipsum a praecipuis ex evangelicorum Hungarorum numero relatum fuisset, vestratem quendam apud comitatus regni nostro nomine se insinuasse denunciasseque, ni vobis opem tulissent in impetrando, responso regio, vestrae voluntati consentaneo, quod vobis iam nobiscum convenisset, ut ad obsequium caesaris rege deserto utrique rediremus.

Quia autem rumorem hunc in odium vestrum a Khleselio et sodalibus confectum statim mihi persuasi, prolixo responso de fide utriusque provinciae securum regem reddidi, ita tamen, ut non reticuerim originem eius non aliunde quam a confuso aulae regimine et Khleselii improbitate manare, dandamque illi operam esse, ne quando permittente Deo mutatio eiusmodi incidisset, videretur ipsius culpa invectam esse.

Responsum nondum accepi, nec dubito, quin haec libertas mea, licet eam summa verborum modestia et cum submissione specie circumscripsi, consiliarios offenderit; sed me istis non commoveri, qui ingenium meum nosti, facile conicies.

Mitto ad ordines descriptionem actionis contra Sarcandrum habitae. Bonitatem causae depravavit nostrorum advocatorum negligentia et imperitia, legendo ipse assequeris longe aliter institui potuisse; pudet me propemodum eam publicam facere, ne aliena culpa nobis asscribatur. Solus ego omnia sustinere, omnibus sufficere nequeo, mihi tamen ferendum erit, quicquid peccarint alii.

Si rescribere quid volueris, Kandelbergero litteras trade, vel si ille discessisset, Tobiae Stubico, ut per fidum tabellarium eas ad me transmittet, committe. Vale, illustrissime et suavissime Tschernemmeli. Brunae IIII. Id. Dec. 1609.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 154 č. 63.

1630. Eliáši Bergerovi: Vytýká mu, že dlouho nepíše, ačkoli byl přesvědčen, že od něho zví zprávy o sněmu Prešpurském. Kdyby přátelé Vídenští nebyli nahradili, co jinde bylo zanedbáno, trval by v úplné nevědomosti o všech věcech. Protož byl by tomu velmi povděčen, kdyby Berger s ním sdělil, v jakém stavu nyní věci se nacházejí, zbývá-li nějaká naděje, jak postaráno o posádky, jaká jistota, že mír s Turky bude zachován, a co by ještě stálo za vědomost. Na Moravě jest klid, Pražané se také znenáhla utišují, však v říši seje se símě nových

zmatků a nastává tam veliký převrat. — V Brně, 16. prosince 1609. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881, f. 154 č. 64.)

1631.

Hraběti Jiřímu Thurzovi: přeje mu štěstí k dosažení úřadu palatina; bratr, který mu list dodá, ho zpraví o veřejných záležitostech na Moravě; odporučuje mu za domácího lékaře doktora Jana Bressia. — V Brně 17. prosince 1609.

(Domino Georgio Turzo comiti.) Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine, frater et amice omni observantiae et amoris cultu mihi demerende! IDV^{ae} omnem salutem, quae scribi potest, asscribo, omnia officia, quae debent praestari, dedico. Cum audio IDV^{ae} officium palatinatus Hungariae regni votis amplissimorum procerum et serenissimi domini nostri benevolentia delatum, nihil audio, cuius indubitatam expectationem merita et virtus IDV^{ae} pridem mihi non fecerint; nec miror collatam illi hanc dignitatem, quamvis sane eximiam, sed mirarer, nisi scirem, quid obstiterit non collatam fuisse prius. Vatis nomen assumerem et mererer ob praevisam imo praedictam illi hanc sortem, si non eiusmondi esset personae ipsius conditio et ornamentorum imo beneficiorum et officiorum in regem ipsum et regnum collocatorum claritas, ut coniecturam hanc fecisse etiam absque spiritu prophetico cuivis promptum et facile fuerit. Cedat proinde electio haec tum ipsi DVI^{ae}, tum regiae maiestati et reipublicae Hungariae toti feliciter atque sit gaudium, quod inde percipimus, non meum tantum et amicorum privatum, sed patriae praecipue, omnium denique provinciarum unitarum publicum. Vellem liceret mihi praesenti gratulationem hanc et votum concipere; sed quia domestici oneris et muneris angustiae me hic constrictum tenent, exhibeo per epistolam, quod vivae vocis adminiculo coram praestare nequeo; reliqua supplebit frater meus, quem cum litteris ad regem ablego. Ex eo IDV^{a} praesentem huius provinciae statum cognoscere poterit; nolo enim ad molem gravissimarum curarum cumulo longioris epistolae et multis querelis refertae accessionem facere. Ubi rescivero finem comitiis impositum, de omnibus, quae nos contingunt et ad rem publicam pertinent, eam certiorem reddam, et si hactenus nihil de decano Opaviensi, quem perduellionis a nobis accusatum iam in septimum mensem libera in custodia asservat cardinalis noster, intellexerit, totam historiam fusius explicabo. Ne autem litterae meae in incertum vagentur, ubi sedem ab exitu comitiorum domicilio constituerit, significari mihi cupio. Interim IDV^{am} quam optime et quam diutissime iubeo valere. Brunae XVI. Kal. Jan. 1609.

PS. Memor desiderii IDV^{ae} de medico, qui peculiarem curam valetudinis ipsius haberet, quaerendo non prius destiti, quam nanciscerer virum bonum et eruditum, ab aliis medicis mihi plurimum commendatum atque utriusque medicinae peritum, cui nomen Joannis Bressii. Eum ex ingenio IDV^{ae} futurum minime dubito, bonis enim

moribus est praeditus et plurium linguarum peritus. Hunc si IDV[a] probet, quam primum ad illam mittam.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 154 č. 65.

1632. Amandovi Polanovi děkuje za zaslané a jemu věnované dílo „Syntagma." — Bez místa a datum (po 17. prosinci 1609). (Konc. lat. v knih. Blud. 3881, f. 154 č. 66.)

1633.

Jiřímu Erazimovi Tschernemblovi: lituje krále, uváděného na scestí špatnými rádci; žádá ho, aby ustanovil místo a den k rozmluvě buďto v Uhřích nebo v Rakousích, avšak nedaleko hranic Moravských; dává zprávu o útěku Opavského děkana Mikuláše Sarkandra z vězení Výškovského a o listu, který v té příčině napsal králi. — V Přerově 26. prosince 1609.

(Domino Georgio Erasmo Tschernembl baroni.] Illustrissime baro! Illas quidem, quas te XVII. huius decurrentis mensis ad me dedisse nuncias, hactenus non vidi, sed quo loco res sint, ex posterioribus tuis, quas frater Posonio attulit, satis patet. Quid dicam? video nos fato quodam invitos trahi, quo nolumus, sed sequendus erit Deus, quo nobis praeibit. Conscientia mihi testis est nihil me intentatum reliquisse, quo rebus afflictis ita mederer, ne medicina necem nobis afferet, sed salutem. At quia nec precibus nec consiliis nec obsequio nec fide nec labore quicquam proficere me video, nolo Deo reniti aliquid forsan agitanti, quod adhuc nos latet. Deploro sortem miseri regis, cuius amorem tantum abest ut exuam, quoties eius actiones et imperii administrationem intueor et ad examen revoco, ut prae commiseratione vix abstineam a lachrimis; sed animadverto succurrendum illi esse, ne perditi homines illum et nos perdant. Assentior tibi proinde, utque tecum quam primum consilii capiendi causa conveniam, necessarium iudico. Posonium quidem accedere innumerae me rationes prohibent, sed si locum aliquem in finibus Moraviae, qui unius diei itinere tantum Posonio, hinc autem bidui ferme absunt (sive eum in Austria mavis sive in Hungaria) pro arbitrio tuo delegeris, nullam interponendo moram ad te excurram. Eum ad finem hunc e domesticis meis cum litteris ad te mitto exploratum, quid tibi sit animi et utrum opportunum vel etiam possibile, ut alibi quam Posonii congrediamur. Tuum erit dispicere, ubi me tibi obvium velis; Erasmus Landavius, qui circa partes illas ampla praedia possidet, poterit te de situ provinciarum edocere. Hoc autem te monitum volo, mihi omnino ad Nonas Januarii Olomucium redeundum esse, neque hinc discedere posse ante Kalendas, reliqui dies mihi liberi. Responsum itaque expecto, quo me de voluntate tua certiorem reddi expeto. Qui litteras tradet, ignarus est meae sententiae, et consultius erit, ut tu quoque, quidquid tandem statuas, ad eum dissimules.

Noster decanus Opaviensis ea nocte, quae primum festi natalitii diem antecessit, clausis ianuis disparuit, si praefecto arcis Viscoviae, haud dubie mentienti, cre-

dendum est; cardinalis autem dolorem animi ex fuga ista tantum prae se fert, ut mirum fuerit, ni in silicem prae moerore transformetur. Sane egregie nos delusit, quisquis eum carceri exemit, sed nescio quam impune.

Litteras, quas ad ordines vestros adiunxi, ut oblata aliqua occasione Viennam transmittas, rogo; nihil aliud continent quam nuncium de fuga istius nebulonis. Quia tamen per oblivionem factum, quominus iis insereretur me, ut desiderio ipsorum satisfacerem, litteris propria manu ad regem exaratis ordinem civium illi commendasse, utque coniunctim cum aliorum ordinum legatis accessum ad praesentiam suam illis concederet, petiisse: oro te, ut meo nomine id apud ipsos expedias. Cupio enim illis, quantum fieri potest, per omnia morem gerere, qui animus omnibus Moravis, si licet nos quidam denuo, quod praeter opinionem vos deseruerimus, calumnientur.

Quod reliquum est, ut quam primum rescribas rogo. Vale, vir illustrissime. Przerowiae, VII. Kal. Januar. 1609. Tui merito amantissimus et singulari observantia te colens C. Z.

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 154 v č. 67.

1634.

Hraběti Jiřímu Thurzovi: stěžuje si na přítomný stav věcí veřejných; radí k společnému jednání zemí spolčených; slibuje, že lékaře co nejdříve pošle. — V Přerově 27. prosince 1609.

(Domino Georgio Turzo comiti.) Illustrissime, spectabilis ac magnifice dodomine, domine et frater nunquam intermittendo amore et observantia perpetua mihi colende, felicem huius anni exitum, felicius instantis principium IDV[ae] voveo officiaque mea et studia non minus in posterum quam hactenus spondeo.

Biduo hoc binae mihi ab IDV[a] redditae; idem unius et alterius argumentum, querelae. O infausta tempora, quam diu nos aliud nihil quam gemere et lamentari permittent! Sperabamus ponendum malis terminum; at vereor, ni Deus benigniore nos oculo respiciat, ne alia ac forsan non minus acerba et noxia nos excipiant, non equidem culpa nostra nec regis, de quo IDV[a] non ita pridem sententiam summa laude et commendatione dignam litteris suis ad me expressit. Illum nempe, ut optimus est, ita ex se de aliis omnibus etiam pessimis iudicium facere, non illius inquam vitio, sed eorum, qui bonitatem ipsius et autoritatem alio trahunt quam opporteat, qui ad clavum cum sedent, pars vix ad [re]mum apti sunt, qui habenas arripuerunt, cum equos tractare vix unquam didicerint. Non frustra hoc nec temere nec a me ipso profero. Una haec omnium vox est et illis adscribendum omnes exclamant, quidquid quietem et regis et populorum turbavit hactenus, eo quod imperitia sua et gubernandi inscitia omnia ea intricarint, quae nos tanto labore, tantis impensis et per tot discrimina vix nuper explicuerimus. Hic ergo malum cum resideat, huc omnia remedia sunt convertenda, nam hic si rem communem stabiliverimus, nihil

nobis aliunde erit pertimescendum. Sic Gleselio aditus praecludetur ad aulam, sic cardinalis Strigoniensis impetus inhibebitur, sic Pragensibus versutiis et insidiis occuretur, sic praecidetur spes novandarum rerum iis, qui ad partes adversas inclinant; sic regis fulcietur autoritas, restituetur existimatio, spes collapsae excitabuntur, nostra denique et rei publicae securitas et salus sic confirmabitur.

At quibus initiis illud tentandum, quibus consiliis promovendum, quibus denique auxiliis proficiendum, quaerat aliquis; aliquis dico, nam IDV[a], quae singulari prudentia et multo usu rerum instructa est, his haesitationis scrupulis non pungitur. Mihi quidem non una occurrit ratio nec mea quidem opinione multis difficultatibus implicata, nec aliud me retinet, quominus vel nunc sententiam meam aperiam, quam quod praeire aliis modestiae meae, cui semper diligenter studui, non conveniat. Quia tamen video desiderare IDV[am], ut in beneficium et salutem rei publicae animi mei sensus cum ipsa conferam, nec mihi in re aequissima liceat repugnare: hoc unum nunc ad maturiorem IDV[ae] deliberationem proposuisse sufficiat, ut autoritate sua et dignitate, qua pollet, efficiat apud ordines regni, si quidem, ut ex ipsa audivi non semel, comitia publica iniussu regis habere statutis regni prohibetur, horum, quae nunc celebrantur, opportunitate certos homines ex omni ordinum coetu decernant atque IDV[ae] tanquam principi senatus et capiti suo adiungant, cum quibus solutis comitiis conventum agere et, ne quid res publica detrimenti capiat, prospicere possit. Communicent deinde per litteras consultum et sententiam hanc suam Austriae ordinibus Viennae nunc congregatis, nostro etiam senatui intra paucos dies Olomuczii conventuro, iureque confoederationis mutuae ab utrisque postulent, ut exemplum illorum imitati legatis destinatis una cum suis locum in aliquem (qui pro arbitrio IDV[ae] poterit constitui) conveniant communibusque consiliis et operis de summa rerum ibi deliberent. quod utrosque minime denegaturos certo certius statuo. Erit id ex dignitate regni Hungariae provinciis unitis gratum et salutare, hostibus terrorem incutiet, et inclarescet etiam IDV[ae] virtus et fama. Patefacto enim ostio hoc ad alias consultationes aperietur aditus. quibus incolumitas regis et provinciarum procurari. vis et insidiae adversariorum declinari poterunt. Nam ad praesentem conventum hinc legatos misisse, ut IDV[am] voluisse intelligo. nec consultum fuit, nec fieri potuit. Hoc quia privatis non licet absque consensu publico, illud quia non accitis nec potestate publica suffultis in dando consilio, in dicenda sententia parum fuisset fidei, minus ponderis, dignitatis omnino nihil. Sed si IDV[a] istud apud suos evicerit, — nam de Austriacis et nostris vix ullum haeret dubium, praesertim si invitati fuerint, — salva res erit. Coniunctae provinciae coniunctis animis et opibus et semet ipsas in coniunctione mutua conservabunt et ad alliciendas alias rationem invenient.

A cardinali nihil est periculi; modo IDV[a] ius patriae constanter tueatur, non deerunt illi auxilia nostra ad vim iniustam repellendam, si quam ille intulerit, quam-

vis diligentia optimi regis nostri in conservando statu publico ea sit, ut dissidiis istis commoda compositione providere minime sit intermissurus. Hic prolixius quidem paulo, sed ita exigente necessitate apertius rescribendum putavi ad utramque epistolam et illam, quam fratri meo, et alteram, quam Rudolfo Tiefenbachio perferendam IDV[a] tradidit; quam utrum integerrimo et prudentissimo baroni Tschernemelio nostro impertire voluerit et sententiam ipsius de his cogitationibus meis exquirere, liberum relinquo IDV[ae], cuius benevolentiae nos commendo, ut nos omnes et omnia nostra protectioni divinae. Medicum quam primum mittat*). Preroviae VI. Kalendas Januarii [1609.]

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 155 č. 68. — *) Nejspíš mělo by zde státi: mittam.

1635.

Jiřímu Erazimovi Tschernemblovi: děkuje za přání k narozeninám a za zprávu o odpovědi královĕ dané Rakušanům; oznamuje mu, že psal palatinovi Uherskému, který ho s obsahem dopisu seznámí; radí k svornosti a j. — V Přerově 28. prosince 1609

(D. Georgio Erasmo baroni a Tschernembl.) Cum ad te nudius tertius scripserim, illustrissime domine, quantum satis fuit, simque praeterea in spe, brevi nos alicubi conspectu et colloquio mutuo fruituros, paucis tantum significo, accepisse me eas, quas pro festo natalitio per Tiefenbachios ad me dedisti, quibus de responso regio Hungaris in causa vestra dato certior factus sum, quamvis ex verbis ipsis responsi, quae Tieffenbachii ad me descriptamiserunt, melius mentem regis sum assecutus; semper sibi similes et in quae semel iurarunt verba, ab iis discedere religio illis est, ita una eademque formula itidem aures nobis obtundunt. Sed quid aliud expectes ab istis, quibus nec mens nec lingua constat.

Palatinus de suo cardinali graviter apud me conqueritur, rogat etiam, ut, si quid mihi videretur ex usu reipublicae, pro amicitia nostra cum ipso communicarem. Respondi satis prolixe et, quid in praesenti ex sententia mea facto esset opus, exposui; leges haud dubie, quae scripsi, nam hac una de causa epistolam, quae ad eum pertinet, huic tuae adiunxi, ut cum eam per manus tuas accepisset, te quoque eius faceret participem. Etsi enim, ne eum ad te consilii capiendi causa ablegasse quodam modo viderer, in arbitrio illius posui, utrum eas tuae lectionis facere vellet necne, non obscure tamen colliget, gratum mihi fore, si fecisset.

Consilii mei rationem et scopum statim perspicies: huc tendo, ut quicquid suscipiendum esset deinceps, ex unitarum virium coniunctione plus autoritatis et roboris assequeretur. Duo autem sunt, quae, ut, impedimentum consilio afferunt, metuo*): sagacitas quorundam et ex ea suspicio non vana, quam aula concipiet, in eius detrimentum hanc fabam cudi, et potentia pontificum et pontificiorum in illo regno; qui cum primum animadvertent, quo vergimus, in subsidium suum asciscent

evangelicorum imperitiam, aemulationem, privati emolumenti studium, quae in multis ex eorum numero altius insiderent [sic], quam ex re nostra sit, ad intervertendum hunc conatum. Sed uterque vestrum ea, qua Deus vos ornavit, prudentia obviam ibit istis incommodis, ne ab iis superemur.

A te responsum intra biduum expecto, quod [sic], si nihil te retineat, quominus alicubi conveniamus, ocius Deo favente ad te advolabo. Vale, illustrissime baro, et collegas tuos perofficiosissime a me salvere iube. Prerovia V. Kal. Januar. 1609.

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 155 č. 69. — *) Slova *ut metuo* (jakož se bojím) měla by státi pohromadě.

1636.

Bergerovi*): žádá od něho zpráv o budoucím sněmu atd.; píše o záhadném útěku děkana Mikuláše Sarkandra z vězení. (Ch.) — V Přerově 28. prosince 1609.

(Eliae Bergero.) Cum videam non frustra mihi cecidisse diligentiam meam in obtinendis literis tuis, etsi nova incitatione non existimem te indigere, quippe quem sponte sua crebriorem in posterum et frequentiorem in me compellando fore credam: quia tamen avide expecto et querimonias ordinum regni certis articulis distinctas et responsum regium, mitto hanc, quae te admoneat promissi; cupio etiam mihi significari, quae expectatio sit de exitu comitiorum et quando regem dimissuri ordines, tum quo palatinus soluto conventu sit concessurus, atque tu etiam num Viennam rediturus, num vero remansurus Posonii. Hinc quod scribam, nihil ferme habeo, praeter quam dimissum e carcere arcis Viscoviensis Nicolaum Sarkandrum, decanum Oppaviensem, cujus aestate praeterita literae interceptae, ut forsan accepisti ab aliis; dimissum dico, non quod culpam quispiam fateatur, sed quia vix mihi persuadeo, elabi potuisse, nisi aliquem vel adjutorem fugae vel ad eam saltem conniventem ex iis, quorum curae et custodiae demandatus erat, habuisset. Conjecit quidem cardinalis veritatis, ut ait, explorandae causa, ut ego conjicio, innocentiae testandae gratia, in carcerem praefectum arcis et custodes, qui illi appositi fuerunt. Sed id quid? in re praesertim tanti momenti, quae regem et regna et totas provincias concernit. Interim ille salute sibi quaesita nos, quos prius in periculo vel metu saltem periculi posuerat, in summa salutis incertitudine collocavit: ita nobis cessit mansuetudo, quam erga hostem patriae exercuimus. Venit in mentem, dum haec scribo, de praesidiariis quaerere: scio stipendia illis numerari non potuisse, nisi ex parte; cum tamen integram solutionem illos postulasse norim, quo modo res composita fuerit, velim me facias certiorem; atque cum satis exploratum habeam, nec Hungariae regnum, nec reliquas provincias ex unitis sufficere posse tanto sumptui, utrum in comitiis de repetenda legatione in Bohemiam et Silesiis de auxilio compellandis quid actum fuerit, apprime gratum feceris, si significaveris. Vale ornatissime Bergere, et

si operam meam qua in re utilem sibi (sic) existimaveris, utere illa pro arbitrio. Preroviae V. Kl. Jan. 1609.

Opis v knih. Bludov. 3881 fol. 155 v. č. 70. — *) Berger Eliáš, historik uherský.

1637.

Jiřímu Erazimovi Tschernemblovi: zpráva o rozpuštění sněmu moravského v Rakousích rozšířená jest klamna; těší se, že Tschernembl ustanoven od stavův rakouských mezi vyslanými do Moravy; palatín uherský zavděčil se stavům tím, že konfederaci Ivančickou dal zapsati do desk. — V Olomouci 7. ledna 1610.

(Domino Georgio Erasmo baroni a Tschernembl.) Cum responsionem pararem ad binas illas, quas famulus meus Posonio a te attulit, illustrissime domine, opportune advenit ille, qui ab ordinibus cum tuis litteris nudius tertius scriptis huc missus est. Rumor, qui de soluto conventu nostro increbuit apud vos, fortassis arte Popelii est disseminatus, qui, ut conicimus, non inique ferret, si ita accidisset. Sed nos, quamvis ab adversariis nonnullis occulte et per insidias difficultas quaedam obiciatur, in eo plane sumus, ut ea superata more solito iudicia nostra prosequamur iisque cras Deo volente principium demus; ad quae si Popelius properat, ex officio quidem facit, quo tamen animo, etsi ignoro, non longe tamen a linea divinando aberro. Te autem, mi domine, quod ordines Austriae cum duobus aliis ad nos legatos destinarint, magnae mihi est consolationi: nam primum illae tuae, quae Rossicium te perrecturum promittebant, — quod tardius culpa tabellarii, cui poena publico virgarum supplicio luenda erat, si successum habuisset deliberatio, redditae essent, — in magna me collocarunt perturbatione; nec multo minorem excitarunt posteriores, quae te Durencrutum ex itinere concessurum nuntiabant. Utrobique enim auferri mihi opportunitatem tui conveniendi animadvertebam, nec ulla in spe eram, ut Viennae id compensari posset, quod et ab ea urbe hoc rerum statu abhorream et profectionem isthuc a me nullo cum fructu suscipi posse satis prospicerem. Gratissima nobis futura est praesentia tua, iis praesertim, quibus illa inter summas est delicias et quibus res Austriacae sunt cordi. Dabimus etiam operam, ut officiis nostris, quam acceptus nobis hospes adveneris, declaremus.

Palatinus magnam apud nos meruit gratiam, quod confoederationem Eivanciciensem in tabulas publicas referri voluerit, et monebitur Popelius, ne in posterum absque mandato publico nomine sententiam interponat. Ego brevi litteris meis maximi nos facere eam amoris erga nos declarationem apud illum testabor, ni aliud quidpiam, quod ampliorem illi voluntatis nostrae factum ipsius approbantis fidem faciat, procuravero. Nostri quidem eam, quod alia hic sit ratio tabularum publicarum, illis inscribi praeter morem iudicarunt, sed in archivum, ubi privilegia et immunitates nostrae diligenter asservantur, iusserunt inferri aliisque nostris arcanis adiungi.

Vale, illustrissime domine, et amicos communes diligenter a me salvere iube. Olomucii VII. Id. Januar. 1610, eo ipso die, quo tuae sunt allatae.

Opis v knih. Blud. VI—3881 fol. 156 č. 1.

1638. Danieli Staudiovi Zhořeleckému (Gorlicensi): oznamuje, že na ten čas krajanu jeho Tobiáši Coberovi nemůže opatřiti postavení. — Na Rosicích 28. ledna 1610. (Konc. lat. v knih. Blud. 3881 fol. 156 č. 2.

1639.

Starhembergovi: o vyjednávání Tschernemblově se stavy moravskými v Olomouci; poslové Štýrští přišli až po skončení sjezdu; senior Ivančický nemůže Starhembergovi propustiti Vettera za vychovatele jeho synů. — Na Rosicích 28. a 30. ledna 1610.

(D. Riccardo Starrhembergio baroni.) Heri ea ipsa hora, qua Olomucio domum redii, tuas accepi, Ill^{me} Domine, satis recentes a XIIII. nempe Kl. Febr. Tacite tu quidem rerum tuarum statum praeteris; sed quia id ipsum argumento mihi est, valere te et tuos, affirmatque id praeterea, qui a te venit, tabellarius: habeo, unde tibi et nobis et reipublicae gratuler. Nos hic quoque mediocri utimur valetudine, caetera, ut tempora sunt et res ferunt, non pessimo adhuc loco, quamvis non sine metu sim rerum in pejus mutandarum, ita ad perturbandam pacem publicam omnia coisse et conspirasse videntur. Fuit nobiscum Olomucii Tschernemelius noster cum duobus comitibus, altero ex nobilitate, ex ordine civium altero. Auditus est publice, me absente; nocte enim, quae diem praecessit, quo accersendus erat ad exponendam legationem, corripuerunt me dolores intestinorum praeter omnem expectationem, quibus sedandis totum postea biduum consuptum est. Verum quid privatim de re omni ab eo edoctus essem, nihil incommodi summae rei absentia mea attulit. Petiit autem potissimum legationem decerni ad regem, quae impetraret responsum ad libellum ipsi ante profectionem Posoniensem oblatum. Scriptum istud quid contineat, cum non ignores, superfluum fuerit hoc loco in singulis secus partibus recensendis tempus perdere. Summatim dicam: omnibus petitionem aequam visam fuisse, unde non multum laboratum fuit, ut unanimi consensu convocentur [sic] de legatis mittendis, inter quos vero Hieronimus comes a Turri et Fridericus Tieffenbachius baro praecipue nominati essent. Adjuncti illis sunt duo ex nobilium numero pro more, non obscuri apud nos nominis. Quid in commissis habeant, enumerare si vellem, nimis te detinerem. Hoc maxime urgemus: ut Gleselius a consiliis regiis arceatur, in consilio autem regio formando non delectus habeatur solum personarum, sed vota audiantur provincialium, ut ea ratione ii administrando imperio praeficiantur, qui ex omnium sententia judicati fuerint aptissimi. Rogamus praeterea, ne cives ab aliis ordinibus separentur; ne publicatio responsi regii superiori anno Evangelicis dati denegetur; ne denique Dampierii equitatus magno provinciarum incommodo et periculo diutius

in stipendio regis retineatur. His privata quaedam nostra addidimus, non minus rebus vestris quam nostris, si ex voto successerint, accomodata. Puto legatis vestris esse satis factum, cum quorum participatione pleraque acta sunt; dimissi sunt a nobis non absque spe certa auxiliorum, si, qui a partibus sunt Gleselii, animum obfirmare in regis et rei publicae perniciem non desierint.

Postquam discessissent, venerunt legati a Styriis, sed quia conventus solutus erat et plerique e proceribus jam se viae dederant, a me solo, quem iam iam abiturum Olomucii adhuc deprehenderunt, sunt excepti et brevi quidem cum responso, attamen tali, quod confirmare animos eorum aliquo modo posset, expediti. Pragam pergunt petituri, ut caesar pro iis apud archiducem deprecetur, sed meo judicio tantundem ac Viennae a rege nostro impetraturi. Haec paucis tantum, ut quid apud nos his diebus actum sit, cognosceres. Caeterum de Vettero nondum licuit cum seniore, qui Evancicii est, agere; priores enim tuae Preroviae me offenderunt, hae, ad quas respondeo, heri saltem circa crepusculum mihi redditae. Spero me intra paucos dies cum eo futurum, et quamvis nulla spe tenear negocii ex sententia tua conficiendi, experiar tamen, si quid precibus obtinere possim. Me, si vitam, si pacem, si a rebus publicis vacationem aliquam largitus fuerit Deus, circa Kl. Maii ad te expecta; illud enim tempus, si recte memini, literis tuis adventui meo praefixisti: nec ego citius itineri me committere possum, si vel ad res privatas meas respiciam vel ad publica officii mei munia. Interim te quam optime et quam iucundissime habere et valere jubeo una cum nobilissima conjuge, cui multam et officiosam nec non paternam salutem asscribo. Ross. V. Kl. Feb. Qui te sincero amore complectitur et observat.

Dum literas tuas diligentius relego, animadverto, omnem te moram excludere, quae te dubium de Vettero facere possit: satius itaque existimavi, tabellarium hoc biduo apud me retinere, quam implicare te incertitudini, quae curas tuas augere posset. Quapropter non cunctatus ad seniorem scripsi, exquisivique, utrum tibi concedendo eo juvene morem gerere posset. Venit is hodie ad me et propositis multis rationibus, cur eum a se dimittere non posset, ostendit: ne tamen nihil tibi, quem prae caeteris colit, indulsisse videretur, quamvis constituisset cum reliquis senioribus paedagogias istas praesertim apud exteros alumnis suis interdicere, pollicetur permissurum se tibi alium e suis, coaetaneum Vetteri et in erudiendis filiis suis collegam, cui Paulo Fabricio nomen. Hunc, si non recuses, pueris adjunget, quando tibi visum fuerit eos revocare; quamvis si in sententiam meam descenderes, per aetatem adhuc, ut eo magis in usu linguae bohemicae confirmarentur, loco eos non moveres. Id vero in tuo omnino arbitrio esto positum. III. Kl. Febr.

Konc. v knih. Blud. VI-3881, fol. 156 č. 3.

1640.

Hraběti Jiřímu Thursovi: že se u něho zastaví poslové moravští do Vídně vypravení; děkuje mu, že dal konfederaci Uhrů s Moravany a Rakušany vepsati do desk; o některých věcech sporných, o nichž bude jednáno na sněmě moravském, a j. — Na Rosicích 3. února 1610.

(Domino Georgio Turzo comiti.) Illustrissime, spectabilis ac magnifice domine, domine et frater summo mihi studio et observantia colende, ut IDV^a^ diu valeat et officiis meis locus aliquis apud eam sit, ex animo opto. Quid impediat, quo minus ex sententia IDV^ae^ Viennam proficisci possim, et quae ratio mihi aptissima videatur congressui nostro alibi designando, non dubito a domino Tschernemelio, communi amico nostro, in reditu edoctam esse IDV^am^; cuius mentem dum ut intelligam expecto, domi me tantisper continebo, ne, si litterae unius vel alterius per absentiam meam huc deferantur, tardius de voluntate vestra fiam certior. Interim legati nostri, quos Austriacis postulantibus concessimus, inter alia mandata, quae Viennam deferunt, hoc habent, ut omnia cum IDV^a^ conferant, consilio ipsius utantur et communi opera et labore confoederatorum nostrorum afflictis rebus subveniant; nec dubium mihi facio, quin ab IDV^a^ auditi iam pro desiderio nostro fuerint et in suscipiendo negotio commisso habuerint adiutorem. Magno beneficio et se et subiectas provincias afficiet Sua Majestas, si consiliis sanis obsequi et potius fidei et benevolentiae tot amplissimorum virorum, quorum plena habet regna et dominia sua, quam cupiditati paucorum quorundam, qui omnem autoritatem dum ad se solos trahunt, potestatem regiam a principe in se derivant, [se?] committere voluerit. Multum hic posse IDV^am^ nemo non videt, tum ratione dignitatis, qua merito suo ornata et armata est, tum quod fidem suam, dum Hungaria fere tota in alteram partem secessisset, plus satis domui Austriacae probaverit. Utendum itaque est occasione, non negligenda salus regis, etiam si ipse pravis opinionibus seductus posthabere illam quodam modo videatur; nam illo salvo omnia nostra salva sunt, nulla autem spes incolumitatis in ipsius interitu, qui tanto magis est praecavendus a nobis, quanto illum magis procurant et promovent, a quibus hoc tempore obsidetur.

Quod porro IDV^a^ confoederationem inter provincias unitas initam tabulis regni inscribi ex officio suo curaverit, gratum habuerunt proceres nostri, qui ipsi inde a reditu nostro ex Bohemia consentientibus ordinibus eam privilegiis provinciae inferri et apponi voluerunt. Dominus Popelius, cum quo, quod inhibere rem voluerit, actum est, nihil aliud a se vel dictum vel factum affirmavit, quam contestationem solam interpositam, ne in detrimentum provinciae huius cederet, quod insciis et non poscentibus ordinibus nostris tentabatur. Accepta quidem est excusatio, sed praesente illo mihi iniunctum, ut eo nomine gratias IDV^ae^ agerem; quod eo libentius praesto, quia rem ad conservationem harum provinciarum et stabiliendum eo magis consensum mutuum et amorem pertinere intelligo.

Zacholciensium postulatum de tormentis reddendis ad prima comitia publica, quae apud nos habebuntur, remissum est. Inique autem hac in parte nobiscum agitur, quod a nobis restitutio rerum ablatarum flagitetur, nobis autem eam petentibus denegetur; satius esset omnes superiorum temporum iniurias obliterari et perpetuo silentio induci. Eadem ratio est controversiae vel litis, quam Sara Niari illi movet, qui arci Branecz istis temporibus impositus fuerat; ego tamen ne ius et iusticiam negasse poscenti videar, diem illi constituam, ad quem si comparuerit, non deero iudicio administrando satis facturus etiam Zakolciensibus, quoties ad me aliquem detulerint, a quo praeter morem et iuris consuetudinem fuerint detenti, nec minus in ceteris daturus operam; quod hactenus diligenter a me praestitum, ne iura vicinitatis violentur, modo ab altera parte idem studium concordiae invicem retinendae appareat.

Unum hoc apud IDV^am^ paucis adhuc mihi est attingendum: Johanem Bihachii alias Horvath ex indiciis ab IDV^a^ nobis superiori anno datis, quod domino Kavka militasset, custodiae quamvis honestae et minime incommodae Olomuczii traditum fuisse eaque condicione ex ea dimissum, ut circa initium mensis Septembris Brunam se conferret de obiectis criminibus coram me responsurus, quod sane haud gravate promisit idque stipulata manu; cum autem promissis non staret, evocatus est litteris domini Kavka meo iussu ad eum scriptis et admonitus, ut Olomucii saltem se sisteret; sed nec id ab eo impetratum, quin imo responso dato se non prius ad nos concessurum professus est, quam si a dominis suis, quos nomine comitatus Trenchiniensis complectitur, id illi fuisset imperatum. Quia autem levitas hominis minime impune ferenda videtur, quae etiam ad gentis ignominiam aliquo modo pertineat, rogatam volo IDV^am^, ut vel ipsamet ex officio petulantiam ipsius coerceat, vel, ut fide data apud nos se liberet, iniungat; quamvis enim, quod ad illum ipsum spectat, parum id referre videatur, ne tamen exemplo suo aliis praeeat imo noceat, merito illi poenam aliquo modo luendam iudico. Ignoscat IDV^a^ prolixitati. Valeat et me solita benevolentia complectatur. Rossicio III^a^ Non. Febr. [1610].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 156 č. 4.

1641. Jiřímu Erazimovi Tschernemblovi: poslové Štýrští přišli 2 dni po odchodu jeho do Olomouce; jakou jim dal odpověď; z Olomouce odešli do Prahy a j. — Na Rosicích 3. února 1610. (Konc. lat. v knih. Bludov. VI—3881. fol. 156 *v* č. 5.)

1642. Jeronymu Bonacinovi: již dávno chtěl mu psáti, aby dal dělati pečet stavů moravských, ale zdržen byv všelikým jiným zaměstnáním, dostává se k tomu teprve nyní: prosí ho tedy, aby pečet objednal, a co vyjedná s ryjcem, že bude mu zaplaceno, jen bude-li vypracována jemně. Zbytek peněz vydaných u příležitosti svateb předešlých Bonacina asi již dostal z rukou Antonínových. Žerotín připojuje díky za pečlivost, s jakou Bonacina opatřil všechny věci potřebné. Janu Petrovi [Orchimu] Bonacina má Žerotína poručiti a ubezpečiti ho, že brzy dostane list Žerotínův. — Na Rosicích 5. února [1610]. (Konc. vlašský v knih. Bludov. VI—3881 fol. 157 č. 6.)

1643.

Budovcovi: Žerotín seznal z jeho dopisu, že Budovec takřka válku vyhlašuje těm, kteří s Čechy dobře smýšlejí; jest třeba promluviti o hrozícím nebezpečí, jež neplyne z nesvornosti panovníků, nýbrž z těsného spojenství jejich rádců, jejichž všechny snahy směřují jen k záhubě strany protivné; avšak v panství Matyášově přece méně se hřeší, než v panství Rudolfově; Moravané skrze své posly žádají na králi, aby povolil požadavkům stavů Rakouských, a nedosáhnou-li toho, budou hledati jiné cesty. (Ch.) — Na Rosicích 11. února 1610.

(Vencislao Budovicio.) Dum alienis distrahor, nostris intentius immoror negotiis, illustris baro! Sensim mihi labitur, imo elabitur quodam modo tempus ad te scribendi; quamvis si nihil dissimulans dixero, quod sentio, non negavero, tuis ultimis, quibus ad binas meas rescripsisti, languidiorem me redditum in proposito, quod susceperam, tecum, quam saepissime fieri posset, de republica conferendi. Nam si quidem ita se res habent, ut bellum propemodum denuncies iis, qui de salute vestra anxii, vos de periculis, quae vobis imminent, commonefaciunt, insidias, si quae adversus vos parantur, detegunt, fraudes adversariorum explicant, et si quid ex parte vestra peccatum videtur, de eo ad vos amice referunt: nescio, quid me excitare debeat, ut in sententia perstem. Sed quid agam? Si tacuero, et tu exemplo meo tacebis. Silentium autem nostrum qua ratione commoda publica promovere possit, non video; qua ratione possit remorari, clarius quam cupiam animadverto. Dicendum ergo potius, quid urget perire nos, sed in eum finem dicendum, ut ne pereamus; alioquin enim actum est et perimus revera paulatim utrique, non discordia principum nostrorum, ut tu quidem existimas, quae non magnum adfert momentum ad inducendum rebus vel meliorem vel deteriorem statum, sed nimia eorum conjunctione, quibus illi se imprudentes permiserunt; qui alios fines cum sibi propositos habeant, quam quos fides principibus data exigit, nec rebus nostris integris eos assequi valeant, omnes cogitationes suas in exitium nostrum direxerunt. Manifesto id apparet utrobique, magis tamen apud vos in promptu est, quos toties delusos, tot modis, tot gyris circumactos eo redegerunt, ut patientia vestra nemini non admirationi sit. Hinc illae procrastinationes tam frequentes et vobis ipsis suspectae pridem, hinc dissidia non publica tantum ordinum inter se concurrentium, sed et privatorum depugnantium pro nescio qua gloriolae aura; hinc sumptus innumeri, hinc tot difficultates objectae, tot pollicitationes numquam adimpletae, et quod in his malis longe pessimum est, hinc fastidium istud et satietas quaedam laborum et curarum atque ex ea emanans languor, qui fervorem illum priorem magna iam ex parte vel extinxit, vel imminuit saltem. Nobiscum etsi cautius nostrates agunt, in eo tamen mentem rationemque omnem defixam habent, ut nos non minus quandoque evertant. Atque inde est, quod cum nobis et Hungaris in plerisque morem gerunt, Austriacis se infestiores praebent; non quod illos majore quam nos odio prosequantur, sed quia

accessus ad illos laedendos magis planus, magis speciosus; ut illis prostratis et deletis, in nos postea amissis auxiliariis imbecilliores redditos faciant impetum. Haec sunt utrinque hostium nostrorum molimina, hae artes; quas nisi praevenerimus, nisi evanescere coëgerimus, perimus, dico, nec ulla spes in humanis est reliqua.

Atque haec cum ita se habeant, nescio, quì faciat comparatio illa inter caesarem et regem a te instituta. Nam etsi neutrum accusem, cum potius consiliarios faciam reos, neutrum tamen a culpa liberum pronuntio, cum regum sit regere, non regi. Quod si tamen alterum cum altero conferre libeat, minus certe, quam illic, hic peccatur et — ut quidam Austriacorum procerum, cum ad partes caesaris variis sollicitationibus traheretur, non incommode nuper respondit: — minus periculi ibi est, ubi nimia delinquit bonitas, quam ubi laboratur vitio contrario. Et sane res ipsa docet, a qua parte stet veritas; quid enim sibi vult, quod ab eo tempore, quo dimisistis exercitum, nihil vobis indultum est amplius, quod fere numquam ad conspectum caesaris admissi, quod nunc in vos novae instruantur copiae? Nam etsi concedam adversus principes Germanos praecipue arma ista sumi, nemo tamen mihi evellet ex animo scrupum hunc, vos primos fore, quos illa imparatos et inermes adoriantur; ac valde verendum est, ni pro misericordia sua intervenerit Deus, ne trophaea illa, quae caesari ob concessum, (etsi non ignoremus, quomodo se concessio illa habeat), ob concessum inquam liberioris in religione exercitii beneficium erigere paras, inter cineres vestros et busta ponantur. Agitat enim ille animo vindictam, nec verba curat, ut scripsi nuper, re ipsa et factis ultionem parat, si adsint vires et faveat fortuna.

Huic itaque periculo est occurrendum, nec permittendum, ut tempus inutiliter nobis effluat et occasiones eripiantur: vigilant, qui nos oderunt, quod ipsum et nos ad majorem vigilantiam excitare deberet. Ac hinc quidem missis legatis ad regem, ut postulatis Austriacorum inter cetera emendationem secretioris consilii flagitantium annuat, et episcopum Viennensem, hominem turbulentum et seditiosum, a consiliis suis removeat, petimus animo deliberato, ni impetremus, negotium ordinibus proponere, ad viam inveniendam, qua tum nostrae tum vicinorum, quantum in nobis fuerit, consulamus necessitati. Sed haec dies dabit, quam non moleste expectamus, modo desideratum responsum afferat. Vos autem vestra pericula non neglecturos et spero et opto, Deumque supplex oro, ut oculos tandem vobis aperiat, quibus perspiciatis non minus res vestras nobis curae et esse et fuisse semper quam nostras. Nam ad illud, quod denuo objicis, unionem nobiscum expetitam denegatam vobis fuisse, ne verbo quidem respondeo, cum et responsum vestris legatis Olomucii datum satis sententiam nostram explicet et, si quid dubitationem afferre potuit, a me per literas XIV. Kal. Sept. ad te datas plene est expeditum. Vale, illustris baro, et rem publicam commendatam tibi habe. Rossicii, III. idus Februar. 1610. Tibi sincera benevolentia çoniunctissimus. Konc. v knih. Blud. 3881 fol. 157 č. 7.

1644. P. Janovi de Molart: stěžuje si, že nedává mu posílati zprávy o věcech uherských, ač mu to byl slíbil; Žerotínovi vznikají z toho obtíže v jeho úřadě, zvláště když stavům má podávati zprávu o tom, jak bylo užito peněz povolených na obranu Uher. — Na Rosicích 15. února 1610. (Konc. franc. v knih. Bludov. 3881 fol. 157 *b* č. 8.)

1645.

Jiřímu Erazimovi Tschernemblovi: vysílá k němu Golce s důležitými zprávami o přípravách k odvrácení nebezpečí hrozícího ode dvora Pražského. — Na Rosicích 16. února 1610.

(Domino Georgio Erasmo baroni a Tschernembl.) Deus adsit coeptis et conatus sospitet. Quidquid bono regis, bono reipublicae aggrediemini, semper me in adeundo quovis discrimine habebitis comitem: mihi enim salus regis et patriae vita ipsa potior est; hoc opto, ne bonum principem prius ruina opprimat, quam nobis satis sit virium ad eripiendum illum periculo. Non enim alio tendit mea quidem opinione apparatus iste aulae Pragensis tum in conscribendo milite tum in pecunia cumulanda, quam ut exhaustis ex parte, ex parte subactis provinciis, de rege facilior reportetur victoria. Hic proinde est laborandum et consilia nostra omnia ad hunc unum fidem collimanda, ut eo salvo nobis etiam salvos esse liceat.

Proficiscitur igitur ad te Golczius, et ad suspicionem dimovendam vel minuendam saltem, proficiscitur cum meis litteris ad regem, ignarus omnino consilii tui; cum enim vererer, ne magnitudine rei deterritus in avia raperetur, malui, ut iter potius ad te maturaret et ex te rem ipsam cognosceret, quam si ex me intellexisset, spatium deliberandi nactus ad alias cogitationes converteretur; nihilominus ita instructus a nobis venit, ut tutorem ipsi committere possis. Ne autem ex adventu Kandelbergeri, quem (dum adhuc ambigerem apud me, utrum Golczium ad te expedirem nec ne) compellavi, ut ad te iret, error aliquis enascatur, monendus mihi es, integrum tibi esse rem cum illo conferre vel dissimulare; a me enim nihil aliud accepit, quam habere te quaedam magni momenti, quae per fidum aliquem mihi essent communicanda, quaeque ego ipso internuncio intelligere malim quam permittere, ut alii, cuius fides mihi non adeo esset probata, aperirentur.

Si Herbersteinius, magister equitum, consiliorum vestrorum est particeps, non est, quod suspensus haereas, utrum huic negotium sit detegendum; sin minus, ipsemet disuaserim; cum enim tanta coniunctio inter utrumque intercedat animorum, vix crediderim, ita hunc lingua temperare posse, ne per rimam aliquam ad illius noticiam aliquid inde perveniat. Quodsi itaque celandum illi existimes, quod agitis, confingendum aliquid oportebit vel de foedere cum principibus imperii faciundo, vel de Styriorum deliberatione, vel de apparatibus Hispani et pontificis, ne se delusum animadvertat atque eo minus se praestet in posterum fidum et diligentem in iis, in quibus opera illius carere non possumus. Bonus alioquin ipse est et amans religionis,

etsi non orthodoxae, cordatus quin etiam satis. Rem tamen omnem arbitrio tuo permitto et te consiliaque tua Dei aeterni, Dei exercituum praesidio et tutelae commendo.

Nos plane in eo sumus, ut militem faciamus, tum vobis, si opus sit, futuri auxilio, sive cum caesariano oppposituri, si vis aliqua ab illa parte ingruat. Vale, illustrissime baro, et me tecum in conservationem regis et libertatis avitae plane conspirasse certus esto. Rossicii XIIII. Kal. Martii [1610]. Tibi omni observantia cultu addictus.

PS. Absoluta hac epistola cum eam Hodiczio nostro legendam dedissem, intellexi rem ipsum cum Golczio communicasse, nec alienum eum deprehendisse ab istis consiliis, imo cognovisse, iam illum aliquid subodorasse aliunde de vestro instituto; nec ego dubito, cum et Rudolphus Tiefenbachius non absimilia hic inter nos privatim sparserit; cautius agendum in istius modi et maiore silentio res tanti momenti tractandae.

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 157 v. č. 9.

1646.

Budovcovi: zbrojení Moravanů nesměřuje proti Čechům; ale najímání vojska v Čechách a v sousedství vzbudilo v nich podezření. — Na Rosicích 24. února 1610.

(Vencislao Budovicio baroni.) Cum magis magisque multis evidentibus indiciis appareat, arma, quae circum circa occultis partim artibus, partim manifesto conatu instruuntur, vel adversum nos vel conjunctas nobiscum provincias, taceo alios, qui se extra teli jactum positos putant, spectare: consilium ceperunt proceres nostri, tantisper dum conventus omnium ordinum haberi posset, quem ad VI. Id. Martii Brunam indixi, ita provinciam praesidio militari munire, ut seu vis seu insidiae parentur, ad tuenda nostra et quos mutuum foedus nostros fecit, aliquomodo saltem armati essemus; atque hunc in finem ter mille pedites, equites mille tantisper suo sumptu alere instituerunt, dum ordines, approbata et rata habita deliberatione hac, proprio stipendio suo illos addixissent. Sed quia, ut vulgato fertur proverbio, fama volat, nullum mihi dubium facio, quin intra paucos dies plena hujus rumoris apud vicinos futura sint omnia, nec defuturos, qui pro diversitate voluntatum varia de hoc consilio judicia faciant vel temere potius jaciant. Imo persuasum ferme habeo, diligenter in eo laboraturos concordiae nostrae adversarios et bonis nostris moerentes, ut animos vestros suspicione imbuant, ac si contra vos haec arma sumpta essent, novae in vos expeditioni inservitura. Ac ut ut instituti nostri rationem, uno excepto rege, nemini hoc rerum statu reddere teneamur, facit tamen amicitia nostra et commune in rem publicam studium, ut causas, quae nos eo impulerunt, paucis tibi aperiam. Primo equidem nemini ignotum est, toto fere imperio militem fieri; cujus coepti etsi aliae et aliae causae praetexantur, constat tamen, ex duplici foedere

eoque arctissime nuper inter diversae religionis et factionis principes inito duplex tum regno vestro, quam reliquis cum eo junctis provinciis periculum intentari posse. At quia hoc remotius videtur, proxima est nobis causa ab illis copiis, quae partim apud vos, partim alibi in vicinia conducuntur, quarum usus, etsi alio, si vera sunt quae feruntur, sit destinatus, non potest tamen nobis, — quod non longe a Danubio, seu Bavariam spectes, seu Sueviam, seu Alsatiam, lustrandae sint, — non esse suspectus, suspectusque eo magis, quod partim sub iis ducibus stipendia merent, quos ante biennium adversos habuimus, partim sub iis, quos insidiarum nobis structarum circa idem tempus apud vos accusavimus et vix non convicimus. Huc accedit, quod nos non lateat, quid vicinus nobis princeps moliatur, cujus vires etsi non reformidamus, cavere tamen nobis ab ipso minime prohibemur. Et haec quidem in aperto sunt; quid vero clam moliantur nostri privati hostes, etsi sollicite fraus tegatur, nobis tamen minime obscurum est, et indices animi voces hinc inde extant, ut merito nobis cautione imo provisione etiam opus sit. Taceo, quae spargit legatus Turcicus nuper a vobis reversus, ut et corruptelas illas silentio praetereo, quibus palam propemodum Austriaci alio invitantur: quibus omnibus recte perpensis facilis conclusio dari potest, justissimam nobis esse defensionis causam, quam etiam solam spectamus, nostris tantum tuendis intenti, in nullius hominis damnum vel detrimentum animo obverso. Hoc itaque certo tibi ut persuadeas rogo, et si nobis innumeri alii fines essent armorum capiendorum, nullum tamen Bohemicum [sic] concernere, nisi quatenus vobis auxiliis nostris esset opus, quae saluti vestrae non minus sunt dicata ac nostrae. Ego a rege accersitus Viennam proficiscor, intra pauculos dies, si Deus voluerit, reversurus. Vale, illustris baro, et si quem forte motus hic noster commoveat, ut pacato animo exitum expectet, hortare; res enim ipsa quandoque loquetur, hoc unum nos meditari, ut injuriam, si aliunde illata fuerit, a nobis propulsemus; hoc natura docet, nec quisquam facile reprehendet, nisi qui affectibus suis, rationis regimine exploso, obsequetur. Vale iterum. Ross. VI. Kl. Mart. 1610.

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 158 č. 10.

1647.

Lavinovi: vyslovuje radost z uzdravení Rožmberkova; Čechové prý diví se zbrojení Moravanů, ale příčiny, jež Moravany k tomu vedou, jsou spravedlivé. — Na Rosicích 15. března 1610.

(Mathiae Lavino Ottenfeldio medico.) Valetudo patroni tui illustrissimi prospera cum multis de causis jucundissima mihi auditu est, tum inter alias, quod re ipsa suspicionem a te removeat omnem eorum criminum, quae non ita pridem adversariorum, ut scripsisti, calumnia tibi apposuit, longeque melius detergit labem inscitiae et imperitiae in re medica, si quam potuerunt aspergere falsi rumores, quam factum sit per epistolam meam, etsi nihilominus ea honori tuo et famae

consultum fuisse ex literis tuis, nudius tertius mihi redditis, intelligam. Servet eum Deus, ut multos in annos testis sit innocentiae tuae et integritatis. Apud Kaplirium, nisi ipse mentionem controversiae inter vos pro Schuppio excitatae fecerit, ego quidem, te ita volente, dissimulare rem constitui; si vero materiam porrexerit ipse conferendi de sermonibus istis, dicam, quod aequitas rei et veritas mihi dictaverit: Mirari Bohemos, quod ipsis pacatis arma sumpserimus, mirarer et ego, si mirum quidquam accidere mihi posset, quod ab ipsis fieri video, sed pridem mirari desii. Nos arma induendi justas habuimus causas, quae utinam ipsos etiam excitassent et invitassent potius ad defensionem rerum suarum, quam otiosa admiratione implevissent. Militem undique fieri, ad fines tum ipsorum tum nostros confluere, interim principes dissidentes, et caesarem obfirmato animo repetentem provincias vidimus; praeterea alia, quae spargere minus tutum. Et tamen si credi istis fas esset, spectare nos potius consilia hostilia eminus, quam de tuenda libertate nostra et salute cogitare opportuit.

Didicimus Moravi proprio periculo minorem pecuniae habere rationem quam publicae incolumitatis, quae si constiterit, facile jactura nummorum reparabitur; si concidit semel, etiam de nummis actum est. Boczkajus nos oculatos fecit, cui si arma mature apposuissemus, integra nunc esset provincia; dum nimia fiducia res nostras negligenter tractamus, damnum nobis illatum est, quod (taceo animas Christianas, quarum jactura irreparabilis, taceo coedem innocui vulgi) solos fundorum et praediorum proventus et fructus si computo, vix tribus myriadibus compensari posset. Quod tum ab illa parte potuit fieri, ab altera quin fiat, quid obstat? Desinant itaque mirari, et serpentem in sinu cum fovent, morsum caveant. Si vera sunt, quae scribis (cupio autem, ut rem penitus explores) de numero militum, qui ad territorium Crumloviense et Budueisinum concurrit, quam tuti ab insidiis sint, res edocebit et dies. Nos nostra curabimus neminem lacessituri, si a nemine lacessemur. Tu praeterea si quid odoratus fueris, ut me absque mora per proprium tabellarium commonefacias, pro amicitia nostra rogo. Patronem (sic) tuum consilium de itinere ad electorem Palatinum suscipiendo multis de causis deponere velim; plurimum praestiteris et magno ejus bono, si ab ea sententia illum revocaveris; me tamen minime negocio immisce, nam innuisse tibi, quid mihi videatur, satis est. Vale, mi Lavine, et amicis salutem nuncia. Ross. Idib. Martii [1610]. Opis v knih. Blud. 3881 fol. 158 č. 11.

1648.

Jiřímu Erazimovi Tschernemblovi: o najímání vojska stavovského na Moravě; táže se, mohou-li Moravané v čas potřeby spoléhati na pomoc Rakušanů. (Ch.) — Na Rosicích 15. března 1610.

Nunquam tabellarium, ni me memoria fallit, tot diebus detinui, nunquam responsum tam diu distuli, illustrissime Tschernemeli, ac nunc tuo huic tuisque

litteris per ipsum allatis accidisse video. Sed bene habet, quod non plurium dierum quam decem iacturam fecerit, cum olim cancellarius Bohemiae Adamus de Nova Domo miserum quendam, qui cum epistola ad ipsum missus fuerat, non prius expediverit, quam integro elapso anno supplex et in genua prolapsus responsum ab ipso impetrasset. Potuissem ego sane citius, sed dum certi aliquid scribere cupio, dum etiam necessariis muneris mei curis sustinendis et negotiis expediendis nimio plus vaco, diem diei succedere video, nec tamen scribo. Scio nempe rem mihi esse cum amico prudenti et placido et ex suis de alienis occupationibus iudicium facienti, atque ideo minus in concinnanda excusatione laboro, cum accusationem nullam expectem. Porro res nostrae ita se habent, ut aliquo modo ab insidiis cavisse nos nobis existimem conducto pedite et equite, hoc mille, illo trium millium numero; non omnes applausores habemus instituti nostri, eos praesertim, qui regi ab intimis consiliis, et Bohemos, qui dum stertunt, omnes nos una somno sopitos optarint; sed nostri homines uno ore, una voce periculo animadverso ad copias has conducendas annuerunt, iis solis exceptis, quorum res aliquo modo agitur. Distribuimus eas per urbes diurno stipendio illis constituto, qua ratione et securitati nostrae prospeximus et sumptibus, vigilaturi inter haec, quantum in nobis erit, ne res publica quid detrimenti patiatur.

Interim aliquo modo nos hoc perplexos tenet, quod cum audiamus tum apud Ratisbonnam tum in tractu Passaviensi militem cogi, intelligamus etiam alias copias ex Suevia et Alsatia isthuc expectari, quod tamen istis omnibus nihil vos commoveri imo negligere potius animadvertimus: non quod fidem vestram, qua non minus nobis obstricti estis, quam nos vobis obligati simus, habeamus suspectam, sed quod prudentia vestra ita nobis perspecta est, ut non facile credamus otiose vos pericula vestra, si quae in oculos incurrissent, spectaturos aut dissimilaturos, atque inde quodam modo in dubium vocemus fidem eorum, a quibus propemodum in singulos dies de mala adversariorum in regem et unitas provincias mente admonemur. Rogandus itaque mihi es, mi domine, ut de statu rerum vestrarum et eo, qui in vicinia est, curiosius ad me perscribas, sententia tua simul exposita, quid de rumoribus his, quid de apparatu isto caesaris sentias, quid etiam inaudias de principum Germanorum consiliis, num conservationem libertatis suae meditentur, an manibus datis servitutem induerint, quid denique nobis sequendum censeas. Etsi enim caesarem pacata agere consilia nunquam credidero, si tamen ab eo securis esse liceret rebus Austriae iam compositis et per novum praesidem re publica fortassis apud vos ex sententia vestra constituta, vicinis etiam reliquis adhuc quiescentibus, potior nobis esset causa sumptus, quos facimus, temporibus magis perturbatis destinandi, quam citra nostrum et aliorum fructum temere profundendi. At si forte vel ex Bohemia, quo in regno circa Crumloviam et Budweisium catervatim militem convenire ad nos scribitur, vel aliunde irruptionem in nos fieri aliquam contigisset, num etiam vestra

auxilia nobis speranda sint, edoceri a te cupio; scripsissem ea de re ad ordines, prout ad status Austriae Inferioris factum, sed quia ignarus, num extra ordinem vobis convenire liceat, ignarus etiam, utrum comitia apud vos habeantur nunc nec ne, distuli rem, dum a te, quid opus facto esset, didicissem. Responsum itaque quam primum expecto, nisi iniuriam tabellarii tui ulcisci velis.

Ego cras Viennam Deo duce redibo, non equidem vocatus a rege, sed venia ab ipso impetrata, ut illic marchionem nostrum Brandenburgicum, qui me per litteras ad se invitavit, convenirem. Ab Anhaltino num quid acceperis, cognoscere aveo. Rosenbergium nostrum ad eum et palatinum electorem profectionem meditari intelligo. Consilia ista sunt Hockii, quae bonum senem aliquando evertent, ni cautius egerit. Vale, illustrissime baro, et me ama. Rossicii Idibus Martii 1610. Tui semper studiosissimus et observantissimus.

Opis v knih. Blud. 3881 fol. 158 č. 12.

1649.

Starhembergovi: Moravané najali vojsko; Rakušané projevují málo ostražitosti, ač v okolí Řezna a Pasova sbírá se nepřátelské vojsko; Čechové spoléhají úplně v mír; Slezané jsou opatrnější, majíce podezření proti vévodovi Těšínskému, který nedávno přešel ke straně papežské. (Ch.) — Na Rosicích 16. března 1610.

(Dno Riccardo baroni Starrhembergio.) Illustrissime domine. Ad regem intra pauculas horas discessuro atque interim iis negociis, quae per absentiam meam confici oportet, disponendis occupato etsi prolixius scribere non licet, attamen ut ne hic meus subditus, quem tabellario illustrissimi Tschernemelii nostri adjunxi, absque meis ad te literis in patriam tuam penetraret, paucis tantum significare volui, valere me et meos Dei beneficio sat recte, idque ipsum de te et tuis sperare precarique vobis ex animo. Quietem nostram turbat denuo ille, qui debuerat minime; cui ut esset in promptu quod opponeremus, si vim vel insidias moliretur, non exiguam militum manum comparavimus. Aegre id illum habet, ac proinde ad fraudes se convertit, dumque bellum totis viribus apparat, pacis tamen simulatione miscet et enervat multos. At vos, ut audio, securi nihil vobis cavetis a copiis, quae circa Ratisbonam et Passoviam, ut refertur ad nos, consederunt; ego vero, quo pacto hostibus adeo vicinis metu periculi carere possitis inermes, non intelligo. Etsi enim, cum Viennae nuper essem, intellexerim ex Tschernemelio, situi et domesticae militiae multum vos confidere; ut tamen id satis sit ad vim sustinendam nedum repellendam, si cum ratione adhibita fuerit, ego quidem dubito: dumque rem exactius pondero, haereo his quodam modo, ne, quod res est, negem: dum ab altera parte concurrentes undique nuncii et de conatu hostili nos praemonentes, ab altera circumspecta vestra et accurata in tuenda salute diligentia, quae rebus adeo turbatis tam tranquillas cogi-

tationes vix permitteret, in diversa me trahunt. Expedi me itaque, mi baro, et quo in statu res sunt, expone. Bohemi altam sibi pacem et nihil non securum tutumque somniant; Silesii magis perspicaces et in res suas intenti, conventum principum et ordinum agunt, intra paucos dies alium jussu caesaris celebraturi. Suspectum habent ducem Teschenensem, qui non ita pridem ad partes pontificiorum defecit, suspectissimos autem eos, qui se falso ab ecclesia denominant, maxime sub hoc capite. Polonus in Moscovia nihil promovit. Cindelinus in me commendando nimium provectus est, accipio tamen grato animo viri sane celebris testimonium, etsi quod redundat, defugio merito. Ni molestum sit, ut proximis, quas ad eum daturus es, quam humanissime eum resalutes, rogo. Scripturus ipse fuissem, sed aliis occupationibus, quae etsi magnae non sunt, ob imbecillitatem tamen ingenii vix sustineri a me possunt, impedior. Vale, illustrissime baro, et dulcissimae conjugi tuae, filiae meae plurimum observandae, plurimam a me salutem nuncia, quam etiam fratri tuo optatissimo ex animo asscribo. Ross. 17. Kl. Apr.

Opis v knih. Blud. 3881 fol. 158 č. 13.

1650.

Janu Petrovi Orchimu-Sappovi: píše z Vídně, kam vrátil se, když přijel do města toho markrabí Braniborský, poslaný ke králi od stavů říšských v příčině nástupnictví v knížectví Klevském. Již již začíná se válka, ač-li tomu nezabrání Bůh. Neví se, kdo ji strojí, ale lze souditi, že je to dvůr císařský v Praze. — Ve Vídni 24. března 1610.

(A Gianpietro Orchi e Sappa.) Molto magnifico signore et compare mio osservandissimo et carissimo! Come che li fastidii che accompagnano ordinariamente questo mio carico, non mi permettono d' essere tanto sollecito nel scriverli quanto sarebbe il desiderio mio, non vorrei pero, che fosse preso da V. S[ia] per segno di pocho amore, della continuatione del quale mi sarà testimonio il sig. Hieronymo nostro, come quello che sa, quanto frequentemente sia da me ricercato dell' essere di lei, del quale, potendosi fare, vorrei haver avviso ogni giorno. Et accio lei stesso comprenda et vegga, che le occasioni che mi vengono offerte di scriverli, non son preterite da me volontariamente, essen[do] io ritornato in questa città con l' occasione della venuta del marchese di Brandeburgo, mandato a Sua Maesta dagli principi d' Allemagna in cose concernenti cotesti imbrogli della successione del gia duca di Cleves, ho voluto con questa carta dargli indicio della fresca memoria che tengo da [sic] lei, et insieme avvisarla, che siamo nelli principii d' una nuova guerra, se Dio non la spinge indietro dagli confini nostri, la quale ci vien messa [sic] non sappiamo quasi da chi, benche per conjetture veniamo acc[or]gerci, che sia la corte di Praga, impatiente della separatione dī queste provincie dal suo capo. Stiamo anchor noi sulle armi, n[on] piu per offender' alcuno, ma per diffenderci in caso

che fossimo attacati, il che se per corte vien fatto, non sappiamo chi sara po[i] quello, che ci distaccarà.

A me dispiacciono queste confusioni, ma ch[i] n' ha la colpa, ni [sic] haverà ancho da rispondere. Da canto nostro non ci vien data occasione alcuna, anzi se dall' altra parte si procedesse con questa regola et moderatione, come si fa da questa, viveressimo tutti in pace. Vero è, che lo star' avveduti et far le provisioni necessarie senza danno altrui, cre[dia]mo, che non possa nuocere, ma fuor di questo non si da materia ne ancho al sospetto. Chi selo piglia, suo danno.

Le cose di casa restano nel modo scritto con le passate. Per questa Pasqua aspetto mio genero et sua moglie; mio fratello et tutti gli amici sono in vita, la quale Dio gli mantenghi buon, come anche a V. S^ia^ et alla signora commare et a Carlino, a quali fatte le raccomandationi solite, desidero ogni prosperita. Da Vienna a gli 24 di Marzo 1610.

Opis v knih. Blud. 3881 fol. 159 č. 14.

1651.

Hraběti Jiřímu Thurzovi: oznamuje, že když byl ve Vídni, kde očekáván Jan Jiří markrabě Braniborský, dostal listy zetě jeho, Ondřeje Jakušice, a purkrabího Lednického, v němž si stěžují na bezpráví Janem Kavkou učiněná; slibuje, že věc vyšetří; dává zprávu o vojsku valounském v Rakousích ꝛc. — Na Rosicích 31. března 1610.

Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice instar fratris perpetuo amore et plurima observantia colende, ut IDV^ae^ diu bene sit, ex animo opto officiaque et studia mea offero. Cum paene iam in procinctu essem Viennam profecturus, ubi marchio Brandeburgicus Joannes Georgius e Germania rediens expectabatur, redditae mihi sunt litterae IDV^ae^, quibus querelas generi sui magnifici domini Andreae Jakussicz, et Martini Keormendi praefecti arcis Lednicensis, de iniuriis a magnifico domino Joanne Kavka utrique illatis prolixe exponit, ad quas exclusus necessaria festinatione, et negotiorum, quae tum apud me serio tractabantur, multitudine et gravitate vix non oppressus, rescribere non potui nec deinceps ex itinere, quo propter viarum difficultates incommodissimo usus sum; quam moram ut IDV^a^ pro sua erga me benevolentia non moleste ferat, plurimum ab ea peto.

Scripturus autem eram sub id ipsum tempus ad dominum Kavkam et ex officii mei ratione, ut accusationi scripto responderet, postulaturus, sed quod tum peregre abesse dicebatur, visum mihi est differre tantisper negotium, dum de ipsius reditu certi aliquid explorassem; de quo cum mihi iam constet, non intermittam de re tota diligenter cum eo agere, admonere officii, et quidquid responsi accepero, actutum IDV^am^ participem eius facere.

Viennae cum essem, crescebant rumores de hostili quorundam in regiam maiestatem et provincias unitas animo, qui nondum sopiti sunt, imo cum his ipsis

diebus turmae aliquot equitum Vallonum ad vicum quendam non longe ab Austria Superiore dissitum concessissent, apud quem delectus earum habitus est, aucta est suspicio; qua excitati ordines illius provinciae non tantum fines conducto milite muniverunt, verum etiam ad defendendam patriam et resistendum hosti suos instruunt; quod nos etiam fecimus, copiis nostris in urbibus collocatis, partim ut facilius disciplinae mancipari possint, partim etiam ut si impetus hostium in nos primos fieret, paratis et expeditis uti possemus.

Rex, quod sciam, nullum hactenus facit militem nec Austriae Inferioris status, nisi forsan a discessu meo aliud quid consilii ceperint. Utut autem multi Suae Maiestati persuadere conantur, nihil ipsi ab ea parte imminere periculi, ego tamen non ita securus sum, ut nos omnino tutos arbitrer. Proinde IDV^am^ et meo et provinciae nomine rogatam omnibus modis volo, ut, si opus sit, auxiliis suis nobis sit praesto, ne nobis domitis periculum eam propius contingat. Turca quomodo pacem colat et quae spes sit erroris in diplomatibus sultani commissi emendandi, quid praeterea de Transsylvano nobis promittere possimus, ut me certiorem IDV^a^ faciat rogo. De valetudine etiam sua laeti aliquid ad me perscribat, et si responsum ad litteras domini Budoviczii, quas cum his mitto, committere mihi voluerit, ut tuto ad eum perferatur, curabo. Valeat IDV^a^ et me solito amore prosequatur. Rossiczio pridie Kalendas Apriles [1610].

PS. Cupio et peto, si fieri possit, mitti mihi ab IDV^a^ articulos congregationis Posoniensis nuper habitae, explicari etiam articulum ordine primum et quinquagesimum, quo iubentur peregrini, qui in Ungaros recipiuntur, certam pecuniae summam ex arbitrio praefecti aerarii in usum inquilinorum quotannis conferre, exemplo ab Austriacis et Moravis desumpto; quando quidem autem nihil eiusmodi ego apud nos (si a sententia novae huius legis non aberro) observari sciam, lubens quidem intellegerem, quid ad eam condendam ordines regni impulerit.

Opis v knih. Blud. VI—3881 fol. 159 č. 15.

1652.

Richardovi Starhenbergovi: vyzývá Rakušany k ostražitosti; nelze spolehati na to, že jsou nepřátelé tísněni nedostatkem peněz; oni lákají k sobě vojsko, slibujíce hojnou kořist v bohatých zemích. — Na Rosicích 7. dubna 1610.

(Dno Riccardo baroni de Starrhemberg.) Ill^me^ D^ne^. Responsum tuum tempestive, ut conicio, Viennam missum nescio ubi tam diu delituerit, ut demum ad VIII. Id. Apr. literis Picenenii, mercatoris Viennensis, inclusum hic domi meae sit mihi redditum; at non multum id refert, dummodo recte et sine incommodo delatum est. Animadverto autem absque multa sollicitudine vos esse de milite, cujus ad fines vestros delectus habetur, et fiducia impotentiae et egestatis eorum, qui nobis non

bene cupiunt, excutere metum; quem ego, certus de malo erga nos caesarianorum, si non de caesaris ipsius animo et de flagrantissima, qua ardent, recuperandarum harum provinciarum cupiditate, incuterem vobis lubens, si possem. Non enim me abducit sententia, quam pridem multis firmisve rationibus persuasus concepi animo, quod videam adversarios multis cum difficultatibus tum rei pecuniariae tum aliarum ad bellum gerendum necessariarum conflictari, destituique iis adjumentis, quibus ad victoriam facilior sternitur accessus; imo hoc ipsum facit, ut desperatis iam rebus et ad summam inopiam deductis ausuros nunc et tentaturos fidentius aliquid credam, imo mortem etiam ipsam appetituros potius, quam ut in his angustiis, quod reliquum est vitae miseri, misere transagant. Argumento mihi est inter caetera: quod dum ad se militem multa pecunia instructis omnibus modis pelliciunt, nihil magis polliceantur quam praedam, opulentiam provintiarum, facultates privatorum ostentantes; quae certe apud Juliacenses frustra queruntur, et ab Hispanis et Belgis continuo tot annorum bello mirum in modum expoliatos. Sed id successu temporis discemus; non enim diu latere possunt hostis consilia et machinationes, si quae sunt, erumpant necesse est, nam tractus ille Passaviensis angustus non diu potest, mea quidem opinione, tantam colluviem alere. Interim ego, ne officio meo desim, a te et fratre, quin etiam a deputatis ordinum vestrorum, ut si quid lucis in his tenebris vobis accesserit, nos ejus participes faciatis, peto; si enim periculi nihil, frustra fit jactura pecuniae, quam in singulos dies inter quatuor militum millia, tum vestra causa, tum nostra, viritim distribuimus, cum satius esset eam in alias occasiones reservare. Respublica vestra num sub novo praefecto efflorescat et quam spem de eo concipiant populares tui, tum praeterea quae vobis corruptelarum, quae ex priorum temporum injuria invectae sunt, emendandarum expectatio, si significaveris, gratissimum mihi feceris. Nam ego, ut ad dictum diem adsim et statum rerum vestrarum praesens intuear, plane despero, promissis alias, et ni prius potuerim, a festo pentecostes satis facturus. Innumera sunt, quae me ab itinere isto ante Maii exitum suscipiendo abstrahunt, et inter alia quod per idem tempus regem apud vos conventum publicum ordinum celebraturum intellexerim, cui nolim ab aemulis sinistram de meo ad vos adventu opinionem instillari, nec praesentiam meam impedimentum vestris consultationibus adferre. Habe me itaque excusatum, ill. baro, et hanc non longam moram brevi compensandam tum assiduis, quae munus meum comitantur, avocamentis, tum temporum horum dubiosae et instabili conditioni asscribe et ignosce. Vale. Ross. VII. Id. Apr.

Illustrissimo Tschernemelio nostro ut quam plurimam meo nomine salutem dicas, benevolentiae ipsius me commendes, simulque, quod nihil nunc ad eum dederim literarum, excuses, peramanter rogo.

Konc. v knih. Blud. VI—3881 fol. 159 v č. 17.

1653.

Erazimovi pánovi ze Starhemberka: Žerotín posílá list připsaný výboru deputovaných hornorakouských v odpověď na dopis jejich došlý Žerotína před několika dny z Vídně; prosí Starhemberka za opatření, aby posel rychle se vrátil s odpovědí; příčina je pochybnost o zámĕrech lidu vojenského, který se sebral v Pasově. Prosí Starhemberka za zprávy nejzevrubnější, aby stavové moravští mohli rozhodnouti se. — V Rosicích 9. dubna [1610].

(Domino Erasmo baroni de Starrhemberg.) Essendomi stato riferito da gli amici, qualmente V. S^{ia} Illma per il carico impostogli dalli stati di quella provincia resideva per l' ordinario in Lincz, ove insieme con i compagni si trovava nelle mani il maneggio de tutti li negocii del paese, non ho potuto far di meno, quantunque malvolentieri venghi a molestarla, che d' indrizzarli l' alligata, scritta al collegio degli signori deputati in risposta d' una loro mandatami pochi giorni sono da Vienna, supplicandola con la presente a dargli ricapito et procurare, che questo mio servitore, s' egli è possibile, sia rispedito quanto prima per poter essere di ritorno a tempo con le lettere, prima che sia terminata la congregatione degli signori del consiglio di questa patria, quale [pe]r li bisogni presenti ha da essere tenuto agli 20 del corrente in Bruna. La cagione del desiderio che ho, accio costui affretti il ritorno, è che tra le altre cose s' haverà a risolvere il dubbio che alcuni hanno dell' intentione di questa gente, della quale intorno a Passovia [s]i è fatta la mossa et s' haveva da fare, se hormai non è stata fatta la mostra.

Questa perplessita di quei tali non viene dal mancamento di avvertimenti particolari et conjetture quasi certe che per il passato havute habbiamo, questa impresa essere da principio stata formata et pretesa (?) contra la Maestà del re et de suoi paesi, ma dal procedere de gli nostri vicini et in particolare dello, ch' il consiglio reale tiene in cosa di tanta importanza, il quale non solamente non fa apparecchio alcuno per ovviare (?) a quanto potesse accadere, ma impedisce quanto puole, accio altri nol faccino; il che sapendosi, quanto l' imperatore sia stato offeso da quelli, et quanto giusta cagione essi habbin' a temerne, dà credere che non facendosi da parte loro segno alcuno di resistenza, non vi sia tanto pericolo dall' altro canto, quanto altri s' imaginano. Et per cio bisogno ci fa di maggior chiarezza, la quale d' altronde non possiamo cavar maggiore, che dalli luoghi i piu vicini al pericolo: tra i quali essendo la patria di V. S^{ia} Illma senza dubbio la piu prossima, da quella ragionevolmente aspettiamo li piu certi raguagli, i quali se ci saranno dati da questi signori illustrissimi suoi compagni et da lei in particolare, com' io nela prego sommamente, renderanno piu agevole la nostra deliberatione et faciliteranno i nostri dissegni diretti alle conservationi di Sua Maestà et beneficio publico delle provincie unite; le quali piaccia a Dio mantenere lungamente in prosperita et

dar' a V. S[ia] Illma, alla qual con molta affettione bascio le mani, il compimento de suoi desii. Da Rossicz agli 9 d' Aprile.

Konc. v knih. Blud. VI—3881 fol. 159 č. 16.

1654. Panu de Beaugy píše, že zpráva o ústupu prince Condé ve Španělích nemile se ho dotkla; spatřuje v ní známku jakési vnitřní choroby Francie, která sic dosud jen lehce Francie se dotkla, ale časem mohla by se jí státi záhubnou; Žerotín přál by si, aby štěstí Francie bylo trvalé, ale obává se, že símě starých nesvárů dosud není vyhubeno; korunování královny pokládá za skutek velmi rozumný, protože tím pojištěno je nástupnické právo dauphina, který prý není oblíben, i to hlavně vinou svého prastrýce [Petra Toledského]; zdá se, že v tom pociťují se nástrahy sousedního státu [Španělska]; také straně Žerotínově činí se nástrahy, oni však důvěřují v ochranu Boží, protože nesáhli ke zbraním, leč aby zastrašili své nepřátele. — Na Rosicích 17. dubna 1610. (Konc. franc. v knih. Bludov. 3881 fol. 159 *b* č. 18.)

1655.

Budovcovi: píše o vojsku stavy Moravskými vydržovaném, jehož část asi třeba bude přeložiti počátkem leta ke hranicím českým, a o spiknutí proti knížeti Sedmihradskému. — Na Rosicích 17. dubna 1610.

(Vencislao Budovicio.) Crescente in dies fama belli adversum nos vel vicinos Bavariae Austriacos atque adeo in regem ipsum excitandi, crescentibus etiam copiis illis, quae nunc agrum Passaviensem locustarum instar exedunt, neque nos cogitationes priores deponimus de vi, quantum in nobis fuerit, sub divinis auspiciis et auxiliis a nobis et principe et sociis propulsanda; atque in eum finem retinemus militem, quem conduximus, mediocri sumptu et citra ullum provinciae damnum, egregio omnino renovatae militaris disciplinae exemplo, quam adeo severam exercent legati nostri, ut a compluribus annis magis modeste, magis quiete, maioreque obedientia vixisse milites nemo meminerit. Habemus eos in urbibus, ubi illis facilius de commeatu prospici, facilius stipendium constitutum numerari, et quod praecipuum est, facilius leges dari possunt. Vereor tamen, ne pars aliqua equitatus, qui incalescente aëre non citra incommoditatem aliquam angusto murorum ambitu includeretur, deinceps sit alio, et quidem ad fines Bohemiae transferenda. Qua de re tempestive te monitum volo, ut si forte senatus provinciae ita constituisset, non ignorares, haud alio fine id fieri, quam ut sublevatis ab hoc qualicunque onere oppidanis et militibus latiore ad pabulandum spacio tributo, utrisque hac ratione consultum esset; quamvis nec hoc nobis vitio vertere quisquam merito possit, licet ad confines nostros firmandos id fieri constaret, quorum solicita cura nobis habenda, cum ad nos perscribatur, aliquam copiarum Passaviensium partem in Bohemiam Crumloviam versus deducendam, unde ad nos facilis transitus et ad vos invadendos et ad exemplum aliorum poenis commeritis afficiendos accommodatissima sedes. At de his vestrum esto iudicium; mihi innuisse saltem satis est.

De Transilvaniae novis motibus, nescio, num quid ad vos relatum sit. Fertur rem ita habere. Erat in aula principis praecipuae nobilitatis vir, religione pontificius, gente et nomine Balthasar Kornis. Is permissu principis, cujus gratiam adulatione et obsequio sibi conciliaverat, alebat in familia Jesuitam peculiari privilegio, cum nemini id praeterea concederetur ex lege, qua monachi isti aditu provinciae prohibentur. Erat autem annexa concessioni conditio, ut sacra tantum curaret, rem publicam non attingeret, neminem ex reliqua societate alliceret, juventuti informandae nullam operam daret, et si quae alia sunt, quibus genus istud hominum maximam orbis partem in venerationem et admirationem sui pridem pellexit. At vir bonus, qui aëre facilius caruisset, quam ab institutis sodalicii sui recessisset vel tantillum, dominum solicite instigare, ut patribus accessum in provinciam aperiret, principem in partes suas pertraheret, cultum papisticum restitueret. Qui diligentem quidem et sedulam operam rei minabat, sed cum nihil proficeret, nihil impetraret, ad alia consilia, impellente, haud dubie, Jesuita, conversus est. Inde insidiae principi fieri coeptae; in caput eius conjuratum; alii magnae autoritatis, et inter eos cancellarius Kendnus, qui fuga postea salutem sibi peperit, in consortium pertracti. Sed ut accidere plerumque solet, infelici eventu: detecta enim conspiratio ubi ad noticiam principis pervenit, ille dissimulare initio; ubi periculum augeri, consilia procedere vidit, accitis iis, quorum fidei maxime se permittebat, rem aperit, militem clam acciri et in insidiis collocari extra urbem jubet. Inde venatum proficiscitur, stipatus fortissimorum virorum non contemnenda manu. Educit una conjuratos, qui ignari, quod casum gereret princeps, comitantur; et occasione arrepta, quod superiores se viribus esse aut pares saltem existimarent, aggredi instituunt. Nec mora. Unus e complicibus educto acinace recta illum petit. At is curru, quo ad insidias tegendas vehebatur, exiliens, generosissimo equo confestim conscenso, vim repulit. Accurrunt satellites, accurrit ex insidiis miles. Comprehenduntur praecipui ex conjuratis et necantur. Reversus in urbem magnam adversariorum stragem edidit. Sic securitati suae imposterum prospexit. Sunt, qui his molitionibus cardinalem Forgacium et fratrem Sigismundum cum aliis quibusdam implicare volunt; mihi tamen nihil de iis constat. Jesuitas vero autores tragoediae huius fuisse minime ambigo, dudum jam per Europam ab his artibus celebres. Quid Agriae non ita pridem contigerit, scriberem, si te ignorare factum existimarem; scriberem et aliud quidpiam maioris momenti, sed cum summo tempore excludor, aliud opportunius expectabo. Proficiscor enim intra paucas horas Brunam ad conventum, quem proceribus nostris indixi. Vale, vir illustris, et valetudinem cura diligenter. Ross. XV. Kl. Maii [1610]. Tibi vetere benevolentia et observantia coniunctissimus.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 160 č. 19.

1656.

Hraběti Jiřímu Thurzovi: aby přiměl zetě svého Ondřeje Jakušice, aby stížnost svou odložil do té doby, až by král ustanovil komisi k vyšetření škod na hranicích; p. Kavkovi že dopsal, aby dalších škod se vystříhal; byl volán králem do Vídně, ale poslal na místě svém hraběte z Hodic. — V Rosicích 25. dubna 1610.

Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice fratris instar constanti observantia et benevolentia mihi semper colende, officiis meis non ex more tantum, sed ex intimo animi sensu IDV^{ae} oblatis, ut omnia illi prospere et feliciter succedant, precor. Ad querelas magnifici domini Andreae Jacussicz et praefecti Lednicensis respondit tamen dominus Joannes Kavka magis sane animose quam vellem, ita tamen, ut compensationem polliceatur, si quid a familia ipso inscio peccatum sit, cum primum accusatores iniuriam, qua se affectos arbitrantur, ad eum detulerint. Etsi autem id ab aequitate minime sit alienum, quod tamen non me lateat, quam male illi conveniat cum vicinis, notum etiam mihi sit ingenium hominis, iustam timendi causam habeo, ne, si ipsius iudicio standum sit, pars adversa minus sibi satisfactum putet atque adeo in ultionem magis exardescat, unde deinceps quae pericula, qui labores consequi possint, non est obscurum. Quapropter magnopere IDV^{am} tum a memet ipso tum a reliquis provincialibus rogatam volo, ut pro autoritate sua hoc efficiat persuadeatque tum magnifico genero suo tum domino Lorantfi, ut tantisper negotium transmittant, dum serenissimus rex utriusque provinciae delegatis ad componendas controversias confiniorum diem constituat; cuius rei gratia nuper ad illum litteras dedit senatus noster, rationibus additis, quae maiestatem ipsius ad accelerandum hunc conventum impellere possent: quod ubi impetratum fuerit, non difficulter, quidquid contentionum et dissensionum utrisque fuerit in circumscribendis et terminandis finibus, sedabitur, cui rei ego etiam, si Deus vitam concesserit, operam meam lubens impendam. Interim severe domino Kavka iniunctum est, ut in posterum ab omni iniuria abstineat diligenterque caveat, ne novis litibus et dissidiis ullam ex parte sua praebeat occasionem, quod similiter ab IDV^{a} parti alteri demandatum iri plane confido.

Nos militem nostrum in promptu adhuc habemus, caesarianus apud Passavium haeret et augetur, ut aiunt, quotidie, nihil tamen movet hactenus. Expectatur forsan exitus congressionis imperii principum, quos quem in finem Pragam convocaverit caesar, nondum constat; multis illa spem affert, multis metum: ego nec hoc movear nec illa, ad Deum tantum animum converto et oculos. Sunt qui suspicione ducuntur non tam provinciis recuperandis animum adici quam religioni extirpandae; ego quid sentiam, non facile dixerim, non nego tamen suspectas mihi esse adversariorum artes, sed dominus confundet consilia fraudulenta et dissipabit hostiles conatus. Me rex Viennam ire iubet, ego tamen profectionem hanc deprecor, comitem Hodiczium meo loco

missurus. A barone Georgio Sedniczio ubi responsum accepero ad postulata vicecomitis Aruensis, ut ad IDV^{am} quam primum perferetur curabo, et de peçunia reparandae arci Vivariensi destinata cum ordinibus circa idus mensis proximi diligenter agam. Interim me benevolentiae IDV^{ae} commendo et utrumque nostrum divinae tutelae. Rossiczio, VII. Kal. Maii [1610].

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 160 č. 20.

1657. Jiřímu Erazimovi ze Starhemberku: posílá jemu jako presidentovi výboru deputovaných odpověď na list došlý před několika dny. Stavové moravští mají úmysl pevně státi při smluvené konfederaci. Arciť, kdyby nebezpečí přiblížilo se hranicím moravským, nesměli by rozptýliti síly své; pakli by však nebezpečí zahrozilo Horním Rakousům, neopominuli by poslati tam posilu. V doušce Žerotín připisuje, že posel Starhemberkův přinesl mu nové listy jeho a stavů hornorakouských, na něž odpoví, jakmile navrátí se domů. Prozatím oznamuje mu, že moravské vojsko rozloženo je takovým způsobem, že v kratičké době všecko mohlo by státi v Rakousích; upozorňuje však na zprávy, že útok první vojska Pasovského má státi se na Čechy „o vero per via di Bohemia et con gli aiuti loro contra di noi." — Ve Znojmě 28. dubna 16[10]. (Konc. vlašský v knih. Bludov. 3881 fol. 160 *b* čís. 21.)

1658.

Lavinovi: táže se ho, nechtěl-li by přijmouti na Moravě místo po zemřelém lékaři Janu Leandrovi; chystá se cosi proti Čechům a Moravanům, aby potrestáni byli za nedávný odboj proti císaři, že vojsko Pasovské proti nim se připravuje; žádá Lavina, aby pána svého (Rosenberka) na to upozornil. — V Rosicích 30. dubna 1610.

(Matthiae Lavino Ottenfeldio, medico.) Permolestum mihi accidit, cum non ita pridem Vienna reversus, te visendi mei causa huc per absentiam meam accessisse, incertumque de reditu meo, abitum ex Moravia accelerasse ad tuos, intellexissem; eoque gravius rem tuli, quod altera jam vice profectiones istae in Austriam, sane nec gratae mihi, nec utiles patriae, nec necessariae quoad regem, conspectum tuum et collegae mutui, quorum percupidus sum, pridem mihi ademissent. Acceptam tamen a te habeo benevolentiam hanc, quae te, ut adventum ad nos tuum geminares, impulit; quo utinam frui licuisset! at cum citra culpam utriusque negatum fuerit hactenus, occasio magis propicia erit expectanda. Interim non abs re forsan fuerit, certiorem te reddi de obitu ex symptomate apoplectico Joannis Leandri, unius ex medicis provinciae, tibi, si recte statuo, non ignoti; in cuius locum, etsi vivo ill^{mo} sene tuo suffici te non posse, non me lateat, cum nihilominus in tam provecta aetate vitae longioris exigua spes esse possit, et occasio haec reducendi tui in patriam forsan nec ingrata foret, nec infructuosa: velim ex te intelligere, si fato illum concedere contigisset, utrum tibi integrum fuerit per conjugem domicilium apud nos constituere, num vero fastidiente ipsa Moraviam Bohemis operam tuam dicare sit animus? Si enim non displiceret conditio, arbitror me favore amicorum et autoritate,

qua nunc in provincia utcunque polleo, perficere id posse, ne in quempiam conferretur tantisper, donec tibi in demortui locum subingredi licuisset. Quid igitur hic tibi sit mentis, ut ad me quamprimum perscribas, rogo.

Ad rem publicam quod attinet, aegre sane illam adversus vim et insidias improbissimorum hominum sustineo. Quas nuper turbas dederit Maximilianus Leo, puto te non ignorare; qui ei dignitate est proximus, imo superior illo, partes ipsius callide apud regem fovet, hoc agens, ut dissidiis inter illum et ordines excitatis perdat utrosque. Valde me solicitum habet hominis cum Gleselio, Vienensi episcopo, intima familiaritas, praeterea tam arctus ille cum fratre, cancellario Bohemiae, sanguinis nexus non caret suis scrupulis. Iniquissime tulit, quod militem facere instituerimus, persuadere enim satagit et regi et nobis, nihil a caesare imminere periculi: magnum hoc arcanum est, nec cuivis penetrabile; at nos, quid Pragae moliantur adversarii, non latet, nec ignoramus, quanta nobis impendeat tempestas, nec solis nobis, sed Bohemis imprimis, etsi illis nihil minus videatur. Oh, utinam cautius agerent et mature obviam irent periculis! Fuit enim non ita pridem ab aula caesaris apud quendam ecclesiastici ordinis non postremum inter nos dignitate virum, rebus autem nostris et praesertim religioni infestissimum, peregrinus*) quidam, cujus gentem et ortum rei magis celandae causa de industria reticeo. Is in colloquiis secretioribus constanter affirmavit, primos omnino fore Bohemos, quos exercitus ille Passaviensis adoriturus esset, cujus opera ibi ereptis prius et cancellatis privilegiis illis per vim extortis, et suppliciis in praecipua seditionis praeteritae capita et antesignanos constitutis, severitatis specimen edidisset caesar, atque adeo regnum plane potestati suae submisisset, ad nos postea et Austriacos domandos iturus**) esset. Id certo certius est, eoque a me scribitur, ut ill^{mo} tuo, cum epistolae ad eum scriptae concredere hoc non fuerim ausus, aperias, ita tamen, ne re evulgata hostes nostri eo magis ad celanda et tectius agitanda consilia sua occasionem arripiant. Quid Maximilianus archidux Vitingaviae in transitu cum ill^{mo} tuo contulerit, quam amanter tractarit, quo loco habuerit, si significaveris, gratissimum feceris. Plura nunc nequeo, accingo me enim ad hauriendum pharmacum urinae purgationi ex more inchoandae. Deus illi benedicat et te cum familia protegat. Vale. Ross. Pr. Cl. Maii [1610].

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 160 v č. 22. — *) Původně bylo napsáno: Hispanus. — **) v surus.

1659.

Jiřímu Erazimovi Tschernemblovi: odporučuje přízni jeho Heřmana Verczia; dává zprávu o jednání sněmu moravského, o najímání vojska; odsuzuje počínání nejvyššího sudího pana z Lobkovic a rad královských; zmiňuje se o odpovědi, jež dána býti má falckraběti. — V Rosicích 5. května 1610.

Cum proficiscenti ad vos Hermanno Verczio, quod dictandis alio epistolis distinerer, nihil ad te dare possem litterarum, illustrissime Tscherncmeli, atque ille

nihilominus commendari tibi negocia sua, quorum gratia iter istud suscipit, mutuae nostrae benevolentiae confisus expeteret, promisi subsecuturum brevi tabellarium, qui commendationem, quam is tum non posset, ad te et Starrhenbergios nostros a me deferret. Id praesto in praesenti, et quamvis apud te, cui tramite recto incedere semper est solitum, nihil horum opus sit, ut tamen et desiderio ipsius satisfiat et mori, diligenter rogo, curae tuae ut eum totamque ipsius causam commissam commendatamque habeas; meretur enim diligi et, quod longius a patria absit in hisque oris propemodum peregrinus et hospes, eo impensius foveri. Plura non addo, cum enim per te mihi innotuerit, tibi eo ipso notior est, ut et res, quam opera tua et auxilio expediri non difficulter posse existimet, haud dubie notissima.

Nostri ordines intra octiduum conventum agent; causae illius plures, praecipua tamen, ut periculis tum externis tum iis, quae nos in ipsa patria circumdant, tempestive occurrant; atque illi quidem non aliunde nunc quam copiis istis, quae circa Passovium, quo pecuniae iam instructae, quin moveant alio, extra dubium videtur. Sunt, qui putant in Bohemos ductas iri, atque eius quidem sententiae non levia habent argumenta; alii referunt habere duces in mandatis, ut Austriam versus cum exercitu pergant ad excipiendos illos, qui se cum iis coniuncturos, ubi propius accessissent, pollicentur; nominatim etiam deferunt quosdam et inter eos Hagerum vestrum, quod tibi tamen soli dictum esto, ne fama boni viri hoc nomine haereat, cum iniuriam illi fieri plane mihi persuadeam.

Nemo omnium est, qui profectionem Juliacensem vel per somnium credat amplius. Nos militem nostrum per urbes et oppida sparsum habemus equitatumque ad fines Austriae et Bohemiae collocavimus; quocunque deinceps convertisse se illas intelligamus, eo nos quoque nostros dirigemus, ita tamen, ut potissimam rationem nostri habituri simus; quod in hunc finem adicio, ne adeo in auxiliis nostris acquiescatis, ut interim propriae defensionis obliviscamini. Jam quod ea, quae inter nos sunt atque adeo domesticos hostes attinet, nullos infensiores experimur, quam quos dignitate et opibus auximus e numero istorum, quem promoventibus nobis iudicem provinciae constituit rex (est officium id, ut non ignoras, ex praecipuis et quod in solos antiquae stirpis barones conferri solet), vir alioquin primariae nobilitatis, sed moribus corruptis, ne dicam perditis, non ita pridem suo ipsemet iudicio se prodidit. Is persuasus citra dubitationem ullam a Berka, clandestina cum illo consilia habere coepit, inde frequentes nuncii, litterae quoque crebriores, nonunquam etiam mutui congressus. Grave id primo bonis, quod hostem patriae tam familiarem haberet, post aliis et aliis documentis in lucem prodeuntibus suspectum, interceptae tandem litterae, quibus Moravia vix quidpiam vidit horrendum magis; illae rem omnem aperuerunt. Monet Berkam, ne compareat in iudicio. En bonum iudicem, qui litigantibus ipse ipsum tribunal suspectum reddit; monet, inquam, ratione adiuncta,

quia periculum sit, ne ordines ficto et excogitato crimine aliquo pro arbitrio in ipsum saeviant; progreditur ultra additque, nunquam sibi existimatum, Moraviam homines tam profligata conscientia, tam impia fraude nutrire; nec his contentus pollicetur se illi, quicquid explorasset, porro manifestaturum.

Haec etsi atrocia et quae maiores nostri nonnisi supplicio extremo vindicassent, nihil tamen atrocius in illum statutum, fides tantum ab ipso accepta, ut domi suae tantisper se contineret, dum aliud de ipso rex et ordines decrevissent. Indultum etiam, ut commeare animi vel negotii causa liceret, quo collibuisset, dum tantum foris non pernoctaret. Inde legati ad regem missi, res omnis exposita, postulatum, ut pro more cum ordinibus causam cognosceret, interim de alio in officio surrogando cogitaret, cum si ipso facto infami neque nostrum quisquam assidere neque litigantium ullus causam suam credere possit.

Responsum relatum, Deus bone, quale nihil simile Praga dedit unquam: de eo sedulo deliberandum, ni servitutem priore illa graviorem sustinere velimus. O infelicem regem, cuius fortunam ad summa quaevis quam secundis velis eum deferentem ministri partim imprudentes partim parvi (sic) miserum in modum convellant. Sed quid vereor, ne frustra obluctemur tempestati, frustra sustineamus labentem parietem: permittendum id Deo, qui diriget cursum. Nos nostra agamus et patriam tueamur, quantum viribus nostris possumus contendere, ne, si eam praedae impotentissimorum hominum exposuerimus, ipsimet praeda fiamus. Consultandum quoque erit de responso electori palatino dando; scio nos differre opinionibus, proinde sententiam meam non aperio; quae omnium ordinum fuerit, illam ad te posthac perscribam. Interim te, illustrissime baro, quam optime et quam diutissime valere iubeo et me benevolentiae tuae commendo. Rossicii III. Non. Maii [1610].

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 161 č. 23.

1660.

Richardovi ze Starhemberga: omlouvá se, že zase nemůže k němu přijeti; doporučuje mu svého sluhu Vercia; hájí se proti domnění, jakoby nevážil si říše Německé, a dovozuje, že jenom obává se spojenství s mocností tak velikou. — V Rosicích 5. května 1610.

(Dno Riccardo baroni de Starrhemberg.) Praeveniet haud dubie epistolam hanc praesentia sua Hermannus Vercius, qui te, quid moliamur, quid meditemur, quid speremus, quid metuamus, edocebit; nec meis hoc tempore esset opus, nisi me juvaret desiderium tui frequenti inter nos literarum commutatione lenire. Discupio enim videre te, et quae ad salutem omnium nostrum pertinent, tecum conferre, idque eo ardentius, quo clarius negari, quod volo, atque adeo occasiones omnes, quas solicite, ut citra dispendium reipublicae et temporis muneri meo obeundo necessarii jacturam gravem convenire te mihi liceat, exquiro, praeripi et praecidi mihi animad-

verto. Cum itaque vix ullum hoc rerum statu videam exitum laborum, turbisque et periculis plena cernam omnia, ac eam ob rem minime intelligam, quo jure, patria deserta, indulgere ipse mihi et visendis amicis animum relaxare possim, novum ad preces mihi refugium est: si quid aliter fieri nequeat, proferri bona venia tua adventui diem peto, tantisper saltem conniveri in crebra mearum excusationum iteratione, dum vel sine periculo abire hinc, vel sine metu et curis versari apud vos permissum mihi fuerit. Piget me, toties variasse promissa, toties expectationem tuam fefelisse; sed necessitate peccatum, non voluntate, quis non vidit? Id ipsum, quod stare dictis nequeo, poena mihi est; absit, ut aliam imponas. Permitto me tibi tamen, a tam aequo judice nihil iniqui expectans. Caeterum Vercium tibi commendo, quid poscat, quid sibi deberi arbitretur, melius ex ipso intelliges, quam a me possit indicari, cum mihi de servitiis vobis ab ipso praestitis aliter non constet, quam quatenus ab eo familiaribus in colloquiis obiter aliquid excepi. Commendo autem eum eo diligentius, quia ab aliquot mensibus domesticus mihi factus est. De publicis ad Tschernemelium nostrum perscripsi: nolo actum agere; ab eo accipies, si quid dignum communicando iudicabit. Paucissimis attigi conjunctionem a principibus Germaniae nobiscum expetitam, tecum autem de ea nullum verbum, ne me perstringas, ut soles, non in tanta aestimatione esse apud me vires imperii, in quanta par sit. At mihi injuria fit hac in parte; imo hoc ipsum est, quod timeo, ne ab amplitudine ista parvitas nostra absorbeatur, ne potentia illa imbecillitatem nostram vel conculcet, vel negligat, ne conjunctio, quam inibimus, subjectionis sit initium, ne pomum Eridis objiciamus concertantibus diis, ne dum securitati nostrae nimium studemus, certioribus et maioribus implicemur periculis. Speciose sane id esset in vulgus et pulchrum! Verum ni nosti prius, ex fabulis disce, quid urnae fictili illa ahenea societas profuerit. Quis neget multum accessisse splendoris caesari ex legationibus Persicis, at auxilii et utilitatis quantum est? Considera preterea attentius, cur comites nostri uno excepto Ottingio e foedere exclusi, civitates ascitae; cur ante aliquot annos Belgicae provinciae, tantis opibus florentes et summa contentione annitentes, nunquam tamen impetrare potuerint, ut arctioribus vinculis corpori imperii illigarentur. Haec dum perpenderis, non despicere me magnitudinem imperii (cujus enim hoc esset dementiae), sed metuere animadvertes, et mutata sententia rectius de me imposterum judicabis. Sed satis ista sunt, ne dum ne verbo rem tantam tetigisse videri volo, paginam impleam. Vale, illustrissime Riccarde, et filios valere scito. Illustrissimae conjugi tuae, filiae meae plurima observantia colendae, plurimam salutem meo nomine imperti. Ross. III. No. May. Tui non minus observantissimus quam amantissimus C. Z.

Konc. v knih. Blud. VI—3881 fol. 161 *v* č. 24.

1661. Juliovi Cambiagovi: posílá mu rozpravu francouzskou, došlou před několika dny, s žádostí, aby mu ji opsal, neboť nemá při sobě nikoho, kdo by toho dovedl. Ve středu navrátí se do Brna na poradu se stavy, co počíti s vojskem moravským; stěží ubránil se jízdě do Vídně, kam ho volal král; místo něho jel tam hrabě Hodický. Zatím Žerotín doma bral purgu. Vzkazuje pozdrav panu Triglerovi. — Na Rosicích 7. května 1610. (Opis vlašský v knih. Bludov. 3881 fol. 161 *b* č. 25.)

1662.

Budovcovi: posílá list uherského palatina; evangeličtí stavové říše Německé usnesli se vyzvati souvěrce své v Čechách, Rakousích a ve Slezsku, aby přistoupili k jejich spolku; k tomu markrabí Jan Jiří Braniborský získal již stavy Hornorakouské a Dolnorakouské; do Čech přijde asi markrabě po svém návratu z Vratislavě od sjezdu knížat; Žerotín hodlá jednati podle toho, kterou z obou stránek té věci, zdaž výhodnou či nebezpečnou, shledá mocnější, i radí Budovcovi, aby i on tak jednal. (Ch.) — Na Rosicích 7. května 1610.

(Vencislao Budovicio.) Illustrissimus Hungariae Palatinus literis suis recens ad me ex superioribus regni partibus datis epistolam hanc nomini tuo inscriptam adjunxit petiitque, ut eam, cum primum opportune fieri posset, ad te transmitterem. Per hanc occasionem, etsi nullo adhuc ad priores meas responso accepto, visum tamen est aliquid scribere, ut me ab amicitia non discedere perspiceres, licet per conniventiam vestram alii de capitibus et fortunis nostris libere decernant et exercitus Passaviensis, de die in diem numero et viribus augescens vestrorumque pecunia armatus et vestris fortassis, ubi opus fuerit, armis instruendus, propediem e latebris proditurus censeatur. Si quid rescribendum putes, cum mihi certi fidelesque nuntii, qui meas ad illum deferre solent, nunquam desint, iisdem, quicquid a te venerit, tuto poterit committi. Cum autem nuper spem aliquam fecerim aperiendi tibi negotii majoris sane ponderis, quam id esset, de quo tum ad te referebam: forsan operae pretium erit, hoc tempore et loco id praestitisse, etsi quodam modo dubius animi id faciam, cum non ignorem, quam alte animis vestris nomen et crimen majestatis insederit. Principes imperii, qui a puriore evangelicae doctrinae observatione Evangelici vulgo, nunc autem ab arctiore animorum conspiratione vel consensu potius, corrupto vocabulo, Correspondentes dici volunt, deliberatione in conventu Hallensi non ita pridem habita consilium ceperunt, ad eam quoque conjunctionem ordines Bohemiae, Austriae, Silesiae et nostros, qui eandem cum ipsis religionem profiterentur, invitandi. Id muneris principio Anhaltino principi Christiano injunctum, dein, ubi illius opera ad Gallicam legationem magis accomodata visa est, mutata sententia, hoc quicquid est oneris, Joanni Georgio electoris Brandeburgici fratri germano impositum. Is secundo Danubio in reditu ex Germania Linczium primum devectus, pronis auribus a proceribus Austriae Superioris auditus fuit, facileque obtinuit, quod petebat, animis provincialium haud dubie pridem eo non inclinatis

solum, sed praeparatis. Eadem facilitate, cum Viennam transiret, ab ordinibus inferioris Austriae impetravit, quod volebat. Silesiis quoque rem proposuit, sed quod instantibus feriis paschalibus principes et ordinum delegati domum quisque suam festinarent, deliberatio ad ingressum mensis hujus est dilata. Nos, ad quos rem per literas detulit, spatium consultandi ad proximum ordinum conventum sumpsimus, qui cum intra paucos dies celebrandus sit, quid facto fuerit opus, diligentiori examine dijudicabitur. Vestros quod attinet, puto marchionem, cum Vratislavia a conventu principum reversus fuerit, quod in commissis habet, ad illos etiam relaturum. Interim ego de his ad te, ut ex[pertum] judicium tuum haberet, quod apud se expenderet, priusquam res integra in perfectam dispositionem a vobis desumpta fuisset. Non caret hoc negotium suis commodis, non caret etiam suis difficultatibus et periculis; quam in partem pondus inclinare animadvertes, in eandem etiam voto tuo propende, si consilium meum alicujus est apud te existimationis; idem enim et ego sequi constitui. Rex noster septimana elapsa Viennam me accersivit; sed excusata absentia Hodicium nostrum meo loco substitui. Ab eo hodie accepi literas, quibus ex regno Hungariae et ceteris provinciis praecipu[a]e authoritatis viros evocatos eodem edoctus sum. Ait praeterea spargi fama, legatos a Caesare ad Regem venire: quodsi provincias repetitum accesserint, ut vulgo fertur, mea quidem opinione responso, quod referent, aulam vestram minime exhilarabunt; cujus plus aequo acerbam dominationem prius experti, vix umquam colla volentes illi submittemus. Principum conventus in vestra metropoli, quam spem vel metum futuri successus afferet, si licet et libet, significa: tuto enim id facere potes literis Luckio commissis. Vale, illustris Baro, et me redamare perge. D. Rossiczii, nonis Mai 1610.

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 161 č. 26.

1663. Richardovi ze Starhemberga: oznamuje mu znova, že senior Ivančický nechce propustiti Vettera za vychovatele jeho synů, že však na jeho místo nabízí Pavla Fabricia. — Na Rosicích 8. května 1610. (Konc. lat. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 162 č. 27.)

1664. Bonacinovi: Obdržel z rukou Antonínových list Bonacinův. Pečeť stavů moravských, která dnes má býti hotova, Bonacina má odevzdati hraběti Hodickému, který chystá se navrátiti domů příští týden; nebude-li pečeť hotova do odjezdu jeho, nechť odevzdá ji zemskému komorníkovi, jemuž ji stavové poručili. Peníze za ni budou poslány Bonacinovi bez odkladu. Na věci objednané u zlatníka Žerotín nechce poslati stříbro staré, nýbrž radí, aby zlatník vzal k tomu tolary. O zmíněných již 12 loktech sametu šedivého Žerotín nechce se rozepisovati, nýbrž prosí Bonacinu, aby mu je objednal znova, a to aspoň k trhu svatobartolomějskému. Rovněž objednává si sklenice benátské rozl. druhu, které rád by měl do zimy. — Na Rosicích 8. května [1610]. (Konc. vlašský v knih. Bludov. VI—3881 fol. 162 č. 28.)

1665.

Jiřímu Thurzovi: aby hleděl zabrániti, by nedošlo k pohraničným potyčkám mezi Uhry a Moravou; Morava že ještě stojí ve zbraní; Pasovští jsou, kde byli dříve. — Na Rosicích 21. května 1610.

Illustrissime, spectabilis ac magnifice domine, domine et amice fraterno amore mihi coniunctissime et plurimum observande! Quicquid studii et officii in IDV^cem a me proficisci potest, omne id illi dico ex animo et dedico. Quid Riczanius baro noster ad querimonias magnifici domini Jakussicz et praefecti Lednicensis rescripserit, de eo cum non ita pridem ad IDV^am retulerim, non attinet prolixiorem hoc tempore facere mentionem. At interim nemo facile probabit nec IDV^am id suffragio suo collaudaturam mihi persuadeo, quod dom. Jakussiczius, non habita ratione foederis, quod nobis cum inclyto regno Hungariae intercedit, transgressis limitibus, de quibus nulla controversia, in subditos Braumovienses impetum fecerit, et abactis armentis et pecudum gregibus, unum vel alterum pagum rusticis male mulctatis propemodum diripuerit. Si par pari esset referendum, non puto defutura nobis fuisse instrumenta iniuriae ulciscendae, sed quod nobis propositum sit, cum IDV^a amicitiam constantem cum regno vero omnia bonae vicinitatis iura tueri, maluimus rem nimis sane, etiamsi ab hoste profecta esset, inhumanam regiae maiestatis cognitioni, auxilio ab ipsa implorato, permittere, quam ostendere vindicando, quid in defendendis confiniis nostris et propulsanda iniuria ipsi possemus; ne tamen deinceps animis utrinque ex damnorum acceptorum dolore exacerbatis ab excursionibus ad caedes et incendia, porro tum alias hostiles iniurias progressio fiat, quod proximis litteris ab IDV^a obnixe petii, id per has quoque pro mutua coniunctione nostra et ex muneris mei necessaria de pace tuenda sollicitudine vehementer contendo, ut in coercendis istius modi insolitis irruptionibus tum operam, tum authoritatem suam interponat, et si quid inter vicinos exoriatur dissidii, id potius amicae compositioni quam ultioni privatae, a qua multorum malorum origo, deferat. A Georgio Sednicio barone heri responsum accepi hoc argumento, d. Barbaram Kubiny a patre ipsius ab infantia educatam et tutelae illius cum omni patrimonio creditam, deinde ab obitu patris curae et fidei ipsius commissam, inscio ipso et citra ullum eius tanquam curatoris assensum, d. Joanni David consilio proprio nupsisse, eamque ob causam recidentibus ad ipsum facultatibus ipsius, iure ab eo retineri et in usus proprios converti potuisse, nisi eum sanguinis necessitudo et amicitiae vinculum in diversam atque adeo magis benignam traxisset sententiam; quae dum maxime respicit [?], superiore anno in hunc modum cum domino Davide transegisse, ne prius negotium urgeret, quam de successione quadam, quam in Hungaria habere se affirmat, inter ipsam et fratres dominae Barbarae et alios cohaeredes convenisset, idque non alio fecisse animo, quam ut hereditatem eam in ipsum postea transmitteret; cum autem appareat d.

Joh. David rem semel utrinque constitutam novis postulatis irritam facere, nolle se a iure, cui mancipatus esset, abire; de caetero paratum esse coram iudice competente, si quam litis actionem illi intentarit, respondere. Id etsi parum amicum esse videatur, cum tamen iuri sit consentaneum, a me ulterius compelli non potest; habemus enim forum nostrum, a quo autoritate officii mei neminem abducere possum. Erit itaque factu necessarium, ut IDV^{a}, si ita ei videatur, d^{m} David ad nos remittat eique iniungat, ut coram iudicio provinciali litem suam prosequatur, ubi ius illi sincere ut omnibus aliis administrabitur et consilia amicorum iusta in causa non sunt defutura.

Viennae quid geratur, tum etiam quae Pragae agitentur consilia, scio IDV^{am} non ignorare; palam id nunc est, quod non ita pridem infitiabantur*) aperte, quorum erat id primo animadvertisse (imperitiam enim illis asscribere malo quam fraudem). Nos adhuc in armis sumus pro salute regis, provinciarum foedere connexarum et nostra comparatis. Passavienses necdum loco movent. Sunt qui nos vellent distractos, ut facilius singuli opprimeremur: me isti assensorem nunquam habebunt, vitam etiam ipsam cuivis discrimini obicere malo, quam in eam ire sententiam et regi et nobis omnibus imo ob viciniam cum Turcis toti Christianitati periculosam; minime etiam dubito rem publicam et rerum nostrarum securitatem IDV^{ae} curae esse. Quod cum ita sit, nolo pluribus eam excitare, quae sponte currit, nec auxilia petere, quae cum necessitas id exigerit, a semet ipsa est subministratura. Valeat IDV^{a} et diu. Rossiczio XII Kal. Junii [1610].

Konc. v knih. Blud. VI—3881 fol. 162 č. 29. — *) Žerotín v tom slově píše c: inficiari.

1666.

Jiřímu Erazimovi Tschernemblovi: odporučuje mu znovu Heřmana Verczia; dává zprávu o zbrojení, jež císař nařídil proti radě bratra svého Maximiliana; o odpovědi dané falckraběti a o své cestě do Olomouce a j. — Na Rosicích 24. května 1610.

Illustrissime baro! Animus erat cum Verczio ad vos redeunte vel, ut verius dicam, repetente priorem profectionem, ex qua mutato consilio ad me reverterat, respondere tuis; sed quod eo ipso tempore ad marchionem nostrum in Silesiam de rebus non levis momenti expediendae mihi essent epistolae plures, ut praecederet iussi spe facta brevi subsecuturum tabellarium cum commendatoriis, quas nunc mitto, etsi tardius et numero pauciores, quam constitueram, cum non ad alium quam ad te, absenteque ut audio Erasmo Starrhenbergio, ad collegam ipsius Helmertum Jörgerum permiserit angustia temporis. Non autem aliter commendo, quam si iusta petat; videtur vero nihil iniqui postulare vel ipsius Gothardi Starrhenbergii testimonio, quem vestrarum copiarum tum ducem ex voluntate et consilio, ut ait, ordinum sequebatur, nec id infitiantur ordines, sed Gotthardo, cui in eius modi militares

usus pecuniam erogassent, stipendium repetere iubent. At id mea sententia nihil dare est, cum hominem ad eum reiciunt, a quo nihil possit accipere. Ni itaque confectis rebus suis iam discesserit, ut illum autoritate tua adiuves, diligenter rogo.

Sententiam tuam de persuadendo rege, ut militem caesaris invaderet, probarem, si res eo loco essent, quo tum erant, cum eius ipsemet autor essem apud consiliarios regios; at ut tum, quicquid dicebam, pro somnio accipiebatur, sic nunc patefacta adversariorum fraude et aucta ex hoste metu tum ex dissidiis domesticis diffidentia, operam luderem apud timidos homines suggerendis animosis consiliis, nec etsi annuerent maxime, amplius illis esset locus destinata iam legatione ad caesarem cuius princeps, ut haud dubie intellexeris, Liechtensteinius, inter collegas etiam Riccardus noster Solomenius, cui toto animi sensu sapientiam Solomenianam nunc precor, dummodo ea non in palato sit, sed in mente.

At caesar, dum noster instruit legationem, arma expedit, unam tantum vindictam animo volvens et bellum aperte iam, ut ad me perscribunt, quos Pragae habeo exploratores, provinciis, ni culpam deprecati ad obsequium redierint, indicturus, frustra dissuadente Maximiliano fratre et ad mitiores cogitationes revocante. Consilium autem est non a rege tantum repetere provincias, sed ipsas provincias persuasionibus, pollicitationibus, et si hae non successerint, minis aggredi monereque, ne paucorum factiosorum nimio studio ipsos in exitium se praecipitent. In me vero potissima omnium culpa conicitur, ut qui solus regem ad suscipiendam rerum suarum defensionem animavi, provincias ad mutuorum auxiliorum promissionem impuli, ex eo poena iam parata et insidiae interim, ni Deus, cui fido mandanti, periculum amoverit.

Haec te latere nolui, apud quem nihil dissimulo. Praecipua hostibus accessit fiducia ex auxiliis a Saxone promissis, quem plane sui iuris fecit caesar; at ille multis ipsemet circumdatus difficultatibus non magnum, ut speramus, rebus nostris incommodum afferet. Electori palatino respondimus, re ipsa magis postulatis principum annuentes, quam verbis; scripsimus more nostro lingua vernacula. Translationem Germanicam ubi recepero ex Silesia, ad te transmittam. In Bohemos et Silesios pleniorem deliberationem reiecimus, cum quibus regnum unum cum constituimus, ipsis inconsultis statuere aliquid in re tanta facile animos prius iam ab invidia et suspicione occupatos commoveret, quod nobis hoc rerum statu maxime cavendum est.

Ego exactis feriis instantibus Olomucium me, si Deo visum fuerit, conferam, Ziampachio, quem militem facere audio, me oppositurus; eum caesar mille equitum tribunum constituit, ut et Ehrenreichio Puechamio legionem unam conscribendam commisit. Intra duorum mensium spatium, ut ferunt litterae Pragenses, et Austriam et Moraviam se recuperaturum arbitratur; at Deum, qui sedet in consilio deorum,

aliter statuisse firma in spe ducimus, cui nos omnes seriis precibus commendo. Vale, baro illustrissime. Rossiczio, IX. Kal. Junii [1610].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 162 163 č. 30.

1667. Bonacinovi: potvrzuje, že dostal list Bonacinův i Orchiův s informací o tom, co byl psal Bonacinovi předešle. Zítra nařídí Kandelbergerovi, aby Bonacinovi zaplatil. Orchimu odpoví co nejdříve; lituje ho pro strasti, které ho stíhají. Objednává damašek určité barvy (dle zaslaného vzoru) pro ložnici; přál by si ho míti do sv. Bartoloměje, nejpozději do sv. Šimona. — Na Rosicích 25. května 1610. (Opis. vlaš. v knih. Blud. VI—3881, fol. 163 č. 31.)

1668. Žerotín píše panu de Beaugy, že nevěří pověsti o zavraždění francouzského krále, protože slyšel, že pověst ta přichází z Brusselu a že šíří se od těch, kdo by chtěli, aby byla pravdou, i protože podobné pověsti již často osvědčily se nepravdivými: obává se však, že tyto pochybnosti vznikají toliko z přání, aby hrozná ta zvěst nebyla pravdou; žádá p. de Beaugy, aby jej brzkou zprávou zbavil takovéto nejistoty; mladému šlechtici Sienskému, jejž mu p. de Beaugy nedávno byl doporučil, nemohl již Žerotín vyhověti, protože všechna místa byla již zadána a smlouva s plukovníky již učiněna, vyzval jej však přece, aby se dostavil k budoucí přehlídce pěchoty, a Žerotín pak učiní, co mu bude možno. — Na Rosicích 29. května 1610. (Konc. franc. v knih. Bludov. č. 3381, fol. 163 č. 32.)

1669.

Starhenbergovi: přeje mu zdaru v jeho poslání ke dvoru do Prahy; varuje ho, aby se tam nedal oklamati lichocením a sliby. — Na Rosicích 1. června 1610.

(D^no Riccardo Starrhembergio.) Gratularer tibi legationem, mi domine, si alio et alia de causa, dixero etiam cum aliis, ablegatus esses; nunc cum te video profectum, ubi ex odiis, vindictae cupiditate et invidia feriunt omnia, mentem etiam refero ad accuratiorem contemplationem causarum et modi et conditionum institutae legationis. Comites quin etiam itineris dum intueor, quorum quisque suis studiis ducitur, non est, unde gaudeam, minus unde tibi gratuler. Unum hoc est reliquum, ut votis profectionem istam prosequar precerque Deum, ut te consilio instruat et robore, et quae in negociis gerendis necessaria apprime est, patientia et moderatione. Puto autem te aliam rerum faciem in aula caesaris nunc contemplari, quam quae tum erat, cum simul ante biennium in Bohemiam comitati essemus regem; ita plane nemo illic est, ut audio, qui non pleno ore insultet ut victis, dum spe et expectatione ipsam jam devorarunt victoriam; imo eo jam processerunt temeritatis plerique, ut, quas prius simulatione expeditionis Iuliacensis tegebant insidias, minime nunc infitientur, sed potius vim nobis, ni manus demus, minentur aperte. Nescio, unde contracta fiducia, cum tremendas istas et timendas vires nec videam apud adversarios uspiam, nec nos etiam ab armis ad defensionem necessariis omnino imparati simus. At vero ut illis ex persuasione potentiae creverunt animi, ita nobis ex divini auxilii indubitata certitudine minime deponendi sunt, sed viriliter agendum,

ubi prius deliberatione non puerili certi aliquid fuerit constitutum. Proinde etsi nihil sit, quod non mihi de virtute tua constantique erga patriam et rem publicam studio pollicear, rogare tamen non desino, ne istis cedas, qui triumphum nobis nondum devictis fastidiose occinunt produntque eatenus animi impotentiam, qui quo imbecillior, eo ad nocendum rebus nostris remissior et ineptior. Cave autem non vim tantum apertam, sed blanditiis et delinimentis omnis generis obductas, occultatas insidias; nec permitte, ut restituendae reipublicae, libertatis in religione publicae faciendae, relaxandae severioris gubernationis, aulae emendandae inanis falsaque pollicitatio caliginem tibi offundat, quae te artes istas et imo fraudes potius clarius aspicere prohibeat. Multis jam ista imposuerunt et imponunt quotidie, quorum e numero ut ipse nunquam, si Deus mihi affuerit, sum futurus, ita nec te eum esse velim, quem festinatae credulitatis frustra deinceps poeniteat. Ego a rege accitus Viennam eo, inde ad te, si quid meruerit scribi missionis, relaturus; tu ex adverso ut me de Pragensibus consiliis facias certiorem, rogo amanter, et si haberi possit, exemplum mandati regii, seu instructionem dicere mavis, discessuris vobis ab ipso dati, cum epistola tunc mittas; nam Viennae, ubi me pleraque latere volunt, vix me impetraturum confido. Vale, illustriss. baro, et me solita benevolentia complectere. Ross. Kl. Junii [1610].

Konc. v knih. Blud. VI—3881, fol. 163 č. 33.

1670.

Starhenbergovi: o svém jednání s králem ve Vídni; král přeje si, aby Žerotín zdržel se, až se vrátí poselstvo z Prahy; Žerotín doufá, že podařilo se mu přemluviti krále, aby přijal nabízené přátelství knížat německých; žádá zpráv o výsledku Starhenbergova poslání v Praze. — Ve Vídni 8. června 1610.

(Eidem [Riccardo Starrhembergio].) Quintus hic dies est, postquam a rege accersitus, qua maxima potui diligentia et celeritate huc accessi, necdum tamen, quo consilio quamve ob causam huc sim vocatus, planum habeo. Admissus heri ad regem, cum frustra me hic morari, imo cum dispendio et discrimine rerum suarum ostendissem, petiissemque concedi mihi abeundi licentiam, jussit me tantisper subsidere, dum a vobis, quos Pragae habet, legatis literas accepisset, quas mecum communicari ex re sua duceret, tum ad audiendam de negocio, quod nunc consultando temere (?) versatur, sententiam meam, tum ad capiendum de futuris consilium. At ego istud non tanti momenti duco, ut propterea per absentiam meam in periculo sit constituenda Moravia; qua amissa frustra se Hungariae et Austriae dominum jactabit, non paucis forsitan ex utraque provincia ad partes aemuli*) inclinantibus, ad quas non illibenter applicaturi sint animum, cum primum ex accessione et incremento virium, illius metum, quo in obsequio continentur hactenus, excussissent. Morem

tamen geram jubenti, ut par est, donec amplius, quid me velit, intelligam. In eo congressu spero me illi persuasisse, ut amicitiam, quam principes Germaniae per electorem palatinum illi offerunt, aleret. Iussit me cogitare et re expensa proponere, quem potissimum ad eos mutuo conciliandos et testandae benevolentiae gratia ablegaret. Habebam in promptu, quos nominarem; ne tamen res ex composito videretur agi, compressi me et facturum recepi. Constitui vero, ut tua, vel Tschernemelii, vel Helmerti Jörgeri, vel Bernhardi Puchamii opera uteretur, dare consilium, cum vix alios habet ad eam rem aptiores. Vespere cum eum in viridario urbi vicino obambulantem comitarer, plures accepit fasciculos literarum; in iis videbar mihi manum illius agnoscere, quem ex frequenti inscriptione earum, quas ad me dare soles, ab epistolis tibi esse conjicio. Nolui tamen inquirere curiosius, a quo essent, cum animadverterem operam dare, qui circa eum sunt, ut me pleraque lateant. A te resposum expecto ad meas, quas per agnatum meum Kl. hujus mensis ad te dedi; optarem quidem, si fieri possit, ut te quam citissime cum sociis Praga expedires; si tamen longior mora isthic facienda sit, ut me de progressu et expectatione exitus legationis vestrae quam saepissime reddas certiorem, cupio. A Tschernemelio nostro tabellarius hic est, sed ad me nullas habet; meas vero ad illum est ablaturus. Advecturus sum illi versionem responsi lingua paterna a nostris ordinibus ad electorem palatinum dati, moneboque, ut ipse cum percurrisset, tibi quoque perlegendum exhiberet. Indicium autem tuum de eo non exquiro, cum sat mihi constet, non tibi probatum iri. Vale, illustrissime baro, et me in tui amore pergere gnaviter certus esto. VI. Id. Junii [1610]. Viennae. Tui observantissimus et amantissimus.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 163 č. 34. — *) Původně: Caesaris

1671.

Hraběti Jiřímu Thurzovi: posílá k nahlédnutí dopis falckraběte Rýnského; pokládá za nutno, aby zabráněno bylo císaři vésti válku s Turky; Morava chce věrně státi při Matiášovi. — Na Rosicích 14. června 1610.

Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice instar fratris singulari amore et honore mihi semper colende. Ut IDV^{ae} diu bene sit et meum erga ipsam studium officiorumque praestandorum desiderium magis magisque eniteat, ex animo opto. Occasionem scribendi ad DVI^{mam} praebent mihi litterae serenissimi electoris palatini non ita pridem ad me datae et adiunctum illis epistolae ad DVI^{am} nomine ipsius exaratae exemplum, quid queratur, quem incuset, quid velit; cum ista omnia ex perlectione ipsa litterarum, quas ad IDV^{am} pervenisse iam minime sum dubius, pateant, nolo molestus esse in iis commemorandis; vera tamen esse, ut infitiari possum minime, ita aequissimum esse, quod postulat, nemo sanae mentis negabit. Paci imperii et securitati Hungariae regni una cum unitis provinciis prospectum

cupit; id aliter fieri non posse, nisi caesare ab armis discedente et, si quid illi iuris in quem competit, legibus potius experiente quam ferro, manifestum est; alioquin enim, cum nemo vim sibi inferri facile patiatur, proximum est, ut omnia misceantur et corruant, tanto magis, quanto clarius constat, non illi rem esse cum Botschcaio vel Bohemiae regni parte aliqua, sed cum principibus et urbibus potentissimis et clarissimis, magnis opibus et viribus subnixis, qui antequam in ordinem se cogi patiantur, Germaniam universam everti prius necesse est. Id vero quanto cum periculo nostro sit coniunctum, ut prudentissime serenissimus elector dispicit, ita nostrum est, praecipue autem ad IDV^{am} pertinet, quanto ocius discrimini occurrere. Turbata enim Germania et in partes scissa quid nobis inde praesidii, quid novis exortis difficultatibus auxilii vel solatii expectandum sit, nemo non videt. At ut nunc quiescente Turca et alibi fortassis occupato minus necessarias nobis esse opes illorum et copias quis existimet? Ingrati tamen simus, si tot acceptis beneficiis nullam nobilissimae provinciae calamitatis habeamus rationem; imprudentissimi, si ex praesentis status tranquillitate perpetuam nobis cum Turcis somniemus pacem; imperitissimi et inertissimi, si adversus perfidi et immanis hostis semper nobis metuendum potentiam certis amicorum et sociorum subsidiis non mature nos muniamus. Eo ergo dirigenda sunt consilia, ut via aliqua revocandi caesaris ab armis inveniatur. Illa autem meo iudicio accomodatissima futura sit, si regi autores simus coniunctionis arctioris cum electoribus et principibus nostrae religioni addictis ineundae, quam cum ipsimet tacite offerant, nullatenus videtur abnuenda. Et ego quidem per hos dies, quibus Viennae cum rege fui, non destiti illum multis et submissis precibus rogare, ut arriperet hanc rei in posterum et nunc bene gerendae occasionem, et videor mihi quodam modo exorasse; sed cum negotium exigat, ut autoritas IDV^{ae} accedat, pro amicitia nostra ab ea peto, ut consilio suo eum in proposito confirmet et ad rem maturandam excitet. Cum enim ipsi et subditis illi regnis magna tempestas a caesare immineat, quam opportune tanta amicitiae cum tantis principibus contrahendae commoditas illi obveniat, perspicacissimo iudicio suo ipsamet deprehendere potest, ita ut minime necessarium sit pluribus huic rei immorari.

Ego iussu regis ad XI. Kal. Julii Olomucii conventum ordinum agam, ibi de vi, quam nobis intentaturus videtur exercitus Passaviensis, a nobis et unitis provinciis repellenda agetur, forsan etiam ad IDV^{am} de auxiliis submittendis referetur vel petetur potius licentia conducendi stipendio nostro militis Hungari, cuius rei iam a me apud regiam maiestatem facta est mentio, utque assentiretur impetratum.

Dux Teschinensis duo equitum millia, mille peditum conducturus et apud Opaviam delectum habiturus fertur, inde non minus in Hungariam quam ad nos facilis illi accessus. Recte itaque fecerit IDV^{a}, si fines suos ab ea parte muniverit. Austriacis interventu regis iam convenit constitutumque, ut praeter decem illa

signa peditum sub Ferdinando Colnitschio stipendio addicta alia quinque conscriberentur.

Passavienses pecunia et armis instructi caesaris tantum mandatum expectant. Bohemi interea convivia instruunt. Silesii non videntur commoveri. Nos maxime petimur, nunc minis nunc promissis tentati; fidem tamen regi ad extrema servare est animus nec ab unitarum provinciarum foedere ulla ratione abire. Eandem constantiam nobis etiam ab inclyto regno Hungariae et Austriacis pollicemur. Epistolam a barone Budovicio nuper acceptam ad IDV^am^ transmitto, cui omnia felicia praecipueque valetudinem prosperam exopto. Rossiczio XVIII Kal. Jul. [1610].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 163 č. 35.

1672.

Hraběti Jiřímu Thurzovi: žádá odpověď na list, který stavové Moravští ve věci důležité jemu byli poslali. — V Olomouci 2. července 1610.

Illustrissime, spectabilis ac magnifice domine, domine et amice instar fratris unice mihi colende. Salutem et in omnibus negotiis prosperitatem VID^ni^ cum officiorum servitiorumque meorum commendatione ex intimo cordis affectu precor. Minime dubius sum, quin meae binae, quarum priores XII Kal. Jun.,*) posteriores XVIII [Kal.] Julii ad IDV^am^ exaratae, arecte ad eam pervenerint; ad quas etsi nihil responsi acceperim hactenus, hoc tamen ne oblivioni mei, sed multitudini et varietati negotiorum, quibus IDV^am^ pro communi et patriae salute distrahi scio, ascribendum censeo. Cum autem visum fuerit ordinibus provinciae huius, quibus serenissimus rex per hos praeteritos dies conventum indixerat, ad IDV^am^ litteras in rebus non exigui momenti dare, nolui intermittere, quin eas, quas primum ad eam deferri iuberem, ea spe non solum illi gratas ob mutuam coniunctionem nostram fore, verum etiam ad communem causam eo arctius amplectendam occasionem daturas. Responsum expectabo, cuius opportunitate si de statu rerum Ungaricarum, quo loco sint, quid cognoscere me voluerit, gratissimum mihi fecerit et a me omni tempore promerendum. Valeat IDV^a^ et me redamare pergat. Datae Olomuczii VI. Non. Julii 1610.

Opis v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 163 č. 36. — *) Rkp. mylně Januarii.

1673.

Jiřímu Erazimovi Tschernemblovi: dává zprávu o věcech veřejných, o stanovení hrabat Thurna a z Hodic posly ke dvoru, o najímání vojska moravského, o žádosti za pomoc k sousedním zemím, o jednání krále Matyáše s falckrabětem Fridrichem a j., i zve ho k rozmluvě ve Vídni. — V Olomouci 3. července 1610.

Illustrissime Tschernemeli! Cum res eo legatione Pragensi et principum interventium opera deductas nossem, ut compedes copiis nostris quodammodo iniectae videantur, animadverteremque nullum hoc quidem tempore relictum amplius locum

salutari consilio tuo, postquam inter caesarem et regem ita convenit, ut utrinque ab iniuria inferenda abstineretur tantisper, donec principes ad regem delegati ab ipso rediissent; minus curae mihi fuit, ut tuis, quas inter solitas occupationes accepi, sepositis aliis negotiis quam primum responderem; quo accessit, quod tardius redditae mihi cum fuerint, III. nempe Kal. Julii, frustra facturum me iudicarem, si ex amicis aliquem ad te Witingaviae ad VI. Non. mensis futurum ablegassem, cum tantum itineris, quanto hinc locus ille distat, nemo quatridui spatio potuisset absolvere, quin potius aliquandiu retinendum apud me duxi tabellarium tuum, dum dimissis ordinibus ab interpellatoribus me extricassem, ut commodius per otium et mente a domesticis curis magis vacua de rebus nostris, si quidem in partem consilii apud Ursinum capiendi venire non possem, te facerem certiorem, quod aegre te minime laturum pro mutua benevolentia nostra confido.

Ad X. Kal. huius mensis conventum indixit nobis rex eum potissimum in finem, ut legatos impetraret, quibus absoluta potestas decernendi tribueretur de omnibus, quae praesentem rerum statum et inchoatam cum principibus actionem contingunt. Et legati quidem concessi, Turrianus et Hodiczius comites, quibus ex equestri ordine adiunctus archigrammateus noster, sed potestate ad certas condiciones restricta, ut facilis excusatio illis sit futura, si forte a parte adversa postulatis minus aequis urgeantur. Hoc autem praecipue illis iniunctum, ne unguem latum recederent a contractu apud Pragam inito, nec permitterent ulla ratione ab obsequio regis et unitarum provinciarum foedere se abduci; cum quibus mandatis Viennam profecti, nihil periculi est, ut invitis et alioquin, ut nosti, optime animatis extorqueant aliquid adversarii, quod ex re nostra non sit. Interim uterque eo consiliis suis collimat, ut rex a vana ista et cum summo periculo coniuncta falsae pacis ostentatione abducatur, serioque tandem animum applicet ad hostem, quem aequat certe ni superet viribus, adoriendum, cum frustra enim in perniciem suam augeri sensim patiatur, quem toties delere potuisset, si iis, quos circum se habet, tantum animi fuisset ad rem aggrediendam, quantum nobis ad eum iuvandum promptissimae voluntatis.

Id ipsum et ego persuadere illi annitar minime quidem a pace alienus, sed insidias has, quibus illum et subditos circumveniri video, toto animo detestans; cumque constituerim, ni mandatum, quo seorsim me ad se evocavit, revocet, intra pauculos dies ipsum convenire, efficiam, quantum in me erit, ne se diutius circumagi patiatur.

Inter haec nos de periculo patriae solliciti ad copias priores sexcentos sclopetarios adiunximus, equitatus nostri provincialis delectum propediem habituri, ut appareat odversariis, nihil minus nobis esse consilii, quam rescindere acta et pacta expeditionis Bohemicae, utque facilius militem nostrum partiri nobis liceat, si, quod aiunt, a parte Silesiae habeamus infestum Teschinensem, de quo tamen praeter

nomen nihil audimus hactenus; ac ne arma tantum expedire videamur, scripto etiam rem agimus, litteris ad Bohemos, Silesios, Lusatios datis, quibus fidem illorum et auxilia serio imploramus, quemadmodum etiam aliis ad palatinum Hungariae et ad utriusque Austriae ordines peculiariter scriptis rogamus, ut ad defensionem regis et provinciarum cogitationes suas plenius convertant; non enim negabo plurimum nostros homines perturbari nunciis, qui inde et a vobis praesertim adferuntur, pene vacuam esse milite provinciam et ad omnem vim hostilem apertam, tum praecipuam fiduciam in imbelli rusticana plebe; augeturque suspicio, quod vestrae litterae nostra tantum auxilia exposcunt, qua autem ratione nobis forte laborantibus succurrere constituerint, alto silentio praetereunt, imo cum fateantur ordines praeter octingentos scloppetarios et ducentos equites nihil se amplius in armis habere, satis ostendunt, ni patriam denudare omni praesidio velint, nullas nobis suppetias ferre posse. His cum non parum nostros affici certum sit, monendus mihi visus es, ut autor esses tuis augendi numeri conductitiorum, ut, si opus fuerit, nostri eo alacrius spe vestrorum subsidiorum auxilia sua vobis submittant.

Cum nuper Viennae essem, fui autor regi, ut familiarius cum electore palatino et ceteris evangelicis principibus quam antehac ageret, et communicatis auxiliis aditum sibi pararet ad spes maiores. Recepit se facturum omnino et proximis litteris confirmavit, addito propediem ad eos missum aliquem iri suo nomine, qui coniunctioni huic initium faceret. Optarem te Viennam accedere, aut si id minus consultum videatur, in vicinia saltem alicubi subsidere tantisper, dum principes cum rege transigunt. Id si non improbes, ut Hodiczium, qui iam apud regem est, certiorem de adventu tuo facias rogo. De consilio electoris Palatini quid Wittingaviae cognoveris, cum commodum fuerit, significabis. Vale. Olomucio V. Non. Jul. 1610.

PS. Quid non ita pridem ad postulata principum Germanorum per Joannem Georgium marchionem nobis exposita rescripserimus, cum his mitto, etsi translatio in linguam Germanicam Bohemicae puritati non respondeat. Tui non minus observantissimus quam amantissimus et studiosissimus C. Z.

Opis v Knih. Bludov. VI—3881 fol. 164 č. 37.

1674.

Budovcovi: vyčítá mu jeho mlčení o záležitostech veřejných; Žerotín již několikráte psal mu o nástrahách nepřátel, a Budovec odpovídal vždy tak, jako by mínění svoje schválně chtěl zakryti; kdyby Moravané byli bývali tak bázliví, byli by se stali jako Čechové obětí Pasovských; nechť tedy i Budovec spojí se s muži vlasti milovnými k její ochraně; jestliže vůbec něčeho sluší se obávati, nechť obávají se nejhanebnějšího otroctví, které očekává je u vítěze. — Na Rosicích 8. července 1610.

(Vencislao Budovicio.) Salutaris quidem plerumque, quandoque etiam necessaria custodia oris, illustris Budovici, dummodo jugum conscientiis nullum imponat,

libertatem animis non adimat; alioquin non custodia, sed carcer merito dici haberique potest, servitute quavis durior et acerbior. At custodia, quam ais, mera est captivitas, qua ubi aliquem prehendi tenerique contingit, actum est de libertate: quid enim magis servile, quam animum adeo debilitari timiditate et frangi, ut nec proloqui audeas, quod exusi [ex usu?] sit, nec consulere, quod in rem communem faciat, cum vel ipso Tiberio, qui inter principes tyrannos referri potest, teste voces liberas in libera civitate esse oporteat. Sed tu quidem, si porro isto tibi placeas silentio atque adeo in hanc lacunam servitutis te ipsum demerseris, extra injuriam fueris, quae nunquam in volentes cadit; at qua culpa mea accidit, ut cum mutis (condona hoc familiaritati nostrae) mihi intercedere debeat consortium? Mutum appello, cum ab eo nihil differat, qui propriae linguae necessarium interdixit usum: ferendum id esset in privato, qui quo modestius publica attingit, eo laudatius agit; at cui patria se ipsam credidit, in cujus sinum curas suas conjecit, illi non oris proprii, sed salutis publicae custodia incumbit. Nec tu negare potes, quin ex eorum numero sis, cum te ordines in coetum defensorum avitae libertatis cooptarint: publicam ergo cum sustineas personam, qua ratione te excusabis, dum consilia tecum de publicis communicanti, suffragium tuum in negociis ad rem publicam pertinentibus exposcenti vel nihil respondes vel aliena? Annus fere est, cum primum te de periculis tum impendentibus, jam involventibus utrosque, tum praevisis tantum, nunc etiam oculos nostros ferientibus monere coepi, cum exemplo nostro proposito ad cavendas adversariorum fraudes, quae jam in vim apertam evaserunt, sum cohortatus; at quid tu? minas tantum, eoque ferendo duriores, quo magis, cui ex diuturna servitute assuevistis omnes, a simulatione aulica expressas, quam a consilio fideli et amante profectas [esse] apparebat.

Ab eo tempore bis ni ter de insidiis adversariorum, de causis conducti a nobis militis apud te egi; nuper etiam, quid principes Germaniae nobis et caeteris provinciis unitis per marchionem Brandeburgicum renunciandum jusserint, exposui: ad hoc tu nihil omnino, vel adeo modice et verbis inflexis, ac si data opera occultare sententiam fuisset animus. At quid tandem fiet, si suspiriis tantum vel nutu, vel conjectu oculorum micando vel vibrando agemus inter nos, interim vero usum sermonis, locutionis et scriptionis subsidium, quibus non natura, sed Deus ipse humanum genus conjunxit et quo solo adjumento communionem mutuam constare et evalescere voluit, periculi vitandi causa omittemus? Pereundum omnino in hoc malis?

Certe audendum est aliquid. Quod si ad omnem periculi umbram cohorrueris, frustra bene coepisti, cum in medio cursu constantia te desinit. Quo loco res nostras futuras existimas, si tantum nobis cordi fuisset, digito compescuisse labellum; pridem una vobiscum praeda fuissemus Passaviensibus. Nunc quia metu

excusso libere reipublicae prospicimus, et vobis et nobis saluti sumus. Age ergo, erige te et procul facessere jussa [sic] omni dubitatione, pro conservatione patriae cum aliis, quibus ea cara est. Excuba, nec verba tibi dari patiare; non enim minus in vos, quam in nos haec tela contracta sunt. Inquire accuratius, et causam vestram nihilo secius ac nostram sub damnatae religionis crimine et imminutae maiestatis agitatam fuisse cognosces. Arripe occasionem, quam praebent literae nostrae, tum ad magistratus et ordines regni, tum ad defensores exaratae. Adjunge tibi alios patriae libertatis studiosos. Incutite terrorem adversariis, prohibete externum militem. Quid? num unum tantum in annum viros esse decuit; jam vos poenitet expectationis de vobis excitatae? Minime gentium: imo hoc in mentem revocate, non eum liberum esse, qui libertate fruitur, sed qui pro libertate tuenda nullum discrimen, labores nullos defugit. Addat vobis animos bona causa, quos mala hostibus infringet, et si timori locus ullus dandus est, timete turpissimam, quae vos minet apud victores, servitutem, immensissimum, quod tibi et aliis primoribus imminet, capitis et fortunarum judicium. Deus regat consilia tua et voluntatem, et si haec, quae scripsi, honori ipsius propagando, ut spero, serviunt, ad obsequium te excitet. Vale, ill. baro, et vale animo et corpore. Ross. VIII. Id. Jul. [1610].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 161 v č. 38.

1675.

Lavinovi píše o Lucanovi, jenž se odvrátil od strany jejich, získav přízeň císaře a Saského kurfiršta; o nebezpečí Pasovském, o jednáních ve Vídni; o rozmnožení vojska moravského pod vedením Albrechta z Waldšteina a Petra Sedlnického. — Na Rosicích 9. července 1610.

(Mathiae Lavino medico.) Ut animadverteres, quanta apud me tua esset autoritas, Balthasarem Kopcziani, nulla [sic] nomine mihi ante cognitum, nec ullis officiis probatum, sola commendatione tua subnixum in familiam recepi et domesticis nobilibus meis, cum et ipse nobilem originem proferat, adjunxi; usurus sum ipsius opera, ubi rebus suis ordinatis et uxore affinibus et familiaribus commendata ad me reversus Vittingavia fuerit. Fidem spondet et diligentiam, praestabit etiam fortassis, quod tempus nos docebit et usus. Hockio et collegis permittamus, ut regnent in aula acephala; tu constantiam retine et recti conscius te ipso contentus esto. Qui minus negociis alienis se implicant, tutius vivunt; tu quo diligentius muneri tuo exequendo, procul a consiliis, ab vicinis incubueris, plus laudis et securitatis inde es consecuturus. Nunquam extra invidiam sunt, qui rebus praesunt; qui privata curant vel latent, in omnium sunt amore et admiratione, cum hoc omnibus prope annatum sit, ut fastidiant praesentia, de futuris maxima quaeque et optima sibi polliceantur.

Lucanum, quod rebus nostris minus faveat, fere culpa carere dixerim; privatim male acceptus a meo fratre, publice etiam neglectus est. In mea tempora si incidisset, vel monita mea pluris fuissent apud fratrem, forsan nobiscum viveret et cum dignitate; habet enim, quae eum gratum et jure suspiciendum reddunt iis, qui publica et praesertim militiam tuebant (?). Nunc frustra de conciliando cogitarem, postquam ad caesaris et Saxonis gratiam utcunque admissus et emolumenti, quod ex patroni tui liberalitate spe certa sibi promittit, cupidus, ne utroque, si in nos sit propensus, excidat, merito metuit. Itaque dissimulandam potius offensionem judico et comitate paulatim alliciendum, ut, ni prosit, saltem non noceat: nullum etenim hostem contemno.

Apud nos omnia adhuc tuta, quieta saltem; nubem tamen illam Passaviensem observamus attente; reliquos, Teschinensem praesertim, non adeo, quamvis concursum istum ad Budovicense oppidum, ubi Puchamii militem lustrandum ajunt, non negligimus omnino, quod colligamus quodam modo, ac si ab ea parte de impetu in nos faciendo cogitaretur; jussi proinde Kopczianium, ut eo digrederetur e propinquo ad exploranda ipsorum consilia. Pacem et si optamus et speramus etiam, non tamen impotenter desideramus, cum minime diuturnam fore polliceamur nobis ex eorum, cum quibus nobis res est, ingenio. Tractatur eo nunc Viennae, sed adeo lente, ut multis nauseam res moveat; mihi vero, licet absenti, suspicionem non levem affert fraudis et alieni ab expectatione nostra successus. Ad militem, quem jam sub stipendio habemus, adjecerunt ordines sexcentos scloppetarios, quibus Albertum Waldsteinium praefecerunt, et mille equites indigenos duce Petro Sednicio [sic]. His copiis ubi regis et Hungarorum auxilia accesserint, pares nos futuros puto ni superiores hostili potentiae; non tamen in his fiduciam posui, sed in Deo, qui judex est futurus candoris nostri et perfidiae partis adversae. Zahradecii literas remitto, lubens desiderio tuo morem gerere, sed pudet me ad eum de re tantilla scribere, quamvis sordes istas in homine praesertim non inelegante nec inope merito improbo; suadeo vero, ut injuriam vel dissimules, vel ope patroni tui persequaris. Caetera praetereo, unum addo, non videri mihi, ut de uxore et familia alio transportanda adhuc cogites. Vale. Ross. VII Id. Jul. [1610].

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 161 v č. 39.

1676.

Jiřímu Erazimovi Tschernemblovi: táže se, jaké pomoci nadíti se může Morava od stavů rakouských; s cesty jeho ke dvoru Pražskému sešlo; žádá ho za schůzi, dává zprávu o zbrojení císaře a j. — Na Rosicích 9. července 1610.

Cum huic militari viro, a quo has accipies cum litteris ordinum, Lincium ad vestros deputatos abeundum esset, iussi, ut de via ad te deflecteret ea potissimum

de causa, ut certi aliquid ex colloquio familiari, quando ista melius coram quam per litteras expediuntur, quid nobis tandem certi de auxiliis vestris sperandum esset et quomodo militia vestra se haberet, quae denique ad resistendum suppeterent vires, perdisceret. Quantopere enim vestri apparatus a quibusdam ad faciendam vobis invidiam extenuentur apud nos, intellexisti ex meis proximis, quibus ut esset, quod opponerem, atque exspectationem, quam ordines de vobis semel conceptam retinuera[n]t hactenus, rumoribus his vilescentem et tabescentem sustinerem, omnino necessarium existimavi, ut certi aliquid ex te per ipsum cognoscerem, quod obtrectatoribus a me regeri posset. Operae pretium itaque facies, si eum vel me potius per illum de omnibus edocueris, utque id ipsum ab aliis ex vestris diligenter praestetur, perfeceris.

Profectio mea Viennam, quo litteris regiis, antequam legati Praga rediissent, sollicite evocatus fui, irrita facta est, non quidem prohibitione manifesta, sed per concessam mihi domi manendi potestatem occulta: quam ego libentissime amplexus sum, ut qui a nulla re adeo abhorream, quam a frequenti istius aulae consuetudine, quamvis autem, dum adhuc eundum mihi Viennam fore existimarem, adventum tuum ad urbem vel propiorem saltem accessum desideraverim; cum tamen consilio mutato domi me contineam, desino te urgere, ni forte vel in propria cupiditate vel, ut gratificeris Hodicio nostro, ad iter istud ipsemet inclines; malim tamen, mihi potius locum designes medio inter Schurtbergam*) et Rossicium itinere, quo ad condictum diem ambo conveniremus de patria tuenda, quam malis adversariorum artibus in peius ruere video, rationem inituri.

Caesar, dum nostri Viennenses pacem et omnia tuta somniant, arma, pecunias, militem, quam maxime potest, diligenter expedire non desinit, primoribus e Bohemis in suam sententiam pertractis, reliquis tanto terrore iniecto, ut inopes consilii, elingues et exanimes propemodum, ut fertur, per regnum vagentur. Mone electorem palatinum, ut diligentiam adhibeat in retinendis in fide Norimbergensibus et Ulmensibus, nam et illi hoc principum conventu perculsi novis blanditiis aulae Pragensis gratiam captant. Bavarum quoque attentius observet, quem caesar summum exercitus ducem dixit, attributa illi in eos, qui minus dictis audientes fuerint, animadvertendi potestate.

Si quid rescribere volueris, potius proprio tabellario deferendum trade, nam hic, cum quo ut de arcanis nihil agas suadeo, Lincium perget et forsan ad fines usque Bavariae. Vale, illustrissime baro, et mihi in mutuo amore responde. Rossicii VII. Idus Jul. 1610.

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 165 č. 40. — *) Čti: Schwertberg, Schwerdberg, městečko v Horních Rakousích.

1677.

Jakušićovi: Žádá ho, aby poddaným p. Říčanského nahradil škodu. — Na Rosicích 13. července 1610.

(Dno Andreae Jakussits.) Spectabilis ac magnifice domine mihi plurima observantia colende. Post oblata promptissimae erga Magnif^{am} Dnationem V^{am} voluntatis studia et, quae ex his consequi solent, officia facio eam certiorem, accepisse me cum literis ab illa exaratis epistolam Ill^{mi} D^{ni} palatihi mihi duplici nomine gratissimam: tum quod ab ipso venerit, tum quod per manus Magf^{ae} D^{nis} V^{rae}. Visum autem mihi est eadem occasione, quod eam non tutam solum, sed etiam expeditiorem aliis esse existimem ad rescribendum, uti, ne illustrissimum, quo loco et statu res nostrae essent, lateret. Proinde rogatum volo Mag^{am} D^{em} V^{m}, ut epistolam, quae huic adjuncta et D^{ni} illius illust^{ae} inscripta est, prima quaque opportunitate ad eam transmittat, quod me promptissimo studio, quoties operam meam gratam et utilem accidere illi posse intellexero, promeriturum spondeo. Interim ne etiam inter privatas benevolentiae demonstrationes publicae rei et patriae meae oblitus videar, multis precibus a Magnif^{ca} D^{ne} V^{a} peto, ut cum d^{no} Rziczanio non tantum bonae vicinitatis jura observet, sed quod miseris subditis ipsius citra illorum culpam ademptum est, vel per integrum restituat, vel damnum saltem ea ratione rependat, ne miseria et egestas ea illis gemitus et suspiria, taceo exclamationes exprimet, quae illum, qui se patrem pauperum professus est, merito ad commiserationem flectere et in eos, a quibus injuria illata est, concitare possit: quod eam pro pietate, qua illum fervere audio, minime neglecturum certe mihi persuadeo; simulque diu et feliciter vivere et valere opto. Rossicii III. Id. Julii Ao 1610.

Opis v knih. Blud. VI—3881 fol. 165 v č. 42

1678.

Hraběti Jiřímu Thurzovi: jest potěšen z toho, že také on shledává nutnost, aby král Matiáš hleděl se spojiti s evangelickými knížaty německými; dává zprávu, že kníže Těšínský sbírá vojsko. — Na Rosicích 13. července 1610.

Illustrissime ac magnifice comes, domine fratris instar singulari amore et observantia mihi perpetuo prosequende, officia mea pacatissima IDV^{ae} offero et me benevolentiae ipsius commendo. Ante quatriduum circiter allatum est ad me Braumovio responsum IDV^{ae} ad litteras meas XII Kal. Junii ad eam datas; heri magnificus gener ipsius dominus Andreas Jakussicz aliud proprio ablegato tabellario huc transmisit, quo IDV^{a} alteris meis non ita multo post ex sententia electoris Palatini ad illam perscriptis copiose respondet. Iucundissimum mihi cognitu fuit conspirare nos animis in negociis rei publicae pertractandis, quod etiam ex eo apparet, non diversam fuisse a mea sententiam IDV^{ae} in persuadenda regia maiestate ad ample-

ctendam principum Germaniae evangelicorum coniunctionem; et illam sane minime damnosam imo hac temporum difficultate summe commodam, dixerim etiam necessariam, agnoscit ipse serenissimus rex, et nisi instinctu aliorum mutaverit sententiam, brevi aliquem e suis ad testandam imo contrahendam potius cum illis amicitiam in Germaniam mittet; quam si constanter retinuerit et mutuis officiis aluerit, minime dubium est, summam aliquando non voluptatem solum, sed utilitatem ex illa percepturum. Pergat itaque IDVª in promovendo negocio atque eo magis, quo magis metuendum est, ne adversae partis consilia et persuasiones eum ab instituto revocent atque adeo conatus nostros magno illius malo eludant.

Cum autem IDVª silentio praetereat, num quid ad literas palatini electoris rescripserit nec ne, non meum est curiosius in id inquirere, nolo autem, ut eam lateat, me ad illas, quae mihi ab ipso redditae non ita pridem, respondisse fecisseque spem brevi ad eum accessurae legationis, quod eo tutius mihi licuit, quia rex ipse suis ad me litteris id confirmavit. Perplacet etiam, quod de Turcarum ad quietem et inducias bona fide servandas inclinatione IDVª significatum mihi voluit. Sed perturbavit de feroci Transsylvani ingenio expressum litteris iudicium et ex eo metus (ut mihi percipere videor), ne nimio rerum suarum ampliandarum studio in pacato regno turbas novas excitet; solatur tamen hoc, quod propriis cum destituatur viribus, ratio non difficilis iniri possit, qua, ne ab aliis ei subministrentur, commode impediatur.

In controversia, quae D° Jakussicz cum D. Rziczanio intercedit, non plane mihi (ut quod sentio aperiam) satisfecit IDV. Verum cum res ad regem ipsum relata sit, atque ab eo compositionis remedium expectetur, eo me tantisper contentum esse iubeo, quod in futurum providisse se affirmat, ne vim eiusmodi et iniuriam nostrates experiantur.

De Vienensi actione, cum alii ad IDVªm perscribant, ego taceo; mihi etsi non magna spes est felicis exitus, aliis tamen, qui bene ominantur, non adversor, imo vota mea cum illorum desideriis coniungo. Repetere aiunt principes provincias nomine caesaris, regem negare: in eo totum hoc tempus ab adventu illorum consumptum esse. De duce Teschinensi crebri rumores ad me perveniunt, quod iussu caesaris magno numero faciat militem, quem partim in ducatu suo, partim alibi circa Moraviae fines lustrandum proposuerit; cum autem ex ditione illius regno Hungariae ob vicinitatem facile periculum creari possit, forsan non abs re esset, si ad illa confinia turmae aliquot equitum, aliquot peditum cohortes ad maiorem securitatem collocarentur. Ego cum primum intellexero, militem circa loca illa colligi, ad ea me cum parte copiarum nostrarum finium nostrorum tuendorum gratia conferam, et si opus fuerit, IDVªm in auxilium advocabo. Valeat IDV et meis officiis libere utatur. Rossiczio III Idus Julii 1610. Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 165 v. č. 41.

1679. Vavřinci Schuchartovi lékaři: o smrti Karlově; k sňatku, jehož by si Schuchart přál, nescházela by Žerotínovi vůle, ale nynější těžké poměry toho nedovolují. — Na Rosicích 16. července 1610. (Opis lat. v knih. Bludov. VI—3881, fol. 165 *v* č. 43.)

1680. Tomáše Viskeletiho žádá, aby příbuznému jeho pánu Strážnickému poskytl půjčky. — Na Rosicích 18. července 1610. (Konc. lat. v knih. Bludov. VI—3881, fol. 165 *v* č. 44.)

1681. Františka Nagy-Mihályho žádá, aby jeho příbuznému pánu Strážnickému poskytl půjčky. — Na Rosicích 18. července 1610. (Konc. lat. v knih. Bludov. VI—3881, fol. 166 č. 45.)

1682.

Godelmanovi oznamuje, že rozhodnutí zemského soudu p. Zdeňkovi ze Žampachu nepříznivé nemůže býti změněno. — Na Rosicích 18. července 1610.

(Johanni Georgio Godelmano doctori, elect[oris] Sax[oniae] cons[iliario] int[imo]). Nobilissime et excellentissime vir, d^ne^ et amice ex veteri conjunctione mihi amicissime et plurimum observande. Percepi ex literis heri mihi redditis et in gratiam d^ni^ Sdenconis de Ziampach perscriptis, persuasum esse Excell. V^ae^ meo arbitrio et autoritate pecunias ex venditione praediorum, quae in hac provincia aliquandiu possedit, ad illum pertinentes et jussu senatus provincialis quibusdam de causis non ita pridem detentas, liberari et potestati ipsius permitti posse. Sed cum aliter res [se] habeat, prout id ipsi D. Ziampachio, juris nostri non ignaro, probe constat, significandum Exc. V^ae^ censui, neminem ex consuetudine veteri et jure patriae decreta senatus retractare posse, quam senatum ipsum, cujus sententiae non magistratus tantum ordinarii, sed princeps ipse stare te[nentur]. Unde facile colliget Exc. V^a^, minime mihi licere autoritate propria abrogare, quod consilio et consensu universorum constitutum est: quibus ut me obsequi par est, ita non dedecebit D. Ziampachium, eidem jurisdictioni subjectum, cupiditates suas voluntati ipsorum submittere, praesertim cum nullam pecuniae jacturam faciat, temporis exiguam. Coeterum permoleste mihi accidit, non licere mihi ad majorem benevolentiae declarationem hac in parte Ex. V^ae^, cujus intercessio alioquin apud me potest plurimum, gratificare: sed solatio mihi est perspecta pridem et longo usu confirmata prudentia illius, ut rerum Bohemicarum, a nostris vix fere dissidentium, ex diuturna consuetudine peritia, qua effectum iri spero, ut excusatio mea idonea amice ab ipsa accipiatur. Interim quod hac in parte necessario a me praeteritur officii, ut aliis imposterum sedulo id compensetur, diligentem operam dabo. Valeat Ex. V^a^. Rossiczii XV. Kl. Aug. 1610.

Opis v knih. Blud. 3881 fol. 166 č. 46.

1683.

Starhembergovi: omlouvá se, že nemohl synům jeho věnovati dosti péče; doufá, že bude Starhemberg spokojen s Fabriciem, jenž mu byl seniorem doporučen za vychovatele jeho synů; jednání o mír Žerotínovi se nelíbí, protože zdá se mu býti plno nástrah. — V Němčicích, 19. července 1610.

(D[no] Riccardo Baroni Starrembergio.) Utinam filiis tuis praestitum a me fuisset aliquid, illme B., quo non tam gratiam tuam demereri, licet eam longe maximi faciam, quam ipsi mihi satisfacere potuissem; verum quam leviter defunctus fuerim officio, nemini melius constat me ipso, qui norim, quam rarus fuerim in iis conveniendis et visendis, quam nullus fere in fovendis, curandis, promovendis, sic equidem, ut dum mihi a te gratias dici video, nihil aliud quam indiligentiam meam et officii praeteriti culpam re ipsa mihi objici, et quamvis non arte quadam, merito tamen exprobrari animadvertam. At vero, utut non illibenter agnosco, multa a me neglecta, quae conferri in illos uti debuissent pro amicitia nostra, ita potuissent etiam, sic voluntate et consilio peccasse me nunquam concedam, optime mihi conscius, tum demum me defuisse debitae de illis sollicitudini, quum mens per negociorum varietatem multitudinemque alio avocata a cogitationibus, quibus obversari illi perpetuo solebant, discederet. Sed frustra excuso, quod corrigi non potest, abeuntibus illis et mihi simul occasionem compensandae incuriae praeteritae praeripientibus; ita ut nihil mihi reliquum sit, quam votis et desideriis comitari absentes, quos praesentes deseruisse me fere, fateri necesse habeo. Tibi vero, mi domine, cum error agnitus et confessus veniam impetret facile, me totum permitto, ut pro jure tuo in me decernas, dummodo de benevolentia erga me tua, quam et ego filiis tuis etsi infructuosam, integram tamen conservavi, imminuas nihil. Qui illos huc a te, ut ante discessum valedicerent mihi, adduxit, prolixe etiam nomine tuo gratias egit, ita ut cumulatum gratiis habitis reliquerint, cum nullam accepissent. Egit mecum praeterea de Fabricio; sed ego, qui hominem nisi ex aliorum testimonio non novi, ad seniorem eum remisi, cui ita pueros curae esse scio, ut nullius operam tibi commendaturus fuerit, quem simul non nosset utilem et idoneum aetatulae isti fore: apud te tamen stabit, vel retinere illum, si non ineptum obeundo muneri isti animadvertes, sin minus, remittere; quod tamen, cum sciam, quid educatio nostratium possit, non timeo, ut eveniat, in moribus et pietate nihil te desideraturum persuasus; quod si eruditionem majorem requiras, ea in informando Gaspere non adeo exquisita opus adhuc esse existimem, praesertim cum Erasmo aliter a te sit prospectum. Et haec quidem quoad illos.

Ad alia quod spectat, specto et ego, quae geruntur, et expecto meliora, sed frustra. Mihi enim, ut ingenue fatear, actio ista pacis non probatur, quam plenam insidiarum esse ut non credam, adducar nunquam. Sic Sennacherib cum Ezechia,

sic Antiochus cum Judaeis firmarunt pacem, posteaquam hunc Demetrius, illum Aethiopes ad propria tuenda retraxissent: at reversus uterque ad peiora consilia, cum se praesenti liberasset periculo. Eandem prorsus omnium rationem cum et hic deprehendam, quis me eundem exitum ominari prohibebit? Germania tota bello ardet et periculum vicinum urgens quemque ad alias deliberationes avocat. Hinc istud pacis studium, hinc aequitas illa in recipiendis conditionibus oblatis. At quid fiet rebus in imperio compositis? An non existimes, prosecuturos inchoata, repetituros praetermissa? Nihil dubita. Prima quippe occasione data primis insistent vestigiis, primae artis primas cogitationes revocabunt. Bene erit prospectum regi, bene provinciis, his interim exarmatis, illius vero autoritate, existimatione, expectatione prostrata et depressa. Verum objicere facile, reprehendes, salutaria suggerere non item; proponendum mihi aliquid de meo, si quidem, quod aliorum est, improbem. Facerem, si sane consilio locus ullus relictus esset, sed qui hodie ista laudat, cras e diametro cum his pugnantia placere audio: quid frustrer opera in ludum, ubi nihil firmum, nihil certum polliceri mihi audeo? Apud te tamen non tacebo, bellum me malle, quam pacem: pacem, inquam, sed eam, quam nec certam, nec fidam, nec diutinam esse posse omnino mihi persuadeo, nisi ipse Deus, cujus providentiae omnia soleo commendare, malas hostium machinationes in capita eorum retorserit. Verum hic subsistere me jubent epistolae leges, quas prolixitate violari necesse esset, si sententia mea argumentis mihi esset confirmanda: a qua si te dissentire et rationes meas cognoscere velle intellexero, proxima occasione eas explicabo. Nunc rivis inhibitis silentium mihi impono, hoc tantum addito, si pacem dare omnino intersit, optarem, ut quam primum conficiatur, ne diu, quominus te accedere possim, prohibear. Vale. Niemciczii apud Anabaptistas XIIII. Kl. Aug.

Konc. v knih. Blud. 3881 fol. 166 č. 47.

1684.

Františku Forgačovi arcibiskupovi Ostřihomskému: vysvětluje, proč nepředložil stavům jeho ujednání s králem v příčině peněz povolených na vojsko (Ch.). — Na Rosicích, 21. července 1610.

(D^{no} Francisco Forgatsch, cardin. et archiep. Strigoniensi.) Illustrissime et reverendissime princeps, domine observandissime et plurimum colende. Cum mihi persuaderem ill^{mam} et rev^{mam} Celsitudinem V^{am} interfuturam conventui principum Viennae tum temporis, quo mihi literae illius redditae fuerint, celebrando, existimaremque fore mihi jussu regiae Maiestatis, domini nostri clementissimi, quae me ad se evocaverat, eodem proficiscendum, satius me facturum putavi, si sententiam meam in negocio, de quo ill^{ma} et r. C. V^{a} ad me perscripsit, coram apud ipsam exponerem, quam si scripto eam complexus ad C. V^{am} transmisissem: eaque fuit sola et unica praetermissi per

id tempus responsi causa, quod alioquin, non ignarus, quem cultum et reverentiam dignissimae personae illius debeam, quantopereque privatim ill^{mae} et r^{ae} C. V^{ae} ob benevolentiae erga me olim ab ill^{mis} patre et patruo ipsius multis modis declaratae memoriam obliger, minime posthabuissem. Iam vero cum intelligem C. V. ill^{am} nec fuisse Viennae, nec eo cogitare, ipse etiam officii ratione domi me contineam, video rem eo devenisse, ut necessario sit ad ill^{am} Cels. V^{am} rescribendum; quod eo magis maturandum mihi existimavi, ut hac diligentia culpam, si quae prius admissa, eluerem. Facio autem ill^{am} D. V^{am} certiorem, rem ita habere, ut si voluntati illius obsequi et quid inter regiam Maiestatem et ill^{am} reverendissimamque Cel. V^{am} de pecunia ex contributionibus provinciae in stipendium militum ill^{ae} et r. C. V^{ae} eroganda transactum esset, ad ordines referre voluissem, magis obfuturus consilio et instituto ipsius, quam profuturus fuissem. Cum enim, ut ill^{am} C. V^{m} minime latet, diversitas ingeniorum diversas sententias pariat, facile accidisset, ut ex suspicione temere concepta, vel re non bene intellecta, ad perturbandum negocium vel dari vel arripi potuisset occasio. Cumque scirem pecuniam illam absque ulla conditione regiae Maiestati concessam, plane pro voluntate et arbitrio ipsius, dummodo in praesidiorum tuendorum usus conferatur, expendi posse, minime visum mihi fuit opus esse, ut in dubium vocaretur apud ordines, utrum ea in potestate regia omnimodo esset constituta, an vero in ea alienanda etiam ordinum consensus requireretur. In eandem mecum sententiam ivit etiam D. Popelius, cui literas ill^{ae} C. V^{ae} legendas dedi; qui praeterea affirmabat, mentem ser^{mi} regis non eam fuisse, ut quid ea de re apud ordines proponeretur, sed ut mihi tantum voluntas Suae M. innotesceret: quapropter eo magis mihi silentio praetereundum istud existimavi, ne quod certi juris esset, hac ratione incerti redderetur. Ad me vero peculiariter quod attinet, nihil video, quid hic a me vel ex officio vel privatim in gratiam ill^{ae} et r. C. V^{ae} praestari possit operae pretium; habet enim S. Majestas questorem suum in hac provincia, qui pecunias perceptas Viennam ad praefectos aerarii deferre solet, a quibus deinceps, prout usus et res exigit, huc illuc distribuitur [sic]. Ab iis ut ill^{ma} C. V^{a} eam deposcat, consultissimum videtur, cum absque scitu et mandato eorum questor nihil de ea statuere possit, nec illi eam mandante principe negare meo judicio poterunt, cum in alimenta et stipendia militum sit destinata. Quod reliquum est, habet me ill^{a} C. V^{a} ad officia et obsequia tam semper paratissimum, singularemque in me gratiam conferet, quoties opera mea uti dignata fuerit, quam diligentissime pro viribus semper me praestiturum spondeo. Valeat ill^{a} C. V^{a} et me sibi habeat commendatum. Ross. XII. Kl. Aug.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 166 v č. 48.

1685.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: že z příčiny přehlížení moravského vojska u Výškova nebude se moci s ním sejíti; vyslovuje své obavy o budoucnosti. — Na Rosicích 27. července 1610.

Non amplius licet, ut ad te conveniendum domo excedam, illustrissime Tschernemeli, cum octavo abhinc die Viscoviam, oppidum in meditullio fere provinciae situm, necessario mihi sit proficiscendum, ut lustrationi equitatus nostri, cui III. Non. Aug. dictus est, et ubi plerosque e proceribus nostris adfuturos existimo, intersim. Si desiderio meo, constituto alicubi ad mutuam congressionem loco, satis fecisses, potuissem intra hos dies profectiunculam illam et reditum commode absolvere; iam dum ipsemet adventus tui spem interjicis, quem [ab] homine tantis occupationibus distento vix mihi polliceri, multo minus petere audeo, praereptam mihi doleo mutui colloquii commoditatem. Sum autem (ut scripto me explicem, quando tui adeundi copia non datur) in magno metu vel curis potius, atque istud non tam mea quam patriae atque adeo regis et unitarum provinciarum causa, dum socordiam nostram in tanta rerum omnium opportunitate, adversae autem partis in tantis angustiis industriam et indefessam sollicitudinem, imo libidinem ad nos evertendos effrenetam et obstinatam intueor, vixque me cohibeo, dum apud me reputo armatos nos et ab [sic] omni necessario apparatu instructos adversus inermes et propemodum, si unum excipias furore percitum inflammatumque animum, de cetero fere imparatos, vix adhuc subsistere imo nec substituros diutius, si ad vim, quam minantur, fraudes etiam ac insidias pridem inchoatas, nondum tamen a quo opportuit maxime animadversas, attexere porro perrexerint.

Pudendum sane est et miserandum tantas opes, tantas copias tam inutiliter absumi et sub velo pacis occultari crudelissimum bellum vel ruinam potius inevitabilem, si consiliis successus non defuerit. Quis enim eos credet, ubi regem et provincias senserint exarmatos, ab impetu in utrosque faciendo sibi temperaturos, quos sciat nec pudore nec fidei religione nec timore Dei, periurii vindicis, nec famae denique et existimationis periculo retentos fuisse, quin in nos flammis et ferro desaevirent, nisi Deus ipse detectis sceleratissimis molitionibus furorem istum repressisset et inermes nos trusisset in arma.

Sed demus vanum esse hunc metum tutaque nobis omnia in hoc, quod reliquum est decurrentis anni: at quis de periculo instantis et aliorum subsequentium securos reddet? Num fides et promissa electorum et principum? at quis ea potiora dicere ausit promissis et fide caesaris, quae tamen avertere a nobis tantam vim mali non potuerant? Num imbecillitas adversariorum et inopia? at qui hoc anno subministravit et vires et opes, qui non faciat in alios, cum expensae tantae in hanc expeditionem factae non sint, quin eaedem absque magno incommodo etiam in posterum

praestari possint? Num iteratae transactionis vinculum? at quos ipse sanguinis nexus, qui maxime secundum naturam est, non ligat, quomodo contractus pauculo plumbo vel cera firmatus astringet? Ergo in perpetua vivendum erit formidine, circumspectandum ad omnia, ad omnem rumorem arma capienda: at hoc quid infelicius?

At verum et hoc facessere faciamus, et meliora speremus de caesare, de principum spondentium gravitate, de aliorum, qui caesari adsunt, erga nos animo: at quis cavebit nobis de damno a milite ipso metuendo? Ad octo milia circiter circa Passavium stipendium flagitant, per Silesiam et Lusatiam totidem propemodum absque pecunia collecta quidem, promissam tamen pecuniam expectant: tam potentem exercitum tam turpiter verba sibi dari passurum, quis existimet nisi insanus? Quem in modum paucis abhinc annis duae vel tres legiones seditione excitata Viennam obsedérint, atque vix corrasa undique pecunia reductae fuerunt ad signa, ad obsequium, in recenti memoria est. Hoc si rebus caesaris prosperis et autoritate integra ausi, hoc tempore quid putem tentaturos?

At dicet aliquis in Bohemiam perventuros: sed quid, si Bohemia stipendio solvendo non suffecerit, num Austriae et Moraviae provinciis fertilioribus et opulentioribus parcent, si memini, cum mille equiti[bu]s, qui sub Teufelio merebant, per menses plus octo vel decem maximam partem provinciae hac illac pervagati, summa licentia depraedati essent, tandemque in Bohemiam, ut ex vicinia caesarem ad solutionem adigerent, concessissent, frequenter habuisse in ore, plus ab illis in Moravia flammis et rapinis exhausta relictum, quam in Bohemia incolumi repertum.

Hanc sententiam cum omnium militum animis insedisse norim, ut ad alios potius quam ad vos perrecturos mihi persuadeam, nemo impetrabit. Impetret tamen, et in Germaniam abductas iri copias illasque adversus principes confoederatos militaturas fidem faciat; taceo alia, taceo hoc praecipue, num nobis damna et pericula sociorum siccis oculis, revinctis manibus spectanda, patienda; hoc unum dixero, quod si caesari fortuna arriserit, quem animum victori futurum arbitror . . .[1]) tanti sunt spiritus, . . ingenium [?] redibit et prioribus resumptis consiliis novas apud nos turbas dabit. Sed utut largiar frivola esse haec omnia et evanidas speculationes; in anxia mente nescio quas Chimaeras non fingere. Aliud tamen adhuc restat idque movent longe maxime: quid nempe fiet, si, quemadmodum utriusque principis consiliarios concordibus sententiis ad nos exterminandos collimasse paulo ante vidimus, ipsos etiam principes renovata amicitiae necessitudine connexos, pravorum ministrorum instinctu in perniciem libertatis, religionis et legum conspirasse videamus, qui ut coniuncti animis ita etiam coniunctis viribus si nos aggrediantur, quae tum ad vim repellendam, ad nostra tuenda vires, arma, auxilia? Addam et hoc: quid si non coalescentibus animis principum, sed otio et libidine enervatis, consiliarii et administri omni autoritate in se derivata, et vulgo nobilitatis et plebis indulgentia, pro-

fusione, malis artibus sibi obstricto, in ños, quos capita papaverum iam non obscuris vocibus nominare audent, cum et consilia convertant, quid hic et unde expectandum praesidii? Domi quam pleraque torpeant, non ignoras; foris suspicionum et offensionum plena esse omnia ipse perspicis. Quid ergo? Securitati profecto nostrae, a qua etiam patriae salus et quies quodammodo pendet, idque mature providendum, prospiciendum.

De his tecum agere constitueram, sed irrito conveniendi, quod successurum sperabam, consilio et alterius conventus spe incerta ipse mecum varia agitare incipio et fere eo inclino, ut quae primum oblata fuerit res denuo turbandi occasio, eam arripiam, cum rebus nostris rite ordinandis et stabiliendis nullam aliam, nisi in confusione inveniam viam. Verum quod id multa et matura deliberatione indigeat, tibi quoque ad consultandum propono, utque sententiam tuam mihi aperias, diligenter rogo.

Novi hic nihil, quod ad te nondum pervenisse putem, praeter quam conscribere Silesios militem, quem ut ego quidem conicio, conatibus Teschinensis opponent. Tu si quid a Richio, quem quidem nec de nomine nec de facie novi, accepisti, ut ad me vel ipse afferas vel id, si minus sit commodum, perscribas saltem, peto. Vale, illustrissime baro. Rossicii VI Kal. Aug. 1610.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 166 č. 49. — [1] Rkp. má mezeru 1—2 slov. Čtení tohoto konceptu Žerotínova všelijak opravovaného jest obzvlášť obtížné, místy nejisté.

1686. Bonacinovi: obává se, že přimnožil nedorozumění, které trvá mezi nimi, jelikož neodpověděl mu v čas na předešlý dopis jeho; omlouvá se tím, že nebylo mu možno dostati se dříve k dopisu tomu; vykládá mu potom, že není příčiny, aby Bonacina zaváděl nový způsob v odesílání mu novin, jelikož Žerotín vinu přičítá vlastně novináři samotnému, po případě pak poslovi Bonacinovu, nikoli však jemu samému, a dokládá, že nikdy neproslovil se ani nepsal ve smyslu podobném. I prosí Bonacinu, aby jen dál posílal mu noviny otevřené (až je sám přečte) a nikoli zavřené, jako v posledním čase. Také ohražuje se proti tomu, že by byl dal na jevo nespokojenost svou s věcmi objednanými u zlatníka; pravda je, že svícen úplně nevyhovuje, ale veliký podíl na tom má jakost svíce. — Na Rosicích, 29. července 1610. (Konc. vlašský v knih. Bludov. VI—3881 fol. 167 č. 50.)

1687.

Kardinálovi Františkovi z Dietrichsteina: že od něho obdržel dva královské listy; první týče se prelátů, a jest dobře je varovati, neboť odloučení jich od stavů neprospělo by zemi; druhý rozkaz týče se evangelických měšťanů v Olomouci, a biskup by byl lépe učinil, kdyby byl nevznášel na krále věc, která po propuštění pluku v městech ležícího mine sama z nedostatku kazatele k průvodům pohřebním; Žerotín musí o tom poslati svou zprávu ku králi. — Na Rosicích, 29. července 1610.

Hochwürdigister Fürst, gnedigister Herr! Von der kön. Mt. unserm gnedigisten herrn habe ich die beide von EHFGn mir ubersendte schreiben sambt dem

ihrigen und den französischen Zeitungen, die ich schon zuvor eben mit denen Worten in französischer Sprach aus Frankreich bekommen gehabt, wol empfangen und dero gdste Meinung und Befelch in einem und anderm daraus verstanden.

Betreffend die Prälaten, ie weniger sie practiciren, ie mehr ist es ihrem Stand gemäss und desto sicherer vor sie; darumb kann es nicht schaden, dass man sie von Unglück warnet; dann eben diese und keine andere Ursach hat mich bewegt, solches an Ihr Mt anzubringen, als dass sie durch böse Leut nicht sollten verführt und zu Schaden gebracht werden, dann sonsten könnte ihre Separation von den anderen Ständen dem Land wenigen Heil zuefügen.

[Was] den anderen Befelch, der die evangelische Burgerschaft zue Olmütz angehet, anlanget, bin ich noch der Meinung, doch EHFGn unvorgriffen, es wäre besser gewesen zue temporisiren, wann EHFGn das grösste und beste Recht bei der Sachen hätten, als immer möglich; dann wir auch auf unserer Seiten nicht einerlei Klag und Beschwer bei Ihr Mt anzubringen hätten, und halten gleichwol damit still, nur Ihr Mt nicht zue betrüben und mit der gleichen Disgusti ihr das Herz von dem Land nicht abwendig zue machen. Wann es noch eine Sache wäre, der leicht zue helfen und die bald könnte abgeschafft werden, als sie angefangen worden, ginge es hin, aber es ist weit anders; dann auf EHFGn Anbringen ist mir von Ihr Mt der Befelch kommen, ich sollte diese Sachen so wol bei der Burgerschaft als bei den Obristen einstellen, und wider die Verbrecher meinem Ambt nach exequiren, aus Ursach, weil solches, was sie fürnehmen, wider EHFGn Jurisdiction, wider Ihre Mt Resolution, wider das Recht und Rechtsbrauch sein sollte; welches ich doch im wenigisten bei mir nicht befinde, sondern eben das Gegenspiel, als nämblich, dass wann ich diesem Befelch also simpliciter nachkommen sollte, ich damit wider Jhr Mt Jurisdiction, Resolution, Recht und Rechtsbrauch handlen würde, und dörfte zum ubrigen ein Sedition unter den Burger, ein Mutination unter den Soldaten anrichten, dardurch Ihr Mt und dem Land ich ein nuczlichen Dienst praestiren würde. Weilen dann diese Sachen also beschaffen, muss ich zur Evitirung Ihr Mt Ungnad meinen Gegenbericht derselben unterthänigist fürbringen, der wird Euer HFGn zuegeschicket werden; das wird schon ein differenz geben, wird dieselbe continuiren, werden die Ständ auch darzugezogen werden; das giebt einen neuen Stritt und machen dergleichen Widerwertigkeiten, wann sie gleich accomodirt werden, wegen der ausgestandenen Mühe, und dass beide Theil nicht können recht bleiben, gleichwol ein Unwillen. EHFGn urtheilen nun selbst, ob es nicht were besser gewesen, die wenige Zeit, die das Regiment unabgedankt auf wenigist in den Städten liegend bleiben soll, sich zue gedulden und zue warten, bis die Zeit selbst der Sachen remedirt hätt und der Mangel eines Predigers ihnen die Begengnüs eingestellt und dies Wesen also von sich selbst verschwunden hette, als dass durch ein kleine

Impatienz (Euer HFGn halten mir es gnedigist gut) sie ihr selbst und anderen neben ihr zue schaffen geben. Weil aber es nunmehr darzu kommen, so ist nach ein Weg dem zue helfen, wann ich mit dem Bericht, den ich Ihr Mt geben muss, inhalte; ich kann es aber nicht thuen, es were dann, das EHFGn auf Ihren Seiten auch die Sachen mit Stillschweigen ubergehen und mich bei Ihr Mt entschuldigen, damit sie vormerken, dass nicht der Ungehorsamb, sondern die unbequeme Zeit derzeit ia die Unmöglichkeit der Sachen mich aufgehalten hat, Ihr Mt gdsten Willen zue exequiren.

Wie sich nun EHFGn drüben resolviren wollen, also bitte ich EHFGn mich dessen zue berichten, damit ich auf einen oder andern Weg meine Verantwortung anstellen kann. Und thue mich deroselben gehorsamblich hiemit befehlen. Rossicz den 29. Juli 1610.

Euer HFGn gehorsamer williger Diener Karl Herr von Zerotin.

Orig. v kn. arcib. arch. v Kroměříži.

1688. Janu Petrovi Orchimu: pozdržel se s odpovědí na dopisy jeho z 15. dubna a 18. května, které přijal radostně, ale četl s jistou bolestí, když poznal z nich, že nedaří se Orchimu, jak by si přál; těší ho a vybízí k trpělivosti a k důvěře v Boha. Z posledního listu Orchiova Žerotín poznává melancholii jeho, a proto ubezpečuje ho, že vždy byl spokojen se službami jeho a přesvědčen o jeho správnosti a poctivosti. Tudy ho žádá, aby pustil z hlavy myšlénky podobné, a jmenovitě aby se netrápil pro ony dva italské krejčí, kteří zemřeli ve službách Žerotínových; Žerotín nežádá ničeho po nich na jejich dědicích, a kdyby měl co požadovati, dává to po žádosti Orchiově jemu darem. — Nebezpečí války posud nezmizelo, ač vkládají se někteří kurfiršti a knížata říšská mezi císaře a krále Matyáše, což jestli se podaří, bude upevněna naděje na mír. Zatím není cítiti obtíže válečné, jelikož vojsko má dobrou kázeň. Jestli předce dojde k boji, bude velmi těžko obnoviti mír, poněvadž bylo by třeba příliš mnoho záruk, kdyžtě zrušeno bylo slovo jednou dané. — Doma mají se věci jak obyčejně. Dcera Žerotínova potratila, avšak otec i manžel snášejí klidně ránu tu, doufajíce, že příště se povede s lepším štěstím, jehož Žerotín přeje také manželce Orchiově v její těhotenství. — Na Rosicích 30. července [1610]. (Konc. vlašský v knih. Bludov. 3881 fol. 167, č. 51.

1689.

Hraběti Jiřímu Thurzovi: stěžuje si na purkrabí Lednického, který učinil vpád do území moravského, a žádá, aby mocí svého úřadu takovým věcem v cestu se postavil. — Na Rosicích 31. července 1610.

Illustrissime ac magnifice comes, domine et amice instar fratris mihi carissime et plurimum colende! Salutem et perpetuam in officiis IDV^{ae} praestandis voluntatem. Penultimis litteris IDV^{ae}, quibus ad querimoniam meam de magnifico genero ipsius ad eam delatam rescripsit, in spem erectus, fore, ut quietius in posterum nobis liceret vivere, monui D. Rziczanium, ut ne quid in vicinos ex regno Hungariae incolis

committeret, quod novis litibus et contentionibus suggereret materiam. Atque ille dum obtemperat, novam vim experitur a Lednicensi praefecto subditis ipsius ex pago Strzilny *) illatam, qui foeno ex pratis ad ditionem Braumoviensem antiquitus pertinentibus asportato et uno ex numero rusticorum intercepto non satis habuit, ius vicinitatis et pacis publicae hominibus armatis in provinciam introductis violasse, nisi etiam in miserum villicum carcere et vinculis saeviret et invito domino, imo repetente hactenus apud se retineret. Cum autem id non tantum ad iniuriam nostram, sed etiam IDV[ae], cuius autoritas apud suos, fides apud nostros hoc agendi modo laborare incipiet, maxime pertineat, non potui intermittere, quin ad IDV[am] rem deferrem precesque prius non semel, ut non solum limites nostros ab istius modi damnis et incommodis in posterum tueretur, verum etiam in transgresso res severius animadverteret, adhibitas repeterem; alioquin enim si iustissimo desiderio meo, si querelis, si monitis, si exhortationibus toties in medium allatis locum nullum fore intellexero, video mihi necessario eo deveniendum, ut vel D. Rziczanio iuris sui defendendi facta potestate arma quodammodo in manus tradam, vel ad vim propulsandam auxiliis ex publico adiunctis praesto adsim; quod etsi omnibus modis fugio, si tamen necessitate adactus id tentavero, denuncio IDV[ae] me facto isto nec in amicitiam nostram privatim nec publice adversus foedus, quo utraque provincia coniuncta est, quidpiam admissurum.

Molestissimum mihi accidit me eo cogi, ut litteras meas, quas nonnisi laetissimis nunciis refertas et omni humanitatis et comitatis officio aspersas ad IDV[am], quam colo et amo unice, mittere cupio, querelis et accusationibus plerumque repleam; proinde multis precibus ab illa peto, ut me onere hoc et se ipsum molestia ista liberet, quod facile efficiet, si potestate, quae illi attributa est, in turbatores quietis nostrae legitime uti voluerit. Quod ut faciat, IDV[am], cuius benevolentiam mihi constanter conservari desidero, diligenter rogo. Valeat IDV[a]. Rossicio pridie Kalendas Aug. [1610]. IDV[ae] studiosissimus et virtuti amplitudinique illius addictissimus C. Z.

Konc. v knih. Blud. 3881 fol. 167 č. 52. — *) Střelná, ves severozápadně od Klobúk, u hranic uherských.

1690.

Jiřímu Erasmovi Tschernemblovi: žádá ho, aby jej na Rosicích k rozmluvě navštívil; z Čech že očekává slib pomoci vojenské. — Na Rosicích 6. srpna 1610.

Etsi, illustrissime domine, vix mihi polliceri sum ausus, persistere te posse in proposito, cum adventus tui mihi certe perquam exoptati et desiderati spem prioribus litteris faceres; cum tamen perstare te in sententia animadverto, qua equidem voluntate magno me tibi beneficio obstringis et inexpectata exples laetitia, facio te certiorem me heri Viscovia reversum, nuspiam hoc quidem tempore, nisi me quid

insperati et inopinati domo extrudat, cogitare, imo plane in eo esse, ut totum hunc mensem ad Brunensem usque conventum, qui iudicio provinciali celebrando destinatus est, domi transigam in compositionis Viennensis exitum et consilia adversariorum intentus. Gratissimus itaque mihi aderis, quandocunque tuae et patriae res id concesserint, ut ad nos te conferas; agemus de istis, quae scribis, rectius coram, at suggerente numine divino aliqua ratione afflictis rebus nostris oppitulabimur.

Ego ad limites Silesiae quingentos equites praemittere constitui, qui cras Znojma excedent, reliquis, qui ad Austriae et Bohemiae fines collocati, tantisper iis in locis moram facere iussis, dum vel Silesiaci motus ampliora auxilia poposcerint vel Vienna ad nos seu de pace firma seu certo bello indubitati aliquid afferatur.

Bohemi ad nostras nihil adhuc rescripserunt, responsuros tamen amice intelligo et auxilia pollicituros, apud Hungaros autem et Austriacos, quod cum illis nullam, ut aiunt, societatem inierint, nec transactio apud Pragam confecta alios quam regem et Moravos spectet, excusaturos. Vale, vir illustrissime, et Jörgerum meo nomine plurimum salvere iube. Rossicio VIII. Id. Sextil. [1610]. Qui te amice observat.

Konc. v knih. Blud. 3881 fol. 167 č. 53.

1691. Jeronymu Bonacinovi: prosí ho, aby poslal připojené balíčky komorníkovi zemskému markrabství Moravského a hraběti z Hodic. Po poslu předešlém Žerotín poslal Bonacinovi odpověď obšírnou na list jeho a dopis pro p. Orchiho; doufá, že Bonacina obdržel dopis ten, poněvadž hrabě z Hodic ubezpečil Žerotína, že řádně odevzdal všecky došlé dopisy. Mezitím ohlašuje Bonacinovi, že dostal jeho list ze 3. srpna s novinami italskými, mezi nimiž opětně scházejí některé Římské a Benátské. Spokojen je se zásilkou skla, jestli se nerozbilo z ní více než oněch 26 sklenic. Navracuje mu dopis faktora Gemonského a ptá se po ceně připojené látky. — Na Rosicích 8. srpna 1610. (Opis vlašský v knih. Bludov. 3881 fol. 167 *b*, č. 54.)

1692. Antoninovi Negronimu: děkuje mu za balíček poslaný od pána z Vrbna, a prosí ho, aby zaslal témuž pánovi dopis přiložený, jakož též aby vyplatil majordomovi jeho 200 tolarů, kdy koli by o ně požádal; peníze ty splatí Negronimu prostředkem pana Candelbergra. — Na Rosicích 17. srpna 1610. (Opis vlašský v knih. Bludov. 3881 fol. 168, č. 55.)

1693.

Jiřímu hr. Thurzovi: stěžuje si, že ani jemu podobně jako Thurzovi nebylo dáno od krále Matyáše věděti o obsahu vyjednávání s císařem Rudolfem II.; píše opatrně, čeho se doslechl v té příčině. O novém najímání vojska pro císaře; nebezpečí, které hrozilo od vévody Těšínského, odvráceno přičiněním stavů slezských; vzdává Thurzovi díky za slib pomoci stavům moravským. — V Rosicích, 17. srpna 1610.

Illustrissime et magnifice comes, domine et amice fraterno amore et plurima observantia mihi semper colende. Ut IDV[ae] omnia ex voto feliciter cedant, toto

animo precor omniaque mea studia et officia promptissime offero. Cum ex proximis IDV^ae litteris ante pauculos dies mihi redditis nihil ad eam de actione Viennensi tam a rege ipso quam aliunde perscribi acciperem, aequiore animo tuli, quod eodem prorsus modo mecum agatur, cui toto, quo transactionis istud negotium viguit, tempore ne gry [t. j. γρῦ] quidem regio nomine fuit communicatum, imo, quod merito mirandum mihi videtur, etiam iis, qui a provinciis hunc in finem delegati sunt, ut regi tractanti adsint, et Viennae magno incommodo suo et sumptu nostro haerent, in eadem nobiscum sunt condicione nec in maiori quam nos luce versantur, ita ut, cum nullas vel perexiguas habeant in tractatione partes, nec ipsimet ad nos quidquam referre possint, nec per nos participes facere illos, quorum maxime ista nosse interest. Habebit me itaque excusatum IDV^a, quod nihil certi, nihil indubitati ad eam perscribò; temere autem de rebus tantis quidquam affirmare nec moris mei est nec, si esset, apud IDV^am, cuius consilia firmis et minime dubiis documentis et argumentis regi oportet, liceret.

Aiunt tamen quidam de cessione provinciarum nullam fieri amplius mentionem, sed loco earum — tributum appellem donumve, nescio — pecuniam certe annuatim cum vini aliqua quantitate et boum numero ad sustentandam aulam caesaris conferendam esse, cuius existimationi praeterea laesae, ut putat, expeditione in Bohemiam facta quibusdam rationibus esset prospiciendum et securitati consulendum, ut cetera praeteream, ea praesertim, quae non tam nos quam domum ipsam Austriacam propius contingunt. Mihi tamen de his non ita constat, ut comperta et explorata pronunciare ausim, sed quia plerique existimant his condicionibus in speciem saltem transactum iri, visum est eas delibando saltem attingere tantisper, dum certi aliquid nactus essem, quod DVI^mae renuntiarem.

Utut vero se res habeat, publicus rumor est, cum rege quidem omnia composita, assensum saltem caesaris, quo rata illa habeat, requiri, ad quem impetrandum principes Pragam redituros et ad iter celerius conficiendum equis dispositis usuros esse, quin etiam iussus sum regis nomine comites transeuntibus provinciam adjungere, qui exceptos honorifice laute per hospitia haberent et ad fines Bohemiae deducerent.

Interim tamen, dum Viennae ista disceptantur, per universas caesaris provincias habentur delectus, solo excepto regno Bohemiae, in quo nihilominus alieno sub nomine palam tamen conscribitur miles; et sane nisi rei pecuniariae angustia, quam magnam esse audio, cohiberet partem adversam, nescio, an non in sinu iam haberemus eos, quos sensim hactenus appropinquantes conspeximus. Multum ad securitatem nostram et periculum, quod a Teschinensi impendebat, avertendum facit generosa Silesiorum deliberatio, qui ad eiiciendum militem externum proprium non parvo numero conduxerunt. Ego quoque ex equitatu nostro quingentos ad conter-

minas Silesiae ditiones praemisi, cum ceteris subsecuturus, si vel nostrae vel vicinorum res id postulaverint.

Illustrissimae autem D^{ni} V^{ae} de auxiliis promissis tum meo tum aliorum procerum, quibus responsionem IDV^{ae} nuper in conventu apud Viscoviam habito legendam dedi, nomine magnas habeo gratias. Laudo etiam consilium, quod ad fines regni tuendos tres comitatus viciniores ad arma exciverit; sic nihil nobis metuendum erit, magnopere quando vigilantia domestica periculis externis obviam ibimus. In imperio principes confoederati progressus faciunt non contemnendos, magna parte episcopatus Argentinensis occupata et urbe Juliacensi ad hanc forte diem in potestatem jam redacta.

Finem facio utque ibi desinam, ubi coepi, prosperam illi valetudinem in multos annos ex animo opto, pace publica et nostris praecipue confiniis ei diligenter commendatis. Rossicio XVI. Kal. Sept. [1610].

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 163 č. 56.

1694.

Jakušičovi: o jednáních o mír ve Vídni, o vpádu do území Těšínského, o Pasovském vojště atd.; vysvětluje, proč stížnosti pána Říčanského přednesl Uherskému palatinovi. — Na Rosicích 18. srpna 1610.

(D^{no} Andreae Jakussich.) Spectabilis et mag^{ce} d^{ne}, d^{ne} et amice plurimum mihi observande. Salute dicta et officiis meis MDV^{ae} addictis principio hoc ab ipsa peto, ne dierum aliquot a reliquis muneris mei occupationibus invito extortam responsi ad literas MDV^{ae} prolationem debito at neque iniquiore animo ferat. Fugio sane quantum possum, ne amicos diuturniore silentio vel extraham vel offendam, sed dum omnibus satisfacere cupio, impingo ad aliquos, in quorum tamen numero ne MDV^{am} habeam, cavebo in posterum diligenter. Rescribo autem ad ill^{mi} d^{ni} palatini literas, et statum reipublicae, praesertim actionis illius, quae Viennae de pace instituta, quia veris coloribus depingere non possum, lineis saltem ductis adumbro, clarius alioquin de omnibus ad eum relaturus, nisi studiose illa, quae tractantur, celarentur delegatos provinciarum, quos nihilo secius, mea quidem opinione, omnium conscios facere oportuerat, qui cum ipsi ignorent pleraque, me et caeteros in eandem secum ignorantiam trahunt. Facio etiam mentionem Teschinensis ducis, cujus in ditionem magnus quidem concursus militum ante unum et alterum mensem factus, sed nervo belli, qui pecunia est, deficiente subsedit primum, post etiam ii, qui convenerant, ob non numeratum stipendium et alimoniam parcius distributam vel negatam dilapsi, ita ut praeter Polonorum equitum cohortes aliquot nullae aliae copiae supersint, nobis vel Silesiis, qui et ipsi in armis sunt et patriam defendendam susceperunt, metuendae.

Passavienses adhuc suo loco se continent, qui temere ipsi cum penuria omnium paene rerum necessariarum conflictantur. Apud Lusatos Puchamius cum suis haeret, de quo exturbando ordines provinciae istius cogitare audio. Sic omnia turbarum plena; verum ante exitum mensis aut cum insequentis principio pacis certi erimus vel belli, quod nescio, an non magis salutare foret rebus nostris incerta et infida pace. Haec de publicis.

Porro ad MDV^{am} quod spectat, animadverto illam, quod querelas d. Rziczianii ad ill^{um} palatinum detulerim, in deteriorem partem accepisse, quin etiam exprobrare mihi, quod ipso inaudito et re non explorata instituerim accusationem, non secus ac si de re optime mihi constitisset. At ego non abnuerem, injurium me in MDV^{am} futurum fuisse, si judicis partes sustinuissem, non actoris; sed quia nullum mihi quoad possessiones, quas in regno Hungariae habet, judicium in ipsum competit, ex adverso eorum, qui curae meae sunt demandati, patrocinium suscipere teneor, quoties se oppressos queruntur et ad praesidium meum se recipiunt, hoc unum officii mei est, ut rem eo, quo ad me delata est, modo exponam; in factum inquirere, rem examini subjicere, exactius rimari illius sunt, cujus jurisdictioni reus subest. Si itaque innocentiam suam probatam mihi vult, MDV^{a} per ill^{um} d. palatinum tanquam ordinarium regni judicem id praestet: idque ubi fecerit et mihi ea ratione de rei veritate constiterit, quod si d. Rzicianium indiciis, conjecturis, circumstantiis partis, ut illius exemplo falsis criminibus viros bonos onerare etiam aliis liceat, impunitum dimisero, tum demum merito de me conqueri poterit, atque ego culpa agnita deprecare illam non erubescam. Haec ad binas MDV^{ae}, quarum priores quidem III. No., posteriores V. Id. mensis mihi redditae, quod respondeam, habeo, quam sicut diutissime valere jubeo, ita me benevolentiae illius diligenter commendo. Ross. XVIII. Aug. [1610].

Konc. v kníh. Bludov. 3881 fol. 163 č. 57.

1695.

Lavinovi: zve jej, aby přijel k nemocnému Šmerhovskému; oznamuje, že ve Vídni uzavřen byl mír; způsob, jakým se jednalo o tento mír, jest podezřelý; z dopisu knížat ve Vídni vyjednávajících k císaři poznává se, jak nepřátelského jsou smýšlení proti Moravanům. — Na Rosicích 20. srpna 1610.

(Mathiae Lavino, medico.) Potissima mihi nunc ad te scribendi causa a lenta quidem, sed gravi et periculosa aegrotatione Smerhovii nostri est, qui, nescio unde contracto internitis [sic] aquae malo, a multis jam septimanis paulatim viribus deficit, morbo, ad quem fortassis etiam animi ex mortis vel suspicione vel metu contracta aegritudo accessit, et somnum et cibum et jocos intercipiente, sola siti relicta, quae hominem alioquin largiori et liberiori potui assuetum et cupiditatibus

suis plus nimis obnoxium vix non conficit. Is summo tui tenetur desiderio, cujus opera et arte non semel jam a difficillimis corporis affectionibus liberatus et restitutus sanitati, ex prioribus successibus magnam et nunc recuperandae salutis concepit fiduciam, quam a Deo in te praecipue collocavit. Nec ego in diversa ab eo sum sen[ten]tia, ipsemet expertus, quid in arte medica posses et quae pietatem tuam comitaretur felicitas; ita ut si illi vita longior decreto divino destinata est, per te maxime in ea retinendum et confirmandum mihi persuadeam. Constituimus igitur uterque, de voluntate tua minime dubii, ab ill^{mo} tuo vacationem tibi ab ordinariis muneris tui functionibus, ut eo facilius ad nos accedere liceret, in pauculos dies impetrare; atque in eum finem epistolas nostras ad eum concinnavimus ea spe, non denegatum iri homini in familia ipsius educato auxilium tuum, praesertim cum non sit illi animus, te diutius hic remorari, sed audita sententia tua et consilio accepto, vel remediis a te praescriptis domi per obsentiam tuam uti, vel, si ita tibi visum fuerit et permiserit id valetudo ejus, sane non parum afflicta, Vittingaviam te, ubi citra dispendium ministerii operam tuam ei navare queas, subsequi. Nisi itaque sit aliquid, quod impediat, ut hoc precibus nostris des, magnopere rogo, nec praetermittas occasionem mei, quem et multis jam mensibus non vidisti, et qui etiam conspectum tuum desiderat, conveniendi; de multis enim tecum conferre pridem cupio et colloquiis tuis, quibus tam diu carui, exsatiari. Ad reliqua quod attinet, XV. Kl. principes Vienna Pragam versus discesserunt, pace, ut ajunt, confecta, si caesar conditiones oblatas acceperit; cujusmodi autem illae sunt, cum ne legatis nostris quidem, quos Viennae habemus, scire eas datum sit, eo minus ad notitiam meam pervenisse conjicere potes. Mihi ratio ea tractandi valde suspecta est, at quia providentiae divinae omnia committo, non admodum timenda. Principes isti scripto ad caesarem edito, quam malo in nos animo sint, palam fecerunt laeseruntque famam omnium nostrum multis modis; et vero utrum suae existimationi ea ratione consuluerint, alii iudicent. Si illustrissimus tuus, ut nos adire possis, copiam tibi fecerit, oro te, ut tecum adferas epistolam comitis nostri Hodicii, quam te Budovicio ostendisse et probatam illi fuisse scribis; ipse etenim ejus legendae desiderio ardeo, cum ut ingenio foecundo est, non nisi lectu dignissimam scribere potuerit. Vale, nobilissime Lavine, et conjugi tuae honestissimae multam meo nomine salutem imperti. Rossic. XIII. Cal. Sept.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 168 *v* č. 58.

1696. Vavřinci Schuhartovi, lékaři: žádá od něho zpráv o Odkolkovi. — Ve Znojmě 31. srpna 1610. (Konc. lat. v knih. Bludov. 3881 fol. 168*v*, č. 59.)

1697. Hraběti Jiřímu Thurzovi stížně dovozuje: Domino Lorantfi nulla a me iniuria facta est, quod rogatu domini Rziczanii praefectum ipsius ad IDV^{am} detulerim. — Na Rosicích 31. srpna 1610. (Opis lat. Žerotínem opravovaný v knih. Bludov. 3881 č. 60.)

1698.

Jiřímu Erazimovi Tschernemblovi: lituje, že nemohli se sejíti k úradě na společnou obranu, dokud byl čas; arcikníže Leopold umínil si vyhubiti všecky kalvíny, bojí se budoucnosti a j. — Na Rosicích 31. srpna 1610.

Sic coniciebam equidem, quicquid sperare iuberes de adventu tuo, non permissuras tamen vel patriae res vel occupationes tuas privatas, ut ad nos accedere posses; eoque minus nunc doleo expectatione mea me decidisse, quod ea perexigua fuerit et nunquam satis animo meo persuasa. Utinam dedisses, dum res adhuc integrae erant, conveniendi tui potestatem, atque adeo de salute patriae imo nostra certi aliquid constituendi, cum non minori acerbitate peti eam ab adversariis certum sit ac rem publicam, qui ea opinione praeocupati, quod ni per nos staret, omnia illis ex voto successura essent, haud dubie in capita nostra et aliorum, quos nobiscum voluntate conspirare norunt, necis decreverunt sententiam.

Heri inter cetera ex litteris ad me nuper admodum scriptis accepi, excidisse Leopoldo ira percito vocem, qua omnibus Calvinistis, quo nomine nos haud dubie designamur, malum interminatur, dum eiusmodi sorbitionem confectam conditamque illis affirmat, qua non aliud quam mortem ipsam hausturi essent. Id illis animo fixum, ostendunt voces per convivia Vienensia passim inter pocula emissae, quatuor vel quinque capitum pretio autoritatem et dignitatem regi redemptam iri. Declarant etiam, quae cum rege privatim a principibus acta, ab iisdem ad caesarem scripta, et consilium episcopi Viennensis, quo suadet, ut coniunctis copiis caesarianis cum iis, quas rex haberet, de haereticis tam praeclara occasione delendis statueretur, id luculenter demonstrat.

Cum autem fortuna nobis congressum hunc inviderit eoque iam devenerit, ut plerisque rei bene agendae occasionibus elapsis vix ulla spes sit relicta res nostras in tuto collocandi, praesertim si caesar pacem ratam habuerit et in principes nobiscum in religione consentientes arma, quod eum omnino decrevisse constat, converterit: enitendum est cuique nostrum pro virili, ut proprio consilio suae et patriae conservationi invigilet, donec tempus, imo Deus ipse viam et rationem communi consilio et viribus opportune aliquid aggrediendi suggesserit, quo securitas nostra, si tamen ullam in hac vita polliceri nobis possumus, tandem stabiliri queat. Malis consultoribus usi sunt principes Palatini, quod vestris auxiliis ex foedere nuper contracto non accitis, nostrisque ex societate vobiscum inita non coniunctis, Passaviensem militem multis modis debilitatum vano retracti metu adoriri detrectarint, quem si non delere, dissipare mea sententia potuissent atque ab ea parte limites suos tutiores reddere; nunc integrum et stipendiis armisque pontificiorum animosiorem, novis item supplementis et pecunia brevi reficiendum duce Bavaro expectent, qui operam suam in exequenda proscriptione caesari spopondit, et, si vera sunt, de

quibus litteris amicorum moneor, per Leopoldum, qui cum Trautmansdorfio Passovium concedit, exercitui nomine caesaris praeficietur; nos dum exarmati fabulae hunc actum extremum spectabimus, ni coelitus nobis opis aliquid affuerit, vel singuli damnabimur misere vel penitus pessumdabimur universi meritasque luemur socordiae poenas, quas clementer a nobis avertat et in capita sui nominis hostium contorqueat praepotens ille exercituum Deus, cui te, illme baro, nosque omnes commendo. Rossicio, pridie Kal. Sept. [1610].

Konc. v knih. Blud. 3881 fol. 169 č. 61.

1699.

Richardu Starhenbergovi: doufá, že přítomností moravských vyslanců zmizely jeho pochybnosti a podezření; očekává podrobnějších zpráv. — Na Rosicích 24. září 1610.

(D^no^ Riccardo Baroni Starrhembergio.) Illustrissime baro. Reditus et praesentia nostrorum delegatorum jam diluerit haud dubie et suspicionem et metum, quibus occupari animum tuum ostendunt illae, quas XII. Cl. Oct. exaratas heri demum sub ipsam vesperam a te accepi. Fortassis ad ipsorum accessum deductum fuerit velum, quo occultabatur hactenus; palladium reservatum haud dubie pro veteri more ad extrema. Mihi quidem, quid attulerit Brunsuicensis, ignotum omnino non est, et si aenigmata atque aequivocationes tollas, pauca sunt, in quibus magnopere quis inhaereat; a vobis tamen certiora expecto; quae ubi adfuerint, prolixiorem scribendo subministrabunt materiam, quae hoc tempore nulla fere est atque idcirco hanc breviorem solito facit. Vale illme Richarde et me redama. Ross. VIII. Cl. Oct. 1610. Qui te sincere amat et colit: C. Z.

Opis v knih Blud. 3881 fol. 169 č. 62.

1700.

Lavínovi: píše o nemoci Šmerhovského; o nových vyjednáváních ve Vídni; tvrdí se, že císař přidal se k spolku papežskému, a někteří i krále Matyáše z toho podezírají; hrozí se vlivu Khleslova na krále. Pasovští prý vtrhli do území Krumlovského. — Na Rosicích 29. září 1610.

(Mathiae Lavino, medico.) Etsi non dubitem, mi Lavine, te incolumem rediisse ad tuos, cum et patroni tui et aliorum literae, quas tabellarius meus Vittingavia retulit, etsi obiter tantum, tui mentionem faciant; ut tamen id magis haberem exploratum, epistola administra et inquisitrice uti visum est, quae si responsum a te huc remittet, cura simul et desiderio animum liberabit. Ego a discessu tuo mediocriter habui et nunc quoque valeo, nisi quod catharrus paulum me exagitet; sed aeger noster nihilo prosperius vivit, quem reliquisti discedens languentem, imo in pejus videtur ruere valetudo, non pedibus jam solum et tibiis, sed utroque femore a tumore occupato. Praeterea anxietas illa et difficultas in respiratione nihil remittit

et tussis incrementum sumere videtur, nihil proficientibus remediis et natura segniter faciente officium, ita ut fere omni spe exciderimus de salute recuperanda. Mei consilii esset, ut ad te deportaretur, quo praesens praesenti adesses, et si quid adhuc spei in humanis auxiliis, nova subinde ope, et quoties opus esset, vel repetita, vel immutata laboranti succurreres. Sed animadverti, dum nobiscum esses, alieniorem te ab hac sententia, nec ille id magnopere urget, cura salutis, ut videtur, abjecta: at mihi non videretur inconsultum, eo magis, quod Lojetius meus totus jam animo vagatur, in nuptias tantum cogitatione defixa, quas ubi contraxerit, domus medico vacua parum consilii vel auxilii adversus tantam vim morbi subministrare poterit. Significa igitur, quid tibi hac in parte videatur; quo enim te videro inclinare, eo etiam aegrum impellam. — Nos adhuc, quantum ad publica, fluctuamus, incerti, quid sperare debeamus, vel metuere. Legati provinciarum Viennam revocati in eadem qua prius incertitudine haerent, ab omnibus consultationibus exclusi, promissis tantum et spe lactati. Quid taciturnitas ista et arcanorum occultatio portendat, nescio, hoc scio tamen, tempus perire nobis et negligi occasiones, dum hostibus et vires et animi interea crescunt. Pro certo ad me perscriptum est, caesarem foederi isti pontificio subsripsisse; sunt, qui et regem nostrum suspectum habeant; ego, quid credam, dubius pendeo, plurimum tamen me procrastinationes istae angunt et terret Glöselii, qua apud regem pollet, authoritas. Sed abjeci in Deum curas meas, ipse faciet. Passavienses audio in ditionem Crumlovianam perrumpere velle et perrupisse jam parte aliqua: egregium sane ad tentandam patientiam Bohemorum commentum! Quam vereor, ne bullae istae, quibus adeo fidunt, revera ut bullae evanescant! Deus nobis adsit et hostium suorum conatus et consilia confundat. Amen. Petitionis meae, quae Austriam Superiorem contingit, ut memor sis, rogo. Vale. Ross. III. Cl. Oct. 1610. Tui studiosissimus et amantissimus C. Z.

P. S. Amandum nostrum migrasse a nobis audivisti haud dubie.

Opis v knih. Blud. 3881 fol. 169 v č. 63.

1701.

Jiřímu Erazimovi Tschernemblovi o úmrtí falckraběte; o listu, který, jako by od něho psán, ve známost širší vešel; o řádění vojska Pasovského a opatřeních, jež proti němu učinili stavové čeští a j. — Na Rosicích, 5. října 1610.

Deposita tui videndi et fruendi praesentis expectacione, illustrissime Tschernemeli, ea tamen spe me sustentabam, per litteras te suppleturum, quod adversante sorte mea coram praestare non potuisses; at cum frustra me eas expectasse video, nec ulla occurrat causa, quam propter me tam diu illis carere volueris, accedo te exploratum, quid illud esset, quod tot septimanarum silentium in tam difficili tempore, et quo nunquam alias mutuorum sermonum et consiliorum collatio necessaria videtur,

inducere potuerit; accedo praeterea, ut te quamprimum reddam certiorem, quamvis non sine moesticia aliqua id faciam, devenisse ad Brunschwicium et per eum regi et aliis communicatum exemplum epistolae, ut conicio, ad electorem palatinum, (quem extremum clausisse diem hodiernis litteris Praga allatis edoctus sum), per Richium transmissae, evulgatum quidem errore nescio unde contracto sub meo nomine et hoc titulo apud omnes, ita ut etiam Hodicio nostro imposuerit, publicatum, sed tibi haud dubie errore cognito posthac attribuendum. Jussi id describi, ut ex lectione, utrum tuus esset foetus necne, agnosceres et ad sustinendas adversariorum calumnias mature te praemunires, de diluendis etiam cogitares. Etsi enim epistola nihil contineat, quod non scriptorem declaret magno rerum usu, insigni peritia, egregia erga principem fide et in patriam amore singulari praeditum, ita ut optarim sane autor fuisse tam elegantis scripti; cum tamen non ignores, quocum genere hominum nobis sit res, malim Richium vel amicos, quibus legendum vel describendum dedit, tum cautius egisse et fidem amico servasse magis integram. Sed sic accidit plerumque, ut, dum vanos rumusculos nimium affectamus, non prospiciamus amicos culpa nostra discrimini exponi et hostium telis conficiendos oferri. Tu tamen pro more tuo generose ages certus, nec me nec alios amicos, si res ita postulet, tibi defuturos.

Passavienses ducentis solummodo equitibus in Bohemiam duce Rameo immissis tantum terrorem incusserunt incolis, ut primates regni viginti milia talerorum contulerint ad sedandos eos et ulteriori aditu prohibendos. Id effecturum se ipse in se recepit archidux Leopoldus, quem cum ea pecunia perrecturum Passavium aiunt.

Mors electoris haud dubie novam rebus Germaniae et principum confoederatorum consiliis formam inducet et forsan ob administrationem tutelae novis excitandis turbis occasionem dabit. Anhaltinum Ambergam rediisse intelligo. Nos post pacem confectam rebus nostris componendis forsan vacabimus, vos quid facturi, ut ex responso tuo certi aliquid cognoscam efficias, rogo. Vale, illustrissime baro, et redama. Rossicii III. non. Octobr. [1610].

Konc. v knih. Blud. 3881, fol. 169 č. 64.

1702. Plukovníku Janu Lucanovi: Čechové již sebrali 20 tisíc tolarů na zaplacení vojska před Pasovem ležícího; zajisté seženou i zbytek peněz. Náhlá smrt kurfista Falckého bude unii k veliké škodě; v Praze ze smrti té se radují, ale Žerotín lituje ztráty knížete, qui m'estoit affectionné; du reste, mes afflictions m'ont appris à ne mettre point ma confiance en l'homme quel qu'il soit. (Ch.) — Na Rosicích 7. října 1610. (Opis franc. v knih. Bludov. 3881 fol. 169 *b* č. 65.)

1703. Jeronymu Bonacinovi: nebyl by chybil, kdyby byl otevřel balíček určený hraběti z Hodic, poněvadž tím způsobem byly by se rychleji dostaly do rukou králových listy připsané jemu; posílá mu je tedy zase s prosbou, aby je odevzdal, nebylo-li by možno do rukou králových, nejvyššímu komorníkovi dvorskému, a připojuje dopis jiný připsaný expedici kanceláře české. Také žádá Bonacinu, aby doručil Piznonovi balíček přiložený a oznámil

Žerotínovi, zda zaplatil mu konečně korrespondent Candelbergrův. Pro bednu se sklenicemi Žerotín poslal si do Brna; ještě neví, v jakém je stavu. — Na Rosicích 9. října [1610]. (Konc. vlašský v knih. Bludov. 3881 fol. 170, č. 66.)

1704.

Jiřímu Erazimovi Tschernemblovi: o svém pobytu při dvoře královském ve Vídni a v Ebersdorfě; o čem jednáno býti má na sněmě moravském a j. — Na Rosicích, 2. listop. 1610.

Quo die responsum a te retulit tabellarius meus, eo ipso Viennam ad regem excurri, Ebersdorfii autem, quo se animi recreandi gratia contulerat, salutavi; causae mihi illum conveniendi pleraeque privatae a publicis tamen non alienae. Facta in congressu mentio epistolae ad palatinum principem scriptae, quam meam non esse satis dixisse habui; adeo autem apud omnes opinio invaluerat a me profectam, ut quidem vix adhuc sibi persuadeant me non fingere. Ceterum ego suspicione a me remota oneravi neminem, imo probato alioquin argumento culpam in adversarios retorsi, quorum artificio ad eum modum concinnata fuisset ea scriptio, ut quo magis verisimilia contineret, facilius nostrarum partium esse crederetur; et ita quidem credunt nunc familiares aulae vel credere se simulant. Domum postquam redii, conventum indixi ordinibus nostris ad XV. Kal. Dec. Brunam, tum ad audiendos et examinandos novae pacis articulos, tum ad deliberandum, quid de milite nostro statuere oporteret in posterum; puto autem dimmissum iri, non quod satius non esset retinere idque multis de causis, sed quia tantis copiis alendis, quibus alioquin sufficerent facultates, non sufficiunt depressi animi provincialium, minoris autem numeri nullus vel exiguus fuerit usus, cum nec terrori hosti nec amicis praesidio satis facturus esset. Dies vero ipsa ostendet maxime, quid sequendum, nam ad eam vel traductum in Bohemiam videbimus exercitum Passaviensem, vel Bavaro et sociis traditum, utrumque quidem cum periculo nostro, sed propinquiori altero.

Ad capita porro pacis quod attinet, de quibus eadem tecum mihi est sententia, ea nec reiecta iri existimo nec simpliciter admittenda, sed appositis condicionibus, quibus prospiciatur rebus nostris, explananda et illustranda; finito conventu de omnibus te faciam diligenter certiorem.

Lucanus mecum fuit et tui quidem crebram habuit mentionem, ceterum nec responsum Nassovii nec obsidionis Juliacensis descriptionem mihi ostendit, oblivione fortassis, vel quod maioris momenti negociis tractandis diem totam extraxisset temporis angustia; ab eo litteras in singulas horas expecto, per quas, quid Bohemis sit animi, cogniturum me spero. Perquam vereor, ne isti homines nos ita secum, ut existimo, imprudentia sua trahant, ut nullus postea ad salutem pateat regressus.

Gundackerus Polheimius, quem officii causa Heidelbergam missum haud dubie nosti, num quid arcani in commissis habeat, Viennae explorare non potui; dum tamen

ad omnia respicio, vix illi quid creditum existimo, quod in rem regis sit et nostram. Vale, illustrissime baro, atque de rebus et consiliis vestris, potissimum vero utrum arma retenturi sitis an deposituri, aliquid certi ad me perscribe. Vale iterum. Rossicio III. Non. Novembr. [1610]. Qui te plurimi facit, plurimum diligit C. Z.

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 170 č. 67.

1705.

Starhembergovi: vyslovuje svou nespokojenost s ujednáním Vídeňským; způsob, jímž bylo jednáno o mír, jest málo důstojný, a podmínky míru jsou plny lsti a úkladů; nicméně bude třeba smířiti se s tím, má-li se odvrátiti nová válka. — V Rosicích, 2. listopadu 1610.

(D^no^ Riccardo baroni Starrhembergio.) Quod nullas a me acceperis, cum Tschernemelium nostrum meae apud te offendissent, illustrissime baro, non aliunde causam traxit, quam a falsa de absentia tua a domo persuasione: nondum enim mihi, quo tempore tabellarium meum Schwerdtbergam expediebam, de discessu tuo Vienna innotuerat. Id te ita accipere et credere omnino cupio, nulla alia opinione vel suspicione admissa: piaculum enim mihi esset, te praeterire, quem ita in pectore et merito quidem gero, ut prae oculis semper habere videar. Sic culpa pacari debet. Ad alia quae poscis accedo: et pacem quidem probari mihi fateor, conditiones autem pacis, modum et rationem illius conciliandae minime: in hac enim dignitatis nihil, in illis meo quidem judicio multum insidiarum et fraudis imo etiam turpitudinis, ita ut non pacem, sed servitutis potius pactionem initam existimem. Nam et deprecatio illa regi si ignominiosa non, minime saltem decora est; quod etsi non illius tantum, sed nostro etiam nomine, ut quidam e Bohemis *) innuere apud me videtur, exhibita, noxia et contractui Pragensi, quo honori provinciarum optime consultum fuit, maxime adversa. Jam quid dicam: beneficii loco accipiendum, quod justis querelis nostris datum est? quod jure a nobis petitum, jure negari non potuit. Quid praeterea pacis et belli consilia cum caesare communicanda, foedera arbitrio ipsius permittenda, societates prohibendas, initas rescindendas, et tantum non leges ab aula illa accipiendas, imo accipiendas revera, cum inferior noster dominum illum supremum agnoscere teneatur. Taceo verba et sententias captiosas, aequivocas et plus in recessu (ut vulgatam hic phrasim adhibeam) habentes, quam promittentes in fronte: haec qui mihi arridere queant, ipse per te judicium facito. Et tamen, ut ut displiceant, ferenda nihilo secius video, nisi novo bello implicare nos animus sit et arma vicina experire, quae ipsemet sane nec metuerem magnopere, nec declinarem, nisi maximam nostrorum partem animadverterem ad quieta consilia, etsi minus gloriosa, propendere. Sic nihilominus existimo proximo in conventu ordinum, quem ad XV. Cl. Dec. promulgavi, mediam viam nos secuturos, qua nec approbemus omnino, quae a principibus istis, viris rerum nostrarum ignaris, transacta, nec cum

injuria eorum repudiemus, sed consulamus et honori regio et libertati securitatique publicae, qua sine nec vita nobis optanda: at vero de his proximis literis, quas soluto conventu ad te dabo, copiosius. De mea ad te profectione, quamvis eam nunquam ex animo depono, nihil tamen spondere possum, quamdiu suspensus haereo, quid mihi certi de pacato erga nos caesaris animo pollicear; dabo tamen operam, ut me hinc aliquando extricem et fidem liberem. Frater meus uxorem diutino morbo afflictam et tandem oppressam luget. Ego meique valemus; te etiam, illme Riccarde, valere jubeo, simulque generosissimae conjugi tuae, tum etiam fratri dilectissimo plurimam salutem asscribo. Ross. III. No. Nov. [1610].

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 170 č. 68. — *) Původně: quidam Pragensium amicorum.

1706.

Jiřímu hrab. Turzovi: omlouvá se, že mu nepsal; rozepisuje se o výminkách míru mezi císařem a králem Matyášem, nechvále, že nebylo zůstáno při smlouvě předešlé uzavřené před Prahou; o pověstech v příčině míru uzavřeného v říši a nábízeného od Španělska Savojsku. — Na Rosicích 8. listopadu 1610.

Illustrissime, spectabilis et magnifice comes, domine frater et amice plurima observantia mihi colende. Salutem et omnis prosperitatis incrementum IDV[ae] ex animo precor et officia mea promptissima et paratissima offero. Fateor, observandissime domine, nihil mearum ad IDV[am] pervenire potuisse, cum toto hoc bimestri spatio inde ab exitu Augusti nullas ad eam dederim; id vero non tam negotiorum et occupationum multitudine, quae me ab officio abducent nunquam, quam spe potissimum ea factum est, fore, ut brevi cum illa Viennae, quo eam accessuram non ignorabam, convenirem sermonibusque mutuis et familiari de statu rei publicae collocutione diuturnum compensarem silentium, atque ea mihi nuper praeterlapsis diebus causa inter praecipuas fuit eo proficiscendi, quod monitus amicorum litteris de adventu illius sic plane mihi persuaderem, conspectum illius et colloquia non posse mihi per hanc occasionem excidere: qua expectatione frustratus, postquam serenissimo rege salutato negotia mea confecissem, urbe relicta in patriam redii. Sic itaque, ut interpretetur IDV[a] cessationem hanc a litterarum officio, pro benevolentia nostra ab ea peto, ni velit hoc praeterea iusto excusationis loco admittere, quod noluerim crebrioribus interpellationibus usum thermarum, quae quietem maxime postulant, molestiorem illi reddere.

At nunc provocatus humanissimis litteris hodie allatis abrumpo silentium, et de ratione administrati imperii, quam Viennae se deprehendisse nuntiat, plane cum ea convenio coniunctis etiam votis, ut vel saniore donentur mente, qui consiliis optimi regis adsunt, vel saniores rex consiliis adhibeat. Legi quin etiam condiciones pacis inter caesarem confectae, et ea quidem sententia, satius fuisset prioribus pactis

apud Pragam sancitis insistere vel iis saltem inhaerere vestigiis, quae matura deliberatione praeeunte principem in hoc solio maiestatis collocarunt; at vero aliter cum acciderit, hoc me consolor, neminem nostrum vel nostrorum in communionem culpae trahi posse, quae omnis in iis residet, qui aliis exclusis soli summam rerum ad se traduxerunt.

Porro quod IDV^{a} ad deliberandum proponit amplius, num ex re confoederatarum provinciarum fuerit iis subscribere nec ne, id sane me non minus quam illam ambiguam tenet, et certe, si sententia verbis metienda sit, minime consultum existimem, ratas haberi. At quia praetexitur privatim tantum regem concernere omnia et ad personam ipsius (ut loqui illi mos est) spectare, vel a rege petendam explicationem clariorem crediderim vel a provinciis ipsis eiusmodi dandam, quae contractum Pragensem non infringat, iura et immunitates provinciarum non destruat; quo facto concident mea opinione omnia, quae sub involucro obscuriorum verborum ad perniciem communi libertati et saluti struendam delitescere hic illic videntur. Et id quidem apud nos in consultationem proximo conventu, cui XVII. huius mensis dies praescriptus, veniet, quo finito ad IDV^{am} de exitu deliberationis perscribam.

Novi nihil affertur, vetus enim id iam est fidem frangere, ludere iuramentis, verba dare, iure nihil, omnia per vim agere, et quidquid aliud corrupti hominum mores invexerunt, ita ut si aliud quid audire contingat, inter nova merita referri possit. Fertur tamen pacem inter principes imperii certis conditionibus firmatam, militem Passavianum dimitti, dissidium inter agnatos principes Palatinos de administrando electoratu palatinensi ad concordiam deduci, Hispanum Sabaudo pacem dare, et alia, quae turbae huius saeculi subministrant; quorum ego vel nihil vel paucissima credo, quin potius omnia vere proximo in cruentum bellum eruptura mihi persuadeo, quod si non ab aliis, a nobis tamen clementer avertat DEUS, cuius sacrosanctae tutelae IDV^{am} commendo. Dřevohosticii VI. Idus Novembris [1610].

Konc. v knih. Bludov. 3881 fol. 170 č. 69.

1707.

Bedřichovi Sedlnickému (z Choltic) uvádí důvody, proč nemůže o jeho žádosti soudu Opavskému psáti, aby sirotku po neb. pánu ze Zvole léta doplněna nebyla. — Na Rosicích, 23. listopadu 1610.

(Panu Bedřichovi Sedlnickýmu.) S. ɔc. Psaní VMti, kterýmž mi, že by sirotku po nebožtíku pánu ze Zvole léta doplněna býti měla, oznamovati, a poněvadž by to se škodou sirotčí býti mohlo, abych o to psaní k soudu Opavskému učinil a toho bránil, žádati ráčíte, jest mi při minulým sjezdu Brněnským dodáno. Na kteréž ač bych byl rád tehdáž odpověď dal, avšak když mi čas k tomu nepostačoval, toho sem zanechati muosel. Netajím pak před VMtí, že bych rád k žádosti VMti a pro dobré

sirotčí takové psaní napsati poručil, kdyby mi mnohé duoležité a podstatné věci ku překážce v tom nebyly. Nebo předně račte o tom vědomost míti, že knížetsví Opavský pod poslušenství JMCské náleží, od kteréhož Morava na tento čas oddělena jest, a tak kdybych já proti těm letům co psal, pošlo by odtud, že by se vykládati mohlo, jakobych poddaný JMCské proti JMti pozdvihoval.

Druhé že předešle o ta léta mezi námi a kanceláří českou vždycky nemalé nesnáze bývaly, k posledku pak tak nám v to jest sáhla, že soud nad sirotky takměř žádné moci neměl, aniž to dříve napraveno býti mohlo, až při této proměně pána země. Poněvadž pak knížetství Opavské v tu proměnu potaženo není, obávám se, že kanceláři české nebude [se] chtíti od svého předešlého obyčeje upustiti, ani soud knížetství Opavského v jaké odpory o sirotka tohoto smí se dávati, skrze což mé psaní daremní by bylo.

Třetí, poněvadž týž artykul o doplnění let to s sebou přináší, že pán země má moc sirotkům léta doplňovati s radou panskou, totiž soudu zemského, a bezpochyby větší díl pánův soudcův knížetství Opavského proti tomu nebude, opět by na to přišlo, že bych daremně pracovati muosel a snad sobě k nějakému zlechčení posloužil. K tomu jsa já jeden z nejposlednějších přátel toho sirotka, nenáleží mi před jiný sahati; pročež VMti přátelsky za to žádám, že mne v té příčině omluvna u sebe míti ráčíte.

Při sjezdu Brněnském ač bych byl VMt rád viděl, však poněvadž ste slušnou příčinu míti ráčili odjezdu ven z země, a k tomu omluva VMti skrze psaní přistoupila, se[m] s VMtí dobře spokojen, jsa té naděje, že to jiným časem i pro dobré vlasti i pro své vlastní vynahraditi ráčíte. Datum na Rosicích 29. Octobris 1610.

Opis v knih. Bludov. VI—4146 fol. 23.

1708. Vavřinci Schuchartovi lékaři: žádá ho, aby v důležité záležitosti jej navštívil, a to brzy, poněvadž hodlá přesídliti do Olomouce. — Na Rosicích 23. listop. 1610. (Konc. lat. v knih. Bludov. 3881 fol. 170 *v* č. 70.)

1709.

Plukovníku Janu Lucanovi oznamuje, že stavové moravští počínají rozpouštěti vojsko; jinak nebylo možno odvrátiti od sebe podezření Vídně a zabezpečiti se proti Praze; kdyby Čechové byli jich žádali o pomoc, měli by Moravané spravedlivou omluvu, proč nechtějí odzbrojovati; ostatně Moravané podrží ve svých službách všechny důstojníky pro případ nového zbrojení; spoléhají také na pomoc Lucanovu. — Na Rosicích, 23. listopadu 1610.

(A Jehan Lucan Colonnel.) Monsieur, je ne veulx que vous ignoriez, si vous ne l'avez entendu desia, que nous commençons à desarmer, ayants deliberé à l'assemblée tenue a Brin sur la fin de la sepmaine passée, de licentier nos gens; on

commençe par la cavallerie, l'infanterie suivra apres, e i'en ay grand deplaisir prevoyant le danger, auquel nous nous mettons, mais sçachant qu'on n'a peu faire de moins, j'ay patience. Il n'y avoit aultre moyen d'eviter toute soupçon du costé de cour de Vienne et de couper l'occasion de nous courir sus du costé de Prague que cesluy-ci; car à retenir tant de gens apres la pais faicte et si solennellement ratifiée et après que le roy et les estats d'Aultriche ont renvoyé les leurs, n'estoit aultre chose que donner couleur apparente à nos ennemis d'en fair aultant et de iustifier tout çe qu'il leur plairoit d'attenter à l'avvenir contre di nous, comme infracteurs de pais et disturbateur du repos public; donc avons iugé pour ceste heures estre plus expedient de çe costé d'attendre ce que Dieu vouldroit permettre, sans nous y precipiter de nous mesmes, que par trop grand desfiançe nous envelopper au malheur, duquel avec tant de peine et tant de despens nous sommes garentis cest' année. Si ceus de Boheme tenants plus de conte du danger, auquel ils se trouvent, qu'ils n'ont faict, eussent eu aultant de souci de leur conservation, comme leurs ennemis ont de desir de leur ruine, et nous eussent requis de secours, nous eussions eu une iuste escuse à demeurer armez pour leur serviçe; mais piusqu' ils se sont abandonnés eus mesmes, ils ne se peuvent pleindre, si nous et aultres les abandonnons. Je cognoy que leur partes seront le commençement des nostres, mais la coulpe sera tout à eulx comm' à çeulx qui, ayents eu tant de belles occasions à se tirer de çes maulx, les ont laissé escouler sans s'en avoir voulu aider aultrement.

Au demeurant, comme vous l'avez entendu aultres fois, tous les chefs nous demeurent aultant de la cavallerie que de l'infanterie, si que soit que nous entreprenions de faire nouvelle levée ou que nous essayons de dresser un'armée de nos suiects, tousiours çe nous sera aultant d'avantage pour mieus nous opposer et faire teste à ceus qui cercheront de nous offenser; et quand nous aurons çe bonheur de vous avoir avec nous, vostre bon conseil et adresse nous aidera à obvier au reste des inconvenients qui nous menaçent; qui est cause que ie vous prie de vouloir penser à vous retirer au plustost qu'il vous sera possible auprès de nous, car quoyque pour raisons praignantes, approuvées mesmes du conte d' Hodicz et du colonnel de Tiefenbach, ie n'aye voulu pour ceste fois proposer vostre personne aulx éstats, mais l'ay remis à la diète generale, que le roy nous publiera apres Pasques ou paravanture plustost, si pouvez vous estre bien asseuré que la plus part des seigneurs bien affectionnés au public n'a aultre intention que çelle que ie vous ay declarée à vostre departement de Brin, laquelle si vous vouldrez seconder, comme ie vous en requiers tres affectue[u]sement, non seulement vous ne changerez de pensée, mais sans grand delay vous transporterez devers nous, où vous serez bien venu, bien reçeu et entretenu, comme i'espere, à vostre contentement. Où faisant fin après m'estre racommandé à vos bonnes graces, ie prieray

Dieu vous donner, Monsieur, en bonne santé vie longue et très heureuse. Rossicz çe 23 de Nov.

Konc. v knih. Blud. VI—3881 fol. 170 č. 71.

*) Plukovník Lucan byl důvěrným přítelem Petra Voka z Rožmberka a kn. Anhalta. Několikráte byl jako diplomat vyslán ke dvoru Pražskému, aby záměry jich mohly býti provedeny.

1710.

Lavínovi: omlouvá dlouhé své mlčení stálými cestami a prácemi; nediví se nepřátelskému smýšlení Brunšvického knížete proti nim, který svým chováním při posledním jednání o mír pozbyl mnoho vážnosti; o sňatku svém se vdovou Žerotín dosud se nerozhodl; od příbuzenství s Čechy mnoho neočekává, protože většina jich ho nenávidí; ženě jeho jest potřebnější znalost jazyka německého než domácího, kdyby někdy Žerotín musil vystěhovati se z vlasti. — Na Rosicích 24. listopadu 1610.

(Mathiae Lavino, medico.) Etsi vacuus a culpa, merito tamen vereor, ne mihi succenseas, quod toties a te interpellatus nihil respondeo: quis enim ferret, ad sex epistolas, tot enim numero intra hos duos menses a te accepi, ne verbo quidem responderi. Sed impetrent a te veniam nunquam fere a me intermissae post discessum tuum a nobis profectiones, ut alia praeteream, quibus omne tempus mihi ereptum, quod ad rescribendum tribui debuerat. Tres Brunae conventus egi; octiduum impendi itineri Austriaco, Olomucium etiam profectus reipublicae causa; postea ad aliquot dies Drevohosticium diverti privatis meis negociis ordinandis, inde ad suscipiendum e baptismi fonte Salmensis comitis filium profectus; nulla mora interjecta ad funus fraternae uxoris me transtuli, quod nuptiae Straznicenses exceperunt. Sic totum hoc tempus mihi transactum, ut hospes nunc domi mihi videar, postquam ante biduum reversus quieti aliquantulum me dare coepi. At cui quieti, cum intra duas ad summum hebdomadas ad eandem rationem vitae mihi revertendum sit, publicis et privatis occupationibus denuo me hinc extrudentibus? Ex his colliges, ut spero, justam mihi tacendi hactenus causam fuisse; et si agnoveris, excusabis etiam, quatenus officio defuisse visus fuero. Caeterum gaudeo, patronum tuum senili in aetate valetudine frui firmiore, nec minus laetor, tot blandimentis et aucupiis non tam infractum animum ipsius, quam declaratam debitam erga ipsum observantiam. Proinde nihil monere attinet, ut insidias caveat, cum hostes norit et technas hostium.

Brunschvicensem non miror, malo in vos esse animo, cum bono in bonos esse ex iis, quae in hac pacis actione vel dixit vel scripsit vel molitus est, non apparuerit; unde magnam apud plerosque jacturam fecit existimationis suae, quamvis haec apud me magna nunquam fuerit. Consiliarios, si vera sunt, quae referunt ii, quibus et vires et viri ipsius noti sunt, non adeo sagaces habet, ut consilia vestra expis-

cari potuerint, si quis ea sponte per vanitatem non detexit; actiones si observarunt, prudenter fecisse existimo, ut quos ex hac schola discere aliquid pudere non debeat.

Sed istis ommissis ad me redeo: et de vidua quidem nihil adhuc apud me constitutum est, quamvis a nuptiis, si et de iis sit redeundum, cum ea contrahendis non abhorrere me, imo inclinare magis quam ad Bohemam, quam offers, multis de causis non diffitear. Scis, quo loco sint res meae, anni et vires; liberi etiam ad justam aetatem provecti maturiorem uxorem postulant. Iuvencula nec his moribus nec forsan viribus conduceret amplius, et licet maxime esset morata, sedati etiam cupidinis; decorum tamen observandum est et judiciis hominum satisfaciendum aliquatenus. Nosti praeterea, plerisque Bohemorum exosum me esse, non meo vicio aut culpa, (ut qui eos offenderim nunquam, imo ipsorum causa in multorum offensionem incurrerim), sed pertinaci errore, quo ducuntur: expeditione nostra in Bohemiam, quam mihi asscribunt, nescio quam ignominiam, quae damna illis allata, cum potius considerare debuerint, me et socios autores illis fuisse emergendi e servitute et in libertatem sese vindicandi, si uti occasione voluissent. Hoc cum ita se habeat, quid me fiduciae vel spei in affinitate ipsorum collocare posse, vel ex ea expectare commodi, ipse judica. Alio itaque convertendi sunt oculi et ibi necessitudo querenda, unde si praesidii nihil, solatii tamen aliquid redundare ad me possit. Habet haec vidua non in vicinia tantum, sed in ipsa Germania praecipuae nobilitatis viros affines, consanguineos; genita ex matre, cui illustris familia in imperio originem dedit, per quam praecipuae comitum familiae sanguine illam contingunt. Habet sororem in alia illustri familia imperii matrimonio collocatam; ipsamet etiam educata ita, ut, si quid de hominibus sperare liceat, plus isthinc, quam a Bohemis nostris opis mihi polliceri queam. Aliud etiam est, quod specto, linguam nempe Germanicam, quae uxori meae, si exulandum aliquando esset, vel ubi caesarem denuo rerum apud nos potiri contigisset, vel ubi me aemuli et adversarii in odium principis nostri, quo maxime annituntur, adduxissent, magis tali tempore foret necessaria, quam vernacula nostra. Quibus omnibus rationibus et multis aliis, quas data opera praetereo, eo adducor, ut, si mutanda sit vitae ratio, huc potius deflectam, quam alio.

Ista plane in sinum tuum depono, quam ob rem longe molestissimum mihi accideret, si ad alios evulgarentur; nam et de hoc te monitum volo, pervenisse ad me, epistolas meas te non solum legendas, sed et describendas aliis dare; et Richius quidem, cum in Austria esset, partem literarum ad te daturam, ex meo autographo excerptam, aliis ostentavit. Qua propter cupio, ut hac in parte majore circumspectione utaris, ne benevolentia erga te mea mihi aliquando fraudi sit. — Aeger noster nec meliore conditione est, nec deteriore; imo eo pejus habet, quod non melius. Incipio diffidere jam valetudini, emendatione nulla apparente; ille tamen non

desperat, etsi nihil promoventibus spem remediis, quae adhibentur. Ego mediocriter Dei beneficio valeo. Brigthmanni Apocalypsim remitto, fecissem citius, si plus mihi fuisset otii ad legendum; sed quia horas, quas lectioni tribuo, furari mihi quodam modo convenit, inde haec mora, qua si offensus est patronus vester, ut eam ignoscat, peto. Vale Ross. VIII. Cl. Dec. [1610].

Konc. v knih. Bludov. 3881—VI. fol. 171 č. 72.

1711.

Bernartovi Podstatskému se omlouvá, že nemůže k ustanovenému dni přijeti do kraje Olomouckého k přijetí počtu, jejž má složiti Tasovi Jetřichovi z Hartunkova. — Na Rosicích 26. listopadu 1610.

(Panu Bernartovi Podstatskýmu.) S. ɔc. Ačkoli by mi nic milejšího nebylo, než co nejdříve k tomu přistoupiti, na čem sme společně strany učinění počtu Tasovi Jetřichovi z Hartunkova zuostali, jakož pak sem se byl cele na tom ustanovil na druhý tejden odsad vyjeti a vás spolu s ním z Hartunkova ke dni jmenovanému na Dřevohostice k sobě obeslati; ale za příčinou odpravení lidu našeho válečného, kterej mně samýmu na hrdle leží, muosím terminu o některej málo den poprodloužiti; o čemž sem nechtěl pominouti vám oznámiti, abyšte se časně čím spraviti věděli, a když potom lepší k tomu dospěch míti budu, chci jak vám tak i sirotku den jistý a určitý jmenovati, s čímž se mimo tejden ode dne již prve uloženého prodlévati nebude. Datum na Rosicích ut supra [26. Nov. 1610].

Opis v knih. Bludov. VI—1146 fol. 23 *b*.

1712.

Gryneovi: klidnější poměry nastalé urovnáním sporu mezi královskými bratry poskytují mu možnost, obnoviti dopisování s Gryneem; lituje, že jest mu začínati vzpomínkou na smrt Amandovu; knihy po Amandovi pozůstalé Žerotín koupiti nemůže; biblické dílo jeho zůstane asi neukončeno; listy Žerotínovy Amandovi psané nechť se spálí. — Na Rossicích, 26. listopadu 1610.

(Johanni Jacobo Grynaeo.) Pacatis utcunque turbis, quas inquieta quorundam ingenia dederunt denuo, et composito opera principum imperii aliquot sic satis eo quod inter reges fratres extitit hactenus dissidio, cum nihil sit amplius, quod impediat, lubens redeo, venerande mi et patris instar colende Grynaee, ad intermissam a multis jam mensibus literarum commutationem; atque eo lubentius, quod me in aere tuo agnosco, saepius hoc anno, nec sine fructu, nec absque magna declaratione a te amoris compellatus. Ternas omnino accepi, dignas certe et favore et admiratione simul ex eo potissimum, quod tot inter curas, tantas inter et ecclesiae et academiae occupationes, nec otium tibi defuerit nec studium erga me ad eas, vel hac ingravescente aetate tua, exarandas, cum ego, multo te minor annis et, si labores tuos

cum meis comparem, temporis etiam liberioris magis haud dubie abundans, ne semel quidem per id tempus praestare istud potuerim. Quo itaque plus me tibi obnoxium benevolentia tua hac intelligo, eo magis mihi perspicio adnitendum, ne me ab ea in posterum superari patiar, neve committam, ut omissa eius retinendae cura, amissam illam et merito mihi ademptam doleam.

Etsi autem repetitae hujus diligentiae triste mihi initium ab obitu Amandi nostri, quem ut summo amore complexus sum vivum, sic mortuum multo cum gemitu deploro, sumendum sit, cum res tamen aliter non ferat, id ipsum aequo animo est ferendum. Tardius mihi innotuit, nec multo ante, quam primis literis tuis, quas circa Idus Octobris accepi, certior de eo redderer, at mature plus satis, si ad jacturam, quam bonae literae et ecclesia eo fecerunt, si ad dolorem, quem mihi privatim attulit, respicio: praeter opinionem certe atque eo tempore, quo nec expectabam quidquam minus, nec moleste magis ferebam, quam adimi mihi aliis occupationibus, iisque ingratissimis, continuandae cum conjunctissimo mihi homine consuetudinis facultatem. At quomodocunque id tandem, graviter sane acceptus est [sic] nec multis ab annis ullius alterius gravius, cum in aliis expleta jam et exacta aetas, in aliis a laboribus exantlatis cessatio, in aliis morbi superati, adversitatis terminatae vel periculorum impendentium effugium, liberi quimmo etiam ora et ingenia parentum retinentes atque adeo illos ipsos repraesentantes moesticiam temperarent, quam in hoc et flos virentis adhuc aetatis et ex multiplici diligentiae fructu spes immensa et solitudo liberorum, ut caetera praeteream, augent potius quam imminuunt. Sed consolationem accipio ex divinae voluntatis consideratione, quae cum optima semper sit et ad salutem meam, nec hic alia esse potuit, atque ex multis cum defuncto sermonibus, quibus tantisper fruar, donec ad redivivum colloquium nos reducat coelestis convictus. Ad syntagma quod attinet, potuit quidem illud ad alios ab autore missum fuisse, memoriae vel benevolentiae testandae causa; nemini vero, quod sciam, praeter me inscriptum est: quam ob rem quid tibi verbis illis velit, quibus nullam tibi intercedere noticiam cum generosis, quibus postulantibus ille id inscripserit, affirmas, non satis percipio. Nam Amandus, si superstitem esse contigisset et Germania bello concitata minus formidinis et periculi transeuntibus attulisset, gratam liberalitatem meam fuisset expertus pridem, quam turbae illae et mors inopinata et de haerede noticia non satis certa remorata est hactenus. Nihil tamen haeredibus his perit: succedit enim in partem muneris pio viro a me constituti vidua, nam pars altera ut nepoti ex sorore cederet, ab amicorum intercessionibus datum a me est. Libros, quos reliquit, si maxime velim, ob magnitudinem sumptuum et alias necessarias impensas facere meos nequeo: licebit itaque per me, ut pro arbitrio eorum, quibus cura ista demandata est, distrahantur. Biblicum etiam opus ne inperfectum maneat, vereor; nostri enim, a quibus illud absolvi desideras, ministerii laboribus totos se addixerunt,

et si quando necessitas ecclesiarum, ut in publicum quid edatur, requirat, vernacula lingua id praestant in usum suorum. De epistolis ad eum scriptis quod mones, gratum est: non putabam ab illo asservatas; nunc cum aliter intelligam, flammis dari cupio.

Tibi autem, mi Grynaee, et vitam prorogari et augeri vires et duplicari spiritum ex animo opto, orbitatemque Academiae vestrae digno successore compensari cupio. Mea fortuna apostoli fere similis est, quem ex naufragio servatum vipera petivit; sed vivit adhuc Deus, qui ut vim undarum cohibere et virus bestiae extinguere potuit, sic et me in media insidiantium et adversantium turba salvum praestare potis est. Vale, mi Grynaee, et mei, quoties preces ad Deum fundis, memor esto. Ross. VI. Cl. Dec. Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 171 v č. 73.

1713. Františkovi Castiglionimu: odesílaje odpověď doktorovi Grynaeovi, Žerotín píše dopis také Castiglionimu, aby mu osvědčil živou paměť, jíž má naň a jejíž svědky jsou také synové Castiglioniovi; ačkoli tito učinili mu jistou naději na příjezd otcův, kdyžtě on otálí s tím, Žerotín navštěvuje ho sám tímto listem, kterým oznamuje mu o stavu věcí. Od jara stavové stáli ve zbraních, aby se zabezpečili před lidem vojenským sbíraným v Pasově pod záminkou války o dědictví Klevské, vskutku však s tím úmyslem, aby tudy byly zase přivedeny v moc císařskou země odtržené. Záměr ten, ačkoli tajený, vyšel na jevo smluvou Vídenskou, jíž úmluvy Pražské byly potvrzeny, a Uhry, Rakousy i Morava ponechány pod mocí krále Matyáše. Nyní po vůli královĕ, který spoléhá na sliby císařovy a knížat říšských, kteří vložili se do sporu, stavové počínají odzbrojovati, ale podržely ve službách všechny náčelníky a důstojníky, aby mohli při první potřebě zase sebrati vojsko; z čehož Castiglioni může usouditi, jak pevný jest mír a kolik důvěry stavové mají k těm, o kterých pochybovati mají tolik příčin. Jsou však odhodláni zůstati pokojní a přestávati na obraně. Jinak věci dařily by se dobře, kdyby mezi stavy bylo více důvěry ve vzájemných stycích a pevnosti k udržení toho, čeho byli získali; ale Castiglioni zná nynější běh světa a snadno domyslí se toho, o čem psáti Žerotín pomíjí. — Na konec Žerotín žádá Castiglioniho za zprávy jeho. — Na Rosicích 26. list. 1610. (Konc. vlašský v knih. Bludov. 3881 fol. 172 č. 75.)

1714.

Zwingerovi: děkuje mu za blahopřání k jeho povýšení; stav země Moravské jest velmi těžký; Žerotín, byv k jejímu povznesení povolán, učinil ji poněkud bezpečnější, málo však radostnější, protože stará nenávist stále vládne; o moru v Basileji a smrti Amanda Polana. — Na Rossicích, 27. listopadu 1610.

(Jacobo Zuingero.) Redditam mihi praeterita aestate epistolam tuam, etsi responsi tam diu dilati pudeat, dissimulare tamen non ausim, clarissime Zuingere, ne in partem delicti proprii innocentem mecum traham et illum, qui a te attulit; et is quidem fideliter officio suo defunctus est, ego vero ad meum persolvendum, quod pridem tribuisse opportuerat, nunc demum accedo, nimis sane sero, si quid serum duci potest, quod necessitate ipsa sic disponente dari maturius non potuit. Sed moram

hanc, et si quod ex ea ortum fastidium, leniet illa ipsa ingenii tui facilitas, quae probe mihi perspecta remissiorem forsan me fecit in ista abrumpenda. Accipio autem et amplector lubens votum cum gratulatione annexa, quod principium epistolae tuae dedit, ratumque apud Deum esse, ipse precibus meis contendo, certus, eos demum rite et salutariter praeesse rebus, quibus ille ipse dum praeest, ita consilia et actiones eorum informat et dirigit, dirigendo promovet et promovendo felici tandem auspicatoque successu coronat. Difficilem provinciam suscepisse me tibi notissimum est, ad quam tuendam parum sane in nobis virium, facultates nullae, subsidia rara, incerta, invito (?) loco. In Deo potissimum auxilium, idem nisi oneri ferendo simul humeros supponere praestet, vel succumbam, vel statione deserta hostibus occupandam relinquam. Tristissimus omnium fuit superioribus annis, nec procul ab interitu, patriae meae status, advenis et inquilinis ad praedam et libidinem expositae. Ad hunc erigendum et restaurandum voluntate principis et ordinum admotus, tutiorem quidem aliquantulum et quietiorem reddidi et laetiorem non multo, praevalente, in quibus minime oportuerit, vetere odio, novae gratiae et memoria beneficii premente magis quam fovente. At quid? frustra hic eam rerum faciem, eam vicissitudinem fortunae expectem, quae perennis felicitatis aemula adversitatibus non eximat omnibus. Haec vita alias nobis cogitationes suggerat necesse est, idque serie meditandum, iniquissimam etiam sortem animi compositi et constantis tranquillitate aequiorem reddi; nec desunt solatia menti sedatae vel ex ipsa consideratione ejus, quod vel fuit, vel esse possit acerbius; semperque spes aliqua superest ad salutem iis, qui merguntur in undis, quae nulla iis est, quos flamma coepit consumere. Vestra Basilea, ut intelligo, suis etiam premitur afflictionibus, orbata non ita pridem multis clarissimis luminibus suis, et nunc peste vexata: hujus doloris sensus ad me quoque pertingit tum ex publica calamitate, qua non leviter afficior, tum ex insperata morte amicissimi mihi viri Amandi Poloni, quo erepto non minus amisisse videor academia vestra, dejectus spe, quae reducem aliquando et patriae inserviturum pollicebatur. Te autem, mi Zuingere, beneficio et ornamento patriae ut multos in annos servari cupio, sic praecipue divinae custodiae potentiam experiri praesenti discrimine. Fac ergo, amate, ut me quam primum laeto de salute et incolumitate tua nuncio exhibeas, ut legendi saltem, si non scribendi laetum argumentum mihi contingat. Vale diu et vive laetus. Ross. V. Cl. Dec.

Konc. v knih. Bludov. VI—3881 fol. 171 v č. 74.

1715.

Jiřímu Erazimovi Tschernemblovi: o jednání na sněmu moravském v příčině nové smlouvy uzavřené mezi Matyášem a Rudolfem. — Na Rosicích, 28. listopadu 1610.

Illustrissime Tschernemeli, etsi in calce responsi heri mihi a te allati aliarum litterarum brevi huc mittendarum spem facias, ne tamen eas morbus uxoris, cui pro-

speram restitui opto valetudinem, remoretur, repetita scriptione ipsemet illas provoco et qui Brunsvicensis cum Passaviensibus transegerit, numque metus ab eo exercitu vobis aliquis, vel tuta omnia significari mihi cupio. Interim ne et te quid eorum lateat, quae apud nos hisce diebus in conventu ordinum acta, paucis te facio certiorem, eo omnium sententiis fuisse itum, ut copiae nostrae dimitterentur exemplo a vobis et Inferiore Austria tum etiam a Silesiis accepto. Nam rex, qui retinet adhuc Dampierium, et quo haud dubie non renitente, quodsi non permittente vel iubente Puchamius equitatum suum in hiberna distribuit, aliter nobis praeiit, quem licet contraria mandantem imitari contra incertae fidei homines ad securitatem nostram fuisset potius, nisi magnae et necessariae rationes a tutiore retraxissent sententia eos, qui sumptuum molestiam fugientes sponte ad hanc determinationem properabant. Crimen etenim videbatur in dubium vocare tot electorum, archiducum et principum fidem, quorum auspiciis pax firmata, tum extra vires et facultates nostras resistere caesari, si promissis stare recusaret, nec absque periculo putabatur exulceratum iam ante animum irritare obfirmata pertinacia, quae non cedendo vel nil vel parum a nova provocatione abfuisset, licet iactantiam non levem prae se ferre videbatur tantorum sumptuum contemptus et quae ex eo colligi poterat opum ostentatio, ut invidiam taceam, quam apud unitas provincias incurrissemus haud dubie, si error ab illis admissus cautela nostra magis factus fuisset conspicuus. Sic dum hinc quidem ab externis circumvenimur, illinc vero a foederatis deserimur, accersimus potius pericula quam arcemus; quae ut omnino depellamus a nobis aliquando, longe alia a nobis ineunda erit rei ratio, de qua suo tempore, cum convenire datum fuerit.

Interim orandus est Deus, ut haec qualiscunque deliberatio feliciter nobis et sociis eveniat et successu prospero, quod si non prudentiam, fortunam saltem nostram, quam non alibi nisi in divina protectione constituo, suspiciendam reddat.

Ad scriptum istud, quod certis condicionibus pacem nobis porrigit, quod attinet, fuit et illud sub incude subiectaque examini singula capita; cumque undiquaque et verba et sententiae eiusmodi occurrerent, quae merito nobis suspicionem facere possent, decreti sunt ad regem legati, qui expositionem clariorem exposcerent. Et initium quidem hinc factum, si quidem toto tractationis tempore nihil tam frequenter unitarum provinciarum legatis inculcabatur, ea solum principem contingere, quae in consultationem veniebant; interim tamen nullus transactionis istius articulus a mentione provinciarum vacuus esset, ut conciliatio huius contradictionis peteretur. Itum deinde per singula membra et principio statutum, ut rex rogaretur de communicanda formula deprecationis, ad certiores reddendos ordines solius regis nomine, non item nostro eam conceptam et oblatam.

In secundo duo desiderata, quod soli imperatori acceptum feratur beneficium

cessionis factae, cum et nos in partem eius venerimus, et quod caesari oboedientia et homagio, quo minime teneamur, devincimur.

Tertius cum hostium mentionem faciat, ad quos hostilitas ista restringi debeat, declarari cupimus.

Ut et in quarto, num inter confoederationes prohibitas numerandum sit foedus cum Sua Maiestate, ordinibus item Hungariae regni et utriusque Austriae initum.

De quinto hoc petimus, ne per eum irritum reddatur promissum a rege nobis, cum in principem cooptaretur, praestitum, se nec bellum suscepturum nec compositurum nobis insciis et inconsultis, quod quavis ratione Moraviam contingeret.

In sexto articulo Ladislaum Berkam universali isti amnistiae eximimus.

Tandem epilogi loco duo postulamus: declarationem scripto comprehensam, non posse nec debere transactionem hanc libertati, immunitatibus et consuetudinibus nostris, contractui in Bohemia inito et litteris reversalibus a caesare impetratis fraudi esse; et promissum, quo rex spondeat minime ad nos et provinciam pertinere, nec ullo modo isthuc trahi posse, si qua parte sese privatim caesari obstrinxerit.

Haec summatim complexus sum, quae legatis nostris prolixius proponenda et postulanda commisimus, quibus vel explicatis vel magis (quod ut ne fiat valde vereor) involutis pleniorem deliberationem, quid ex eo scripto nobis vel amplectendum vel reiciendum sit, instituemus.

Lucanus nihil eorum, quae scribis, mecum contulit, de Golczio tamen ante discessum aliqua inter nos facta mentio, cum ego in eum sermonem delapsus essem, nam et hoc et Brunsvicensis sanguinaria proscriptio iam ante mihi innotuerat. Ante paucos dies misit huc ad me delineationem obsidionis Juliacensis ab Anhaltino acceptam, de responso autem Nassovii adhuc silet. Tu si quid novi ex imperio accepisti et quid vobis sit animi, num imitaturi nos in explicatione novi istius conventus petenda an aliud secuturi consilium, ut ad me perscribas, amanter rogo. Ubi locorum Gotthardus Starrhembergius nunc degat, oro, ut significes, cupio enim certi aliquid ab eo de Golczii in nos animo cognoscere. Vale, illustrissime Tschernemeli, et me, ut facis, amare perge. Rossicii V. Kal. Dec. 1610.

Opis v knih. Bludov. 3881 č. 76.

1716.

Starhembergovi: od Černembla Starhemberg může dověděti se o usnesení stavů, aby vojsko stavovské bylo rozpuštěno a aby vysláno bylo poselství ke králi; na svatbu Žerotín přijeti nemůže, protože jest mu starati se o vojsko; zda mír v říši uzavřený bude trvalý, objeví budoucnost: Žerotín dostal list od krále Anglického; žádá zpráv o synech Starhembergových. — Na Rosicích 28. listopadu 1610.

(D^no^ Riccardo baroni Starrhembergio.) Ne te multis occupem, Ill^me^ Baro, adornandis vel exornandis saltem tua praesentia neptis ex sorore nuptiis impeditum,

ad nostrum Tschernemelium, minus utroque nostrum Salomonianis moribus et ingenio praeditum, te remitto, ut ab eo, quae prolixe de rebus nostris ad illum scripsi, accipias intelligasque, quid ordines nostri et de milite, quem hactenus magnis sumptibus aluerunt, dimittendo et de legatione ad regem expedienda decreverunt. Hanc utcunque vobis probatam iri confido. Quod vero armis plane depositis gravissimo periculo et propemodum praesenti exponere nos non dubitaverimus, excusabit necessitas et exemplum vestrum, qui hosti viciniores primi conducticios vestros stipendio numerato missos fecistis: unde conjecturam capio, non vitio nobis datum iri, quod molem totius belli, quod odium principum arbitrorum, invidiam totius viciniae soli sustinere vel noluerimus vel non potuerimus; quam prudenter? id non disputo, cum tamen necessario eo fidentius consilii exitum Deo committo.

Meum ad nuptias vestras accessum quod aspicit, licet exoptatissima per illam oblata mihi tam tecum quam cum aliis, quos inter vestros colo et amo, conveniendi occasione, non defuisset voluntas invitantibus morem gerendi, duo tamen impedimenta objecta domi me retinuerunt: a milite per provinciam sparso, necdum stipendiis acceptis extra eam deducto alterum; alterum ab observantia, qua te prosequor, quae non permittit, ut aliunde potius captata oportunitate, quam tui visendi, et gratiae, quae bis mihi jam a te facta, referendae desiderio iter isthuc suscipiam. Dabo tamen operam, ut quanto ocius fieri possit, promisso exoluto ad te me conferam et conspectu atque colloquiis tuis et tuorum cupiditatem, diuturnitate morae minime restinctam, expleam. Interim, ut me apud patrem sponsae et sponsum ipsum excusatione tua adjuves, amanter rogo.

Pacem in imperio constitutam scio; quam ea firma, quam fida futura sit, si Deus vitam ultra hyemem hanc prorogaverit, intelligemus; quam vero tuta, quam honesta, quam etiam rebus nostris utilis, et nunc aliqua ex parte judicare possumus et experiemur forsan paulo post. Sed istud prudentioribus et praecipue principibus ipsis, qui nimium cito belli pertaesi eam tam solicite procurarunt, dispiciendum relinquo.

Literas regis Angliae ad me ante dies circiter octo accepi a Lazaro Henckelio, cui eas Helmertus Jörgerus noster tradidisse dicitur huc transmissas. Conjicio te cum Tschernemelio et aliis ejusdem argumenti alias accepisse, ad quas utrum responderitis et qua via, certior a te fieri cupio. Qui filii tui valeant et quam gratus landgravio Erasmus tuus advenerit, ni molestum sit, ad me perscribe; et conjugi tuae, nobilissimae et lectissimae feminae, plurimam et amantissimam a me salutem, addita officiorum solita pollicitatione, nuncia. A quo has accipies, bonus vir est, pius et orthodoxus, unus ex medicis provinciae; eum tibi, quod quorundam negociorum suorum causa Linczium proficiscitur, si opera tua indiguerit, diligenter commendo, tum quia meretur a te amari, tum quia multorum annorum benevolentia

et fide mihi est conjunctissimus. Vale, illme Starrhembergi, et tui Zerotini memoriam retine. Rossiczio IIII. Cl. Dec. 1610.

Opis v knih. Blud. VI—3881 fol. 172 *v* č. 77.

1717. Reimprechtovi baronu Polheimbovi (baroni in Polheimb): omlouvá se, že pozdě odpovídá; vrací Thuanovu Historii od něho vypůjčenou. — Na Rosicích 29. listopadu 1610. (Opis lat. v knih. Bludov. 3881 fol. 172 *v* č. 78.)

1718.

Jiřímu hraběti Thurzovi: oznamuje mu, oč šlo při posledním sněmu moravském; přednáší stížnost p. Jaroslava Saka na stavy uherské v příčině ochrany poskytované od nich poddaným zběhlým se statků Sakových, a žádá ho, aby, maje zření k nynější přátelské smlouvě obou zemí, přičinil se, aby neopětovaly se podobné staré stížnosti. Připojuje dopis došlý od Václava Budovce a žádá za zprávu, proč Sigfrid Kolonič byl propuštěn z úřadu hejtmana v Nových Zámcích. — Na Rosicích 29. listopadu 1610.

Illustrissime, spectabilis et magnifice domine, domine et amice instar fratris perpetuo amore et plurima observantia mihi colende. Ut IDV[a] optata multos in annos fruatur valetudine et officia studiaque mea in se semper talia experiatur, qualia ab amicissimo et observantissimo sui proficisci possunt, ex animo precor.

Ne promisso desim, quo me proximis litteris ad resumendum intra paucos dies calamum et referendum, quid in publico ordinum conventu, tum indicto tantum, iam vero etiam absoluto actum esset, obstrinxi, has scribo atque IDV[ae] significo, duo praecipue in disquisitionem adducta, deinde adhibita diligentiore consultatione decisa fuisse: primo equidem, num copiae nostrae militares, quas per integrum fere annum aluimus, dimittendae essent nec ne; alterum, num articuli pacis Viennae stabilitae citra ullam exceptionem approbandi. Ad illud quod attinet, multa quidem in examen venerunt, omnibus tamen accurate expensis ex re nostra visum est, ut si quidem rex ipse serenissimus, ordines etiam utriusque Austriae copias suas dimisissent, idem a nobis exemplo eorum fieret, atque eo magis, quod ita et moneret et consuleret rex, cui de animo caesaris fratris et de fide principum sponsorum optime constare potest. Quam deliberationem secuti partem iam aliquam equitatus missam fecimus, reliquam etiam intra pauculos dies stipendio excempturi; pedestres copias adhuc quidem sub sacramento retinemus, sed et illae brevi abhinc tempore eo solventur.

De articulis pacis varie quidem iudicatum, at vero in id tandem conventum est, ut legatio ad regiam maiestatem expediretur, quae, si quid obscurius esset, si quid ambiguitatem aliquam haberet, id verbis adhibitis magis dilucidis et in quibus sensus esset perspicuus et cuique obvius, explicari peteret. Quae cum propediem Viennam ventura sit, absque dubio primores illius et honorisc ausa IDV[am] accedent,

et ad testandum mutuum consensum provinciarum, quae in mandatis habent, communicabunt, ita ut nihil opus sit prolixius me hic immorari.

Sic paucis summam eorum, quae constituta apud nos per hos dies, complexus, reliquum est, ut ad IDV^{am} querelas nostratium quorundam et inter eas potissimum nobilis viri Jaroslai Sak deferam, qui subditos suos et servos fugitivos a proceribus Hungaris foveri et cum iniuria et incommodo eorum detineri non tantum graviter ferunt, sed etiam contra vicinitatis ius et amicitiae leges id admitti conqueruntur. Quamvis autem haec vetus nostra quaerimonia est, quia tamen arctiore foedere nunc quam unquam alias iunctis desistendum esset a mutuis offensionibus, nec revocandus damnorum utrinque inferendorum usus, magnopere ab IDV^{a} contendo, ut subditis nostris patriam et dominos deserentibus Hungaria interdicat efficiatque apud proceres regni, ne iis, qui hinc transfugerint, receptus detur, quin imo, si qui deprehensi fuerint, dominis suis restituantur. Et quoniam nobilis ille vir complures suorum hic illic in vicinia [sic] Hungaria latitare non ignorat, rogo IDV^{am}, ut diplomate sigillo suo et subscriptione munito ad me misso iubeat dominos pagorum illorum, ad quos se nebulones isti receperunt, potestati primi et naturalis domini sui eos permittere; quod et nos ex parte nostra facturos et mutuam relaturos gratiam spondeo, praecipue autem daturos operam, ut de IDV^{a} amicitiae hoc officium promereamur. Valeat IDV^{a} diu, et si quid habet, quod mea scire intersit, ut me eius participem faciat rogo. Rossicio III. Kal. Decembris 1610. IDV^{ae} addictissimus et observantissimus C. Z.

PS. Adiunxi his alias, quas non ita pridem a domino Budovicio nostro accepi. — Intellexi Sigisfridum Kolnitschium praefectura Ujvarensi abdicatum; si IDV^{a}, cui causae istius repudii ignotae esse non possunt, existimat, posse eas mihi significari, pergratum mihi fecerit, si primis litteris, quas ad me dabit, inserere illas mandaverit.

Opis v knih. Blud. 3881 fol. 172 č. 79.

1719. Lékaři Schuchartovi posílá listy pro Richarda Starhenberga, Černembla, Helmerta Jörgera, Reinprechta Polheima a Rudolfa Stubenberga, aby je vzal s sebou do Lince. — Na Rosicích 30. listopadu 1610. (Opis lat. v knih. Bludov. 3881 fol. 173, č. 80.)

1720. Panu du Plaissis Mornai píše, že jen přátelství k baronu Losensteinovi, dvornímu maršálkovi Uherského krále, pohnulo jej, aby po tolika letech zase obrátil se k němu dopisem, a aby mu doporučil syna Losensteinova, jenž hodlá podniknouti cestu do Francie a zdržeti se také nějaký čas v Saumuru; doufá, že vznešený rod i osobní vlastnosti mladého toho muže samy zjednají mu přízeň pana du Plaissis, který, jak Žerotín sám poznal, s velikou vlídností ujímá se všech cizinců do Francie přicházejících. — Na Rosicích 2. pros. 1610. (Opis franc. v knih. Bludov. 3881 fol. 173, č. 81.)

1721. Jeronymu Bonacinovi: posílá mu listy pro nejvyššího komorníka a maršálka dvorského; obdržel stolici, čeká na oponu ložní, účty a noviny. Nemohl mluviti se zetěm

o dluhu povědomém, ale psal mu o něm. Poroučí se pánům Orchimu a Francinovi, navrátil-li se z cesty. — Na Rosicích 3. prosince 1610. (Opis vlaš. v knih. Bludov. 3881 fol. 173b č. 82.)

1722. Juliovi Cambiagovi: rozhodnuv se užiti ho k jisté službě čestné a ne příliš namahavé, Žerotín si přeje, aby Cambiago odprose se od zetě, přijel bez meškání na Dřevohostice, kam Žerotín strojí se vyjeti počátkem příštího týhodne. — Na Rosicích 9. pros. 1610. (Opis vlašský v knih. Bludov. 3881 fol. 173*b* č. 84.)

1723. Hraběti Jiřímu Thurzovi: dává zprávu, že Sara Niaryová, za kterou Thurzo se byl přimlouval, křivdila Matiášovi Schmelzerovi, purkrabímu hradu Bráneckého (arcis Branetsch; snad Bránky, ves a manský statek u Val. Meziříčí). — Na Rosicích 11. pros. 1610. (Opis lat. v knih. Bludov. 3881 č. 83.)

1724. Kárá úřad Olomucký, že mu psal jazykem německým. — Na Rosicích 12. pros. 1610. Brandl II. 3. 58.)

1725.

Budovcovi: vysvětluje, že nepsal mu delší dobu o věcech veřejných; k poslednímu sněmu stavovskému v Brně přinesen byl list, jímž král vykládá příčiny smíru s císařem učiněného a nařizuje rozpuštění stavovského vojska; rozhodnuto vyslati poselství ke králi, jež by mu předložilo pochybnosti stavů; stavové již nyní rozpouštějí vojsko; zatím vojsko Pasovské se nerozpouští, nýbrž rozmnožuje. — Na Rosicích 15. prosince 1610.

(Vencislao Budovicio.) Excusatio, quam mense adhuc Augusto pro te attulisti, illustris baro, fecit, quominus progrederer, ut institueram, in conferendis tecum de republica sermonibus; cum enim utcunque idoneae viderentur mihi rationes illae, quae te a tractatione negotiorum publicorum tum temporis abducebant, supersedere tantisper mihi visum est, dum vel populares tui, errore agnito atque adeo consultationibus de patria te restituto, tergiversandi colorem ademissent omnem, vel sopitis rixis istis, quas merito sic appellem, ad familiaria daretur regressus. At vero alterutrum dum expecto, nec tamen illud successerit, hoc vero eventum dubium et mihi multis de causis merito suspectum sortitum videatur, jure fluctuo, cum nec pervenerit ad me hactenus, revocatum te ad consilia, ut eo liberius de iis, quae salutem communem attingunt, tecum agere liceat, nec res nostrae adeo laetae sint, ut familiaria tantum tractare sit animus. Ne tamen diutius in amicitiam nostram tacendo peccem, imo data opera peccare videar, medium tenebo cursum et ita publicae rei statum tibi proponam, ut nihilominus a familiari narratione nihil recessisse videar.

Profectis Vienna principibus et legatis provinciarum ad sua dimissis, mandato regis conventus ordinum indictus est et paulo post Id. Nov. Brunae habitus. Ad eum literae regiae allatae, quibus expositae causae, quae ad pacem cum caesare sanciendam illum impulissent. Commemorata principio vetus in eum, fratrem utpote natu majorem, observantia, consuetudo domus Austriacae, quae concordiam alere

et per eam res suas augere et stabilire in more ut plurimum habuerit; autoritas deinde adducta electorum et tot aliorum summae existimationis principum, qui manibus et pedibus in hanc ierint sententiam; nec praeterita tandem salus et conservatio provinciarum, quibus e diutino bello interitus, beneficio pacis certa incolumitas promittebatur. His praemissis mandatum appositum de dimittendis copiis nostris, exemplo tum regis ipsius tum conjunctarum nobiscum Hungariae et Austriae provinciarum, quae pacem amplexae militem missum fecissent. Quod vero ad ipsas pacis conditiones attineret, res partim in me, ad quem articuli scripto comprehensi missi fuissent, partim in legatos, qui secum eos Vienna apportassent, rejecta, quod post absolutam literarum lectionem audiendis legatis et articulis illis percurrendis et examinandis occasionem dedit. Et quidem ad explicationem eorum cum ventum fuisset, multique essent detecti recessus, in quibus non pauca laterent, quae in damnum potius nostrum redundare, quam beneficium adferre rebus nostris censeri possent, decreta est ad regem legatio, quae expositionem eorum peteret, quae animos nostros tenerent ancipites. Et illa quidem adiit jam regem, nondum tamen responso accepto dimissa est. Interim vero constitutum, ut copiae nostrae militares sacramento solverentur, non quod periculo nos arbitraremur exemptos, aut quod nobis pace illa satisfactum esset, sed ne videremus non caesari, non regi, non principibus illis viris habuisse fidem, et iis omnibus aliis, qui caesari et regi morem gessissent, sapere altius voluisse; imo ne occasionem abrumpendi istius qualiscunque contractus, quod multos expetere minime dubium est, dedisse existimaremur, atque adeo non necessaria prudentia certo nos objecisse periculo. Hoc igitur consilium secuti, parte jam militum exoluta, reliquam paulatim dimittimus eo animo, ut ante ferias natalicias, si ullo modo fieri posset, omnes stipendio nostro eximamus. Et ita quidem res nostrae habent.

Interim militem Passaviensem, quod ex pacis formula fieri oportuerat, non tantum non missum fieri, sed augeri audimus; nec ignoramus, quo animo, quo instituto id fiat; quanto porro in discrimine nobiscum eam ob rem versemur, intelligimus plus satis. Quid ergo? hoc unum agimus, ut, quando quidem omnes consilia nostra respuere, a sententia alienos videmus, culpa a nobis remota, in eos, qui illam vero sustinere debent, transferamus, ut qui nobis necessitatem hanc credendi, quae non credimus, volendi, quae nolumus, imposuissent; Deum oramus interim, ut ni utrorumque misereri constituerit, nostri saltem, quibus pernicioso aliorum exemplo vis allata, rationem habeat. Plura adderem, sed narrationem cum instituerim tantum, in ea subsisto. Tu tecum ipsemet ista perpende, et quam vana fuerit credulitas vestra, intellige. Aulae vestrae administrationem archiduci Leopoldo commissam, hic certis propemodum rumoribus spargitur. Caesarem vero alii ad pontificiorum partes inclinare, alii ad evangelicos propendere referunt; mihi quid videatur, taceo, et

exitum horum omnium adeo intricatorum consiliorum felicem nobis, salutarem ecclesiae et reipublicae a Deo precor, cui etiam utrumque nostrum diligenter commendo. Vale, mi baro. Ross. XVIII Cl. Jan. 1610. Z.

Opis v knih. Bludov. VI—3881 fol. 173 *v* č. 85.

1726.

Lavinovi: píše o rozpouštění stavovského vojska moravského; žádá zpráv o vpádu Pasovských do Čech; ani Čechové ani Moravané nejsou k odporu připraveni; Žerotín a jeho přátelé nemají v tom viny. Slezané stále nemají důvěry k vévodovi Těšínskému, jenž prý má pletky s dvorem Pražským, s Opavskými a Bastou; o statcích Vahánských Žerotín dověděl se, že jsou na prodej; o nemoci starého Jindřicha (Šmerhovského?). — Na Dřevohosticích 21. prosince 1610.

(Matthiae Lavino medico.) Non multum refert, reseratam ad te pervenisse epistolam meam, cum errore magis alieno vim eam passa sit, quam culpa nostra; nec propterea periculi plus attulerit, quam si obsignatam accepisses. Laudo, quod rem per dissimulationem transmiseris, cum expostulasse de injuria, auxisset incommodum potius, quam minuisset. De Richio accipio excusationem, quamvis curiositatem hominis non magis probem, quam amici, cujus mentionem facis, in concedendis epistolis meis indulgentiam: non penetro autem ad finem, quem in expetenda tam instanter particula ejus, quae ad te scripta, propositum habuerit; illud enim, quod de memoria mei desiderii adfers, leve nimium est, cum non ita male mecum agi existimem, ut non aliter ea ab amicis retineri possit, quam pauculi atramenti auxilio. Proinde, ut plane mihi satisfiat, descriptam ad me transmitti illam peto, ut si quid habeant vel vis vel verba momenti, moneri possit, ut melius mihi consulat, quam illi, cui, divulgatis nimis libere literis ad palatinum electorem ab eo datis, non exigui discriminis causa fuit, a quo non aliud eum magis hactenus tutatur, quam opinio temere concepta, meas esse.*) Hinc quid scribam, nihil pene suppetit. Dimittitur exercitus noster, hostili integro et non minus quam antehac praedae avido, sic auxiliis deficientibus periculum crescit: spes vero, ope humana destituta, ad Deum erigitur, cujus acquiescit in voluntate, persuasa, tum demum se tutissimam fore, cum in ejus unius fiducia totam se abdiderit.

Accepi his diebus Praga, Passavienses copias Bohemiam jam ingressas; id nemo vobis certius novit, nemo etiam edocere me verius poterit: quamvis haud multum jam scire istud intersit, et vestris et nostris ad resistendum, si vis fiat, ni impotentibus, saltem imparatis. Sua profecto culpa peribunt, quoscunque opprimi contigerit: me et mecum sentientes amicos conscientia ab omni labe purgabit semper qui praemonere, hortari, opem et opes offerre destitimus nunquam; si tamen et nos periclitari acciderit, curis in Deum conjectis, aequo animo subibimus, quo aleina

partim perfidia, partim imprudentia nos conjecerit. Silesii vicini etsi multis confirmati promissis, nescio, quid nihilominus subdubitent de Teschinensi; quem arma expedire, cum Pragensibus miscere consilia, colludere cum Basta et cum Opaviensibus pontificiis, murmurant. Ita nihil uspiam tutum, fide et sacramento religionis ad coelestes sedes profectis.

Quod de bonis Wahancianis mones, recte facis; non exciderat quidem mihi, ad Pergerum rem deferre, sed potius de responso reddere te certiorem. Brunae cum una essemus, utrum illa venalia essent, quaesivi. Esse respondit, sed Humpolecio illi, qui provinciae ab epistolis est, promissa; utrum vero etiam concessa post, affirmare nequeo: ubi convenerimus denuo, quod Deo volente propediem fiét, melius rem explorabo. Senex noster optimus Henricus periculoso morbo detentus, tympanitide, ad quam dolores pedum et summa debilitas accedunt, valde metuo, ne nos deserat; ego negociis publicis domo extrusus, aegrum Rossicii relinquere coactus sum. Deus leniat illi cruciatus et nobis, si ita videatur, valentem restituat. Vale mi Lavine. Drevoh. XII Cl. J[anuarii 1610].

Has mane absolveram, cras cum Andreasso Ross. mittentur sub vesperam. Copcianii famulus tuas attulit, ad quas aliud, quod rescribam, non habeo, cum his omnia complexus sim. De vidua jubeo te esse minus imposterum sollicitum, cum alia jam via in plenam omnium eorum, de quibus quidem edoceri cupiebam, cognitionem deductus sim. Vale iterum et conjugem tuam meo nomine plurimum salvere jube.

Konc. v knih. Blud. VI—3881 fol. 174 č. 66. — *) Srv. str. 5: 8, 539 a níže č. 1727.

1727.

Jiřímu Er. Tschernemblovi: oznamuje, že rádci Matyášovi snaží se listu, domněle od Žerotína zaslaného falckraběti, užiti k jeho zhoubě; zdá se mu, že Tschernembl podceňuje vojsko Pasovské; o odpovědi královĕ a zleužitých dopisech. — Na Dřevohosticích 22. pros. 1610.

Nec habeo, quod rescribam, cum tuae proximis meis respondeant tantum, nec volo, si me calamus non abripuerit domestica afflictione, nunc perturbato pluribus molestus, esse, nequeo tamen praeterire, quin paucis hoc te ex mutuo amicitiae officio moneam, certis indicibus me rescisse omnem diligentiam adhibere consiliarios regios, ut autographo litterarum ad electorem palatinum perscriptarum potiantur, non quod alium earum autorem praeter me suspicentur, sed ut in mendacio deprehensum vel cum ignominia deiciant loco, vel alioquin in discrimen capitis adducant. At ego ab his insidiis tutus sum, ne tamen te quandoque in eosdem laqueos induant, operae pretium feceris, si per Richium de pessima in te adversariorum voluntate commonefactum prius epistolam repetitam tuae potestati reddideris, ne vel largitionibus vel prece vel fraude alia in eorum manus aliquando deveniat, quod

eum, ut beneficio isto peccatum admissum corrigat, et praestiturum diligenter et merito elaboraturum existimo. Oro autem, ne vel mirum nimis tibi videatur vel aegre habeas, quod in re non magni ut videtur momenti adeo sollicitus sim, ut tertio iam in eam mentionem apud te recidam. Sat scio, si apud aequos iudices res ageretur, non absque praemio te a tribunali dimissum iri; sed cui melius quam tibi ipsi perspecta est eorum, qui rerum nunc potiuntur apud regem, mens et animus exercitatus pridem et nunc vero meditatione et studio bonorum exitii pene consumptus? ad quem quoties respexeris, toties me excusatione dignum pronunciabis.

De Passaviano milite non idem tecum sentio, qui minime metuendum eum existimas; at ego, qui nos exarmatos video, qui nihil vel opis vel salutis aliunde expecto, qui scio omnes alios aditus, quam qui in Bohemiam et Austriam ducunt, ei esse praeclusos, non sum absque timore, quem auget et ducum ad ultionem, ad praedam, ad iniuriam non suopte tantum ingenio prono, sed ex oppositione ab unitis provinciarum armis facta accensa et inflammata inclinatio, et militis ipsius solutionem frustra expectantis, dimissionem desperantis et cum summa omnium rerum penuria colluctantis efferata patientia, ita quidem, ut si opportunitas detur in vos vel Bohemos impetum faciendi, minime eos neglecturos illam omnino arbitrer.

At cur ergo omni praesidio, omni custodia exuistis vosmet ipsos? dices; vis, uno verbo ut respondeam: quod honesti maiorem quam utilis rationem habuerimus, ut qui iniuriam pati quam inferre, decipi quam decipere maluerimus; nec eo haec affero, ut repetitionem causarum, quas superioribus litteris prolixe exposui, instituam, sed ut, quid sentiam, facilius intelligas.

Rex ad legationem nostram respondit, multa de propenso suo erga rem publicam studio et sincera instituta de pace actionis ratione praefatus, tandem exquisitiorem singularum obiectionum solutionem et declarationem in aliud tempus reiecit, causa a scripto quodam necessario, quod reperiri tum non poterat, petita.

Medicus Rosembergicus,*) quem partem epistolae meae Richio describendam dedisse quondam ad me retulisti, culpam agnoscit, fatetur et deprecatur, sed iussu patronis et exemplo tuo commisisse nuntiat. Illum enim, ut, quod petebat, eliceret ab invito, protulisse epistolam integram manu mea ad te exaratam, ut ex comparatione maioris, quid minus videbatur, impetraret. At ego haec non ideo propono, ut tibi obiciam, sed ut fugiendum doceam hominem, qui vel ex periculis nostris solatium quaerit vel ex familiaritate questum. Monendus esset Anhaltinus, ut alterius alicuius opera potius quam huius in rebus tanti momenti uti vellet. Coniugi tuae, si ex re tua et illius sit, ut Deus vitam et valetudinem proroget, opto, sin minus, ut maestitiam solatio aliquo temperet. Vale, vir illustrissime et bono publico genite. Dřevohosticii XI. Kal. Jan. 1610.

PS. Hoc oblitus sum addere, obici nobis a rege alias provincias minus nobis curiosas fuisse in petenda scripti istius pacificatorii explicatione: sed tibi soli haec dicta sunto, nam responsum regium nemo ex nostris vidit adhuc.

Konc. v knih. Blud. 3881 fol. 174 č. 87. — *) T. j. Matěj Lavin.

1728. Hraběti Jiřímu Thurzovi: přimlouvá se za Šimona Grynaea, jednoho ze čtyř moravských mediků zemských, aby mu pomohl k dluhu jedenácti tisíc tolarů u dědiců kupce Jana Rebenika. — Na Dřevohosticích 23. pros. 1610. (Konc. lat. v knih. Bludov. 3881 fol. 174 *v* č. 88.)

1729.

Hartwichovi ze Stittenu: o vpádu Pasovských do Rakous; co mu král píše a jakou Žerotín jemu dává odpověď v příčině již rozpuštěné obrany zemské na Moravě. Dojdou-li hrozivé zprávy, že sám pojede s moravskou jízdou, aby zabránil pád vlasti; pozastavuje se nad tím, že mu stavové z Rakous nic neoznámili o nebezpečenství. — Na Dřevohosticích 30. pros. 1610.

Edler gestränger insonders vertrauter vielgeliebter Herr und Freund, demselben seind meine willige Dienst bevor. Österreich ist worden aus Behmen, und die Gäst, deren man dorten gewartet, seind zue uns kommen; wir haben schon das Passawische Volk im Land ob der Ens, wie ich die heutige Nacht von Ihr Mt. dem König mit eigenem eilenden Curier bin berichtet worden. Jetzt künnen Ihr Mt. sehen, wem sie getraut haben, und wer sie treulich vor Gefahr gewarnet und wer nicht. Das Vertrawen, das sie gesetzt haben in die, die ihren eigenen Nutz gesucht haben, bringt ietzo die Frucht mit, deren ich allzeit gewärtig gewesen, und die ich derselben mehrmahl mündlich und schriftlich vorgehalten. Weil man mir aber kein Gehör gegeben, so schickt jetzo Gott andere Leut, die man nicht allein hören, sondern auch sehen muss; das ärgste darbei ist, dass wir, die die Gefahr vorgesehen und, so viel möglich gewesen, verhütet haben, eben sowol dieselbe ausstehen müssen, als Andere, so die meisten Ursacher darzue gewest.

Was mir Ihr Mt. zueschreiben, hat der Herr aus der behmischen Copey (die nicht sobald hat künnen verdeutschet werden) zue vernehmen; weil aber der Zuesag der Chur- und Fürsten darinnen gedacht wird, bitt ich, er wolle sie nicht lassen weiter kommen. Ich gebe zur Antwort, das Volk sei abgedankt; zwar wären noch fünfhundert Pferd ubrig, so zue Znaim und Iglaw liegen, welche auch diese Wochen haben sollen abzahlt werden, nichts desto minder hätte ich eilends solche Abdankung eingestelt, wo nur mein Befelch nicht zue langsam komme. Ich glaub aber, sie werden noch beisammen sein; wo aber nicht, so hat der König desto weniger worauf sich zue verlassen, und desto mehr Ursach es gegen denen zue anten, die ihm verwehrt haben solcher ansehlicher Hülfe zue rechter Zeit sich zue gebrauchen.

Im ubrigen mahn ich das Land auf, doch allein auf diessmal, sich in Bereitschaft zue halten; kommen mir aber weitere gefährliche Zeitung zue, so sitz

ich mit unserer Reiterei auf, und will mit Gottes Hülf, so viel es an meiner Person wird gelegen sein, den ganzen Rest darauf setzen, ehe ich zulasse, dass mein Vaterland und meine gute Freund sampt mir in die vorige Dienstbarkeit gerathen. Schreib derenthalben sowohl an Ihr Fürstl. Gn.*) als auch an Herzog Carln von Münsterberg, sowol den Bericht von diesem Accident zu geben, als umb Beistand, wo es die Not weiter erfordert, zue bitten; von Ihr Fürstl. Gn. habe ich zwar keinen Zweifel, was aber von dem Oberampt für ein Antwort mir zuekommen wird, das wird der Erfolg mitgeben.

Eine Sachen gibt mir viel nachzuedenken, dass mir nicht allein die Stände, sondern auch meine gute Freund aus dem Land ob der Enns mit dem geringsten nichts von dieser Gefahr zueschreiben, und kompt mir einstheils für, ob nicht etwan ein heimliche Correspondenz zwischen ihnen und den Pragerischen Räthen, einsteils ob vielleicht der König, der sonsten nicht allezeit die beste Kundschaften hat, ubel informirt wäre. Mit dem allen will ich darthuen, was bei gewisser und vor Augen stehender Gefahr zu thuen wäre, dann also kann dem einen geholfen werden und dem andern wird kein Schaden zuegefügt.

Was die Chur- und Fürsten und insonderheit unser Herzog von Braunschweig zu diesen Sachen sagen werden, vernehmen wir mit der Zeit. Ich imaginir mir aber, der Eventus wird das Urtheil fällen, also dass im Fall wir verlieren, (dafür Gott sei), man sage, es sei poena talionis, Gott sei ein gerechter Gott, er hätt nur vergolten, womit wir gesündigt hätten; geschehe es aber, dass sie geschlagen wurden, dass man dergegen einbrächt, wir hätten löblich gethan, und wäre den verräterischen meineidigen Schelmen recht geschehen, dass sie wären klopft worden, und hätte Gott ein sonderlichs Werk bewiesen, indem er grossen Herrn zue Beispiel solches verhängt hätte, damit sie nicht so leicht ad frangendam fidem sich bewegen lassen. Und wurd dieses zwar recht und mit Wahrheit geurteilt, sondern cum malis praesuppositis.

So viel auf diessmal; die Continuation communicier ich dem Herrn, nachdem seiner Zeit kommen wird, worhiemit sämptlichen dem Almächtigen befehlend. Drewostiz den 30. Dec. 1610. Des Herrn dienstwilliger Freund

Karl der Elter Herr von Zerotin.

Praes. 1. Januar 1611. Resp. 2. Januar 1611.

Orig. v král. prusk. tajném státn. arch. v Berlíně. (Uveřejnil Dr. Hans Schulz v Zeitschrift f. Gesch. Mährens u. Schlesiens, III, 1899 str. 123—4.) — *) Markrabí Jan Jiří Braniborský, kníže Krnovský.

Rejstřík písemností

obsažených v díle dvacátém sedmém.

V tomto rejstříku písemností uvádějí se větším písmem ty kusy, kteréž v přítomném svazku jsou vytištěny celé, menším pak písmem ty dopisy méně důležité a dosud tiskem nevydané, z kterých podává se v této knize krátký výtah. — Vincenc Brandl vydal ve třech svazcích celkem 998 českých dopisů Karla z Žerotína z let 1591—1612, mezi nimiž jest 874 kusů z let 1591—1606 a jeden z roku 1610, ostatní jsou z let 1611 a 1612; z těchto 875 dopisů z let 1591—1610 Brandlem vydaných zařaděny jsou v přítomném díle na svých místech pouhé regesty vždy s odkazem na svazek a na stranu vydání Brandlova, v tomto však rejstříku ty regesty se neopakují, nýbrž jsou prostě vynechány, což označují mezery vzniklé v našem číslování (1, 3, 6, 7 atd.).

A. XXXIII. Dopisy Karla z Žerotína (z let 1591—1610).

Vydává *František Dvorský.*

Strana

Strana

Strana

Strana

Strana

Strana

Rejstřík jmen osobních a místních.

C i Ch.

L.

R i Ř

S.

Š.

T.

U.

V i W.

Z.

Ž.

Rejstřík věcný.

ARCHIV ČESKÝ

ČILI

STARÉ PÍSEMNÉ PAMÁTKY

ČESKÉ I MORAVSKÉ,

SEBRANÉ Z ARCHIVŮ DOMÁCÍCH I CIZÍCH.

NÁKLADEM DOMESTIKÁLNÍHO FONDU KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO

VYDÁVÁ

KOMMISSE K TOMU ZŘÍZENÁ PŘI KRÁLOVSKÉ ČESKÉ SPOLEČNOSTI NÁUK.

REDAKTOR: **JOSEF KALOUSEK.**

DÍL XXVII.

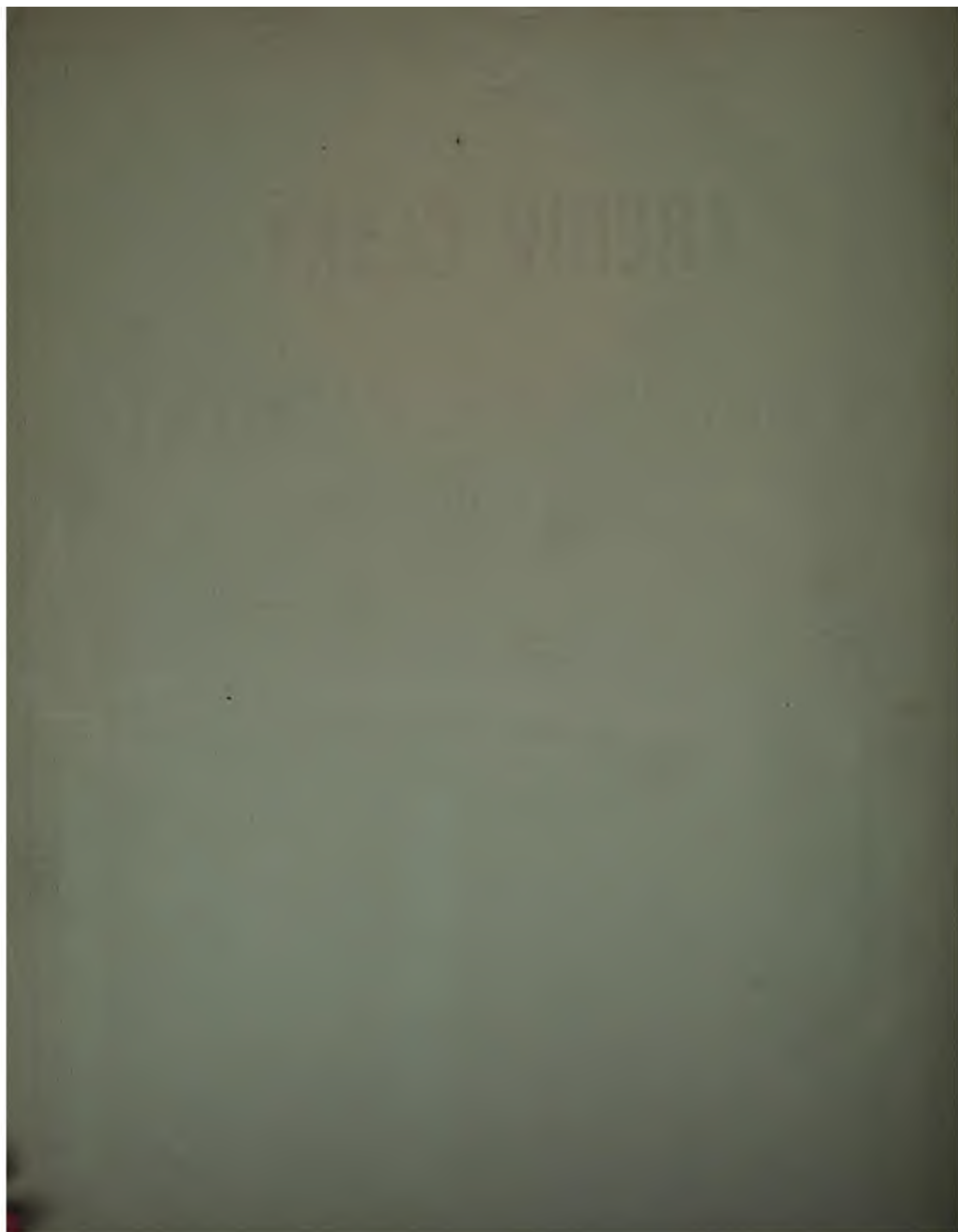
Dopisy Karla st. z Žerotína 1591—1610.

Pomocí úředníků archivu zemského vydal

František Dvorský.

V PRAZE 1904.

V KOMMISSI KNIHKUPECTVÍ: BURSÍK & KOHOUT.

Cena tohoto dílu 12 korun.

Knihtiskárna: Dr. Ed. Grégr a syn v Praze.

Stanford University Libraries
3 6105 013 886 705

